DE LIBERTATE ECCLESIÆ

IN CONFERENDO ECCLESIASTICA BENEFICIA

NON MODO CLERICIS INDIGENIS, VERUM ETIAM EXTRANEIS,

AC

DE IMMUNITATE

BENEFICIARIORUM, MERE SIMPLICIUM A PERSONALIS DEBITO RESIDENTIÆ.

OPUS

Nùnc primò editum, in quatuor Tomos distinctum, & Sacrâ Eruditione plenè refertum; in quo adversùs modernos Impugnatores

IPSARUM

LIBERTATIS, ET IMMUNITATIS,

Rationibus Scripturalibus, Theologicis, Petitis ex SS. Patribus, & ex Sac. Conciliis, Legalibus tandem, Historicis, & Politicis, claro, & eleganti eloquio, probatur,

Quod liberum, & licitum est Ecclesię, illiusq; Ministris, atquè in primis Romano Pontifici ejusdem Ecclesię Capiti, necnon Episcopis, aliisque omnibus, tàm Ordinariis, tàm Delegatis Beneficiorum Collatoribus, atquè ad ea Nominatoribus, ipsa Beneficia, non modò Clericis Indigenis, verùm etiàm Extraneis impertiri. Et quòd Beneficiarii merè simplices à Residentiæ personalis debito sunt immunes.

UNIVERSIS EPISCOPIS, ET ORDINARIIS LOCORUM,

Eorumque Vicariis, Præsulibus, Abbatibus, Ministris, & Consiliariis Principum, Senatoribus, Judicibus, Theologis, Jurisconsultis, Causidicis, Politicis, Historicis, & Eruditis, cunctis demùm Beneficiorum Collatoribus, & Patronis, tàm Ecclesiasticis, quam Laicis, valdè utile, & respectivè necessarium.

AUCTORE ILLUSTRISS. ET REVERENDISS. DOMINO

JOANNE BAPTISTA BRASCHIO

CÆSENATEN. EPISCOPO SARSINÆ, COMITE BOBII.

TOMUS IV.

CONTINENS RATIONES, PROBANTES PRÆFATAM IMMUNITATEM Beneficiariorum merè simplicium à personalis debito residentiæ. Ac dissolutionem Objectionum, quibus Contradictores eam conantur evertere.

ILLUSTRISSIMIS, ET REVERENDISSIMIS DOMINIS

EPISCOPIS,

ARCHIEPISCOPIS, PRIMATIBUS, ET PATRIARCHIS,

Inclytum Ordinem Catholicorum Antistitum Ecclesię Dei componentibus, Præconibus Evangelii, Columnis Fidei, ac Sacræ Hierarchiæ Luminaribus splendentissimis, Obsequiosissimè Dedicatur.

LUGDUNI, MDCCXVIII.

Superiorum permissu, & privilegio.

ILLUSTRISSIMI, AC REVERENDISSIMI DOMINI.

Solis ortu , & occaſu , ab aquilone , & mari (a), longè, latèque patens Eccleſia, ſub ſacrorum Antiſtitum regimine, tàm eminet, quam elùcet: eo uberiùs in dies, Domino largiente proficiens, quò magis ipſimet Antiſtites cum Summo Pontifice ſtrictioribus obedientiæ , atque communionis vinculis colligantur: quos, in quatuor diverſorum nominum gradus, ad cœleſtis Hierarchiæ ſimilitudinem, diſtributos (b), non minùs ac cœteros Chriſtianos , Auctor fidei noſtræ Vicario ſuo, Romano Præſuli , generali ſubordinavit obſequio (c), cùm dixit Petro: *paſce agnos meos : paſce oves meas* (d). Chriſtus nàmque *priùs agnos, deindè oves Petro commiſit, quià non ſolùm paſtorem, ſed & paſtorem paſtorum eum conſtituit* (e). Cohærentibus itàque membris cum ſuo capite, Præſulibus cum Pontifice; ipſamet Eccleſia ſuper immobilem petram , quæ Petrus eſt, firmiſſimè convaleſcit, ſtat, perſeverat (f). Indèque fit, ut intèr utroſque, cum indiſſolubili partium coordinatione , ſit communis

(a) *Pſalm.* 106. *n.* 3.

(b) *Albert. Pighius de Hierarch. lib.* 3. *c.* 1. *Barboſ. jur. Eccl. univ. lib.* 1. *c.* 6. *n.* 6.

(c) *S. Bernard. de Conſid. lib.* 2. *c.* 8.

(d) *Joan. c.* 2. *n.* 16. 18.

(e) *Euſeb. Gallican. ſerm. de S. Joan.*

(f) *Matthæi c.* 16. *n.* 18.

quoque omnium rerum eventus: & ficùt *dùm membra vexantur, caput reliquum pacem, aut quietem minimè habere poteſt* (g); ſic & cum capiti vulnus infligitur, membra ſentiant de illatâ cicatrice diſcrimen: nec niſi *tùnc ſtatus membrorum integer perſeveret*, cùm *caput fidei nulla pulſat injuria* (h). Audiſtis Illuſtriſſimi Patres, & Coantiſtites præclariſſimi, profanam novitatem, quam nupèr quorundam hominum audax nimiùm verboſitas per univerſa terrarum ſpatia ſuis ſcriptis evomuit: illùc directa, ut non poſſint ſacræ præbendæ viris, ſecundùm carnem extraneis à locis beneficiorum, proùt anteà diſpenſari; & nè gaudeant Beneficiarii merè ſimplices priſtinâ exemptione à perſonalis debito reſidentiæ. Novitas hæc *Libertatem*, & *Immunitatem* Eccleſiæ immanitèr ſauciat, ac notabilitèr dehoneſtat. Et pro eo quod utramque Romani Pontificis nititur ſubtrahere poteſtati; *pervenit profectò uſque ad nos dolor maximus iſte, qui cum ſit capitis, non poteſt non eſſe corporis* (i). Prò eo verò, quod eaſdem etiam nobis affectat abripere; nimiam patimur in ſacrâ juriſdictione jacturam: & heu quod captivam duci cernimus, tùm Eccleſiam univerſalem, tùm Eccleſias quaſque particulares: ac ſub oculis noſtris intolerabili ſubiici ſervituti ſponſas, quas liberas accepimus (l), & quæ à Chriſto libertatis chirographum, ſcriptum ſuo ſanguine receperunt (m). *Perit* nàmque, *ſolis Pontificibus collata à Domino*, beneficia diſpenſandi *poteſtas*; *ſi ſubſtituendi* Beneficiarios *hæreditas alicui facultatem acquirat. Quid enìm Epiſcopo in commiſsâ licebit Eccleſiâ, in quâ Clericus arbitrio aſſignetur alieno? Ubi plùs nuptiis debetur, quàm meritis: plùs geniturœ, quàm gratiæ &c.* Ubi *Sacerdotium natales deſpondent, non mores*: patria, *non ſcientia: laicus generans, non Præſul adoptans* (n)? Ut quid etiam Concilia, ut quid Patres, atque Pontifices, titulis eximii honoris dignitatem noſtri Ordinis

(g) *Julius Papa in Concil. Rom. tom. 3. Concilior.*

(h) *S. Gregor, lib. 11. epiſt 44.*

(i) *S. Bernard. epiſtol. 242.*

(l) *Galat. c. 4. n. 31. S. Anſelm. ep. 45. l. 3. Petr. Bleſenſ. ep. 124.*
(m) *Gaffrid. Vindoc. opuſc. 1 §. 6.*

(n) *Hildeber. Turonen. ep. 55.*

nis prosequuntur, modò *Sublimitatis* (o), modò *Magnitudinis* (p), modò *Celsitudinis* Episcopalis (q): Nùnc vocantes Episcopatum, *Serenitatem Pontificalis Dignitatis* (r): nùnc *Eminentissimę apicem Dignitatis* (s)? Vt quid hæç, ut quid similia; si earundem *Libertatis*, & *Immunitatis* subtractio epitheta ipsa quatit, ac notas quaslibet Majestatis Ecclesiasticæ decolorat? Sed & sacri Præsules quomodò suas prælationes ritè, utilitèrque disponent, si non habeant qui eisdem opportunè deserviant (t)? Non habituri profectò, vel vix quidquam boni habituri, quotiès primævâ libertate nudentur, cunctis beneficia Ecclesiastica conferendi, non pro ratione originis, sed pro ratione probitatis, & meriti: necnon à personali functione immunia, si sint residentiæ onere destituta. Itàque Illustrissimi Domini, Coepiscopi, ac Patres, dum tàm arctis vinculis Episcopalis auctoritas alligetur; *periculum est*, *ne Ordo* noster, *omnium sanctissimus*, *omnium maximè sit ridiculus* (u): nàm conatus iste localis, nisi ut opus est reprimatur, *pertransibit de gente in gentem*, *& de regno ad populum alterum* (x): quique hodiè in compedibus alligantur, cràs in manicis ferreis immanissimè constringentur. Omninò ergò hæc injustissima servitus repulsanda, vindicanda Ecclesię Libertas, Immunitas intrepidè propugnanda: junctisque in unum viribus ejusdem Ecclesiæ capitis, & membrorum; in id est firmitèr incumbendum, ut stetur supèr semitas antiquas, nihilque innovetur in rè tàm perniciosi momenti: nè nimiùm abjecto animo suscepta hæc imminutio potestatis, novis subindè ansam præbeat præjudiciis: citò proculdubiò parandis ab his, qui hæc audent, quotiès intueantur, degeneri quadam patientiâ *sustineri*, *si quis* Ecclesiam Dei *in servitutem redigit*, *si quis devorat*, *si quis accipit*, *si quis extollitur*, *si quis in faciem nos cædit* (y). Motiva, & rationes, *Libertatem*, & *Immunitatem* præfatas efficacitèr contuentes, ego servulus Vester, & Consa-

(o) *S. Bernard. epist. 245. Leontius in vit. S. Jo. Eleemos. c. 43.*

(p) *Heddo Novioment. apud Sirmond. tom. 2 Conc. Gall. Form. 8*

(q) *Wolfeo Constantiens. apud eund. Sirmond. f. 666. & Heidilo Noviom. loc. cit.*

(r) *Clementina in plerisque de elect.*

(s) *Concil. Arvernens. ann. 542. c. 2.*

(t) *Durand. de Sancto Porciano in Conc. Vienn. apud Bailsum. Conc. tom. 1. f. 459. n. 6.*

(u) *S. Greg. Nazianz. orat. 20.*

(x) *Psalm. 104. num. 13.*

(y) *2. Corinth. cap. 11. num. 20.*

cerdos in hoc Opere cumulavi; argumentis quoque Contradictorum usque ad fundamentum exinanitis. Restat ergò ut & Vos labori meo, zelo integro consentientes, sub Vestris Auspiciis suscipiatis Quartum hunc Tomum, quem Gloriæ Vestræ, Nominique nuncupo reverentèr. Illùc, quò fervor Vester, quò sapientia properat, per ea, quæ supplex posco, mè Vos censeo provocare. Placeat igitùr Dignationi Vestræ, tàm donum favore prosequi, quàm donantem gratiæ Vestræ felicitate complere: ut dùm in causæ defensione, quæ Vobis quoquè communis est, & cordi plurimum esse debet, impensiùs persevero; Votis meis perenne sentiam de Vestrâ complacentiâ solamen; habeam æternum concertationi, cui operam dò, de Vestri Patrocinii opitulatione munimen. Sarsinæ ex Episcopio v. Kalend. Septembris 1717.

*Devotiss.*mus *& Obseq.*mus *Servus*
Joannes Baptista Episcopus Sarsinæ.

SE-

S E R I E S
C A P I T U M,

Quæ in hoc Quarto Tomo continentur.

DE BENEFICIIS MERE SIMPLICIBUS.

DE QUALITATIBUS BENEFICIORUM SIMPLICIUM,

EORUMQUE DIVISIONES; ET DE DIFFERENTIA, QUAM HABENT A BENEFICIIS RESIDENTIALIBUS.

PROBATIONES VARIÆ IMMUNITATIS BENEFICIORUM MERE SIMPLICIUM AB ONERE RESIDENTIÆ.

RESPONSIO OBJECTIONIBUS
EX JURE DIVINO, ET NATURALI PROPOSITIS ADVERSUS
IMMUNITATEM BENEFICIORUM MERE SIMPLICIUM
AB ONERE RESIDENTIÆ.

RESPONSIO OBJECTIONIBUS.
EX JURE CANONICO, ET EX ALIIS MOTIVIS CONTRA PRÆFATAM.
IMMUNITATEM BENEFICIORUM MERE SIMPLICIUM
AB ONERE RESIDENTIÆ.

RESPONSIO OBJECTIONIBUS.
EX ALIIS VARIIS MOTIVIS CONTRA PRÆFATAM
IMMUNITATEM BENEFICIORUM MERE SIMPLICIUM
AB ONERE RESIDENTIÆ.

RESPONSIO ULTIMÆ OBJECTIONIBUS. IMPUGNANTIBUS EX DIVERSIS MOTIVIS MEMORATAM IMMUNITATEM BENEFICIORUM MERE SIMPLICIUM AB ONERE RESIDENTIÆ.

QUID

QVID TENTATIS DEVM,

IMPONERE JVGVM SVPER CERVICES DISCIPVLORVM,

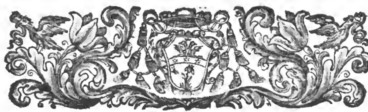
QVOD NEQVE PATRES NOSTRI,

NEQVE NOS PORTARE POTVIMVS?

Act. Apost. cap. 15. *n.* 10.

DE

DE BENEFICIIS
MERÈ SIMPLICIBUS.

CAPUT I.

In quo agitur de Significatione Nominis BENEFICIUM. *Dè Quidditate, ac definitione Beneficii Ecclesiastici merè simplicis. Et an Bona Ecclesię modò regulanda sint eâ formâ, quâ regulabantur primis ejusdem Ecclesię Sęculis.*

SUMMARIUM.

1 *Sermonem dè aliquâ rè habiturus, debet à Divini nominis invocatione sumere initium, & ità hic facit Auctor.*
2 *Cum reprehensibile sit rei, de quâ agendum est, proprietatem vocis ignorare; investiganda est significatio, & definitio beneficii.*
3 *Vox beneficium significat actum benevolum, vel actionem benefaciendi. Apud Jurisconsultos significat privilegium.*
4 *Apud Historicos significat feudum. Contentio supèr hâc voce orta est intèr Hadrianum Papam IV. & Fridericum I. Imperatorem.*
5 *Beneficium, ut ad rem Ecclesiasticam refertur, significat prębendam Clerico in titulum attributam, vel in commendam perpetuam.*
6 *Ponitur definitio beneficii merè simplicis. Qualitèr ab eâ distingui debeat definitio beneficii residentialis.*
7 *An Beneficiario sufficiat Divinum Officium recitare, vel aliud etiàm personale opus exercere debeat in loco beneficii.*
8 *Possidentes beneficia curata, vel choralia &c. ad alia personalia debita tenentur, pretèr Officii recitationem.*

9 *Beneficiarius simplex, si ad Missas, vel aliud simile teneatur, potest illas adimplere per alium, quià in eo non est electa industria personæ.*
10 *Si verò ad nullum personale servitium teneatur, sufficit quod officium recitet: nec potest beneficium gravare onere indebito.*
11 *Clerici in ætate 14. annorum de jure: & de fundatoris voluntate etiàm in minori ætate possunt consequi beneficia merè simplicia.*
12 *Non possunt cogi Beneficiarii merè simplices ad aliquod personale officium, neque arctari ad residendum in loco beneficii.*
13 *Officium Divinum persolvere, est Ecclesiæ deservire. Publica, & choralis psalmodia quandonàm inceperit exerceri.*
14 *Antequàm choralis psalmodia institueretur, Clerici etsi animarum curâ carentes, adhùc sacra stipendia percipiebant.*
15 *Quamvis beneficia succedant in locum dictorum stipendiorum, tamèn de beneficiis nùnc loqui non possumus æquè, ac de illis bonis.*
16 *Beneficia merè simplicia an fuerint fundata ex bonis Deo Apostolorum tempore dedicatis, vel primis illis temporibus Ecclesiæ delatis.*
17 *Tempore S. Gregorii fuit opinio, quod bona per Ecclesiam novitèr acquisita, diversam ub antiquis secumferrent rationem.*
18 *Si bona beneficiorum merè simplicium ad Ecclesiam pervenerunt postremis sæculis, non sunt regulanda more priscorum temporum.*
19 *Tametsi per partitionem bonorum Ecclesiæ non sit immutata eorum natura, hoc nihil officit contrà beneficia merè simplicia.*
20 *Beneficiis non est ingerendum onus, quod non habent: nec sunt eo modo regulanda, ac antiquissima Ecclesiæ bona.*

1. MNE *datum optimum, & omne donum perfectum de sursum est, descendens à Patre luminum, apud quem non est transmigratio, nec vicissitudinis obumbratio*, inquit Sanctus Apostolus Jacobus, frater Domini, Justus cognomine nuncupatus (*a*). Quod memorabile dictum sicut ipse inter initia suæ Epistolæ catholicæ, quâ Ecclesiam est allocutus, religiosissimè collocavit, sic & nos illud ipsum huic nostræ qualicumque lucubrationi, tamquàm Caput corpori superponimus, ut hisce verbis initialibus fateamur, nos taliter, ac tàm demissè de nostrâ exiguitate sentire, quod nihil boni calamus, nihil vox, nihil nostra oratio personabit, nisi quantum, *dives in miserationibus Dominus*, dabit nobis posse profari (*b*). Porro est optimus agendi ordo, ait S. Gregorius Nazianzenus (*c*), ut qui sermonem de rè aliquâ est habiturus, à Deo initium sumat, illoque Duce locutionem suam incipiat: Quid enim non prosperè aget, quid non utillimum pronuntiabit, qui Domino invocato eloquium suum inchoat, componit verba, instituit orationem?

2. Sub ejus ergò præsidio, & invocatione, atquè in eo unicè confidentes, qui *dat verbum evangelizantibus virtute multa* (*d*): Qui *aperit os mutorum, & linguas infantium facit esse disertas* (*e*), operi manum apponimus: & de Beneficiis Ecclesiasticis merè simplicibus, atquè de illorum possessoribus ab actualis residentiæ, ac servitii personalis debito exemptis, hìc ex proposito peracturi, primo loco significationem nominis *Beneficium*, ejusdemque tamquàm merè simplicis definitionem, & quidditatem, pro imbecillitate nostrâ, aggredimur ventilandam: præstat etenim hæc omnia diligentissimè perscrutari, & ipsius vocis, de quâ agitur, significationem inquirere; uti præstat Nautæ iter per æquora facturo, Præsidi provinciam recturo, Duci aciem instructuro, ipsius aciei, ipsius provinciæ, ipsius pelagi notitiam integram possidere. Ideòque etiàm lex suggerit opportu-

(a) *Jacobi cap. 1. num. 17.*

(b) *Romanor. cap. 10 num. 12. Ephes. cap. 2 num. 2.*
(c) *S. Gregor. Nazianz. Oration. 1. f. 20.*

(d) *Psalm. 67. n. 12.*
(e) *Sapientiæ cap. 10 num. 21.*

portunè, quod nàm etiàm ait lex, reprehensibile est in loquente, si rei, de quâ effatur, proprietatem vocis ignoret (*a*). Antè omnia ergò ad indagandam significationem vocis *Beneficium*, elocutionem nostram aptamus: ut ab illâ ad definitionem Beneficii mere simplicis recto ordine procedamus.

3. Beneficii vocabulum, ut sic, in suâ propriâ,& naturali acceptione, significat actum benevolum, seù actionem beneficiendi, de quâ D.Augustinus, *beneficium est benevola actio tribuens, captansque gaudium tribuendo id, quod agit* (*b*). De ratione namque beneficii est quod alicui prosit; undè Cassiodorus: *Beneficium dici non potest, quod nullâ utilitate sentitur* (*c*): Et ità beneficium pro benevolâ actione, & pro benefico, atque utili facto sumitur ab Antiquis, nedùm profanis, uti videre est apud Cæsarem (*d*), Senecam (*e*), Terentium (*f*), Vegetium, & alios (*g*); sed etiam sacris, uti legitur apud D.Hieronymum (*h*), In Concilio Teleptensi (*i*), & alibi, quod & in decursu quoque huius operis observabitur. Verùm apud *Jurisconsultos* voto beneficium significat privilegium, vel favorem, alicui à jure, vèl à Principe concessum; sicque immunitas data Clericis à susceptione tutelæ, dicitur beneficium (*l*). Admissio ad restitutionem in integrum dicitur beneficium (*m*). Beneficium dicitur liberatio patris, habentis multos filios, à muneribus publicis sustinendis (*n*). Beneficium Inventarii (*o*), Beneficium deducto, ne egeat aliquibus concessum (*p*), & alia permulta privilegia legalia dicuntur Beneficia, de quibus leges uberiùs, & Legistæ (*q*).

4. Apud *Historicos* Voto beneficium significat feudum; in quâ tamèn significatione sumitur etiam apud Jurisconsultos: Feudum etenim dicitur beneficium Principis; quod datur ex ejusdem benevolentiâ (*r*). Et ità in sensu feudi vocem hanc beneficium fuisse acceptam à Friderico I. Imperatore memorant Sigebertus (*s*), Otho Frisingensis,& alii (*t*), quando Hadrianus Papa IV. illi scripsit, se Cæsareæ Coronæ insignia ei libentissimè contulisse, ac quod si maiora *beneficia* ipsi met contulisset, magis adhùc gauderet, quâ voce beneficii excitatus ad iracundiam Imperator, tamquàm si per eam significaretur, quod ipse Imperium à Romano Pontifice feudali titulo suscepisset; infremuit, indoluit, exclamavit: eratque magnam in Ecclesiâ turbulentiam producturus, nisi prudens Pontifex, novis ad eum datis literis declarasset, se per verbum *beneficium*, non feudum, sed bonum factum significasse, eo modo, quo in Sacris Scripturis beneficia Dei, non feudum, sed bona facta significant, quæ nobis Dominus misericorditèr elargitur (*u*).

5. Prout verò ad rem Ecclesiasticam refertur, voto *beneficium* vulgaritèr, & jam per quamdam antonomasiam, significat Sacerdotium, sivè præbendam, vel quidquid aliud est, ex quo Clerici, & Sacerdotes, apud Christianos, accipiunt proventus Ecclesiasticos, sibi in titulum attributos (*x*), vel alio legali modo concessos: beneficia enim Ecclesiastica interdùm alicui non in titulum conferuntur, sed in commendam (*y*). Sed si Commendatarii sint perpetui, habentur pro Titularibus (*z*). In quo sensu, Beneficii appellatione, vocabulum largè sumendo, cuncta comprehenduntur beneficia, tàm maiora, quàm minora: tàm curata, quàm simplicia: tàm dignitates, quàm præbendæ: nàm ex dignitate iunctâ beneficio, non eius natura immutatur, sed solum illi adiungitur prærogativa (*aa*). In hac ultimâ acceptione, de verbo beneficium nos effamur: & de infimâ ipsius specie tractamus, nempè de beneficiis merè simplicibus, quæ debito personalis oneris carent, & nec jurisdictionem, neque administrationem, neque dignitatem Ecclesiasticam tenent, neque curam Animarum, neque officium chorale, vel aliud ministerium personale habent, sed solùm titulum,& proventus perpetuos ei assignatos, & à Titulari percipiendos cum onere Divinum Officium recitandi. Quæ beneficia vocamus *merè* simplicia, ad differentiam illorum, quæ non sunt, vel dicuntur merè talia. Nàm aliqui Doctores nominant beneficia simplicia omnia illa, quæ non sunt duplicia, nempè quæ non sunt prædita curâ Animarum, vel Dignitate, vel

(a) *Leg. Domitius ff. de Testam*

(b) *S. August. de defin.*

(c) Cassiodor. lib. 2. epist. 28

(d) Cæsar. de Bello Civil. lib. 1.

(e) *Seneca de benef. l. 2. c. 6.*

(f) *Terent. Eunuch. 1.2.6.9*

(g) *Veget. l. 2. cap. 7. Cassiod. var. l. 2 ep. 26.*

(h) *S. Hieron. l. 1. in epist. ad Tit.*

(i) *Concil Teleptens. an. 418. c. 2.*

(l) *L. 52. de Episc. & Cler.*

(m) *L. 2. C de præd. & aliis reb. minor.*

(n) *L. 1 § 1 ff de excus. l. 2. § 1. ff. de vac. mun.*

(o) *L. final. C. de jur. delib.*

(p) *De Luc. de credit. disc. 125. n. 5. & disc. 122 n. 14.*

(q) *Vid. Calvin. Lexic. Juris. verb. benef.*

(r) *Card. de Luca de Feud disc. 39 n. 6.*

(s) *Sigeb. in Chron. ann. 1007.*

(t) *Otho Frisingens. l. 2. c. 12.*

(u) *Radevic. in Frider. l. 1. c. 8. & 17.*

(x) *Garcia de benef. p. 1. c. 1. n. 6.*

(y) *Azor. just. mor. p. 1. l. 6. c. 31 qu. 2 Layman. lib. 4. tr. 2. c. 5. n. 7. Garc. p. 4 c. 4. n. 7. Lotter. l. 3. q. 8. n. 12. &c.*

(z) *Barbos. Jur. Eccles. Univ. l. 3 c. 9. n. 37*

(aa) *Gl. in c. benef. de Reg. Jur. in 6. & in c. si gratiosè de rescr. Barbos. tract. var. appel. 32. n. 1.*

Officio, vel Personatu (*a*), qualia sunt Canonicatus, Mansionariæ, & similia, quæ rè verâ, tamquàm residentialia, & ad personale officium adstricta, non sunt simplicia: vel si sunt simplicia, non sunt *merè* simplicia, proùt illa de quibus nos loquimur. Intèr ista autèm beneficia merè simplicia sunt aliqua, quibus inest titulus Abbatiæ, Præposituræ, Prioratus &c. titulus, inquam, non verò res significata per nomen saltèm vt in pluribus: raro quippè insignia, cœterasque prærogativas, & potestatem Ecclesiasticam, alioquin illi titulo correspondentes, obtinent: vel si fortè aliqua ex eis alicubi easdem obtinent; adhùc tamèn salvis ipsis prærogativis ad honorem, in reliquis, quoàd substantiam redacta sunt ad statum beneficiorum merè simplicium; nèc nisi pro beneficiis merè simplicibus considerantur. Itàque nos loquimur de beneficiis *merè simplicibus*, proùt contradistinguuntur à *residentialibus*: ad differentiam eorum, qui loquuntur de beneficiis simplicibus, proùt contradistinguuntur ab illis, quæ ipsi vocant, *duplicia*, & si sunt simplicia, non sunt merè simplicia.

6. Quià verò, teste Cicerone, *omnis, quæ à ratione suscipitur de aliquâ rè, institutio debet à definitione proficisci, ut intelligatur, quid sit id, de quo disputatur* (*b*). Oportet hìc definitionem Beneficii merè simplicis allegare; propositâ priùs definitione beneficii ut sic, tamquàm generis despectu ad speciem eidem subalternam. Itàque Beneficium Ecclesiasticum, generalitèr sumptum, definitur à Canonistis, quod sit *jus perpetuum ad percipiendos reditus Ecclesiasticos, ratione Spiritualis Officii, personæ Ecclesiasticæ ab Ecclesiasticâ personâ collatum* (*c*). Definitio optima est; constans ex genere, & differentiâ, continens substantiam definiti, ejusque naturam, & quidditatem explicans; ac quæ convertitur cum ipsomet definito. Beneficium verò Ecclesiasticum strictè consideratum, vti merè simplex, ità potest optimè definiri, *est jus percipiendi fructus ex bonis Deo dicatis, Clerico competens, proptèr Divinum Officium* (*d*). Hàc definitione utuntur Theologi, loquendo de beneficiis Ecclesiasticis, in totâ latitudine sumptis (*e*). Rè verâ tamèn ex eo, quod dicit *proptèr Divinum Officium*, potiùs convenit solis Beneficiis merè simplicibus: cùm ad connotandum alia Beneficia residentialia debeat dicere, *proptèr Officium Spirituale, seù proptèr Ecclesiasticum munus personalitèr adimplendum*. Sed quia usquè ad nostram ætatem nemo in dubium posuit exemptionem Beneficiariorum merè simplicium ab onere personalis residentiæ; ideò Auctores non ità definitionem Beneficii Ecclesiastici posuerunt, ut beneficia merè simplicia à residentialibus ipso verborum sono distinguat.

7. Recentiores verò illi, quorum doctrinam impugnamus, ut cunctos Beneficiarios, etiam beneficia merè simpliciâ possidentes, personalis residentiæ vinculis valeant implicare; contendunt, quod non sufficiat Beneficiario Divinum Officium recitare, nisi simùl, & semèl, aliud ministerium sacrum exhibeat Ecclesiæ, vel Altari, in quo erectum est beneficium. Undè posteà deductivè subinferunt, quod nullus beneficia etiam merè simplicia licitè possit Clericis extraneis, vtpotè non residentibus apud ipsas Ecclesias, nèc eis personale ministerium exhibentibus, elargiri. Uerùm non minùs nova, quàm vana est huiusmodi ratiocinatio, totius Ecclesiæ praxi, ac inolitæ disciplinæ contraria, constantissimè asseveranti, ad beneficii fructus legitimè percipiendos, satis esse Beneficiario vel solùm Divinum Officium persoluere, vel aliud insupèr ministerium Ecclesiasticum exercere, in fundationis, seù erectionis limine oppositum; itaùt utrumque coniunctum locum non habeat in beneficiis merè simplicibus, sed in illis solis, quę Beneficiarium residentiæ personalis debito involvunt.

8. Nàm si beneficium est Curatum, vel Chorale, vel alio personali onere gravatum, in loco beneficii exercendo, non sufficit Beneficiario solùm Divinum Officium apud se recitare, sed etiàm debet in præfato loco respectivè Sacramenta administrare, Verbum Dei prædicare, Missas celebrare, Divina Officia canere, Choro assistere, Processionibus, aliisque Sacris functionibus interesse, atquè

(a) *Castropal. p.2. tr.13. disp.unic. pun.2. n.3.*

(b) *Cicero de Officiis lib.1.*

(c) *Lud. Engel. Colleg. Jur. p.2. l.3. tit.12. §1. Garcia de benef. p.1. c.2. n.2. Lotter. l.1. q.1. n.1.*

(d) *Tolet. Instr. Sacr. l.5. c.77. Filliuc. tr.41. de benef. c.1. q.4. n.13.*

(e) *Vide Sylvestr. verb. beneficium n.1. Reginal. l.19. sec.2. n.78.*

què alia munia ecclesiastica obire, quæ lex possessi beneficii præscribit: Et de his beneficiis intelligendi sunt loqui Auctores quotquot in oppositum congeruntur, cum dicunt, non sufficere Beneficiariis solam Breviarii recitationem; sed insupèr debere Sacramenta administrare, Missas celebrare, Conciones ad populum habere, in Ecclesiâ beneficii psallere &c. (a), & alia respectivè adimplere, quæ illorum beneficii ratio deposcit. Intelligendi sunt, inquam, loqui de beneficiis, & Beneficiariis Curatis, Choralibus, & Residentialibus, peculiari, & personali onere adstrictis, non verò de merè simplicibus, quæ numquàm à sæculo auditum est alicujus servitii personalis debito adstringi, nèc unquàm Clericos eorumdem possessores, tametsi pios, ac illibatæ conscientiæ, aût jam sanctorum albo conscriptos, in eisdem personalitèr ministrasse.

9. Sanè si beneficium non sit Curatum, nequè Chorale, nequè aliàs Residentiale, sed merè simplex; vel est onere alicujus servitii peculiaris adstrictum (uti Missas celebrandi, eleemosynas elargiendi, aût aliud opus Ecclesiasticum exercendi) vel non: Si est onere alicujus servitij peculiaris gravatum, non tenetur Beneficiarius illud onus personalitèr exercere, quippè in eo non est electa industria personæ, (cùm de hoc nihil constet, nequè in fundatione, nequè in erectione beneficii), sed sufficit, ut Beneficiarius determinato illi oneri per alium satisfaciat, eâ legali, ac tritâ ratione, communi praxi omnium sæculorum, cunctorumque Clericorum observantiâ generalitèr roboratâ, quod qui alium facit, per se ipsum facere censetur (b): Non quidèm per quandam fictionem, sed per realem, & legitimam methodum agendi, à Juribus, & Doctoribus approbatam (c). Quæ tamen locum non habent in iis, quæ requirunt servitium personale actu, proùt est residentia in beneficio Chorali, ad effectum consequendi quotidianas distributiones, & visitatio ad effectum recipiendi procurationem, ac generalitèr in iis omnibus, in quibus est electa industria personæ (d).

10. Si verò beneficium merè simplex, nullius peculiaris servitii debito sit oneratum, tùnc sufficit, quod Beneficiarius Divinum Officium recitet, atquè sic Ecclesiæ generali, sacrâ illâ psalmodiâ, & precibus, coram Deo effusis, deserviat(e). Et nedùm non debet Sacramenta in Ecclesiâ beneficii ministrare, prædicare, & similia facere; sed imò non potest sinè expressâ Episcopi, vel Parochi localis auctoritate, id efficere, ne videatur mittere falcem in messem alienam, & si id faciat, vt in pluribus est punibilis. Paritèr expelleretur à Choro per Canonicos, & Beneficiarios Chorales, si vellet ibi tamquàm ex debito interesse, & in eo locum habere. Prætèrquamquod non id potest efficere, quia salvâ conscientiâ, non ei est licitum novum onus suæ præbendæ superinducere (f), cujus juravit jura, & libertatem tueri: non tueretur autem, sed proderet; ac eius libertatem sauciaret, atquè perjurium incurreret, si suâ privatâ auctoritate, possessum beneficium indebitis functionibus oneraret. Nàm ubi nec fundator beneficii, nequè Ecclesia, illius erectrix, Beneficiarium ad munia personalia coarctat, quomodò quæso potest ipse, sinè gravi reatu, possessam præbendam indebitis obligationibus subjugare? satisfacit ergò suæ obligationi, si Divino Officio privatim persolvendo incumbat, & eleemosynas pro modo suæ facultatis indigentibus exhibeat. Cœtera opera pia, si quæ ulteriùs exercet, benefacit, laudabilitèr agit, commendabilis est: at ad ea, tamquàm ex debito, adstringi non potest, quia nullo jure ad ipsa tenetur, quæ etenim supèr erogationis sunt, obligationem non inducunt.

11. Ad hæc, ut Clericus beneficii simplicis valeat esse capax, sufficit quod annum agat quartum decimum, jam incœptum (g). Imò si in fundatione ipsius beneficii cautum sit, quod Clericus, etiam quartodecimo anno minor, illud valeat adipisci, licitè illud ipsum consequitur (h). Et ità Clericus, vel ex speciali lege fundatoris, vel ex generali Ecclesiæ lege, beneficium merè simplex ritè, & licitè consequitur in ætate, in quâ nec Sacramenta ministrare potest, nec prædicare, nequè alias functiones Ecclesiasticas exercere. Non ergò ad has tenetur Be-

(a) *Natal ab Alex. Theol.l 2 c.6.*

(b) *Cap. qui per alili de regul. Jur. in 6 c. mulier §. ille v. de sent. excom. lib. 1. § dejecisse ff. de vi, & vi armata § quod ff. de admin. tut.*

(c) *L. 1. § usus ff. de procur. Barbos. tract. var axiom 92. n 1.*

(d) *Tuscus lit. F. Concl 7 à n. 25. tom. 3. Barbos. loc. cit. n. 2.*

(e) *Lotter de re benef. l. 2. qu. 6. n. 28. & qu. 7. n. 10.*

(f) *Lotter. de re benef l. 1. q. 32. num. 10. & 12.*

(g) *Concil Trid. sess. 23 c. 6 de reform. Barbos. Summ Rot. decis. Collect. 15. n 6.*

(h) *Barbos. Summ. Apost. decis. Collect. 392. n. 1.*

Beneficiarius merè simplex, tamquàm ex debito, sed solum ad Officium Divinum persolvendum: alioquin dicendum esset, quod Sacri Canones, & Concilia, ac Ecclesia, admittentes Clericos adeò imbecillis ætatis ad beneficia merè simplicia, errassent usquè modò, & in dies magis errarent, utpotè præbentes ipsa beneficia personis inhabilibus, & ineptis ad exercenda officia, quæ ipsismet beneficiis supponuntur esse connexa. Dicere autèm quod Ecclesia in rè tanti momenti, per totum Orbem ità sè gerens, erraverit, & erret, non est sapientèr loqui, sed delirare.

12. Rursus jam est in Ecclesiâ definitum, non posse Episcopum cogere Beneficiarios merè simplices ad aliquod personale officium, cujus debito careant, suis beneficiis impendendum (*a*). Nequè illos arctare ad residendum in loco, ubi beneficium est erectum; sed solummodò compellere ad ei deserviendum per idoneum substitutum, si aliquam peculiarem obligationem habeant, inibi adimplendam, quam nolint ex se ipsis obire (*b*). Beneficiarius ergò merè simplex personalitèr non tenetur ad aliud, quàm ad Divinum Officium recitandum (*c*). Quatenùs beneficium datur proptèr officium (*d*), idest proptèr officium legationis, quam Beneficiarius exercet apud Deum, illum deprecando pro culpis hominum, uti exponit Navarrus (*e*). Quod optimè tùnc facit Beneficiarius merè simplex, cum preces, in Divino Officio, juxtà Breviarii ritum, contentas, persoluit, & eas Domino pro peccatis hominum offert. Tenetur etiàm ad eleemosynas pauperibus exhibendas juxtà vires sui status, & redituum beneficii, sed hæc non pertinent ad præsentem quæstionem, nec magis incumbunt Beneficiariis, merè simplicibus, quàm aliis quibuslibet viris Ecclesiasticis; imò & Laicis etiam, congruâ sempèr proportione servatâ: nàm non solis Beneficiariis, sed cunctis quoquè aliis Clericis, & Laicis injunctum est: *Frange esurienti panem tuum* (*f*): *Ex substantiâ tuâ fac eleemosynam* (*g*): *Honora Dominum de tuâ substantiâ* (*h*). Ideòque D. Thomas ait, quod res, quas Christiani *superabundantèr habent*, *ex naturali jure debentur pauperum sustentationi* (*i*). Et D. Basilius (*l*), & D. Ambrosius (*m*), & plures alii Patres (*n*), in eo sensu fuerunt, quod quicumque opes habent, & eas in pauperes non impendunt, nedùm suo debito non satisfaciant, sed imò rerum alienarum censeantur esse raptores.

(a) *Sac. Congr. ap Barbos. loc. cit. Collect. 64. n. 5.*

(b) *Sac. Congr. apud Barbos. loc cit. n 6.*

(c) *Leo X. constit. 7. S. Pius V. const. 135.*

(d) C. *ult. de rescrip. in 6. cap. cum secundū de præben.*

(e) *Navar. in relec. cap. si quando in 7. except. n. 2. de rescript.*

(f) *Isaiæ c. 58. n. 7.*

(g) *Tobiæ c 4. n. 7.*

(h) *Proverbior. c. 3. n 8.*

(i) *S. Thomas 2. 2. qu. 66 art. 7.*

(l) *S. Basilius Oration. ad Divites.*

(m) *S Amb serm 81.*

(n) *Card. Bellarm. Opusc. de arte bene moriend.*

13. Certè Officium Divinum persolvere, est Ecclesiæ deservire, & preces Deo effundere, seu orare: ob solùm autem munus orandi, Sacerdotes, & Clerici, quibus non alia ulteriora munia commissa sunt, stipendia ecclesiastica promerentur: imò idcircò stipendia ecclesiastica promerentur, quia orant: eo modo, quo in primis Ecclesiæ Sæculis, eatenùs de obventionibus Ecclesiæ oblatis participabant, quatenùs orationes Deo persolvebant; Undè D. Hieronymus in epistolâ ad Damasum, *quia Sacerdotes pro omnibus orare debent, & oblationes accipiunt* (*o*). Prò quâ actione orandi hìc non intelligimus illam solemnem, & publicam psalmodiam, quæ alter nativo in Choro, à Ministris Ecclesiæ publicè decantatur: quandoquidem hæc non nisi quarto Ecclesiæ Sæculo in Oriente sumpsisse dicitur exordium, sub Constantio Imperatore, Auctoribus Flaviano, & Diodoro tùnc Monachis, & posteà Episcopis, altero Antiocheno, & altero Tarsensi (*p*), uti referunt Theodoretus, & Cassiodorus (*q*). In Occidente verò initium habuisse à B. Ambrosio Mediolanensi, tempore Theodosii Senioris, uti memorant S. Isidorus (*r*), Rabanus Maurus (*s*), Radulphus Tungrensis, & alii (*t*). Tametsi usquè ab initio Ecclesiæ Fideles insimul convenirent, ut Hymnos, & Psalmos, ac Laudes Deo celebrarent, cultumque Domino suis orationibus exhiberent, quibus non tantùm Clerici, verùm etiam Laici operam dabant, pro mensurâ eorum pietatis, ac fervoris in hoc laudabili opere se exercentes.

(o) *Cap. quia 13. 10. qu. 1.*

(p) *Vid. Thomassin. vet. & nov. Eccles. discip p. 1. l. 2. c. 72. n 6.*

(q) *Theodoret. hist. l. 2 c. 24 Cassiod. in tripart. l. 5. c. 12.*

(r) *S. Isidor. l. 1. de Eccles. Offic. c 7.*

(s) *Rabanus l. 2. instit. Cler. c. 50.*

(t) *Radulphus Tung. de Canon observ. propos. 12. Thomassin. loc. cit. Francolin. de hor. Canō. 3. n. 3.*

14. Antè quæ tempora quarti Sæculi, cum plures, ac diversorum ordinum in Ecclesiâ essent Clerici, & Sacerdotes, qui nec animarum curam exercebant, nequè in Choro Divina Officia ut suprà solemnitèr persolvebant, & tamèn proven-

ventus Ecclesiasticos percipiebant; oportet ex necessitate concludere, quod ipsi non nisi ob privatam actionem orandi, de stipendiis Ecclesiasticis participabant: & sic quod hæc stipendia, sivè quod Ecclesiastica beneficia in eorum locum succedentia, & primævâ ipsorum origine, & praxi, per quadringentos annos tùnc productâ, debeantur Clericis, & Sacerdotibus, etiàm proptèr solùm munus orandi privatim, sivè ex se horas Canonicas recitandi, quoties beneficia, quæ possident, sunt merè simplicia, & nec ex eorum fundatione, vel dotatione, neque ex alio quopiam peculiari titulo ad ullum personale servitium destinata esse noscuntur: quemadmodùm stipendia præfata Clericis illis antiquis debebantur, nihil ampliùs tunc agentibus, quàm agant modò Clerici obtinentes beneficia merè simplicia: est enim regula magistralis (*a*), quod subrogatum sapit naturam eius, in cujus locum subrogatur (*b*). Nèc dicatur, quod illi antiqui Clerici, ultrà privatam recitationem Officii (quæ etiam de rigore, vix privata dicenda esse videtur, sed potiùs publica, patres sit à Clerico Ministro Ecclesiæ, nomine Ecclesiæ, & juxtà ritum ab Ecclesiâ præscriptum, quantumlibet non fiat in Choro, atquè solemnitèr in Ecclesiâ) alia quoquè munia sacra in Ecclesiâ personalitèr exercebant, & proptereà percipiebant de ipsis stipendiis; Nàm hoc non supponendum est, sed probandum: & quidèm probandum, quod omnes Clerici, nemine excepto, ea munia indispensabilitèr exercerent, & exercere tenerentur, non pro eorum libito, sed ex necessitate, si volebant ad Ecclesiasticos proventus participandos admitti: talitèr ut non illis sufficeret Clericalem statum assumpsisse, ac officium ut suprà ex se ipsis recitare, nisi simùl, & semèl etiàm aliqua alia munia in Ecclesiâ personalitèr exercerent. Hoc est probandum.

(a) *Cravet. consil. 73. nu. 2. Decian. consil. 43. n. 14 lib. 3.*
(b) *Leg. si eum, & ibi Bart. & Bald. ff. si quis caut. l. filia. §. Titia ff. de condit., & demonstr.*

15. Quamvis autem generali voce dicatur, quod beneficia Ecclesiastica, quæ nùnc sunt, succedant in locum stipendiorum ecclesiasticorum, sivè aliorum redituum Ecclesiæ, quæ antiquis temporibus, Clericis majoris, & minoris ordinis, pro differentiâ graduum, & meritorum porrigebantur; attamèn quidquid sit de huius rei formali, ac rigorosâ veritate (non nisi fortè, similitudinariè, exemplaritèr, & æquivocè locum habente) certè de beneficiis Ecclesiasticis nostri temporis, & nostrâ ætate, non possumus, nec debemus sub eo præciso æquilibrio loqui, sub quo de antiquis rebus Ecclesiasticis, ad pedes Apostolorum positis, vel per proxima illa tempora Ecclesiæ collatis, sub specioso antiquitatis sono fit sermo. Nàm tàm illa bona quidèm, quàm bona, ex quibus nùnc reperiuntur constituta Ecclesiastica beneficia, erant, & sunt bona Ecclesiæ, bona Deo dicata, & patrimonium Crucifixi (*c*). At nihilominùs prima à secundis longè differebant, quippè omissis aliis rationibus, successivè alibi memorandis, antiqua illa bona non conferebantur in titulum, proùt ista, nec solis Clericis præbebantur, sed etiam quibusdam Laicis, quod non fit de beneficiis. Et sicut nùnc beneficia longè differunt à bonis Hospitalium, locorumque piorum, quæ sunt ad usus pauperum destinata; ità, imò & longiùs differunt à bonis, quæ ad pedes Apostolorum, vel Ministris Ecclesiæ sub primis illis temporibus præbebantur.

(c) *S. August. de oper. Monach. c. 25. tom. 3. S. Prosper de vita cõtempl. l. 2. c. 16.*

16. Præsertim cum in sententiâ Contradictorum, beneficia merè simplicia non nisi post Sæculum Christi undecimum, vel duodecimum apparuerint: adeòque de illis non debet, neque potest æqualis haberi ratio, ac de bonis Ecclesiæ præfatis primi, vel secundi Sæculi Æræ Christianæ. Tantò magis quod Civitates, & loca, de quorum beneficiis merè simplicibus nùnc quæstio ventilatur, priscis illis temporibus, vel non erant Civitates, & Oppida, saltem qualia nùnc sunt: Vel si fuerunt loca habitata, longè tamen post illam ætatem ibi fides Christi radices profundas egit, & sese generalitèr diffudit: Quidquid sit an aliqui ex Apostolis, vel eorum discipulis, illùc appulerint, & transeundo aliquos homines Baptismo collato converterint in Christianos. Quo etiàm posito, adhùc tamen non statim post fidem ibi plantatam, sacræ illìc coaluere divitiæ, neque tot Ecclesiæ fundatæ sunt, & dicatæ, quot ibi sunt modò, sed hæ fuerunt diù post,

vel

vel successivo tempore pedetentim editæ. Quarè sicuti nùnc probari non poterit, quod beneficia illa particularia, de quibus fit controversia, excitata est, & nutritur, fuerint erecta ex bonis Deo, Apostolorum tempore dedicatis; ità neque de ipsis beneficiis est nùnc sub eâ lineâ, & amussi ratiocinandum, quâ de antiquissimis illis bonis à Sanctis Patribus, & Conciliis, Canonibus, & Pontificibus est secutum: diversa enim sunt, & ex notissimis, à diversis non fit illatio (*a*).

17. Certè ad finem ruente Sæculo Christi sexto fuit opinio, de quâ D. Gregorius ad Maximianum Episcopum Syracusanum literas dedit (*b*), nimirum, quod bona Ecclesiæ novitèr acquisita, diversam ab antiquis secumferrent rationem: itaùt ubi vetustiorum Ecclesiæ bonorum reditus debebant sub quadruplici dispensatione distribui; proventus recentiorum solis usibus Antistitis integralitèr deberentur: quam opinionem quidèm D. Gregorius non probavit, præsertim pro locis, ubi nondum fundorum ecclesiasticorum divisio facta fuerat: sed sufficit nobis, quod Patres tùnc habuerunt justum titulum de ipsâ opinione disceptandi; quodque S. Pontifex non eam improbavit, nisi quatenùs noluit bona illa recentiora ad solos Præsules pervenire, illùc prospiciens, ut cœteri quoquè Clerici, & pauperes, illorum essent participes. In reliquis quod bona ipsa dissimilis essent naturæ ab antiquis D. Gregorius non negavit. Quarè indè nobis datur justa ratio asserendi, quod nùnc post ipsam fundorum partitionem, tàm effusè, & post tot alia Sæcula solidatam, non debet de beneficiis ecclesiasticis nostri temporis, novitèr Ecclesiæ à Fidelium recentiorum pietate collatis, eo modo, ac sub æquali prorsùs regulâ ratiocinium haberi, ac de antiquissimis illis bonis, quæ Deo fuerunt Apostolorum ætate, vel sub primis Ecclesię temporibus dedicata.

(a) Leg. ult. in fin. & ibi Bartol. ff de calumniator. Barbos. tr. var. Axiom. 114.

(b) S. Gregor. lib. 3. epist. 11. cap cognovimus 29 caus. 12. qu 2.

18. Profectò si bona beneficiorum merè simplicium, de quibus quęstio est, non nisi serò, & postremis Sæculis ad Ecclesiam pervenerunt; sine dubio ad illam profecta sunt, & in beneficia Ecclesiastica sunt erecta, sub illis legibus, & juxtà illam disciplinam, quâ jàm ab ipsis posterioribus Sæculis Ecclesiæ bona, & beneficia regulantur; non verò juxtà aliam, quę dudum præcedentèr sexdecim, vel septemdecim ab hinc Sæculis efflorebat, & quæ jàm prorsùs dici potest antiquata quodammodò, & obsoletæ: ideoquè non possunt nùnc alienari, & si antiquitùs vendi possent, ac distrahi: non possunt à solo Præsule immediatè ministrari, & si olim id fieret: hæc etenim, & plures aliæ res mutatæ sunt justis ex causis; variique mores, & observationes ab Ecclesiâ sub primis ejus temporibus custoditi, jàm in desuetudinem abiere. Alioquin si cuncta nùnc essent agenda, quæ sub primis Sæculis agebantur; nimiæ confusiones nascerentur, & quoàd plurimas res tota everteretur ecclesiastica disciplina, sub quâ nùnc vivitur, & pacificè Christi Clerus, ac Populus regulatur. Undè benè quoàd hæc prævalet celebris ille D. Augustini Antistitis aphorismus, *si quid tota per orbem frequentat Ecclesia, quin ità faciendum sit disputare, insolentissimæ insaniæ est* (*c*).

(c) S. August. epist. 118.

19. Hanc observationem cupimus attentè à Lectore nostro notari, quandoquidem per illam plura Contradictorum argumenta facillimè dissolvuntur, atquè totalitèr evertuntur: In primisque resonans illud sophisma enervatur, at illa evertitur cantilena, quâ dicitur, quod per partitionem bonorum Ecclesię non est immutata eorumdem natura, ut indè subinferatur, quod si antè ipsam partitionem proventus ecclesiastici non nisi ad illos Clericos perveniebant, qui Ecclesię ipsi, à quâ reditus accipiebant, servitium aliquod materiale personalitèr exhibebant; nec etiàm nunc alio modo, neque sub aliâ lege valebant à Clericis beneficia ecclesiastica possideri. Nàm quatenùs etiàm hęc posset conclusio ritè, rectè, ac legitimè subinferri, quod negamus; corruit suppositum, cui innititur, nempè quod beneficia in controversiam posita, sint erecta ex bonis illis, quę fuerunt Apostolorum tempore, vel antè fundorum partitionem Ecclesię delata. Et si hoc de singulis beneficiis individualitèr non probatur; quomodò quęso exigi potest, ut ipsa regulentur sub illâ amussi, sub quâ primęva illa bona regulabantur?

20. Ne-

10. Negatur quoquè aliud suppositum, nimirùm quod beneficia, de quibus controversia fovetur, erecta sint ex illis bonis, quæ ab initio Fidei Christianæ præbebantur primariæ Vrbis Ecclesiæ, Præsul verò illius eadem ministrabat, & proventus ipsorum distribuebat Clericis pro ratione servitii, & meritorum: hoc etenim non subsistit, quoniàm erecta sunt ex bonis recentioribus, non delatis Ecclesię primarię prętatę, sed alteri Ecclesię particulari, vel Altari, aùt Capellę, in tempore, quo jàm bona unius Ecclesię nihil habent commune cum bonis alterius: Nequè Pręsul Ecclesię primarię illis se ingerit ministrandis: adeòque non sunt regulanda sub illâ formâ, quâ priscorum temporum bona ecclesiastica regulabantur, cum sint ab illis diversa, diverso tempore acquisita, diversis Ecclesiis attributa, demùm rationis Ecclesiasticę effecta tempore, quo diversa Ecclesię disciplina vigebat, & viget. Prętèrquàmquod beneficiis non est novum onus ingerendum, quod de sui naturâ non habent (*a*). Nèc obest, quod aliqui canones jubeant, ut bona novitèr per Ecclesiam acquisita, in eosdem usus, ac illa antiqua, erogentur (*b*). Nàm si canones isti loquuntur de locis, & tempore, quo non erat facta memorata partitio, nihil afficiunt, quia involvunt petitionem principij, & suppositum continent, quod superiùs est negatum. Si verò loquuntur post factam partitionem, intelligendi sunt de obligatione impendendi fructus ipsorum bonorum in pios usus, quemadmodùm & ità impendendi tunc erant, & nùnc quoquè idem fieri debet: non verò quod quantùm spectat ad collationem beneficiorum, ex novis bonis erectorum, debeant hęc sub eâ pręcisâ methodo regulari, quâ ab initio regulabantur antiqua.

(a) *Lotter. de re benef. lib. 1. q. 12. n. 10. 11.*
(b) *Cap cognovimus 29. caus. 12. q. 2. Conc. Paris. 6 ann. 829. c. 15.*

C A P U T II.

In quo discutitur, ex quâ Origine profluxerint Ecclesiastica Beneficia merè Simplicia. An essent quandò proventus Ecclesiastici in solis primitiis, oblationibus, & decimis consistebant. An essent paritèr, quandò in Ecclesiâ vigebat Sportularum usus: & eo tempore, quo incœperunt bona immobilia ab Ecclesiâ possideri.

S U M M A R I U M.

1 *Origo beneficiorum merè simplicium est illa ipsa, quæ est cæterorum Ecclesiæ beneficiorum, quorum ipsa sunt species.*
2 *Deus colendus est, & honorandus, quod fit per sacrificia, hæc verò Sacerdotes sacrificantes prærequirunt, quibus debetur merces.*
3 *Nulla Natio fuit, quæ suis Sacerdotibus alimenta non tribuerit: Nèc debeat esse Christiani deteriores infidelibus in honorem Sacerdotum.*
4 *Sacerdotes, & Levitæ antiquæ Legis habebant primitias, oblationes, & decimas, quarum copia erat major, quàm sint nùnc reditus Sacerdotales.*
5 *Quià vetus testamentum fuit figura novi, decimarum, & oblationum jus ad Sacerdotes Evangelicos transmigravit. Christus etiàm habuit loculos.*
6 *D. Paulus ostendit multiplicitèr, alimenta Sacerdotibus deberi, non ex mero titulo pietatis, sed ex debito, & obligatione.*

7 *Ab initio Ecclesia non possidebat prædia, sed solùm pretium eorum, quod Fideles offerebant. Clerici simùl, & Laici communem vitam ducebant.*

8 *Clerici alii in commune vivebant, alii separatìm cum propriis consanguineis: & utrique participabant de bonis Ecclesiæ.*

9 *Res Ecclesiæ ab initio erant in Episcopi potestate. Canones Nicæni vigesimum excedentes quantæ sint auctoritatis.*

10 *Canones Apostolorum jubent res Ecclesiæ in potestate Episcopi esse. Canones istos prisci Patres citant, habentque auctoritatem.*

11 *Progressu temporis Ecclesia censuit expedire, quod retineret prædia, & de illorum fructibus Clericis subsidia ministraret.*

12 *Clericis habentibus undè viverent, tametsi Ecclesiæ deservirent, non deberi stipendia ecclesiastica, censuit D. Prosper.*

13 *Si tùnc Clerici pauperes, etiàm non ministrantes in Ecclesiâ, proventibus ecclesiasticis digni erant, oportet adfuisse Beneficiarios merè simplices.*

14 *Quarè cùm Ecclesia ab initio non possideret bona immobilia, mutato consilio, incœpit eadem retinere. Refertur doctrina Vrbani PP. I.*

15 *Quod anteà fuerat contrà regulam, posteà transivit in canonem: gravesque pœnas incurrunt alienantes prædia ecclesiastica.*

16 *D. Hieronymus monet non esse danda bona ecclesiastica Clericis habentibus bona patrimonialia. Tùnc non erat idem Clericatu, & beneficio insigniri.*

17 *Ad orandum tenebantur Clerici independentèr à stipendiis ecclesiasticis: adeòque etiàm sine his Ecclesiæ servitio erant adstricti.*

18 *Portio redituum data Clericis Ecclesiæ famulantibus, dicebatur* Matricula, *vel* Propensa diurna, *sivè* Diarium, *aùt* Sportulæ.

19 *Vocis sportularum usus erat in profanis, undè incœperunt stipendia ecclesiastica dici sportulæ, & eorum participes, dici sportulantes.*

20 *Opes Ecclesiasticæ in quatuor partes dividendæ una Episcopo, altera Clero, tertia pauperibus, & quarta ornatui, & reparationi Ecclesiarum.*

21 *Dè hac divisione decretum edidit Gelasius PP. I. Eam anteà memorat Simplicius Papa, & alii tamquàm rem usitatissimam.*

22 *Hæc divisio non in totâ Ecclesiâ locum habuit, nec ubiquè fuit æqualis. In Oriente fuit incognita.*

23 *Partitio hæc in Italiâ, & Galliâ fuit quadruplex. In Hispaniâ, & Lusitaniâ triplex. In Germaniâ qualis fuerit? Et quid in Angliâ?*

24 *Demùm partitio illa obsolevit, & singulis ministeriis, ac locis piis assignati sunt proprii reditus; cujus novæ mutationis quæ causa fuerit?*

1. ORIGO Beneficiorum merè simplicium est illa ipsa, quę est cœterorum Ecclesiæ beneficiorum. Siquidèm beneficia merè simplicia sunt species, quæ sub suo genere continetur: Species beneficiorum, cujus genus sunt ecclesiastica beneficia, in totâ suâ latitudine considerata. Et ideò par eorum cum cœteris beneficiis debet esse origo, quorum & causa communis est, & res eadem, & consimilis institutio. Porrò origo beneficiorum ut sic, communi Doctorum voto radicalitèr ad illas res refertur, quas ab initio Ecclesiæ, fideles Deo, & ministris ejus pietatis titulo offerebant, prout sunt decimæ, primitiæ, oblationes, & dona. Etenim notum est in primitivâ Ecclesiâ Christianos fuisse solitos bona, & prædia, quæ possidebant, libentèr distrahere, ac illorum pretia ad pedes Apostolorum, tamquàm Ecclesiæ prælatorum afferre, ut exindè ab uniuscujusque loci Præsule, per manus Diaconorum singulis distribuerentur, prout recta ratio suggerebat, & cujuslibet benemerentia, vel indigentia deposcebat (*a*). Offerebant hæc Christiani libenti animo, ex propriâ devotione, ac nullo ad id eos cogente. Interdùm tamèn id agebant etiàm ex voto, & promissione Deo factâ, impendendi bona,

(*a*) *Act. Apostol. c. 4. & 5.*

bona, quæ possidebant in illius cultum, & in usum ministrorum ipsius, quemadmodùm contigisse censetur in Ananiâ, & Saphirâ (a), qui posteà quoniàm fœdifragi Sponsionem editam fidelitèr, ut debebant, non adimpleverunt, sed potiùs fraudare Dominum de bonis illi dedicatis, ausi sunt; morte fuerunt repentino ictu percussi (b).

2. Ab his oblationibus, necnon à primitiis, & decimis Deo, ac ministris ejus per fideles porrectis, initium sumpsisse censetur ecclesiastica beneficia, tametsi non valde dilucidum, sed potiùs turbidum, & confusum, analogicum, & remotum. Porrò est per se notum, ut inquit D. Thomas, quod Deus est (c). Ipsa nàmque natura dictat supremum dari Rectorem, & Opificem totius mundi, ipsumque esse honorandum, atque colendum (d), quem certè honorari, & coli nostra magis interest, quàm ipsius (e). Quippè ipse sive colatur, & honoretur ab hominibus, sive non; semper in se ipso est gloriosus: & si quam gloriam ex cultu, ac honore hominum adipiscitur, totum hæc refunditur in utilitatem eorum, qui honorant, & colunt eum. Honoratur autèm, & colitur per exteriora signa, & potissimè per Sancta Sacrificia (f). Sacrificia verò Sacerdotes sacrificantes prærequirunt; sinè quibus etiam juxtà Aristotelem nulla res publica potest diù salva consistere (g). Ast Sacerdotibus, eorumque adjutoribus, & comministris debentur, sive stipendia pro labore, sive alimenta pro victu: hocque de jure naturæ esse idem D. Thomas insinuat, dicens, *quod eis, qui Divino cultui ministrabant ad salutem populi totius, populus necessaria victus ministraret, ratio naturalis dictat: sicut & his, qui communi utilitati invigilant, scilicèt Principibus, & Militibus, & aliis hujusmodi, stipendia victus debentur à populo* (h).

3. Hinc sicuti nunquàm fuit adeò efferata, Gens, & Natio, tàm inculta, quæ Sacrificia non habuerit (i), sic nulla fuit, quæ caruerit Sacerdotibus, eisque alimenta, & subsidia pro victu congruo non tribuerit. Romanis Sacerdotibus, quos Flamines vocitabant, stipendia, & victualia fuerunt ære publico contributa, uti memorat Dionysius Halicarnasseus (l). Druidæ apud Gallos (m), Brachmani apud Indos (n), Gymnosophistæ apud Ethiopes (o), Agrippei apud Scythos (p), Mathematici apud Ægyptios (q), & Magi apud Persas, Sacerdotium tenuerunt (r), quibus omnibus, congrua eorum Statui, subsidia fuisse à populis contributa, non est in dubium revocandum. Et quamquàm antiqua illa sustentatio Sacerdotum apud Ethnicos, valdè tenebricosa esset, atquè decolor imago, in verissimâ nostrâ religione Evangelii imitanda (s), nihilominùs quià in ea utcumque vox naturæ exauditur, *ne essent Christiani deteriores Infidelibus, qui propter errorem Idolorum, tantum cultum exhibent eorum Sacerdotibus* (t), usque ab initio Ecclesiæ incæptum est sacris Ministris erogationes, & stipendia ministrare.

4. Sumptum etiàm est exemplum à Sacerdotibus, & Levitis Antiquæ legis, de quibus locutus est Dominus ad Aaron, *omnis oblatio, & sacrificium, & quidquid pro peccato, atquè delicto redditur mihi, & cedit in Sanctâ Sanctorum, tuum erit &c. Primitias, quas noverint, & obtulerint filii Israel tibi, dedi & filiis tuis, & filiabus tuis jure perpetuo &c. Filiis autèm Levi dedi omnes decimas Israelis in possessionem pro Ministerio, quo serviunt mihi in Tabernaculo fœderis &c.* (u). Tantaque erat oblationum, & primitiarum copia, quæ per filios Israel Sacerdotibus, & Levitis Mosaicæ legis porrigebantur, ut si tantumdèm, proportione servatâ, nùnc viri ecclesiastici à laicis Christianis, & Summus Pontifex, à Sacerdotibus, & Clericis obtinerent; Ecclesia longè ditior esset, ac fit (x), confusaque erubesceret prolocutio, sive *eorum ambitio, quæ dicere solet, nimis rerum habere Ecclesias Christi &c. Mira nàmque res: Ambitio mundialis satis non habet, & Ecclesia Christi nimium habet* (y)?

5. Profectò quià Testamentum Vetus fuit figura novi fœderis Christi (z): Jus quoquè decimarum, primitiarum, & oblationum à fidelibus factarum, ad evangelicos Sacerdotes, & Clericos transmigravit, & Christus caput, & apex Sacerdotum

(a) *Actor. cap. 5. n. 5.*
(b) *Vid. S. Jo. Chrysost. homil. 12. in Act. Apostol.*
(c) *S. Thomas 1. par. qu. 1. art. 1.*
(d) *Alphons. à Castr. con Heres. V. Missa: heres. 2.*
(e) *S. Thom. 2. 2. qu. 132. art. 1. ad 1.*
(f) *S. Thom. 2. 2. qu. 30. art. 5. ad 1.*
(g) *Aristot. in Politic.*
(h) *S. Thom. 2. 2. qu. 87. art. 1. in corp.*
(i) *Alphons. à Castr. loco cit.*
(l) *Dionys. Halicarn. histor. lib. 2.*
(m) *Cæsar de Bel. Gall. l. 6 Plin. lib. 16. c. ult. Strabo l. 4 & 14.*
(n) *Eusebius præp. Evang c. 8. Strab. l. 15.*
(o) *Philo libr. de Abraham Philost. rat. l. 1. c. 1. & l. 6. c. 4.*
(p) *Herodot. lib. 4.*
(q) *Pio Rossi Convit. Mor. p. 2. V. Sacerdote.*
(r) *Justin l. 1. Cicer. l. 1. de divin.*
(s) *Thomass. vet. & nov. Eccl. disc. p. 3. l. 1. c. 1. n. 1.*
(t) *S. Jo. Chrys. hom. 65. in Genes.*
(u) *Numer. cap. 18.*
(x) *Jo. Steph. Menodi traten. erudit. cent. 1. cap. 30.*
(y) *Conc. Paris. VI l. 1. c. 18.*
(z) *S. Thom. Quodlib. 7. qu. 6. art. 15.*

dotum novæ legis, oblata sibi à fidelibus acceptavit, ea in loculis conservans, ut exindè suis, ac suorum necessitatibus opitularetur, *tùncque primum ecclesiasticæ pecuniæ forma est instituta*, uti graphicè insinuat D. Augustinus (*a*). Ex oblationibus ergò, decimisque, ac primitiis, quas usque ab initio Ecclesiæ incæperunt Christifideles Deo in Sacerdotibus elargiri, origo beneficiorum à longè profluxit (*b*), de quibus in Concilio Aquisgranensi: *Res Ecclesiæ sicut à Sanctis Patribus traditur; vota sunt fidelium, pretia peccatorum, & patrimonia pauperum. Fideles nàmque fidei ardore, & Christi amore succensi, ob animarum suarum remedia, & Cælestis patriæ desiderium, suis propriis facultatibus Sanctam locupletem fecerunt Ecclesiam, ut his & milites Christi alerentur, & Ecclesiæ ornarentur* (*c*).

6. Has rerum oblationes, quæ in alimentum cederent Sacerdotum, censuit Apostolus deberi Ecclesiæ ministris, non ex mero pietatis titulo, sed ex debito, & obligatione; scribit enim ad Timotheum: *qui benè præsunt presbyteri, duplici honore digni sunt* (*d*). Et ad Corinthios: *quis militat suis stipendiis unquam? quis plantat vineam, & de fructu ejus non edit? quis pascit gregem, & de lacte gregis non manducat? debet in spè qui arat arare, & qui triturat, in spè fructus percipiendi. Si nos vobis spiritualia seminamus, magnum est si nos carnalia vestra metamus? &c. Qui in Sacrario operantur, quæ de Sacrario sunt edunt, & qui altari deserviunt, cum altari participant: Ità & Dominus ordinavit iis, qui Evangelium annuntiant, de Evangelio vivere* (*e*). Dominus inquam, qui mittens discipulos suos ad Evangelium diffundendum, hoc illis dedit in mandatis: *In quamcumque domum intraveritis &c. in eâdem domo manete, edentes, & bibentes, quæ apud illos sunt; dignus est enim operarius mercede suâ* (*f*).

7. In ipsis nascentis Ecclesiæ primordiis non ei offerebantur agri, aut prædia, aut alia bona immobilia, sed solum eorum pretium, quod ad pedes Apostolorum religiosissimè deponebatur, prout fecisse Barnabam constat (*g*), & Ananiam, atquè Saphiram (*h*), necnon alios, quorum nomina conticescit Auctor libri Actuum Apostolorum, dicens: *quotquot possessores agrorum, aut domorum erant, vendentes afferebant pretia eorum, quæ vendebant, & ponebant antè pedes Apostolorum &c. Dividebatur autem singulis, prout cuique opus erat* (*i*). Tùnc autèm omnium Christifidelium *erat cor unum, & anima una &c. nèc quisquam egens erat inter illos* (*l*): Clericos simul, atque Laicos, qui Christo nomen dabant, collatis opibus in commune vixisse, insinuat Urbanus Papa I. (*m*). Sed citò abscedentibus à communione vitæ Laicis, soli Clerici eum vitæ modum sectati sunt (*n*), non tamquàm de præcepto, sed ut ex consilio, juxtà monitum Clementis Papæ I. *consilium dantes vestram prudentiam hortamur, ut ab Apostolicis regulis non recedatis, sed communem vitam ducentes &c. quæ Domino vovistis, adimplere satagatis* (*o*).

8. Nullo ergò urgente debito viros ecclesiasticos ad vitæ communionem, sed solâ libertate totum agente, pro ratione majoris, & minoris religiositatis, atque fervoris; alii in commune, alii separatìm vivebant: & sic duo erant ordines Clericorum, unus eorum, qui simul communem vitam agebant, & in Africâ quidèm eos abundasse testatur D. Augustinus (*p*): In Galliâ, S. Prosper (*q*): In Italiâ, & alibi, S. Gregorius (*r*). Alter verò eorum, qui separatìm cum propriis consanguineis, & in suis domibus permanebant. Primos, communi mensâ, loci Præsul alebat: Secundos verò Ecclesia, pro ratione ordinis, & meritorum, subsidiis congruis confovebat. Hæc vitæ communio in Clericis sæcularibus per aliqua tempora viguit, ut constat ex pluribus canonibus, per Gratianum in suâ collectione canonum allegatis (*s*). Sed postmodùm paulatìm elanguit, & ad Monachos tandèm commigrans, à Clero sæculari prorsus abivit: cœperuntque distingui Clerici Sæculares à Regularibus.

9. Tàm autèm durante stylo vitæ communis, quàm illo jam obsoleto, res ecclesiasticæ in potestate Episcoporum erant, à quibus Clerici dependebant (*t*).

Sed

(a) *S. August. tract. 60. in Joan.*

(b) *Reginal. l. 30. sect. 2. nu. 74. Tolet. Instr. Sacerd. l. 5. c. 77.*

(c) *Conc. Aquisgr. ann. 816. c. 116.*

(d) *1. ad Timotheum cap. 5.*

(e) *1. Corinth. cap. 9.*

(f) *Lucæ capit. 10.*

(g) *Actorū c. 4. n. 36.*

(h) *Actor. c. 5. nu. 1.*

(i) *Actor. c. 4. nu. 34.*

(l) *Actor. c. 4. nu. 32.*

(m) *Urban. I. epist. unic. c. 3.*

(n) *Reginald. lib. 19. num. 74.*

(o) *Clemens I. ep. 5.*

(p) *S. August. ser. de com. vit. Clericor.*

(q) *S. Prosp. de vita contemplat. l. 2. c. 19.*

(r) *S. Greg. epistol. ad August. Angl. Episcopum l. 12. epist. 31.*

(s) C. *scimus. c. volo. c. non dicatis. c. quoniā. c. videntes c. habeat 12 qu. 2.*

(t) *Cap. 31. 23 & 24. caus. 12 qu. 1. ap Gratian.*

Sed quià earum administratio impedimentum præbebat prędicationi Evangelii, aliisque sacris functionibus exercendis, cogitatum est expedire, quod eo modo, quo Apostoli septem Diaconos elegerunt, qui opes ecclesiasticas ministrarent (*a*), ità etiàm Episcopi, in propriâ quique Ecclesiâ, virum pium, & prudentem, pro hoc eodem munere deputarent: quem S. Justinus Martyr *Pręposítum* (*b*): Tertullianus *Seniorem* (*c*): Alii *Defensorem* (*d*): Alii *Oeconomum*, appellarunt (*e*): & Concilium generale Nicœnum primus canone sexagesimotertio eum *Procuratoris* nomine decoravit (*f*). Quem Canonem genuinum esse, vel saltèm gravissimę auctoritatis, omninò certum est; quippè Canones Nicœni, excedentes numerum viginti, tametsi de incertitudine ab aliquibus imputentur, magnam tamen habent auctoritatem ex omnium Orientalium Nationum consensione (*g*), quibus & favent usus, atquè commemoratio eorum, quam faciunt & veteres Pontifices (*h*), & antiqua Concilia (*i*), necnon & Patres Ecclesię (*l*), Historici demùm, atquè Polemici (*m*). Nosque de hâc rè alibi suprà locuti sumus.

10. Res inquam Ecclesiæ prorsus erant in Sacrorum Antistitum potestate, qui eas *cum reverentiâ, & timore Domini*, facerent ministrare (*n*), juxtà pręceptum, de quo in Canone Apostolorum quadragesimo primo, *in potestate suâ Episcopus Ecclesiæ res habeat: si enim animę hominum pretiosiores illi sunt credite, multò magis oportet eum curam pecuniarum agere.* Cui quoquè Canoni plenariam deberi fidem non est dubium, quandoquidèm Canones Apostolorum citantur à Sanctis Patribus, & præsertìm ab Augustino (*o*), Hieronymo (*p*), Athanasio (*q*), Basilio, & aliis (*r*): ac quidquid de illis cogitent severiores rerum ecclesiasticarum discussores; omninò dicendum est, Canones ipsos, vel sub ipsis Ecclesiæ initiis, vel saltem valdè antiquis temporibus emersisse, jamque illis ex ipsâ antiquitate ingens eis est auctoritas conciliata: ideòque satis nobis est ad intentum, quod dùm eosdem producimus, allegasse dicamur sanctiones, quarum usus est in Ecclesiâ multis ab hinc sæculis, & in quâ vim obtinent legis, parum relevante, quod citiùs, aut seriùs, hìc, aut ibi originem habuerint, & initium.

11. Tametsi autem sub primis Ecclesiæ temporibus non prædia, non immobilia bona Ecclesia possideret, sed solummodò illorum pretia, & pecunias, indigentibus distribuendas; progressu tamèn temporis judicatum est expedire, prædia ipsa accipere, nec ea distrahere, sed servare, ut ex eorum reditibus ministris Ecclesiasticis, & pauperibus subsidia congrua præberentur (*s*). Tùnc autem quandò proventus Sacerdotales, & Clericales in solis illis reditibus consistebant, quæ Episcopus, vel alter ejus nutu distribuebat, locum habuisse beneficia merè simplicia, sive id, cui beneficia ipsa merè simplicia successerunt; indicio est Doctrina Patrum, qui propè antiqua illa tempora floruerunt, inter quos S. Hieronymus, inferiùs memorandus (*t*), & S. Prosper, sivè ut aliis placet, Julianus Pomærius, qui altis eloquiis declamavit, proventus Ecclesiasticos esse dandos Clericis, non uti laborantibus, & personalitèr ministrantibus in Ecclesiâ, sed uti egentibus, & reditibus propriis, quibus viverent, vacuatis (*u*): ità ut aliqui Clerici tùnc essent personalia officia in Ecclesiâ juxtà gradum suorum ordinum exercentes, qui tamèn de reditibus Ecclesiæ non vivebant, quià propriis bonis, & patrimonialibus abundabant; alii verò è contrà Clerici egentes, ab Ecclesiâ proventus congruos acciperent, tametsi in eâ personalitèr non ministrarent, sed solùm privatìm Orationes funderent apud Deum.

12. Audiatur ipse D. Prosper, sive Julianus, ità perorans, *de Clericis dicis Spiritus Sanctus: peccata populi mei comedunt. Sed sicut nihil habentes proprium, non peccata, sed alimenta, quibus indigere videntur, accipiunt; ità possessores, non alimenta, quibus abundant, sed aliena peccata suscipiunt &c. Qui autem Ecclesiæ serviunt, & labori suo velut debita reddi oportere credentes, ea quibus opus non habent, aut accipiunt libentèr, aut exigunt; nimis carnalitèr sapiunt, si putant, quod Ecclesiæ fidelitèr servientes, stipendia terrena, & non potiùs præmia æter-*

(a) *Actorum cap. 6.*

(b) *S. Justin. Apolog. 2.*

(c) *Tertull. in Apologetic.*

(d) *Thomassin. vet. & nov. Eccl. discipl. part. 1. l. 2 c. 97. & 98.*

(e) *Conc. Chalcedon. cap. 26.*

(f) *Concil. Nicęn. I. cap. 61.*

(g) *Abraham Echellens. de Rom. Pontif. Bail. Sum. Conc. tom 1. de Can. Apost. Brancat. appar. ad Epit. Canon. Natal. ab Alexandr. histor. sæc. 4° disser. 18. à f. 233.*

(h) *Jul. I. epist ad Episc. Euseb. innoc. I. epist. ad Victric Rom. & epist 23. ad Synod. Toletan Leo I. epist. 24. ad Theodoret. Nicol. I. ad Episcop. Galliæ.*

(i) *Conc. Carth sub Siric. c. 29. Conc. Arelat. II.*

(l) *S. Athan epist. ad Marc. Papam.*

S. Ambros. epist. ad Eccl. Vercel.

S. Hieron. Præfat. in Judith

S. Cyril Alex. epist. ad Attic Constpol.

S Petr. Dam. epist. ad Capel. Duc Lothar.

(m) *Ruffin. histor. lib. 1. c. 6.*

Theodoret. hist. l. 2. cap. 14

Gregor. Turon. lib. 9. cap. 33.

Echellens. loc. cit.

Franc. Turrian. de Canon. Apostol.

(n) *Conc. Antioch. cap 25.*

(o) *S. August. epist. ad Casulon.*

(p) *S. Hieron. epist. ad Damas. & ad Marcellam.*

(q) *S Athanas. epist. ad Orthodox.*

(r) *S Basil. ad Amphiloch. S. Cyril. homil. 10. S. Bonif epist. ad Gudbert. Anglum.*

(s) *Cap futurum, & seq. 12. qu 1.*

(t) *Vid. infr. in hoc cap. n. 16.*

(u) *Vid. c. pastor. 7. 1 qu. 2. c. illi autem 25. 12. qu. 1.*

æterna accipiant &c. Vndè satis indignum est, si fidelis, & operosa devotio Clericorum, propter stipendium temporale, præmia sempiterna contemnat. Quod si quilibet Minister Ecclesię non habet unde vivat, non ei premium reddit hic, sed necessaria præstat Ecclesia, ut in futuro premium laboris sui recipiat, quod in hac vitâ jam spe Dominicę promissionis certus expectat &c. (a). Prosequitur indè D. Prosper, sivè Pomęrius: *illi quoque, qui velut idonei, nihil quidèm sibi dari velut debitum poscunt, sed tamèn Ecclesię sumptibus vivunt, non est meum dicere, quali peccato cibos pauperum præsumendo suscipiant, qui Ecclesiam, quam juvare de propriis facultatibus debuerunt, suis expensis insupèr gravant &c.*

(a) S.Prosper.de vita contempl. lib.2 c.10

13. Et infrà prosequitur idem Auctor: *Qui tàm infimi sunt, ut possessionibus suis renunciare non possint; si ea, quę accepturi erant, dispensatori relinquant, nihil habentibus conferenda, sine peccato possident sua; quià & ipsi quodammodò sua relinquunt, quandò propriis contenti rebus, nihil eorum, quę labori, vel ordini suo deberi arbitrantur, accipiunt. Quod si putant ideò accipi debere, eorum,quę conferuntur Ecclesię portionem, ne eam videantur abiicere; sè verò non posse sua relinquere, quod eis deforme sit inter suos pauperes reddi: noverint esse deformius, possessores de eleemosynis pauperum pasci* (b). Distinguit ergò D. Prosper, sive Julianus Pomęrius inter Clericos simplices, & Clericos, qui Ecclesiæ servientes, labori suo mercedem deberi de reditibus Ecclesiasticis cogitabant: distinguit quoque intèr ea, quæ labori, & ea quæ debita esse eorum ordini reputabant, & dicendo quod Clerici pauperes, etiàm non ministrantes in Ecclesiâ, portione dictorum proventuum digni erant, proculdubiò Beneficiarios merè simplices, vel eos, quibus nùnc Beneficiarii merè simplices succedunt, manifestissime designavit. Et ità patet, quod etiam illâ florente ætate, in quâ bona Ecclesiastica in solis manualibus erogationibus consistebant: dabantur in Ecclesiâ beneficia merè simplicia: sive illorum imagines, & schemata quantum ratio ipsorum temporum, & disciplina illius ætatis, distingui posse permittit.

(b) Idem S.Prosper. lib.2.cap.10. & 12.

14. Porrò primis Ecclesiæ temporibus, ut innuimus, non prædia, non domus, non fundi, non agri, non demùm bona immobilia, sed solæ res immobiles ab Ecclesiâ possidebantur (c), quæ ipso earum usu citissimè consumebantur. Successivè autem fuit à Patribus cogitatum, quod opportunius esset Ecclesiæ utilitatibus bona immobilia, semel acquisita non distrahere, sed illa in perpetuum retinere, ut non jam unicus, & transiens esset eorum usus, sed permanens, & perennis, nec pretium bonorum erogaretur, sed potiùs ex eis fructus annui perciperentur, ecclesiasticis usibus deputandi (d). Quâ de rè Urbanus PP. I. *Videntes Summi Sacerdotes, & alii, atquè Levitæ, & reliqui fideles plus utilitatis posse conferre, si hæreditates, & agros, quos vendebant, Ecclesiis, quibus præsidebant Episcopi, traderent, eo quod ex sumptibus eorum, tàm præsentibus, quàm futuris temporibus plura, & elegantiora ministrare possent fidelibus communem vitam ducentibus, quàm ex pretio ipsorum; cæperunt prędia, & agros, quos vendere solebant, matricibus Ecclesiis tradere, & ex sumptibus eorum vivere. Ipsæ verò res in ditione singularum Parochiarum Episcoporum, qui locum tenent Apostolorum, erant, & sunt usque adhùc, & futuris semper debent esse temporibus* (e).

(c) Cap.futuram 15 caus.12.qu.1.

(d) S.Petr.Dam.l.1. epist.13. & l.4.ep.12.

(e) Cap. Videntes 16.caus.12.qu.1.

15. Ità id,quod anteà fuerat contrà regulam ecclesiasticam, nempè bona immobilia, & latifundia retinere, transivit in canonem: & mutatâ rationabilitèr Ecclesię disciplinâ, mutata est quoquè moralitas actionis, ita ut ex tùnc evaserit contrà regulam ecclesiastica prædia inposterùm alienare: talitèr quod adversus alienatores fundorum, per Ecclesiam adeptorum, perplures canones emersere, quos referre onerosum esset, paritèrque superfluum (f). Omnibus enim notum est, alienantes prædia ecclesiastica, suspensionis, excommunicationis, & etiam depositionis respectivè pœnâ percelli (g). Cujus alienationis prohibitio ut sciatur quàm sit antiqua, & observantia, ejus constans; sat sit innuisse, quod Polichronius Episcopus Hierosolymitanus fuit apud Sixtum Papam III. in Concilio Romano, à Pri-

(f) Vid. in Jur tot. tit. de reb. Eccl. non alien.

(g) Vid. plur. canones in jure tit. de reb. Ecclef. non alienan. Barbos.jur.Eccl.lib.3. c.30 c.45.

à Prisco ejus Diacono gravi accusatione pulsatus, eo quod prædia quædam suæ Ecclesię vendidisset (*a*). Sancto quoquè Cæsario Arelatensis, facultatem petenti quædam bona ecclesiastica vendendi, Agapitus Papa I. eam constantissimè denegavit (*b*).

16. Sanè ex fructibus hujusmodi bonorum ecclesiasticorum una pars Clericis, & Sacerdotibus, prò alimentis, sivè prò quotidiano eorum victu porrigebatur: non tamèn omnibus, sed illis tantùm, qui bona propria non habebant: Undè S. Hieronymus ad Damasum Papam: *Clericos illos convenit Ecclesię stipendiis sustentari, quibus parentum, & propinquorum nulla suffragantur bona: qui autem bonis parentum, & opibus suis sustentari possunt, si quod pauperum est, accipiunt, sacrilegium profectò committunt, & per abusionem talium, judicium sibi manducant, & bibunt* (*c*). Similia superiùs attulimus ex Divo Prospero (*d*). Ex quo patet, quod non idem tùnc erat Clericatu, & beneficio, sive stipendiis ecclesiasticis munerari, uti contendunt Contradictores, qui Beneficiarios merè simplices residentiæ onere involvere gestiunt: cum enim Clerici divites, Clerici quidem essent, sed tamen beneficio carerent; profectò non erat idem Clericatu, & beneficiis ecclesiasticis munerari. Sicut etiam idem olim non erat beneficium, sive stipendia ecclesiastica promereri, & Ecclesiæ personalitèr deservire, prout ipsimet Contradictores autumant, quippè aliqui Clerici eadem obtinebant, quamquàm Ecclesiæ actualitèr non fervirent; modò seorsim orationi incumberent, & horis canonicis privatim persolvendis operam darent (*e*), uti superiùs ostendimus.

17. Cœterùm Ecclesiæ servitium, & præsertìm solemnis, ac publica psalmodia, seu choralis recitatio Divini Officii, talis ab initio non erat, ut proptèr illam deberentur sic orantibus ecclesiastica stipendia, sive beneficia, cum etiam fine istis Clerici orandi debito tenerentur. Audiatur doctissimus Thomassinus. *Non ex distributionibus, aut qualibuscumque beneficii reditibus lex illa recitandi officii oriebatur, quam impositam accepere nobilissimæ, & clarissimæ fœminæ Demetrias, Eustochium &c. & in numeri Monachi, qui opere manuum victitabant. Ut appareat eandem prorsus esse, & Clericorum orationem. Cum enim sit illorum sors, ut participes sint Christi Sacerdotis, atquè adeò mediatores quidem hominum, & Dei, ad eos multò magis pertinet orandi, & jugiter orandi obligatio; ergò & horas canonicas, nulla temporalium proventuum ratione habitâ recitandi* (*f*). Vides quod servitium publicum Ecclesiæ de sui naturâ stipendia ecclesiastica non exposcit: Adeòque stat benè, quod sub primis temporibus aliqui Clerici essent Ordine, non vero stipendio, sive beneficio ecclesiastico insigniti: seu quod aliqui Ecclesiæ deservirent, & tamèn stipendia ecclesiastica non susciperent. Et è contrà alii Clerici aliqua stipendia ecclesiastica obtinerent, & ideò Ecclesiæ publicè non servirent. Cujus etiàm postremæ rei documentum aliquod eruitur ex Concilio Agathensi (*g*).

18. Portio autèm illa, quæ ex fructibus bonorum Ecclesiæ singulis Clericis, ad illam participandam admissis, porrigebatur, per Metonymiam dicebatur *Matricula*, de qua fit sermo in Conciliis Agathensi (*h*), Antissiodorensi (*i*), Aurelianensi IV. (*l*), & alibi: quatenùs de portione illâ participabant illi Clerici, qui erant Catalogo Ecclesiæ famulantium inscripti. Tabellam enim illam, seu Elenchum, Canonem, sive Seriem nominum, cui erant adscripti Clerici, vocant Canones Apostolorum *Catalogum* (*m*), S. Basilius *Inscriptionem* (*n*), Sidonius Apollinaris *Album* (*o*), Concilium Agathense, ac alia mox præfata, *Matriculam*. Et Dudo S. Quintini Decanus portionem antedictam appellat *Propensa diurna*. Refert enim Richardum Normanniæ Ducem Ecclesiam ædificasse, & quod ibi *Clerum numerosæ multitudinis, propensa diurna quotidiè recipientem &c. Christo deservire coegit* (*p*). *Dicebatur etiàm Diarium*, vel *Stipendium*, vel antiquiori nomine *Sportula* vocabatur: nomine antiquissimo, quo usus est S. Perpetuus Episcopus

(a) *Concil. Rom. sub Sixt. III cap. 10. apud Bin. tom. 1 Conc. f. 681*
(b) *Cardin. Baron. an. 535. n. 108.*
(c) *Cap. Clericos 6. caus. 1. qu. 2.*
(d) *Vid hic supr. num. 12. & seq.*
(e) *Vide Thomassin. vet. & nov. Eccl. disciplin. part. 1. l. 2. c. 73. num. 12.*
(f) *Thomassin. vet. & nov. Eccl. discipl. part. 1. l. 2. c. 73. n. 12.*
(g) *Concil. Agath. cap. 2. & ibi Cabassut.*
(h) *Concil. Agath. cap. 2.*
(i) *Concil. Antissiodor. cap. 1.*
(l) *Concil. Aurelian. IV. cap. 13.*
(m) *Canon. Apostol. 17 & 51.*
(n) *S. Basilius epist. ad Corepiscop.*
(o) *Sidonius Apollinar. lib 6. epist. 18.*
(p) *Dudo S. Quintini de morib. & act. Norman. lib. 3. f. 153. in fin. ap. Duchesne in hist. Norman.*

ſcopus Turonenſis in ſuo teſtamento relinquens duobus Presbyteris, quos à ſuo gradu dejecerat, *Sportulam quamdiù vixerint* (*a*). Et diutius etiam antè ipſum S. Cyprianus in epiſtolâ ad Presbyteros, & Diaconos Carthaginenſes, eſt identidem uſus, de Celerino, & Aurelio loquens, à sè ad Lectoratum promotis: *Hos Lectores interim conſtitutos, ſciatis, quià oportebat lucernam ſuper candelabrum poni; undè omnibus luceat &c. Cæterùm Presbyterii honorem deſignaſſe nos illis jam ſciatis, ut ex ſportulis iiſdem cum presbyteris honorentur, & diviſiones menſurnas æquatis quantitatibus partiantur, ſeſſuri nobiſcum provectis, & corroboratis annis ſuis, quamvis in nullo minor poſſit videri ætatis indole, qui conſumavit ætatem gloriç dignitate* (*b*).

19. Sportularum voce utebatur tùnc Eccleſia, ad ſignificandas erogationes de fructibus, & pecuniis ſacris, quas Clericis conferebat, quià vocabulum Sportularum ad ſignificandas erogationes manuales, etiam in profanis communitèr fuit antiquitùs uſurpatum: & ita reperitur apud Poetas (*c*), apud Hiſtoricos, & Oratores (*d*), & apud Legiſtas (*e*), hæc vox adhibita reperitur. Ideòque portiones illæ de bonis eccleſiaſticis, quæ erant Clericis deſtinatę, *Sportulæ* nuncupabantur; Clericique ipſi earundem participes, communi vocabulo *Sportulantium* fratrum nominabantur; prout eos appellavit S. Cyprianus dicens: *Hæc nùnc ratio, & forma in Clero tenetur, ut qui in Eccleſiâ Domini ordinatione Clerici promoventur, in nullo ab adminiſtratione Divinâ avocentur, nec moleſtiis, vel negotiis ſæcularibus alligentur; ſed in honore Sportulantium fratrum, tamquàm decimas ex fructibus accipientes, ab Altari, & Sacrificiis non recedant, ſed die, ac nocte cæleſtibus rebus, & ſpiritualibus ſerviant* (*f*). Præſulis uniuſcujuſque loci erat, indigentiam, & merita, graduſque quorumlibet Clericorum perſpectam habere, ſingulíſque illorum portionem congruam de Eccleſiæ reditibus impertiri: æquitate ſervatâ, viribus proventuum attentis, omnibus tandèm prò ratione loci, temporis, & perſonarum, providè, ac prudentèr conſideratis.

20. Verùm quià cum opum acquiſitione, alicubi diſcordia quoquè in Eccleſiâ ſe ingeſſit, citò crebræ querimonię audiri cœperunt ſuper hujuſmodi fructuum erogatione, dolentibus multis, quod huic plùs, illi minùs: alteri lautius, alteri parciùs conferretur, quam juſtitia, & æquitas poſtularet: *unus tandèm eſuriret, alius ebrius eſſet* (*g*). Ac ſicuti ab ipſis Apoſtolorum temporibus inchoata eſt ſuper hac rè ſuſurratio, quando *creſcente numero diſcipulorum, factum eſt murmur Græcorum adverſus Hebræos, eo quod deſpicerentur in Miniſterio quotidiano viduæ eorum* (*h*). Ità ſucceſſivo tempore creſcentibus opibus Eccleſiæ, creverunt quoquè ſuper earum erogatione querelæ tàm Epiſcopos, qui earundem adminiſtrandarum poteſtatem tenebant, quàm Oeconomos, & Præfectos, qui eiſmet diſpenſandis incumbebant, de non rectâ fide, & juſtitiâ in ipſarum diſtributione carpentes. Ea eſt enim hominum quandoque procacia, ut etiam ſuper ſpontè ſibi datis lamentationes inſtituant, & autument quodammodò ſibi ſubtrahi quidquid, vel aliis contribuitur, vel ſibi minus traditur, quam optatur. Et fortè etiam alicubi æquitas integra à diſpenſatoribus proventuum eccleſiaſticorum non ſervabatur. Ad propulſandas igitur hujuſmodi querimonias, & omnem ſuſpicionis notam cum ipſis Clericorum dicacium vocibus comprimendam, atque ad elidendas calumnias eorum, *qui ſunt faciles ad querelam, ubi ſolitâ conſuetudine poſſint Judices etiam de ſuſpicione accuſare* (*i*); cogitatum eſt publicæ quieti, & Eccleſiæ incolumitati expedire, quod opes Eccleſiaſticæ in quatuor partes dividerentur, quarum una Epiſcopo loci, altera Clero, tertia Pauperibus, & quarta in reparationibus, & ornatu Eccleſiarum impenderetur.

21. Extat hâc de rè antiquum decretum, à Gelaſio Papâ I. in epiſtolâ ad Epiſcopos per Lucaniam, & Brutios, intimatum, apud Gratianum, reſonans hoc eloquio: *quatuor tàm de reditu, quàm de oblatione fidelium, prout cujuslibet Eccleſię facultas admittit* (*ſicut dudùm rationabilitèr eſt decretum*) *convenit fieri portiones,*

(a) *Spicileg. tom. 5. fol. 107.*

(b) *S Cyprian. lib. 4. epiſt 5. alias epiſt 34.*

(c) *Martial. lib. 8. 44. Juvenal. Satyr. 1. 10.*

(d) *Plin. lib. 10. Sveton. in Claud. Neron. & Domitian.*

(e) *Leg. 2 § ult ff. de donat. inter vir. leg. 6 § fin ff. de Decur. & alibi.*

(f) *S. Cypr. epiſtola 34.*

(g) *1. Corinthiorum cap. 11. n. 21.*

(h) *Act. Apoſtol. c. 6. num. 1.*

(i) *Caſſiodor. Var. lib. 1. epiſt. 4.*

tiones, quarum sit una Pontificis, altera Clericorum, tertia pauperum, quarta fabricis applicanda (a). De quâ etiam divisione Simplicius Papa Severo Episcopo anteà scripserat, tamquàm de rè usitatissimâ, & inconcussâ, atque à Gaudentio Episcopo Ausiniensi, ejusdem prævaricatore, inposterùm observandâ (b). Cujus quoquè divisionis memoriam facit Concilium Tarraconense, illam vocans *antiquam traditionem* (c), & Synodus illa, quam Gratianus rhapsodiæ suæ, sive Canonum collectioni inseruit, sub nominæ Concilii Toletani, divisionem ipsam nuncupans *præceptum Apostolorum* (d), quod tamen minus propriè dici videtur, cum post Apostolorum tempora divisio hęc emerserit in Ecclesiâ.

22. Profectò ista divisio nec in totâ Ecclesiâ locum habuit, nec ubi locum habuit, ubique fuit æqualis, sed varia, prò varietate temporum, & locorum. Nàm in *Oriente*, fuit inaudita, & incognita (e), nec in Conciliis, neque in Patribus Orientalibus, de illâ fit mentio: quinimò videtur, quod inibi fuisset repudiata, si fuisset proposita; Ideò cum Episcopi scirent, ad sè jus disponendi de reditibus ecclesiasticis pertinere; novam illam legem de quadruplici, vel aliâ fructuum partitione, non nisi ægrè, & reluctantèr audiissent, quemadmodùm S. Cyrillus Episcopus Alexandrinus, qui initio quinti sæculi vixit, valdè conquestus est, quod ab Episcopis repeteretur ratio distributionis bonorum Ecclesiæ, quam soli Deo ab iisdem deberi cogitabat; ait enim; *malè habet, magnâque tristitiâ afficit Sanctissimos Episcopos, qui sunt ubique terrarum, quod sumptuum, qui illis eveniunt, dispensationis ratio ab eis exigatur: sive ex ecclesiasticis reditibus, sive ex fructu aliundè percepto. Unusquisque enim nostrum dabit suorum malorum rationem omnium Judici* (f).

23. Hęc eadem partitio tùm in *Italiâ* (g), tùm in *Galliâ* quadruplex olim fuit (h), In *Hispanlâ* verò triplex, ut ex Conciliis Tarraconensi (i), & Toletano IV. deducitur (l); Totidem quoque scissiones habuit in *Lusitaniâ*, ut ex Conciliis Emeritensi (m), & Bracarensi innotescit (n). In *Germaniâ*, si Concilium Aquisgranense attendamus, fuit triceps (o): Si Vvormaciense, fuit quadruplex (p). In *Angliâ* demùm, nec tres, nec quatuor partes habuit, seu eam non habere peroptavit S. Gregorius scribens Augustino illius gentis Episcopo, quippè maluisset omnia inibi communitèr possideri, eo modo, quo nascentis Ecclesiæ initio fiebat (q). Sed an præfata rerum divisio, sive triplex, sive quadruplex, juxtà pragmaticam semel introductam, semper constiterit; semelque definita, semper fuerit imprevaricabilitèr observata, in dubio esse videtur. Nàm quoàd *Germaniam* in Concilio Moguntiaco, non quarta pars, sed nona, & decima, prò Ecclesiarum reparationibus assignatur (r). Quod & identidem respectu *Gallię*, in Meldensi Synodo definitur (s). Idem in aliis Regionibus discernere est. Hoc autèm prò certo habeatur, quod hujusmodi proventuum Ecclesiæ divisio, sivè in tres, sivè in quatuor, sivè in plures partes discissa, processu temporis obsolevit.

24. Et ità cuilibet ecclesiastico ministerio proprii sui reditus assignati fuerunt & prædia, & corpora bonorum, seu latifundia; ità ut Mensa Episcopalis propria bona possideret, quemadmodùm & nùnc habet; Parochię, Dignitates, Canonicatus, Mensionariæ, & cœtera Beneficia sua paritèr bona peculiaritèr haberent: Nosocomia ubi infirmi; Xenodochia ubi peregrinantes; Orphanotrophia ubi orphani; Ptochotrophia ubi inopes; Berphotrophia ubi infantes; Gerontocomia ubi senes, & debiles sustentantur: Asceteria demùm Monialium, Cœnobia Monachorum, & alia loca pia, propria agnoscerent latifundia: & jam non reditus Ecclesiastici universalitèr dividerentur; sed prædia quibuslibet locis, & piis operibus destinata, intèr ea permanerent incommixtibilitèr separata: eo modo quo nostris quoque temporibus perseverant. Cui novæ mutationi causam ut putamus, dedere, vel æquitas alicubi à redituum distributoribus, ut innuimus, non servata; vel querulositas eorum, qui de reditibus ipsis participabant, indesinentèr clamantium proventus non omnibus æquâ lance distribui, sibi diminutas portiones tradi, aliis

(a) *Cap quatuor. 17. caus. 12. qu. 2.*
(b) *Simplic. Pap. epist. 2.*
(c) *Concil. Tarracon. cap. 8.*
(d) *Cap. Sanctorum 31. caus. 12. qu. 2.*
(e) *Thomassin. vet. & nov. Eccl. discipl. par. 3. l. 2. c. 12. num. 7. & 8.*
(f) *S. Cyril. Alex. Episc. can. 10. 5. par. 2. fol. 212.*
(g) *S. Gregor. lib 12. epist. 31.*
(h) *Capitul. Carol. Magn. l. 7. c. 290.*
(i) *Concil. Tarracon. cap 5.*
(l) *Concil. Tolet. IV. cap. 32.*
(m) *Concil. Emeritens. cap. 14.*
(n) *Concil. Bracar. II. cap. 25.*
(o) *Concil. Aquisgr. an. 816. cap. 116.*
(p) *Concil. Vvorm. an. 868. c. 7.*
(q) *S. Gregor. l. 12. epist. 31.*
(r) *Cap. 1. de Eccles. ædificand.*
(s) *Concil. Meldens. cap. 62.*

aliis ultrà mensuram debitam dispensari, & *iniquum esse, ut de unâ substantiâ, quibus competebat æqua successio, alii abundantèr affluerent, alii paupertatis incommodis ingemiscerent* (a). En origo tota beneficiorum ecclesiasticorum, quæ retrotracta ad suum initium profluunt, seu in locum succedere videntur, sportularum, & proventuum manualium, qui antiquo tempore, de bonis Ecclesiæ Clericis præbebantur: ità ut beneficia residentialia subrogata intelligantur portionibus illis, quæ Clericis personalitèr, & publicè in Ecclesiâ ministrantibus, porrigebantur; beneficia verò merè simplicia locum teneant sportularum, seu portionum illarum, quæ Clericis indigentibus tradebantur, non ratione personalis, & publici Ministerii, sed ratione Clericatus, & privatæ actionis orandi Deum, quæ nihilominùs eo ipso, quo fit de mandato Ecclesiæ, à Clerico ministro Ecclesiæ, & juxtà ritum ab Ecclesiâ præscriptum, servitium Ecclesiæ ipsi præstitum dici debet.

(a) Cassiodor. Var. lib. 1. epist. 7.

C A P U T III.

In quo discutitur, quandonàm incœperint in Ecclesiâ Dei Beneficia merè Simplicia expressè distingui, & quid circà hoc, tùm ex ipso Beneficii *nomine deducatur, tùm ex rè significatâ, per illud nomen? Ac ex antiquitate minorum Ecclesiarum, quæ in qualibet Diœcesi erant.*

S U M M A R I U M.

1 *Beneficia merè simplicia incœperunt eo tempore, quo incœperunt cætera beneficia ex fundorum partitione emergere.*

2 *Vox* Beneficium *apud S. Dionysium Corinthium, apud S. Hieronymum reperitur, & apud alios Patres, ac apud Innocentium I. & Simplicium Papas.*

3 *Idem Innocentius memorat alibi vocem beneficii, agens de Monachis, qui sunt totidem beneficiati: alluditque beneficiis merè simplicibus.*

4 *Concilium Aurelianense I. mentionem facit verbi beneficium, vetans ne Clerici ad petenda beneficia Principes temporales adirent.*

5 *In variis Conciliis vox beneficium est, ut significans beneficia ecclesiastica, de quibus loquimur, etiàm merè simplicia.*

6 *Longè antè id, quod legitur in Decretalibus, reperitur apud Patres, & Concilia vox beneficium, comprehendens etiam beneficia merè simplicia.*

7 *Oratoria, & Abbatiæ in epistolâ D. Gregorii nominatæ, erant beneficia simplicia, sicque tempore ipsius Pontificis beneficia hæc erant.*

8 *Distinctio beneficiorum in compatibilia, & incompatibilia: & in residentialia, & non residentialia, an esset antiquitùs cognita.*

9 *Ecclesiæ, Oratoria, Tituli, Altaria, Martyria, Capellę priscis Ecclesiæ temporibus constitutæ, non erant nisi totidem beneficia.*

10 *Olim in qualibet Diœcesi unica erat Ecclesia Cathedralis, & Parochialis totius Diœcesis. Episcopus est Parochus Parochorum.*

11 *Incœperunt posteà erigi minores Ecclesiæ, ubi erant Presbyteri, Diaconi, & Clerici. In aliquibus tamèn Ecclesiis nullus ex his erat.*

12 *Si*

12 *Si Presbyter regebat curam, beneficium erat parochiale. Si ei alia functio personalis incumbebat, erat beneficium residentiale. Si ad nullum opus personale tenebatur, erat beneficium merè simplex.*
13 *Ex Divo Paulo constat, quod Corinthi, prætèr Cathedralem, erat alia Ecclesia dicta in Cenchris. In aliis etiam Diœcesibus, prætèr Cathedralem, erant aliæ Ecclesiæ.*
14 *Evaristus, qui anno* 110. *præesse incæpit Ecclesiæ, divisit Romæ Titulos. Quid essent Tituli? S. Gregorius Thaumaturgus ædificavit Ecclesiam ruri.*
15 *S. Cyprianus epistolam scribit ad Felicem,* & *Paulum,* & plebem ipsis commissam. *Dionysius quoquè Papa divisit parochias,* & *Presbyteris commisit.*
16 *Concilium Ancyranum memorat parochias, in quibus non se ingererent Presbyteri Civitatis. Earum quoquè, ac Martyriorum fit mentio in Concilio Laodiceno.*
17 *Concilium Antiochenum vetat, ne lædantur cæteræ Ecclesiæ. S. Epiphanius in Ecclesiâ villæ ordinavit quemdam reluctantem. In aliis Conciliis memorantur parochiæ.*
18 *Concilium Hyponense, S. Augustinus, S. Joannes Chrysostomus loquuntur de minoribus Ecclesiis in variis occasionibus.*
19 *Ex dictis infertur usque ab illo tempore fuisse beneficia merè simplicia. Concilium Chalcedonense sermonem habet de Ecclesiis diversis.*
20 *S. Gennadius Constantinopolitanus mandavit unicuique Ecclesiæ suos redditus dari, non verò ab Oeconomo Cathedralis, ut anteà ministrari.*
21 *Cum usque ab initio Ecclesiæ essent Capellæ, Tituli, Oratoria, Sacella fuit instructa reditibus, jàm tùnc erant beneficia merè simplicia.*

1. Unc incæperunt in Ecclesiâ Dei beneficia merè simplicia, expressè distingui, quandò incęperunt fundi, & prædia sacra dividi, atquè cuilibet Ecclesiæ, Oratorio, Capellæ, Tituloque, aut Altari, sua propria latifundia peculiariter assignari: quippè illa sic assignata in beneficii titulum, ab aliquo Clerico possidendum, partìm beneficia residentialia evaserunt, partìm merè simplicia, prout ratio, & qualitas ipsius beneficii deposcebat. Quandonàm autèm inchoata fuerit hujusmodi fundorum partitio, non est facilè definire, tùm propter magnam ejus antiquitatem, tùm propter variam, & multimodam disciplinæ diversitatem variis in Locis, & Regionibus observatam: non enim ubique eodem tempore initium habuit, sed alicubi citiùs, alicubi seriùs, pro locorum, personarum, atque temporum diversitatibus, & circumstantiis. Attamèn sive nomen hoc *Beneficium* attendamus, sive rem, significatam per illud; partitio ipsa videtur omninò ad antiqua Ecclesiæ sæcula referenda: & ità etiam beneficia merè simplicia sunt ad eadem tempora referenda. Siquidèm si de nomine *Beneficii* loquamur, ejus est memoria apud S. Dionysium Corinthium, qui floruit circà annum Christi 180. & in epistolâ ad Ecclesiam Romanam hæc habet: *Apud vos jam mos inveteravit, ut omnes fratres variis afficeretis beneficiis* (*a*). Est etiàm apud D. Hieronymum, in epistolâ ad Nepotianum, ità scribentem, *multas anus nutrit Ecclesia, quæ & officium præbeant, & beneficium accipiant ministrando* (*b*).

2. Sed quamvis ibi tàm D. Dionysius, quàm D. Hieronymus beneficii nomine utantur ad significandam perceptionem redituum ecclesiasticorum, tamèn ibi de sportulis potius, vel muneribus, vel stipendiis manualibus eloquuntur, per Ecclesiam distributis, quæ *beneficentiæ dispensatio* in Gangrensi Synodo vocitantur (*c*), quàm de fundis ad perfruendum perpetuò Clericis in titulum veracis beneficii, collatis. Meliùs ergò est alibi reperire antiquitatem vocis *beneficium*, (uti signifi-

(a) S. Dionys. Corinth. ap. Euseb. l. 4. c. 23.

(b) S. Hieron. ad Nepot. de vit. Cleric. ep. 1.

(c) Conc. Gangrens. cap. 7. & 8.

cantem jus percipiendi fructus ex fundis ecclesiasticis alicui in titulum attributis). Siricius Papa ipsam vocem beneficii memorat, loquendo de Episcopatu, cum decernit, ut saltèm tres, non verò unus tantùm *Episcopus Episcopum ordinare præsumat, ne furtivum beneficium præstitum videatur* (a). Et antè illum in eodem sensu vocem hanc adhibuit Innocentius Papa I. in epistolâ ad Victricium Rotomagensem (b). Reperitur quoquè hæc ipsamet dictio, apud S. Joannem Chrysostomum, qui floruit anno Christi 398. & sequentibus; nàm præter ea, quæ ex illo suprà retulimus (c), scribens ipse libros de Sacerdotio, ità profatur: *plerique non constituunt sibi Oeconomos, nisi fideles homines, & eos, qui divitias suas maximâ prudentiâ regant, eum interim Ecclesiæ beneficia, & animarum curas hominibus minùs optimæ conscientiæ, minùs prudentibus, & denique pueris sæpè committunt* (d). En itàque hìc memorata beneficia Ecclesiæ, tùm simplicia, tùm curata, hæcque ab illis distincta, atque omninò divulsa, talitèr ut beneficia animarum curâ carentiâ, ipsis pueris conferrentur: quod quidèm improbat S. Chrysostomus, non quià puris Clericis etiam adolescentibus dari non possent beneficia eadem, quibus animarum cura, non inhærebat, sed quià ineptum erat pueris elargiri beneficia ipsa, tametsi merè simplicia, quemadmodùm etiam nùnc vetitum est antè quartodecimum annum cuiquam simplicia beneficia largiri (e).

3. Rursùs hujusce dictionis *Beneficium* fit peculiaris mentio in epistolâ præfati Innocentii Papæ I. cujus fragmen Gratianus suæ compilationi Canonum interseruit: ait enim: *Si Monachus ad Clericatum promoveatur, beneficia ei plenitèr, & annonæ, & decimæ donentur, absque ullâ minoratione, ut quantò meliùs possit, juxtà possibilitatem suam, quandò necessitas extiterit, ad opera ecclesiastica, & ipsam restaurandam Ecclesiam adjutorium faciat* (f). Monachi fuerunt semper, & adhùc sunt totidem beneficiati (g). Carebant autèm ab initio ut plurimùm Clericatu (h). Et ideò in vitâ S. Pachomii legitur, quod *non patiebatur inter eos*, idest Monachos, *esse quempiam, qui Clericatus honore fungeretur: dicebat enim, multò meliùs esse, atquè commodiùs Monachis non solùm nullius prorsùs honoris quærere primatus, & gloriæ, verùm etiàm occasiones hujusmodi de cœnobiis amputare &c.* Hincque fiebat, ut *eum solemnitas ex more deposceret, ut mysteriorum cœlestium participes fierent, ex proximis viculis presbyteros convocabant, qui eis festivitatem lætitiæ spiritualis implerent* (i). Verùm etsi Monachi sacris ordinibus insigniti non essent; eos tamèn ex causâ poterant adipisci: & ità idem S. Pachomius cuidam Monacho, ut ordinaretur, permittendum esse consuluit (l). Itàque cum Monachi possent è Laicali, ad Clericalem statum transire, quoties id ad effectum perducebatur, assignandum eis erant reditus, & proventus, ac vivendum, sive aliquod beneficium regulare, de bonis Ecclesiæ, quo nedùm vivere possent, sed etiam ad opera ecclesiastica, & ad restaurationem Ecclesiæ contribuere. Jàm igitur tempore Innocentii Papæ I. qui sedit anno Christi 400. erant beneficia ecclesiastica, & quidem merè simplicia; non enim curata, nequè residentialia fuisse videntur ea, de quibus apud Innocentium est sermo.

4. Paritèr in Concilio Aurelianensi I. quod celebratum est anno Christi 511. vocis *beneficii* in hàc ipsâ significatione, fit mentio; ait enim: *Abbatibus, Presbyteris, omnique Clero, vel in religionis professione viventibus, sine discussione, vel commendatione Episcoporum, pro petendis beneficiis, ad Dominos venire non liceat* (m). Interdicit ne Monachi, vel Clerici, pro adipiscendis ecclesiasticis beneficiis officia Childeberti, Clodomiri, Clotharii, & Theodomiri, qui tamquàm Reges, & Domini in Regno Galliæ Clodoveo patri successerant, sine Antistitum approbatione interponerent, ne beneficia, regiæ commendationis intuitu, sed solius ratione meriti conferrentur. Sermo autèm ibi est nedùm de beneficiis residentialibus, aut curatis, quorum Abbates, & Presbyteri esse possent secundum jura capaces; sed etiam de merè simplicibus, ad quæ cœteri de Clero inferiori, & in minoribus constituti, possent aspirare.

(a) *Siric. Pap. ep. 4.*

(b) *Capit. extrà 3. dist. 64.*

(c) *Vid. supr. tom. 1. Sac. 1. c. 2. n. 5. in fin.*

(d) *S. Joan. Chrys. de Sacerdot. lib. 2.*

(e) *Conc. Trid. sess. 23 c. 6 de reform. Barbos. jur. Eccl. univ. l. 3. c. 13 num. 163.*

(f) *Cap. si Monachus 21. caus. 16. qu. 1.*

(g) *Thomass. vet. & nov. Eccl. disc. p. 1. l. 3. c. 13. n. 1.*

(h) *Cap. generalitèr 40 caus. 16 qu. 1. Barbos. Jur. Eccl. univ. l. 1. cap. 42. n. 99 & c. 43. num. 10.*

(i) *Vita S. Pachomii cap. 24.*

(l) *Ex eadem vita Menocch. Hist. Misc. el. p. 2. § 65.*

(m) *Conc. Aurel. I. an. 511 c. 9.*

5. De eâdemmet dictione *Beneficii*, uti significante jus percipiendi fructus, ex bonis ecclesiasticis Clerico in titulum attributis, memoria habetur in Concilio Francfordiensi 300. circitèr Episcoporum, habito anno Christi 794. ubi decernit: *Ut decimas, & nonas, sive census omnes generalitèr donent, qui debitores sunt ex beneficiis, & rebus Ecclesiarum.* Et infrà: *Ut Domus Ecclesiarum, & tegumenta ab eis fiant emendata, vel restaurata, qui beneficia exindè habent* (a). Paritèr eadem vox habetur in Concilio Moguntino, congregato anno Christi 813. ubi præceptum est, ut habentes beneficium ecclesiasticum, ad tecta Ecclesiæ restauranda, & pro necessitate emendanda concurrerent. En textus: *quicumque ecclesiasticum beneficium habent, omninò adjuvent ad tecta Ecclesiæ restauranda, vel ipsas Ecclesias emendandas* (b). Nota hìc verbum esse non de beneficiis Curatis, & residentialibus, quippè de quibus nulla poterat esse ambiguitas, an ad restaurationem Ecclesiæ, cui præerant, vel personalitèr deserviebant, concurrere tenerentur (c). Sed de beneficiis merè simplicibus, qui hoc à se onus excutiebant. Memorantur quoquè ipsamet vox *beneficii*, circà hæc eadem tempora ab Hincmaro Remensi, scribente de Hincmaro Laudunensi Nepote suo, *quasdam res prædictus Episcopus filio Nortmanni sibi commendato, in beneficium dedit, quas ab eo receptas tenet* (d). Similitèr in Concilio Meldensi, celebrato anno Christi 845. ubi est acritèr conflictatum inter Episcopos, & Proceres Galliæ, ob repetendas res Ecclesiæ, quas Rex Carolus laicis dederat in beneficium (e). Uberiùsque vox illa postmodùm reperitur in subsequentium temporum Patribus, & Conciliis (f), quâ de rè nulla potest esse rationabilis difficultas.

(a) *Conc. Francford. an. 794. c. 25. & 26*

(b) *Concil. Mogunt. an. 813. c. 4. c. 1. de Eccl. ædificand.*

(c) *Barbos. de Paroch. p. 1. c. 13. de Luca Miscel. disc. 29. n. 2.*

(d) *Hincm. Remens. ep. ad Hadr. Pap. f. 583*

(e) *Vide Bail. sum. Conc. to. 2. in Conc. Remens. an. 845.*

(f) *Concil. Mogunt. ann 888. c. 25. Hincm. Rem. tom. 2. f. 527.*

6. Et ità quantumvis in corpore Decretalium, nulla fiat vetustior commemoratio nominis *Beneficium* (in sensu de quo hìc agimus, beneficii, tùm residentialis, tùm merè simplicis) eâ quam exhibet Concilium Moguntinum anni 813. (g). Apud Concilia tamen trecentis annis antiquior est illa, quam suprà ex Concilio Aurelianensi I. allegavimus; & apud Patres, illa, quam ex D. Joanne Chrysostomo, quadringentis annis, & ultrà, antè mentionem Moguntinam, attulimus: Et quidèm significando, ut advertimus, per illam vocem, nedùm beneficia ecclesiastica curata, & residentialia, sed etiam merè simplicia. Verùm quidquid sit de nomine *Beneficii*; res certè per illud significata est ad remotiora Ecclesiæ sæcula referenda, proùt fusiùs paulò infrà ostendemus, interimque allegamus epistolam S. Gregorii, quâ scripsit Candido Presbytero Galliæ, commendans ei quemdam Candidum, & monens, ut *sicubi in possessionibus B. Petri Apostolorum Principis, Oratorium, aut locus, qui Presbytero, vel Abbate indiget, inveniri potuerit, ei debeat committi, quatenùs ipse subsidium vitæ præsentis inveniat &c.* (h). Hìc non exprimitur vox *beneficium*, sed connotatur tamèn res per illud significata, & quidem non in sensu beneficii residentialis, sed in qualitate merè simplicis beneficii.

(g) *Cap. 1. de Eccl. ædificand.*

(h) *S. Greg. l. 9. ep. 65*

7. Nàm præterquàmquod non est credibile Oratoria illa, & Abbatias, de quibus loquitur D. Gregorius, fuisse parochias, vel beneficia curata, sive residentialia, cum à simplici Presbytero dispensarentur; & idcircò alicui conferrentur, ut provisus ex eis posset subsidium vitæ, sive proventus beneficiales percipere; Expendit hoc factum Thomassinus, & illud ità declarat: *Juspatronatus sacri in illâ præclarè emicat Gregorii epistolâ, quâ declarat conferri à se beneficia, quæ essent in patrimonio B. Petri, quamvis in Gallicanorum Episcoporum Ecclesiis illa sita essent. His quidèm verbis non satis exprimuntur parochiæ &c. Abbatiales, saltèm illæ Ecclesiæ, & beneficia simplicia terrarum patrimonialium S. Petri, ad nominationem, vel collationem Papæ spectabant* (i). Tametsi ergò priscis illis temporibus non fuisset in usu vox *beneficium*; erat tamèn in usu res per illam significata, nempè jus percipiendi fructus de rebus Ecclesiæ, Clerico concessum, & ab ecclesiasticâ potestate collatum: non beneficia curata, & residentialia, sed beneficia *simplicia*: qualia erant Oratoria illa, & Abbatiæ, de quibus D. Gregorius effatur.

(i) *Thomass. p. 2. l. 1. c. 30. n. 1.*

8. An autèm beneficia illa simplicia exigerent à Beneficiario debitum residen-

tiæ, & perſonalis ſervitii: non eſt locus examinandi in præſenti Capitulo, in quo de ſolo nomine beneficiorum agimus, non de reſidentiæ debito illis inhærente, vel non: Ex propoſito inferius, & quidem lautè de hujuſmodi quęſtione tractabitur. Idem ſanè Thomaſſinus non metuit affirmare, quod non inveniantur *mille ducentis ampliùs annis ulla veſtigia, ac ne umbra quidem ejus diſtinctionis, quâ alia dieuntur compatibilia, alia incompatibilia eſſe beneficia; & rurſus alia ſtrictę, alia liberæ eſſe reſidentiæ* (a), quæ verba Contradictores magnificant, & extollunt. Sed quanto fundamento hæc opinio ſubſiſtat, infrà videbitur. Certè vel antè duodecimum Sęculum beneficia merè ſimplicia erant in rerum naturâ, vel non. Si erant: ergò malè ſupponitur, quod nulla eorum fuerint veſtigia: quomodò enim nulla erant veſtigia rei, quæ erat? Si verò beneficia ſimplicia ante illud tempus non erant; ergò fuerunt fundata poſt idem tempus, & conſequentèr ſub illis legibus, quibus Eccleſia eo tempore beneficia merè ſimplicia regulabat: Sed hæc nùnc omittamus, & ad rem ſignificatam per nomen beneficii deſcendamus.

(a) *Thomaſſ. vet. & nov. Eccl. diſc. p. 2. l. 3. c. 34. n. 8.*

9. Si à rè ſignificatâ per nomen hoc *Beneficium*, antiquitas beneficiorum merè ſimplicium repoſcatur, pluſquàm vetuſta eſſe invenietur, & cum primis Eccleſiæ ſæculis de antiquitate contendere: quid enim fuerunt Eccleſię, Oratoria, Tituli, Altaria, Martyria, Capellæ priſcis Eccleſię temporibus conſtitutæ, niſi totidem beneficia, vel reſidentialia, vel merè ſimplicia, locaque inſtructa propriis proventibus, qui per eorum Rectores, & Titularis more beneficiorum percipi debebant? Sanè propter interdictum, quo cavetur, ne Eccleſia ædificetur, niſi aſſignatâ illi competenti dote ad luminaria, ornatum, & congruam reſtaurationem, atquè ad Rectori ejus ſtipendium conferendum (b), non erigebantur Capellæ, Oratoria, Tituli, Altaria, Eccleſiæ, Martyria &c. niſi aſſignatâ illis congruâ bonorum quantitate, per eorum Rectorem, & Cuſtodem poſſidendâ; hoc autèm erat idem, ac totidem beneficia conſtituere; vel reſidentialia, ſi Rector eorum locorum debebat ibi perſonalitèr deſervire; vel merè ſimplicia, ſi ad nullum opus perſonale ibi exercendum tenebatur, præter divinum officium, quod ex ſe poterat ubilibet recitare: vel eleemoſynas, quas pariter ubique poterat elargiri; vel Miſſas, quas poterat per alium celebrare.

(b) *Cap. nemo Eccleſiam de conſec. diſt. 1. c. piæ mentis 16. qu. 7. c. cum ſicut. de conſec. Eccl.*

10. Olim, & ſub ipſis Eccleſiæ initiis, in unaquâque Diœceſi, nonniſi unica erat ædes ſacra, ſaltèm ut plurimùm nempè Cathedralis (c), apud quam reſidebat Epiſcopus, & ad quam pertinebant omnes reditus, Deo dicati, per Antiſtitem in ſuas partes diſtribuendi, prout ſuperiùs prætactum eſt. Ipſe Epiſcopus ſolus erat Parochus totius Diœceſis, qui etiam nùnc ſolet communitèr appellari, Parochus Parochorum (d). Ipſa Eccleſia Cathedralis erat parochialis totius Civitatis, & Diœceſis Epiſcopalis, qualis etiam nùnc ſolet in ſenſu aliquo nuncupari (e). Ipſe tandèm Epiſcopus curam habebat & animarum, & fidelium ſuę Diœceſis, & operum piorum, & monialium, & viduarum, & peregrinorum, & omnium tandem, quę ad eccleſiaſticum pertinent miniſterium; eadem ſive per ſe, ſive per alios, pro opportunitate, & pro ſuo arbitrio peragendo. Sed quamquàm id ut in pluribus ità eſſet, attamèn quià nec ſolus Epiſcopus ubilibet tantæ rerum moli immediatæ curandæ, ſufficiens erat; nec ſola Eccleſia Cathedralis cunctos Diœceſanos in ſuo ambitu poterat continere; vel ſi poterat, non illis omnibus erat commoda, præſertim longiùs commorantibus; inceperunt ædificari per Urbes, & Subrubia, & per Caſtra, & Oppida, & Agros alię minores Eccleſię, Capellæ, Tituli, Oratoria, Martyria, & Altaria, quæ Epiſcopi Diœceſani juriſdictioni ſubeſſent, de quibus in Concilio Aurelianenſi I. *Omnes Baſilicæ, quæ per diverſa loca conſtructę ſunt, vel quotidiè conſtruuntur, placuit ſecundum priorum Canonum regulam, ut in ejus Epiſcopi poteſtate conſiſtant, in cujus territorio poſitæ ſunt* (f).

(c) *Thomaſſ p. 1. l. 2. cap. 21. per totũ. Vid. in hoc to. c. 6. n. 26.*

(d) *Bellet. diſquiſ. Cleric. p. 1. de diſcipl. Cler. §. 4. n. 14.*

(e) *Barboſ. de Canon. & Dignit. c. 6. num. 19. & 20.*

(f) *Conc. Aurel. I. c. 19. cap. omnes Baſilicæ 16 qu. 7.*

11. Apud aliquas ex his ædibus ſacris reſidebant Presbyteri, regentes deſignatam portionem populi Diœceſani, quem paſcebant verbo, & exemplo, atque Sacramentorum adminiſtratione. Apud alias verò ſuam ſedulitatem impendebant

alii

alii Presbyteri, vel Diaconi, aut Clerici, vel per se, vel per alios, prouti fundatorum lex, mos locorum, & Episcopi Diœcesani eis jussio committebat. Ad quas profectò Ecclesias populi, pro suo libito, confluebant, ut orationes Deo persolverent, & alia pia opera exercerent, juxtà quod eis, vel ministrantium pietas, vel propria devotio suggerebat. Aliquibus tamèn ex ipsismet Ecclesiis nullus erat Presbyter, nequè Diaconus, nequè Clericus assignatus, qui easdem regeret, & custodiret, tamquàm cum eis desponsatus, incardinatus, & intitulatus. Sed, si nullus alius erat ad eas custodiendas peculiaritèr à Præsule deputatus; Oeconomus, vel Thesaurarius Ecclesiæ Cathedralis illarum habebat curam, non tamquàm titularis specificus, & individualis, sed uti generalis omnium Ecclesiarum in Diœcesi existentium Superintendens, & Curator. Itàque, *vela*, inquit D. Isidorus, *& ornamenta Basilicarum, quæ in urbe sunt, & non habent presbyterum ipse custodit* (a): Ergò etiàm tùnc dabantur Ecclesiæ inter se dissimiles, & quarum aliæ habebant proprium Rectorem, possidentem eas in titulum, & velut ecclesiasticum beneficium. Aliæ verò proprio Rectore titulari carebant, quarum bona ministrabat generalis illius Diœcesis Oeconomus.

(a) *S. Isidor. Hispal. epistol. ad Laudefr. int. ejus opera f. 693. B.*

12. Si Presbyteris, apud Ecclesias illas minores famulantibus, commissa erat portio gregis, in viâ Domini dirigenda; Ecclesiæ ipsæ, illarumque beneficia erant parochialia, vel aliàs rectoralia, & residentialia. Si Presbyteris ipsis, & Clericis inibi ministrantibus, nulla erat portio gregis commissa, sed solæ aliæ functiones sacrę personalitèr exercendę, uti missas, & officia sacra, per se solemnitèr celebrare &c. erant beneficia Choralia, vel Canonicalia, vel hisce similia, adeòque residentialia. Si verò nullum opus personale ministris ipsis erat injunctum, sed sola privata recitatio divini officii; vel eleemosinæ, aut missę, aut alia opera, per se, vel per substitutum adimplenda; tùnc Ecclesiæ illæ, Oratoria, Capellę &c. in titulum beneficii merè simplicis præbebantur. Et en ex hac minorum Ecclesiarum erectione patefactum, emersisse cum illis in Ecclesiâ Dei, tàm beneficia residentialia, quàm beneficia merè simplicia, nempè illa, quæ nequè curam animarum habent, nequè dignitatem ecclesiasticam, nequè administrationem, sed solùm titulum, & proventus perpetuos, ab omni personalis functionis ministerii, & residentiæ debito immunes.

13. Quandonàm autèm incæperint ędificari hujusmodi minores Ecclesię, Capellæ, Oratoria, Martyria &c. ecce quidquid nobis notum est, ordine chronologico subsignatum. Apostolus D. Paulus anno Christi 58. scripsit epistolam ad Romanos (*b*), in quâ memorat Phæben, operam dantem *ministerio Ecclesiæ, quæ est in Cenchris* (*c*). Cenchris erat portus, vel pagus, aut suburbium Corinthi (*d*), velut illud vocat Ferrarius, erat Navale Corinthiorum in ora Sinus Saronici ad Isthmum (*e*). Et cum jàm erecta esset Ecclesia Corinthiensis, ad quam Apostolus binas direxit epistolas; patet quod inibi, prætèr Cathedralem, jàm ex tùnc aderant alię minores Ecclesię, propriis præditæ Nominibus, & Ministris: Phæben etenim erat Diaconissa dictæ Ecclesię in Cenchris erectę, uti exponit D. Joannes Chrysostomus (*f*). An in aliis quoquè Diœcesibus, ultrà Cathedralem, aliæ tùnc temporis essent Ecclesię, quemadmodùm erant Corinthi, quis audeat affirmare? Sed & quis audeat negare? Certè nulla lex erat, quę prohiberet pluralitatem Ecclesiarum. In Cenchris erat hęc minor Ecclesia. Cernimus ulteriùs, quod paulò post in Urbibus, & pagis, frequentes erant minores Ecclesię. Benè igitùr, & prudentèr judicabimus, si dicamus, quod usque à temporibus Apostolorum, ac quę illis fuerunt proxima, incęperunt per orbem, prętèr Cathedrales, construi etiàm alię minores Ecclesię, Parochiales, Oratoria, Martyria, & ędes similes Deo Sacrę, ad commodum Christianorum, quibus omnibus non erat sufficiens, vel satis commoda Cathedralis. Eusebius ex Philone refert, quod D. Marcus totam Ægyptum in Episcopatus, & Parochias divisit (*g*).

(b) *Cornel. à Lap. in epistol. Paul. in argum. ante eas 4. nota.*
(c) *Romanor. c. 16. num. 1.*
(d) *Cornel à Lapid. in Romanor. 16. n. 1.*
(e) *Phil. Ferrar. Lexic. Geograph. V. Cenchrea.*
(f) *S Joan. Chrys. in epist. ad Romanos.*
(g) *Christian. Lupus in can. 6. Chalced.*

14. Anno Christi 110. Summum Pontificatum adeptus est Evaristus, qui Titulos

tulos in Urbe distribuit (*a*). Hi autem tituli erant idem ac Ecclesiæ minores, seù Parochiæ intrà Urbis mœnia constitutæ, de quibus in Vitâ S. Marcelli Papæ I. *Hic viginti quinque titulos in Urbe Româ constituit, quasi Diœceses, proptèr Baptismum, & pœnitentiam multorum, qui convertebantur ex Paganis &c.* (*b*) Dicebantur Tituli eo quod Presbyteri, apud quos Ecclesiarum illarum inferiorum cura erat, *Titulum indè ducerent & nomen* (*c*). De illis tandèm ità loquitur Ciaconius, Tituli erant *reditus, & proventus ex villis, prædiis, fundis, aût agris, à piis, sivè viris, sivè fœminis, ad alendos Ecclesiæ ministros relicti; in quâ significatione dicitur quemquam ad titulum, sivè beneficii, sivè patrimonii, ordinari; hoc est ad reditus, qui vel ex beneficio, vel ex patrimonio percipiuntur in sustentationem Ordinandi* (*d*). Non multò post, nempè circà annum Christi 230. vixit S. Gregorius Cappadox, cognomine Thaumaturgus, de quo refert Eusebius, quod cum in quodam loco *ruris angusti rei posceret Ecclesiam construi, rupes quædam vicini montis ex parte Orientis objecta, ex aliâ verò præterfluens fluvius spatium, quantum ad Ecclesiam sufficeret, denegabat*; ideò Sanctum Oreste ut mons loco cederet, ad locum Ecclesiæ structuræ præbendum, & ità factum esse ut optabat (*e*). Erant ergò tùnc temporis Ecclesiæ rurales, Ecclesiæ minores à Cathedrali distinctæ, Diœcesani Episcopi auctoritate fundatæ, ac ad populorum commodum ædificatæ.

15. Paritèr circà vicina illa tempora, nempè ætate S. Cypriani, qui floruit anno Christi 250. (*f*), prætèr Cathedralem aderant aliæ Ecclesiæ minores, & Parochiales: ipse nàmque D. Cyprianus Epistolam scripsit, hoc titulo prænotatam: *ad Felicem Presbyterum, & Paulum Diaconum, & plebem ipsis commissam* (*g*). Erant ergò & Presbyteri, & Diaconi, quibus peculiares plebes inveniebantur commissæ, & consequentèr etiam Ecclesiæ, ad illarum plebium regimen constitutæ. Dissonat aliquantulum Pamelius in titulo huic Epistolæ præfixo (*h*). Verùm cùm eam non Episcopis Asturicensi, & Emeritensi, sed Presbytero, & Diacono plebium ad illas Civitates pertinentium inscribat; signum est apud Asturicam, & Emeritam fuisse Ecclesias minores, in quibus Presbyter ille, & Diaconus ministrabant. D. Dionysius Papa, qui in Cathedrâ S. Petri sedere cœpit anno Christi 261., Parochias se divisisse profitetur; scribit enim Severo Episcopo: *Ecclesias singulas, singulis presbyteris dedimus; parochias, & cæmeteria eis divisimus, & unicuique jus proprium habere statuimus: ità videlicèt, ut nullus alterius parochiæ terminos, aût jus invadat, sed sit unusquisque suis terminis contentus, & talitèr Ecclesiam, & plebem sibi commissam custodiat, ut antè tribunal æterni Judicis ex omnibus sibi commissis rationem reddat* (*i*). Si ergò tot aderant Parochiæ singulis Presbyteris commissæ, qui Ecclesias, & plebes sibi respectivè commissas regerent, & custodirent; patet, quod eo tempore in unoquoque territorio Episcopali, seù Diœcesi, non una tantùm, sed plures erant Ecclesiæ.

16. Parochias paritèr, intèr se divisas, memorat Concilium Ancyranum, habitum anno Christi 314., ubi jubet, ne Presbyteri Civitatis valeant *sinè auctoritate literarum Episcopi in unaquâque Parochiâ aliquid agere* (*l*). Si etenim hoc illis erat interdictum, patet quod Parochiæ tùnc fuerant intèr se talitèr dispertitæ, ut non liceret Presbyteris Urbanis se in earum sivè curâ, sivè aliâ administratione miscere, sinè auctoritate Episcopi, expressis literis declaratâ. Hunc canonem genuinum esse tuetur Hallier de Sacrâ Ordinatione (*m*), tametsi Petavius eum censeat aliquam perpeti eclipsim (*n*), & certè nullam patitur difficultatem circà id, quod causam nostram concernit. Paritèr in Concilio Neocæsariensi, celebrato eodem anno Christi 314. memorantur Presbyteri *corregionales*, ut contradistincti à Presbyteris Civitatis (*o*). Itidèm in Concilio Laodiceno, quod convocatum est anno Christi 320. mentio fit Parochiarum, nec non & Martyriorum, quæ in idem recidunt ac Sacella, Oratoria, & Capellas, seù minores Ecclesias (*p*). Proùt etiàm in Concilio Romano, cujus convocationem S. Silvester Papa I.

(a) *Cardin. Baron. an. 112. n. 4. 5.*
(b) *Anastas. Bibliot. in Vit. Marcel. I.*
(c) *Thomassin. vet. & nov. Eccl. discipl. p. 1. l. 2. c. 22. n. 11.*
(d) *Alph. Ciaccon in Vit. Pontif. post Vit. Higini.*
(e) *Eusebius histor. lib. 7. c. 25.*
(f) *S. Hier. de Scrip. Eccl in Cyprian. c. 67. Honor. Augustod. eod. Verb n. 67.*
(g) *S. Cyprian. lib. 1. epist. 4.*
(h) *S. Cypr. juxta Jacob. Pamel. ep. 68.*
(i) *Cap. Ecclesias. 7. caus. 13 qu. 1.*
(l) *Concil. Ancyr. ann. 314 c. 13.*
(m) *Franc. Hallier. de sac. Ordin. sec. 5. c. 2. ar. 2 § 2.*
(n) *Petav. not. in S. Epiphan. hæres. 63.*
(o) *Concil. Neocæs. an. 314 c. 13.*
(p) *Concil. Laodicen. an. 320. c. 9. 14. & 57.*

pa I. habuit anno Christi 324. de Parochiis reperitur facta locutio, vetitumque est, ne in singulis earum plusquàm duo Diaconi ponerentur (*a*). Qui sanè Diaconi, non Rectores earum, sed Comministratores erant Parochorum, à quibus ipsæ Parochiæ regebantur.

(a) *Concil. Rom. ann. 324. c. 6.*

17. Coaluit quoquè anno Christi 340. Concilium Antiochenum, præcipiens intèr cœtera, ut Episcopus rerum ecclesiasticarum habeat potestatem, non eas tamen ità ministret, *ut cœteræ lædantur Ecclesiæ* (*b*). Quibus verbis plusquàm clarè indicatur, eo tempore, pratèr Cathedralem, in vnaquâque Diœcesi, alias quoquè minores Ecclesias adfuisse. Vixit paulò post, nempè anno Christi 370. S. Epiphanius, qui Ecclesias memorat in pagis, & Villis constitutas: recensens enim provectionem Clerici, à se in Diaconum ordinati, ait; *cum celebraretur collecta in Ecclesiâ Villæ, quæ est juxtà Monasterium nostrum, ignorantem eum, & nullam pœnitùs habentem suspicionem, per multos Diaconos apprehendi jussimus, & teneri os ejus, ne fortè liberari se cupiens, adjuraret nos per nomen Christi: & primùm Diaconum ordinavimus &c.* (*c*). De Parochis Campestribus, seù Diœcesanis, fit memoria in Concilio Valentino, habito anno Christi 374. (*d*), & in Concilio Carthaginensi IV., quod celebratum est anno Christi 398. (*e*). Proùt etiàm in Concilio Carthaginensi V. paulò post convocato (*f*). Et est notabile id, quod tamquàm ex Concilio Carthaginensi, in Decreto Gratiani refertur: *Presbyteri non vendant rem Ecclesiæ, ubi sunt constituti, nescientibus Episcopis suis* (*g*).

(b) *Concil. Antioch. c. 25.*
(c) *S. Epiph. ep. ad Joann. Hierosol ep 60. intèr ep. D. Hier.*
(d) *Concil. Valent. an. 374. in fin.*
(e) *Concil. Carthag. IV. c. 36.*
(f) *Concil. Carthag. V. c. 5.*
(g) *Cap. placuit 51. caus. 12. q. 2.*

18. Ex his patet, Ecclesias minores tùnc fuisse, in quibus erant Presbyteri constituti, sivè intitulati, aùt beneficiati; quorum alii erant parochiales, & personali onere adstricti, alii merè simplices, & ad nullam functionem personalitèr obligati: propriis fuisse ditatas prædiis, & latifundiis illas Ecclesias, quorum fructus ipsi Presbyteri percipiebant. Circà eadem tempora coaluit Concilium Hipponense, quod Synodalitèr definivit: *Episcopus matricis non usurpet quidquid fuerit donatum Ecclesiis, quæ in Diœcesi constitutæ sunt* (*h*). Paulò post, nempè ruente Sæculo quarto, & quinto ineunte, floruit S. Joannes Chrysostomus, qui Ecclesias in Villis ædificari à Magnatibus deposcebat, & ibi Diaconos, & Presbyteros deputari, per quos sacrificia offerrentur, & alia pia opera exercerentur; ait enim aliquandò: *Oro, ac supplico, & gratiam peto, imò & legem pono, ut nullus, qui habet villam, appareat carere Ecclesiâ. Nè mihi dixeris propè est: in viciniâ est: magnus est sumptus, non magnum commodum: si quid habes insumendum in pauperes, illùc insume: melius illùc, quàm ibi. Educa Magistrum, educa Diaconum, & Sacerdotalem ordinem &c. Preces illìc perpetuæ propìer tè, laudes, & synaxes propìer tè, oblatio per singulos dies dominicos &c.* (*i*). Circà annum Christi 420. S. Augustinus intèr Sacros Antistites corruscavit, qui Ecclesias per populum fundatas commemorat (*l*). Et alibi sermonem habens Auditorio denuntiat, quosdam Clericos prędia quædam Ecclesiis, & Monasteriis contulisse (*m*).

(h) *Concil. Hippon. apud Ferrand. Diac. Breviar c. 38.*
(i) *S. Joan. Chrysost. hom. 18. in Act. Apost.*
(l) *Cap. hortamur 8. dist. 71.*
(m) *S. August. ser. 50 de divers. to. 10. f. 522*

19. Non ergò dubium est, quin eâ ętate plurimæ in qualibet Diœcesi, Ecclesiæ fuerint, in quibus, vel parochialia officia, vel alia sacra ministeria exercerentur per Clericos, Diaconos, & Presbyteros, qui ex prędiis earumdem Ecclesiarum proventus congruos percipiebant suo labori, & operi, respondentes, illa exercendo, vel personalitèr, & per se ipsos, vel respectivè per alios, à se legitimè substitutos: juxtà diversitatem operum piorum ibidem adimplendorum. Et ità usquè ab eo tempore in Ecclesiâ Dei vigebant beneficia tùm residentialia, tùm merè simplicia: Sermonem quoquè facit Ecclesiarum, tàm in urbe, quàm in pagis erectarum, aliorumque piorum locorum, Concilium Chalcedonense, actum anno Christi 451., distinguens titulos, ad quos voluit posse Clericos ordinari, vel respectivè provehi administrandum: talitèrque idcircò decrevit: *Nullum absolutè ordinari, nec Presbyterum, nec Diaconum, nec omninò aliquem eorum, qui sunt in ordine Ecclesiastico, nisi specialitèr in Ecclesiâ Civitatis, vel pagi, vel Martyrio, vel Monasterio is, qui ordinatur, designetur* (*n*). Et infrà; Cle-

(n) *Concil. Chalced. can. 6.*

Clerici Ptochotrophiorum Monasteriorum, & Templorum Martyrum sub potestate Episcoporum, qui sunt in unaquâque Civitate, ex Sanctorum Patrum traditione permaneant. Et adhùc inferiùs: *Non licere Clerico in duarum Civitatum Ecclesiis eodem tempore in Catalogum referri &c.* Paritèr; *Si quispiam ex aliâ in aliam Ecclesiam translatus est, nihil prioris Ecclesiæ, vel eorum, quæ sub eâ sunt Martyrium, vel Ptochotrophiorum, vel Xenodochiorum rebus communicare* (*a*).

20. Ex quibus patet, quod tempore Concilii Chalcedonensis erant Ecclesiæ minores, & loca pia, urbana, & ruralia, Clericique illis addicti; qui cum in aliis quoquè Ecclesiis eodem tempore ministrare aggrederentur (*b*); signum est, quod in eâ versabantur opinione, non teneri inibi ex se ipsis actualitèr operari eos, qui non tenebantur personalitèr famulari Ecclesiis, in quibus erant intitulati: Neque Concilium vetuit Clericis ipsis, nè Ecclesiis, in quibus titulum simplicem, sivè beneficium merè simplex, habebant, per substitutos idoneos deservirent; sed nè id facerent in duabus, in quibus tenerentur personalitèr famulari. Currente anno Christi 458. Cathedram Patriarchalem Constantinopolitanam ascendit S. Gennadius, Acacii successor (*c*), qui officium Oeconomi cuidam Marciano commisit: sed ubi anteà omnes oblationes, reditus, & proventus sacri solebant ad majorem Ecclesiam deferri, in alias Ecclesias, & loca pia pro ratâ congruâ dispertiendos; voluit ut unjuscujusque Ecclesiæ reditus propriis illius Clericis conferrentur; *Constituit, ut Ecclesiæ cujusque Clerici, & Beneficiarii oblationes ejus reciperent, cum anteà deferri solitæ fuissent ad Ecclesiam majorem* (*d*). Erant ergò Ecclesiæ minores propriis proventibus ditatæ, quos Clerici debebant consequi Ecclesiis ipsis addicti. Concilium Arvernense, celebratum anno Christi 541., memorat Presbyteros, & Diaconos habitantes in Villulis apud Oratoria, & ut contradistinctos à Presbyteris, ac Diaconis Canonicis in Civitate, vel Parochiis (*e*).

(a) *Concil. Chalced. c.8. & 10.*

(b) *Ibidem c.10. & 20.*

(c) *Card. Baron. an. 458. n. 32.*

(d) *Thomassin. vet. & nov. Eccl. disc. p. 3. l. 2. c. 2. n. 4.*

(e) *Concil. Arvernen. ann. 541. c. 14.*

21. Ultrà hæc tempora progredi non est necesse, cum post Sæculum Christi quintum facilè sit reperire ecclesiastica beneficia, dilucidius indicata. Satis ergò sint ea, quæ jàm retulimus; nàm cum Ecclesiæ, Oratoria, Capellæ, Martyria, Tituli, Sacella &c. usquè à primis Christianæ Fidei Sæculis, essent erecta, & ab Ecclesiâ Cathedrali diversâ, propriis reditibus instructa, ministros peculiares habentia, nempè Clericos, Diaconos, & Presbyteros inibi intitulatos, & de reditibus ipsis viventes, vel alio modo participantes, hæcque participatio nihil aliud sit, quàm idèm ac ecclesiastica beneficia; evidens est, quod usquè ab illâ remotiori ætate fuerunt ecclesiastica beneficia. Et quià ex deductis in hoc ipso Capitulo, & uberiùs ex infrà deducendis, demonstratur, quod Clerici, redituum illorum participes, quibus Ecclesiæ illæ minores instructæ erant, non omnes personalis obsequii ministerio adstricti erant, sed alii personalitèr inibi famulari tenebantur, alii id exequi poterant per idoneum substitutum; patet quod jàm ex tùnc fuerunt in Ecclesiâ Dei nedùm beneficia residentialia, sed etiàm merè simplicia.

* *
*

CA-

CAPUT IV.

In quo quæritur, quandonàm incœperint prædia Ecclesiastica in Beneficiarios dividi: Undè fluxerunt Ecclesiastica Beneficia, tàm Residentialia, quàm merè Simplicia.

SUMMARIUM.

1 *Beneficia sunt introducta de jure positivo. Dionysius PP. divisit parochias. Baronius censet beneficia incœpisse initio Sæculi sexti.*

2 *Videtur præcessisse sextum Sæculum, hoc verò tempore factam fuisse magis universalem, nec verisimile est, quod ubilibet idem initium habuerit.*

3 *Satis liquet, quod eodem tempore initium sumpserunt, nedùm beneficia residentiæ debito adstricta, sed etiàm merè simplicia.*

4 *Ex Concilio Agathensi deducitur, quod beneficia circà tertium Christi Sæculum initium habuerunt, & quod tùnc erant Beneficia simplicia.*

5 *Concilium Aurelianense I., & alia Concilia de sacris ædibus disponentia, indicant tùnc adfuisse Beneficia merè simplicia.*

6 *Beneficia erant Sæculo sexto, & perrexerunt ampliùs dilatari. Dicebantur interdùm* Agelli Ecclesiæ, *vel* res Ecclesiæ, *aùt* munificentia Ecclesiæ.

7 *S. Gregorius contulit cuidam Ecclesiam, in Diœcesi Importuni Episcopi sitam, quo videtur fuisse beneficium merè simplex.*

8 *Ex aliâ epistolâ D. Gregorii habetur beneficium merè simplex, quod Rectori patrimonii Galliæ mandavit, ut cuidam Aurelio conferret.*

9 *In Conciliis antiquis memorantur beneficia ecclesiastica sub nomine* Tituli, *vel* Stipendii, *aùt* Præcariæ.

10 *Concilium Emeritense decernit posse Episcopum traducere Parochos rurales ad Ecclesiam Cathedralem, & in eâ præbendatos facere.*

11 *Presbyteri illi sic traducti, erant veri Canonici, simùl retinentes in titulum, vel commendam perpetuam beneficia illa ruralia.*

12 *Ex dictis patet non esse novam distinctionem intèr beneficia residentialia, & merè simplicia: quippè utraque simùl innotuerunt.*

13 *Ab initio bona stabilia non servabantur, sed alienabantur, & eorum pretium in Clericis alendis, & in aliis piis usibus impendebatur.*

14 *Posteà servatis prædiis, introductum est eorum reditus in Clericos, & usus pios distribuere, vel per portiones mensurnas, vel diurnas.*

15 *Deindè divisa fuerunt prædia, & partim locis piis assignata, partim Ecclesiis, Oratoriis, Capellis &c. addicta, pro sacris ministris alendis.*

16 *Nomina beneficii, & præbendę tametsi promiscuè sumantur, tamèn sunt intèr se diversa: & quomodò.*

17 *Choralia beneficia alicubi habent massam grossam, in quâ consistunt. Alibi habent prędia propria, & ulteriùs distributiones ex massâ minori.*

18 *Ostenditur quod saltèm nongentis ab hinc annis erat distinctio intèr beneficia, & prębendas, intèr Clericos Canonicos, & non Canonicos.*

19 *Usquè à remotioribus Sæculis introducta est bonorum divisio, ut qualibet Ecclesiæ, Oratoria, Beneficia, Capellæ propriam haberent dotem.*

20 *Præfatæ prædiorum assignationi datus est titulus Beneficii, sumptâ metaphorâ à beneficiis militaribus.*

21 *Etiam Clerici sunt milites Christi. Concilium Francfordiense anno 794. memorat beneficia ecclesiastica Clericis dari solita.*

22 *Ad promerenda beneficia ecclesiastica, vel refert, an quis militet in Ecclesiâ ut Beneficiarius simplex, vel uti residentialis.*

1. CCLESIASTICA Beneficia esse introducta à jure positivo in confesso est apud omnes, tùm Theologos (a), tùm Canonistas (b). Cum etenim non sint neque de jure Divino, neque de naturali; necessariò debent à positivo jure descendere. Quo tempore autem hoc fieri incœperit; non satis videtur esse dilucidum. Nàm S. Dionysius Papa scripsit quidèm Severo Episcopo Cordubensi, se parochias, & cœmeteria divisisse, & Ecclesias singulas singulis Presbyteris commisisse (c). Verùm hinc tota nostra quæstio non dissolvitur. Eruditissimus ergò, nec tàm dignitate, quàm doctrinâ Eminentissimus Cardinalis Baronius, in suis pretiosis Annalibus, præsentem causam attingens, in eâ fuit opinione, quod solo initio sexti sæculi latifundia ecclesiastica incœperint Clericis assignari, undè profluxerint beneficia sacra, solita Viris ecclesiasticis in titulum conferri. Ait enim: *Cum solerent Clerici ab Ecclesiâ per Episcopum mensibus singulis, victus causâ, meritam stipem accipere &c. posteà verò factum est, ut aliquibus ex his Ecclesiæ possessiones quoàd viverent, ab Episcopo concederentur, quæ beneficia dici cœperunt, eo quod, ut habet Symmachus in eâ epistolâ, benemeritis tantummodò concedi liceat* (d). Idipsum censet Severinus Binius (e).

(a) *Azor. inst. mor. par. 2. l. 9 c. 1. qu. 1.*
(b) *Barbos. Jur. Eccl. Univ. l. 3. c. 4. n. 7.*
(c) *Dionys. 1. epist. 2. est in cap. un. 13. qu. 1. ubi DD.*
(d) *Card. Baron. an. 502. n. 26.*
(e) *Binius in not. ad epist. 5. Symmachi in tom. 3. Conc. fol. 677.*

2. Sed rè verâ quemadmodùm longè anterior fuit Ecclesiarum, Titulorum, Martyriorum &c. erectio, ità valdè præcedens fuit beneficiorum ecclesiasticorum exordium; & sine dubio satis prior tempore fuit divisio prædiorum ecclesiasticorum, quæ incœperunt Clericis in titutulum assignari, ut ex his, quæ deduximus, in præcedentibus capitibus enitescit: nisi fortè Baronius, & qui cum eo sentiunt, significare velint, quod eodem initio sexti Sæculi, præfatæ bonorum ecclesiasticorum divisiones incœperint latiùs se diffundere, invalescere, & quodammodò effusiùs dilatari: quippè rè verâ tùnc illæ fundorum divisiones, & assignationes, cursum universaliorem sumpsere, & factæ sunt per totam Christianitatem, communiores, atque magis domesticæ: non enim verosimile est, quod ubilibet, ac eodem tempore divisio hæc initium sumpserit, & progressum, cum nulla lex generalis de hac rè fuerit edita per Ecclesiam. Potius ergò censendum esse videtur, eandem fuisse paulatìm introductam, modò hìc, modò ibi, donèc totum suum cursum implevit. Dudùm tamèn ante Gelasii I. PP. tempora exordium sumpserat, qui Pontificatum inivit anno Christi 492. & mediatè præcessit Symmachum: jubet enim Gelasius, *ut quascumque munificentias* (quæ sunt idem, ac prædia, in beneficium collata) *Clericis de rebus Ecclesiæ præcedentes dederint Sacerdotes* (idest Episcopi), *subsequentes Pontifices nullatenùs auferre præsumant* (f). Sed & præcedentia adhùc tempora rei similis dant memoriam, nempè sub regimine Sixti Papæ III. qui sedere in D. Petri Cathedram inchoavit anno Christi 434. In Concilio nempè Romano, per eum celebrato, in causâ Polychronii Episcopi Hierosolymitani Pontifex cum Patribus coassidentibus judicium ferens super eo, quod *ad decem libras auri Ecclesias consecrabat, damnaverunt eum extrà Civitatem, & dederunt ei, vel constituerunt prædia tria Ecclesiæ; ità tamèn, ut locus ejus intactus servaretur in gremio Urbis Hierusalem. Et dum cessissent ei usufructuaria prædia, subscripserunt omnes Episcopi &c.* (g). Quid sunt hæc usufructuaria prædia, nisi totidem bona Ecclesiæ Hierosolymitanæ, Polychronio in beneficium collata?

(f) *Cap. illud 2. caus. 16. qu. 6.*
(g) *Concil. Roman. sub Sixto III. cap. 9. ap. Binium tom. 2. Concil. f. 683.*

3. Porrò decretum Symmachi Papæ, à Baronio enunciatum, intèr cætera hæc

hæc habet: *possessiones Ecclesiæ sub quocumque titulo, vel argumento, alienari non patimur, nisi fortè aut Clericis, bonorum meritorum, aut monasteriis, religionis intuitu, aut certè peregrinis, si necessitas largiri suaserit &c.* (a). Prædia ergò Ecclesiarum ad perfruendum, sive in beneficium, dari posse decrevit Pontifex, Clericis, Monasteriis, & Peregrinis. Certè Monasteria hùc, vel illùc erecta, & Monachi in eis vitam degentes, qui, ut alibi notavimus, sunt totidem beneficiarii (b): Peregrini quoquè perfunctoriè advenientes, & alicubi temporalitèr tantummodò commorantes, non inserviebant Ecclesiæ, de cujus proventibus beneficium ecclesiasticum percipiebant, & neque Clericos omnes prædiorum ipsorum participes, ibidem personalitèr ministrasse, vel saltèm debuisse necessariò personalitèr ministrare, ullum documentum habemus: ideòque si vis verborum decreti illius Pontificii attendatur, assignatio bonorum inibi approbata, non tantùm beneficiis residentialibus, quantùm etiam merè simplicibus est communis: & sic admisso etiam, quod beneficia non nisi tempore Symmachi Papæ initium sumpserint; satis tamen liquet, quod tùnc non tantùm beneficia residentialia, verùm etiam beneficia merè simplicia suum exordium habuerunt.

(a) *Symmach. epist. ad Cæsar. Arel. cap. 1. cap. possessiones 61. caus. 16. qu. 1.*

(b) *Thomassin. vet. & nov. Eccl. discipl. par. 1. l. 3. c. 23. n. 1.*

4. Circà eadem tempora, nempè anno Christi 505. convocatum est Concilium Agathense, cui præfuit S. Cæsarius Arelatensis (c), & in eo hujusmodi est edita constitutio: *Etsi superfluum sit de rè notâ, & antiquis Canonibus prohibitâ aliquid iteratò definire, attamèn &c. statuimus, ut Civitatenses, sive Diœcesani Presbyteri, vel Clerici, salvo jure Ecclesiæ, rem Ecclesiæ, sicut permiserunt Episcopi teneant, vendere autem, aut donare penitùs non præsumant* (d). Ecclesiæ igitur bona in beneficium concedebantur Clericis tanto tempore ante initium sæculi sexti, ut illâ ætate concessio beneficiorum esset res antiqua, & de quâ antiqui canones notissimas ediderant sanctiones: quarè Concilium Agathense supponit, quod jàm per aliqua sæcula beneficiorum introductio præcessisset: sicque referenda videtur saltem ad tertium circitèr sæculum. Rursus beneficia ipsa concedebantur, non minus Presbyteris ruri commorantibus, quàm degentibus in Urbe: nec minus Clericis, quàm Presbyteris. Memorat quoque Concilium prætèr Parochias, etiam Oratoria ruralia, ubi poterant missæ sacrificia celebrari (e). Mentionem demùm facit beneficiorum sub alio nomine *remunerationis Ecclesiæ* (f), quæ si singula singulis congruè referantur; non obscurè indicabunt, Synodum loqui non tantùm de beneficiis residentialibus, quàm etiam de beneficiis merè simplicibus, qualia sunt Oratoria campestria, & prædia sacra, ad fruendum Clericis inferiorum ordinum attributa.

(c) *Card. Baron. an. 506. n. 2.*

(d) *Concil. Agathens. can. 22.*

(e) *Idem Concil. Agath c. 21.*

(f) *Ibidem canon. 59.*

5. Anno Christi 511. coaluit Concilium Aurelianense I. in quo disponitur de Basilicis, *quæ per diversa loca constructæ sunt, vel quotidiè construuntur &c. ut in ejus Episcopi, in cujus territorio sitæ sunt, potestate consistant* (g), per quas non nisi Oratoria, Sacella, & Capellæ intelliguntur, à privatis viris erectæ ad eorum commodum, vel ex peculiari devotione, quæ cùm preventivè ambigeretur, an essent sub potestate Episcopi Diœcesani; patet fuisse beneficia merè simplicia, quæ Constructores, & Fundatores censebant posse ex sè prò suo nutu quibuslibet impertiri. Nàm si fuissent Ædes, sive Beneficia parochialia, nullus dubitandi locus fuisset, quod eorum dispositio ad Episcopum Diœcesanum pertinuisset. Paritèr Concilium Epaonense, habitum anno 517. beneficia ecclesiastica memorat, eaque vocat *munificentiam Ecclesiæ* (h). Quo paritèr nomine illa nuncupat Concilium Aurelianense III. in annum Christi decidens 540. memoratque parochias, atque Basilicas, tàm in pagis, quàm in Civitatibus existentes, propriis honestatas substantiis (i). Concilium quoquè Arvernense anni 541. verba facit de Presbyteris, & Diaconibus, qui erant in Civitate, & in Parochiis, Canonici, nempè intitulati, beneficia in titulum ibi habentes: & de aliis, qui in Villis Oratoriis deserviebant (l), & his postremi, uti à prioribus Contradistincti, non nisi beneficiarii merè simplices fuisse videntur.

(g) *Conc. Aurelian. I. cap. 17.*

(h) *Concil. Epaonense c. 7. & 14.*

(i) *Concil. Aurel. III. cap. 5. & 17.*

(l) *Concil. Arvernense ann. 541. c. 17.*

6. Con

6. Concilium Aurelianense III. habitum est anno Christi 540. in quo sic Patres decreverunt: *Si quis Sacerdos res Ecclesiæ debitas, vel proprias* (idest ipsius Ecclesiæ) *orrendâ cupiditate occupaverit, retinuerit, aut à Potestate* (idest Principe, vel Potente viro) *ex competitione perceperit &c. Si agnito jure ecclesiastico non statim Ecclesiæ, vel Sacerdoti reformaverit &c. tamdiù à communione ecclesiasticâ suspendatur, quamdiù restitutis rebus, tàm Ecclesiam, quàm Sacerdotem reddat indemnem* (*a*). En beneficia ecclesiastica, quæ noluit Concilium à Magnatibus peti, vel proprio arbitratu à Sacerdotibus occupari, sed peti, & implorari ab Episcopis. Paulò suprà idem Concilium memoraverat beneficia, sub titulo *munificentiæ Sacerdotum* (*b*). Paritèr anno sequenti Concilium Aurelianense IV. celebratum est, quod de beneficiis ecclesiasticis mentionem facit, sub nomine *Agelli Ecclesiæ* (*c*). Concilium quoque Lugdunense anni 570. dè iisdem loquitur, sub nomine *Munificentiæ Ecclesiasticæ* (*d*). Concilii demùm Turonensis habiti anno ipso 570. celebris est dispositio, definiens, ut consuleretur indemnitati rerum Ecclesiæ, Episcopi, Abbatum, Monasteriorum, & Presbyterorum: jubensque, ut contrà earum direptores invocentur maledictiones in Psalmo 118. contrà Judam prophetalitèr pronunciatæ (*e*). Ex quibus enitescit, quod per idem sæculum Christi sextum, beneficia, & divisio prædiorum in particulares Ecclesias, & beneficiarios erat, & perrexit ampliùs dilatari, invalescere, ac solidari, atquè tùm beneficiariis residentialibus, tùm aliis merè simplicibus prædia ipsa ad perfruendum concedi.

(a) *Conc. Aurel. III. ann. 540. c. 22.*
(b) *Concil. Aurel. III. cap. 17.*
(c) *Concil. Aurel. IV. cap. 33.*
(d) *Concil. Lugdunens. ann. 570. c. 5.*
(e) *Conc. Turon. an. 570. c. 24. & 25.*

7. Cathedram Pontificalem conscendit S. Gregorius Magnus anno Christi 590. qui intèr cœtera Ecclesiam S. Mariæ Campisonis, in diœcesi Importuni Episcopi sitam, contulit Dominico Presbytero, monuitque Importunum ipsum, ut *ei emolumenta ejusdem Ecclesiæ faceret sine cunctatione præstari* (*f*). Ecclesiam hanc beneficialem fuisse patet, sed non nisi in beneficium merè simplex concedi consuevisse censemus; quippè si curam Animarum, vel aliud opus personale, junctum habuisset, vix est credibile, quod S. Gregorius, in tantâ distantiâ positus, viro, quem fortè nesciebat, an esset illi loco, & muneri aptus contulisset: præsertìm cum Presbyterum illum non illùc dirigat ad aliquod opus spirituale personalitèr exercendum, sed solùm ad percipienda emolumenta, quibus vitam posset ducere competentèr.

(f) *S. Gregorius l. 2. epist. 10.*

8. Sed clariùs adhùc beneficia merè simplicia ex D. Gregorii Magni epistolis enitescunt. Aurelius quidam Gallus Pontifici supplicavit, ut aliquod ei beneficium conferret, ex iis, quæ in Galliâ ad Sedem Apostolicam pertinebant: scripsit ergò Gregorius Candido Presbytero Rectori Patrimonii Pontificii per Gallias constituti, ut Aurelii votis satisfaceret: *Lator præsentium filius noster Aurelius presbyter, à Galliarum partibus veniens, petiit, ut sicubi in possessionibus B. Petri Apostolorum Principis Oratorium, aut locus, qui Presbytero, vel Abbate indiget, inveniri potuerit, ei debeat committi: quatenùs & ipse subsidium vitæ præsentis inveniat, & nos inveniamur petitionibus illius paruisse &c.* (*g*). Hæc beneficia Abbatialia, vel Presbyteralia, fuisse beneficia merè simplicia insinuat Thomassinus, dicens: *Mandavit ergò Pontifex Candido, ut eum sè daret occasio, Aurelio conferret ejusmodi aliquod simplex beneficium; in quo haberet ille & paupertatis levamentum, aliquod suæ, & Pontificiæ largitatis beneficium* (*h*). Vides hic & Ecclesias minores propriis ditatas proventibus, & latifundia beneficiariis dispertita, & beneficia merè simplicia non obscuris characteribus indicata.

(g) *Item S. Gregor. lib. 9 epist. 65.*
(h) *Thomassin. vet. & nov. Eccl. discipl. part. 2. l. 2. c. 93. n. 12.*

9. In Concilio V. Parisiensi, ad quod Antistites convenerunt anno Christi 615. de beneficiis ecclesiasticis verba fiunt sub nomine *Titulorum*, interdiciturque, ne *deficiente Abbate, vel Presbytero, vel his, qui per Titulos deserviunt*, eorum ædes diripiantur (*i*). In Concilio Toletano VI. celebrato sub anno Christi 638. de iisdem paritèr beneficiis mentio fit sub denominatione *Stipendii*, & *Precariæ*: ait etenim: *Decernimus, ut si quis Clericorum stipendium de rebus Ecclesiæ cujusquam*

(i) *Concil. Parisiens. V. cap. 8.*

Epi-

Episcopi percipit largitate, sub precariæ nomine, debeat professionem scribere, nè per retentionem diuturnam præjudicium afferat Ecclesiæ &c. (a). Hic evidentèr fit sermo, non de erogationibus manualibus, sed de prædiis. Ejusdem verbi *precariæ* memoria in pluribus Conciliis habetur, ut in Concilio Carthaginensi, Bellovacensi, Mediomatricis (b), & alibi quoquè (c), licèt alicubi significationem diversam præseferat ab ecclesiasticis beneficiis. Unum est ergò, quod ex hisce documentis constat per ea tempora valdè invaluisse divisionem bonorum, ex quibus beneficia sacra coaluerunt, tàm residentialia, quàm merè simplicia.

10. Anno Christi 666. convenerunt Episcopi ad Concilium Emeritense, ubi actum est intèr cœtera de Clericis, quod simul esse possent Canonici Cathedralium, & Ecclesias per diœcesim retinere, deputato in eis idoneo substituto. En Canon: *Si priorum Canonum sententia hunc rectè tenet ordinem, ut Episcopus ab alio Episcopo, si indigentiam habuerit, Clericum ad ordinandum petat, & accipiat; cur qui in diœcesi suâ habet eos, quos prò Dei officio, & suo juvamine, dignos repererit, ad suam principalem Ecclesiam non perducat, & habeat? Prò hujus rei causâ, hoc elegit unanimitas nostra, ut omnes Episcopos Provinciæ nostræ, si voluerint de Parochianis presbyteris, atquè Diaconibus Cathedralem sibi in principali Ecclesiâ facere, maneat per omnia licentia. Hi tamèn, qui fuerint traducti humilitatem dignam Episcopo suo teneant, & eo honore, & reverentiâ habeantur, & venerentur in Cathedrali Ecclesiâ, sicuti quos constat fuisse ordinatos in eâ. Et quamvis ab Episcopo suo stipendii causâ, per bonam obedientiam, aliquid accipiant; ab Ecclesiis tamen, in quibus priùs consecrati sunt, vel à rebus earum, extranei non maneant; sed Pontificali electione, Presbyteri ipsius ordinatione, Presbyter alius instituatur, qui sanctum officium peragat, & discretione prioris Presbyteri victum, & vestitum, rationabilitèr illi ministret, ut non egeat &c.* (d).

11. Habemus hic Presbyteros, & Diaconos, per Diœceses beneficiis parochialibus, vel diaconalibus insignitos, & simul ad Canonicatus Ecclesiarum Cathedralium assumptos, talitèr ut Canonicatus præfatos retinendo, Ecclesias etiam illas Diœcesanas non dimitterent, sed eas in titulum retinerent, deputato idoneo Presbytero, vel Diacono, qui eorum loco sacra munera obirent. Canonicatus autèm ipsi citrà dubium erant beneficia residentialia, quippè Canonici illi dimissis Ecclesiis Diœcesanis ad ministrandum in Cathedrali se transtulerant. Ecclesiæ verò illæ Diœcesanæ, quę ab iisdem fuerant dimissæ, vel erant, ex sui naturâ, beneficia merè simplicia, opus personale non exigentia, vel si ex sui naturâ erant beneficia Parochialia, & Curata, sive alio titulo residentialia; versa fuerant in merè simplicia, auctoritate Synodi decernentis, ut assignatâ competenti mercede Presbytero, aut Diacono inibi ministranti; cuncti proventus Ecclesiæ ad Canonicum pervenirent, qui erat ipsius Ecclesiæ, sive beneficii, titularis, & quodammodò commendatarius. Adeòque ex Concilii Emeritensis decreto evidentissimè comprobatur bonorum ecclesiasticorum divisio in beneficia nedùm residentialia, sed etiàm merè simplicia.

12. Ulteriora documenta de hujusmodi rè non conferimus, quippè post hæc tempora facile est reperire divisa bona ecclesiastica, in Beneficia, & Beneficiarios, atque Prębendarios: & beneficia ipsa residentialia à merè simplicibus distincta: Satque sit ostendisse distinctionem hanc emicuisse sub ipsis initiis, in quibus beneficia ecclesiastica prodiere; ut pateat, eandem distinctionem non esse novam, vel recentiùs adinventam, sed antiquam, antiquissimam, & suâ ipsâ vetustate honorabilem, ut non sine administratione audiri possit, quomodò Contradictores audeant affirmare, novam esse, ac recentem in Ecclesiâ Dei denominationem beneficiorum simplicium, sive merè simplicium, ac eorum distinctionem à beneficiis residentialibus, quandò ex relatis constat eadem illo prorsùs tempore illuxisse, quo primum apparuerunt, & omnibus nota facta sunt, cœtera beneficia.

13. Supputando ergò totam rationem institutionis beneficiorum, tùm residentialium

(a) *Concil. Tolet. VI. cap. 5.*

(b) *Cap. precariæ 4. & 5. cap. de precariis 6. 10. qu. 2. cap precaria 44 caus. 12. qu. 2.*

(c) *Conc. Agathens. cap. 59. Conc. Epaon. cap. 18. Conc. Aurel. I. cap. 23. Conc. Meldens. cap. 22. Conc. Rimens. cap. 36 37.*

(d) *Concil. Emeritens. cap. 12.*

tialium, tùm merè simplicium, hoc evidentèr infertur, quod ab initio bona per fideles Ecclesiis collata (quibus nùnc beneficia ipsa succedunt) non servabantur, sed integralitèr distrahebantur, & pretium eorum in usus ecclesiasticos erogabatur, nempè in pauperibus orphanis, invalidis, & personis miserabilibus subveniendis, in peregrinis hospitio confovendis, in redimendis captivis, in adjuvandis illis, qui erant ad metalla damnati, in liberandis aliis, qui reperiebantur carceribus mancipati: in fabricis Ecclesiarum reparandis, vel ornandis: in vasis demùn, paramentis, & luminaribus comparandis, pro cultu Dei, & sacrificiis honorificè peragendis, & in aliis sacris usibus, prout Antistiti Diœcesano videbatur meliùs expedire: præcipuè autêm in Clericis majorum, & minorum ordinum sustentandis, quibus portionem congruam pro alimentis conferri voluit Ecclesia, ut de altari viverent, qui altari deserviebant, vel illi actualitèr in loco peculiari famulando, vel ejusdem famulatui se addicendo per ordinum susceptionem, & per officii recitationem quocumque in loco, pro suo arbitrio expletam.

14. Successivè introductum est prædia, & latifundia servare, solosque illorum fructus, & proventus, in alimoniam Clericorum impendere, atque aliis sacris usibus prout suprà, arbitrio, & juxtà prudentiam Antistitis, applicare. Ità beneficia ecclesiastica, seu eorum schemata, & imagines, antiquis illis temporibus, in solis sportulis, distributionibus, & erogationibus manualibus consistebant, quę si quolibet mense consueverant Clericis, aliisve illarum participibus, dispensari, *divisiones mensurnæ* dicebantur (*a*): si verò dietim porrigebantur, vocabantur *propensa diurna* (*b*): Et hęc alicubi singulis Clericis seorsim viventibus exhibebantur: alicubi cunctis insimul, & in commune viventibus, juxtà laudabilem morem, de quo Possidius in vitâ S. Augustini (*c*), Honoratus Massiliensis in vitâ S. Hilarii Arelatensis (*d*), & plura Concilia, atquè præsertìm Aquisgranense (*e*), Aurelianense II. (*f*), Turonense III. (*g*), & alia, quæ loquuntur de Clericis sæcularibus, communem vitam sub Antistitis directione ducentibus, non ex obligatione, ut suprà innuimus, sed ex propriâ devotione, & studio perfectionis: nisi ubi fortè lex aliqua, & ratio peculiaris aliud exposceret.

(a) *S Cyprian. lib.1. ep 5. alias 34.*
(b) *Dudo Decan. S. Quintini de moribus Norman l 3. apud Duchesne Hist. Norman. fol. 153.*
(c) *Possid. Vit. S. August. c. 52.*
(d) *Honorius Massil. c. 7 & 20.*
(e) *Conc. Aquisgran. sub Ludov. Pio. c. 121. 122. 134.*
(f) *Conc. Aurelian. II. cap. 9.*
(g) *Conc. Turonens. III. cap. 23.*

15. Postmodùm paulatìm incœptum est non ampliùs fructus bonorum, tamquàm sportulas, in partes congruas distribuere, sed ipsa prædia, & fundos in usus ecclesiasticos dispertiri: talitèr ut alios Xenodochiis, Hospitalibus, Orphanotrophiis, aliisque locis piis addicerent, pro infirmis, peregrinis, orphanis, & pauperibus sublevandis. Alios fabricis, & Ecclesiis applicarent, pro paramentis, luminaribus, ornatibus, & restaurationibus earundem Ecclesiarum; Alios demùm adscriberent quibuslibet separatim Ecclesiis, majoribus, vel minoribus, Capellis, Oratoriis, Sacellis, Martyriis, vel quocumque alio nomine nuncuparentur: Nàm quocumque nomine nuncupentur beneficia, parum refert (*h*), pro sacris ministris alendis, adeòque in titulum Episcopalem, Parochialem, Canonicalem, aut alitèr Beneficialem, Clericis conferendos: hac distinctione servatâ, ut si prædia in titulum Clerico perfruenda concederentur, essent beneficia: si verò fructus prædiorum eis manualitèr erogarentur, essent præbendæ.

(h) *Barbos. Jur. Eccl. univ. l. 3 c. 4. n. 30.*

16. Quæ nomina Beneficii, & Præbendæ, tametsi promiscuè aliquandò sumantur, in rei tamen veritate intèr se sunt valdè distincta, nec unum venit appellatione alterius (*i*). Nàm *Beneficium* est illud, quod in titulum est erectum ab ecclesiasticâ potestate; & in titulum datur Clericis propter officium divinum, & respectivè propter alias sacras functiones: itàut ratione præfati tituli Clericus beneficio insignitus, jus habeat strictum, & rigorosum ad percipiendos illius fructus. *Pręenda* verò est erogatio manualis, portionem aliquam fructuum ecclesiasticorum continens, ab Ecclesię Præside, de sui naturâ liberalitèr distributam, sive Clerico, sive Laico, vel ob servitium Ecclesiæ præstitum, vel ob paupertatem, vel ob aliam honestam causam (*l*): dicta præbenda à pręebendo, & uti talis nullum Jus de sui naturâ in recipiente supponens, sed prorsus pendens à liberalitate præbentis: nisi aliud

(i) *Felyn. in c. postulasti nu 4. de rescript. Barbos. tract. var. appel. 33 n. 11.*

(l) *Toletus Instr. Sacer. l. 5. c. 77. n. 2.*

aliud ratio beneficii, cujus fit consecutrix exposcat, prout sunt erogationes illæ manuales, sive distributiones quotidianæ, quæ dantur Canonicis, habentibus alioquin prędia propria in beneficium Canonicale: quæ erogationes, sive prębendę dicuntur, quid à Canonicatu distinctum (*a*).

17. Et ità prębenda, quatenùs refertur ad Clericos Ecclesiæ deservientes, habet aliquam similitudinem, & analogiam magis propriam cum antiquis sportulis, & cum illis etiàm emolumentis, quę nùnc quoque sunt in usu, & dicuntur distributiones quotidianæ, appellatione beneficii non contentę, quę percipi solent à Clericis officio aliquo personalitèr desungentibus, differuntque, ut innuimus, à beneficiis (*b*), quamquàm aliquatenùs cum istis conveniant, eo quod debentur de jure Clericis, ad quos spectant ratione beneficiorum, vel tamquàm ipsorum beneficiorum portio, sive appendix; vel tamquàm totum id, in quo beneficia ipsa consistunt. Alicubi enim beneficia Choralia consistunt in distributionibus majoribus, quę dicuntur usualitèr Massa grossa, & non habent alia peculiaria prędia, sive fundos proprios, quales sunt Canonicatus Basilicarum Urbis (*c*). Alicubi, & ut plurimum, habent sua prædia particularia, & insupèr parvam Massam redituum, qui de die in diem distribuuntur personalitèr interessentibus Choro (*d*).

18. Hæc autèm differentia inter beneficia, & præbendas, non est nova in Ecclesiâ Dei, sed antiquissima, & nongentis saltèm circitèr ab hinc annis omnibus nota. Nàm in Capitularibus Caroli Magni fit utriusque mentio, sub his terminis: *Canonici, Clerici, qui in Civitatibus, vel in Monasteriis degunt, qui beneficia habent, undè victum, & vestitum habere possunt, ut his juxtà Apostolum contenti sint, & stipendia fratrum, undè pauperiores vitam sustinent, nequaquàm absumant. Si quis hæc statuta contempserit, utrisque careat, idest beneficio, & præbendâ, atque si gradibus fruitur ecclesiasticis, his privetur* (*e*). Distinguuntur igitur hic Beneficia à Præbendis; Clerici Canonici, à non Canonicis: Et ex his, alii gradibus ecclesiasticis fruebantur, alii non: aliqui demùm Beneficia, alii Præbendas, alii neutrum habebant, quales erant illi, qui ad alios, quàm ad beneficiales titulos ordinati erant, de quibus in Concilio Chalcedonensi (*f*): Sicque non erat idem antiquitùs Clericatu, & beneficio insigniri, ut aliqui perperàm comminiscuntur.

19. Usquè à remotioribus ergò sæculis incœperunt prædia ecclesiastica singulis Capellis, Oratoriis, Ecclesiis, Martyriis, locisque piis assignari: necnon Clericis ad usufructuandum concedi, undè beneficia, tùm residentialia, tùm merè simplicia profluxere, hæcque divisio, quæ, ut innuimus, nec ubilibet, nec eodem tempore, initium sumpsit, postquàm introduci incœpit, successivè posteà tamquàm utilis, & proficua, atquè ad pacem in Ecclesiâ servandam valdè opportuna, paulatim ubique invaluit, & est latiùs dilatata, donec tandèm hæc ipsa prædiorum ecclesiasticorum discissio, appropriatio, & distinctio, generalis ubilibet facta est, seù integrum suum habuit complementum (*g*). Adeò ut jàm ex tùnc quælibet Ecclesia, locus pius, & beneficium bona sua propria, & peculiaria possideat, cum alterius prædiis impermixta; propriamque agnoscat dotem, ab alterius dote prorsùs alienam.

20. Cui prædiorum assignationi, Clericis in titulum tradendorum, nomen beneficii appositum est, sumptâ metaphorâ à sæculari militiâ (*h*), in quâ olim, ex indulgentiâ Principis, quædam prædia, & possessiones militibus de Republicâ benemerentibus, tradebantur, ad tempus, vel ad vitam usufructuariè possidenda, de quibus in Jure (*i*). Proùt & nùnc fit à Magnis Magistris Ordinum militarium, qui Equitibus suarum Religionum, strenuis, & in armorum exercitio probatis, Commendas militares conferunt, ut earum fructibus, donec vixerint, perfruantur. Id alicubi quoquè fieri contingit apud aliquos magnos Principes, spè talis retributionis allicientes homines ad virtutem: *nihil* enim *non aggressuri sunt homines, si magna conatibus, magna præmia proponantur* (*l*). Et ità apud Turcas Magnus Sultanus habet

(a) *Card. de Luca de Pensionib. discurs.* 76.

(b) *Gemin. cons.* 85. *n.* 20 *Barbos tract. var. appel.* 32. *n.* 9.

(c) *De Luca de canon. disc.* 32 *n* 6. & 7. & *ad Conc. disc.* 15 *nu.* 8. 9. & 10.

(d) *Barbos. loco cit. num.* 4.

(e) *Capit. Carol. M. l.* 2. *c.* 76.

(f) *Conc. Chalced. c.* 6 *c. neminem*, & *ibi Glos. dict.* 70.

(g) *Thomass. vet. & nov Eccl. disc. p.* 1 *lib.* 2 *c.* 68. *n.* 1. & *p.* 3. *lib.* 2. *c.* 23. *n.* 1. & 3.

(h) *Azor. p.* 2. *l.* 3 *c.* 2 *quæst.* 1 *Reginald. l.* 19. *sect.* 2. *n.* 71.

(i) *In Codic. lib.* 11. *tit.* 59.

(l) *Titus Livius dec.* 1 *lib.* 4.

habet Timarros, quos strenuis, & benemeritis de se militibus impertitur. Itàque beneficii ecclesiastici nomen, metaphoriricè, uti diximus, à beneficiis militaribus est desumptum (*a*), quâ de rè audiatur opportunè Ludovicus Thomassinus loquens, ut sequitur.

21. *Beneficia*, inquit, dicuntur *eo sensu*, quo ea vox usurpatur apud *historiæ Augustæ Scriptores. Agri erant, & prędia, quibus ab Imperatore duces, militesque donabantur, ut suo deinceps sumptu stipendia facerent. Ubi agros, & fundos Ecclesiæ laici usurparunt, eosque illis Princeps, & Ecclesia ipsa fruendos concessit, eâdem conditione merendi, & stipendia faciendi ad Regni, & Ecclesiæ tuitionem, ea dici tùm cœpere beneficia. Postquàm denique ab Imperatoribus, & Regibus illi ipsi agri Ecclesiarum, laicis adempti, Clericis, Monachisque restitui cœpere, inhæsit his usque ea vox beneficii, quæ & deinceps latiùs patere cœpit, omnes prorsùs titulos, & dignitates, sive Regularium, sive Secularium Ecclesiarum complexa. Eo nimirùm sensu capienda vox ea in Concilio Francfordiensi, quo jubentur beneficiarii omnes officio fungi in reparationibus Ecclesiarum, in decimis, & nonis exsolvendis: Qui debitores sunt ex beneficiis, & rebus Ecclesiarum* (*b*): *Et infrà*: *qui beneficia exindè habent*. Hùcusque Auctor (*c*). Benè autem, & congruè à beneficiis militaribus translatum est nomen ad beneficia ecclesiastica; quippè etiam Clerici sunt Christi milites, quemadmodùm eos vocat Gelasius Papa I. (*d*), & post eum Synodus Aquisgranensis (*e*), militant etenim ipsi quoque, ut Deum colant, fidem, honoremque illius promoveant, ac tueantur, iratum orationibus placent, propitium laudibus prosequantur, animas quoque fidelium, illi nomen dantium, & eorum corpora respectivè protegant, ac defendant.

22. Absquè eo quod quidquam referat, an militent uti Beneficiarii residentiales, Curati, Chorales, Prælati locorum &c. vel uti beneficiarii merè simplices, nullo servitii localis, & simul personalis debito adstricti; sicuti nihil refert ad promerenda beneficia militaria, bello nomen dedisse, vel in officio ducis, vel in munere directoris, aut tamquàm signifer, aut veluti decurio, seu in esse viri simplicissimi militaris, aut quod quis manu, aut consilio, sive in patriâ, sive foris, sive alio quocumque modo militiæ nomen dederit, vel Reipublicæ utilitati suam sedulitatem impenderit. Ubicumque igitùr, & utcumque in ecclesiastico ordine militent Clerici, *quià Deo servientibus beneficium negare non convenit* (*f*), beneficia ecclesiastica eos decet adipisci, quibus munerati discant, in militiâ Clericali fortiùs decertare: & aliis etiam exemplum strenuitatis exhibeant, *hæc enim causa*, ut ait Concilium Emeritense, *& majoribus majorem præstat gratiam, & minores excitat, ut ad melius tendant* (*g*).

(a) *Azor. & Reginal. loc. cit. Filliuc. to. 2. tr. de benef. c. 3. qu. 1. n. 3.*

(b) *Conc. Francford. an. 794. c. 25 & 26.*

(c) *Thomass. vet. & nov. Eccl. disc. p. 2. l. 3. c. 13. n. 5.*

(d) *Gelas. Pap. in cap. Christianis 12. caus. 13 qu. 1.*

(e) *Conc. Aquisgr. l. cap. 116.*

(f) *Gelas. Pap. loco citat.*

(g) *Concil. Emerit. cap. 13.*

DE

DE QUALITATIBUS
BENEFICIORUM SIMPLICIUM,
EORUMQUE DIVISIONE:
Et dè differentiâ, quam habent à Beneficiis Residentialibus.

CAPUT V.

In quo consideratur quænam sint Qualitates de essentiâ, & quęnam de solâ honestate Beneficiorum merè Simplicium? Et an hęc Beneficia sint necessariò Clericis magìs dignis conferenda.

SUMMARIUM.

1 *Eædem Qualitates sunt de essentiâ beneficiorum merè simplicium, quæ sunt dè essentiâ residentialium. Prima est, quod sint perpetua.*

2 *Perpetua debent esse beneficia sæcularia. Regularia verò de sui naturâ sunt ammovibilia, qualia sunt etiàm commendæ Melitenses.*

3 *Tametsi beneficia de sui naturâ debeant esse perpetua, tamèn ex speciali jure aliqua possunt esse non perpetua.*

4 *Beneficia debent esse auctoritate Episcopi erecta, alioquin sunt legata pia. Capellaniæ non collativæ non sunt beneficia.*

5 *De naturâ etiàm cujuslibet beneficii est, ut habeat aliquid spiritualitatis adnexum, & saltèm onus recitandi officium.*

6 *Debent quoquè beneficia à solo viro ecclesiastico conferri. Laicus enim de se est incapax talis juris sine privilegio Apostolico.*

7 *De substantiâ beneficiorum est, quod Collator non ea sibimet valeat impertiri: debet enim esse distinctus dans à recipiente.*

8 *Debent beneficia merè simplicia solis Clericis concedi. Ex Papæ dispensatione etiam laici; imò & fœminæ sunt eorum capaces.*
9 *Alias qualitates adiicere potest beneficio illius fundator, dummodò licitas, & honestas, etiàm si juri communi contrariæ sint.*
10 *Liberum de sui naturâ præsumitur beneficium, & in dubio reputatur esse merè simplicia, nec aliud onus habet, quàm recitationis officii.*
11 *Beneficiario simplici, si apposita sit obligatio celebrandi tot missas, adhùc est liber ab onere personali, nisi fundator alitèr declaraverit.*
12 *Alia conditio de honestate est, quod Beneficiarius merè simplex non debeat habere ætatem Sacerdotii, cum ad illa sufficiant 14. anni.*
13 *Beneficiarii merè simplices non tenentur ordines suscipere nec majores, nequè minores, sufficit in eis enim prima tonsura.*
14 *Debere beneficia etiam merè simplicia Clericis dignis concedi, Canones clamant. Tamèn si secùs fiat, non est invalida collatio.*
15 *De honestate est quod singula singulis præbeantur. Etiàm quandò sportulis in usu erant, non omnes Clerici de illis participabant.*
16 *Præter titulum beneficii, Concilium Chalcedonense alios titulos assignavit, ad quos posset aliquis ordinari, & præsertìm titulum patrimonii.*
17 *Prædia, & fructus beneficiorum exemptione gaudent ab oneribus fiscalibus: nec obest distinctio beneficii, & prædiorum ab illorum fructibus.*
18 *Reditus beneficiorum debent in pios usus impendi: de quibus beneficiarius habeat nedùm arcta, sed etiàm congrua alimenta.*
19 *Præter ea, quæ congruo suo victui, & stipendio respondent, cætera in usus pios insumat, & de altari vivat, non de eo superbiat.*
20 *Beneficia primariò instituta sunt in utilitatem Ecclesiæ, conferenda digno ex justitiâ commutativâ: digniori verò ex justitiâ distributivâ.*
21 *Dignioritas respectu ad beneficia non desumitur à majori sanctitate, vel doctrinâ, sed à majori aptitudine ad regendum beneficium.*
22 *Quatuor conditiones ponderandæ sunt in judicio de dignioritate faciendo, & quænam illæ sint. Et quis eas habens sit dignior.*
23 *In scrutinio super dictis qualitatibus attendenda est ratio Ecclesiæ generalis, & sufficit ut Collator mediocrem adhibeat diligentiam.*
24 *Beneficia curata conferenda sunt dignioribus: Nulla verò est lex, quæ ad id obliget Collatores beneficiorum merè simplicium.*
25 *Bona data prò fundando beneficio evadunt bona ecclesiastica, & illis legibus subsunt, quibus cætera bona Ecclesiæ subjecta sunt.*
26 *Censent aliqui, quod patronus beneficii etiam Curati, non teneatur præsentare magis dignum, sed sufficiat, quod præsentet dignum.*
27 *Si Collatores beneficiorum curatorum non tenentur præferre digno digniorem, multò minus tenebuntur ad id Collatores beneficiorum merè simplicium.*
28 *Ad beneficia animarum curâ carentia, ut sunt Canonicatus, Mansionariæ &c. Constans opinio est, quod satis sit eligere dignum, omisso digniore.*
29 *Si licitum est Canonicatus, Mansionarias &c. conferre digno, omisso digniore: multò magis id erit licitum de beneficiis merè simplicibus.*
30 *Itàque Collatores beneficiorum merè simplicium illa possunt liberè Clericis, etiàm non dignioribus, dignis tamèn conferre.*

1. PLURIMÆ sunt Qualitates, tàm de essentiâ, quàm de honestate, quæ requiruntur ad constitutionem Beneficiorum merè simplicium, & sunt eædem, quæ requiruntur ad constituenda Beneficia residentialia; quippè ex dignitate, & ex debito servitii personalis, inhærente beneficio, non mutatur ejus natura, sed solummodò adiicitur prærogativa, & onus (a). Adeòque tàm est beneficium Ecclesiasticum, beneficium merè simplex, quàm quodcumque aliud beneficium residentiale. Quæ autèm qualitates requirantur ad hoc, ut beneficium Ecclesiasticum dicatur tale, videre est apud Doctores (b). Nos hic strictìm earum magis præcipuas adnotabimus. Et in primis de essentiâ beneficiorum merè simplicium, est quod sint perpetua, nempè in perpetuum, quoàd vitam recipientis concessa (c). Cum etenim beneficium merè simplex detur, vel proptèr solum Officium, quod in Laudibus Divinis consistit (d), vel proptèr aliquod aliud munus, ei aliquandò adjectum, quod æquè possit à Beneficiario, vel per se ipsum, vel per alium adimpleri, hoc autèm onus, & respectivè officium, debeant à Beneficiario totâ durante illius vitâ compleri; sequitur, quod etiam beneficia merè simplicia debeant esse perpetua, saltèm ad vitam ipsius Beneficiarii.

2. Sed quidquid sit de hac ratione; quià beneficia, tametsi aliquam analogiam, & remotam relationem habeant ad præstationes jure Divino debitas Sacerdotibus, & Levitis, tamèn re verâ inducta sunt à solo Jure positivo (e), ideò dicimus, Beneficia merè simplicia necessariò debere esse perpetua, quià sic Jura Ecclesiastica statuerunt. Et prætèr alios recentiores textus (f), Gelasius Papa I. decrevit, *ut quascumque munificentias Clericis, aùt sibi servientibus de rebus Ecclesiæ in usum &c. præcedentes dederint Sacerdotes, subsequentes Pontifices nullatenùs auferre præsumant* (g). Concilium quoque Aurelianense III. mandavit, *de munificentiis Sacerdotum id observandum, ut si quid præsenti tempore à Clericis, de decedentium munificentiis habetur, vel possidetur; deinceps à successoribus nullatenùs auferatur* (h). Hæc tamèn perpetuitas intelligenda est de Beneficiis Ecclesiasticis Sæcularibus, quæ Sæcularium Clericorum sunt usibus deputata, non verò de Regularibus, quæ solis Monachis, vel Religiosis, in Claustro commorantibus, conferuntur: hujusmodi etenim Beneficia Regularia, non sunt perpetua, neque ad suscipientis vitam porriguntur; sed manualia sunt, & ad tempus traduntur, ac sempèr, & quaudocumque possunt ad Superioris arbitrium ammoveri (i). Sunt tamèn veracitèr beneficia, quià si non actu; saltèm aptitudine, sunt perpetua (l). Ipsæ Commeudæ inclyti Ordinis militaris Hierosolymitani, quæ beneficia Regularia sunt, amovibilitatis legibus non se substrahunt (m): Nihil attento, quod strenuissimi ejusdem Equites ipsasmet consequantur Commendas proptèr meritum exercitæ generoso modo virtutis, vitæque periculis multiformitèr expositæ, ac magnanimæ fortitudinis pluries, atquè pluries ostensæ; dùm in præliis maritimis, atquè terrestribus, actionibusque in bellicis, sibi ab Ordine designatis, gladio potentèr accincti, atquè Cruce candidâ nobilitèr insigniti, inimicos Crucis Christi in brachio forti prosternunt. Non enim pro terreno, sed pro cœlesti premio, & viros Deo dicatos decet (n), præliantur prælia Domini: pro cujus honore *vivunt in communi, jucundâ, & sobriâ conversatione, absquè uxoribus, & absquè liberis. Intùs fide, fortis ferro se muniunt: procedunt ad bella pacifici: & ubi ventum fuerit ad certamen, irruunt in adversarios: hostes velut oves reputant: nequaquàm, etsi paucissimi, vel sævam barbariem, vel numerosam multitudinem formidantes. Quod frequentissimè experti sunt, itaùt plerumquè quasi persecutus sit unus mille, & duo fugaverint decem millia* (o). Ipsorum, inquam, Commendæ manuales sunt, etsi ammovibilitas ipsa, nec sinè causâ, nec vix unquàm ad effectum redigi dignoscatur (p).

3. Beneficia itaquè sæcularia debent esse perpetua (q): Sed nihilominùs nihil re-

(a) *Barbos tract. var. Appell. 32 num. 1. cum aliis.*

(b) *Aloys Rie prax. aur. ref. 358. Gonzal. ad reg. 8. Canc. glos. 5. à n. 6 Barbos de Off. Episc. alleg. 57. n. 141 & in loc. cit.*

(c) *Cap. Sanctorum 2 dist. 70.*

(d) *Barbos Jur. Eccl. univ. l. 3. c. 4. n. 14.*

(e) *Selv de Benef. p. 1 q. 4. Azor. p. 2. l. 9 c. 1. q. 1. Barbos. Jur. Eccl. univ. l. 3. c. 4 n. 7.*

(f) *Cap. dilecto vers. præbenda de præbend. cap. ex parte de concess. præb. cap. postulast. de rescript.*

(g) *Cap. illud 8. caus. 16 qu. 6.*

(h) *Concil. Aurelian. III. c. 17.*

(i) *Garcia de benef. p. 1 c. 2. n. 66. Mandos. ad reg. Canc. q. 10. n. 5. Vivian. de Jurepatron. p. 1. l. 1. c. 1. n. 65.*

(l) *Barbos. jur. Eccl. univ. l. 3 c. 4. n. 70.*

(m) *Card. de Luc. de Regular. disc. 4. n. 7.*

(n) *S. Thomas citat. sup. to. 3. c. 16. n. 25.*

(o) *S. Bernard. to. 1. serm. ad Milites Templi cap. 4.*

(p) *Card. de Luca de Jurisd. disc. 2. n. 12.*

(q) *Vivian. ubi supr. Barbos. loc. cit. num. 11. Azorius part. 2. lib. 9. c. 1. q. 2.*

repugnat, quin speciali jure, vel ex privilegio, vel aliâ simili de causâ, aliqua beneficia possint esse non perpetua (*a*), quià cum beneficia sint de jure positivo, alterationem, & modificationem omnem justam, & rationabilem suscipere possunt, quam illis inferre valet Ecclesiastica potestas, jura sanciens, & pro locorum, personarum, ac temporum opportunitate jura relaxans. Quarè ait Augustinus Barbosa: *Est advertendum quod licèt perpetuitas de jure sit de essentiâ beneficii &c. non tamèn repugnat, ut speciali jure, & privilegio aliqua beneficia possint non esse perpetua* (*b*). Citatque plures Doctores, & Rotam Romanam in Gerunden. Personatus 17. Maii 1630. coràm Verosp. Nèc desunt sentientes, quod cuncta beneficia etiàm sæcularia, sive merè simplicia, sive residentialia, respectu Papæ sint manualia, itaùt possit sempèr, & quandocùmque illa met provisis auferre: cujus opinionis quanta sit vis, agunt magis ex proposito Canonistæ (*c*).

4. Ad substantiam quoquè beneficiorum merè simplicium pertinet secundò, quod sint auctoritate Episcopi constituta (*d*). Nàm quæcumque bona, per Christifideles Ecclesię contributa sunt, etiam in æternum possidenda, in piam largitionem, sive in legatum pium resolvuntur (*e*), nec induunt rationem Ecclesiastici beneficii, sive residentialis, sive merè simplicis, nisi auctoritas Episcopalis accedat, quę eadem bona in beneficium erigat, & beneficiali titulo afficiat (*f*): Quâ de rè latiùs Doctores (*g*). Adeòque bona, ad beneficium erigendum destinata, non sunt beneficium, nisi de facto in beneficium ab Ordinario actualitèr erigantur (*h*), sicùt & Capellanię amovibiles, vel etiàm perpetuę, tametsi obligatione Missarum, vel aliorum piorum operum oneratę, non collativę, nec in beneficium erectę; beneficium non sunt, sed sunt aliquid pium opus beneficio distinctum (*i*). Hanc esse conclusionem certam asserit Cardinalis de Luca dicens, quod *Capellania, quę formalem erectionem in beneficium cum Ordinarii, vel alterius superioris auctoritate non habet, regulanda non est eum terminis spiritualibus, seù beneficialibus, sed eum profanis, tamquàm simplex legatum celebrationis Missarum, quod hæredi injunctum sit faciendi per quemcumque Presbyterum ejus libito eligendum, juxtà magistralem decisionem in Melfiten. Legati Pii coràm Dunozet.* (*l*).

5. Tertiò: de naturâ, & essentiâ beneficiorum merè simplicium est, quod habeant aliquid spiritualitatis adnexum (*m*). Nàm beneficium Ecclesiasticum est quid spirituale, ergò habere debet aliquid spiritualitatis adnexum, aliàs non erit beneficium Ecclesiasticum, sed Laicale. Ideòque si beneficium merè simplex nihil aliud habeat spiritualitatis, hoc saltèm habere debet, quod Beneficiarius ad recitandas horas canonicas teneatur: In quo sensu communitèr dicitur, quod beneficium datur proptèr Officium (*n*), nempè proptèr horas canonicas persolvendas (*o*). Jàm enim generali lege cunctis beneficia ecclesiastica possidentibus, tametsi merè simplicia, injunctum est onus recitandi quotidiè horas canonicas juxtà ritum ab Ecclesiâ statutum, indispensabilirèr, (nisi aliqua gravis causa infirmitatis, vel impossibilitatis excuset) sub pœnâ lethalis culpę, ac obligationis restituendi fructus ipsius beneficii, omissionis vicibus respondentes: quâ de rè Morales Theologi magis ex proposito, atquè fusiùs eloquuntur.

6. Quartò, ad naturam beneficii merè simplicis, ut & aliorum beneficiorum residentialium, spectat, quod non possint conferri, nisi à viro Ecclesiastico (*p*). Laicus etenim est incapax potestatis conferendi rem spiritualem, sive jus ad eam: Tria siquidèm considerentur in beneficio, primùm est obligatio in eo existens, quę est quid spirituale: Secundùm est jus percipiendi reditus ex bonis Ecclesiasticis, & hoc etiàm est quid spirituale: Tertium est sive sunt ipsi fructus, qui temporales quodammodò dici possunt (*q*). Quià autèm spirituale non valet legitimè à Laico dimanare, qui nihil spiritualitatis in se habet, hinc fit, quod de essentiâ beneficiorum, etiàm merè simplicium, est, quod non valeant ab ullâ potestate laicali, sed à solo ecclesiastico Superiore conferri. Ex hac radice fluxerunt fune-

(a) *Cap. si gratiosè de rescrip in 6 Garcia de benef. p.1. c.2. n.57.*

(b) *Barbos. loc. citat. n.12.*

(c) *Fagnan. in cap. consultationib de Cler. ægrot. n.29. & 76 l.1.*

(d) *Lotter. de re benef. l.1. q 5. n.40. Cavaler. dec. 649. n 8. Barbos. loc. cit. n.15.*

(e) *Lotter. l.1. qu 5. n.56. Barbos. loc. citat. n 17.*

(f) *Cap. ad hæc de relig. dom b. cap.10. & 15. de jurepatr. c quæsitum 1. q.1.*

(g) *Garcias de benef. par.1. c.2. Lotter. de re benef. l.1 qu 3. Engel. Colleg. Jur. Can. p.2. l.3. tit.15. n 3. Vivian. p.1. l.1. c.1 n.61.*

(h) *Felyn. cons. 45. n.3. Barbos. tract. var. Appel 32. n.13.*

(i) *Lotter. de re benef l.1 q.5. n.60. Barbos. jur. Eccl. univ. l.3. c.4 n.19.*

(l) *De Luca de Jurep. dis.15. n.4.*

(m) *Barbos. loc. cit. n.27.*

(n) *Cap fin. de rescr. in 6. Abb. consil 47. n.1. Ricc. par.4. Coll. 3. 1042, Barbos. loc. cit.*

(o) *Garc. de benef. p.1. c.2. n.60. & p.7. c.11. n.1. Gonz. ad reg. 8. Canc. glos 5. n.8. Barbos. loc. cit. n.14.*

(p) *Cap si quis deinceps, cap per Laicos 16. q.7. Abb. cons.47. Barbos. loc. cit. n.25.*

(q) *Barbos. jur. Eccl. univ. l.3. c 4. n.10.*

nestæ illæ concertationes, pluriès memoratæ, quæ intèr Bonifacium Papam VIII. & Philippum IV. cognomine Pulchrum Regem Galliæ acciderunt, insistente Papâ adversus Regem, beneficia ecclesiastica conferentem: *omnia jura clamant, collationem beneficiorum non posse cadere in Laicum; ità quod habeat jus, & potestatem spiritualem conferendi* (a). Ex privilegio tamen Apostolico Laicis permissum esse potest beneficia sacra, præsertim merè simplicia, conferre (b), quippè hi tùnc nihil spiritualitatis impertiunt, sed est Ecclesiasticus Superior, qui eorundem Laicorum ope, beneficia ipsa confert (c). Et ità de quibusdam Regibus legitur in historiis, quod præditi fuerint potestate conferendi ecclesiastica beneficia (d). Imò & fœminas ex consimili privilegio posse beneficia conferre tenent Doctores (e), beneficia enim conferre non est actus ordinis, sed jurisdictionis, cujus tàm Laici, quàm Fœminæ ex Privilegio Apostolico sunt capaces. Quo casu Reges ipsi Laici, aùt Fœminæ præbendas illas, & beneficia conferendo, sunt organum voluntatis Pontificis (f), adeò ut collatio non tantùm ipsis, quantùm Papæ, privilegium impartienti, congruè referatur.

7. Quintò, de substantiâ beneficiorum merè simplicium est, quod illorum dispensator non ea possit sibimetipsi conferre (g). Quippè cum collatio sit actus rem intrà receptus, sed extrà immissus, necessariò requirit terminum extraneum, in quem feratur: ergò collatio beneficiorum à nullo potest fieri sibi ipsi, quià nemo à semetipso est extraneus. Ideòque sapientissimè jura sanxerunt, neminem posse beneficia sibimetipsi conferre, debereque esse distinctionem personalem intèr dantem, & recipientem (h). Opus est enim ut intèr se differunt dans, & accipiens, *sicùt eligens, & electus: instituens, & institutus: vendens, & emens: locans, & conducens: imperans, & subditus: restituens, & restitutus* (i). Itàut nec etiàm procurator possit præsentare ad beneficium Patronum, qui illum constituit procuratorem ad præsentandum semetipsum (l). Nèc solùm alteri debet collator beneficia largiri, sed etiàm liberè tenetur sinè ullâ conditione, & sinè aliquâ diminutione conferre (m).

8. Sextò, natura beneficiorum merè simplicium hoc exposcit, quod solis Clericis, non verò Laicis conferantur (n). Laici enim ex naturâ suâ sunt incapaces beneficiorum, & tales eos usquè ab anno Christi 650. Cabilonensis Synodus pronunciavit (o). Notaque est eruditis declamatio S. Fulberti Episcopi Carnotensis, quâ de hujusinodi rè Fulconem Parisiensem Episcopum objurgavit: *Doleo supèr tè charissimè, cum tè à pristinâ virtute apostatare video. Olìm apud mè conquereberis de tuo Antecessore; qui sacrilegâ temeritate Altaria Laicis in beneficium dederat; nùnc mihi suades, ut ego similitèr faciem. O Cœlum! O Terra! quid clamem? aùt quo tuis meritis digno modo tè objurgare possim? sed compesco nùnc frementes animi mei motus, donèc te præsentialitèr exquisitis increpationum tormentis excrucìem. Vale* (p). Olim Laicos consuevisse obtinere ecclesiastica beneficia non semèl legitur in historiis (q); sed facto magis, quàm jure, & invasione potiùs, quàm legitimâ acquisitione. Accedente nihilominùs Apostolicâ dispensatione, gravibus, & urgentibus de causis concessa, posse etiàm Laicis beneficia conferri, sentiunt sine ambiguitate Doctores (r). Imò non solùm Laicos, sed etiàm Fœminas esse possent sub pari dispensatione capaces beneficiorum, currit etenim utrobiquè par ratio, vel saltèm in essentialibus non difformis (s). Et ità reperiuntur alicubi in jure memoratæ Canonicissæ, tùm regulares, tùm sæculares (t). Atquè in literis Hadriani Papæ II. legitur injunctum Lothario Regi, ut vel Theutbergam Reginam, à se repudiatam, ad regalem thalamum revocaret, vel ei Abbatias, quas spoponderat ad vitam sustentandam contraderet: *habeat*, inquit, *in potestate suâ Abbatias, quas ei dare ipso ore proprio promisisti, de quarum sumptibus, atque reditibus necessaria possit habere stipendia, dignaque subsidia* (u). In tali tamèn casu committerentur quidem beneficia Laicis, aut Fœminis, sed eis non conferrentur in titulum: jus nempè haberent ad percipiendos fructus benefi-

cii,

(a) *Spondan. ad ann.* 1302.
(b) *Decius in cap. decernimus de judicus n. 54 Scraph. dec. 1383*
(c) *Mart. de Jurisd. p. 2. c. 40. n. 3. & cas. 46 n. 12 & 13.*
(d) *Alex IV. vol. cons. 74. in 3 col. German. de Indult. Card. §. in quibuscumq; n. 5.*
(e) Bellett. *disquis. Cler. par. 1. de discipl. Cler. § 8. n. 17. Vivian. de Jurepatr. par. 2. l. 6. c. 3. n. 11.*
(f) *De Luca de benef. disc. 9 n 12.*
(g) *Gonzal ad reg 8. Canc glos. 5. n. 14 Barbos. jur. Eccl univ. l. 3. c. 4. n. 29.*
(h) *Cap. sin. de Institution.*
(i) *Barbos in cap. cù ad nostram n. 2. de instit. & ibi DD.*
(l) *Bellet. disquis. Cler. de bonis Cleric. §. 11. n. 23 24.*
(m) *Cap. ex parte l. 1. de Off. de leg. c. 2. de elect. in 6. Barbos. loc. cit. n. 28.*
(n) *Cap. cum adeo, & ibi glos. verb. nec Clericis de rescript. c. ex literis de transact. c. 2. de instit. Barbos. l. c. n. 26. Vivian. p. 1. l. 1. c. 1. n. 63.*
(o) *Concil. Cabilon. an. 650. c. 5.*
(p) *Fulbert. Carn. ep 42.*
(q) *Thomassin. vet. & nov. Eccl. discipl. p. 2. l. 3. c. 12. & 16. & p. 3. l. 2 c 16. 17 & 19.*
(r) *Camil Borel summa decis. tom. 1. tit. 20. c. 89. cum aliis ab eo allegat.*
(s) *Vid. Vivian. de Jurepatr p 2. lib. 6. c. 3. n 6. & 8.*
(t) *Cap. dilect. de major. & obed. Clementin. attendentes §. illa de stat. Monach Gonzal. ad reg. 8. Cancell glos. 12. n. 16 & 17.*
(u) *Hadrian. PP. II. epist 6.*

cij, non verò jus ad exercendas functiones spirituales ipsi beneficio adnexas (*a*).

9. Hæ sunt potissimæ qualitates, quæ spectant ad essentiam Beneficiorum merè simplicium. Aliæ tamen adhùc in limine fundationis adiici possunt, tamquàm substantiales, quià unusquisque bona sua tradere valet Ecclesiæ, in beneficium erigenda, illis conditionibus, quæ sunt illi magis acceptæ, dummodò licitis, & honestis (*b*). Spectatque ad Superiorem Ecclesiasticum examinare ipsas conditiones in actu erectionis beneficii, licitas admittere, incongruas verò refutare, cum alioquin etiàm si essent conditiones contrà jus, conclusio est certa apud Jurisconsultos, quod *in limine fundationis de explicito, vel implicito Ordinarii consensu, patronus adiicere potest leges, & conditiones etiàm juri contrarias* (*c*). Proùt etiàm ejusdem Ordinarii est, dùm erigit beneficium, attentâ consideratione perpendere sufficientiam dotis illi assignatę, convenientiam loci, cui affigitur, & quidquid aliud pertinere debebit ad futurum illius regimen (*d*).

10. Pretèr qualitates verò, & conditiones, quę sunt de substantiâ beneficiorum merè simplicium, de quibus hùcusque dictum est, alię quoquè sunt, quę ad solam eorum pertinent honestatem: harumque una in primis est, quod ex sui naturâ sint libera, & libera esse pręsumantur ab omni onere, nisi de contrario constet, ex fundatione, vel statuto, vel privilegio, vel alio legitimo documento: tùm quià omnia beneficia, ex sui naturâ pręsumuntur esse libera (*e*). Tùm quia si aliquibus beneficiis libertas inesse debet, maximè hoc beneficiis merè simplicibus competit, quę de se aliud onus, quàm recitationis Divini Officii non habent (*f*). Ideòque sicuti beneficia, in dubio, merè simplicia esse pręsumuntur (*g*), & beneficii nomine strictè loquendo, sola beneficia merè simplicia intelliguntur (*h*). Ità in dubio beneficia merè simplicia ab omni onere esse libera reputantur.

11. Et ideò si pręter onus Officii Divini adjecta sit Beneficiario merè simplici, quod Missam celebret, tot vicibus per annum, vel per mensem, vel per hebdomadam (*i*), nisi expresśè dicatur, quod Beneficiarius per se ipsum celebrare teneatur, in dubio liber est ab hoc onere personali (*l*), tùm quia potest ipsi oneri satisfacere per idoneum substitutum (*m*). Tùm quià si Fundator voluisset hoc onus personale Beneficiario injungere, illud expressisset, utpotè necessariò exprimendum, eò quod libertatem beneficii sacri coarctet. Tùm demùm, quia repugnat in terminis, quod beneficium sit merè simplex, & quod Beneficiarius ad personalia onera sit adstrictus; alterum etenim non est cum altero compatibile: & beneficium esse quidem poterit simplex, sed non merè simplex, si Beneficiarius sit personali aliquo gravamine oneratum, pretèr recitationem Divini Officii. Regula igitur est, inquit Cardinalis de Luca, quod beneficia *non sint Sacerdotalia, quamvis annexum habeant onus celebrationis Missarum, cum illi rectè satisfieri valeat per alium, juxtà allegationem Lopi* 35. *num.*3. & 4. *communitèr receptam &c. & hanc tenet sine dubio Rota* (*n*).

12. Secunda qualitas beneficiorum merè simplicium est, quod non exigant in Beneficiario ætatem ad Sacerdotium requisitam, nisi de honestate, non verò de necessitate; nàm liberè conferri valent cuicumque Clerico in ætate quatuordecim annorum constituto (*o*), talitèr ut sufficiat quatuordecim annos esse incœptos, tametsi non adhùc expletos (*p*). Ad differentiam aliorum beneficiorum, curam Animarum habentium, vel Choralium in Cathedrali, quæ requirunt ætatem ad illos ordines necessariam, quos ipsa beneficia deposcunt: vel saltèm talem, ut infrà annum ad eosdem ordines Beneficiarii valeant promoveri (*q*): Quidquid sit de Canonicatibus Collegiatæ, pro quibus etiàm sufficiunt quatuordecim anni, si nullum sacrum ordinem in Canonico exposcant (*r*). Isti etenim Canonicatus, tametsi non sint, habent tamen quamdam speciem beneficiorum merè simplicium (*s*). Imò si Fundator beneficii merè simplicis disponat, ut beneficii ipsius sit ca-

(a) *Vid. Petr. Murgam de benef. q.* 3. *sect.* 2. *n.* 516. *Barbos. de Offic. & potest. Episc. p.* 3. *alleg.* 72. *n.* 75.

(b) *Card. de Luc. de Jurisd. disc.* 40. *n.* 9.

(c) *Idem de Luca de Jurisd. disc.* 41. *n.* 7.

(d) *Lotter. de re benef. l.* 2. *q.* 32. *n.* 5. *Barbos. jur. Eccl. univ. l.* 3. *c.* 4. *n.* 21.

(e) *Verall. dec.* 230. *n.* 2. *p.* 2. *Mantic. decis.* 158. *n.* 3. *Barbos. jur. Eccl. univ. l.* 3. *c.* 4. *n.* 42. *Card. de Luca de benef. disc.* 73. *n.* 78.

(f) *Garcia de benef. p.* 1. *c.* 2. *n.* 60. *& par.* 7. *c.* 11. *n.* 1. *Barbos. loc. cit. n.* 14.

(g) *Ludovis. dec.* 185. *num.* 3. *Barbos. loc. cit. n.* 42. *Card. de Luca ad Concil. disc.* 4. *n.* 12.

(h) *Barbos. jur. Eccl. univ. lib.* 3. *cap.* 4. *n.* 83.

(i) *Garcia loc. citat. num.* 87. *Barbos. Sum. Apost. decis. loc. citat. n.* 12. *&* 15.

(l) *Garcia de benef. p.* 7. *c.* 1. *num.* 87. *&* 93. *Barbos. Sum. Apos. decis. Collect.* 22. *n.* 13.

(m) *Gonzal. ad reg.* 8. *Cancel. gloss.* 5. *n.* 72. 80. 83. 84. *Piasec. prax. Episc. p.* 2. *c.* 33. *num.* 33. *Barbos. loc. cit. n.* 11. 12.

(n) *De Luca de benef. disc.* 96. *n.* 4.

(o) *Concil. Trid. sess.* 23. *c.* 6.

(p) *S. Congr. Episc. & Regul. in Adrien.* 22. *Novembr.* 1674. *Barbos. Sum. Apost. decis. Collect.* 64. *n.* 1.

(q) *Conc. Trid. sess.* 24. *c.* 12. *Barbos. de Canon. & Dign. c.* 13. *n.* 9.

(r) *Cap. super inordinato, & ibi gloss. verb. pueri de præb. Rebuff. prax. benef. de dispens. ætat. n.* 2. *Barbos. loc. cit. n.* 14.

(s) *Navar. cons.* 97. *n.* 9. *Gratian. discept. for. to.* 4. *c.* 591. *num.* 2. *Barbos. loc. cit. n.* 2.

capax puer septem annorum, ei debet sinè controversiâ concedi, proptèr legem à fundatore præscriptam (*a*), quæ alioquin est consentanea juri communi, requirenti in suscepturo beneficium septennium (*b*). Ex quo fit, quod non laxior est nùnc Ecclesiæ disciplina in dispensatione beneficiorum, sed strictior, cum olim beneficia ipsa conferri possent agentibus, septimum ætatis annum; nùnc verò non nisi habentibus quartumdecimum valeant de jure concedi.

(a) *De Luca de Jurepat. disc. 20. n. 3.*
(b) *Idem de Luca de Fideic. disc. 8. n. 16.*

13. Tertia qualitas est, quod beneficia merè simplicia nullum ordinem Ecclesiasticum, nec majorem, nec minorem in Beneficiario deposcunt; sufficitque ut hic sit solâ Tonsurâ Clericali insignitus (*c*), nec tenetur nisi de honestate ipsos ordines adipisci. Nequè ad eos capiendos potest ab Episcopo, sivè ab aliâ auctoritate compelli, donèc beneficia remanent merè simplicia: Si verò justâ de causâ, vel principalitèr, vel per viam unionis, converterentur in beneficia residentialia, uti sunt Canonicatus Cathedralium, Dignitates &c. tùnc in Beneficio requirerent ordines ipsi beneficio, tamquàm residentiali assignatos, proùt in cunctis beneficiis residentialibus accidit, ad quæ nulli dubium est Sacros Ordines requiri, & posse Beneficiarios ad eosdem Ordines adipiscendos impelli (*d*). Quarta qualitas est, ut beneficia merè simplicia nullam incompatibilitatem producant; itaùt non nisi de honestate sit, quod unus unum retineat. Et ideò Beneficiarius merè simplex potest vnà cum suo beneficio merè simplici etiàm aliud beneficium Curatum, Chorale, vel quocumque alio nomine residentiale adipisci; imò etiàm Episcopatum titularem: cum hoc etenim beneficium merè simplex non est incompatibile (*e*). Multò magis alia beneficia merè simplicia consequi potest, & quidem duo de assensu Episcopi (*f*), ac etiam tria, & ultrà ex dispensatione Apostolicâ, servatâ semper æquitatis ratione, habitoque respectu ad benemerentiam suscipientis, & ad valorem beneficiorum, congruæ Beneficiarii sustentationi correspondentem.

(c) *Gratian. loc. cit. n. 3. Lotter. de re benef. l. 3. q. 5. n. 1. Barbos. loc. cit. n. 2. & de off. Episc. alleg. 60. n. 72.*
(d) *Concil. Trid. sess. 23. c. 4. & ibi Barbos.*
(e) *S. Cong. Conc. in Bracaren. 22. Octobr. 1640. Barbos. Summ. Apost. decis. Collect. 61 n. 31.*
(f) *Barbos. loc. citat. n. 9. ad 15.*

14. Quinta qualitas beneficiorum merè simplicium, ad eorum honestatem pertinens, est ut ipsa non quibuscumque, nequè indistinctè cunctis Clericis conferantur, sed solùm doctis, & morigeratis, ac de Ecclesiâ benemerentibus, seù, ut ait Symmachus Papa in epistolâ ad S. Cæsarium Arelatensem, dentur *Clericis bonorum meritis* (*g*). Quâ in rè adeò insistentes sunt Sacri Canones, ut hoc in eis reperiatur sæpè sæpiùs inculcatum. Nàm Concilium Emeritense præcipit, ut beneficia, seù emolumenta Ecclesiastica, dentur iis Clericis, quos *Episcopus ad bonum profectum viderit crescere &c. & juxtà quod in officio præscit eos esse intentos* (*h*). Alibi præcipiunt Leges Sacræ, ut *ea suâ Pontifex ordinatione distribuat, proùt cujusque locum, meritumque cognoscit* (*i*). Item alibi, *Clericis pro officiorum suorum sedulitate distribuat* (*l*). Verùm hęc, ut innuimus, non strictam necessitatem, sed solam honestatem concernunt, nec ex contrario successu derogatur validitati collationis: sed solùm conscientia conferentis oneratur, qui providæ, vel improvidæ distributionis bonorum Ecclesiæ rationem Deo æterno, & justo Judici reddet.

(g) *Symmachus PP. ep. 5.*
(h) *Concil. Emerit. c. 13. & 14.*
(i) *Cap. Vulturanæ 25. caus. 12 q. 2.*
(l) *Cap. Concesso 26. caus. 12 q. 2.*

15. An verò beneficia merè simplicia, nedùm dignis, & benemerentibus Clericis sint conferenda, sed etiàm magis dignis; quæstio est apud aliquos valdè implexa, de quâ paulò infrà redibit sermo: patebitque hoc quoque non nisi ad honestatem pertinere: quæ est sexta qualitas in beneficiis merè simplicibus desiderata, nempè quod ipsa de congruo, & honestate, Clericis magis dignis conferantur; quidquid sit de aliis beneficiis ordinis superioris, quæ nedùm ex honestate, verùm etiàm ex justitiâ, Clericis magis dignis, & idoneis conferenda sunt, & præsertìm curata. Prò septimâ qualitate habeatur, ad solam honestatem spectare, non verò ad necessitatem, quod beneficia merè simplicia conferantur Clericis non habentibus alia beneficia residentialia, ad hoc ut singuli Clerici, singula obtineant beneficia: Siquidèm nec etiam eo tempore, quo beneficia ipsa in manualibus erogationibus, sivè sportulis, confi-

ſtebant, hæ ſingulis Clericis debebantur, ſed illis tantum, quibus patrimonialia bona deerant, ad victum congruum neceſſaria (*a*). Ità namque tùm Canonico (*b*), tùm Civili jure verbis expreſſiſſimis definitur (*c*). Hocque præſertim, quod ſingulis Clericis ſingula beneficia non ſint neceſſariò conferenda, verum eſt uſque ab eo tempore, quo incœperunt ordinati Clerici, nedùm tot, quot ſunt Eccleſiæ neceſſarii, ſed etiàm alii, qui ex propriâ devotione Clericatum peroptant, & non niſi ad uberiorem Eccleſiæ utilitatem ad gradus Eccleſiaſticos admittuntur.

16. Quæ quidèm ratio fuit, ut prætèr titulum beneficii, ſivè ſtipendii Eccleſiaſtici, Sacri Canones alios quoquè titulos admiſerint, (& ſignantèr titulum proprii patrimonii), ad quos poſſint Clerici promoveri. Quatuor nàmque titulos deſignavit Magnum Concilium Chalcedonenſe, & ex eo totidem approbat Jus Canonicum, definiens, *neminem abſolutè ordinari Presbyterum, vel Diaconum, vel quemlibet in Eccleſiaſticâ ordinatione conſtitutum, niſi manifeſtè in Eccleſiâ Civitatis, ſivè poſſeſſionis, aùt Martyrio, aùt in Monaſterio, qui ordinatur, mereatur ordinationis publicæ vocabulum* (*d*). Ubi pro *Eccleſiâ*, Eccleſiæ, Cathedrales, & Collegiatæ, illarumque Beneficia, Parochiæ &c. ſatis evidentèr ſignificantur. Prò *Martyriis*, Eccleſiæ minores intelliguntur Oratoria, & Sacella &c. Martyrum reliquiis decorata (*e*). Prò *Monaſterio*, Menſa Conventualis Regularium, quæ hodiè dicitur *titulus paupertatis*, efficitque, vt Monachi pro totidem Beneficiariis habeantur (*f*). Tandèm pro *poſſeſſionis* connotatur *titulus Patrimonii*; quemadmodùm illum exponit vocem Gloſſa in *cap. neminem verb. ſivè poſſeſſionis diſt.* 70.

17. Octava qualitas, cunctis beneficiis communis, eſt, ut eorum capitalia, prædia, fructus, & latifundia, immunitate potiantur ab oneribus, & functionibus laicalibus, quippè quam immunitatem uſquè ab antiquis Sæculis, à piis, ac juſtitiæ cultoribus, Principibus habuerunt (*g*), & Sacri Canones, ac plurima Concilia eorum ſanctionibus roborarunt (*b*). Qualitas, quæ non videtur de neceſſitate beneficiorum, ſed tantummodò de honeſtate; quatenùs etiam ſine illâ poſſent beneficia ipſa ſubſiſtere: niſi ponamus, quod præfata immunitas ſit de Jure Divino, quemadmodùm ità eſſe tenent infiniti propè Theologi, & Canoniſtæ (*i*). Profectò cum bona Eccleſiæ ſint bona Chriſti, ad illius proprietatem immediatè ſpectantia (*l*), nulla humana poteſtas ea licitè fiſcalibus oneribus gravare valet, vel aliàs ea ſtatutis laicalibus implicare (*m*): multò minùs eiſdem capiendis, ſequeſtrandis, applicandis, miniſtrandis, ſe poteſt ſinè culpa miſcere (*n*). Abſquè eo quod in adverſum nihil prævaleat ſophiſtica illa diſtinctio prædiorum ab illorum fructibus; itaùt fundi ſint quid ſpirituale, fructus verò ſint quid temporale; quandoquidem fructus vel ſunt pars fundi, vel quid acceſſorium ad illum, & idcircò naturam induunt ſui totius, ſivè ſui principalis; & conſequentèr illius quoque immunitatibus, & prærogativis potiuntur (*o*): quidquid ſit, an lato modo, dici valeant quid temporale, quatenùs locari poſſunt, & diſtrahi (*p*). Scimus non deeſſe Politicis quibuſdam, à pietate declinantibus, aliiſque parum in Clerum propenſis, rationes, & ratiunculas, oppoſitum ſuadentes, ſed eas noſtrum non eſt hìc aggredi confutandas: Lectorem proindè remittimus ad Canoniſtas, & Theologos de hâc rè tractantes.

18. Ad rationem paritèr Beneficiorum merè ſimplicium, non minùs ac reſidentialium pertinet, quod eorum fructus, in pios, & uſus congruos erogentur, quià fructus ipſi ſunt bona Dei, ut innuimus, vel reditus bonorum Dei, & à ſacris Canonibus appellati, *vota fidelium*, *pretia peccatorum*, & *patrimonia pauperum* (*q*): ideòque non niſi in piis, juſtis, & legitimis uſibus impendendi: Non quod ſolis, arctis, & neceſſariis alimentis debeat Beneficiarius eſſe contentus, juxtà parcam ſatis menſuram, quam D. Paulus Apoſtolus indica-

(a) *Bellet. diſquiſ. Cler. de bonis Cleric. §.1.n.7. Vid. Thomaſſin. vet. & nov. Eccleſ. diſcipl. p.2. l.3 c.34 n.14 §. Non & fol.663. n.2.*

(b) *Cap. Cleric. c. paſtor. c. ſi quis proptèr 1. q.2. cap dilectiſſimi c. ex his c. præcipimus 12. q.1.*

(c) *Authent. dudum col.1. tit.3.*

(d) *Concil. Chalced. c. 6. cap. neminem 1. diſt.70.*

(e) *Gloſſ. in d. c. neminem V. Martyrio 1. diſt 70.*

(f) *Barboſ. jur. Ecc. univ. l.3. c.4. n 69 Tābur. de jur. Abbat. to.3 diſp.9. q.3. n 4.*

(g) *Thomaſſin. vet. & nov. Eccl. diſcipl. p 3. l.1. à c. 33. ad 45. Bellet. diſq. Cler. p.1. de exempt. Cler. & eor. bon. § 5. n.1. del Bene de Immun. c.5. per tot.*

(h) *Vid. Decretal. tot. tit. de Immun. Eccleſ. Conc. Aurel. I. c.7. Concil. Tolet. IV. c.47. Concil. Maldenſ. c.63.*

(i) *Suarez defenſ. Eccl. Cathol. l.4 cap.9. Valent. to.4 diſp.9 q.5. p.4. Azor. to 1. l.5. c.12 Bonac. de contract. diſput.10 q.2. pun.1. §.1. n. 3. Aversa de Cenſur. tom.1. diſp.16. l.5. c.2. German. de Imm. l 3. c.15. Abb. in c. Ecc. de Conſt. n.6. Navar. in c. novit. not.6. corol.1. de judic. del Bene de Immun c.5. dub.8 n.4.*

(l) *Cap. nulli 3. 12. q.2. Toſtat. in Paral. 26. q 36. Vivian. de jurep. p.1. l.1. c.1. nu.42. Navar. de redit. Eccl. q.1. monit. 40. n.14.*

(m) *Bellet. diſq. Cleric. p.1. de exem. Cler. à ſtatut. Sæcul §.1. n.4. del Bene de Immun. c.5*

(n) *Mart. de juriſd. p.4. c.3. n.3. & c.18. n.27. & c.125. n.22.*

(o) *Cap. acceſſorium de reg. jur. in 6. Bellet. p.1. de exemp Cler. & eor. bonor. §.5. n.3.*

(p) *Mart. de juriſd. p.4 c.46. n.20.*

(q) *Cap. quia juxtà 59. cauſ.16. q.1. c. non liceat 12. q.2.*

dicavit dicens: *habentes alimenta, & quibus tegamur, his contenti simus* (a): quippè Apostolus non de præcepto ibi loquitur, sed de consilio: nec tantùm Clericos commonet, quantùm etiàm Laicos: & utrisque suadet, quod perfectum est, non regulam constituit impræevaricabilitèr observandam. Beneficiarius ergò, attentis statu, ætate, ac dignitate, in quibus reperitur; necnon consideratis loco, in quo degit; oneribus, quæ sustinet; dispendiis, quæ patitur; ac servitio tandem, quod Ecclesiæ infert; debet de rebus beneficii tantùm emolumenti pro suo usu percipere, quantùm nedùm suo congruo victui, & vestitui sufficiat, sed etiàm statui, labori, ac dignitati suæ congruâ ratione respondeat (b); ne sint deterioris conditionis Clerici, & Sacerdotes, beneficiis ecclesiasticis insigniti, & sæpè sacris dignitatibus decorati, quam fiut milites, bajuli, ruricolæ, & servi, quibus prætèr alimenta, & vestitum convenientem, etiàm aliqua merces, mechanico eorum muneri correspondens, debetur cui plus, cui minus, pro ratione personæ, operis, loci, & ministerii, quod exercent.

19. Et ità prætèr ea, quæ ad victum, & vestitum, ac ad decentem statui, atque labori suo, retributionem debentur, potest quandoque alicui amico moderata exhibere convivia, vel alia religiosæ recreationis officia (c), potest servitia sibi ab amicis, vel consanguineis præstita, congruâ aliquâ remuneratione prosequi (d): potest famulis, prò acceptis obsequiis, & fideli servitute, remuneratorias aliquas donationes elargiri (e): potest quidquid ex summâ suo condecenti statui respondente, vivendo parcè detraxit, prò suo libito dispensare (f). Alia tandèm potest, quæ judicio docti, & discreti viri licitè fieri posse cognoverit, & fieri posse communitèr reputatur. Itàque habeat Beneficiarius alimenta, victum, & vestitum, atque insuper aliquod aliud emolumentum de fructibus beneficii, quod labori suo, & dignitati respondeat, tamquàm stipendium sibi debitum, prò servitute, quâ famulatur Ecclesiæ, & de illis prò suâ voluntate disponat: cœtera, quæ supersunt, in pios usus impendat, sive pauperibus alendis, sive puellis indigentibus dotandis, sive Ecclesiis ornandis, sive Missis, & Sacrificiis celebrandis, sive aliis pietatis operibus exercendis: non verò illa in luxuriæ, aut gulæ irritamentis profundat; non superbiæ, avaritiæ, vindictæ, ludis, luxibus, aliisve vitiis deserviendo pessumdet; memor aurei illius proloquii D. Bernardi: *conceditur sibi, ut si benè deservieris, de altari vivas, non autem ut de altari luxurieris, aut de altari superbias* (g). Sed ad alia transeamus.

20. An beneficia ecclesiastica merè simplicia sint necessariò conferenda Clericis nedùm dignis, sed etiàm magis dignis: hoc est de quo modo sermonem instituimus. Ad cujus claritatem, sciendum est, quod beneficia sacra in Religione Christianâ primariò, & principaliter instituta sunt ad utilitatem Ecclesiæ, ut sint *bona communia, distribuenda secundum dignitatem cujuscumque, in ordine ad gubernationem* (h): adeoque ut sint suorum stipendia Ministrorum, ad hoc, ut Respublica Ecclesiastica idoneos habeat Ministros, qui ei congruè sustentur. Secundariò verò, & minus principalitèr instituta sunt, ut sint præmia, retributio, & merces Clericorum, qui de ipsâ Ecclesiasticâ Republicâ sunt, laboribus, doctrinâ, & probitate, benemerentes (i). Stipendia, inquam, & non remuneratio, nisi secundariò Clericorum; quippè hi remunerationem suam primariam expectare debent in Cœlis, & non expetere in terris (l). Hinc hujusmodi beneficiorum distributor primò attendere debet, ut in eorum dispensatione accedat utilitas Ecclesiæ, illum videlicèt eligendo, qui aptus sit exercere munera, ad quæ vi beneficii suscepti tenebitur, ad hocque præfatus distributor obligatur ex justitiâ commutativâ. Secundò attendere debet merita illorum, ex quibus eligitur is, qui est beneficio munerandus, ut præmium conferat illi, cui rè verâ debetur, nempè digniori, ad hocque obligatur ex justitiâ distributivâ (m).

(a) 1. ad Timotheum cap. 6. n. 8.

(b) Sanchez Consil. Moral. l. 2. c. 2. dub. 41. num 1. & 9.

(c) S. Thomas quodl. 6. art. 12. ad ult. Tostat. in Matt. 6. q. 74. Sanch. loc. cit.

(d) Navar. de redit. q. 1. n. 67. Silvest. Verb. Clericus 4. q. 3. Sanchez. loc. cit n. 4.

(e) Navar. ubi sup. num. 90. 91. Sanchez. loc. cit. n 5.

(f) Vide S. Thomam 2. 2 q 185. art. 7. Navar. de redit. q. 1. n. 59. Covar. in c. cum in officiis de testam. n. 2. Sanchez. loc. cit. dub. 43. Dian. p. 4. tr. 4 ref. 171.

(g) S. Bernardus epist. 2. ad Fulconem.

(h) Gabriel. Vasquez. Opusc. de benef. cap. 2. dub. 1. § 3. vers. Sed.

(i) Sanchez Consf. Moral. l. 2. c. 1 dub. 3. num 2. de benef.

(l) Ex S. Thoma vid. supr. tom. 3. c. 16. n. 25.

(m) Aragon. 2. 2. q 62. art. 1. & q. 63. art. 2. Soto de just. & jur. l. 3 q. 6. art. 2. & l. 4. q 6. art. 3. Sanchez loc. cit. n. 3.

21. Dignioritas autem Beneficiarii est illa, quâ unus Clericus præponderat in meritis super alium, sive in qualitatibus, quæ reddant unum Clericum alio magis dignum in ordine ad tale beneficium, cujus tùnc individualitèr est facienda provisio: Hæcque dignioritas profectò non à majori sanctitate, vel doctrinâ, desumitur, sed à majori aptitudine, atque idoneitate ad regendum beneficium, de quo agitur, & ad ministerium illi adnexum aptiùs exercendum; Potest nàmque, & de facto sæpè contingit, ut qui minus est sanctus, vel qui minus est doctus, sit magis idoneus, & dignus beneficio vacante, quàm vir pietate, atque doctrinâ excellentior, quià hic sit minus aptus ad illius regimen beneficii, ex eo quod, vel ratione spiritualis officii, vel ratione bonorum temporalium, vel ratione loci, temporis, & personarum, rationabilitèr prævideatur aptiorem futurum esse ad illud beneficium, talem virum minus sanctum, & doctum, quàm sanctiorem, atque doctiorem (a).

22. Sanè quatuor conditiones attendendæ sunt in judicio de dignioritate formando, nempè *primò* habilitas, seu capacitas juridica, idest conditiones, quæ de jure in Beneficiario postulantur, quemadmodùm sunt ætas legitima, Clericatus, sexus virilitas, natalium puritas, exmptio ab omni vitio, & defectu corporis, & animæ, quod irregularitatem producat, & similia, de quibus Doctores (b). *Secundò* probitas, atque morum honestas, nimirùm quod eligendus ad beneficium, vir sit benè morigeratus, & inter probos, honestos, atque homines laudabiles computatus. *Tertiò* scientia, nempè quod beneficio munerandus competenti doctrinâ polleat, talique, ac tantâ, quæ sufficiat ad exercendum ministerium, quod vi beneficii tenetur. *Quartò* demùm prudentia, & industria in rebus agendis, videlicèt, quod ità providus, & idoneus sit in rebus humanis, ut de illo rationabilitèr valeat judicari, quod tàm quidquid est spirituale, quàm quidquid temporale in beneficio, laudabilitèr exercebit (c), *qui enim domui suæ præesse nescit, quomodò Ecclesiæ Dei diligentiam habebit?* inquit Apostolus (d). Hinc quò magis aliquis de hisce quatuor conditionibus participat, eò magis ad beneficia est idoneus, seu dignior: nec sufficit, quod in unâ earum tantum prævaleat, sed opus est, ut cunctas in se collectas contineat, ad hoc ut dignior sit cœteris reputandus. Ut bene proindè dignioritatem judicet, ac discernat, non debet largitor beneficii unam tantùm ex dictis conditionibus attendere, sed illas omnes insimùl ponderare in ordine ad finem præcipuum beneficii (e).

23. In quo paritèr scrutinio agendo, non tantùm attendæ sunt qualitates promovendorum ad beneficia, & ratio habenda est Ecclesiarum, in quibus hæc erecta sunt, quantùm etiam Ecclesiæ generalis, quippè cujus opportunitas, & servitium debet rebus aliis prævalere. Hincque fit, ut quamvis interdùm in aliquo petente beneficium sint qualitates omnes in illo desiderabiles, habitoque respectu, sive ad beneficium ipsum, sive ad Ecclesiam, in quâ illud erectum est, iste talis videatur esse dignissimus; tamen consideratâ opportunitate, & servitio Ecclesiæ generalis, cui alter alicubi famulatur; hic illo magis dignus, magisque idoneus reputatur; ideoque ad beneficium est præferendus. Ad hæc in perscrutandis qualitatibus, quæ digniorem, & magis idoneum reddunt Clericos ad beneficia, Collator beneficiorum, atque ad ea Nominator non omnem possibilem, & metaphisicè excogitabilem diligentiam adhibere tenetur, sed congruam, & providam, & mediocrem, ac talem, quæ moralitèr, judicio prudentis viri, sufficiens judicetur (f). Quo facto si aliquem eligat ad beneficium, quem digniorem putabat, & postmodum comperit, eum magis dignum non esse; sicuti in electione non peccavit, sic & post electionem non debet hac de causâ sè anxiare (g).

24. Nulli autem dubium est, quod beneficia, curam animarum habentia, conferenda sunt magis idoneis, seu dignis, prætermissis iis, qui minùs sunt digni, & idonei

(a) *Vasquez Opusc. Mor. de benef. cap. 3. dub. 1. n. 49 §. 3.*

(b) *Vid. Murgam de benef. q. 3. art. 4. §. 11. sect. 3. cũ aliis sequent.*

(c) *S. Thom. & Cajet. in 2. 2. q. 62. art. 2. Soto de just. l. 3. q. 6. art. 2. Sanch. loc. cit. lib. 2 c. 1. dub. 2. n. 4. de benef.*

(d) *Ad Timotheum cap. 3. n. 5.*

(e) *Thomas, Sanch. oc. cit.*

(f) *Aragon. 2. 2. q. 63. art. 2. Cajetan. eod. loco. Navar. de redd. l. 2. c. 2. n. 174. Sanchez. Opusc. l. 2. c. 1. dub 12 n. 2.*

(g) *Soto de just. & jur l. 3. q. 6. art 2. post 9 concl. arte 1. argum. Sanch. lo. o cit. n. 5.*

& idonei: sic etenim disertè in jure disponitur, tùm antiquiorum, tùm recentiorum Canonum Sanctione (*a*). Sed ratio idipsum evincens est, quod oppositum faciendo, incurritur vitium acceptionis personarum, quâ præfertur persona personæ propter causam indebitam, contrà justitiam distributivam, exposcentem res distribui secundum proportionem meritorum (*b*), hocque vitium inter mortalia crimina de suo genere computatur (*c*), nisi excessus in dignioritate sit exiguus, ac talis, qui prudentis viri judicio culpam notabilem non involvat (*d*). Sed quoàd beneficia merè simplicia, nulla obligatio est eadem dignioribus conferendi, nisi dè congruentiâ, & honestate, atque citrà peccatum, præsertìm mortale, quià nulla est lex id præscribens; nec ratio exigens dignioritatem in beneficiis curatis, ipsam quoque postulat in merè simplicibus: Tàm jura namque, quàm rationes, quæ in contrarium poterunt allegari, verificantur quidèm de beneficiis curatis, non verò de merè simplicibus. Præthereà, ut ait Diana, beneficia merè simplicia non videntur ex naturâ rei esse bona communia, & decertantibus debita, & ità nullam committi injustitiam per acceptionem personarum, si dignioribus non conferantur: sed tota res commissa videtur Papæ, & aliis Prælatis, ut ipsi prò eorum arbitrio provideant bonos ministros, qui etsi non sint meliores, dummodò non sint otiosi, & tales, qui cum scandalo vivant, sed modestè, ac piè sè gerant (*e*).

(a) *Cap. Metropolitano dist. 61. c. licet ergo 8. q. 1. c. unic. tit. Ut benef. sin. dimin. Cõfer. Conc. Trid. ses. 24. c. 1. & 18.*

(b) *S. Thomas quodl. 6. art. 9. quodl. 8. art. 6. Vasquez Opusc. de benef. c. 2. § 3. dub. 1.*

(c) *S. Thom. 2. 2. q. 63 art. 1. & ibi Cajetan. Aragon Salon. & alii.*

(d) *Sanchez Consil. Moral. l. 2. c. 7. dub. 2. n. 17. Dian. p. 1. tr. 15. res. 37. §. 2.*

(e) *Dian. p. 1. tr. 15. res. 38. in fine.*

25. Ulteriùs certum est, quod fundator beneficii, nedùm simplicis, sed etiam Curati, ad illud potest quemlibet Clericum præsentare, tametsi minus dignum, ommisso digniore (*f*). Ergò multò magis idipsum facere poterit etiam alius collator, sive distributor beneficiorum merè simplicium; uterque enim est dispensator rerum Ecclesiæ, ideòque debet par in utroque ratio vigere. Quod si dicas id posse facere fundatorem beneficii, quià quilibet potest sua bona cuicumque eo modo, & ordine, quo placuerit, derelinquere (*g*), adeòque liberè valet dignum magis digno præferre, si talitèr fuerit sibi gratum, tamquàm de suâ propriâ rè pro suo arbitrio disponens; In oppositum est, quod hujusmodi ratio nihil operatur: quippè Fundator beneficii potest quidem non illud fundare: At postquam ipsum fundavit, bona in dotem illi assignata, fiunt bona ecclesiastica, & consequentèr iisdem subjecta legibus, quibus bona Ecclesiæ subiiciuntur (*h*), & ideò sequitur, quod beneficia merè simplicia, si essent dignioribus conferenda, id non minus à Fundatoribus, quàm à Collatoribus esset faciendum, & omninò esset in eis, ac in aliis, atque utrobiquè par ratio. Vel si Fundatoribus beneficiorum licitum est eadem, tametsi Curata, Clericis minus dignis, dignis tamen impertiri; multò magis erit licitum Collatoribus beneficiorum merè simplicium illa conferre Clericis minus dignis, dignioribus prætermissis: argumentum etenim à majori ad minus, in materiâ potestatis, & in terminis coæqualibus, valet (*i*).

(f) *Vasq. Opusc. de Benef. c. 2. §. 3. dub. 4. num. 69 & 73.*

(g) *Idem Vasquez loc. cit. n. 73.*

(h) *Sanchez Cons. Moral. l. 2. c. 2. dub. 5. num. 3.*

(i) *Alex. Cons. 189. n. 9 l. 5. Vers. tertio Barbos. tr. var. loco 67. n. 3.*

26. Sed quidquid sit de hoc, in terminis fortioribus, valdè probabilis est opinio, nedùm à Canonistis perpluribus asserta (*l*), sed etiam à multis Theologis (*m*), quod Patronus beneficii quantumvis Curati, ac tametsi non sit ejus fundator, liberè valeat minus dignum præsentare, ommisso digniore, quià Concilium Tridentinum præscribens formam in parochialium distributione observandam per concussum, si liberę sunt, adjecto onere, ut ad eas magis idoneus eligatur (*n*), sub hac lege non comprehendit parochias patronatus, sed ad eas dicit præsentatum à Patrono examinari debere, & si idoneus repertus fuerit approbari. Quibus verbis patet Concilium noluisse arctare Patronum ad præsentandum digniorem. Quod si verum est in Patrono respectu beneficiorum parochialium, fortiùs verum est in Collatore, respectu beneficiorum merè simplicium, recurrente argumento, de quo suprà, à majori ad minus, quod satis validum est (*o*). Imò quod nedùm Patroni, & Fundatores, sed etiam quod Collatores beneficiorum, tametsi curam animarum habentium, possint sine mortali pec-

(l) *Lambert. de jurepatr. p. 1. l. 2. q. 10. art. 3. n. 17. Garcia de Benef. to. 2. p. 7. c. 16. n. 19 Bellet. disq. Cler. p. 1. §. 4. n. 50. Diana in fin.*

(m) *Bannez 2. 2. q. 63. ar. 3. dub. 4. Petr. Navar. de rest. l. 2. c. 1. n. 150. Diana p. 1. tr. 15 res. 37.*

(n) *Conc. Trident. ses. 24. c. 18.*

(o) *Menoch cons. 210. n. 11. Barbos. tr. var. loc. 67. n. 3.*

peccato præferre minùs dignum, dignum tamèn magis digno, opinio est aliquorum, quam probabilem esse censet Filliuccius (*a*).

27. Paritèr hoc censetur esse probabile, quod qui conferunt beneficia, etiam curata, per liberam provisionem, non teneantur eligere digniorem, prætermisso minùs digno, nisi sit illi obvius, & in promptu: & ita in terminis docet Reginaldus dicens, *qui jus habent conferendi beneficia per provisionem liberam, uti Papa, ac nonnunquàm Princeps, ex privilegio &c. non tenetur eligere digniores, nisi in promptu sint, sed sufficit eligere dignos, alioquin semper tenerentur digniorem quærere, quod à Papâ, vel à Regibus exigere, durum est* (*b*). Si ergò Collatores beneficiorum, quantumvis animarum cura præditorum, quando eadem, per viam liberæ provisionis dispensant, possunt digniorībus minus dignos præferre, multò fortiùs poterunt beneficia mere simplicia Clericis minus dignis conferre, dignioribus prætermissis, ex ratione quam jàm tertiò, sed hic diversâ auctoritate firmatam, repetimus, quod valet argumentum à majori ad minus (*c*). Veruntamèn quemadmodùm hæc doctrina, si vera non est, non habet locum, nisi in illis beneficiis Curatis, quæ per liberam provisionem dispensantur, non verò de illis, quæ per concursum competitorum distribuuntur (*d*), ità quoque verificatur de solis illis beneficiis mere simplicibus, quæ per provisionem liberam conferuntur; non verò de illis, si quæ sunt beneficiis itidem merè simplicibus, quæ per viam concursus, & oppositorum debent competentiam dispensari (*e*).

28. Prætereà constans Doctorum opinio est, quod in beneficiis, animarum curâ carentibus, dignior non sit minus digno, sub pœnâ lethalis criminis, præferendus. Quam sub his terminis docet Sanchez: *In beneficiis simplicibus, uti Canonicatibus &c. personatibus, & dignitatibus, quę beneficia simplicia sunt, tantum est veniale omittere digniorem, modò dignus eligatur, ratio est, quia in his non gravem jacturam patitur Ecclesia, si dignus eligatur, ommisso digniori* (*f*). Filliuccius judicat non esse peccatum mortale, si raiò id fiat, sed aliquantis tantummodò, & non sine causâ (*g*): In quam paritèr sententiam inclinant Lessius, & Reginaldus (*h*), uti videre est apud illos. Nullum verò peccatum, nec etiam veniale committi à conferente præfata beneficia simplicia dignis, omissis dignioribus, docent alii passim Doctores, tùm Theologi (*i*), tùm Canonistæ (*l*). Hæcque opinio si vera non esset, omnes Prelati, inquit Guttierez, essent in statu damnationis, nam passim in beneficiis simplicibus eligunt dignos, dignioribus prætermissis, & ratio est, quià Concilium Tridentinum, dùm in diversis capitibus sola beneficia Episcopalia, & curata dignioribus esse conferenda decrevit, videtur concessisse, cœtera beneficia ad arbitrium Prælati distribui posse: siquidèm ex notissimis, exceptio firmat regulam in contrarium (*m*).

29. Adnotetur autem, quod isti Doctores loquuntur de beneficiis simplicibus, non verò de merè simplicibus, in eo sensu de quo suprà (*n*). Aliqui enim dividunt beneficia in *duplicia*, & *simplicia*. Duplicia dicunt esse illa, quæ aliqua juris affecta sunt qualitate (*o*). Ut sunt primò beneficia *curata* habentia jurisdictionem in foro interno (*p*). Secundo *Dignitates* habentes jurisdictionem in foro externo (*q*). Tertiò *Officia*, carentia quidem jurisdictione, sed habentia administrationem ecclesiasticam (*r*). Et quartò *Personatus*, quibus etsi non inest jurisdictio, neque administratio, inest tamèn præeminentia incessus, & consessus (*s*). Cœtera beneficia, ut sunt Canonicatus, Mansionariæ, Portiones, Capellaniæ, aliæque Præbendæ chorales, vocant beneficia simplicia (*t*). De qua divisione quidquid sit, nihil ad nos, qui non loquimur de beneficiis simplicibus hoc modo, ut contradistinctis à beneficiis duplicibus; sed loquimur de *merè simplicibus*, ut contradistinctis à residentialibus. Dicimusque quod si doctrina prefatorum Auctorum locum habet in beneficiis duplicibus, & majoris qualitatis; multò magis erit vera, constans, & tuta respectu aliorum beneficiorum ordinis inferioris, quæ nedùm simplicia, sed etiam merè simplicia sunt, tùm ratione argu-

(a) *Filliuc. to. 3. tr. 41. c. 4. n. 181. Diana loc. cit. resol. 40.*

(b) *Reginal tom. 2. lib. 30. tract. 3. c. 14. n. 197. Diana p. 1. tr. 15 res. 40. §. tamen.*

(c) *Card. Tusc. pract. Concl. to. 1. lit. 4. Conclus. 501. n. 8. Barbos. tract. var. Loco 67. n. 4.*

(d) *Diana loc cit. in fin. Filliuc. to. 2. tr. 41. cap. 4. n. 181.*

(e) *Sanchez Conf. Moral lib. 2. c. 1. dub. 2. num. 13.*

(f) *Sanchez Conf. Moral. l. 2. c. 1. dub. 2. num. 20.*

(g) *Filliuc to. 2 trac. 41. c. 5. n. 179.*

(h) *Lessius de Just. l. 2. c. 34. dub 14. n. 66. Reginal. to 2. lib. 30. tr. 3 c. 15. n. 179. in fin.*

(i) *Navar. de rest. lib. 2. c. 2. nu 146. 147. 172. Ledesm. in sum. p. 2. tr. 7. c. 2. concl. 7. diffic. 15. Dian. p. 1. tr. 15. resol. 38. §. 4.*

(l) *Garcia de Benef. to. 2 p 7. c. 26. num. 16. Guttierez. Can. quęst. lib. 2. c. 11. n. 12.*

(m) *L. quæsitum §. denique de fid instr. Barbos. tract. var. Axiom. 85. n. 4.*

(n) *Vid. suprà in hoc tom. cap. 2. n. 5.*

(o) *Castropal. oper. moral par. 2. tr. 13. disp un. pun. 2 num. 3. Petr. Murga de benef. qu. 2. dub. 12. art. 2. num. 320.*

(p) *Pax. Jordan. de rè benef. lib. 10. tit 8 num 1. Stephan. Baunyus prax. benef. disp. 1. qu. 3.*

(q) *Petrus Murga loc. cit. n. 321.*

(r) *Castropal. ubi suprà n. 3.*

(s) *Vivian. de jure patr. l. 1. c. 1. n. 90 Murga loc. quo supr. n. 312*

(t) *Baunyus, & Castrop. loc. citat. Murga ibidem n. 324.*

argumenti à majori ad minus, quod suprà valere ostendimus. Tùm etiam, quià rationes, quæ dignioritatem non exigunt in beneficiis simplicibus, multò magis eam in iisdem merè simplicibus non deposcunt. Quarè Cardinalis de Luca doctus Regnicola, tamquàm inconcussam ponit hanc doctrinam, quod *beneficia simplicia, saltèm de consuetudine, quæ hanc opinionem recepit, sufficiat conferre digno, absque restrictivâ dignioris* (a).

30. Stat igitur vera, & tuta sententia, quod Collatores beneficiorum merè simplicium liberè possunt eadem conferre Clericis etiam minùs dignis, idoneis tamen, & dignis, dignioribus prætermissis. Aliàs cum valeat argumentum à beneficio ad officium (b); Si per Prælatum beneficia merè simplicia danda essent Clerico digniori, ommisso minùs digno; etiam officia Reipublicæ, tametsi merè politica, conferenda essent à Principe laicis magis dignis, prætermissis minus dignis, quod absolutè in theoricâ verum non est (c), & in praxi nec observatur; nec ut executioni mandetur, prudenti potest interpellatione deposci. Quinimò ad hæc officia sæcularia, nedùm Principes laici digniorem eligere non tenentur, sed nec etiam Prelati, respectu locorum, in quibus ditione temporali potiuntur; quippè in eis non minùs ipsi sunt Principes, quàm sint Principes laici in locis suæ temporalis jurisdictionis (d). Cesset itàque nova hæc doctrina Contradictorum suggerens omninò debere beneficia merè simplicia, eo modo, quo alia majoris ordinis, solis dignioribus, & magis idoneis, & quidem localibus de necessitate conferri; doctrina enim hæc non minùs captiosa est, quam insubsistens. Insubsistens proptèr rationes hùcusque allegatas. Captiosa verò, quia non recto, & prudenti zelo proposita est, sed transverso, intemperanti, ac inani; nempè, ut indè inferatur, quod indigenæ sunt digniores extraneis, ideòque beneficia merè simplicia non sit licitum extraneis impertiri, uti minus dignis respectu indigenarum: & quod possidentes beneficia merè simplicia, in loco beneficii residere teneantur, ac ibi personalitèr ministrare, ut sic beneficia merè simplicia non nisi ad nationales, & indigenas valeant pervenire.

(a) *Card. de Luca de Benef. disc. 67. n. 3.*

(b) *Mandos. ad reg. 32. Canc. q. 2. n. 2. Barbos. tract. var. loc. 14. num. 2.*

(c) *Sanchez Opusc. tom. 1. l. 2. c. 1. dub. 36. num. 15. Dian. p. 4 tr. 4. res. 172.*

(d) *Sanchez Opusc. loc. cit. dub. 39.*

CA-

CAPUT VI.

In quo quæritur, quotuplicia sint Ecclesiastica Beneficia merè simplicia, ubi & de Beneficiis Commendatis, ac de Beneficiis Sæcularibus, ut distinctis à Beneficiis Regularibus.

SUMMARIUM.

1 *Beneficia merè simplicia vel sunt talia per sè, vel sunt talia per accidens, quandò ex residentialibus versa sunt in merè simplicia.*

2 *Cuncta beneficia præsumuntur esse simplicia, & possunt à primævâ eorum conditione descire, sic ut sæcularia mutentur in regularia, & è contra.*

3 *Beneficia de residentialibus evadere possunt simplicia; præsertim per viam Commendæ. Omnia commendari possunt, excepto summo Pontificatu.*

4 Cardinalatus *est beneficium, & quarè, cujus magna est antiquitas. Dari potest, & pluries datum est in Commendam.*

5 Episcopatus *est beneficium, quod potest in Commendam concedi. Etiàm in epistolis D. Gregorii reperitur Episcopatum ab eo fuisse datum in Commendam.*

6 Abbatia *est beneficium, cujus officium describit Pelagius PP. Abbates alii sunt Sæculares, alii Regulares. Deus in scripturis dicitur Abba Pater.*

7 *Ab initio Præpositus Monachorum vocabatur* Archimandrita. *Deindè dictus est* Abbas, *& etiàm* Hegumenus, *vel* Major *Monasterii.*

8 *Crevit cum tempore Dignitas Abbatis, sic ut adepta sit potestatem Ordines minores Monachis conferendi, & Pontificalibus insigniis utendi.*

9 *Multæ Abbatiæ de regularibus factæ sunt sæculares. Commenda est titulus Canonicus, faciens in Commendatario id, quod facit beneficium in Beneficiario.*

10 *Etiàm* Prioratus *à Monasteriis ad Clerum sæcularem fluxit.* Præposituræ *quoquè, ac* Decenatus *suam originem à Cœnobii habuerunt.*

11 *Commendarum usus non est novus, nàm tempore D. Gregorii erant in more. Alia documenta referuntur, antiquitatem ipsam declarantia.*

12 *Rationes afferuntur, proptèr quas introductæ fuerunt Commendæ Ecclesiarum: quæ à Cardinali Papiensi reducuntur ad duas; & quænam sint.*

13 *Commendæ aliquandò improbatæ fuerunt, aliquandò probatæ, varias expertæ vicissitudines, donèc res ad eum statum pervenit, in quo nùnc est.*

14 *Prætèr beneficia hùcusque relata, etiam cuncta alia beneficia sæcularia residentialia commendari possunt, vel ad tempus, vel in perpetuum.*

15 *Sicut beneficia regularia per viam Commendæ reduci possunt ad statum merè simplicium; ità etiam de beneficiis sæcularibus residentialibus idipsum fieri potest.*

16 Archidiaconatus *est beneficium, cujus memoriam faciunt antiqui Patres, & Concilia. Dicitur oculus Episcopi, & Vicarius ejus natus.*

17 Ar-

17 Archipresbyteratus *quoquè est antiqua dignitas, quam Patres, & Concilia antiqua commemorant. Archipresbyteri alii sunt Urbani, alii Rurales.*

18 *Paritèr* Primiceriatus *est antiqua dignitas, à Conciliis, & Patribus memorata, cujus officium describit S. Isidorus. Potest hoc quoquè beneficium in Commendam concedi.*

19 Thesaurariatus *itidem est beneficium, & dignitas, quam tenens apud Græcos dicitur Cimeliarca. Confundi videtur cum Sacristiâ.*

20 *Itèm* Scholasteriatus *est dignitas, & beneficium, quam tenens habet munus docendi Clerum, & dicitur Scholasticus, debetque esse Doctor.*

21 Cantoratus *beneficium est, & dignitas, quam tenens dicitur etiàm Præcentor, & Primicerius.* Mansionaria *quoquè est beneficium Chorale.*

22 Canonicatus *est beneficium. Canonici ità dicti vel quià catalogo, & canoni servientium Ecclesiæ adscripti: vel quià magis observantes Canonum esse debent.*

23 *Antiquis temporibus Canonici communem vitam agebant cum Episcopo, quam normam observari pluries Ecclesia in votis habuit.*

24 Parochia *beneficium est antiquissimum in Ecclesiâ, quod memorant Patres, & Concilia. Et incœpit à Dionysio Papâ, vel à temporibus Apostolorum.*

25 *Ab initio una erat Ecclesia in qualibet Civitate, deindè incœperunt erigi parochiæ. Ex his aliquæ sunt concessæ Monachis in perpetuum.*

26 *Demùm* Capellaniæ *collativæ, quæ de sui naturâ non sunt residentiales, si tamen tales sint ob adjectum eis onus personale, possunt in Commendam concedi.*

1. BENEFICIA merè simplicia sunt in duplici differentiâ, alia sunt merè simplicia per sè, alia merè simplicia per accidens. Benefica merè simplicia per se sunt illa, quæ ex propriâ, & peculiari eorum naturâ, *non sunt aliquâ qualitate, juris affecta: nempè aliquâ in Clerum jurisdictione, vel administratione rerum Ecclesiasticarum, vel locali aliquâ præeminentiâ*, qualia sunt beneficia, quæ vocantur duplicia (*a*). Neque onus habent residentiæ personalis, qualia sunt beneficia residentialia; sed solùm instituta sunt principalitèr in utilitatem Ecclesiæ: secundariò verò, ut sint premium, sive stipendium Clericorum, Deo in vitâ ecclesiasticâ, famulantium, & cum Divini Officii recitatione colentium (*b*), illâ generali ratione, quâ beneficium datur propter Officium (*c*). Beneficia verò merè simplicia per accidens sunt illa, quę licet de sui naturâ instituta sint, ut habeant adnexam curam Animarum, vel servitium chorale, aùt aliud onus personale, vel administrationem, vel præeminentiam, vel officium; tamèn per accidens vel evaserunt simplicia, vel induerunt quamdam proprietatem merè simplicis beneficii; ut est beneficium residentiale, quandò non in titulum, sed in Commendam alicui confertur, vel ad tempus, vel in perpetuum possidendum.

(a) *Murga de benef. quæst. 2. dub. 32. art. 2. num. 320.*

(b) *Cap. 2. de renunc. Fihuc. tom. 2. disp. 41. c. 1 n. 14.*

(c) *Garcia de benef. p. 1. c. 2. nu. 60. & p. 7. c. 11. n. 1. Barbof. tract. var. Axiom. 36. n. 7.*

2. Generalitèr loquendo, cuncta beneficia sunt simplicia, sive talia præsumuntur, donec probetur oppositum (*d*). Etsi res dubia sit, perpendendæ sunt qualitates illis adnexæ; nàm si Erector, sive Fundator ipsius beneficii nullum in Beneficiario sacrum ordinem postulavit: si illud voluit posse cum alio beneficio retinere: si nullum possessori onus adjecit prætèr Divinum Officium: vel si adjecit, non personam individuè adstrinxit, sed onus ipsum voluit posse per substitutum impleri: si eum tandem residentiæ debito non submisit, signum est

(d) *Molfes. Sum. Moral. p. 1. tr. 6. c. 2. n. 20. Garcia de benef. p. 1. c. 6. n. 8.*

est beneficium esse merè simplex, utpotè quod qualitates retinet merè simplicis beneficii, nec ullâ præditus est qualitate, quam beneficia Curata, Choralia, aùt alitèr residentialia, solent habere. Advertendum est autem, quod cuncta ecclesiastica beneficia, præsertim ordinis inferioris, possunt ab eorum primævâ, & naturali conditione descire. Sic quantumvis beneficia Regularia à Sæcularibus differant (*a*), attamèn si beneficia Regularia per 40. annos à Clericis Sæcularibus regi, & possideri contigerit, efficiuntur Sæcularia (*b*): Et viceversâ beneficia Sæcularia, si per totidem spatium temporis à Regularibus possideantur, in Regularia transformantur (*c*). Cursus nàmque quadraginta annorum requiritur ad mutandum, & firmandum statum in beneficiis (*d*), cum aliis conditionibus, quas videre est apud Auctores (*e*).

3. Quemadmodùm autem beneficia ecclesiastica naturam, sive statum mutare possunt, Regularia de Sæcularibus evadendo, & è contrà, ità etiam statum mutare possunt, in merè simplicia de residentialibus transeundo, & è contrà. Nulla enim major est ratio, cur mutatio status beneficii contingere possit magis uno modo, quàm alio. Hoc autem accidit plurimis beneficiis, quæ priùs erant Curata, vel Choralia, vel alio modo residentialia, & successu temporum facta sunt merè simplicia, vel per unionem cum aliis, vel per divisionem eorum in plures partes, vel, & potissimè, per Commendam, sive temporaneam, sive perpetuam. Porrò nullum est beneficium, quantumvis Curatum, vel Chorale, vel alio modo residentiale, quod non possit ex causis ipsis, atquè legitimis in Commendam poni, & concedi, excepto Summo *Pontificatu*, quod est primum, ac præcipuum beneficium (*f*), tametsi impropriè sic vocatum (*g*). Beneficium cum ipsâ Ecclesiâ Dei Catholicâ exortum, tuncque primo designatum, cum Christus ait Petro. *Tu es Petrus, & supèr hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, & portæ inferi non prævalebunt adversus eam: Et tibi dabo claves Regni Cœlorum, & quodcumque ligaveris supèr terram, erit ligatum & in Cœlis, & quodcumque solueris super terram, erit solutum & in Cœlis* (*h*).

4. Post Papatum sequitur *Cardinalatus* Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, qui paritèr est ecclesiasticum beneficium, quippè Cardinales percipiunt reditus ecclesiasticos ratione officii spiritualis, quod exercent (*i*). Jurisdictionem habent similem Episcopali in Ecclesiis, quibus præsunt (*l*), per eorum promotionem vacant beneficia, quæ præventivè possidebant (*m*): Adeòque ex his omnibus constat, quod Cardinalatus est Ecclesiasticum Beneficium (*n*). Cujus quanta sit antiquitas, non est facilè definire, cum antiquissimum sit ejus nomen, atquè potestas, quæ tunc magnum incrementum recepisse videtur, cum in Concilio Romano sub Nicolao Papâ II. data est Cardinalibus facultas Summum Pontificem eligendi (*o*). Hoc beneficium dari posse in Commendam, non videtur dubitandum, cum Cardinales in eorum Ecclesiis se habeant tamquàm Parochi, vel jura parochialia possidentes (*p*), reputentur in iisdem veluti totidem Episcopi, quippè inibi tenent jurisdictionem quasi Episcopalem, ut diximus, & ideò sicuti parochiæ, atque Episcopatus in Commendam dari possunt, ità etiàm idipsum fieri potest de titulis Cardinalitiis. Et de facto aliquandò contigit, aliquos Cardinales Vicecancellarios Sanctæ Romanæ Ecclesiæ insimùl retinere titulum, & jurisdictionem S. Laurentii in Damaso, atque alios titulos Cardinalitios Presbyterales, vel Episcopales; quo casu oportet, quod præfatus titulus S. Laurentii in Damaso eisdem fuerit traditus in Commendam. Sed & in aliis titulis id aliquandò contigisse legitur in historiis, & præsertim de Cardinalibus Presbyteris, qui accipientes Episcopatus Cardinalitios, insimùl retinebant in Commendam præcedentes titulos Presbyterales paritèr Cardinalitios, quibus erant anteà decorati, cui rei moderationem quandam adhibuit Paulus Papa III. (*q*).

5. Pri-

(a) *Cap. cum de benef & cap. cum singula de preb in 6. Clem. 1 de elect. Conc. Trid sess. 14. de ref. c. 10. Azor. l. 3. c. 2. qu 4. Gratian. discept. for. c. 574. n. 18 Barbos. jur. Eccl. univ. l. 3. c. 4. n. 34.*

(b) *Felyn. in c. in nostra n. 43. de rescript. Mascard. Concl 1720. n. 2. & 10. Barbos. ibi num. 45.*

(c) *Eman. Rodriquez. q regul. to. 1. q. 96. art. 2* Barbos. ibi n. 42.

(d) *Fusc. de Visit l. 2 c. 26. n. 14 Sanchez. in precep. Decal. to. 2. l. 7. c. 29. n. 16. Barbos. loco cit. n 46.*

(e) *Sanchez loc. cit. n. 13. & seq. Barbos. loco cit. n. 44. & 68.*

(f) *Cap. 1. de Maled. Mart. de jurisd. p. 3. c. 39. num. 1. Rebuf. prax. benef p. 2. tit secul. benef. quotupl sint nu 2 Molfes. sum. tr. 6. de benef n. 45.*

(g) *Barbos jur. Eccl. univ l. 3. c. 4. n. 84.*

(h) *Matthæi cap. 16 num. 18.*

(i) *Barbos. loc. cit. n. 52. Molfes. ubi suprà num. 46.*

(l) *Diana p 5 tr. 2. res. 12. Thomass vet et nov. Eccl. disc. p. 1. l. 2. c. 26. n. 8. Card. de Luca de jurisd. disc. 34. n 11. & 12.*

(m) *Diana p 5. tr. 2. resol. 11. Barbos. loc. citat. num. 52.*

(n) *Selva de benef. p 1. qu 2. nu. 3. Marta de jurisd. p 2. c. 19. n. 2 Barbos. loco cit. Diana p. 5. tr. 2. resol 1.*

(o) *Vide Thomassin vet & nov. Eccl. disc. l. 2 c 113. & seq.*

(p) *Card. Albit. de potest Card. in Eccl. suorum titul. discept. 1 num. 64. & 67.*

(q) *Theatr. vit hum. verb. Episcop f. 149. B.*

5. Primum beneficium post Summum Pontificatum esse censent aliqui *Episcopatum* (*a*), & olim Episcopos detrectasse accipere Cardinalatum (*b*). Sed quidquid fuerit hâc de rè antiquis temporibus; nunc certè ordo Cardinalium Episcopis undequaquè præponitur, & jàm beneficium Cardinalatus beneficio Episcopali præfertur (*c*). Nèc ulli dubium est quin Episcopatus verè, & propriè sit Ecclesiasticum beneficium (*d*). Hocque posse in Commendam concedi cum continuata praxis id doceat, tùm in Cardinalibus Episcopis, qui si præter Episcopatum Cardinalitium, alium quoque præventivè possidebant, priorem illum in Commendam retinent, ut audivimus, cum secundo. Tùm quotidiè in Germaniâ ubi contingit interdùm aliquos Præsules unum Episcopatum in titulum adipisci, & alium, ac aliquandò duos, in Commendam tenere, justis causis ità exigentibus, & jàm per plura sæcula ità faciendum esse deposcentibus. Quod sanè etiam à D. Gregorio fuisse factum legimus in ejus epistolis, & signantèr in eâ, quæ directa est ad Episcopum Fundanum, cui commendavit Episcopatum Terracinensem, insertaque est corpori juris, & in ea S. Pontifex decernit; *quidquid verò de prædictæ rebus Ecclesiæ, vel ejus patrimonio, seù Cleri ordinatione, promotioneve, & omnibus generalitèr ad eum pertinentibus, solertèr, atquè canonicè ordinare faceres: provideris, liberam habebis* (*quippè ut sacerdos proprius*) *modis omnibus facultatem* (*e*).

6. *Abbatia* quoquè est Ecclesiasticum beneficium, & communi sensu intèr dignitates ecclesiasticas computatur (*f*), quæ majoritatem quamdam, & excellentiam gradus sacri significat, infrà Pontificalis ordinis dignitatem, ejusque officium describit Pelagius Papa Opilioni Defensori hęc intèr cœtera scribens: *fidelitèr, & studiosè universa, quæ ad Divini cultus reverentiam, vel ad utilitatem monasterii pertinent, Abbatis sollicitudo, ad quem potestas tota pertinere convenit, debeat adimplere* (*g*). Duplicis speciei sunt Abbatiæ pro duplicitate Abbatum illas regentium, quorum alii sunt Abbates Sæculares, & alii Regulares. Abbatia Regularis est pervetusta dignitas in Eremo primum nata, & indè ad Monachos Cœnobitas transgressa, cujus vocis honor, & decus indè colligitur, quod nomen Abbatis ter Deo attribuitur in Scripturis, ubi vocatur *Abba Pater* (*h*). Abba nàmque vox est Syriaca, sive Hebraica, latinè resonans Pater, uti dicit D. Thomas (*i*), & longè antè illum D. Augustinus his verbis: *Paulus dicit Romanis scribens, in quo clamamus Abba Pater: in uno nomine duabus utitur linguis: dicit enim Abba hebræo vocabulo Patrem, & latinè nominat identidem Patrem* (*l*).

7. Eo tempore præsertim, quo Monachi in solitudinibus, & eremis commorantes, anacoriticam vitam agebant, eorum caput, & superior vocabatur *Archimandrita*, eoque nomine appellatus reperitur in jure (*m*). In Concilio Chalcedonensi Archimandritę quidam Ægyptii epistolam Synodo porrexerunt pro Dioscoro (*n*). In Concilio Constantinopolitano quidam Archimandritę Constantinopoleos Agapitum Papam I. Patriarchę Universalis titulo nominarunt (*o*), quo etiam titulo Papam Hormisdam alii quidam Archimandritæ Syriæ affecerunt (*p*). Sed posteà hoc nomen versum est in illud *Abbatis*. Et ex quo Monachi translati sunt ad convivendum in Claustris, atque à vitâ Eremiticâ ad Cœnobiticam transmigrarunt, eorum superiori passim indidere nomen Abbatis. Quem etiam Hegumenum Græci vocarunt, & ità S. Theodorus Studita nominatur à Paulo Diacono *Hegumenus Studii* (*q*). S. Euthymius dictùs fuit *Hegumenus Universalis* (*r*). Et Hegumenarchium idem, ac primariam Abbatiam significat (*s*). Alicubi Superiores Monasteriorum, non Archimandritæ, neque Hegumeni, neque Abbates, sed *Majores* Monasterii vocati sunt, & ità in Concilio Carthaginensi IV. decretum est: *Si quis de alterius Monasterio repertum, vel ad Clericatum promovere voluerit, vel in suo Monasterio Majorem Monasterii constituere &c.* (*t*). Impresentiarum quoquè Superior sacræ Eremi Camaldu-

(a) *Murit. Alzeda de excel. Episcopatus p. 1. c. 8. n. 33. Dian. loco citando.*
(b) *Theatr. vit. hum. loco cit. f. 245. B.*
(c) *Diana latè paris tract. 2. ref. 1.*
(d) *Cap. felicis §. quod si de pœnis in 6. Maria de jurisd. p. 2. t. 19 n. 7. Barbos. jur. Eccl. univ. l. 1. c. 4. n. 49.*
(e) *Capit. relatio 5. caus. 21. qu. 1.*
(f) *Tambur. de Jur. Abbat to. 1. disp 1. qu. 2. n. 7. cum aliis ibi.*
(g) *Cap. nullum 18. qu. 2.*
(h) *Marci c. 14. Roman c. 8. Galat. cap. 4.*
(i) *S. Thomas in epist. ad Galatas.*
(l) *S. August. epist. 177.*
(m) *Leg. nos reddentes §. omnes C. de summ. Trin. & Fid. Cathol.*
(n) *Concil. Chalced. Act. 4.*
(o) *Concil. Constantinop. an 536. Act. 2. 3. 4*
(p) *Epistol. Archimandr. Syr. post ep. 12. Hormisd.*
(q) *Du-Mortier Etymol. Græcolat. V. Hegemenon. & V. Hegumenus.*
(r) *Cangius Constantinopolis Christian. l. 4. f. 155. n. 22.*
(s) *Du-Mortier loco cit. V. Hegumenarchiũ.*
(t) *Concil. Carthag. IV. cap. 15.*

lensis *Majoris* titulo nuncupatur. Porrò Abbatis tituli introductioni, usquè à suâ ætate reluctatus est S. Hieronymus in epistolâ ad Galatas, sic exclamans: *Cum autèm Abba Pater Hebræo, Syroque sermone dicatur; & Dominus noster in Evangelio præcipiat, nullum vocandum Patrem, nisi Deum; nescio quâ licentiâ in Monasteriis, vel vocemus hoc nomine alios, vel nos vocari acquiescamus* (a).

8. Abbatis dignitas progressu temporis valdè excrevit: ejusque fit memoria in Concilio Agathensi (b), prout etiàm in Epaonensi (c). Septima Synodus generalis potestatem indulsit Abbatibus, ut possent minores Ordines suis Monachis elargiri (d), & S. Leo Papa IX. vel ut aliis placet, Urbanus II. aut Silvester II. eisdem Abbatibus usum insignium Pontificalium concessit (e), quem Petrus Blesensis Guillelmo Abbati scribens, non modicè est detestatus: *retulit mibi quidam nuntius vester, qualitèr Dominus Papa vos Mitrâ proprii capitis, & aliis ornamentis Episcopalibus insignivit. De benedictione gaudeo, sed insignia Episcopalis eminentiæ in Abbate nec approbo, nec accepto. Mitra enim, & annulus, & sandalia in alio, quàm in Episcopo, quædam superba elatio est* (f). Ex his Abbatibus Regularibus, Abbates Seculares profluxerunt: nàm cum Monasteria amplissimis divitiis excrevisset, & Monachorum numerus, atquè disciplina Monachalis in eis notabilitèr declinasset; incœperunt Monasteria Sæcularibus Clericis commendari; alicubi sublatis prorsus Monachis, alicubi verò iis relictis, cum portione congruâ prædiorum, & redituum, eorum victui sufficientium; cœteris autèm prædiis, & proventibus in Commendam alicui, ut suprà concessis. Et ità Clerici Sæculares, Abbatum emolumenta ad perfruendum sortiti, eorum quoquè titulum nacti sunt, undè ingens Abbatum Secularium copia manavit, quæ adhùc nostrâ ætate subsistit.

9. Hoc modo Abbatiæ, quæ prius Regulares erant factæ, sunt Sæculares; & quę residentiales erant, evaserunt beneficia merè simplicia: Jàmque Commenda est titulus Canonicus, & Legalis (g), eundem penè effectum in Commendatario producens, ac beneficium in Beneficiario (h), dummodò tamen Commenda sit perpetua. Duplicitèr etenim Abbatiæ (idemque de Episcopatibus contingit, atquè de aliis beneficiis, ex naturâ suâ residentialibus) commendantur; vel ad tempus, & tùnc non sunt beneficia, sed mera depositio, sive custodia illorum (i). Vel in perpetuum, nempè ad vitam Commendatarii, & tùnc Commenda est beneficium, in titulum, seu ęquivalentèr, ac in titulum Commendatario attributum (l). Estque Commenda quodammodò virtualis quædam dispensatio, collata Commendatario, ut possit beneficium illud obtinere, quod alioquin de sui naturâ, uti incompatibile cum aliis, vel uti residentiale, non posset ab eo, inibi non residente, teneri (m). Sed jam ex his Abbatiis, aliisque beneficii Monasterialibus, de quibus infrà, perplura sunt, quæ redacta reperiuntur in Commendam, nedùm perpetuam ad vitam Clerici Sæcularis Provisi, sed etiam totalitèr perpetuam, & æternam: ità ut cum morte ipsius Provisi non esset, sed perenniter perseveret: seu veriùs loquendo, transierunt omnimodè in beneficia Secularia perpetua, merè simplicia.

10. Aliæ quoquè dignitates, & beneficia perplura è Monasteriis ad Clerum Sæcularem fluxerunt (n), & vel per viam Commendæ perpetuæ, vel per viam formalis erectionis, aut alterius determinationis, evaserunt beneficia merè simplicia. Talia sunt varii *Prioratus*, hùc illùc per provincias constituti, ac soliti conferri Clericis Sæcularibus in titulum ecclesiastici beneficii. Prioratus etenim à suo initio erat beneficium, & dignitas Monasterialis, de quâ mentionem facit S. Gregorius (o), necnon in pluribus Conciliis de eâdem fit memoria (p). In duplicique erant differentiâ Priores Conventuales: Alii Abbatibus subjecti, & sub eorum obedientiâ in Monasteriis viventes: Alii verò ab ipsorum jurisdictione soluti, ut plurimùm Superiores Cellarum, parvulorumque Monasteriorum (q), ex qui-

(a) *S. Hieron. in ep. ad Galat. c. 4.*
(b) *Conc. Agathens. canon. 57.*
(c) *Conc. Epaonens. canon. 9.*
(d) *Vid. Thomass. vet. & nov. Eccl. disc. p. 1. l. 3. c. 17. n. 3.*
(e) *Leo Ostiens. lib. 2 c. 52. Vide etiã Magri Vocab. Eccl. V. Abbas.*
(f) *Petrus Blesensis ep. 90.*
(g) *Cap. dudum n. 2 de elect. c. si plures 21. qu. 1. Lotter. de benef. l. 3 qu. 5. n. 127. Barbos. jur. Eccl. univ. l. 3. c. 9. num. 26.*
(h) *Barbos. jur. Eccl. univ. l. 3. c. 9. n. 22. & 17*
(i) *Barbos. loco citat. n. 1. 2. & 3.*
(l) *Barbos. loco cit. num. 17.*
(m) *Mandos. ad Regul. Canc. reg. 13. q. 30. num. 3.*
(n) *Thomass. vet. & nov. Eccl. disc. p. 1. l. 2. c. 34 n. 20.*
(o) *S. Greg. l. 4. ep. 4 l. 6. ep. 10.*
(p) *Conc. Tur. an. 556. c. 10. Concil. Later. III. c. 2. Conc. Parisien. an. 1212 p. 2. c. 16. 17. Concil. Bitur. c. 16 & c.*
(q) *Thomass. vet. & nov. Eccl. disc. p. 1. l. 3. c. 66. n. 13 et c. 69. n. 12 & Magni.*

ex quibus emerserunt Prioratus, de quibus loquimur, in beneficia merè simplicia conversi. Consimilis qualitatis esse censentur *Præpositure*, ac *Decanatus*, qui aliquibus in locis sunt, & vel per viam Commendæ, vel alio legali modo in beneficia merè simplicia conversi. Ab initio namque fuerunt utplurimùm beneficia, & dignitates Regulares, in Monasteriis exortæ, ac diu inibi continuatę. Memorant hujusmodi *Præposituras*, & Præpositos S. Isidorus Hispalensis (*a*), S. Benedictus Abbas in suâ Regulâ (*b*), Conciliaque Moguntinum, Aquisgranense, & alia (*c*). *Decanatus* quoquè, ac Decanos sæpè memorant S. Hieronymus, & Cassianus (*d*), Sanctus insuper Augustinus (*e*), atque Benedictus in suâ Regulâ (*f*), Vvalafridus, & alii (*g*).

11. Porrò hujusmodi Commendarum usus novus non est; sed valdè antiquus, de quo loquens Vincentius Filliuccius, affirmat, quod à Clerico haberi possunt plura beneficia, multis in casibus, quorum *quartus est, si unum sit in titulum, aliud in Commendam. eap. qui plures* 21. *quæst.* 1. *cap. illud quoque ibidem, & alibi. Fuit autem Commenda primum inventa tempore Leonis IV. ex cap. qui plures cit. sivè utrumque sit simplex, sivè unum simplex, aliud curatum: sive utrumque curatum, sivè sint duæ Abbatiæ, sivè etiam duo Episcopatus: sivè Papa commendaverit, sivè Ordinarius: sivè sit Commenda temporalis, sivè perpetua. Undè etiam Cardinalibus Episcopis potest concedi Abbatia in Commendam, seu in administrationem, imò etiam plures, si non excedant congruam sustentationem* (*h*). Hæc Filliuccius, optimè loquens: tamen quoàd antiquitatem Commendarum, nos advertimus eas usque à temporibus S. Gregorii Magni in Ecclesiâ reperiri. Ipse namque S. Pontifex aliquandò Abbatias Episcopis commendavit (*i*). S. Audoenus Rotomagensis, qui floruit anno 647. Monasterium Guimesiense S. Aicardo Pictaviensi contulit, qui alteri præerat Monasterio (*l*). Concilium Toletanum X. habitum anno 656. interdicit Episcopis, nè Monasteria, & parochias suis consanguineis commendent (*m*). Concilium Emeritense, anno 666. celebratum, traducens Parochos rurales ad Cathedralem, ut Canonicos, eisque priores reditus parochiarum relinquens, has eis vel expressè, vel tacitè commendavit (*n*). S. Ansbertus Episcopus Rotomagensis Abbatiam Fontanellensem habuit in Commendam (*o*). Leo Papa IV. qui Ecclesiæ præfuit anno 847. decrevit, *ut qui plures Ecclesias retinet, unam quidem titulatam, aliam verò sub commendatione retinere debeat* (*p*). Sub Nicolao PP. I. qui sedere cœpit anno 858. Episcopus Anagninus cuidam præerat Monasterio (*q*). Concilium Salegustadiense anno 1022. statuit, posse Ecclesias commendari, dummodò id non fieret à laicis, sine Episcopi facultate (*r*). Exindè subsequentibus temporibus, tùm dantium, tùm accipientium Commendas, fit memoria crebrior in historiis, etiam quoàd alia beneficia Regularia, de quibus dictum est. Nàm in Concilio Arvernensi sub Urbano Papâ II. (*s*), & in Romano sub Innocentio II. (*t*), agitur de Præposituris, & Decanatibus, uti per Clericos sæculares possessis; indicium, quod jàm invaluerant eorum Commendæ; ac de Regularibus beneficiis facta erant beneficia sæcularia. Alexander PP. III. in suis epistolis agit de Ecclesiarum Commendis (*u*), Theodorus Balsamon, qui eâdem ætate vixit, expendens Canonem 33. Trullanum Monasteria posita in Commendam commemorat.

12. Ex his patet, quæ, & quanta sit antiquitas Commendarum, jàm saltem à duodecim, & ultra sæculis in Ecclesiâ subsistens, quibus, si omnis ratio deesset; ipsa tam ingens antiquitas posset sufficere prò ratione. Sanè alicubi necessitas obsistendi adversariis fidei, alicubi necessitas providendi ecclesiasticis reditibus Clericos benemeritos, causæ fuerunt, cur Episcopatus, Abbatię, Prioratus, Præpositure, Decanatus &c. Clericis sæcularibus traderentur antiquis temporibus in Commendam: aliasque hujus rei causas videre est apud Doctores (*x*), nostrum namque non est hic easdem ex proposito prosequi. Unam tamen attingere non

omit-

(a) *S. Isidor. Hispal. Regul. Monach. c.* 20. *fol.* 307.

(b) *S. Benedic. Regul. cap.* 65.

(c) *Concil. Mogunt. ann.* 813. *c.* 11. *Concil. Aquisgr. an* 817. *c.* 31.

(d) *Ludovic. Thomassin p.* 1. *l.* 3. *cap.* 63. *num.* 4.

(e) *S. August. de mor. Eccl. l.* 1. *c.* 31.

(f) *S. Bened. in Regula.*

(g) *Vvalafr. de rebus Ec. l. c.* 3.

(h) *Vinc. Filliuc. to.* 1 *ad fin. tr.* 41. *c.* 7. *n.* 36.

(i) *Vid. supr. in hoc cap. n.* 5. *S. Greg lib.* 6. *epist.* 10. *Jo. Diacon. l.* 3. *c.* 11.

(l) *Surius in Vit. S. Audoen. to.* 5. *die* 15. *Septembr.*

(m) *Conc. Tolet. X. cap.* 3.

(n) *Concil. Emerit. cap.* 12.

(o) *Surius to.* 3. *in Vit. B. Vulfranni die* 20 *Martii.*

(p) *Cap. qui plures* 21. *qu.* 1.

(q) *Thomassin. vet. & nov. Eccl. discipl. p.* 1. *l.* 3. *c.* 10. *n.* 13.

(r) *Concil. Salegustadiens. an.* 1022. *c.* 13.

(s) *Cap. nullus distinct.* 60.

(t) *Cap. innovamus* 3. *dist.* 60.

(u) *Alex. III ep.* 14. *&* 15. *post. epist. Petr. Cellens. in Bibliot. Patrum.*

(x) *Thomassin. vet. & nov. Eccl. discipl. p.* 1. *l.* 3. *c.* 13. *n.* 6. 9. 11. 13. *& c.* 14. *n.* 5. 6. 7. 15. *& c.* 15. *n.* 2. 6. 10. 11. 12. 13. *&c.*

omittemus, nempè invaſionem Eccleſiarum, & Monaſteriorum, factam per ſæculares, eorum bona ſibi ad uſufructuandum aſſumentes, & toto propriæ vitæ tempore retinentes (*a*). Ad redimenda nàmque de ipſorum laicorum manibus bona ipſa, & cavendum, ne ab eiſdem inpoſterùm occuparentur, multum contulit Eccleſias illas Clericis ſæcularibus ſapientiâ, vel potentiâ, vel favore apud Principes prævalentibus, impertiri in Commendam, quod idem eſt ac in patrocinium, & cuſtodiam. Declarat breviter finem, propter quem introductæ fuerunt Commendæ, Jacobus Cardinalis Papienſis dicens, id factum eſſe, *ut fide, & ſtudio Majoris alicujus, quæ occupata à ſæcularibus eſſent, redimerentur, & neglectus divinus cultus in priſtinum revocaretur* (*b*).

13. Varias autem, prò diverſorum temporum contingentiis, habuerunt vices hujuſmodi Commendæ; nàm aliquandò improbatæ, aliquandò toleratæ, aliquandò probatæ fuerunt. Sub Gregorio VII. valdè invaluerunt, & poſtmodùm intermiſſæ ſunt. Rurſus ſub Clemente V. effuſiùs revixerunt, & ſucceſſivè parciùs conceſſæ fuerunt; aliaſque ſucceſſivè habuerunt varietates, donec res ad eum ſtatum pervenit, in quo noſtris temporibus reperitur. Jàmque Commenda, ut innuimus, eſt titulus legalis, & Canonicus (*c*), vi cujus beneficia, tametſi ex naturâ ſuâ eſſent reſidentialia, fiunt merè ſimplicia, & non ſecus ac merè ſimplicia, à Prælatis Eccleſiaſticis per viam collationis, & reſpective à Principibus laicis per viam præſentationis, diſpenſantur, Clericis ſæcularibus bemerentibus, qui ea, & juſtè, & licitè, & laudabilitèr tenent: & ità fert praxis totius Chriſtianitatis, & Eccleſiæ, quam non eſt credibile in errore univerſali verſari. Qui plura de hâc rè deſiderat, conſulat Doctores, tàm Theologos (*d*), quàm Juriſconſultos (*e*), ad quos Lectorem remittimus.

14. Prætèr beneficia Epiſcopalia, & Abbatialia, Prioratus, Præpoſituras &c. hùcuſque recenſitas, quæ poſſunt, & reſpectivè ſolent in Commendam concedi, alia ſunt itidem beneficia ſæcularia, quæ alicubi commendantur, & ubilibet valent, vel ad tempus, vel in perpetuum tradi Clericis ſæcularibus in Commendam. Hujuſmodi ſunt Archidiaconatus, Archipresbyteratus, Primiceriatus, Theſaurariatus, Scholaſteriatus, Manſionariæ, Capellaniæ, Canonicatus, & Parochiæ, ac generalitèr omnia beneficia reſidentialia. Commendare ad tempus beneficia poteſt quilibet Epiſcopus in ſuâ Diœceſi, & alius quicumque Prælatus, juriſdictione quaſi Epiſcopali ſtipatus (*f*), talitèr tamen quod commendatio ſex menſium ſpatium non excedat (*g*). Nihilominùs ſi elapſo ſeximeſtri eadem cauſa neceſſitatis, vel utilitatis, ex quâ fuit ab initio facta commendatio, adhùc perſeveret; Commenda poterit protrabi ad alios ſex menſes (*h*). Aſthæc theorica non habet locum in parochiis, quippè cùm vigore Concilii Tridentini (*i*), contingente illarum vacatione, debeat per Ordinarium deputari Oeconomus, & Viearius, qui vacantis Eccleſiæ curam habeat, jàm non eſt licitum eaſdem etiam temporaneè commendare, prout jàm decreviſſe ſacram Congregationem reperitur (*l*).

15. In perpetuum verò commendare tùm parochias, tùm alia beneficia præfata, poteſt ſolus Romanus Pontifex (*m*), & ut innuimus, aliqua ex eis reperiuntur alicubi in perpetuum commendata, & ſic veluti per accidens jàm redacta ad ſtatum beneficiorum merè ſimplicium. De pluribus hujuſmodi beneficiorum ſpeciebus bonum erit generalitèr hìc effari, tàm ad ornatum hujus Operis, quàm ad pleniorem præſentis materiæ notitiam: nec enim in individuo notari poſſunt, quænam, & ubi ſint beneficia ex hiſce ſpeciebus ab initio conſtituta, quæ poſtmodùm per viam commendæ in beneficia merè ſimplicia tranſierunt, & nùnc prò talibus reputantur; ſed ſufficit ea alicubi dari dè facto, & quodubibet dari poſſunt. Retentoque themate ſatis noto, quod ſicuti dantur beneficia Regularia, nempè illa, quæ ex primævâ eorum inſtitutione, vel ex legitimo præſcriptionis jure, per 40. annos continuato, vel ex eorum incorporatione

cum

(a) *Vide Thomaſſin. loc. cit p. 2. l. 3. cap. 12. 13. 16. 17. 21. 25. &c.*

(b) *Jacob. Card. Papienſ. epiſt. 93.*

(c) *Barboſ. Jur. Eccleſ. Univ. l. 3. c. 9. n. 26*

(d) *Thomaſſin. loco cit. p. 2. l. 3. à c. 10. ad 22. Jo. Azor. inſt. mor. p. 2. l. 6. c. 31.*

(e) *Card. de Luca Miſcel. diſc. 54. per totum Barboſ. Jur. Eccleſ. Univ. l. 3. c. 9. per tot.*

(f) *Tambur. de jur. Abbat. tom. 1. diſp. 4. qu. 1. n. 8. & 9. Garc. de benef. p. 4. c. 4. n. 11. & 12. Barboſ. jur. Eccl. Univ. l. 3. c. 9. n. 5.*

(g) *Cap. nemo deinceps de elect. in 6. Bald. conſ. 164.*

(h) *Azor. inſt. mor. p. 2. l. 6. n. 8. qu. 7.*

(i) *Conc. Trid. ſeſ. 24. cap. 18.*

(l) *Garc. loc. cit. n. 14 Barboſ. loc. cit. n. 9.*

(m) *Tamburin. loc. cit. qu. 4. Garc. loc. cit. num. 13.*

cum bonis Regularium, sunt, & respectivè erant ab initio viris claustralibus destinata (*a*), de quibus etiam fit sermo in jure (*b*); Ità dantur beneficia ecclesiastica sæcularia (*c*), nempè illa, quæ vel à suâ origine prò Clericis sæcularibus fuerunt fundata, vel ex præscriptione, ob plures collationes, per 40. annos repetitas, solis Clericis sæcularibus conferuntur (*d*): Et generalitèr omnia beneficia, quæ non sunt regularia, sunt ex consequenti sæcularia, & sæcularia de sui natura quælibet præsumuntur (*e*). Sicuti autem beneficia regularia per viam Commendæ ad statum beneficiorum merè simplicium reduci valent, ità & idem fieri potest de beneficiis sæcularibus, tametsi Choralibus, vel Curatis, vel alio modo residentialibus.

16. Primoque loco occurrit *Archidiaconatus*, à prioritate dictus, quam Archidiaconus super Diaconos tenet: antiqua dignitas, & beneficium sæculare, de quo ex Sanctis Patribus S. Hieronymus mentionem facit per hæc verba, de Archidiacono Alexandrino prolata, *quemadmodùm si exercitus Imperatorem faciat, aut Diaconi eligant de sè quem industrium noverunt, & Archidiaconum vocitent* (*f*). Ejus etiam memoriam faciunt S. Optatus Milevitanus, de Cæciliano Carthaginensi: S. Sidonius Apollinaris, de Joanne Cabilonensi: & S. Severus Sulpitius, de S.Martino Turonensi, loquentes (*g*). Ex Conciliis, Concilium Chalcedonense Archidiaconum Alexandrinum; Concilium Biterrense Archidiaconum Edessenum; & Concilium Antiochenum Archidiaconum illius Ecclesiæ commemorant (*h*). De Jure hoc beneficium est prima post Pontificalem dignitas (*i*). Sedetque ad dexteram Episcopi (*l*), cujus oculus esse dicitur (*m*), & Vicarius illius natus: quatenùs absente Episcopo, ac ejusdem Vicario, succedit in Officio Vicarii (*n*). Pluraque munia ad illum spectant, de quibus Canones, & Canonistæ (*o*). Archidiaconatus autem, non minus ac alia beneficia sæcularia in Commendam concedi potest, & alicubi est concessus, ac sic per accidens ad statum beneficii merè simplicis redactus prò illo loco, ubi sic se habet: ut interdùm accidit in Germaniâ, cum aliquis habet plures Canonicatus, & Dignitates in variis Cathedralibus.

17. *Archipresbyteratus* paritèr est beneficium Cleri sæcularis, antiqua dignitas in Ecclesiâ, notior tamèn apud Latinos, quàm apud Græcos, nisi quatenùs eorum Protopresbyteri nostris Archipresbyteris correspondent. Illius antiquitatem commendat memoria, quam facit Concilium Chalcedonense S. Proterii Episcopi Alexandrini tamquàm prius ejusdem Ecclesiæ Archipresbyteri (*p*). Sed & Concilium Nicænum I. (*q*), & S. Hieronymus hujusce dignitatis mentionem faciunt (*r*). Ordine Archipresbyter super omnes Diaconos, & Presbyteros eminet, officio tamen Archidiacono subest (*s*). Cujus munera varia sunt (*t*), eaque sic complectitur S. Isidorus Hispalensis: *quod specialitèr ad ejus ministerium pertinet supra omnes presbyteros in ordine positos curam agere, & assiduè in Ecclesiâ stare, & quando Episcopi sui absentia contigerit, ipse vice ejus missarum solemnia celebret, & collectas dicat &c.* (*u*). In duplici differentiâ sunt Archipresbyteri (*x*), alii nempè sunt *Urbani*, qui in Ecclesiis Cathedralibus, vel Collegiatis, erecti sunt; de iisque usque nùnc habitus est sermo: alii *Rurales*, quorum officium prolixæ antiquitatis honorificentiâ decoratur. Concilia namque Agathense, Nannetense, & Turonense II. memoriam eorum faciunt (*y*). Quodnam sit eorundem munus, in Jure talitèr denotatur: *singulæ plebes Archipresbyterum habeant, proptèr assiduam ergà populum Dei curam, qui non solùm imperiti vulgi sollicitudinem gerant, verùm etiam presbyterorum, qui per minores titulos habitant, vitam jugi circumspectione custodiant, & quâ unusquisque industriâ Divinus opus exerceat, Episcopo suo renuntient* (*z*). Itàque ad eos spectat graviora, quæ in eorum plebanatu succedunt Episcopo referre, minutiora brevi manu componere (*aa*), nulla tamèn eis competit jurisdictio, nisi quanta illis à proprio Antistite dispensatur (*bb*). Ex his autem Archipresbyteratibus,

(a) *Engel. Colleg. Jur. Can. p. 2. l. 3. tit. 14. n. 1.*
(b) *Cap. 5. de præbend. in 6. cap. nemo 2. caus. 16. qu. 1. Concil. Trid. sess. 24. c. 17.*
(c) *Engel. loc. cit. Lotter. de rè benef. lib. 1. qu. 34. n. 7.*
(d) *D. cap. 5. de præbend. in 6.*
(e) *Barbos. jur. Eccl. Univ. l. 3. c. 4. n. 41.*
(f) *S. Hier. ep. 55. ad Evagrium.*
(g) *S. Optatus l. 1. S. Sidon. lib. 4. epist. 25. Sever. Sulpit. Dial. 2.*
(h) *Vid. Thomassin. vet. & nov. Eccl. disciplin. p. 1. l. 2. c. 17. n. 13.*
(i) *Barbos. de Canon. & Dign. c. 5. n. 4.*
(l) *Concil. Nicæn. I. c. 57 & 58. ex Arabic.*
(m) *Concil. Trid. sess. 24. c. 12. S. Isid. Pelus. l. 1. epist. 29. S. Fulbert. Carnot. epist. 34.*
(n) *Tusc. tom. 1. lit. A. concl. 482. nu. 10. Barbos. de Canon. c. 5. n. 35.*
(o) *Vid. tot. tit. de off. Archid. & c. perlectis 1. dist. 25. Barbos. loc. cit. n. 58 cum pluribus ab eo citatis.*
(p) *Conc. Chalcedon. cap. 14.*
(q) *Conc. Nicæn. I. ex Arab. c. 57 58.*
(r) *S. Hier. epist. ad Rusticum.*
(s) *Concil. Tolet. I. cap. 8. cap. perlectis 1. dist. 25.*
(t) *Vid. Decretal. de offic. Archipresb. Concil. Carth. IV. c. 17. Concil. Regiat. c. 13. Walafr. de reb. Eccl. c. 31.*
(u) *S. Isidor. Hispal. epist. ad Laudefr. in c. perlectis 1. dist. 25.*
(x) *Barbos. de Canon. & Dignit. cap. 6. num. 5.*
(y) *Cap. ut cadite 64 dist. 50. Conc. Nannet. cap. 11. Conc. Turon. cap. 7.*
(z) *Cap. fin. de off. Archipresb.*
(aa) *Engel. Colleg. Jur. tit. 35. par. 1. lib. 1. num. 2.*
(bb) *Barbos. de Canon. & Dign. c. 6. n. 33.*

tibus, tàm Urbanis, quàm Ruralibus, plúres sunt in Commendam concessi, & respectivè concedi possunt, adeòque per accidens statum beneficiorum merè simplicium induerunt.

18. *Primicieratus* itidèm est beneficium, & ecclesiastica dignitas, ad Clerum sæcularem ex naturâ suâ pertinens, quam qui possidet, dicitur Primicerius, vel Præcentor (*a*), vel etiam alicubi Primiclerus (*b*). Redundat in ejus gloriam, quod memoretur à Concilio Constantinopolitano sub Mennâ (*c*), & ab Antiocheno sub Domno (*d*). Memoratur etiam in Synodis Emeritensi, & Toletanâ VIII. (*e*): Illiusque officium S. Isidorus Hispalensis per hæc precisa pandit eloquia: *ad Primicerium pertinent Aeolythi, Exorcistæ, Psalmistæ, atque Lectores. Signum quoquè dandum prò officio Clericorum, prò vitæ honestate, & officii meditandi, & peragendi solicitè: lectiones, benedictiones, psalmum, laudes, offertorium, & responsoria quis Clericorum dicere debeat. Ordo quoquè, & modus psallendi in Choro prò solemnitate temporum: Ordinatio quoquè prò luminaribus deportandis. Si quid etiam necessariam est prò reparatione Basilicarum, quæ sunt in urbe, ipse denuntiat Sacerdoti. Epistolas Episcopi prò diebus jejuniorum, parochianis per Ostiarios ipse dirigat. Clericos, quos delinquere cognoscit, ipse distringat: quos verò emendare non valet, eorum excessus ad agnitionem Episcopi deferat: basilicarios ipse constituat, & matriculam ipse disponat* (*f*). Agitur quoquè in Jure de Primiceriorum officio (*g*): Eorum tamen potestas à solâ consuetudinis, & proprii Episcopi largitate dependet. Ex his autem Primiceriatibus, qui alioquin sunt beneficia residentialia, & Choralia, aliqui alicubi sunt commendati, & cuncti possunt auctoritate Apostolicâ, & prò libito Papæ Clericis sęcularibus in Commendam concedi, sicque fieri per accidens beneficia merè simplicia, & in eodem statu postmodùm perdurare, vel in perpetuum, vel ad tempus, prò libito Commendantis.

19. *Thesaurariatus* insupèr inter beneficia sæcularia, & dignitates ecclesiasticas computatur, tametsi antiquitùs neutro potiretur honore (*h*). Apud Græcos appellatur nomine Cimeliarchæ (*i*), & alicubi cum Sacellario confunditur (*l*). Sacellarii autem meminit S. Gregorius (*m*), & Cimeliarchæ mentionem facit Synodus Mopsuestena (*n*). Sed vocis Thesaurarii, prout ecclesiasticum officium est, antiquiorem notitiam nostra mediocritas non invenit eâ, quam S. Isidorus Hispalensis suggerit, ex quo per Gratianum in Decretorum compilatione est inserta (*o*). In Decretalibus concludi videtur sub denominatione Sacristæ, de quo ibi agitur integro titulo peculiari (*p*). Porrò Thesaurario in Concilio Mediolanensi I. committitur, distributiones unicuique de Clero, prò servitii benemerentiâ, partiri (*q*), & in Concilio Coloniensi III. ei quorundam redituum ecclesiasticorum cura consertur, cum onere reddendi Capitulo rationem introitus, & exitus eorum (*r*). Tandèm dè munere Thesaurarii præfatus S. Isidorus Hispalensis hæc habet: *Ad Thesaurarium pertinet Basilicarii, & Ordinarii ordinatio, incensi cura, chrismatis cura conficiendi, baptisterii ordinandi, preparatio luminariorum in sacrario, preparatio sacrificii de his quæ imolanda sunt: ad eum veniunt de parochis prò chrismate: cereos, & oblationes altaris ipse accipit à populo: ipse colligit per Ecclesias cereos in festivitatibus. Ad eum pertinent ornamenta, & vestimenta altaris: quidquid in usu templi est, sub ejus ordinatione existit: Vela, & ornamenta Basilicarum, quę in Urbe sunt, & non habent presbyterum, ipse custodit. De Candelis autem, & cereolis quotidianis quidquid superest in Basilicis, Basilicarius per singulos menses huic deportat* (*s*). Thesaurariatus autem iste, non secus ac alia supradicta beneficia, potest in Commendam concedi, & alicubi fortè reperitur commendatum, atque ad statum beneficii merè simplicis redactum.

20. Ulteriùs etiam *Scholasteriatus* in aliquâ Ecclesiâ est beneficium, & dignitas ecclesiastica, cui munus incumbit sacras scientias docendi, prouti Episcopo

(a) *Barbos. loc. cit. cap. 9. n. 10. Engel. loc. cit. p. 1. tit. 36. n. 1.*
(b) *Concil. Emerit. cap. 10.*
(c) *Concil. Constantinopolit. sub Menn. Act. 5.*
(d) *Conc. Antioch. lectum in Conc. Chalced.*
(e) *Concil. Emerit. c. 10. Conc. Tolet. VIII. ubi subscribit Siculus Primicerius.*
(f) *S. Isid. epist. ad Laudefrid. c. perlectis 1. dist. 25.*
(g) *Cap. Unic. de offic. Primicerii.*
(h) *Barbos. de Canon. & Dignit. c. 7. n. 4.*
(i) *Idem Barbosa loc. cit. n. 3.*
(l) *Idem ubi suprà num. 2.*
(m) *S. Gregor. lib. 4 epist. 34.*
(n) *Apud Concil. Constantinop. II. Act. 5*
(o) *Cap. perlectis 1. dist. 25.*
(p) *Cap. Unic. de off. Sacrist.*
(q) *Act. Eccl. Mediol. libr. 1. de offic. Thesaur. c. 1. seu Conc. Mediol. I. p. 2. tit. de off. Thesaur.*
(r) *Concil. Colon. III. tit. Censurę cap. 12.*
(s) *S. Isidor. lib. 2. de Eccles. offic. c. 11.*

ſcopo videbitur expedire; illeque, qui hoc beneficium poſſidet, dicitur Scholiarcha, tamquàm ſcholæ caput, & princeps (*a*). Frequens eſt hoc beneficium præſertìm in Cathedralibus Hiſpaniȩ, ac inter dignitates chorales computatur (*b*). Qui illud obtinet, debet omninò eſſe gradu doctoratus ornatus, ibique nuncupatur communi voce ſcholaſticus, ſeu ſcholæ magiſter, à ſcholâ, quâ Clerum docet, ac quam Concilium IV. Lateranenſe in unâquaque Cathedrali juſſit haberi, atque ſcholaſticum de prȩbendâ provideri (*c*). Hujus beneficii verò ullum reperimus monumentum in antiquioribus Eccleſiȩ tabulis. Veruntamèn in Conciliis Bituricenſi, & Eluenſi, habitis undecimo Eccleſiæ ſæculo, ejus aliqua legitur iudicatio (*d*). Noviſſimè autem Concilium Tridentinum, de illo dilucidius eſt locutum (*e*): & hoc quoquè poteſt in Commendam tradi, deputato aliquo, qui lectiones habeat, & ſcholaſteriale officium exerceat.

21. *Cantoratus* quoque, olim merum officium eccleſiaſticum, nùnc alicubi eſt beneficium peculiare, alicubi cum Primiceriatu confunditur; eſtque dignitas Choralis, quam qui poſſidet, dicitur aliquandò Præcentor (*f*): Et ordinariè Cantor, Prȩcentor, & Primicerius, trinâ voce, unâ tamen ſignificatione ſunt idem (*g*). Ubi tamèn Cantoratus eſt diſtincta dignitas, illi incumbit diſtribuere lectiones, antiphonas, & prophetias, Chorum regere, ordinare tabellas, & functiones eccleſiaſticas ordine congruenti dirigere (*h*). Hocque pariter beneficium poteſt prò Papæ arbitrio commendari, & ſic in beneficium merè ſimplex converti. Inſupèr *Manſionaria* eſt beneficium eccleſiaſticum, inter minora computatum, ſed chorale, vel aliàs reſidentiale. Manſionarium olìm idem fuiſſe, ac Eccleſiȩ Cuſtodem, opinio eſt Panuini (*i*). Ordinariè ſignificat Clericum in ſervitio Chori impenſiùs permanentem: Cujus vocis recordatio eſt apud S. Gregorium in Dialogis (*l*), & in Concilio Chalcedonenſi (*m*). Ad Manſionarium olim pertinebat Eccleſiæ fores aperire, & claudere: lampades accendere, & extinguere: ac alia facere, quæ nùnc Oſtiarii potiùs, & Sacriſtæ ſunt propria (*n*). Sed poſteaquam nomen hoc inferioribus Chori miniſtris eſt inditum, Manſionarii munus eſt, præcipuum pondus in ſervitio Chori ſubire, uti latè in Concilio I. Mediolanenſi notatur (*o*). Et hoc quoque beneficium, tametſi reſidentiale, atque Chorale, poteſt in Commendam tradi, & ad ſtatum beneficii merè ſimplicis revocari.

22. Ad hæc etiam *Canonicatus* eſt eccleſiaſticum beneficium, ubilibet notiſſimum, cujus nomen primò emerſiſſe videtur in Concilio Laodiceno anno 395. celebrato (*p*). Concilium quoque Arvernenſe habitum anno 541. individuè memorat Presbyteros, & Diaconos, Canonicos (*q*). Canonicorum origo inde probabilitèr provenit, quod olìm Clerici Eccleſiæ deſervientes, ejuſdem tabellȩ, ſive Canoni reperiebantur inſcripti (*r*), quam Canones Apoſtolorum vocant *Catalogum* (*s*), S. Baſilius *Inſcriptionem* nominat (*t*), S. Sidonius Apollinaris *Album* (*u*), & Concilium Agathenſe *Matriculam* (*x*), cujus vi ſportulas, & ſtipendia ab Eccleſiâ percipiebant, unde à Canone Canonici dicti ſunt: alluditque Concilium Aurelianenſe III. dicens: *inter reliquos Canonicos Clericos, ne hac licentiâ alii vitientur, nullatenùs habeantur, neque ex rebus eccleſiaſticis, cum Canonicis ſtipendia, aut munera ulla percipiant* (*y*). Profectò Clerici, Eccleſiæ ſervitio peculiaritèr mancipati, de Canone illius eſſe cenſentur, & tamquàm *de Canone*, ſeu *in Canone* nominantur à Concilio Chalcedonenſi (*z*), atque à Synodis Antiochenâ, & Nicænâ (*aa*). Undè Canonici, à Canone dicti ſunt. Vel forte melius, taliter ſunt appellati, quia magis obſervantes Canonum eſſe debent, & profiteri ſe velle ſecundum Canones vitam ducere, quâ de rè Ivo Carnotenſis, *Canonici appellati eſtis, quod Canonicas regulas vos velle obſervare arctiùs devoviſtis* (*bb*).

23. Uſque à tempore nàmque primitivȩ Eccleſiȩ, & prȩſertim S. Auguſtini Clerici religioſiores, Canonum obſervantiores erant; & junctim in communi

(a) *Du Mortier Etymol. Græc. lat. Verb. Scholiarcha.*
(b) *Barboſa de Canon. cap. 10.*
(c) *Concil. IV. Lateran. cap. 11.*
(d) *Concil. Bitur. ann 1031. c. 7 Concil. Elnen. c. 9.*
(e) *Concil. Trident. ſeſ. 23. c. 18. de refor. § Deindè.*
(f) *Cap. cum olim de Conſuetud.*
(g) *Barboſ. de Canon. c. 9. n. 10.*
(h) *S. Congreg. in Hiſpalen. 6. Decèb. 1613. Barboſ. loc. cit. n. 13.*
(i) *Panuin. de interpret. voc obſcur. Eccl.*
(l) *S. Gregor. lib. 3. Dialog. c. 25.*
(m) *Concil Chalced. cap. 2.*
(n) *Thomaſſin. vet. & nov. Eccl. diſcipl. p. 1. l. 2. c. 3. n. 15.*
(o) *Concil. Mediol I. p. 2. tit. de Off. Manſionarii.*
(p) *Conc. Laodicen. ann. 395. n. 15.*
(q) *Conc. Arvern. ann 541. c. 14.*
(r) *Cap. Sanctorum 2. diſt. 70. § Omninò Thomaſſin. p. 1. l. 3. c. 8. num. 4.*
(s) *Canon. Apoſtolor. 17 & 51.*
(t) *S. Baſil. epiſt. ad Corepiſcopos.*
(u) *Sidonius Apol. lib. 6 epiſt. 8.*
(x) *Concil. Agathenſ. can. 2.*
(y) *Concil. Aurelian. III. c. 11.*
(z) *Concil. Chalced. cap. 2.*
(aa) *Concil. Antiochen. c. 2. & 6. Concil. Nicæn. l. c. 16.*
(bb) *Ivo Carnotenſ. epiſt. 203.*

Claustro, ad communem mensam cum Episcopo convivebant (*a*): Quam vivendi normam à Canonicis ubilibet observari, crebrò fategit Ecclesia, Canones in pluribus Conciliis hâc de rè sanciens (*b*): Undè Canonici ab observantiâ Canonum, & à Canonicâ vivendi formâ dicti esse videntur (*c*). Utcumque res se habeat, Canonicatus est beneficium ecclesiasticum Cleri sæcularis: & ex Concilio Claromontano Canonicam habere idem est ac beneficium ecclesiasticum possidere (*d*). Canonicatus autem, tametsi onus præseferant psallendi in Choro, aliasque sacras functiones in Ecclesiis Collegiatis, vel Cathedralibus exercendi personalitèr, adeòque sint beneficia residentialia; nihilominùs nedùm antiquis temporibus, sed etiam nostrâ ætate in pluribus locis commendantur, & præsertìm in Germaniâ, ubi aliqui sunt Clerici plures insimul Canonicatus in diversis Cathedralibus retinentes, quorum alios in titulum, alios possident in Commendam, Ecclesiæ utilitate sic fieri deposcente: quapropter in dubium revocari non potest quin Canonicatus ipsi, prout suprà commendati, eorundem Commendâ durante, sint redacti ad statum beneficiorum merè simplicium, & prò talibus reputentur. Servatâ nihilominùs, tàm in ipsis Canonicatibus, quàm in suprà memoratis dignitatibus, sè quas commendari contingat, peculiari uniuscumque Ecclesiæ stylo, vel statutis legitimis, aut formula verborum, sub quibus commendatæ sunt, ut sciatur quot, & qualibus juribus, & prærogativis Commendatarius frui debeat: non enim hac de rè dari potest regula generalis.

24. *Parochia* tandèm, seu Cura Animarum, est beneficium ecclesiasticum, Clericis sæcularibus dari solitum à Paræciâ dictum, qua significatur accolarum conventus, seu habitatio, aut cura (*e*). Quandonam incæperint in Ecclesiâ hujusmodi parochiæ, non est facile definire. Christianus Lupus, hanc rem attingens, ait; *quod S. Marcus Evangelista omnem Ægyptum in Episcopatus, ac parochias diviserit, & quovis in agro Ecclesiam ad celebranda Divina erexerit, testatur ex Philone Judæo Eusebius Episcopus Cæsariensis. Quod semper in Civitatibus Episcopi: Presbyteri, ac Diaconi Ecclesias in agris rexerint, liquet ex literis Synodi Antiochenæ adversus Paulum Samosatensem* (*f*). Dionysius Papa de sè scribens profitetur, *Ecclesias singulas singulis presbyteris dedimus, parochias, & cœmeteria eis divisimus &c.* (*g*): ubi cum non voce *Sacerdotum* utatur, quæ tàm Episcopis, quàm Presbyteris est communis (*h*), tametsi de parochiis loquatur, quæ aliquandò diœceses significant (*i*), patet quod non de diœcesibus intelligit, sed de inferioribus parochiis: nec enim diœceses Presbyteris assignasset. Parochias, seu plebes earum memorat Chronicon Flavii Dextri sub anno Christi 255. quod genuinum esse totis nervis contendit Franciscus Bivarrus (*l*). Parochiarum quoque fit mentio in Concilio Ancyrano anno Christi 314. (*m*). Et D. Augustinus nominat Praræciam Calamensis Ecclesiæ (*n*). Arrium notissimum Hæreticum fuisse parochum, & rectorem Ecclesiæ Bacaulensis apud Alexandriam D. Epiphanius indigitat (*o*). Adeò antiqua est origo, distinctio, & denominatio parochialium Ecclesiarum: tametsi parochia in antiquis non semel Diœcesim significet.

25. Certè utplurimùm, & universalitèr loquendo, ab initio in totâ diœcesi una tantùm erat Ecclesia, nempè Cathedralis, ad quam omnes conveniebant prò Sacramentis sumendis, & sacris Mysteriis peragendis (*p*), & ibi non solùm Civitatis incolæ, sed etiàm alii per agros commorantes, festis diebus confluebant (*q*). Verùm successivè prò commoditate populorum, latè invaluit institutio parochiarum (*r*), quæ multiplicari cœperunt, tàm in ipsis Civitatibus juxtà congruentiam numeri Animarum, quam in oppidis, & pagis, atque villis (*s*), ibi præsertìm ubi Magnates, & divites habebant Oratoria, atque minores Ecclesias (*t*), in quibus sacra Mysteria celebrari, Sacramenta ministrari, & sacræ functiones exerceri consueverunt. Alii censent hanc Parochiarum divisionem fuisse factam tempore Apostolorum (*u*). Ex his autèm Ecclesiis Parochialibus,

quæ

(a) *S. August. Serm. 2. de com vit. Cler.*
(b) *Concil. Mogunt. c. 9. Conc. Roman. sub Eugen. II. c. 7. & sub Leon. IV. relat. in cap. necessaria 3. caus. 12. qu. 1 Conc. Roman. ann. 1059 sub Nicolao II. & ann 1063. sub Alexand. II. Greg. VII. l. 6. epist. 11.*
(c) *Vid. Barbos. de Canonic. cap. 1 n. 1. 2. 3.*
(d) *Concil. Claromontanum c. 9.*
(e) *Barbos. de Paroch. p. 1. c. 1. n. 15.*
(f) *Lupus in Can. 6. Conc. Chalcedon.*
(g) *Cap. Ecclesias. 1. caus. 13. qu 1.*
(h) *Dominic. Magri Vocab. Eccles. Verb. Sacerdos.*
(i) *Du-Mortier Etymol. Græcol. Verb. Paræcia, & V. Diœcesis*
(l) *Leg. Flav. Dext. Chron. ann. 255. & ibi Bivar f. 284. § Quod.*
(m) *Concil. Ancyran. ann. 314. c. 12.*
(n) *S. August. de Civit. Dei lib. 14.*
(o) *S. Epiphan. hæres. 69 lib 2. to 2. Vid. supr. tom. 1. sæcul. 4. cap 8. n. 14.*
(p) *Thomassin. vet. & nov. Eccles. discipl. p. 1. l. 2. c. 7. n. 2.*
(q) *Idem p. 1. l. 2. c. 21 num 2.*
(r) *Thomassin. loco cit. p. 1. l. 2. c. 22 n. 9.*
(s) *Suarez de Relig. tom. 1. de Decim. l. 1. cap. 11. à n. 4. Lotter de re benef. l. 1. qu. 9. n. 18.*
(t) *Thomassin. p. 1. l. 2. c. 94 n. 4.*
(u) *Barbos. de Paroch. p. 1. c. 1. n. 18. in fin.*

quæ ex sui naturâ à Clericis sæcularibus regi debent, per varios rerum casus plurimæ, cum earum reditibus, ad Monachos pervenerunt (*a*) iis commendatæ, vel aliter in perpetuum traditæ, factæque sunt beneficia regularia (*b*). Quemadmodùm verò Monachis commendari, ità & Clericis sæcularibus in Commendam etiam perpetuam dari potuisse, ac in dies posse nulli dubium est, & ità in beneficia merè simplicia transire, deputato Vicario, sive Capellano perpetuo, vel ammovibili, qui regimini Ecclesiæ, ac animarum curæ incumbat, & in Ecclesiis ipsis sacras functiones exerceat. Hujusmodi tamèn Commendis sacri Canones enixè resistunt (*c*). Undè non nisi ex urgentissimâ causâ fieri debere, certò certiùs habeantur.

26. Supersunt *Capellaniæ*, quæ quoties sint Præsulis ecclesiastici auctoritate fundatæ, ac in titulum, & essentiam beneficii collativi erectæ, inter beneficia ecclesiastica computantur (*d*). Et si possessoribus earum incumbat onus celebrandi per sè aliquas missas, vel choro interessendi, vel alias functiones pias personalitèr in aliquâ locali Ecclesiâ exercendi, vel adjutorium parocho præbendi in ministerio curæ animarum &c. sunt beneficia residentialia (*e*). Extrà hos casus, etiam si Capellanus habeat onus missarum, & in fundatione dicatur, quod Rector Capellaniæ tot missas celebrat; adhùc beneficium illud non est residentiale, sed merè simplex, potestque Capellanus illi oneri satisfacere per alium (*f*). Nèc valet Antistes illum compellere ad residentiam ratione ipsius Capellaniæ, neque ad personalitèr celebrandum (*g*). Sed quatenùs ipsæ Capellanię alicubi sint onere personali affectę, ac residentiales possunt & ipsæ in Commendam, sive perpetuam, sive temporaneam à Papâ concedi, subrogato Clerico sęculari, qui earum onera, & munera exequatur. Et ità hæ quoquè, non secus ac cætera beneficia residentialia, cujuscumque nominis nuncupentur, verti possunt, per viam Commendę, in beneficia merè simplicia.

(a) *Cap. in Ecclesiis 2. de Capel. Monach. cap. sanè 6. caus. 16. qu. 2 Thomassin. p. 1. l. 2. cap. 25. n. 9. & p. 2. l. 2 cap. 36 n 6.*

(b) *Engel. Colleg jur. Can. p. 2. l. 3. tit. 24. n. 4.*

(c) *Thomassin. loc. cit. p. 2. l. 3. c. 29 n. 8. & 9.*

(d) *Perez de Lara de Capellaniis. Barbos. jur Eccl. Univ. l. 3. c. 5 num 20 cum pluribus ab eo allegatis.*

(e) *Zerola prax. Episcopor. par. 1. Ver. beneficia §. 1. vers. 3. Barbos. ubi supr. n. 25.*

(f) *Gonzal. ad reg. 8. Canc. Glos. 5. n. 72. 80. & 83.*

(g) *Barbos. de off. Episcopi p. 2. alleg. 24. n. 29. & Jur. Eccl. l. 3. cap. 5. n. 30.*

CAPUT VII.

In quo ponderatur, an rè verâ dari debeat, & detur differentia intèr beneficia Residentialia, & merè simplicia. Eamque dari ostenditur Rationibus Scripturalibus, *ac* Theologicis, *atquè* Legalibus.

SUMMARIUM.

1 *Beneficia vel sunt Curata, vel simplicia. Curata vel habent jurisdictionem in solo foro interno, vel etiàm in externo. Simplicia vel sunt servitoria, vel non.*

2 *Omissis tot divisionibus, & subdivisionibus, nos probamus dari à parte rei beneficia merè simplicia, à residentialibus distincta.*

3 *Ecclesia Synagogę successit. Beneficia succedunt oblationibus, & decimis antiquæ legis, ex quibus Sacerdotes, & Levitæ vivebant. Quodnam esset eorum officium.*

4 *Levitæ, ac Sacerdotes erant per totum Orbem dispersi, poterantque omnes ministrare in Templo per suas vices, non tamèn tenebantur.*

5 *Ex D. Paulo, & Gregorio Ecclesia est ad modum humani corporis, in quo multa membra sunt ejusdem naturæ, sed non ejusdem conditionis.*

6 *Sicut ex membris humanis alia pertinent ad necessitatem, alia ad integritatem; ità idem est de beneficiis in corpore mystico Ecclesiæ.*

7 *S. Thomas quærens, an liceat tenere duas præbendas, beneficia merè simplicia dari fatetur, à residentialibus distincta.*

8 *Consuetudo leges abrogat, & prò lege deservit. Ad consuetudinem autem refertur, quod beneficia merè simplicia non exigant onus residentiæ.*

9 *Alibi D. Thomas verbis disertissimis distinguit intèr præbendam, quæ exigit residentiam, & eam cujus onus potest adimpleri per alium.*

10 *Differunt etiam beneficia merè simplicia à residentialibus, quod hæc, & præsertìm curata debent conferri digniori, non verò illa.*

11 *Theologi exigentes dignioritatem in suscepturo beneficium, fatentur differentiam vertentem inter beneficia residentialia, & merè simplicia.*

12 *Possidens alibi beneficium fit ibi Civis. Si beneficium est residentiale, contrahit ibi etiam domicilium. Si habet beneficium merè simplex, sortitur ibi forum.*

13 *Ex cap. gratia de rescriptis in 6. fit manifestum, dari beneficia merè simplicia, distincta à residentialibus, estque antiqua hæc distinctio.*

14 *Itèm ex cap. quià per ambitiosam de rescriptis in 6. habetur distinctio inter exemptionem ab onere residentiæ concessam beneficio, & concessam Clerico.*

15 *Paritèr ex cap. Clericos de Cleric. non resident. deducitur distinctio inter beneficia residentialia, & merè simplicia.*

16 *Collectio Canonum facta à Dionysio Exiguo, à Burchardo, Ivone, & aliis non habet vim Juris: multò minùs illa quam fecit Justellus.*

17 *Cum ex Decretalibus probata sit distinctio beneficiorum merè simplicium à residentialibus, perperàm dicitur eam antiquo Juri fuisse ignotam.*

18 *Velle antiqua Jura integrè restituere, & nova abolere, est omnia confundere. Dicta distinctio fuis cognita etiàm antiquis Conciliis.*

19 *Si*

19 *Si beneficia merè simplicia non erant antè Gregorium IX., ergò fundata sunt post ejus ætatem; potuitque illis tolli onus residentiæ.*

20 *Olim erant solę Regulæ S. Basilii, & Benedicti prò Monachis: posteà supervenerunt alii Ordines Mendicantium: indè alii Clericorum Regularium.*

21 *Potuit Ecclesia instituere novam speciem beneficiorum merè simplicium, si antea non fuissent. Nec est alligata manus Papæ, quià possit beneficia commendare.*

22 *Si erant antè Gregorium IX. beneficia merè simplicia, sed deerat eorum vox; lis erit de nomine. Olim* Homousion, *&* Theotocon, *erant voces ignotæ.*

23 *Idem evenit in Dictionibus* Theandrica, & Transubstautiatio. *Aliæ quoquè voces Theologicæ nùnc satis usuales, aliquandò erant ignotæ.*

24 *Olim* Antipodes *esse negabant gravissimi Auctores, & Patres, tamèn post detectas Indias à Columbo, quis eos negare audeat.*

25 *Testum Conceptionis B. Virginis olim celebrabatur sub nomine Sanctificationis. D. Bernardus Canonicos Lugdunenses increpavit, quod uterentur voce Conceptionis.*

1. DIVIDI solent à Doctoribus Ecclesiastica Beneficia, quod alia sint *Secularia*, & alia *Regularia*: de quâ divisione jàm suprà sermo habitus est. Sæcularia deindè sic subdividuntur, quod alia sint *Curata*, alia verò *Simplicia*. Beneficia *Curata* illa esse dicuntur, quæ habent populum, curamque animarum, quibus spiritualitèr præsunt. Beneficia verò *Simplicia* esse illa, quę neutrum habent, & carent utroque. Rursùs Beneficia *Curata* subdividuntur, quod alia curam habeant animarum cum potestate coactivâ quoàd forum externum (*a*), qualia sunt beneficia jurisdictionalia, nempè Papatus, Cardinalatus, Episcopatus, Abbatia, & alia quocumque nomine nuncupentur, beneficia ecclesiastica, jurisdictionem in foro fori exercentia. Alia verò curam habent animarum cum solâ jurisdictione quoàd forum internum, & sunt Parochiæ, Plebanatus, Vicariæ perpetuæ &c. habentes populum, quoàd animam dirigendum (*b*). Itidèm Beneficia *Simplicia*, Populo, Clero, & animarum curâ carentia, quas regant (*c*), bifariam dividuntur; alia sunt *Simplicia servitoria*, alia verò *merè simplicia*. Illa, quæ dicuntur Simplicia servitoria, sunt ea, quæ personalem servitutem secum ferunt, uti Missas per se celebrandi, Choro personalitèr deserviendi &c. (*d*), sub hisque comprehenduntur Canonicatus, & Dignitates in Collegiatis, vel Cathedralibus existentes, Mansionarię, Capellanię, Portiones, & alia si quæ sunt beneficia, quocumque titulo nuncupata, personali onere adstricta. Beneficia verò *merè simplicia* sunt illa, quæ omni personalis obsequii debito carent, & sunt vel omninò libera, vel talis servitii pondere advincta, quod possit per alium facultativè suppleri.

(a) *Reginald. Trax for. pœnit. lib. 19. n. 82*

(b) *Engel. Colleg. jur. Canon. p. 2. l. 3. tit. 15. n. 5.*

(c) *Perez de Lara de Capellaniis l. 2. c. 7. num. 8.*

(d) *Idem loc. cit. n. 9. & 10.*

2. Has Beneficiorum divisiones nos optimas judicamus; Veruntamèn ad evitandam confusionem, quam tot divisiones, & subdivisiones secum afferre possent intentui nostro; pro eo quod concernit hunc tractatum, unicâ divisione hùcusque usi sumus, & per totum decursum præsentis Operis utemur; nempè, quod beneficia ecclesiastica alia sunt *Residentialia*, alia verò *merè Simplicia*. Et cum, ut ab initio adnotavimus, Contradictores contendant nullum dari beneficium merè simplex, omni personali onere denudatum, adeòque cuncta beneficia esse residentialia, nullâque esse merè simplicia; nùnc probandum est, utraque verè dari à parte rei, ac rè verâ intercedere differentiam inter beneficia residentialia, & merè simplicia. Hoc autèm multis rationibus probabimus, ut elucescat, hanc differentiam non esse aeream, nequè captiosam, sed subsistentem, ac realem, perperàmque ab eisdem Contradictoribus illam impugnari, ut Cardinales,

nales, & Prelatos, atque alios, in servitio Romanæ Ecclesiæ laborantes), (idemque dicas de aliis in obsequio Principum, aut alibi commorantibus), vel ab iisdem beneficiis merè simplicibus excludant, vel non exclusos, ad residendum adigant apud Ecclesias, in quibus erecta sunt ipsamet beneficia. De immuninitate illorum, qui hujusmodi beneficia possident, ab onere personalis residentię, inferiùs ex proposito differemus; nùnc, ut innuimus, de solâ tractamus differentiâ, quę inter ipsa beneficia merè simplicia, & alia residentialia intercedit, eamque rè verâ dari contendimus.

3. Et primò eandem differentiam debere dari, probamus Rationibus *Scripturalibus*, hoc modo: Sacerdotes, & Levitæ antiquæ legis, tropologicè statum Clericorum novę legis signabant (*a*), & Synagogæ, ac Templo Judæorum, Ecclesia Christianorum successit (*b*). Supràque ostendimus originem beneficiorum ad oblationes, decimas, & primitias referri, quas lex Mosaica viris Leviticæ Tribus porrigendas esse sanciebat (*c*). Porrò in veteri Testamento Ministri Synagogæ fuerunt trifariam distributi, nempè in Pontificem, Sacerdotes, & Levitas (*d*): omnes de Leviticâ Tribu; omnes speciali ritu consecratos, ac Dei servitio deputatos (*e*): omnesque instructos præbendis, seu beneficiis, ut ità dicamus, ecclesiasticis, quatenùs omnes vivebant de proventibus, quos eis lex Mosaica destinaverat. *Sacerdotum* officium erat offerre victimas, & sacrificia (*f*). *Levitarum* munus erat Sacerdotibus sacrificantibus ministrare (*g*). *Pontificis* verò partes, præter id, quod commune habebat cum aliis Sacerdotibus, in potestate offerrendi victimas, & sacrificia super altari holocausti; erat ingredi semel in anno in Sanctâ Sanctorum; In controversiis fidei proferre sententiam: In rebus majoris momenti Deum consulere: Sacerdotes tandem, & Levitas ritu descripto in Exodo consecrare (*h*). Verùm Sacerdotes ipsi, ac Levitæ non omnes, sed perpauci in Templo actualitèr ministrabant: quinimò & nec eis poterant ibi commodè ministrare; quandòquidem inter se vivebant longè divulsi, & à Templo valdè distantes: nàm ex 48. Civitatibus, quæ Tribui Leviticæ à Josuè jussu Dei ad habitandum sunt datæ (*i*), solæ tredecim sunt Sacerdotibus consignatæ, & reliquæ trigintaquinque traditæ fuerunt Levitis (*l*). Separatìm igitùr, & in longè distantibus Urbibus vivebant Sacerdotes, ac habitarent Levitæ: ergò ipsimet Sacerdotes, & Levitę, non omnes, saltem ex debito, sed illi soli, qui erant propiores Urbi Hierusalem, vel in eâ actualitèr permanebant, de facto in Templo Domini ministrabant, & ministrare obligati erant, ut semper adessent aliqui huic officio exercendo actualitèr incumbentes. Alii verò longè morantes, poterant, si volebant, ad Templum accedere, ac ibidem ipsi quoquè ministrare; non semper tamen, sed determinatis temporibus, & vicibus, ut omnis confusio excluderetur, & ne contingeret, quod aliquandò nimia eorum copia vellet ibidem Levitali, aut Sacerdotali officio persungi.

4. Sanè viri ordinis Levitici per totam Palęstinam distributi erant (*m*), ac etiam alibi per Europam, Asiam, & alia loca, mercaturę, atque aliis lucris incumbentes, cum cœteris Hebræis, qui per varias orbis partes consistebant, & ut ait Philo, *totum penè orbem passim incolebant* (*n*). Ipsi verò Levitici ordinis viri ad numerum 120. millium ascendebant, qui erant distributi in 24. Ephemerias, seu Classes, & Turmas, quarum unaquæque continebat quinque millia hominum (*o*), & distribuebantur per hebdomadas quantum ad ministerium Templi (*p*). Adeòque quotidiè, ac qualibet hebdomandâ saltèm 2300. Sacerdotes, & Levitæ, in Templo poterant ministrare, præter illos, qui habebant lares in Hierusalem, vel qui etiam extrà tempus vicis suæ volebant ad uberiorem devotionem ministrare (*q*). Videtur autèm improbabile, quod adeò immensus numerus Sacerdotum, & Levitarum quotidiè in Templo ministrarent. Præterea Levitæ illi, ac Sacerdotes, qui longè à Hierusalem distabant, & qui hùc illùc per Asiam, Europam, & alibi, consistebant (*r*), improbabile est, quod Tem-

(a) *Hug. Card. in Deuter. 18. n. 9. excepta.*
(b) *S. Thom. 1. 2. qu. 102. art. 4. ad 3.*
(c) *Vid. hic suprà c. 3. n. 1. 4. & seq.*
(d) *Vide Beccan. Analog. vet. Test. c. 7.*
(e) *Exodi 29. Levit. 8. Num. 8.*
(f) *Martin. Beccan. loc. cit. c. 7. n. 2.*
(g) *Idem loco citat.*
(h) *Beccan. Analog. vet. Test. c. 7. qu. 4.*
(i) *Numeri c. 35. n. 7. Josuè c. 21. n. 39.*
(l) *Josuè loco citato Beccan. ubi suprà to. 3. opusc. 7. c. 6. & loco cit. cap. 7. qu. 6.*
(m) *Hugo Card. in Deuter. c. 18. n. 6.*
(n) *Philo de Legation. ad Cajum.*
(o) *Paralip. c. 24. Joseph. l. 2. con. Appian.*
(p) *Vid. Sigo de Repub. Hebræ. l. 5. c. 2. Borel. sum. decis. tom. 2. tit. 7. num. 2.*
(q) *Vide suprà to. 3. c. 2. n. 25.*
(r) *Villalpand. in Ezech. to. 2. p. 2. disp. 1. cap. 58.*

Templum adirent in ordine vicis suę, ut ibi Domino ministrarent, propter magnam distantiam. Quarè dicendum videtur, quod omnes quidem Sacerdotes, & Levitæ possent, si vellent, ad Templum properare, & ibi ordinatìm juxtà suas ephemerias ministrare; tamèn si nollent, ad id non tenerentur. Multi ergò ex his Levitici ordinis viris Templum non adibant, neque ibi personalitèr ministrabànt, & tamen Levitici ministerii fructum, & beneficium sui officii possidebant, preces Deo effundentes, eleemosynas erogantes &c. in locis, ubi actualitèr permanebant. Quid nos colligimus ex his? Colligimus primò, quod in lege Mosaicâ fuit differentia inter Sacerdotes, & Levitas, ac inter ministerium utrorumque; ac per consequens fuit etiam differentia inter præbendas eorum, sic ut prębendæ Sacerdotum, qui sacrificiis operam dabant, differrent à præbendis Levitarum, & præsertim illorum, qui tametsi possent Sacerdotibus in Templo ministrare (*a*), tamèn de facto id non agebant. Colligimus secundò, quod cum Synagoga fuerit, uti diximus, figura Ecclesiæ, tàm in sensu Scripturalium (*b*), quàm in opinione Theologorum (*c*). Miuisteria quoquè sacra illius fuerunt figura ipsius. Et sicut in veteri Testamento dabantur præbendę Levitarum, & Sacerdotum, nec Templo, à quo longè morabantur, neque sacrificiis actualitèr ministrantium, quæ per consequens non erant prębendę servitorię, neque residentiales, nec ullâ personalis servitii obligatione gravatæ, sed merè simplices, ac pertinentes ad eos ex ipsâ solâ professione, statu, & conditione suę dignitatis, & ordinis, tamquàm Deo in officio Levitico dedicatos, tametsi ob distentiam Templo non actualitèr ministrarent; adeòque illorum præbendæ erant aliquo modo differentes, atque diversę à prębendis Sacerdotalibus, ac Leviticis, & à beneficiis eorum, qui sacrificiis, & victimis offerendis actualitèr incumbebant; sic & in novo Testamento dari debent, atque dantur de facto prębendę, ac beneficia merè simplicia, nullâ personalis servitii obligatione onerata. Sed de hâc rè infrà fusiùs redibit sermo (*d*).

(a) *Deuter. c. 18. n. 6*
(b) *Cornel. à Lapid. in Ezech. 2. 5 6. Aquila.*
(c) *S. Thomas 1. 2 qu. 102. art. 4. Beccan. Analog. vet. Test. cap. 6 qu. 3.*
(d) *Vid. infrà in hoc tom. c. 9. à n. 1. ad 10.*

5. Aliâ quoquè ratione idipsum suaderi potest, petitâ ex textu D. Pauli ad Romanos scribentis, *sicut in uno corpore multa membra habemus, omnia autèm membra non eundem actum habent, ità multi unum corpus sumus in Christo, singuli autem alter alterius membra* (*e*). Quâ analogiâ corporis humani Apostolus describit Ecclesiam, & ex diversitate membrorum corporis humani, diversitatem Ministrorum Ecclesiæ peregregiè representat: huncque textum expressissimis verbis S. Gregorius adaptat eidem Ecclesię, sic dicens: *Singula ecclesiastici juris officia singulis quibusque personis singulatim committi jubemus. Sicut enim in uno corpore multa membra habemus, omnia autèm membra non eundem actum habent; ità in Ecclesiæ corpore secundum veridicam Pauli sententiam, in uno, eodemque spiritu, alii conferendum est hoc officium, alii committendum est illud &c.* (*f*). Corpus ergò mysticum Ecclesię, ex pluribus membris compactum est. Veruntamèn adnotetur, quod licèt cuncta hominis membra sint membra corporis sui, non tamen omnia sunt ejusdem necessitatis, neque dignitatis. Et ità caput, pectus, cor, venter, os, oculi, manus, brachia, crura, & similia, sunt vel omnia, vel ferè omnia humano corpori necessaria: Non sic autèm pedum digiti, unguens, cartilagines, palpebrę &c. quippè qui non sunt ipsius corporis necessarię partes, sed integrales. Itàque membra humana alia pertinent ad necessitatem corporis, alia ad illius integritatem: seu, ut ait Sanctus Gregorius, alia ad robur corporis, alia ad illius pulchritudinem spectant: *Sicut enim varietas membrorum per diversa officia, & robur corporis servat, & pulchritudinem representat; ità varietas personarum per diversa nihilominùs officia distributa, & fortitudinem, & venustatem Sanctæ Dei Ecclesiæ manifestat* (*g*).

(e) *Romanorum cap. 12. n. 4.*
(f) *S. Greg. relat. in cap. singula 2. dist. 89.*
(g) *S. Greg. loc. cit.*

6. Ergò, inhęrendo analogiæ præfatæ D. Gregorii, Beneficiarii, & beneficia ecclesiastica, quæ sunt veluti membra corporis Ecclesiæ, alia pertinent ad necessitatem, alia ad integritatem ipsius corporis: sive alia ad robur corporis eccle-

ecclesiastici spectant, alia ad ejusdem pulchritudinem. Beneficia Curata, Servitoria, & Residentialia, pertinent ad necessitatem, & robur corporis Ecclesię, quià Ecclesia sine illis stare non posset, vel respectivè non posset nisi ægrè consistere. Beneficia verò merè simplicia spectant ad Ecclesiæ integritatem, quià hæc sine ipsis adhùc posset consistere, sed nihilominùs bonum est illa adesse, quià Ecclesia Beneficiariis, & beneficiis merè simplicibus decorata, valdè coruscat, splendescit, & honore rutilat integrali. Datur ergò, & debet dari differentia inter beneficia residentialia, & merè simplicia, talis, ac tanta, quanta intercedit inter membra corporis necessaria, & integralia. Super hâc ratione vim ulteriorem non facimus, quià tamquàm similitudinaria, & analogica ex se efficacitèr non concludit: Juncta nihilominùs aliis suum sufficientèr producit effectum.

7. Probatur itidèm idem assumptum Rationibus *Theologicis* hoc modo. Quærit Angelicus Divus Thomas, an sit licitum habere plures præbendas, curâ animarum carentes, absque dispensatione: & rè argumentis hinc indè propositis discusâ, atque attentiùs ventilatâ; concludit, id esse licitum, hac præsertim ratione, quod licet retinere plures præbendas, *aliquas inordinationes contineat; tamèn aliæ circumstantiæ possunt supervenire, ità honestantes actum, quod prædictæ inordinationes totalitèr evacuentur* (a). Ex quo patet, quod sanctus Doctor optimè distinxit inter beneficia Curata, & beneficia mere simplicia, hæcque ab illis valdè differre cognovit: Movet enim illam quæstionem directè ad beneficia merè simplicia, nullam obligationem residentiæ involventia, & nullius personalis servitii onere adstricta: non verò agit ibi de beneficiis simplicibus residentialibus, nempè de Canonicatibus, Mansionariis &c. Siquidèm in Argumento, sed contrà, adducit prò ratione suæ responsionis hasce periodos: *illud, quod vergit in commune periculum, non est ab Ecclesiâ sustinendum; sed Ecclesia sustinet, ut aliqui communitèr habeant duas præbendas, ergò in hoc non est periculum peccati mortalis* (b). Igitùr D. Thomas loquitur de illis beneficiis, quorum pluralitatem Ecclesia sustinet posse insimul retineri: hæc autèm sunt beneficia merè simplicia. Ulteriùs ipse S. Thomas in titulo articulis, quærit de beneficiis non curatis, quæ retineri valent insimul absque dispensatione. Sed beneficia non curata, quæ insimul retineri possunt absque dispensatione, sunt beneficia merè simplicia: item beneficia, quorum pluralitatem Ecclesia sustinet posse retineri, sunt beneficia merè simplicia, ergò D. Thomas agnovit utraque beneficia, tùm Curata, & Residentialia, tùm merè Simplicia: & inter ea differentiam ostendit notabilem intercedere.

8. Præptereà D. Thomas allegat prò ratione retinendi plures præbendas, consuetudinem, per quam Jura prohibentia illarum pluralitatem, sunt abrogata: cujus quidem consuetudinis quanta sit vis, nemini non est notum: eamque certum est licitè posse leges abrogare (c), cum sit altera natura (d), & altera lex, seu jus non scriptum, inductum ex tacito usu illorum, qui habent facultatem condendi legem (e). Hæc autèm ratio consuetudinis, si probat pro beneficiis simplicibus, residentialibus, & servitoriis, quemadmodum sunt Canonicatus, Mansionariæ &c. multò magis probat prò beneficiis merè simplicibus. Prouti de facto plures Theologi, & præsertìm Valentia, Sotus, Navarrus, & alii (f), ad probandum, quod aliquis possit possidere plura beneficia merè simplicia, utuntur prædictâ ratione, ex D. Thomâ desumptâ; ergò tàm ipse S. Doctor, quàm Theologi cum illo, fatentur verè dari differentiam inter beneficia curata, & residentialia, ac beneficia merè simplicia.

9. Clariùs adhùc hanc distinctionem patefacit alibi D. Thomas, docens, quod Beneficiarius, præter obligationem, quam debet Deo, laudes divinas persolvendi, debet etiam aliquid Ecclesiæ, & hoc *debet exsolvere, vel per se ipsum, si sit præbenda, quæ requirat residentiam: vel per Vicarium, si hoc sufficiat secundum*

(a) *S. Thom quodl 9. art. 15.*

(b) *S. Thom. loco cit.*

(c) *Fagnan. in cap. utrum n. 12. de Cognat. Spiritual. lib. 4.*

(d) *Surd. de alim. tr. 1 tit. 1. nu 7. Barbos. repert. pract. Conclus. V. Consuetudo.*

(e) *Card. de Luc. de Locat. disc 1. n. 26. & de Jurisd. disc. 34. n. 29.*

(f) *Valent. to. 2 disp. 5. q. 7 pun 2 § 4 Vers. quarta. Sot. de Just. & Jur. l 3 q. 6. art. 3. Navar. in manual cap. 25. num. 128.*

dum Ecclesię statum, ac consuetudinem (*a*). Vide ergò quam dilucidè distinguat D. Thomas beneficia residentialia, à merè simplicibus, quorum onus potest per Vicarium, sive Substitutum adimpleri. Ex hisque patet quam insubsistens sit Contradictorum locutio, quâ impavidè affirmant, quod distinctiones inter beneficia compatibilia, & incompatibilia: residentialia, & simplicia, seu merè simplicia, sunt nova theologia, & distinctiones antiquitati prorsùs incognitæ, atque inauditæ, solumque delicato præsentium temporum palato, & luxui accommodatæ. Hę sunt distinctiones antiquæ, & antiquissimę, Theologorum Apici Sancto Thomæ cognitæ, & à Theologorum ingenti profluvio approbatę, quas temerarium est carpere, & vel improvido rigore, vel affectu politico vellicare, sub obtentu observantiæ sacrorum Canonum, si qui sunt ad hoc facientes, qui contrariâ Ecclesiæ praxi, & legitimâ, ac plusquàm præscriptâ consuetudine sunt abrogati. Quinimò cum communis Theologorum opinio, constanti Ecclesię praxi cohęrens, defendat distinctionem, sive differentiam, vertentem inter beneficia compatibilia, & incompatibilia; inter simplicia residentialia, & merè simplicia; velle nùnc istas differentias impugnare idem est ac Ecclesiam de errore notabilissimo criminari, quod comminisci est quid impertinens, ac temerarium; & pertinacitèr proferre, est evidentèr hæreticum.

10. Aliâ ratione Theologicâ idipsum probatur: Quæstio est satis notabilis inter Theologos, de quâ etiam suprà locuti sumus (*b*). An in dispensatione beneficiorum ecclesiasticorum detur acceptio personarum, acceptatorem lęthali crimine involvens. Et Doctores passim, cum D. Thomâ, affirmativè respondent (*c*), hæcque sententia consona est Doctrinę S. Augustini, ubi ait, *quis ferat, si quis divitem eligat ad sedem honoris Ecclesiæ, contempto paupere instructiore, & sanctiore* (*d*)? Sed & cogruit cum sensu sacri illius textus, *eligite meliorem, & eum, qui vobis placuerit de filiis Domini vestri, & eum ponite super solium patris sui* (*e*). Ista autèm dignioritas non est consideranda in eo, qui percepturus est beneficia, simplicitèr, ac prout est in se, sed secundum quid, & prout refertur ad bonum commune (*f*). *Contingit enim quandòque quod ille, qui est minùs sanctus, & minùs sciens, potest magis conferre ad bonum commune, propter potentiam, vel industriam, vel propter aliquid hujusmodi* (*g*). Itàque ad evitandam culpam acceptionis personarum, eligendus est semper ad beneficia dignior (*h*), & in hoc cum D. Thomâ consentiunt passim Theologi, Alensis, Major, Sotus, Valentia, & alii (*i*). Verùm hujusmodi doctrina non habet locum in beneficiis merè simplicibus, quià hęc sufficit conferre digno, utcumque dignus sit, etiam si non sit dignior (*l*), prouti fusius hìc suprà ostendimus (*m*). Alioquin non solùm Collatores, sed etiam Patroni beneficiorum merè simplicium de Jure patronatus (*n*), deberent ad ea præsentare digniorem, quod nullus Theologus affirmabit. Dignior ergò debet eligi necessariò in beneficiis Curatis, & administrationem habentibus, non verò in merè simplicibus, & sic ex hoc capite agnoscitur esse differentiam inter beneficia residentialia, & merè simplicia.

11. Quodque hæc sit mens D. Thomæ patet, quià ipse dignioritatem exigendo in eo, qui beneficium accepturus est; loquitur de beneficiis curam animarum habentibus, vel de predìtis administratione, quæ involvat respectum ad bonum commune: undè ait: *non oportet, quod semper eligatur ille, qui est melior simplicitèr: possibile est enim, quod illi, qui est in charitate perfectior, deficiant multa, quę requiruntur ad hoc, quod aliquis sit prælatus idoneus, quę in alio, qui est minoris charitatis inveniuntur, & sunt scientia, industria, potentia, & alia hujusmodi: undè non oportet semper eligere meliorem simplicitèr, sed eum, qui sit melior ad hoc officium* (*o*). Ergò dùm D. Thomas, & cum eo Theologi, culpam acceptionis personarum non agnoscunt, nisi in distributione beneficiorum habentium curam animarum, vel administrationem, quę habeat respectum ad bonum commune, proculdubiò distinguunt hujusmodi beneficia à beneficiis merè

(a) S.Thom.quodlib. 1.qu.7.art.13.

(b) Vide hic suprà c.5.n.23.

(c) S Thom.2.2.q.63 art.2.& quodl.8 q.4. art.6.

(d) S. August.ep.29.

(e) 4.Regum c.10.3

(f) S.Thomas 2.2. qu.85.art.3.

(g) Idem 2.2.qu.85. art.2. in corp.

(h) S.Thom.quodl.8. qu.4.art.6.

(i) Alensis 3. p. qu. 136.membr.2. Major. in 4 dist.15. Sotus de Just.lib.3.qu.ult. art.2. Valent. tom.3. disp.5. qu.7.pun.2 §.2.

(l) Garcia de benef. p.7.c.6.n 16.

(m) Vide hic suprà cap 5.

(n) Garcia loc.citat. num.18.

(o) S.Thom quodl.6. qu.5.art 9 & quodl.8. qu.4.art.6. & 2.2.qu. 63.art.2.

merè simplicibus, quę non sunt talia, & sic differentiam agnoscunt, atque approbant inter beneficia residentialia, & beneficia merè simplicia. Hinc cum audiuntur aliqui exaggerantes, quod beneficia ecclesiastica sunt conferenda dignioribus & ità Origenes docuit; *qui præstantior est omni populo, qui doctior, qui sanctior, ille eligitur ad Sacerdotium* (*a*): Ità S. Leo Papa Anastasio Thessalonicensi perscripsit: *Metropolitano defuncto &c. ex Presbyteris ejusdem Ecclesię, vel Diaconis, optimus eligatur* (*b*): Ità Innocentius Papa III. in Decretalibus definivit: *discreto judicio deberi ecclesiasticum officium, seu beneficium in personâ magis idoneâ dispensari* (*c*): Cum hęc, inquam, & cum similia dicuntur, vera sunt, & locum habere debent, non quoàd omnia beneficia generalitèr sumpta, sed quoàd ea, quę curam animarum habent, vel aliud ministerium, involvens respectum ad bonum commune: alia verò hisce oneribus carentia, prout sunt beneficia merè simplicia, non est necesse, quod dignioribus conferantur, sed sufficit, si dentur dignis. Igitùr ex hujusmodi inspectione debiti, conferendi beneficia differentèr, nempe residentialia necessariò dignioribus, & merè simplicia sufficiat conferre Clericis dignis, etsi non dignioribus, patet, quod inter beneficia residentialia, & merè simplicia, datur, & dari debet notabilis differentia. Sed ad Legales rationes descendamus.

(a) *Orig homil. 6. in cap. 8. Levit. cap licet 15. caus. 8. qu. 1.*
(b) *S. Leo ep. 82 seu 84. c. 6. cap. Metropolitane dist 63.*
(c) *Cap. Un. ut benef. sin. dimin. conf.*

12. Quærunt Jurisconsulti, utrum Clericus possidens beneficium in alienâ Diœcesi, sortiatur domicilium, & forum illius loci, in quo erectum est beneficium, & passim concludunt, quod si beneficium est merè simplex, Beneficiarius sortitur quidem forum, sed non domicilium. Si verò beneficium sit residentiale, Beneficiarius unà sortitur & forum, & domicilium (*d*). Loquimur de domicilio, non verò de privilegiis civium; nàm hisce privilegiis, quibus cives potiuntur ad differentiam forensium, gaudent quoque Clerici ubicumque possident beneficium cujuscumque sit speciei, etiam si sit merè simplex (*e*). Domicilium autèm non contrahit, nisi qui possidet beneficium residentiale. Forum verò quilibet sortitur propter quodlibet beneficium. Hinc Clericus, beneficium merè simplex possidens in Diœcesi alterius Episcopi, potest ab eo Episcopo ad ordines promoveri (*f*). Servatâ nùnc tamen formâ, quæ in constitutione Innocentii Papæ XII. incipiente *Speculatores* pręscribitur. Potest, inquam, promoveri, quià sortitur forum illius Episcopi, ratione beneficii ipsius merè simplicis: ordinatio autem est actus consecutivus fortitionis fori. Si ergò Beneficiarius merè simplex, tametsi sortiatur forum, non tamen sortitur domicilium; Beneficiarius verò residentialis utrumque sortitur; patet, quod inter beneficia residentialia, & merè simplicia intercedit legalis, & valdè notabilis differentia. Plura quoquè jura differentiam inter utraque hujusmodi beneficia intercedentem affirmant, & inprimis in *cap. super eo, de prębend. & dignit. in 6.* definitur, quod præbenda cui unita est Parochia, unà cum Personatu, cui paritèr alia parochialis cura est annexa, possunt sine dispensatione insimul retineri, quià cura animarum, unita præbendæ, vel personatui, se habet ac si esset beneficium simplex (*g*). Supponitque, quod præbenda, cui parochia unita est, sit paritèr beneficium merè simplex, nullâ residentiæ, vel servitii personalis lege constrictum, & quod parochia per Vicarium administretur, ad id specialitèr deputatum (*h*), ac quod in eâ Præbendatus residere non teneatur (*i*). Agnoscit ergò jus, & fatetur esse differentiam inter beneficia residentialia, & merè simplicia, nedùm quæ per se merè simplicia sunt, sed etiam quæ sunt talia per accidens, quemadmodùm est parochia, unita præbendæ. Sed ad clariora jura pergamus.

(d) *Carleval. tr. de Judic. l. 1. tr. 1. qu 3. de foro rei sitæ n. 45. Salgad. de supplic. ad SS. p. 2. c. 5 §. 3. n. 14. et 15.*
(e) *Beliet. disquis. Cler p. 1. de disc. Cler. § 2. n. 15.*
(f) *S. Cong. Conc. 26 Maii 1599. Barbos. sum. Apostal. decis. collect. 64. n. 3.*
(g) *Gloss. in c. super eo 6. in casu de præb. in 6.*
(h) *Gloss ibid Verb. Annexæ.*
(i) *Gloss. ibidem Ver. non obviet.*

13. In *capitulo gratia 7. de rescriptis in 6.* disponitur sub his terminis; *gratia, quam super beneficio à Sede Apostolicâ te impetrasse proponis, vitiosa reputari non debet, quamvis de alio beneficio, ab Episcopo tuo, anteà tibi absenti, & ignoranti collato, nullam feceris mentionem. Utrumque tamèn (si talia sint beneficia, quæ simul nequeant de jure teneri) habere non potes: sed eligas quod ex eis malueris*

iure is retinere. Notentur verba illa, *si talia sint beneficia, quæ simul nequeant de jure teneri*, quæ exceptiva sunt; & exceptio ex notissimis firmat regulam in contrarium (*a*). Ergo lex, tametsi in hujusmodi canone prohibeat bina illa beneficia, de quibus loquitur, ab uno, & eodem Clerico retineri, supponit tamèn alia dari beneficia, quæ valent *simul de jure teneri*. Hujusmodi autèm beneficia, quæ insimul valent de jure teneri, sunt beneficia merè simplicia, ut de se patet; & glossa inibi, verba illa exponens, adjungit: *habere plura beneficia non curata, & quæ de consuetudine, vel statuto residentiam non requirunt, non est peccatum, nec contrà jura* (*b*). Igitur nedùm jàm de jure est, sed & Pontifex in hoc canone supponit, quod dudùm antè sua tempora de jure esset, aliqua dari beneficia merè simplicia, omnis incompatibilitatis onere destituta, & talia, quæ insimùl possint sine dispensatione ab uno, & eodem Clerico possideri. Jus ergò differentiam approbat, & agnoscit inter beneficia residentialia, & merè simplicia vertentem, & insipientèr loqui demonstrat eos, qui contendunt, differentiam ipsam inter beneficia compatibilia, & incompatibilia; residentialia, & merè simplicia, esse novam, atque sanctionibus antiqui Juris ignotam.

14. Paritèr in *capitulo quià per ambitiosam 15. de rescriptis in 6.* Postquàm Pontifex narravit, se, aliosque Papas Antecessores suos, licentiam percipiendi fructus aliquibus Clericis contulisse, tametsi apud Ecclesias, in quibus beneficia possidebant, nullatenùs resident, sic statuit: *Nos volentes emendare præterita, & quantum possumus adversus futura cavere omnes hujusmodi, & similes indulgentias, personis, non Ecclesiis, vel dignitatibus datas, penitùs revocamus, & eorumconcessionem nostris volumus exulare temporibus. Quodque nobis licere non patimur, nostris successoribus indicamus.* Ubi Glossa opportunè adnotat hujusmodi *indulgentias concessas Ecclesiis non revocari* (*c*). Deindè addit, quod, *si dignitati, vel Ecclesiæ datum esset tale privilegium, per hanc decretalem revocatum non est* (*d*). Deindè examinat articulum, an postquàm Pontifex indulgentias illas revocaverat, easdem valeret de novo concedere; & affirmativè respondet (*e*). In quam sententiam Doctores quoque descendunt, ex eo quod Pontifex nec se, nec successores suos ligare valet: cum auctoritatem suam habeant non ab hominibus, sed à Christo (*f*). Patet ergò ex his, quod Pontifex, jus condens, distinxit inter personas, & Ecclesias; atque inter immunitatem ab honere residendi, sive personaliter deserviendi, concessam personis, & concessam Ecclesiis: primam revocavit, quià noxiam, plura mala propagantem, & bono publico perniciosam. Secundam reliquit intactam: prout & intactam reliquit suam, suorumque successorum auctoritatem, si easdem licentias voluissent de novo ex justis causis concedere. Tàm Canon ergò, quàm Pontifex supponunt dari Ecclesias, sive beneficia, privilegio donata, per quod eorum possessores à servitio personali sint exempti, ad differentiam beneficiorum tali privilegio carentium: ergò agnoscunt, & fatentur, dari beneficia residentialia, tali privilegio carentia, & beneficia merè simplicia eodem privilegio constipata, quod sive sit privilegium à Pontifice, sive à Canone aliquo, sive à consuetudine inductum, parum refert. Jus igitùr in hoc Canone differentiam esse affirmat inter beneficia residentialia, & beneficia merè simplicia.

15. Demùm in *capitulo Clericos 17. de Clericis non residentibus*, sanctio hæc generalitèr evulgatur, ad quemdam Ordinarium directa: *Clericos in Ecclesiis tuæ jurisdictionis beneficia, quæ residentiam exigunt assecutos, si ad alterius diœcesim absque licentiâ tuâ morandi causâ transierint, liceat tibi, si moniti non redierint, dictis beneficiis, nisi excusationem rationabilem ostenderint, spoliare.* Nulli dubium est, quod exceptio firmat regulam in contrarium, uti paulò antè indicavimus (*g*). Loquendo ergò canon de beneficiis, quæ residentiam exigunt, alia cognoscit adesse, quæ servitutis personalis onere non arctantur: & ità fatetur, approbatque differentiam, quæ inter beneficia residentialia, & beneficia merè

(a) *L. quæsitũ §. denique ff. de fid. instr. Dec. in c. cum dilecta n. 6. & 7. de confir. util. Barbos. tr. var. Axiom 85. num. 4.*

(b) *Gloss. in c. Gratia Verb. de jure de rescr. in 6.*

(c) *Gloss. in cap. quià per ambitiosam 15. V. Ecclesiis de rescr. in 6.*

(d) *Gloss. ibidem V. vel dignitatibus.*

(e) *Gloss. eodem loco Ver. temporibus.*

(f) *Passerin. in d. c. quià per ambitiosam 15. de rescript. in 6. d. 1. n. 14. & 15.*

(g) *L. quæsitum §. denique ff. de fid. instr.*

merè simplicia intercedit: undè nescimus quâ veritate Contradictores (sive politicè, sive in sensu propriæ mentis quis novit?) quâ, inquam, veritate audeant affirmare, jure veteri nullam fuisse simplicium beneficiorum à cœteris distinctionem; cum ex hùcusque allatis textibus, utrorumque differentia, vel ipsis cœcis oculis enitescat.

16. Et sanè quodnam est hoc jus vetus, cui fuisse ignota contenditur beneficia merè simplicia? Si per jus vetus intelligantur, vel cunctæ, vel aliqua ex illis aggregationibus Canonum, quas compilarunt Dionysius Exiguus, Martinus Bracarensis, Isidorus Mercator, Burcardus Vvormaciensis, Anselmus Lucensis, Ivo Carnotensis (*a*), & alii quoque, qui Canones collegerunt (*b*). Nos dicimus hasce collectiones fuisse privatas, & nunquàm Juris publici, adeptas titulum, vel effectum (*c*), nisi quatenùs Canones, ab eis aggregati, propriâ stipati sunt auctoritate, prout sunt Canones in Conciliis, vel à Pontificibus editi. Si verò fortè intelligatur illa, quam Christophorus Justellus edidit, cum titulo Codicis Canonum universæ Ecclesiæ; dicimus quod hæc multò minùs aliis meretur titulum publici juris antiqui, quoniam infinitis mendis scatet, ac tot habuit impugnatores, quot sunt veritatis amantes (*d*). Titulus ergò Juris publici illis solis collectionibus Canonum competit, quæ sunt Romanorum Pontificum auctoritate, & Ecclesiæ usu firmatæ, quemadmodùm sunt decretum Gratiani: Libri quinque decretalium à S. Raymundo de Pennafort, jussu Gregorii Papæ IX. compacti; Necnon liber sextus decretalium Bonifacii Papæ VIII. Clementinæ, à Clemente Papâ V. editæ. Extravagantes Joannis Papæ XXII. ac quædam aliæ Extravagantes communes, ex quibus coaluit Corpus Juris Canonici (*e*). Hæque omnes componunt non jus novum, sed jus vetus. Undè Petrus Annatus, quærens quodnam sit jus novum, ait: *Præter hac juris Canonici Corpus ex quinque libris illis præfatis, videlicèt ex Decreto, Decretalibus, Sexto, Clementinis, & Extravagantibus conflatum, accessit jus novum aliud, à tempore Clementis V. ad nostra usque tempora inductum, per Concilia Generalia, vel per novas Summorum Pontificum Constitutiones in Bullario collectas, vel in Regulis Cancellariæ &c.* (*f*).

(a) *Schelestr. Antiquit. illustr. dissert. 2. c. 9. 10. 11. 12.*

(b) *Natal. ab Alex. histor. Sæc. 2. Append. ad dissert. 20. Bellarm. de script. Eccl. in Gratiano.*

(c) *Bellarm. de script. Eccl. in Gratiano.*

(d) *Schelestrat. loco citat. c. 12.*

(e) *Engel. Colleg. jur. Can. par. 1. in proœm. à n. 3. ad 10.*

(f) *Petr. Annat. Appar. ad posit. Theol. l. 6. art. 1. f. 248*

17. Cum ergò ex præfatis decretalibus, & corpore Juris Canonici, (quæ faciunt jus antiquum, ad differentiam recentioris) produxerimus differentiam agnitam, & approbatam, inter beneficia residentialia, & beneficia merè simplicia, patet, quod gratis asseritur, hanc distinctionem, sive differentiam, fuisse juri veteri ignotam. Prætereà Gratianus, qui Decretum compegit, floruit anno 1127. in Cœnobio S. Felicis Bononiæ monasticam vitam agens (*g*). Gregorius Papa IX. cujus jussu S. Raymundus decretales collegit, sedere cœpit in Cathedrâ D. Petri anno 1227. (*h*). Bonifacius Papa VIII. quo Auctore prodiit Sextus Decretalium, Pontificatum inivit anno 1294. (*i*). Et sic jàm quingentis, & sexcentis ab hinc annis jura hujusmodi prodiere, quæ nunquid antiqui juris titulum non merentur? Nunquid modernum est, quod jàm à quingentis, & sexcentis annis est conditum? Non potest igitùr dici antiquo juri prorsus ignota differentia præfata beneficiorum, in beneficia residentialia, & beneficia merè simplicia, quandò hæc ex Decretalibus, & Sexto Decretalium verbis disertissimis indicatur. Et quatenùs in oppositum contendatur, quod per jus vetus intelligitur jus, Decreto, & Decretalibus perantiquius, nos negamus suppositum, nempè quod hujusmodi jus perantiquius detur à parte rei.

(g) *Jo. Trithem. de vir. illustr. in Gratian. Bellarm. de script. Eccl. in Gratian.*

(h) *Platina Ciaccon. & c. in Gregorio IX.*

(i) *Platin. Ciaccon. & c. in Bonif. VIII.*

18. Cœterùm tametsi hoc jus daretur, quod aliquandò juris publici auctoritatem, & titulum habuisset, nec in eo memoria fieret differentiæ inter beneficia residentialia, & merè simplicia, nos respondemus, quod non antiquis, & obsoletis, sed nostris moribus vivimus: *Et si quis de absolutâ, & integrâ restitutione juris antiqui, & novi oblatione, contendant, perindè aget, ac si Imperiorum inveteratorum administrationem ad eam formam revocare velit, quæ in ipsis regnorum initiis obtinebat* (*l*). Dicet hic aliquis, quod Gregorius PP. IX. fuit

(l) *Petr. de Marca de Concord. Sacerd. & Imper. l. 3. c. 6.*

fuit primus, qui, edito capitulo *Clericos* 17. *de Cler. non resid.* dedit locum controversæ distinctioni, anteà incognitæ, & sic illa est nova, & antiquo juri prorsus incognita: Hos ad hoc bifariam respondemus primò, quod non est nova hujusmodi distinctio, quæ jàm, ut innuimus, à quingentis annis, & ultrà in textu juris publici, quo utitur Ecclesia, enitescit. Secundò, quod hæc distinctio fuit cognita, & usitata saltem quo ad rem per illam significatam, usque à tempore Concilii III. Aurelianensis, quod actum est anno Christi 540. ut inferiùs ostendetur (*a*). Deindè ad exuberantiam strictè hoc modo argumentamur, vel beneficia merè simplicia erant à parte rei ante Gregorium IX. vel non: si non; ergò quid mirùm, quod incognita esset eorum differentia, & distinctio, quandò ipsamet beneficia non erant in rerum naturâ? Debebant ne memorari in corpore Juris publici distinctio rei, quæ nullatenùs existeretis?

19. Paritèr si ante Gregorium IX. beneficia merè simplicia non erant à parte rei; ergò signum est, quod fuerunt de novo fundata post tempora, quibus Gregorius ipse Romanæ Cathedræ insedit: & si fuerunt post illam ætatem de novo fundata, certè potuit Papa, potuerunt Episcopi, in erectionis, & fundationis limine, beneficiis ipsis, leges, titulum, & libertates, sibi magis gratas ingerere, & præsertim id potuerunt fundatores beneficiorum, ex eâ generali ratione, quod quilibet in concessione rei suæ potest apponere legem, quam velit (*b*). Quare sicut ab initio potuit per Pontificem, & Episcopos primis illis, & antiquis beneficiis diversitas titulorum, & officiorum apponi; sicut aliis inesset titulus, & officium Parochiæ cum onere pascendi populos: aliis nomen, & munus Archidiaconatus, Decanatus, Canonicatus &c. cum obligatione in Choro psallendi; ità potuit tùnc, & potuit posteà, & poterunt semper institui novæ species beneficiorum, & signantèr potuerunt institui beneficia merè simplicia, quæ onere personalitèr deserviendi careant. Quis enim in hoc alligavit manus Ecclesiæ?

20. Olim non erant in Ecclesiâ nisi Regulæ Monachales S. Basilii in Oriente (*c*), & S. Benedicti in Occidente (*d*), vitæ contemplativæ applicatę. Posteà verò, approbante Honorio Papâ III. instituti sunt Ordines fratrum Mendicantium, Sanctis Dominico, & Francisco auctoribus (*e*). Aliæque subsequentèr subintroductæ sunt familiæ Augustinianorum, Carmelitarum, Servitarum &c. omnes vitę activę simul, & contemplativæ incumbentes (*f*). Nunquid hæ ordines, & familiæ Mendicantium, sunt novæ in Ecclesiâ Dei, quæ jàm in eâ à quingentis annis florescunt? Nunquid ipsi ordines, & familiæ Mendicantium sunt improbandæ, quià priscis Ecclesiæ sæculis fuerunt prorsus ignotæ. Nunquid Ecclesia, post approbatos ordines, & familias Monachales, non potuit approbare illas Mendicantium? Et post approbatas utrasque, nunquid non potuit etiam Clericales admittere, à Sanctis Ignatio, Cajetano, aliisque piis Institutoribus excitatas (*g*), quæ aliis viis, aliisque principiis à Monachalibus, & Mendicantibus, pergunt? Certè qui hoc diceret, non saperet, sed insaniret.

21. Eodem ergò modo, eâdemque ratione, Ecclesia, post instituta beneficia Curata, & alia residentialia, potuit noviorem beneficiorum speciem adiungere, à quibus residentiæ, & servitii personalis leges abessent: hæcque beneficia sunt illa, quæ vocantur merè simplicia, & uti talia, & uti novitèr instituta, non subjacent oneri residentiæ, ac servitutis personalis, cui subsunt beneficia residentialia, antè Gregorii IX. sæculum instituta. Quod si dicatur beneficia illa, quæ nùnc dicuntur merè simplicia, non esse novitèr instituta, sed esse illa eadem, quæ antè Gregorii IX. tempora dicebantur residentialia, injustèque fuisse illis detractum onus residentiæ, & de suâ specie residentialium fuisse indebitè traducta ad aliam speciem beneficiorum merè simplicium; respondemus hoc non esse dicendum, sed probandum: probetur rem ità esse, & posteà redibimus ad sermonem. Potuerunt enim quidem antè Gregorii IX. tempora esse bene-

(a) *Vid. hic infrà c.* 28. *n.* 2. *& seq. usq. ad* 7

(b) *L.* 1. *§ conveniat ff. depositi l. legem C. de pactis l. legem C. de donat.*

(c) *Barbos. jur. Eccl. univ. l.* 1. *c.* 41. *num.* 10. *&* 21.

(d) *Idem loc. cit. nu.* 11. *&* 35.

(e) *Odoric. Reynald. an.* 1216. *nu.* 48. 49. *& an.* 1219. *n.* 55.

(f) *Barbos. loc. citat. num.* 17.

(g) *Barbos. loc. citat. n.* 158. 189. 198. *&c.*

beneficia merè simplicia; & illamet adfuisse quantum ad speciem, satis jàm ostendimus: at quod in individuo hæc, vel illa, de quibus nùnc sit quæstio, essent illa ipsa, quæ antè Gregorium præventivè fuerant erecta, hoc est probandum. Probetur ergò rem ità esse, & posteà redibimus ad sermonem, ac postulabimus à Contradictoribus, quis alligavit manus Ecclesiæ, & præsertim Summi Pontificis supremi administratoris omnium bonorum ipsius Ecclesiæ (*a*), ut non valeat ex unâ Ecclesiâ suscipere, & alteri subsidium præbere (*b*), nec valeat beneficia in Commendam concedere (*c*): demùm beneficia residentialia vertere non valeat in merè simplicia?

(a) *S. Thom. 2. 2. qu. 100. art. 1.*
(b) *S. Thom. in Philippens. 4. lect. 2. circ. fin.*
(c) *Barbos. Jur. Eccles. Univ. l. 3 c. 9. n. 22*

22. Si verò beneficia merè simplicia erant à parte rei antè Gregorium Papam IX. sed eorum vocabulum non erat in Juris corpore designatum, versabimur in lite dè nomine: nihilque imputandum erit culpę Gregorio Papæ IX. quod nominaverit sub vocabulo beneficiorum non residentialium beneficia merè simplicia, quæ dudùm antè illum erant à parte rei, libera, & à munere residendi, atque ab alio personali onere exempta. Habet hoc Philosophia, habet Theologia, habet Jus, habent omnes humanæ facultates, & scientiæ, ut possint novas voces edere, & veritatem rerum ad se spectantium novis verbis exprimere. Habet autem hoc in suâ potestate etiam Ecclesia, quæ de facto prò temporum opportunitate, toties, quoties opus fuit, novis vocibus rerum præexistentium veritatem explicare consuevit. Si licèt antè tempora Magni Concilii Nicæni, famosum nomen *Homousion* ignotum esset, nisi quatenùs apud Eusebium Nicomediensem à quibusdam fuerat observatum (*d*); tamen quià consubstantialitas Filii Dei cum Patre suo, semper, & ab æterno realitèr fuerat, atque erat Ecclesia, ad Arrium, & Arrianos confundendos, totis viribus, prò ejusdem vocis introductione, & usualitate pugnavit (*e*). Nomen *Theotòcon*, ante tempora Concilii Ephesini fuit ignotum; sed quià maternitas Dei realiter fuerat, eratque in beatissimâ Virgine Mariâ Ecclesia, ut Nestorium, & Nestorianos confunderet, contrarium sentientes, toto evisu, prò ejusdem vocis introductione, & usualitate pugnavit (*f*).

(d) *S. Ambr. de fid. ad Gratian. lib. 3. cap. ult.*
(e) *Concil. Nicæn. I. S. Athan. in epistola Decr. Nicæn. cont. Arrii hæres.*
(f) *Vid. Conc. Ephesin. S. Cyril. Anathematism. I.*

23. Nomen *Theandrica*, antè tempora Concilii III. Constantinopolitani fuit ignotum, nisi quatenùs in D. Dionysii Areopagitæ voluminibus opportunè fuerat adnotata (*g*); Sed quia in Christo fuerant divina, & humana voluntas; ejusque operationes Deiviriles dictæ sunt; ideò Ecclesia, ad Macharium, & Monothelitas expugnandos, contrarium effutientes, prò ejusdem vocis introductione, & usualitate pugnavit (*h*). Demùm nomen *Transubstantiatio* antè Concilii IV. Lateranensis tempora, fuit ignotum, sed quià conversio substantię panis, & vini in substantiam Corporis, & Sanguinis Christi in Sacramento Eucharistiæ realitèr fuerat, atque erat, Ecclesia ut tùnc Almaricum, & Berengarium, ac posteà Lutherum retunderet, oppositam blasphemantes, prò ejusdem vocis introductione, & usualitate pugnavit (*i*). Quid plura! Dictiones Trinitas, Subsistentia, Persona, Hypostasis, Personæ notio, Actus notionales, Relatio &c. in Scripturâ Sacrâ sub expressis terminis non leguntur, & aliquandò fuerunt incognitæ (*l*). Sed quia earum significatio à parte rei semper fuit; Ecclesia, vocabula illa paulatìm, atque occasione datâ deprompsit, & prò eorum introductione, atque usualitate pugnavit.

(g) *S. Dionys. Areop. epist. ad Cajum.*
(h) *S. Thom. 3 part. qu. 19 art. 1. ad prim. & ibi Seraph Cappon.*
(i) *Conc. Later. IV. cap. 1. de fid. Cathol. Conc. Trid. sess. 13. c. 4.*
(l) *Valent. tom 3. Prologom. de Trinit. cap. 3.*

24. Pergamus ulterius, nomen *Antipodum* antiquitùs non erat, nisi quatenùs prò fabuloso habebatur: undè ipsorum Antipodum existentiam memoravit quidem narrativè Tullius (*m*): At impugnavit Lactantius Firmianus (*n*): derisit Beda (*o*): Procopius Gazæus negavit: & inter alios Patres, de illâ, tamquàm de rè commentitiâ sentientes, S. Augustinus talitèr declamavit. *Quod verò, & Antipodas esse fabulantur, idest homines à contrariâ parte terræ, ubi sol oritur, quando occidit nobis, adversa pedibus nostris calcare vestigia, nullâ ratione credendum est &c. Cum divina Scriptura testetur, homines ex uno Adam in hoc nostro emisphærio* pro-

(m) *Cicer. 4. Academ.*
(n) *Lactant. l. 3. Divin. Instit. c. 24.*
(o) *Beda de ration. tempor. c. 32.*

progenitos; nimis absurdum est dicere, aliquos homines ex hoc in aliud emisphærium, impertransibilis Oceani immensitate trajectâ, navigare potuisse, ut etiam illic humanum genus propagarent (a). Et tamèn Antipodum nomen, & res per illud significata, à duobus, & ultrà sæculis, ex quo Christophorus Columbus, & alii successivè incomparabiles Cosmographi, Americus Vespuccius, Ferdinandus Magallanius, Franciscus Dracus, & alii, Oceano pertransito, totum Orbem terrarum circumlustrarunt, est adeò verum, certum, & usuale, ut prò stulto haberetur, si quis & nomen Antipodum, & rem per illud significatam, auderet contumacitèr denegare.

25. Itèm olim festum Conceptæ Virginis Mariæ sub nomine Sanctificationis celebrabatur (b): Et quià Canonici Lugdunenses, prò verbo Sanctificationis, utebantur voce *Conceptionis*, Divus Bernardus acrem illis epistolam scripsit, intèr cœtera exclamans: *Undè ergò Conceptionis Sanctitas? An dicitur Sanctificatione præventa, quatenùs jàm Sancta conciperetur, ac per hoc sanctus fuerit, & conceptus: quemadmodùm Sanctificata jàm in utero dicitur, ut sanctus consequeretur & Ortus. Sed non valuit antè sancta esse, quam esse &c. Si igitur antè conceptum sui sanctificari minimè potuit, quoniam non erat, sed nec in ipso quidam conceptu, proptèr peccatum, quod inerat; restat ut post conceptum in utero jàm existens, sanctificationem accepisse credatur, quæ excluso peccato, sanctam fecerit nativitatem, non tamèn & conceptionem* (c). Veruntamèn Ecclesia successu temporis Vocem Conceptionis talitèr est amplexata, ut Sanctificationis Vocabulum è sacris Dypticis abrogaverit, & jàm prò reprehensibili haberetur, si quis in hoc festo celebrando, loco verbi Conceptionis, sanctificationis vocabulum adhiberet. Alia exempla vocum in medio novitèr editarum adduci possent, sed jàm hucusque propositæ satis sint, ut pateat, quod sicut in punctis fidei, pietatis, & veritatis, potuit semper, potest, & poterit in futurum Ecclesia novis verbis rerum existentiam patefacere; ità semper tantundem potuit, potestque, ac poterit in negotiis Juridicis, & Ecclesiasticæ disciplinæ. Quarè si antè sæculum Gregorii Papæ IX. erant à parte rei beneficia merè simplicia, deerat verò dictis eadem specificans, & à beneficiis residentialibus expressâ voce distinguens; potuit Ecclesia, potuitque Gregorius IX. vocabulum adhibere, quo beneficia merè simplicia, à residentialibus discernerentur. Statque semper vis argumenti nostri, quod rationibus Scripturalibus, Theologicis, & Legalibus comprobatur, intercedere differentiam inter Beneficia residentialia, & Beneficia merè simplicia, quam negant Contradictores.

(a) S. August. lib. 16. de Civit. c. 9.

(b) Cajet. opusc. to. 2. tract. 1. c. 5 n. 40.

(c) S. Bernardus epist. 174.

CA-

CAPUT VIII.

In quo eadem differentia intèr Beneficia Residentialia, & Beneficia merè Simplicia, suadetur aliis Rationibus, præsertim petitis ex Sacris Conciliis.

SUMMARIUM.

1 *Auctoritas Conciliorum magni ponderis est. Concilium Tridentinum expressè distinguit beneficia residentialia à merè simplicibus.*

2 *Perperàm contenditur ex Claudio la Place, quod Concilium non approbando, sed tolerando, beneficia merè simplicia nominaverit.*

3 *Non occulta mens Legislatorum, sed eorum verba sunt attendenda. Et donèc mens eorum dubia est, à verborum proprietate non est recedendum.*

4 *Afferuntur plura decreta Conciliorum Mediolanensium, & Coloniensis, exprimentia differentiam inter beneficia residentialia, & merè simplicia.*

5 *Concilium Lateranense III. admisit Clericos conjugatos posse beneficia simplicia obtinere: hæcque ostendit proindè à residentialibus differre.*

6 *Sublatus est usus, quod conjugati Clerici obtineant beneficia: potest tamèn Papa cum eis dispensare. Dantur alicubi Canonici laici, & Canonistæ.*

7 *Consonant plura antiqua Concilia, quæ imponunt onus residendi Beneficiariis Curatis, & Choralibus, nil verò disponunt de merè simplicibus.*

8 *Si hæc tùnc erant, & Concilia non illa obligarunt; eadem per consequens exemerunt. Casus omissus remanet sub dispositione Juris communis.*

9 *Refertur doctrina D. Antonini distinguentis inter beneficia residentialia, & merè simplicia. Aliæ rationes idipsum probantes infrà referentur.*

10 *Cardinalis Pallavicinus adversus Paulum Suavem in historiâ Concilii Tridentini, ponit differentiam beneficiorum residentialium à merè simplicibus.*

11 *Sequitur idem Auctor, & ostendit, nihil detrahere justitiæ beneficiorum merè simplicium, quod non juxtà merita, sed interdùm incongruè dispensentur.*

12 *Idem patefacit utilitates hinc provenientes, & quod nullus Princeps assentiretur, simplicibus beneficiis regii patronatus adjungi onus residentiæ.*

13 *Tametsi Beneficiarii merè simplices non resideant, habent tamèn onus Divini Officii, Castitatis, atquè alias obligationes Missarum &c.*

14 *Contradictores ergò habent Auctorem suæ disputationis Paulum Suavem, virum tantis vituperiis affectum, ut eos pudere debeat talem Antesignanum sequi.*

1.
P Ost exhibitas plures Rationes, ex Sacrâ Scripturâ, ex Sacris Canonibus, & ex Sacrâ Theologiâ depromptas, ad probandum dari differentiam inter beneficia residentialia,& beneficia merè simplicia, quasdam alias adhùc ad ubertatem depromamus, idipsum probantes, & præsertim ex Sacris Conciliis petitas, quorum auctoritas, talis, ac tanta est, ut de illis Magnus Constantinus Imperator fiducialitèr affirmaverit: *quidquid in Sanctis Episcoporum Conciliis decernitur, id universim divinæ voluntati debet attribui* (a). Ergò Concilium Tridentinum generale ultimum de iisdem beneficiis agens, hoc modo decrevit: *Inposterùm unum tantum beneficium ecclesiasticum singulis conferatur; quod quidem, si ad vitam ejus, cui confertur, honestè sustentandam non sufficiat, liceat nihilominùs aliud simplex sufficiens, dummodò utrumque personalem residentiam non requirat, eidem conferri* (b). Alia decreta huc facientia referentur inferiùs (c). En quomodò Concilium Tridentinum disertis verbis agnoscit, & approbat differentiam inter beneficia residentialia, & non residentialia, seù merè simplicia; disponitque, ut ex primis nonnisi unicum à singulis Clericis in titulum recipiatur; ex secundis verò nedùm unum, sed etiam duo liberè percipi, & justè valeant retineri. Si omnis alia ratio deesset, distinctionis hujusmodi inter præfata beneficia, hæc una posset sufficere, Concilii generalis auctoritate, atque definitione subnixa.

(a) *Euseb. in vita Constant. l. 3. c. 18.*

(b) *Concil. Trid. sess. 24. c. 17.*

(c) *Vide infrà c. 11. à n. 13. ad 17.*

2. Veruntamèn Contradictores, de quibus loquimur, eam eludere nituntur captiosâ expositione Claudii de la Place, dicentis Concilium Tridentinum non approbasse distinctionem inter beneficia residentialia, & non residentialia, seu merè simplicia, utpote supponens, omnibus beneficiis, etiam simplicibus, residendi onus inesse; sed eam tolerasse propter iniquitatem temporum, & duritiam cordis plurimorum (d). Ast quomodò Claudius de la Place, hanc fuisse Concilii Tridentini mentem, agnoverit, an somniando, an ariolando, an divinando, quis intelligat? est adeò justum, & rationi consonum, quod quicumque beneficium possidet, suæ honestæ sustentationi non sufficiens, aliud, ex quo defectus congruæ sustentationis suppleatur, valeat adipisci, ut nonnisi temerè quis affirmet Concilium duplicitatem illam beneficiorum non residentialium, tolerantis, non approbantis modo suis decretis admiserit: Lex etenim quod non dicit non est ab hominibus præsumendum fuisse ab illâ volitum (e), nec illud voluisse censendum est, quod non expressit, potuisset autèm exprimere (f). Quarè cum in potestate Concilii esset decretum illud edere, vel non; & edere, ac magis, vel minùs significativis verbis in eo uti, atque vel beneficiorum merè simplicium memoriam reticere, vel illa prorsùs reprobare, non illa autem reprobaverit; sed imò expressè ipsamet beneficia designaverit, & in uno, atque eodem Clerico illorum duplicationem admiserit, nimium audax est velle contendere, quod non approbando, sed merè tolerando hoc effecerit.

(d) *Claud. la Place c. 3 verò sententiæ §. 4 argum. 1.*

(e) *L. dissentientis. C. de repud. c. illa. Nè sed. vac. Barbos. tract. var. Axiom. 136. n. 7.*

(f) *L. un § fin. C. de cadue. toll. cap. ad audientiam 2. de decim. c. 2. de transact. Menoch cons. 30. n. 8.*

3. Sed demus, non autèm concedamus, rem ità esse; nos dicimus, quod tàm regimen Ecclesiæ politicum, quàm recta hominum operatio exposcunt, ut non occulta Legislatorum mens, sed manifesta significatio verborum attendatur, quibus ipsi leges, & canones ediderunt: Verba etenim sunt signa mentis, & testimonium animi patefaciunt (g). Quarè quidquid sit de intentione Patrum Concilii Tridentini, certè supponendum est, illam fuisse optimam, & eorum verbis consentaneam. Sed adhuc tamen, si per hypothesim fuisset ab eisdem verbis difformis, nos, quorum humanę aures verba, quæ audiunt alia judicant, qualia foris sonant (h), dùm in decreto Conciliari legimus expressè distingui beneficia residentialia à non residentialibus, sive merè simplicibus; proculdubiò utrorumque differentiam certam, veram, & juridicam esse sustinemus: & tàm Ecclesia juxtà dictam distinctionem in beneficiorum distributione se gerens, quàm Clerici in eorumdem susceptione, & retentione se regulantes, rectè, prudentèr, atque

(g) *L. Labeo § idem ff. de suppellect. l. scire ff. de Tutor. Barbos. tr. var. Axiom 122. n. 2.*

(h) *S. Greg. Moral. l. 26. c. 7 c. humanæ 11 caus. 22. qu. 2.*

atquè inculpabilitèr operantur. Nec enim rationabilitèr sibi debent persuadere, quod Concilium mente cogitaverit id, quod verbis non expressit, sive diversimodè expressit (*a*). Et quatenùs etiam de mente Concilii dubitari posset, adhùc donec dubium fuerit expunctum, nunquàm est à proprietate verborum recedendum (*b*). Cumque verba Concilii distinctionem ipsam admittant, nostrum est verba ipsa sequi, clara, & aperta, non mentem Concilii dubiam, & ignotam aliundè inutilitèr expiscare, aliàs si commentitia hęc sanctionis Tridentinę interpretatio locum haberet, quęlibet Canonicę, ac Civiles leges possent ludificari, & inutiles reddi, totaque Jurium dispositio convelli.

4. Paritèr Concilia Mediolanensia hæc de beneficiis merè simplicibus decrevere: *Beneficium etiam simplex obtinenti &c. si alterum simplex, aut Ecclesia etiam parochialis, aliudve beneficium cujusvis generis conferatur &c.* (*c*). Et alibi: *simplex beneficium habenti alterum etiam ejusdem generis, quod personalis residentiæ munus non requirit, ob honestam illius vitæ sustentationem conferri, id ità locum habeat, ut nè tamen eo prætextu &c. plura quam duo beneficia simplicia uni, eidemque conferri liceat &c.* (*d*). Et rursus alibi: *Examen sine concursu adhibeatur de eo, qui beneficium simplex commutat cum alio, quod curam animarum habeat* (*e*). Itidèm in Concilio Coloniensi de hujusmodi materiâ talitèr definitur: *Sancimus, ut beneficiatus quisque, si beneficia habet à curis libera, aut beneficium curatum unum, & aliud simplex, satisfaciat officio, cujus gratia beneficium accepit &c.* (*f*). Vides quàm disertè hæc Concilia differentiam ponant inter beneficia residentialia, & merè simplicia; istaque ab illis toto cœlo distinguant? Quæ Concilia si nolimus dicere vel errasse, vel falsa, & erronea docuisse, proculdubiò negari non potest veritas distinctionis, quæ inter beneficia merè simplicia, atquè residentialia intercedit. Absque eo quod quidquam referat, quod præfata Concilia fuerint posterioribus sæculis celebrata; quippè veritas à Conciliis edita, & eorum auctoritas nullum pondus accipit à prioritate, vel posterioritate temporum; nec minus adstitit Spiritus Domini novioribus Synodis, quàm adstiterit vetustioribus (*g*).

5. Sed & à vetustioribus Synodis hæc eadem differentia non obscurè declaratur, ut innuimus capit. præcedenti num. 18. & signantèr à Concilio Lateranensi III. quod in appendice sic loquitur: *Simplex beneficium Clerico potest concedi conjugato* (*h*), priscorum etenim illorum temporum disciplina ferebat, ut etiam Clerici conjugati possent beneficia ecclesiastica retinere: quâ de rè textus est in Decretalibus præcipiens, ne Clericus conjugatus cogatur ferre tonsuram, *dummodò nullum percipiat beneficium ecclesiasticum, cujus ratione teneatur Clericalem deferre tonsuram* (*i*): poterat ergò Clericus conjugatus beneficium ecclesiasticum possidere, & quidèm non in sensu diviso divortii cum uxore quoàd sacrum, & retentionis beneficii, sed in sensu composito retentionis utriusque simul, nempè & uxoris, & beneficii. Ista autem beneficia, quorum lex capaces facit Clericos conjugatos, sunt beneficia merè simplicia; quis dicat enim potuisse retinere Episcopatus, Parochias, Dignitates, Canonicatus, & Præbendas Chorales, animarum curam, vel servitium Chorale personale poscentes? Præsertìm obsistente Canone, in quo decernitur, *eos, qui sunt publicè uxorati, non admittatis de cæterò ad ecclesiasticas dignitates, dimissi ab eis, quas non possunt sine pravo exemplo, & gravi scandalo retinere* (*l*).

6. Quâ ergò ratione Concilium Lateranense III. voluit posse à Clericis conjugatis retineri beneficia merè simplicia, & non alterius speciei; eâdem ratione agnovit simul, & patefacit, esse differentiam inter beneficia residentialia, & merè simplicia. Sublatus est posteà prorsùs ab Ecclesiâ hujusmodi usus, habendi simul & uxorem, & beneficia, etiam merè simplicia: jamque uxoratus est incapax beneficii; & beneficium possidens, si uxorem ducat, beneficium illicò vacat (*m*). Sed tamèn adhùc Pontifex cum laico uxorato ex causâ dispensare potest,

(a) *Cap. tua nos. 26. & ibi Barbos. n. 4. de Sponsal.*
(b) *Leg non aliter. 69 in princ. ff. de Legatis.*
(c) *Act. Eccles. Mediol. l. 3. tit 4 de præbendis cap. 18.*
(d) *Act. Eccl. Mediol. l. 3. tit. 5. de inst. cap. 1.*
(e) *Act. Eccl. Mediol. l. 3. tit. 12. de rer. permut. c. 1.*
(f) *Concil. II. Colon. sub Adolph. an 1549. de 3. Medio. § Octavo.*
(g) Bail. *Sum. Conc. to. 1. in Apparat. post quæst. 73. § Quod.*
(h) *Append. post Concil. Later. III. tit. de Cler. matrim. copulatis n. 3 ap. Binium to. 7. fol 673.*
(i) *Cap. Joannes 7. de Cler. conjug.*
(l) *Cap. cum decorem 8. de Cler. conjug.*
(m) *Sanchez de Matrim. l. 7 disp. 42. nu 5. Navar. c. 25. nu 120. Filliuc. to. 2. de benef. c. 8. n 4.*

test, ut beneficium merè simplex retineat (*a*). Alicubi etiam dicuntur dari Canonici laici (*b*). Verùm hi non sunt uxorati, & si etiam uxorati essent, jus quidem, & honorem Canonicalem quoàd aliquos respectus tenent, sed non habent Canonicatum, uti beneficium ecclesiasticum, & in titulum: Undè impropriè, sive lato modo tantum sunt Canonici: Hocque modo nedùm laici mares alicubi sunt Canonici, sed etiam in aliquibus locis dantur fœminæ Canonistæ (*c*). Itàque ex præfato Concilii Lateranensis statuto, admittente Clericos conjugatos ad beneficia simplicia, non verò ad alia; patet, quod Synodus optimè distinxit beneficia residentialia à merè simplicibus.

7. Ad hæc allegari possent alia plura Concilia, & præsertìm Sardicense (*d*), necnon Meldense (*e*), atque Aurelianense primum (*f*), Londinense secundum (*g*), Lateranense tertium (*h*), Moguntinum &c. (*i*). Quæ Beneficiariis imponunt onus residendi, & ne Ecclesias suas deserant interdicunt. Cumque in eis fiat mentio tantummodò Episcoporum, Abbatum, Parochorum, & eorum, qui prębendas possident personali onere gravatas; altum verò silentium habeatur de beneficiis merè simplicibus, oportet necessariò sic arguere, vel tempore dictorum Conciliorum beneficia merè simplicia erant erecta, vel non: Si non erant erecta, recurrit argumentum, quod Capitulo præcedenti prosecuti sumus, & causam nostram ineluctabilitèr contuetur. Nàm si beneficia merè simplicia nondùm erant erecta, ergò non potest ab illis exigi primæva illa obligatio residentię, & personalis servitii, quæ connaturalis esse contenditur beneficiis jàm tùnc erectis, & fundatis ex bonis, Deo, ab ipso initio Ecclesiæ, dicatis; nàm beneficia simplicia, uti nova, & ex post fundata, novisque legibus innixa, eximentibus illa ab onere residentiæ, huic oneri subesse omninò non debent.

8. Si verò tempore illorum Conciliorum erant erecta; ergò ipsa Concilia obligando cœtera beneficia ad residentiam, & personale servitium, non autem hæc; per istorum reticentiam ostenderunt, quod inter beneficia residentialia, & merè simplicia magnam differentiam agnoscebant. Argumentum hoc est negativum, non ideò tamèn viribus caret, quià uti fert commune proloquium, casus omissus remanet sub dispositione Juris communis (*l*), undè Concilia præfata solùm arctando beneficia residentialia ad onus servitii personalis, & non merè simplicia, reliquerunt hæc sub dispositione Juris communis, quod eadem ab hujusmodi debito absolvit. Præterea hoc argumento reticentiæ utitur S.Antoninus ad probandum quod quis possit plures præbendas licitè possidere; quia cum legibus interdicatur solùm retinere plura beneficia curata, & nihil prohibitivè disponatur de aliis; horum pluralitas videtur ex consequenti esse concessa, *cum de illis*, inquit, *specialitèr prohibetur, videtur hodiè concessa pluralitas prębendarum* (*m*). Hoc eodem ergò argumento proportionalitèr beneficiis merè simplicibus applicato, eorum diversitas à beneficiis residentialibus comprobatur.

9. Et quià Sancti Antonini memoriam fecimus, audiatur quid ipse proferat, opportunè conferens ad probandam differentiam intèr beneficia residentialia, & merè simplicia vertentem: Ait enim loquens *de Clericis non residentibus in beneficio suo*: *Nota quod hujusmodi, si moniti, justâ causâ cessante, non redeant, possunt beneficiis spoliari, ut in cap. ult. de Cleric. non resid. & dicit idem Joan. Andre. quod intelligitur de beneficiis curatis, vel etiam simplicibus, si residentiam exigunt ex privilegio, vel statuto, vel consuetudine. Verùm si essent beneficia, quæ residentiam non exigunt; tùnc nisi esset necessitas, vel utilitas Ecclesiæ de novo suborta, non possent cogi beneficiati ad residentiam &c. Et de talibus potest intelligi, quod unus potest habere plura beneficia* (*n*). Quæ verba sunt adeò clara, ut neque glossâ, neque explicatione indigeant, ad eorum sensum prò differentiâ intèr beneficia compatibilia, & incompatibilia, intèr residentialia, & merè simplicia, medullitùs percipiendum. Alia possent superaddi argumenta, & ra-

(a) *Glos. in cap Joannes 7. Verb beneficium de Cler. conjugat.*

(b) *Vid. Tuomassin. vet. & nov. Eccles. disciplin. p. 1. l. 3. c. 64. per totum & cap. 54 n. 23*

(c) *Cap. dilecta de major. & obed. cap. indemnitatibus de elect. in 6 Filiuc. loc. cit. c. 5. n. 1. Barbos. de Canon. cap 1. n. 51.*

(d) *Concil. Sardic. in plur. capit.*

(e) *Conc. Meldens. cap. 28.*

(f) *Conc. Aurel. I. cap ultim.*

(g) *Concil. Londin. II. cap. 14.*

(h) *Concil. Later. III. cap. 13.*

(i) *Concil. Mogunt. cap. 71.*

(l) *Giurb decis. 112. num. 2. Valenzuel. consil. 184. n. 44.* Barbos. *tract. var. axiom. 39. num. 8.*

(m) *S. Antonin. p. 3. tit. 15. c. 1. § 9.*

(n) *S. Antonin. Sum. par. 3 l. 15. c. 1. § 9.*

& rationes, idipsum probantes; sed quia illas infrà referre oportebit, dum de puncto residentiæ agemus, à Beneficiariis merè simplicibus postulatæ, earundem nùnc parcimus productioni, nè unam, & ipsam rem inutilitèr pluribus vicibus refricemus. Satis sint motiva usque nùnc allegata. Cui namque non sufficiunt hæc, ad probandum, verè dari differentiam inter beneficia residentialia, & merè simplicia, nullum quarumcumque aliarum rationum agmen posse sufficere cogitamus.

10. Attamèn hìc bonum esse reputamus inserere locutionem, quam de hac rè præclarissimè habet Cardinalis Pallavicinus, adversus Paulum Suavem egregiè sic perorans. *Passa il Soave à detestare come un intolerabile abuso la distinzione de Beneficii di residenza, e di non residenza. Non mi maraviglio, perche chi odia un fine, odia specialmente quei mezzi, che sono più opportuni à tal fine. In verità frà i mezzi per conservar lo splendore dell'Ordine Clericale, e della Reggia Ecclesiastica; un de' più efficaci è la copia de quei beneficii, i quali non obligano à residenza. E per conoscerne da' suoi principii l'instituzione, e l'utilità, conviene avvertire, che quando manca il necessario, non si può pensare al giovevole: e che però insegna il Filosofo, prima essersi ritrovate le arti, che sovengono alle necessità della vita, e di poi rivolto l'ingegno all'invenzion di quelle, che servono alla felicità della vita. Ora il necessario ne ministerii Ecclesiastici è, che i popoli habbiano gl'amministratori de Sagramenti, gl'insegnatori della Dostrina, e i culti del Tempio. Finche questi mancassero, sarebbe gravissimo abuso distrarre in altro le rendite delle Chiese. Quì haurei domandato il Soave, sè di questi l'età presente è più scarsa, che quelle, tanto da lui commendate. Certo non erano così provedute allora, e tutte le Città de Vescovi, e tutte le Ville de' Curati, e tutte le Contrade de' Parocchiani come al presente. Quanto era minore la copia delle Chiese assiduamente ufficiate, e de Religiosi per ogni parte, che predicassero, che confessassero, che sacrificassero, che salmeggiassero con assidua frequenza? Onde più tosto è convenuto di mettere argini al torrente della pietà, e di limitar l'abbondanza degl'Ordini Regolari. Mà dapoiche s'è supplito sì ampiamente al bisogno de luoghi particolari, non era forse opportuno di proveder anche ad una Corte, & ad una Reggia universale, la quale potesse alimentare, e rimunerare gran numero d'huomini scienziati, nobili, e benemeriti, i quali servissero à questa Republica, e si dedicassero à Dio specialmente in questa vita? Nel vero il più dannoso, e il più irrimediabile mancamento delle Communità, è la scarsezza de guiderdoni, non potendosi dar questi senza impoverire il publico. Che se i premii fossero così pronti come i castighi, non meno sarebbe agevole il far germogliare le insigni virtù, che il diradicare l'empie sceleratezze. Posto ciò nella Gierarchia Ecclesiastica l'unico errario di tali alimenti, e di tali guiderdoni sono i beneficii semplici. Adunque l'abondanza di questi è la mamella per nutrir la virtù nella Chiesa* (a).

(a) Pallavic. Hist. del Conc. l. 8. c. 17. n. 3.

11. *Mi si risponderà, che sarebbe così, quando la distribuzione si facesse à proporzione del merito. Ed io replico, che non trattasi quì di lodar, ò di biasimar i distributori, i quali in varii tempi sono varii, or buoni, or mediocri, or cattivi, come in tutte le Republiche, nelle quali non si è giudicato però mai, che sia nociva la deputazione de premii, per la mala amministrazione de premiatori. Questo difetto, come quello, che ò più, ò meno è inseparabile dalla condizione humana, si biasima in Roma ogni dì da' Predicatori sù i Pulpiti, da' Teologi nelle Stampe. Mà io domando, se quantunque, non ostante tutte le buone leggi, si erri poi, ora per ignoranza, ora per affetto, nel dispensare i guiderdoni, riesca profittevole, che sia nella Chiesa questo errario di premii, ò che non ci sia, come vorebbe il Soave? Chi può dubitare della risposta? Essendoci avviene il concedo, che alcuni indegni sono arrichiti, alcuni degni scarsamente proveduti, mà togliendosi, seguirebbe, che niun degno conseguirebbe nulla, non ci sarebbe Patria comune, Reggia* comu-

comune. Ogn'uno converebbe, che se volesse vivere di quella Chiesa, stesse à confessare, ò à salmeggiare nelle Terre particolari, senza affinarsi in dottrina, e in senno nell'eccellente scuola della frequenza. E ciò, che sarebbe peggio mancarebbe il Principato Ecclesiastico, che mantiene in unità, in regola, & in decoro tutta la Chiesa, come da noi più volte si è dimostrato. Non può negarsi, che con tutte le imperfezioni della Corte Romana, ella sola non allievi, e mantenga un gran numero d'huomini letterati, massimamente in lettere Sacre. E dove in molte dell'altre son salariati per lo più Cortigiani di presenza, e di spalliera; ella ricerca, e rimunera ne suoi quelle doti, che sono proprie della natura ragionevole, e della Religion Christiana, che rendono felice la Republica in terra, ed agevolano à suoi Cittadini il felicitarsi in Cielo.

12. *Aggiungo, che i medesimi eccessi dell'entrate Ecclesiastiche, i quali accadono talora quivi in una persona istessa, con offesa della giustizia distribuita, convertonsi in beneficio d'innumerabili. Perciochè gli stimoli uniti, e della coscienza, e della riputazione, spingono quei dovitiosi Prelati à far opera di magnifica pietà in grandissimo honor di Dio, sollevamento de poveri, nutrimento degl'operarii, ornamento della Reggia Ecclesiastica. Tantoche tali opere pie fatte in Roma solo in due secoli bastarebbono per render venerabile, & amirabile la nostra Religione agli sguardi di tutti i Monarchi Maomettani, e Gentili. E pur ciò non si vede à gran lontananza usarsi dagl'arrichiti nel favore dell'altre Corti: ed è un bene, che succede etiandio posta la disordinata dispensazione de beneficii non obligati à residenza. In fine vogliamo chiarirci, se il parere del Soave sia buono. Domandiamone il voto à tutti i Principi, ed à tutte le Signorie Cattoliche. Proponga il Papa una Legge, che tutti i beneficii diventino di residenza, e vedremo se alcun Potentato sia per approvarla, ò se ciascuno giudicarà necessario pel buon governo, che molti di que' beneficii, de quali compete à lui la presentazione, possano darsi à chi non risegga, mà stia impiegato ne' ministerii della Republica. Ne in ciò dobbiamo dolerci de Principi. Allora più tosto le doglianze sarebbono giuste, quando escludessero dal maneggio gl'Ecclesiastici, i quali più ordinariamente saranno inchinati à consigli pii, e religiosi, che i secolari.*

13. *Ne perche tali Prebendati sieno liberi dal risedere, è di leggiera importanza l'obligo, che loro s'impone (e che deride il Soave, perche egli forse non l'osservava) cioè di recitare intorno ad un ora, e mezza d'orazione quotidiana, sotto pena di peccato mortale, e con debito in conscienza di rendere i frutti: Ed oltre à ciò l'inabilità per la vita matrimoniale: il che riesce di tanto prò ad applicar gl'huomini alla contemplazione celeste, à fissarli negli studii, à mantenere lo splendore della nobiltà nelle famiglie; ed è peso tanto grave, macchiando l'anima, la riputazione, la prole di chi non osserva il consiglio difficilissimo della continenza. Le istanze perpetue della Germania pel matrimonio de Sacerdoti, testificano, se anche tolta la residenza, resti una gravissima pensione à Beneficiati.* Hùcusque Cardinalis Pallavicinus, qui & præfatis oneribus alia potuisset adjungere, Beneficiariis merè simplicibus inhærentia, ut eleemosynas distribuendi, & missas per interpositam personam celebrandi, & festum in anniversario Sancti titularis agendi, & Ecclesiam, illiusque domos, ac prædiorum ædes, reparandi, & variis ministris, vel operariis, Ecclesiæ servitio deputatis, congruum porrigendi stipendium, & alia hujusmodi, quæ crumenam Beneficiarii non implent, sed proventus ejus exhauriunt.

14. Habent ex eloquio ejusdem Pallavicini Contradictores Auctorem disputationis, quam ipsi promovent. Centum ab hinc annis, & ultrà illam posuit in propatulo Paulus Suavis, sive Marcus Antonius de Dominis, celeberrimus Ecclesiasticæ potestatis impugnator, cujus paralogismata audisse, confutasse est. Certè talem Parentem habere, nulli decus affert, sed multum infert opprobrii: igitur etenim qui eundem publicè adussit, aer, qui ejusdem cineres dispersos à

Car-

Carnifice excepit, sunt testes depravatæ illius conscientiæ, falsæ doctrinæ, pessimorum morum, ac detestatæ memoriæ. Quem ergò non pudeat, talem Antesignanum sequi, ac tantis vituperiis notatis Directoris vestigia calcare? Profectò ipsius prava, & importuna effata prosequi, in medium ponere, refricare, quæ Scriptores, quæ Accademiæ, quæ Theologi primæ notæ jam à tempore adeò prolixo dispescuerunt, non est sapientèr loqui, sed veritatem agnitam impugnare: non virum doctum, & literatum agere; sed insipientis omninò scioli figuram repræsentare: non lyceum demùm aperire, sed ad platagen Architæ decidere. Parcimus tamèn in hâc parte Contradictoribus, quià mitiùs de illis opinantes censemus, eos ità scripsisse ad opportunitatem suę causę, ut aliis placerent potiùs, quàm ut verum eorum sensum orbi literario denuntiarent. Sed dè his satis.

PRO-

PROBATIONES VARIÆ IMMVNITATIS BENEFICIORVM MERÈ SIMPLICIUM AB ONERE RESIDENTIÆ.

CAPUT IX.

In quo SCRIPTURALITER, *ex analogiâ Sacerdotum, & Levitarum Legis Mosaycæ ad Beneficiarios novæ Legis, probatur quod Clerici possidentes Beneficia merè simplicia, quantum est in sè, nullo servitii personalis, & residentiæ onere sunt adstricti, pretèr Divini Officii recitationem.*

SUMMARIUM.

1 *Onus residentiæ personalis Beneficiarii merè simplices, vel nunquàm habuerunt, vel si habuerunt, jàm fuit justis de causis sublatum.*

2 *Cum tota frequentes Ecclesia, quod Beneficiarii merè simplices exempti sint ab onere personalis residentiæ, ut quid hoc onus eis ingerere?*

3 *Origo beneficiorum refertur ad decimas, & oblationes veteris testamenti, quarum erant participes Sacerdotes, & Levitę: eorumque recensentur officia.*

4 *Sacerdotes, & Levitę non omnes poterant quotidiè, neque crebrò eorum officium exercere apud Tabernaculum, & Arcam fœderis, ac in Templo Hierusalem.*

5 *Arca fœderis Domini, & Tabernaculum non habebant situm immutabilem, sed ordinariè manebant, ubi Pontifex morabatur. Variis in locis mansit Arca, & in variis Tabernaculum.*

6 *Templum Hierusalem in tali loco erat, ut non possent omnes Levitę, ac Sacerdotes per Palæstinam, Asiam, & Europam distributi, crebrò illùc accedere ad ministrandum.*

7 *In Synagogis tria fieri poterant, orare, docere, & plectere delinquentes. In eis verò Sacerdotale, ac Levitale officium non exercebatur.*

8 *Sacrificia veteris legis in unico loco offerebantur, ad differentiam sacrificii novę legis. Esse autem non poterat, quod tot Levitæ simùl ibi ministrarent.*

9 *Sacerdotes, & Levitæ non quotidiè sacrificabant, & ministrabant omnes in Tem-*

Templo, sed per turnum, secundum vices suas.

10 *Omnes Sacerdotes, & Levitæ in Templo poterant, sed non omnes tenebantur ministrare, & tamen proventus Levitales percipiebant.*

11 *Pontifex, ac Sacerdotes, & Levitæ in Hierusalem, vel circà eam commorantes, tenebantur ibidem ministrare. Cæteri longe distantes poterant, sed non debebant.*

12 *Sicut dictum est de Sacerdotibus, & Levitis Mosaycis; ità etiam non omnes Beneficiarii tenentur in Ecclesiis designatis ministrare, & apud ipsos residere.*

13 *Si Levitæ præfati, & Saecrdotes non ministrabant in Templo Decimas, & proventus suo ordinis debitos percipiebant: ministrantes verò etiam sportulas obtinebant.*

14 *Erant in lege Moysi præbendæ Levitales distinctæ à diurnis distributionibus: Beneficiis merè simplicibus licitè gaudent Clerici, etiam si Ecclesiæ non deserviant.*

1. *UID tentatis Deum imponere jugum super cervices discipulorum, quod neque Patres nostri, neque nos portare potuimus. Sed per gratiam Domini Jesu Christi credimus salvari, quemadmodùm & illi*, ait Princeps Apostolorum Petrus in Concilio Hierosolymitano, adversus quosdam perorans, qui zelo improvido, & intemperante onus observandi legales cœremonias Christifidelibus ingerere satagebant (*a*). Idipsum innui per nos potest non inopportunè Contradictoribus, qui Beneficiarios merè simplices residentiæ, ac servitii personalis obligatione involvere collabrant, quæ vel nunquàm fuit, vel si unquàm ejus extitit ulla ratio; jàm justitiâ, & æquitate sic deposcente, prorsus evanuit: tale quippè jugum præseferebat, ut illud neque Patres nostri, neque nos portare potuerimus. Itàque sine causâ, sine ullâ necessitate, sine debito, sine consilio, Contradictores ipsi, Sacris Scripturis vim facere; Patrum sententias extrà propriam orbitam trahere; praxim Ecclesiæ intervertere; Doctorum tandem dicta convellere conituntur; ut tempori serviant, ac politicæ illi rationi lenocinentur; quâ Prælatos, Cardinales, & Aulicos Romanæ Curiæ, aliorumque locorum Clericos, Episcopis, Regibus, & Principibus obsequia sua præstantes, à beneficiis merè simplicibus gestiunt ablegare.

(a) *Actorum c. 15. num. 8.*

2. Nêc minùs mirandum, quàm sanè ridendum est, quantâ verbositate, quantâque oris clamorositate coaxent, ut pro dogmate Christianæ veritatis constituant, debitum residentiæ, atque personalis servitii, à Beneficiariis merè simplicibus, exhibendum Ecclesiis illis, in quibus earum beneficia sunt erecta: non secus ac, si tota summa perfectionis ecclesiasticæ, totaque vis disciplinæ Clericalis esset in hoc minuto articulo collocata. Ad istorum igitùr os totalitèr obstruendum, si omnes rationes deficerent; si cuncta jura deessent, justificantia exemptionem ipsorum Beneficiariorum merè simplicium ab onere residentiæ, & personalis servitii, Ecclesiæ beneficii, exhibendi; illud solùm Sancti Augustini posset adagium satis esse: *Si quid per universum orbem frequentat Ecclesia, de eo quin rectè fiat, disputare insolentissima insania est* (*b*). Vidimus in universâ Italiâ, Galliâ, Hispaniâ, Lusitaniâ, Germaniâ, Poloniâ, Hungariâ, Siciliâ, & generalitèr in cunctis Regnis, & Provinciis Christianitatis, Clericos, qui beneficia merè simplicia possident, personale servitium Ecclesiis suorum beneficiorum nullatenùs exhibere, atque apud illas ex obligatione non residere: velle ergò disputare quin legitima, & justa sit eorum exemptio ab hujusmodi onere servitii personalis, & residentiæ, *insolentissima insania est*, diceret Augustinus. Nos autèm aliam illationem indè deducimus, nempè quod si Beneficiarii merè simplices à residentiæ debito salvâ conscientiâ non possent eximi, sequeretur, totam

(b) *S. August. epist. 118.*

totam Ecclesiam, per totum universum orbem positam, in errore versari, ac jàm à multis sęculis errare: quod asserere, non est sapere, sed elleboro veraciùs indigere.

3. Verùm quià rationes multæ non desunt, exemptionem ipsam justificantes; easdem jàm in propatulo nùnc ponamus. Et quoniàm origo beneficiorum refertur ad præbendas, quas Sacerdotes, & Levitæ veteris Testamenti possidebant in proventibus, oblationibus, decimis, & primitiis consistentes, quas à duodecim Tribus Israel percipiebant; videamus, an hinc aliquid causæ nostrę proficuum deducatur præter ea, quæ suprà usque ab initio totius nostri Operis allegavimus (*a*). Sacerdotes, & Levitæ propter proventus, oblationes, decimas, & primitias præfatas, Deo dicatas, & de quibus ipsi participabant; erant veluti totidem beneficiati. Sacerdotum autèm tamquàm à Pontifice distinctorum, officia erant offerre victimas, & sacrificia super altare holocausti (*b*): Ignem in ipso altari, subiiciendo quotidiè ligna, nutrire (*c*): Bis quotidiè inceptum super altare thymiamatis adolere (*d*): Bis paritèr quotidiè lucernas super candelabro aureo concinnare (*e*): Singulis Sabbatis duodecim panes calidos mensæ propositionis apponere (*f*): Vaccam rufam imolare (*g*): Mulieres in casu Zelotypiæ adjuvare (*h*): Intèr lepram, & lepram discernere (*i*): & alia facere, de quibus apud Doctores (*l*).

4. Levitarum paritèr officium erat Sacerdotibus sacrificantibus deservire (*m*): In Tabernaculo fœderis Domini ministrare (*n*): Ipsumque Tabernaculum, ac ejus Arcam de loco ad locum transferre (*o*): Tametsi in transitu Jordanis, & in circuitione murorum Jerico, delata fuerit, non à Levitis, sed à Sacerdotibus (*p*): Et alia facere, de quibus Doctores (*q*): & ipse sacer textus in libris Paralipomenon (*r*). Porrò cuncti viri de Tribu Levi, Sacerdotes unà cum Levitis complectente erant centum viginti millia (*s*): non omnes in Hierusalem, neque omnes in uno loco morantes, sed hùc illùc per totum Regnum Israeliticum residentes, & incolentes quadragintaocto Urbes, quæ illis ad inhabitandum fuerunt jussu Moysis destinatæ (*t*). Insuper infinitus numerus Hebręorum per varias Regiones Europæ, Asiæ &c. morabatur (*u*): adeò ut Philo de illis scribere: *Judæos una gens non capit propter hominum multitudinem, quapropter plurimas, ac fortunatissimas Urbes in Europa, Asiaque provinciis, ac insulis colunt* (*x*). Intèr hos autem quis dubitet fuisse quoque viros ordinis Levitici? Moralitèr verò inverisimile videtur, ne impossibile fuisse dicamus, quod hi omnes Sacerdotes, & Levitæ, in tàm dissitis locis habitantes, possent assiduè, atque quotidiè, vel crebrò Sacerdotale, ac Leviticum exercere munus in loco, ubi erant Tabernaculum, & Arca fœderis Domini, & successivè apud Hierosolymas ministrare in Templo, quod ibi à Salomone fuerat constitutum.

5. Porrò quoàd Arcam, & Tabernaculum, hæc situm immutabilem non habebant, sed de loco ad locum movebantur, etiàm postquàm Israelitæ ad terram promissionis pervenerant: & ordinariè in illo loco manebant, ubi Pontifex morabatur (*y*). *Tabernaculum* primò fuit in Galgalis, tempore Josuè (*z*). Secundò fuit in Silo, tempore Samuelis (*aa*). Tertiò fuit in Nobe, tempore Davidis (*bb*). Quartò fuit in Gabaon, tempore Salomonis (*cc*). Quintò fuit in Hierusalem, ipso Salomone regnante (*dd*). *Arca* quoque fœderis Domini primò fuit cum Tabernaculo in Galgalis, & in Silo. Deindè fuit in Castris Israel, pugnantis contrà Philistæos (*ee*). Postea fuit in Azoto in Templo Dagon (*ff*). Indè fuit in Accaron (*gg*). Postmodùm in agrum Josuè Bethsamitæ (*hh*). Deindè in Cariathiarim in domum Abinadab (*ii*). Successivè in domum Obededom Gethæi (*ll*). Demùm in Civitate David (*mm*). Quis dicat autem 120. millia Sacerdotum; & Levitarum, per tot, ac tàm remota loca totiùs Palæstinę, Asiæ, Europæ, aliarumque Regionum, & Provinciarum fuisse Arcam, & Tabernaculum prosecutos, talitèr ut apud utrumque, vel alterutrum residerent, atque personalitèr ministrarent.

(a) *Vide suprà to 1. Sec.1 c.1 à n.18 ad 22*
(b) *Levitic. cap. 1. 2. & 3.*
(c) *Levitic. cap. 6. num. 12.*
(d) *Exodi cap. 30 num 8.*
(e) *Exodi cap. 25. num. 37.*
(f) *Exodi cap. 25. num 32.*
(g) *Numer. cap. 19. num. 3.*
(h) *Numer. cap. 5. num. 29.*
(i) *Levitic. cap. 13.*
(l) *Torniel. an. mundi 2545 num. 17. Becan. Analog. vet. Test. c. 7. quæst. 4.*
(m) *Numer. c. 3. n. 6*
(n) *Numer. c. 1. 50. & cap. 4.*
(o) *1. Paralip. c. 15. num. 15.*
(p) *Josuè c. 6. num 6*
(q) *Tostatus in Deuteron. 18 qu. 4. Torniel. an. 3020 n. 2. 3. 4.*
(r) *1. Paralip. cap. 23. num. 26.*
(s) *Sigonius de Republ. Hebr l. 5. c. 2. Borel. sum. decis. tom. 2. tit. 7. n. 2.*
(t) *Numer. cap. 35 n. 2. Josuè cap. 21.*
(u) *Villalpand. in Ezechiel. to. 2. p. 2. dis. 2. cap. 58.*
(x) *Philo advers. Flaccum.*
(y) *Becan. Analog. vet. Test. cap. 12. n. 11.*
(z) *Josuè cap. 5. n. 10*
(aa) *1. Regum cap. 4 num. 3.*
(bb) *1 Regum. c. 21. num 1. & c. 22. n. 19.*
(cc) *3. Regum c. 3. n. 4. & 1. Paralip. c. 21. num 29.*
(dd) *3 Regum cap. 8 num. 4.*
(ee) *1. Regum c. 4. num. 3.*
(ff) *1. Regum cap. 5 num. 1.*
(gg) *1. Regum c. 5. num 10.*
(hh) *1. Regum c. 6. num 14.*
(ii) *1. Regum c. 7. num. 1.*
(ll) *2. Regum c. 6. num. 10.*
(mm) *2. Regum c. 6. num. 12.*

6. Quoàd Templum verò Salomonis, hoc fuit ædificatum in Hierufalem urbe præcipuâ Palæftinæ, in extremâ parte Tribus Beniamin, loco valdè diftante ab Urbibus Levitalibus, è quibus non eft probabile, quod poffent jugitèr Sacerdotes, & Levitæ profluere, ut affiduè in Templo perfonalitèr miniftrarent. Ipfaque Urbs multò magis diftabat ab aliis Regionibus Europæ, Afiæ, atque Infularum Maris, in quibus Judæi, negotii, & mercaturæ gratiâ, vel aliis de caufis commorabantur, à quibus non eft credibile, quod fe Hierofolymam conferrent, ut ibidem in Templo jugitèr miniftrarent. Et fi dicatur, quod licèt adeffet unicum Tabernaculum in Judæâ, cui pofteà fucceffit Templum, à Salomone conftructum, unicum pariter in Hierufalem; tamen plures aderant Synagogæ per totam Palæftinam, ubi poterant Sacerdotes, & Levitæ proprio officio defungi; hoc nihil afficit; quippè tametfi adeffet antiquiffima Synagoga in Mafpbâ, ubi Samuel populum congregavit (*a*), aliæ adeffent Antiochiæ, Damafci, Athenis, Salaminæ, Corinthi, de quibus in Actibus Apoftolorum (*b*), nec deeffent alia in totâ Judæâ (*c*). In ipsâque folâ Urbe Hierufalem, tempore excidii, quod paffa eft 480. Synagogæ publicæ adeffent (*d*): Imò in fingulis Civitatibus videatur adfuiffe Synagogas Judæorum: Legitur enim in Scripturis: *à temporibus antiquis habet in fingulis Civitatibus Moyfes, qui eum prædicent in Synagogis, ubi per omne Sabbatum legitur* (*e*). Attamèn advertendum eft, quod Synagogæ non erant loca, in quibus Sacerdotes, & Levitæ poffent officia proprii ordinis exercere.

(a) 1. *Regum cap. 7. num. 5.*
(b) *Act. Apoft. c. 9. n. 2 c. 13. n. 5. c. 14. n. 1. c. 17. n. 1. & c. 18. n. 4.*
(c) *Matthæi c. 4. nu. 23. Lucæ c. 4. n. 15.*
(d) *Martin. Becan. Analog. vet. & nov. Teft. c. 12. art. 12. n. 41.*
(e) *Act. Apoft. c. 15 num. 21.*

7. Sanè Synagogæ ad triplicem tantum ufum erant erectæ, nempè primò ad orandum (*f*), undè dicitur apud S. Matthæum: *qui amant in Synagogis orare* (*g*). Secundò ad prędicandam, & docendam Dei legem (*h*). Ideò dicitur de Chrifto: *erat prædicans in Synagogis Galileæ* (*i*). Tertiò ad puniendos delinquentes (*l*): Undè clamabat Dominus: *in Synagogis fuis flagellabunt vos* (*m*): Et *ex illis flagellabitis in Synagogis veftris &c.* (*n*). Quæ tria fufiùs explicant Francifcus Toletus (*o*), Auguftinus Torniellus (*p*), & alii: Primum autem officium orandi non erat proprium Sacerdotum, & Levitarum, fed commune omnium. Tertium plectendi delinquentes, ad Miniftros pertinebat, à Sacerdotum Principe deputatos (*q*). Secundum, docendi, ac prædicandi legem, erat munus Scribarum, & Pharifæorum (*r*), qui non omnes ex Tribu Levi, fed ex cunctis aliis Tribus indiftinctè promoti erant (*s*), de quibus ait D. Jo: Chryfoftomus: *per omnes Tribus in duodecim partes diffeminati erant Pharifæi* (*t*). Et ità docere legem in Synagogis, non erat Levitale, vel Sacerdotale munus implere, fed Legifdoctoris officio perfungi: adeòque Levitæ ipfi, ac Sacerdotes non poterant ordines fuos implere, nifi in Templo, & non in Synagogis.

(f) *Judith. c 6 n. 12. Pfalm. 25 n. 12. ac Pf. 67. n. 27. Matth cap 6. num. 5.*
(g) *Matth. c. 6. nu. 5.*
(h) *Act. Apoft. c. 15 n. 21. Marci c. 2. n. 11. Lucæ c. 4. n. 15.*
(i) *Lucæ c. 4. n. 44. Marci c. 1. n. 39. Matth. cap 4. n. 23.*
(l) *Joannis c. 9 n. 22. Matth. c. 10. nu. 17. & c. 23. n. 34. Act. 22. nu. 19. & 26 n. 11.*
(m) *Matth. cap. 10. num. 17.*
(n) *Matth. cap. 23. num. 34.*
(o) *Toletus in Joan. cap. 16. annot. 2.*
(p) *Auguft. Torniel. in Mund. 1594. n. 14. Becan loc. cit. num. 35. & fequ.*
(q) *Act. Apoft. c. 9. num 1.*
(r) *Matth. cap. 23. num 2.*
(s) *Becan. loc. cit. cap. 10. qu. 2.*
(t) *S. Joan. Chryfoft. in c. 15. Matthæi.*

8. Imò docet D. Thomas, quod in veteri lege noluit Deus, ut ei in pluribus locis, fed in uno tantùm, facrificia exhiberentur, ad differentiam legis novæ, ac propterea fuit diftinctus apud Judæos locus facrificii à locis doctrinæ, five à Synagogis: *ut firmaretur in animis hominum fides unitatis divinæ, voluit Deus, ut in uno loco tantùm fibi facrificium offerretur: & iterùm, ut per hoc oftenderet; quod corporalis cultus non propter fe erat ei acceptus: & ideò compefcebantur, nè paffim, & ubiquè facrificia offerrent. Sed cultus novæ legis, in cujus facrificio fpiritualis gratia continetur, eft fecundum fe Deo acceptus, & ideò multiplicatio Altarium, & Templorum acceptatur in novâ lege* (*u*). Hæc Angelicus Doctor. Si ergò in unico tantùm loco, in uno folo Templo Hierufalem erant oblationes facrificiorum, ex confequenti eft, quod Levitæ, ac Sacerdotes legis Mofaycę non poffent munera Sacerdotalia, & Levitica exercere, nifi in eodem unico Templo. Id autem quomodò credibile eft, quod exercuerint 120. millia virorum ordinis Levitici, & quod longè diftantes à Hierufalem, per totum orbem diffeminati, poffent idipfum competenti modo, & facilitate exercere?

(u) *S. Thom. 1. 2. qu. 102. art. 4. ad 3.*

9. Si

9. Si dicatur, quod licèt Sacerdotes, & Levitæ non quotidiè sacrificarent, vel respectivè ministrarent in Templo, aut aliud eorum officium exercerent; id attamèn efficiebant per vices suas; Nàm de Levitis dicitur in libris Paralipomenon; *distribuit eos David per vices filiorum Levi (a)*: Et de Sacerdotibus in Evangelio Lucæ notatur: *factum est cum Sacerdotio fungeretur*, Zacharias, *in ordine vicis suæ antè Deum, secundum consuetudinem Sacerdotii &c. (b)*. Quarè tametsi non residerent quotidiè, residebant tamen prò tempore vicis suæ; Si hoc dicatur; nos respondemus, quod nisi probetur, refluxum hujusmodi vicis suæ fuisse crebrò per interstitia congrua frequentatum, & quod hæc alternatio vicis ad omnes 120. mille viros de Tribu Leviticâ se porrigeret, tamquàm ex debito; respondemus, inquam, illam vicissitudinem ad solos filios Levi, intrà, & propè Hierusalem commorantes, se protendisse, ut ex debito servandam: alios verò longè morantes, nonnisi ex devotione attigisse. Patet hoc ex Deuteronomio, ubi decernitur: *Si exierit Levites ex unâ Urbium tuarum ex omni Israel, in quâ habitat, & voluerit venire, desiderans locum, quem elegerit Dominus, ministrabit in nomine Domini Dei sui, sicut omnes fratres ejus Levitæ, qui stabunt eo tempore coràm Domino, partem ciborum eandem accipiet, quàm & cæteri, excepto eo, quod in Urbe suâ, ex paternâ ei successione debetur (c)*.

10. Vides quod viri Levitici generis, hùc illùc per Regnum Israel commorantes, & multò magis alii longius permanentes, disseminati per Europam, & Asiam, atque Insulas Maris, quos Hugo Cardinalis vocat *Levitas Forenses (d)*, non ex debito, sed ex solâ devotione se in Hierusalem conferebant, ut ministrabant in Templo, si vellent: quod ne pareret confusionem, cum aliis Levitis, ex debito ministrantibus, ordo erat, ut non possent semper, sed quod regulatâ deberent methodo id adimplere, ac juxtà vices suas obire, ne venientes administrandum in Templo ex devotione, simul omnes in immenso numero convenirent, & se alter alterum impedirent: vel ne perturbationem ingererent aliis, qui ex obligatione debebant ibi officia Levitalia, & Sacerdotalia exercere. Itàque Levitæ, ac Sacerdotes Incolæ aliarum Civitatum longè distantium poterant, sed non debebant: Incolæ verò Hierusalem, & vicinorum locorum, nedùm poterant, sed etiàm debebant in Templo statis temporibus ministrare. Prætereà ille ordo ministrandi per turnum, sive per vices determinatas, à Moyse usque ad David, per quingentos ferè annos non fuit: neque fuit eo tempore, quo ministerium Leviticum exhibebatur Tabernaculo, & Arcæ, sed incœpit, quandò David designavit Templum, in Hierusalem construendum. Rex enim ad tollendas confusiones, quæ oriri poterant, vicissitudines ministerii distribuit (e). Toto ergò illo intermedio tempore, quo hujusmodi vicium distributio non erat, Sacerdotes, & Levitæ poterant, sed non debebant personalitèr ministrare. Rursùs post factam vicium distributionem viri Levitici generis, longè permanentes, poterant, sed non debebant apud Arcam, & Tabernaculum, ac respectivè apud Templum residere, atque ministrare: Et tamèn proventus Levitalis ordinis in prædiis, decimis &c. consistentes accipiebant, quantumlibet non residerent, nec ministrarent.

11. E contrà verò Princeps Sacerdotum, qui pastor erat, & Pontifex Hebræorum, tenebatur jugitèr apud Sanctuarium residere, & ità legitur, quod Heli ad portam Templi sedebat (*f*). De Zachariâ dicitur, quod fuit jussu Joas Regis, in atrio domus Domini lapidatus (*g*). Azarias impedivit, ne Ozias Rex adoleret incensum super Altare thimiamatis (*h*). Josuè filius Josedec reædificando Templo cum Zerobobel animum applicavit (*i*). Jeddoa, seù Jaddus Alexandro Regi Macedonum ingredienti Templum Hierosolymitanum occurrit (*l*), & sic de aliis; ac sicut jàm suprà diximus, Arca Domini stabat in eo loco, in quo morabatur Summus Sacerdos: tanta erat colligatio inter utrumque, ut hic ab illâ non discederet, ac secum ipsam, alio peragrando, transferret.

(a) *Paralip. cap.* 23. *num* 6.

(b) *Lucæ cap.* 1. *n.* 8.

(c) *Deuter. c.* 18. *n.* 6.

(d) *Cardin. Hugo in Deuter.* 18. 6. §. *excepto.*

(e) *Torniel. an. Mund.* 3020. *n.* 5. *Joseph. Antiquit. l.* 7. *c.* 11.

(f) 1. *Regum cap.* 1. *num.* 10.

(g) 2. *Paralip. c.* 24. *num.* 21.

(h) 2. *Paralip. c.* 26. *num.* 27.

(i) 1. *Esdræ c.* 5. *n.* 2.

(l) *Joseph. Antiquit. l.* 13. *cap. ult.*

Quibus ità se habentibus, manifestum restat, quod Princeps Sacerdotum, uti Pastor, & Rector Judæorum tenebatur apud Sanctuarium Dei residere, atque ibi personalitèr ministrare: Sacerdotes autèm, ac Levitę non omnes ad id tenebantur, sed illi solùm, qui propter propinquitatem incolatus Templo magis proximè juncti commorabantur, vel aliâ speciali ratione adsciti erant servitio ipsius Templi: cœteri verò poterant quidem, sed non id facere tenebantur.

12. Et cum teste D. Thomâ, *Ecclesia nostra succedat in locum Templi* (*a*), hinc fit, ut ministri quoque Ecclesiæ nostræ succedant ministris Sanctuarii. Quarè analogando Beneficiarios Legis Mosaycæ cum Beneficiariis Ecclesiæ Christianæ, infertur, quod sicut in lege Mosaycâ non tenebantur ad residentiam, & personale servitium, nisi Summus Pontifex, & aliqui alii Sacerdotes, & Levitæ, propè Sanctuarium habitantes, ac ministerio Tabernaculi, & Templi specialitèr applicati; reliqui verò Sacerdotes, ac Levitæ, & quidem numero majores, tametsi possent per vices suas deservire, non tamen ad residentiam illam, & servitium personale tenebantur, quantumvis arva, decimas, & proventus perciperent, ad Sacerdotale, & Leviticum officium pertinentes; ità in lege Evangelicâ non tenentur ad residentiam, & personale servitium, omnes Clerici beneficia ecclesiastica retinentes, sed soli Pastores animarum, & alii ministri, Ecclesiæ servitio personalitèr deputati, quorum personæ industria electa est; cœteri verò ab hujusmodi onere exempti sunt: quod idem est ac dicere, non teneri ad residentiam Beneficiarios merè simplices, sed illos tantùm, qui sunt beneficiis residentialibus insigniti.

(a) *S. Thom. 1.2. qu. 102. art. 4 ad 3.*

13. Percipiebant, inquam, Sacerdotes, & Levitæ Forenses, ac longè ab Urbe Hierusalem commorantes, reditus eorum ordini debitos, & præsertim decimas, quæ erant nervus præcipuus proventuum Levitalium, quantumlibet non residerent, nec personalitèr ministrarent in Sanctuario Domini. Veruntamèn si devotione acti, ad idem Sanctuarium se conferebant, & secundum ordinem vicis suæ, inibi residebant, & ministrabant, adhùc alios fructus percipiebant, veluti sportulas, & manuales præstantiones de his, quæ pertinebant ad jura Sanctuarii. *Levitæ*, ait Abulensis, *qui ministrabant, pretèr jus decimarum, quod habebant, adhùc accipiebant alias partes de his, quæ pertinebant ad jura Sanctuarii: Decimę autèm, sive tempore, quo serviebant, sive quo non serviebant, dabantur, ut sustentarentur indè ipsi, & familiæ suæ in Civitatibus suis* (*b*): Et infrà subjungit: Decimæ *non debebantur Levitæ solùm quandò ministrabat, ut patet de aliis partibus ciborum, quæ eis dabantur, cum starent in loco Sanctuarii; nàm ubicumque starent ista dabantur; sive ministrarent, sive non, sive in Sanctuario, sive in Urbe suâ, vel ubicumque alibi* (*c*).

(b) *Alphons: Tostat. sive Abulensis in Deuter. c. 18. qu. 4.*

(c) *Idem Tostat. loco citat.*

14. Patet ex his, quod duæ species bonorum ad Sacerdotes, & Levitas legis Mosaycæ pertinebant, nempè primò primitiæ, oblationes, & decimæ, de quibus omnes, ubicumque manerent, in suo quique loco participabant, erantque velut eorum præbenda propria, & personalis. Secundo stipendia manualia, & præstantiones diurnæ communes, quæ tantùm deservientibus Templo debebantur, & harum non erant participes, nisi actualitèr in Sanctuario ministrarent: eo prorsus modo, quo Canonici Cathedralium, & alicubi alia quoque Beneficiarii residentiales, habent quędam prædia, & reditus constituentes propriam prębendam, ac beneficium: & insupèr habent quosdam proventus communes, quos vocant massam distributionum, & de hâc non gaudent, nisi qui de die in diem Ecclesiæ deserviunt, solentque vocari distributiones quotidianæ; reditus verò prębendæ, quam habent in titulum, percipiunt, etiàm si desint Ecclesiæ servitio, quâ de rè passim Jurisconsulti (*d*). Quemadmodùm ergò viri generis Levitici, seu illorum numerosa pars, prębendis suis Levitalibus potiebantur, tametsi non resi-

(d) *Barbos. de Canon. c. 21. & alii ab eo cit.*

residerent personalitèr apud Sanctuarium Domini, atque in eo actualitèr deservirent, quià redituum illorum digni erant stipendio aliundè: ut quià Levitico statui erant specialitèr dedicati: quià religioni tuendę honori Dei promovendo, & Deo laudibus colendo ex officio tenebantur incumbere; ità etiàm in Ecclesiâ Clerici aliqui præbendis, ultimæ speciei perfrui valent, quantumvis nulli Ædi sacræ peculiaritèr famulentur: quippè tales præbendas aliundè merentur, ut ex eo quod statui Clericali mancipati sunt, quod Christianæ religioni tuendæ, honori Dei promovendo, laudibus divinis persolvendis, celibatui observando &c. sunt adstricti: & hæ præbendę sunt illę, quas beneficia merè simplicia nuncupamus.

C A P U T X.

In quo eadem exemptio Beneficiariorum merè Simplicium, ab onere personalis residentiæ, probatur Rationibus LEGALIBUS, *& ex Consuetudine, ac Præscriptione desumptis.*

S U M M A R I U M.

1 *Ultimę voluntates hominum sunt observandę, tamquàm res de jure gentium, non de jure naturali, nequè divino, sed positivo.*

2 *Eorum, qui fundarunt beneficia merè simplicia, voluntas est, quod hæc sine residentiæ onere conferantur.*

3 *Si constat Fundatorem voluisse, ut beneficium simplex careat onere residentię, vel est fundatum postremis sæculis, & eodem onere caret.*

4 *Etsi beneficium fuisset erectum tamquàm residentiale, adhùc salva remanet potestas Ecclesiæ, quę potuit illud vertere in simplex.*

5 *Qui per alium facit per se ipsum facere censetur, non fictione juris, sed verè, ac propriè: hocque evertit conatum Contradictorum.*

6 *Si Beneficiarii merè simplices onus missas celebrandi, vel quid simile agendi habent, sufficit, quod illud adimpleant per interpositam personam.*

7 *Beneficiariis merè simplicibus justa causa non residendi, est generalis praxis totius Ecclesiæ: nec enim credendum est, totam Ecclesiam errare.*

8 *Auctoritatem Ecclesiæ allegavit B. Petrus Cluniacensis prò possessione beneficiorum parochialium, quæ ab ejus Monasterio possidebantur.*

9 *Si onera beneficiorum residentialium interdùm possunt per alium adimpleri; multò magis adimpleri possunt onera merè simplicium.*

10 *In jure decernitur, quod Canonici, tametsi residentiales reditus suæ præbendæ accipiant, si actuali servitio Papæ incumbant.*

11 *Hi enim habentur prò præsentibus, non fictione juris, sed veritate rationis, quod & contingit in duobus Canonicis, Episcopo assistentibus.*

12 *Si dicti Canonici licitè percipiunt fructus sui beneficii; multò magis id faciunt Beneficiarii merè simplices.*

13 *Doctores improbantes fictionem juris in Beneficiariis, loquuntur de Curatis, & Canonicis, non verò de merè simplicibus.*

14 *Omnium*

14 *Omnium Doctorum voce Beneficiarii merè simplices à residentiæ debito sunt exempti, & contrarium asserenti onus incumbat id probandi.*
15 *Consuetudinis vim Sancti Patres, Pontifices, & Concilia commendant. Infiniti Canones eam admittunt, & ut observetur insistunt.*
16 *Plura jura clamant in materiâ beneficiorum consuetudinem esse attendendam. Refertur Sanctio Concilii Ephesini ad hoc faciens.*
17 *Consuetudo facit de non licito licitum, & quidquid per pactum, privilegium, vel præscriptionem acquisibile est, dare potest.*
18 *Consensio omnium gentium in rè aliquâ est jus naturæ. Ecclesiasticę consuetudines ex D. Augustino servandæ sunt.*
19 *Præscriptio cunctis rerum, & jurium possessoribus suffragatur. Jurisconsulti, Theologi, Concilia, Canones, Juraque civilia vim ejus attendunt.*
20 *In politicis vi præscriptionis multa salvantur. Ipsa Regna per latrocinium acquisita, præscriptione fiunt legitima.*
21 *Cunctis Ecclesiis est sufficiens præscriptio quadragenaria, & ad excludendum onus residentiæ sufficit, quod res sit dubia.*
22 *Conditiones necessariæ ad præscriptionem concurrunt in beneficiis merè simplicibus prò excludendo onere residentiæ. Beneficia in dubio præsumuntur libera.*

1. IN distributione beneficiorum est observanda fidelitèr voluntas Institutorum, sive illorum, quorum bonis fundata fuerunt: Unusquisque etenim imponere potest rebus suis legem, quam vult (*a*): Et in utroque jure pręscribitur, ultimam voluntatem hominis ratam habendam esse, atque imprevaricabilitèr observandam (*b*). Adeò ut observantia ultimę voluntatis hominum, ob necessitatem fidei publicę, & commercii politici conservandi, censeatur nedùm de jure positivo, sed etiam de jure gentium (*e*): Nè dicamus eam esse quodammodo de jure Divino, quatenùs Apostolus ait: *hominis confirmatum Testamentum nemo spernit, aut superordinat* (*d*), ideft nemo immutat, aut alitèr ordinat, quàm à testatore fuerit constitutum (*e*). Quod tamèn est ità congruè intelligendum, ut alioquin rè verâ debitum observandi ultimas hominum voluntates non proveniat à jure Divino, cui derogari non valeat, nec super eo dispensari possit, sed potiùs pertineat ad jus positivum: quarè tàm Princeps in temporalibus, quàm Ecclesia in spiritualibus, justis ex causis potest voluntates ipsas commutare, vel eis derogare, aut super ipsis dispensare (*f*). Tametsi volutates ipsæ, quantùm res in se est, omninò sint observandæ, & executioni mandandæ.

(a) *Leg. 1. & 2. C. de donat. quæ sub mod. c. Verum de Condit. apposit.*
(b) *C. ultima voluntas 4. caus. 13. qu. 2. l. 1. C. de Sacr. Eccl.*
(c) *Monet. de Commut. ultim. vol. cap. 3. num. 26.*
(d) *Ad Galatas c. 3. num. 15.*
(e) *Cornel. à Lapid. in Galat. 3. 15.*
(f) *Cardin. de Luca Relat. Rom. Cur. disc. 20. num. 14.*

2. Hincque D. Gregorius monitum hoc dedit Januario Episcopo Calaritano, corpori juris insertum: *admonere te volumus, ne pię vivorum, aut defunctorum voluntates, tuâ, quod absit, remissione cassentur* (*g*): Quod quidem verum est, nedùm de dispositionibus testamentariis, sed etiam de cunctis aliis pactionibus: ad quas prospiciens Arias Montanus inquit: *humana pacta legitimè inita, sancta sunt; ità ut pretèr apertam declarationem contrahentium, vel consensionem, nemo abrogare possit* (*h*). Sivè ergò actio eorum, qui bona propria, ad fundanda beneficia tradiderunt, sit dispositio testamentaria; sive sit pactio inter illos, & Ecclesiam inita; in omnibus, & per omnia est punctualitèr exequenda, ideòque de illâ decrevit Concilium Coloniense *Fundatorum Sacrosancta, & inviolabilis debet haberi suprema voluntas* (*i*), & communitèr in foro dicitur, quod beneficia legem recipiunt à voluntate Fundatorum (*l*). Sed voluntas eorum, qui beneficia merè simplicia fundaveruut, est quod hæc sine resi-

(g) *Capit. admonere 14. caus. 16. qu. 1*
(h) *Arias. Montan. elucid. in Galat. 3. 15.*
(i) *Concil. Coloniens. ann. 1549 de restring. plur. benef. Bail. sum. Conc. to. 2. f. 468. 2. C.*
(l) *De Luca de jurisd. disc. 40. n. 9.*

residentiæ onere conferantur; ergò Clerici, qui beneficia merè simplicia possident, ad residentiam personalem non tenentur. Tota vis hujusmodi argumenti, sive Syllogismi, in minoris propositionis verificatione consistit; nempè quod voluntas eorum, qui beneficia merè simplicia fundaverunt, fuerit, quod eadem sine obligatione residentiæ conferantur. Illam autèm ad hominem sic probamus, loquendo individuè de singulis beneficiis.

3. Vel expresiè constat de voluntate illius, qui fundavit beneficium merè simplex; vel non. Si constat, & hic fundavit beneficium eâ lege, ut esset beneficium merè simplex, ac legibus merè simplicis beneficii subjectum, juxtà praxim Ecclesiæ, & stylum, quo ab Ecclesiâ regulantur beneficia merè simplicia; ejusdem Fundatoris voluntas est observanda, & Beneficiarius à residentiæ onere immunis est, quià leges, & praxis Ecclesiæ, ac stylus, quo per Ecclesiam regulantur beneficia merè simplicia, est, quod eorum possessores à residentiæ debito sint immunes (*a*). Si verò de fundatoris voluntate expresiè non constat; subdistinguendum est: vel beneficium, de quo quæstio instituitur, fuit fundatum intrà ultima quinque sæcula Ecclesię, vel antè illa. Si intrà ultima quinque sæcula, nempè à temporibus Gregorii Papę IX. vel circitèr; certè beneficium tale est, ut Beneficiarius sit à residentiæ debito exemptus: quippè Canones, ab ipso Gregorio, & successoribus Pontificibus editi, talem eisdem beneficio, & Beneficiario conferunt immunitatem (*b*). Quâ de rè fusiùs egimus suprà Cap.7. ad quod Lectorem remittimus, veritatem hanc penè manibus attrectaturum (*c*).

4. Vel beneficium supponitur fundatum antè præfata quinque ultima Ecclesiæ sæcula, & hoc est probandum strictè, atqu individualitèr ab illis, qui contendunt, beneficium ipsum onus personalis residentiæ secum ferre, aliàs præsumitur pro libertate beneficii (*d*). Et sanè si prætendunt, quod antè tempora Gregorii Papæ IX. omnia beneficia servitutem residentiæ personalis involverent; adhùc superest omninò probandum, quod tale, & tale beneficium, de quo iu individuo quæstio fiat, fuerit antè illa tempora erectum: aliàs sicùt in dubio præsumitur prò libertate hominis, jumenti, prædii, & omnium aliarum rerum, nisi probetur, eas esse aliquâ servitute gravatas; sic præsumitur prò libertate beneficii, nisi probetur oppositum (*e*). Tanto magis quod plures conditiones, & majores specificationes necessariæ sunt, ut beneficium sit Curatum, vel Chorale, aut aliâ ratione residentiale, quàm requirantur in merè simplici beneficio (*f*). Dato autem posteà, non verò concesso, quod in oppositum probaretur, tale, ac tale beneficium tamquàm residentiale, fuisse primis Ecclesiæ sæculis institutum; adhùc nihil probaretur, quià sufficit, quod Papa, & Ecclesia successivè potuerint idem beneficium, vel per viam unionis, vel per viam perpetuæ commendæ, vel alio modo canonico redigere ad statum merè simplicis beneficii exempti ab onere residentiæ: quoties enim id fieri potuit, & factum est, jàm Clericus tale beneficium possidens, à debito residendi, & personalis servitii est prorsùs immunis. Quod si quis hanc potestatem Summo Pontifici, & Ecclesię denegaret, Anticyras eum navigare oporteret: vel si adhùc delirio non afficitur; pœnis condignis plectendus esset, non rationibus convincendus.

5. Alia legalis ratio desumitur ex trito illo proloquio, quod qui per alium facit, per se ipsum facere videtur (*g*). Proloquium, sive axioma, tàm à jure civili admissum (*h*), quàm à jure canonico confirmatum (*i*), & ideò certum in utroque ipso jure, ut contradictionem non admittat, nisi in iis, in quibus electa est specialitèr industria personæ (*l*), vel ubi certè, & expresiè requiritur servitium personale (*m*). Extrà quos casus, qui per alium facit, per se ipsum facere censetur, & quidem non per fictionem juris, sed propriè, atque verè (*n*), quandoquidèm qui præcipit, ut aliquid fiat, & non specificat illud debere fieri à tali, vel tali homine personalitèr; is contemplasse actum cognoscitur, non perso-

nam

(a) *Borel.sum decis. tom 1. tit. 23. nu. 147. Lotter. de rè benef. l. 3. qu. 27. n 9.*

(b) *Cap. Clericos 17. de Cler non resid cap. gratia. 7. c. quia per ambitiosam 15. de rescript in 6.*

(c) *Vid. hic suprà cap. 7. à n 18.*

(d) *Veral. dec. 130 num. 2. par. 2. Mantic. dec. 358. n 2. Barbos. Jur. Eccl Univ. lib. 3. cap. 4. n. 42.*

(e) *De Luca de benef disc. 73. num 18 & Annot. ad Conc. disc. 4. n. 12.*

(f) *Sam Diana V. Beneficium n. 2.*

(g) *Bartol. cons. 142. num 3. lib 1. Barbosa tract. var. Axiom. 92. num 1.*

(h) *Lib. 1 § Dejecisse ff. de vi, & vi arm l. stà 6. quod si. ff. de administ. tutor. l. si per alium ff. ne quis eum &c.*

(i) *Cap. mulieres §. ille num de sent. Excom. cap qui per alium 72. de reg juris in 6.*

(l) *Tusc. co. 3. lit. F. Concl. 7. n. 25. Barbos. loc cit. n. 2.*

(m) *Calderin. cons. 221. num. 2. Barbos. loc. cit.*

(n) *Vincent. Caroc. in singular. juris singul. 402 Barbos. loc. cit. n. 1*

nam, & ideò à quocumque homine fiat actus ipse, sivè per sè, sivè per alium, satisfit intentioni ejus, qui actum præcepit. Hinc quià Contradictores, dùm Beneficiarios merè simplices ad residendum arctare nituntur, in hoc assumpto magnam vim faciunt, quod cum ipsi Beneficiarii teneantur in loco beneficii ministrare, fiat ex consequenti, ut teneantur etiam inibi residere; apparet quam falsum sit eorum assumptum, & aerea cavillatio: quæ quatenùs etiam aliquam umbram veritatis haberet, præfato legali axiomate penitùs dissipatur, quod qui per alium facit, per se ipsum facere censetur.

6. Ideò si fortè contingat, quod Beneficiarii ad aliquod opus adimplendum teneantur, eorum beneficio connexum, utpotè celebrandi tot missas, vel quid aliud simile agendi; sufficit ut illud per interpositam personam adimpleant, nisi expresè illorum propria, & personalis actio fuerit expetita, & substituti subrogatio disertis verbis exclusa. Tùncque adhùc hujusmodi exclusio non habet locum, quando justa subest causa, Beneficiarium ab illo personali onere liberandi. Siquidèm Beneficiarii majores merè simplicibus, proùt sunt Curati, Canonici, & Dignitates, qui tenentur per se ipsos personalitèr propria munia exercere, & in loco sui beneficii residere, quemadmodùm plurimi sacri Canones decrevere (*a*), adhùc tamen aliquandò, justâ intercedente causâ, valent per substitutum supplere, juxtà id, quod docet D. Thomas his verbis: *Si subditorum saluti possit sufficientèr in absentiâ pastoris per alium provideri, tùnc licet pastori, vel proptèr aliquod commodum Ecclesiæ, vel personæ periculum, corporalitèr gregem deserere* (*b*). Et infrà: *ille, qui spondet prò aliquo, si per se implere non possit, sufficit, ut per alium impleat. Undè Prælatus, si habet impedimentum, propter quod non possit personalitèr curæ subditorum interdere, suæ sponsioni satisfacit, si per alium provideat* (*c*).

7. Si ergò ex justâ causâ Beneficiarii, etiam Curati, & Chorales, in quibus est specialitèr electa industria personæ, adhùc possunt per substitutum sua munera implere, multò magis id possunt Beneficiarii merè simplices, in quibus (præterquamquod electa non est industria personæ) justa causa non residendi est generalis, & inconcussa praxis totius Ecclesiæ, ipsos à personali munere absoluens: *totius* enim *Orbis in hanc partem consensus, instar præcepti obtinet* (*d*). Nunquid enim credendum est Ecclesiam Catholicam, per totum Orbem diffusam, hoc generalitèr permittendo, errare: vel non agnoscere, an sit peccatum: vel id agnoscendo, & permittendo, fovere peccatum, & tot peccata authorizare, quot sunt Beneficiarii merè simplices, non residentes apud Ecclesias, ubi erecta sunt eorum beneficia? Nunquid Romana Ecclesia, cujus Pontifici, in personâ B. Petri, Chriftus contulit privilegium infallibilitatis, & indefectibilitatis in fide (*e*), erravit in hoc puncto, & errat, aliosque illam imitantes, trahit perpetuum in errorem, quandò potiùs, ut ait Vualafridus: *Romanorum morem ideò in sacris rebus tàm multæ gentes imitantur, quià & tanti magisterii ex apice Apostolico primordiis clarent, & nulla per Orbem Ecclesia æquè ut Romana, ab omni fæce* erroris *cunctis retrò temporibus pura permansit* (*f*).

8. Adeò validam, & efficacem reputabat Beatus Petrus Cluniacensis, vir Doctrinâ, & Sanctitate conspicuus, auctoritatem Ecclesiæ in hujusmodi rebus, ut Clarevallensibus Monacis, sibi exprobrantibus, quâ ratione Cluniacenses possiderent beneficia Parochialia ad sæculares Clericos pertinentia, responderit: *Nos in istis Catholicæ Ecclesiæ auctoritatem prætendimus: atquè ipsius sanctionibus nos parochiales Ecclesias, & idcircò ipsarum primitias, & decimas, legitimè possidere confirmamus &c.* Et infrà: *Quià ergò Monachi ex maximâ parte fidelium saluti invigilant, licèt Sacramenti minimè ministrent, æstimamus ipsorum primitias, decimas, & oblationes & quæque beneficia eos dignè posse suscipere: quoniàm reliqua populo Christiano necessaria, à Presbyteris, & Clericis faciunt exhiberi* (*g*). Hæc Petrus Cluniacensis, in Contradictorio cum Clarevallensi-

(a) *Concil. Trid. sess. 6. cap. 1. & 2. sess. 22. c. 4. sess. 23. c. 1. sess. 24. c. 12. Conc. London. II. c. 14. Conc. Mogunt IV. c. 71.*

(b) *S. Thomas 2. 2. qu. 185. art. 5. in corp.*

(c) *Idem ibidem ad 2.*

(d) *S. Hieron. in Dialog. advers. Luciferianos c. 4.*

(e) *Lucæ cap. 22. num. 32.*

(f) *Vualafrid. de rebus Eccles. cap. 22.*

(g) *Petrus Cluniacens. l. 2. epist. 28.*

lensibus, & cum D. Bernardo illorum Abbate. Itàque auctoritas Ecclesiæ usque adeò prævalet, ut possit beneficia ecclesiastica, etiam parochialia, monasteriis per viam unionis adnectere; quo casu nedùm amputat à Beneficiariis onus personalis residentiæ, sed imò ipsum titulum beneficii prorsus extinguit (*a*). Rursùs ipsamet Ecclesia potest eadem beneficia in titulum vel temporalis, vel perpetuæ Commendæ, alicui concedere, uti suprà uberiùs demoustravimus (*b*). Et utroque casu satis est, quod onus personale Beneficiario incumbens per substitutum Clericum impleatur.

9. Si autem auctoritate Ecclesiæ intercedente, in præfatis unionis, & Commendæ casibus,possunt onera beneficiorum residentialium per interpositam personam adimpleri; multò magis per substitutum adimpleri valent onera beneficiorum merè simplicium; quando Ecclesiæ auctoritas id concedit. Ecclesiæ autem auctoritas concedit, ut Beneficiarii merè simplices onera proprii beneficii per substitutum valeant adimplere (nisi fundator, ut suprà notatum est, clausulas apposuerit personæ industriam beneficium possidentis, individuè postulantes). Et ità communi sententiâ Doctorum, tametsi fundator disponat, quod Beneficiarius teneatur tot missas celebrare, vel alia pia opera exercere (nisi apponat clausulam *per se ipsum, & non per interpositam personam*, vel alia verba æquivalentia) Beneficiarius ipse ad residentiam non tenetur, nec illa onera per se ipsum obire adstrictus est, sed ea cuncta implere potest per interpositam personam (*c*), ex eâ generali ratione, de quâ loquimur, quia qui per alium facit, per se ipsum facere censetur (*d*).

10. Itidèm alia ratio Legalis depromitur ex capitulo *cum dilectus* 14. *de Cleric. non resid.* valdè proficiens Dominis Cardinalibus, & Prælatis, Aulicis, & Curialibus, qui beneficia merè simplicia retinent, in Romanâ Curiâ commorantes, vel alibi consistentes, in officiis Nuntii, aut Collectoris Apostolici, sive in aliis muneribus, Romanæ Ecclesiæ actualitèr deservientes. In illo, inquam, canone Honorius Papa III. Capitulo Metensi scribens decernit: *Mandamus quatenùs, non obstante constitutione, quæ contrà absentes Canonicos inter vos dicitur emanasse fructus præbendæ suæ,assignetis eidem in nostro servitio commoranti.Cum familiares nostri, qui circa nos se obsequiales exhibent universis, minori non debeant prærogativâ gaudere, quam vestrum singuli, quorum negotia per ipsos sæpiùs promoventur*. Locum habet iste canon favore omnium, qui sunt Papæ familiares, quique in Romanâ Curiâ morantur de illius præcepto: & procedit potissimè in Canonicis, tàm Cathedralium, quàm Collegiatarum, ut etiam in absentiâ valeant proventus suarum præbendarum adipisci (*e*). Igitur hujus Canonis vi definitur, quod Beneficiarius, licèt ex suâ naturâ residentialis, tamèn si absit à loco, in quo erectum est beneficium, ut servitio Papæ, sive Sedis Apostolicæ incumbat, habetur pro præsenti in Ecclesiâ sui beneficii.

11. Hæc autem præsentia talis non reputatur fictione juris, sed veritate rationis: quippè uti loquitur Cajetanus, *bonum partis ordinatur ad bonum totius, ut finem, & debet pars exponi prò totius bono, & si oportet etiam detrimentum pati, ut patet, cum inciditur quandoque manus, ut salvetur persona* (*f*). Summus autem Pontifex, & Sedes Apostolica rationem habent totius, cœteræ verò Ecclesiæ, atque Beneficiarii, rationem habent partis; ideòque istarum commodum illius debet commoditati postponi. Quâ etiam ratione si Canonici Cathedralis, vel Collegiatæ sint absentes in servitio sui Episcopi, reputantur prò præsentibus in propriis Ecclesiis, quià Episcopus totam Ecclesiam suæ Diœcesis in sè continet, vel repræsentat, ipseque Episcopus est in Ecclesiâ, & Ecclesia est in Episcopo (*g*): Undè idem Pontifex Episcopo Meldensi perscripsit: *Decernimus, ut duo ex Canonicis Ecclesiæ memoratæ, in tuo servitio existentes, suarum fructus integrè percipiant præbendarum: cum absentes diei non debeant, sed præsentes, qui tecum pro tuo, & ipsius Ecclesiæ servitio commorantur* (*h*). Quâ de rè

(a) DD. in c. cum accessissent de Constit. Barbos. in c. ex parte 6. de Offic. Vicar. n. 6 l. 1.

(b) Vid. hic supr. cap. 5. & 6.

(c) Borel. tom. 1. tit. 10. n 6. & tit. 20. n. 91. & n. 251. Perez de Lara de Capellanis lib. 2 cap. 7. n 7.

(d) Vid. Barbos. Sum. Apost. dec. Verb. Beneficium simplex. collec 64. num. 5. & 6. & collect. 121. n. 9. & 15.

(e) Vid. Barbos. in cap. cum dilectus n. 2. & 3. de Cler. non resid.

(f) Cajet. in 2. 2. qu. 185. art. 5. vers. quoàd secundum.

(g) Cap. Scire debes 7. qu. 1.

(h) Cap. Ad audientiam 15. de Cler. non resid.

rè fusiùs Doctores (*a*), & hujus Canonis Interpretes, necnon capituli *de cæterò 7. eodem titulo, de Clericis non residentibus*.

12. Notum est in Jure, quod argumentum à majori ad minus validum est (*b*), præsertim quando majus, & minus sunt ejusdem qualitatis (*c*), & quando agitur de Statutis aliquâ de rè decernentibus (*d*). Itàque Beneficiarii residentiales, quod majus est, si absint, ut servitio proprii Episcopi incumbant, licitè percipiunt reditus suæ præbendæ, non secus ac si personaliter residerent. Non liceret autem salvâ conscientiâ talibus Beneficiariis sic abesse, neque superioribus Ecclesiasticis, totique Ecclesiæ illam permittere, si exhibitio servitii personalis in loco beneficii esset de jure divino, vel naturali, quippè in istis non datur dispensatio. Prætereà si Beneficiarii servitio Sedis Apostolicæ incumbant, se habent perindè, ac si in propriis Ecclesiis actualitèr residerent (*e*). Et servitus impensa Ecclesiæ Romanæ illos, alioquin ad residendum obligatos, ab onere personalis eximit residentiæ. Multò magis ergò Beneficiarii merè simplices, quod minus est, exempti sunt à debito residentiæ, quoties servitio Sedis Apostolicæ, vel sui Antistitis sunt addicti; eo vel maximè, quod ipsi alioquin suapté naturâ sunt à residendi onere immunes.

13. Nèc obest dicere, hujusmodi exemptionem à debito residendi petitam ex servitio Sedis Apostolicæ, esse fictionem Juris, improbatam à Cajetano cum aliis Theologis (*f*), atque à Fagnano cum aliis Canonistis (*g*); Quippè hujusmodi Doctores loquuntur de Beneficiariis Curatis, & Choralibus, atque residentialibus, & in casu, in quo tales Beneficiarii non sint Ecclesiæ universali necessarii, vel non sint ex numero illorum, quos Papa vult tali perfrui privilegio, tametsi lato modo dicantur ejus familiares: tùnc enim verum est, residentiam illam, ex servitio Sedis Apostolicæ petitam, esse fictionem juris, parum, vel nihil proficientem. At verò non loquuntur de Beneficiariis merè simplicibus, & in Romanâ Curiâ, vel alibi, Sedi Apostolicæ verè deservientibus; quippè hi, cum ex se sint à residentiæ onere exempti, non egent fictione juris. Nèc alia potuit esse mens Cajetani, & Fagnani, quippè & ipsi fuerunt Prælati Romanæ Curiæ, & pluribus beneficiis merè simplicibus insigniti, quos non est credibile impugnasse eandem beneficiorum pluralitatem, atque ipsorum exemptionem ab onere residentiæ (*h*), ne cum aliis prædicabant, ut inquit Apostolus, ipsi reprobi efficerentur (*i*).

14. Legalibus rationibus, hùcusquæ adductis, illam adnectimus, quæ à Consuetudinis jure infertur. Si quidem omnium Doctorum consonâ voce, Beneficiarii merè simplices, sunt à munere ministrandi personalitèr, & ab actualis residentiæ debito de generali consuetudine exempti (*l*). Consuetudine, inquam, generali totius Ecclesiæ, tam communi, & constanti, ut nullibi observetur oppositum: tàmque antiquâ, & immemorabili, ut nedùm excedat memoriam hominum, & centenariam vetustatem transiliat, sed etiam trecentenariam, quingentenariam, & ultrà, utpotè quæ ab ipsis Contradictoribus ad Gregorii Papæ IX. tempora retrotrahitur. Si igitur generali totius Ecclesiæ Consuetudine Beneficiarii merè simplices à residentiæ debito eximuntur, ecquis poterit illos ad residendum, & personalitèr ministrandum arctare? Beneficiarii merè simplices, inquit Murga, de generali consuetudine *non obligantur ad residentiam, nisi consuetudine particulari, statuto, privilegio, aut consimili ratione specifica talis obligatio introducta reperiatur &c. Atquè ità possidens beneficia simplicia, regulam prò sè habet, quod residere non teneatur, & onus probandi contrarium incumbit asserenti, ut in confesso est apud omnes, & sepissimè censuit Rota* (*m*).

15. Quanta sit vis Consuetudinis, non est qui penitùs notum non habeat. Illam Sancti Patres apprimè commendant; inter quos S. Isidorus eandem vocat Jus quoddam moribus constitutum (*n*): S. Augustinus ipsam appellat quasi secundam, & quasi affabricatam naturam (*o*): & S. Basilius ei parem quodammodo

(a) *Barbos. de Canon. & Dignit. c. 25. n. 5. 6. 7. & in cap. de cætero 7. ac in cap. ad audientiam 15. de Cler. non resident.*

(b) *L. in fun in fin. ff. de liber. & posthum. l. nec in ea 22. ff. de Adult. c. si ergo 8. qu. 1. c. si Paulus 32. qu. 1. cap. per venerabilem qui fil. sint legit.*

(c) *Tuscus tom. 1. lit. A. pract. concl. concl. 501. nu 10 Barbos. tract. var. loc. 67. num. 4.*

(d) *Garifius de confident. qu. 10. n 6. Barbos. loc. cit n. 5.*

(e) *Vide infrà cap. 34. per totum.*

(f) *Cajet. in 2. 2. qu 185. art. 5. Soto de Just. & Jur. l. 10 qu 3. art 5. Natal. ab Alexandr. Theol. l 2. reg 36.*

(g) *Fagnan. cap. ex parte de Cleric. non resid. n. 85.*

(h) *Barbos. in cap. cum Ecclesiasticæ 3. de except lib. 2.*

(i) *1. Corinth. cap. 9. num. 27.*

(l) *Borel tom. 1. tit. 10. n 7 & 15. & tit. 20 n. 247. Lotter. l. 3 q. 27. nu 9 Garcia p. 3. c. 2. num. 3.*

(m) *Murg. de benef. qu 13. art. 3 n. 169.*

(n) *S. Isidor. l. 2. Etymolog. & c. consuetudo dist 1.*

(o) *S. August l. 6. de Mus.*

dò cum Scripturis pietatis deberi dicit effectum (*a*). Illam antiqui Summi Pontifices uberrimè commendarunt, inter quos Pius Papa I. eam laudat (*b*): Leo I. non intermittendam denuntiat (*c*): Innocentius I. observandam præcipit (*d*): Callistus I. attendendam decernit (*e*): Gregorius I. immotam servari jubet (*f*): Leo tandèm Papa IX. nullatenùs prævaricandam esse disponit (*g*). Illam ipsa Sacra Concilia & approbant, & collaudant, ac præcipuè Coloniense II. (*h*), Lateranense IV. (*i*), & alia plura, prò quibus omnibus sufficiat Synodus Tridentina, centies penè deferens consuetudini, præsertìm antiquæ, & immemorabili (*l*). Illam tandèm infiniti sacri Canones prò laudabili admittunt, servandam docent, & nè quisquam ipsius transgressor sit, interdicunt (*m*).

16. Quod si verum est de consuetudine in abstracto, & generalitèr sumptâ, verum proculdubiò est etiam in materiâ beneficiorum, & præbendarum Ecclesiasticarum,in quibus consuetudinem esse attendendam plurima jura clamant(*n*). Quarè quod consuetudo constans, & communis, per totam Christianitatem diffusa, talitèr invaluerit, ut jàm ubilibet Beneficiarii merè simplices sint à residentiæ onere exempti; non potest ullum in se vitii scrupulum continere: *non enim dubitetur Divino judicio, & dispositione firmatum, quod ab Ecclesiâ Dei tam sancto ordine, & legitimâ observantiâ*,ubilibet observatur (*o*). Et quod multum valeat consuetudo, ubi agitur de beneficiis ecclesiasticis, audiatur definitio Concilii Ephesini generalis III. Exposuerunt Synodo Euprepius Episcopus Byzensis, & Cyrillus Episcopus Calensis, veterem esse morem in quibusdam Europæ Provinciis, ut unus Episcopus binos, ternosque regeret Episcopatus, qui tametsi ab initio proprios habuerint Episcopos, jàm tamèn à longo tempore illos non habuerant. Et quià periculum suberat, ne novatores quidam antiquam illam consuetudinem evertere niterentur, supplicarunt Synodo, nè id fieri assentiretur, *ut*, inquiunt, *neque nos Ecclesiis nostris privemur, in quibus plurimùm laboravimus, neque mos jàm longo tempore confirmatus, à quopiam præmemoratorum commoveatur &c.* auditis, ac re mature perpensâ, Synodus pronuntiavit: *Et sanctis Canonibus, & externis legibus, quæ veterem consuetudinem jubent vim legis habere, nihil innovandum in Europæ Civitatibus, sed juxtà veterem consuetudinem gubernentur ab Episcopis, à quibus & olim* (*p*).

17. Consuetudo ergò tanti ponderis fuit ab Ephesinis Patribus reputata, ut ea sola sufficeret ad exuendum alterum ex duobus Episcopatibus residentiæ onere, quod singuli habebant, quandò erant disjuncti. Si autem consuetudo vim possidet abscindendi beneficiis etiam Episcopalibus, debitum residentię in casu, vel eorum unionis, vel quod concedantur in commendam, aut quod alitèr uni, & eidem Præsuli conferantur; multò magis residentiæ onere privare poterit beneficia, & Beneficiarios merè simplices. Profectò Consuetudo facit de non licito licitum(*q*): Ipsa potest introducere quidquid potest privilegio concedi (*r*): quidquid paritèr per pactum potest; idipsum potest consuetudine definiri (*s*): Demùm nihil minùs consuetudo prævalet, quam prævaleat præscriptio (*t*). Sed sine dubio per privilegium, & per pactum stabiliri potest, quod beneficia merè simplicia careant onere residentiæ:Idipsumque potest præscriptione firmari,ergò etiam consuetudine. Demùm tametsi illicita fuisset ab initio exemptio Beneficiariorum merè simplicium à debito residendi, non tamen talitèr fuit illicita, quin potuerit fieri licita: non enim fuit illicita jure Divino: quippè cum beneficia non sint de jure divino, sed humano (*u*), illorum quoque residentia de jure divino esse non potest, sed solummodò de humano (*x*), sicque exemptio ab onere residentiæ fieri potuit de illicitâ licita: præsertim quoàd beneficia animarum curâ carentia.

18. Itàque si omnis alia ratio deesset, eximens Beneficiarios merè simplices à debito residentiæ, & personalis ministerii, hæc una superabundat, de quâ loquimur, nempè Consuetudo generalis totius Ecclesiæ, ità tenentis, & in praxi scr-

(a) *Cap Ecclesiasticarum 5. dist. 11.*
(b) *Cap consuetudinem 6. dist 11.*
(c) *S. Leo epist. 4. cap 6. can. hoc vestræ 10. dist. 11.*
(d) *Innoc. I epist. 1. cap quis nesciat 11. dist. 11.*
(e) *Cap. non decet. 2. dist. 12.*
(f) *S. Gregor lib. 1. epist 75. cap. nos 8. dist. 12.*
(g) *Cap. Scit sancta 3 dist. 12.*
(h) *Concil. Colon. II. p 9. c. 1.*
(i) *Concil. Later. IV. cap 66.*
(l) *Conc. Trid sess. 21 cap 2. & 3. sess. 22. c. 3. & 9 sess. 24. c. 12. & 20 sess. 25. c. 6.*
(m) *Decret. Gratian. dist. 11. & 12. c. decernimus 10 quæ 1. cap. cum consuetudinis cap. cum dilectus de Consuet. c. ad apostolicę de decim. cap. series de test. cap adhæc de excess. prael. Extrav Regimini de emption. & vendit. &c.*
(n) *Cap cum Ecclesia de election. cap. cum Eccles. de caus possess. & propriet. cap. nec numerus 5. caus. 10. qu. 3. Glos. in extrav. Execrabilis. Verb. quæ alias de præbend. & dignit.*
(o) *Florus magister.*
(p) *Conc. Ephes. Act. 3.*
(q) *Gutierez pract. l. 3 qu 29. n. 2 Barbos. tract. var. Axiom. 56. num 3.*
(r) *Baldus cons. 49. in facto l. 12. Oldrad. Consil 146. 172. 154. Barbos. ubi supr. n. 7.*
(s) *Gemin. Consil. 139 n 1. Bald. consil 349 lib 5. Barbosa loc. cit. n 9.*
(t) *Tusc tom. 2. lit. C. conclus 807. Feder. de Senis cons. 151. Barbos ibi n. 10.*
(u) *Azor. p. 1 lib 9. cap. 1. qu. 1. Lotter. l. 1. qu. 4. Moscon. de majest Eccl l. 1. p. 3. cap. 1. Barbos. jur. Eccl Univers. l. 3. c. 4 n. 7.*
(x) *Barbos. ad Conc. Trid sess. 6 c. 2. n. 6.*

servantis. Consensio etenim omnium gentium in aliquâ rè, lex naturæ putanda est, inquit Tullius (a), est lex moribus observata, lexque universalis, & universalitèr ab omnibus observanda (b), præsertìm in casu nostro; in quo agitur de consuetudine stabili, constante, inconcussâ, & introductâ, non à recenti tempore, sed saltem quingentis ab hinc annis: *In his enim rebus*, inquit D. Augustinus, *in quibus nihil certi statuit Divina Scriptura, mos populi Dei, & instituta majorum, prò lege tenenda sunt. Et sicut prævaricatores Divinarum legum, istà contemptores Ecclesiasticarum Consuetudinum coercendi sunt* (c). Si ergò Consuetudo eximit Beneficiarios merè simplices ab onere residentiæ, quis illos justè, & prudentèr ad eandem residentiam arctabit?

19. Et quoniàm de præscriptione mox verba fecimus, alia legalem, & quidem efficacissimam rationem, faventem exemptioni Beneficiariorum merè simplicium ab onere residentiæ, deducimus ex præscriptione. Præscriptio cunctis bonorum, & jurium, atque libertatum possessoribus optimè suffragatur, tùm de Jure (d), tùm secundum doctrinam omnium communitèr Juristarum (e): quibus accedunt Theologia, & Theologi, secundum quos præscriptio, præfata possessorum jura tuetur, redditque illa licita, atque juridica (f). Sed & Sacrorum Conciliorum decreta præscriptionis titulum prò legitimo admittunt, ut ex Conciliis Hispalensi II. (g), Toletano IV. (h), atque aliis lautè enitescet. Quanti sit ponderis prescriptio, videre est apud Tertullianum, qui de illâ integrum edidit opusculum (i). Jus Canonicum peculiarem continet titulum de Præscriptionibus (l). Jura Civilia æqualem ei dant vim cum privilegio: ità ut qui eandem prò se habet, nullum teneatur titulum allegare (m): Silet tandèm omnis actio, ubi *longi temporis probatur objecta præscriptio* (n).

20. Ne quidquam loquamur de politicis rebus, in quibus vi præscriptionis salvantur multa, quæ subtracto hujusmodi titulo, totaliter diruerentur. Ipsa etenim Regna ut plurimum ab initio fuerunt, vel parum justè, vel malis artibus acquisita: & fortè illâ solâ ratione invasâ, quam de Romanis, Regnum Creticum invadentibus, expressit Florus: *Creticum bellum, si vera volumus noscere, nos fecimus solâ vincendi nobilem insulam cupiditate* (o). Hincque optimè Cardinalis Bellarminus ait: *Etiam Regna, & Imperia per latrocinium acquisita, tandem longo tempore fiunt legitima. Alioquin enim quo jure Julius Cæsar occupavit Romanum Imperium: & tamen tempore Tiberii Christus ait Matth. 22. reddite quæ sunt Cæsaris Cæsari? Quo jure Franci Galliam, Saxones Britanniam, Gothi Hispaniam invaserunt: & tamen quis hoc tempore Regna ab illis constituta, illegitima esse diceret* (p)? Præscriptio ergò usque adeo prævalet, ut & ipsa Regna, & Imperia, ab initio illegitimè introducta, licita faciat, & legitima: multò magis igitur licitas reddit res inferiores, in quibus non adeò fortis ratio est necessaria.

21. Porrò cunctis Ecclesiis jus præscriptionis competere, certò certiùs est; & quidem sufficere possessionem quadragenariam apud omnes, est generalitèr in confesso (q): quæ imò in rebus Ecclesiasticis dicitur præscriptio legitima (r). Hæc autem præscriptio quadraginta annorum multò fortiùs prævalet in beneficiis Ecclesiasticis, adeò ut hujusmodi temporis curriculo firmetur status eorum (s), etiam quoad qualitatem residentialem (t): pro quâ excludendâ sufficit, quod res sit dubia (u). Undè cum tàm Pontifex, quàm Episcopi, omnesque alii beneficiorum collatores, vel respectivè ad ea nominatores, necnon Clerici eorundem beneficiorum susceptores, jus conferendi, & respectivè suscipiendi beneficia merè simplicia, sine onere residentiæ præscripserint, præscriptione fixâ immobili, & constante, nedùm quadragenariâ, & centenariâ, sed etiam plusquàm quingentenariâ; nescimus videre quâ fiduciâ valeant Contradictores in sensu veritatis, hujusmodi præscriptionis vim, ex sè fortissimam, & ineluctabilem impugnare: præsertim cum sit præscriptio cunctis illis conditionibus con-

(a) *Cicer. 1. Tuscull.*

(b) *Barbos. in c. Ecclesiasticarum 5. § quibus dist. 11.*

(c) *S. August. ep. 86. ad Casulanu. in cap. 7. dist. 11.*

(d) *C. si de terra de privil. c. sanctorum cũ plur. seq. de præscript. cap. placuit 16 qu. 3.*

(e) *Fagnan. in lib. 2. Decretal. tit. de prescr. Barbos. repert. præll. concl. Ver. præscriptio. De Luca de benef. disc. 32. nu. 2. & 4. & disc. 49. n. 14.*

(f) *Vid. S. Thom. Quodlibet. 12 art. 25. Molinam, Læssium, & de Lugo de Just. & Jur. Bonac. de restit. tom. 2. Sum. Dian. V. prescriptio.*

(g) *Concil. Hispal. II. cap. 2.*

(h) *Concil. Tolet. IV. cap. 34.*

(i) *Tertull. de præscription.*

(l) *Vid. in Decretal. tit. de præscription. & in 6.*

(m) *Leg. hoc jure § ductus aquæ ff. de aqu. quot. Æst.*

(n) *Concil. Hispal. II. cap. 2.*

(o) *L. Florus l. 2. c. 7.*

(p) *Bellarm. de Roman. Pontif. lib. 5. c. 9.*

(q) *Cap. volumus, c. neque decennali 16. q. 4. c. si de terra de privil. plur. canon. in tit. de præscription.*

(r) *Barbosa in cap. de quarta 4 de præscrip. lib. 2.*

(s) *De Luca de benef. disc. 14. n. 14.*

(t) *Idem disc. 58. n. 6. & 7.*

(u) *Doctores in cap. fin. de Cler. non resid. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 15. n. 19. et 22.*

conſtipata, quæ poſſunt præſcriptionem fundatiſſimam ſuffulcire: nimirùm *primò*, quod inhæreat continuatæ poſſeſſioni (*a*). *Secundò*, quod poſſidens ſit capax rei poſſeſſæ (*b*). *Tertiò*, quod poſſideat bonâ fide (*c*). *Quartò*, quod concurrat titulus præſumptus (*d*). Et *quintò*, quod tempus à Jure definitum ad præſcribendum, excurrerit (*e*).

22. Quæ conditiones ſine dubio concurrunt in præſcriptione, vi cujus Beneficiarii merè ſimplices à reſidentiæ debito ſunt exempti, prout ſeriò conſideranti ſingulas eniteſcit. Et ſicut præſcribi poteſt ſervitus rei alioquin liberę (*f*), ſic & præſcribi poteſt libertas rei alioquin ſervitutem involventis: contrariorum enim eadem eſt lex, & diſciplina (*g*). Multòque fortiùs præſcribi poteſt libertas rei ſuaptè naturâ liberæ, qualia ſunt beneficia merè ſimplicia, ſemper pro liberis reputata, nedùm à centenaria, ſed etiàm à tempore, cujus initium ignoratur à reſideutiæ ſervitute. Et quia præſcriptionem centum annorum, atque immemorabilem allegans, habet pro sè meliorem titulum de mundo, juxta loquendi phraſim, qua utuntur Juriſconſulti (*h*); hinc fit, quod Beneficiarii merè ſimplices reſidentiæ jugum à sè fortitèr excutientes, juſtiſſimo titulo id faciunt; & ducto argumento à contrario ſenſu, quod validiſſimum eſt in jure (*i*); ſequitur quod injuſtiſſimè operantur quicumque nituntur libertatem, atque immunitatem ipſorum beneficiariorum reſidentiæ, ac perſonalis ſervitii debito ſubjugare: quippe beneficia cum de ſui naturâ ſint libera, & libera in dubio preſumantur (*l*); non debent intelligi oneris jugo ſubiici, & indebitæ ſervitutis laqueis implicari (*m*).

* *
*

(a) *Cap. cum dilectus de Confirm. inut. Regul. 3. de reg. jur. in 6.*

(b) *Cap. cauſam de præſcription.*

(c) *Cap vigilanti eodem titulo.*

(d) *Cap ſi diligenti: ubi ſuprà.*

(e) *Bonacin. tom. 2. de reſtit diſp. 1 qu. ult. pun 2 § 2 n. 28.*

(f) *Idem Bonacin. cum aliis ab eo alleg. loco cit. n. 31.*

(g) *Leg. 1 de iis, qui ſunt ſui.*

(h) *De Luc. de feud. diſc. 3. & de emphyt. diſc. 60. n. 3 de benef. diſc. 32. nu. 2. & diſc. 49 n. 14.*

(i) *L. qui teſtamento § mulier ff de teſtam. lib. 1 § hujus rei ff. de off ejus cui mandat. eſt juriſd. c. qualis diſt. 25 c quamquam de Cenſ. Barboſ tr var. loc. 27.*

(l) *De Luca de benef. diſc. 73 n. 38.*

(m) *Lotter. de rè benef l. 1. qu. 32. n. 10.*

CAP.

CAPUT XI.

In quo ipsamet Beneficiariorum merè simplicium Immunitas ab onere residentiæ, probatur Rationibus, & auctoritatibus deductis ex sacris Ecclesiæ CONCILIIS, *Generalibus, Nationalibus, & Provincialibus.*

SUMMARIUM.

1 *Sacris Conciliis promissa est Cœlestis assistentia. Concilia autèm favent exemptioni, de quâ loquimur.*

2 *Concilium* Sardicense, *variis encomiis à Patribus celebratum, non fuit Universale, sed appendix Concilii primi Nicæni.*

3 *Idem Concilium decrevit de Presbyteris, Thessalonicam confluentibus (cujus Urbis Antistes erat Vicarius Papæ) ut ad eos se extenderent constituta de Episcopis.*

4 *Presbyteri illi, & Diaconi in sensu Contradictorum erant beneficiati; sed tamquàm simplici beneficio præditi, se cognoscebant à residentiæ debito immunes.*

5 *Canon Sardicensis non mandavit Episcopis residentiam beneficialem. Episcopus in quolibet loco suæ Diœcesis permanere potest, & prò tribunali sedere.*

6 *Editus fuit Canon Sardicensis contrà Presbyteris, & Diaconos, instante Altio Thessalonicense, cujus Ecclesia non sufficiebat pro illis subveniendis.*

7 *Concilium* Nicænum II. *probibet, nè Clericus habeat duo beneficia Constantinopoli, extrà verò illam Urbem duo beneficia teneri posse permisit.*

8 *Erat Constantinopoli commodum comparandi victum variis modis, & industriis, ideò ibi non fuerunt permissa duo beneficia ut alibi.*

9 *Residentiæ onere careant beneficia merè simplicia, vel ob dispensationem Ecclesiæ, vel ob sublatum illis tale debitum, vel ob aliam causam, hoc parum refert.*

10 *Concilium* Lateranense IV. *probibet, nè quis plura beneficia curata, personatus, & dignitates ecclesiasticas valeat retinere.*

11 *Loquitur Concilium de beneficiis residentialibus, remanetque præservata potestas Ecclesiæ, dispensandi super residentiâ ipsorum.*

12 *Idem Concilium decernit literatis, & nobilibus viris posse dari plura beneficia: Ecclesia favet literatis, ac nobilibus, ac quibus?*

13 *Concilium* Tridentinum *decernit, ad residentiam non teneri nisi eos, qui beneficia obtinent, residentiam exigentia, vel de jure, vel de consuetudine.*

14 *Sicut consuetudo excitare potest onus residendi in Beneficiariis carentibus tali onere; ità etiàm illud habentibus detrahere potest.*

15 *Concilium ipsum admittit dispensationes de non residendo ad tempus concessas: ergò dari possunt etiam perpetuæ. Residentia est de jure positivo.*

16 *Mandat Concilium uniri Seminario, si opus est, aliqua beneficia, non qualiacumque, sed solummodò simplicia: quæ supponit residentiæ debito carere.*

17 *Alibi*

17 *Alibi Concilium Tridentinum prohibet retineri plusquam duo beneficia simplicia: qui tamen numerus excedi potest.*

18 *Verba ista Tridentini sunt adeò clara, ut non possint salvari, nisi salvâ exemptione Beneficiariorum merè simplicium ab onere residentiæ.*

19 *Concilia Nationalia, & Provincialia extrà eorum Regna, & Provincias non obligant, nisi aliud Pontifex decernat. Agitur de Concilio Londinensi.*

20 *Mandavit istud Concilium, ut Vicariæ, curam animarum habentes, non possent retineri unà cum aliis beneficiis curatis: sunt enim beneficia residentialia.*

21 *Cum in Angliâ soliti essent Clerici plura beneficia curata, & choralia retinere, Papa id tollere gestiit quoàd beneficia curata, relictis in primævo esse choralibus.*

22 *Ubi viget consuetudo excludens debitum residentiæ, in beneficiis residentialibus, permittenda est: Multò magis permittenda est in simplicibus.*

23 *Concilium* Aurelianense III. *canonem edidit, cujus vi exemptio beneficiorum merè simplicium à residentiæ debito comprobatur.*

24 *Ex Concilio* Nannetensi *ostenditur differre beneficia residentialia à merè simplicibus, hæcque carere debito residentiæ personalis.*

25 *Concilium* Colonienſe II. *prolixum edidit decretum de beneficiis ecclesiasticis, & de eorum obligationibus fideliter adimplendis.*

26 *Distinguit Concilium residentiæ onus ab aliis beneficiorum obligationibus, & residentiam exigit ab aliis Beneficiariis, quàm à merè simplicibus.*

27 *Fatetur Concilium inesse Papæ facultatem dispensandi super residentiâ beneficiorum etiam residentialium, hancque agnoscit esse de jure.*

28 *Refertur Decretum Concilii* Moguntini *circà residentiam Clericorum possidentium ecclesiastica beneficia, & ex eo infertur immunitas, de quâ est sermo.*

29 *Allegantur aliæ sanctiones ipsius Concilii Moguntini, de residentiâ Clericorum possidentium ecclesiastica beneficia.*

30 *Validum est argumentum à sufficienti partium enumeratione, Concilium autem enumeratis aliarum specierum beneficiis, merè simplicia reticet.*

31 *Concilium* Emeritense *admittens, aliquem simul canonicatum in Cathedrali, & Parochiam ruri retinere; uni ex his beneficiis residentiam tollit.*

32 *Concilium* Bituricense *mandat uniri canonicatibus, paupertate laborantibus, beneficia simplicia, ut fecit Concilium Tridentinum.*

33 *Vetat idem Concilium, nè beneficia curata vertantur in simplicia. In omnibus Decretis Conciliaribus salva intelligitur semper potestas Papæ.*

34 *Ex Conciliis Mediolanensibus, editis à S. Carolo, liquet, non exigendam esse residentiam à Beneficiariis merè simplicibus.*

35 *Generalia, Nationalia, & Provincialia Concilia favent exemptioni beneficiorum merè simplicium à debito residentiæ. Nèc sola ratio valet prò multis.*

Unan-

1. ERBTMA probatio libertatis Beneficiariorum merè ſimplicium ab onere reſidendi, deſumitur ex Sacris Conciliis; quorum definitionibus cum fuerit promiſſa cæleſtis aſſiſtentia, & divinus afflatus (*a*), omninò credendum eſt quidquid in eis definitum legitur, ſub Spiritus Sancti præſentiâ, & regimine fuiſſe decretum (*b*). Et ut benè ſcripſit Cœleſtinus Papa I. Synodo apud Epheſum congregatæ: *Si numero tam exiguo*, quot ſunt duo, vel tres, in nomine Domini congregati, *Spiritus Sanctus non deeſt; quanto magis par eſt credere ibi illum minimè defuturum, ubi tanta Sanctorum multitudo convenit? Etenim conſeſſus ipſe ſuaptè naturâ ſacer, ac venerandus eſt: in quo utique magnæ illius, auguſtæque Apoſtolorum Synodi, de quâ in Actis legimus, reverentiam, gravitatemque quodammodò cernere licet* (*c*). *Ut is ergò nullo unquàm tempore Apoſtolos deſerebat &c. ità neque cęteros Domini Sacerdotes deſeret* (*d*). Quoties ergò verba alicujus Concilii habeamus, immunitatem ab onere perſonalis ſervitii, & reſidentiæ, Beneficiariis merè ſimplicibus elargientia; hanc Dei mentem, eſſe hanc Spiritus Sancti eſſe voluntatem omnibus innoteſcet, quod Beneficiarii merè ſimplices non debeant reſidere, neque teneantur Eccleſiis ſuorum beneficiorum præſentialitèr miniſtrare.

(a) *Matthæi cap. 18 num. 20.*
(b) *Vigil. Pap. I. ep. 9 & 11.*
(c) *Actorum c. 15. num 6, 7.*
(d) *S. Cęleſtin ep. 8. ad Synod. Epheſ.*

2. Non unicum autem Concilium, ſed plura, vel directè, vel deductivè hoc effantur, & in primis Concilium *Sardicenſe*, ex trigintâ ſex Provinciis Orbis Chriſtiani congregatum (*e*), *Magna Synodus* à D. Athanaſio nuncupatum (*f*), *Plenarium univerſæ Eccleſiæ Concilium*, à D. Auguſtino (*g*); A Sulpitio Severo, *Concilium ex toto orbe convocatum* (*h*), & à Socrate, *Generale Concilium* appellatum (*i*): Quod ſanè Concilium non aliâ ratione prædicatum Synodi Univerſalis totalitèr non eſt adeptum, niſi ex eo quod, actis in illo rurſus de iiſdem rebus, de quibus paulò anteà fuerat in primâ Nicęnâ Synodo pertractatum; nihil novum Decretum eſt de fide, ſed ſola quædam de diſciplinâ tractata ſunt, confirmatis quoàd fidem Nicęnis Decretis: ideòque hujuſmodi Synodus reputata eſt, non Concilium generale ex ſe, ſed potius appendix Concilii generalis primi Nicęni (*l*). Et de facto Canones Sardicenſes Concilio Nicæno adſcripti ſunt à Zoſimo Papâ, ut ex Concilio VI. Carthaginenſi liquet (*m*). Quâ de cauſâ etiam neque S. Gregorius Magnus (*n*), neque S. Iſidorus Hiſpalenſis (*o*), neque Venerabilis Beda (*p*), Concilia Generalia recenſentes; Sardicenſem Synodum inter illa connumerarunt.

(e) *Baron. ann. 347. n. 7 8. &c. Bellarm. de Rom Pontif. l. 2. c. 21.*
(f) *S. Athanaſ. Apolog 2.*
(g) *S. Auguſt. ep. 162*
(h) *Sulpic. Sever. l. 2. hiſt. ſacr.*
(i) *Socrates hiſt. l. 2 cap. 26.*
(l) *Vid. Bin. in notis ad Conc. Sardic. dit D. & Cabaſut. in eodem Concil. in fin.*
(m) *Conc. 6. Carth. c. 3. ann 419.*
(n) *S. Greg l. 2 ep. 10*
(o) *S. Iſidor. Etbim. cap. 16.*
(p) *Beda de temp. c. 65. Cabaſut. l. C.*

3. Itàque Concilium Sardicenſe anno Chriſti 341. celebratum, poſtquàm interdixerat, ne quis laicus, neque Epiſcopus ultrà tres hebdomadas à propriâ Eccleſiâ poſſet abeſſe (*q*): ac ne quis Epiſcopus alterius Epiſcopi Clericum in ſuâ Eccleſiâ ordinaret (*r*); hoc tandem exaravit Decretum: *Non ignoratis qualis, quantaque ſit Theſſalonicenſium Metropolis. Sæpè itàque ad eam ex Provinciis Presbyteri, & Diaconi accedunt, & brevis temporis morâ non contenti permanent, & omne tempus illìc agentes tranſigunt, aut vix tandèm poſt plurimum tempus in ſuas Eccleſias reverti coguntur. De iis ergò definiendum eſt. Oſius Epiſcopus dixit: ea decreta, quæ de Epiſcopis conſtituta ſunt, ſerventur etiam in hujuſmodi perſonis* (*s*). Ex quâ Conciliari ordinatione innoteſcit, quod uſque ab antiquis illis temporibus Diaconi, & Presbyteri, animarum curâ carentes, non reſidebant in eorum Eccleſiis, ſed aliò pro eorum libito ſe recipiebant, & præſertim Theſſalonicam pergebant, ibique diuturno tempore, pro ſuo arbitrio morabantur: eo quod Theſſalonica tunc eſſet emporium nobiliſſimum, & Urbs celeberrima Macedonię (*t*), ubi quęſtui, vel propriis utilitatibus indulgebant eo modo, quo nùnc plurimi Romam petunt, Venetias, Neapolim, aliaſque celeberrimas Orbis Civitates: vel fortè illùc ibant, ut cauſas, & lites Eccleſiaſticas proſequebantur: Archiepiſcopus namque Theſſalonicenſis Vicariatu Summi Pontificis fungebatur, ut ex S. Leone Papâ I. liquet (*u*), exercebatque juriſ-

(q) *Conc. Sardic. cap. 14.*
(r) *Conc. Sardic. cap. 19.*
(s) *Idem Conc. Sardic. 26. vel. 20.*
(t) *Vid. Bail. & Cabaſut. ad Conc. Sardic. cap. 20.*
(u) *S. Leo. I. ep. 84.*

jurisdictionem super omnes Ecclesias Macedoniæ, Daciæ, Mysiæ, & partis Illyrici, uti refert Theodoretus (*a*).

4. Thessalonicæ, inquam, plurimi Diaconi, & Presbyteri morabantur, tametsi essent beneficiati simplices in propriis Ecclesiis: vel ex eo quod sportulas in eisdem percipiebant, aut percipiendi jus habebant: antiquis enim temporibus, in sententiâ Contradictorum, omnes Clerici ab Ecclesiâ sportulas accipiebant, nec dividebatur tùnc ordo à beneficio: quippè sportulantes habebantur, prò totidem Beneficiatis. Vel ex eo quod omnes Clerici tunc temporis ordinabantur ad solum titulum alicujus Ecclesiæ, nec adhùc fuerat adinventus titulus proprii patrimonii, cujus prima sanctio emersit successivè in Concilio Chalcedonensi (*b*). Et ità vel primo, vèl secundo modo, in ipsorum sensu Contradictorum illi Diaconi, ac Presbyteri erant Beneficiarii, pro ratione illorum temporum. Sed quoniàm animarum curâ carebant, nec aliud munus obibant, quod ab eis residentiam, & personale exigeret ministerium, unoque verbo erant Beneficiarii merè simplices; ideò non in propriis Ecclesiis debere residere, sed sè posse cognoscebant, vel Thessalonicæ, vel alibi pro eorum libito permanere. Nèc obstat, quod Concilium Sardicense Diaconos illos, & Presbyteros jusserit ad proprias Ecclesias reverti, quemadmodùm de Episcopis paulò anteà constituerat; quippè Concilium non eos compulit redire ad ipsas Ecclesias, tamquàm Beneficiarios, & in eis intitulatos, ut ibidem personalitèr ministrarent; sed tamquàm Christianos, & Catholicos, ut juxtà disciplinam illorum temporum, quæ cunctis aliis quoque communis erat, sive viris, sive fœminis; sive Laicis, sive Clericis, ad proprias Ecclesias frequentes essent, ut ubi fidem acceperant, ibi quoque assiduè sacra mysteria frequentarent (*c*): hæcque ratio fuit, propter quam etiam Episcopis injunctum est à Patribus Sardicensibus, ut apud suas Ecclesias permanerent, quemadmodùm & Laicis fuerat positum in præcepto (*d*), & ab Episcoporum exemplo extensa est sanctio ad Diaconos, & Presbyteros.

5. Nàm tametsi Episcopi, vigore aliarum legum Ecclesiasticarum, tamquàm animarum curam habentes, tenerentur ad residentiam; tamen in Canone Sardicensi non sunt jussi morari apud suas Ecclesias, velut Beneficiarij, sed tamquàm Christiani, ut patet ex lecturâ textus edicentis: *Osius dixit &c. Memini superiore Concilio fratres nostros constituisse; ut si quis Laicus in eâ, in quâ commoratur Civitate, tres septimanas non celebrasset conventum, communione privaretur. Si ergò hæc circa Laicos constituta sunt; multò magis Episcopo non licet, nec decet, si nulla sit tamgravitas, quæ detineat, ut amplius à suprascripto temporè absens sit ab Ecclesiâ suâ. Universi dixerunt sibli placere* (*e*). Sequiturque immediatè alius Canon, in quo decernitur, quod si Episcopus extrà locum suæ sedis possideat prædia, quorum culturæ velit sollicitudinem habere, ibidem commorando; id faciat: tamen diebus Dominicis proximam aliquam Ecclesiam adeat, *nè sine Ecclesiâ videatur facere diem Dominicum* (*f*). Qui Canon, si loquitur de prædiis extrà Diœcesim constitutis; jam nihil concludit pro debito residentiæ. Si loquitur de positis in Diœcesi; cum possit Episcopus in quacumque suæ Diœcesis parte consistere, ibique pro tribunali sedere (*g*), tametsi congruum sit, ut apud Cathedralem resideat (*h*); jam patet, quod Canon Sardicensis, urgendo Episcopum, ut ad Ecclesiam diebus Dominicis prout suprà se conferat; non loquitur de residentiâ beneficiali, sed de consistentiâ, omnibus Christianis communi, nè sine Ecclesiâ faceret diem Dominicum. Alioquin duo sequerentur inconvenientia. Primùm, quod Episcopi nihil magis tenerentur ad residentiam, quam Beneficiarii merè simplices, Presbyteri, vel Diaconi. Secundùm, quod nedùm Diaconi, & Presbyteri, ac Episcopi, verùm etiam Laici fuissent per Sardicensem Synodum ad residentiam obligati; quod quis dicat, nisi desipiat?

6. Præterquamquod Canon Sardicensis, de quo est sermo, editus fuit in-

(a) *Theodoret. histor. l.5.cap.17.*

(b) *Cap. neminem, & ibi glos. Verb. possessionis dist.70.*

(c) *Conc. Agathens. c.18.63.64.*

(d) *Conc. Sardic. c.14*

(e) *Conc. Sardic. c.14 ap Bail. to.1.*

(f) *Idem Conc. c.15*

(g) *Cap cum Episcopus de off. ordin. in 6. Barbos. de off. Episcopi alleg.80. n.5. § Nam, & in Sum. Apost. decis. co lect.301 n.19.*

(h) *Glos. in c. Episcopus dist 3. Barbos. loc. cit. alleg.53. n.3.*

ſtante Altio Epiſcopo Theſſalonicenſi, ut propriæ Eccleſiæ indemnitati conſuleret (*a*), quia tam immenſus erat confluxus Presbyterorum, & Diaconorum aliundè Theſſalonicam properantium, & ſubſidia ab illâ Eccleſiâ petentium, ut hæc non poſſet omnibus ſatis eſſe: Idcircò ſanctione Conciliari fuerunt cuncti ad Eccleſias proprias amandati, non ut ibi perſonalitèr reſiderent, niſi quatenus ità eis commodum videretur; ſed ut alibi quam Theſſalonicæ pro eorum libito morarentur, nec illam fatigarent Eccleſiam, quæ cunctis ipſis advenis, unà cum Diœceſanis ſuis Clericis non poterant ſatisfacere. Et ità quia hujuſmodi Presbyteri, atque Diaconi, tamquàm qui ex rationibus indicatis erant Beneficiarii merè ſimplices, & ante Concilium Sardicenſe reſidere non tenebantur, ad id coacti non ſunt poſt Concilium ratione beneficiorum. Quarè ex ipſius canone benè deducitur, ſenſum Eccleſię tunc fuiſſe, prout & nunc eſt, quod Beneficiarii merè ſimmplices non teneantur ad reſidentiam, neque ullius perſonalis miniſterii onere ſint adſtricti. Quod totum ſit dictum per tranſennam, & ad oſtendendum, quod etiam juxtà principia Contradictorum, ſi ratiocinium inſtituatur ſuper Canonibus Sardicenſibus, non obſcura occurrit ratio, ſive illatio, abſcindens onus reſidentiæ à Beneficiariis merè ſimplicibus. Clariorem verò adhùc deciſionem Concilii *Epheſini*, Generalis III. capitulo præcedente allegavimus, quam nè ſine neceſſitate hic repetamus, poterit benignus Lector ibi denuò perſcrutari. Ei addimus nùnc ea, quæ ſuggerit Concilium *Chalcedonenſe*, Generale IV. illiuſve Acta, in quibus lecta ſunt geſta in Concilio habito Conſtantinopoli à S. Flaviano illius Urbis Epiſcopo, ubi memorantur Presbyteri diverſis Eccleſiis, Martyriis, Oratoriis, ſeu Sanctorum Monumentis prępoſiti. *Abramius Presbyter Martyrii, quod eſt in Septimo &c. Elpidius monumentorum Procopenſium cuſtos &c. Euthychius in Martyrio Celerinæ &c. Hypres in monumentis habitans, habens duo, vel tria nomina in Chylocirco &c. Gaudentius habens quinque nomina in Monumentis &c.* (*b*). Quid quæsò ſibi vult hoc habere duo, tria, & quinque nomina, niſi totidem Eccleſiis, vel Oratoriis præeſſe, ſive reditibus, & beneficiis earundem ſacrarum Ædium potiri(*c*)? Quibus omnibus Eccleſiaſticis locis, cum non poſſet unus eodem tempore famulari, niſi Corpus idem eſſet in pluribus locis, quod naturalitèr nec Philoſophia, neque Theologia contingere poſſe aſſentitur; oportet, quod beneficia illa, vel ſaltem aliqua ipſorum eſſent à reſidentiæ perſonalis debito exempta.

7. Paritèr Concilium *Nicænum II.* Generale VII. convocatum anno Chriſti 787. Hadriano Papâ I. in Apoſtolicâ Cathedrâ conſidente, & Conſtantino VI. cum Irene illius matre Imperium Orientale tenente(*d*), hoc inter cętera definivit: *Clericus ab hoc deinceps tempore in duabus Eccleſiis non collocetur: hoc enim eſt negotiationis, & turpis lucri proprium, & ab Eccleſiaſticâ, conſuetudine alienum. Ab ipsâ enim Domini voce audivimus, non poſſe quempiam Dominis duobus ſervire, vel enim unum odio habebit, & alterum diliget, vel unum ſuſtinebit, & alterum contemnet. Unuſquiſque ergò, ut vox eſt Apoſtolica, in eo, in quo vocatus eſt, debet manere, & in unâ Eccleſiâ aſſidere. Quæ enim propter turpe lucrum fiunt in Eccleſiaſticis negotiis, ea à Deo ſunt aliena. Ad hujus autem vitæ uſum ſunt diverſa ſtudia. Ex iis ergò, ſi quis velit, ad ea, quæ ſunt corpori ad uſum neceſſaria, comparet. Dixit enim Apoſtolus, uſui meo, & iis, qui mecum ſunt, ſubminiſtraverunt manus meæ. Et hoc quidèm in hac cuſtoditâ à Deo Civitate. In iis autem, quæ extrà ſunt locis, propter hominum inopiam permittatur* (*e*). Concilium ergò præcepit, nè quis Clericus in duabus Eccleſiis collocaretur, quod idem eſt ac dicere, nè duobus beneficiis eccleſiaſticis donaretur, ſed uno contentus eſſet: quod ſi unus non eis ſufficeret, ſed adhùc aliis proventibus indigeret, ad ea ſtudia, ſive officia, ſive opificia, sè volveret, intellectualia, manualia, vel alio modo induſtrialia, quibus poſſet ſibi optatos reditus comparare.

8. Sa-

(a) *Cabaſut. ad eam.* 16. *Conc. Sardic.*

(b) *Conc. Chalcedon. Act.* 1. & 4.

(c) *Thomaſſin. vet. & nov. Eccle. diſcipl. p.* 1. *l.* 2. *c.* 92. *n.* 4.

(d) *Labbè, Binius, Bail., Cabaſutius in Conc. II. Nicæn.*

(e) *Conc. Nicæn. II. can.* 15.

8. Sanè, *Constantinopoli facile erat Clericis, citrà plurium præbendarum possessionem, vitam honestè tueri, sive apud Procerum familias sacra ministeria, domi, vel in agro, ex Episcopi veniâ celebrando, sive filiorum, aut famulorum institutioni, tum ad bonas literas, tum ad pietatem operam navando (exclusis tamèn omninò sæcularibus Præfecturis, aut vilioribus obsequiis) sive demùm, aut publicè, aut privatim, honestas scientias, & disciplinas edocendo; sive Xenodochiis, aliisque piis domibus, aut etiam sanctimonialium Cœnobiis sacram Præfecturam exercendo; sive deniquè Apostolico Pauli exemplo, propriis manibus honestè laborando* (a). Ita,inquam,præcepit Concilium, nè quisquam intrà Urbem Constantinopoleos, binas posset simul adipisci præbendas, quia sive hác geminatione beneficiorum quisque Clericus poterat sibi aliter providere: At extrà illam Urbem Regiam, ubi præbendę tenues, & Clerici erant inopes, nec obvius eis patebat modus conquirendi ex officiis, & opificiis, aliisque industrialibus mediis, competentes proventus; Concilium duplicata beneficia uni, & eidem Clerico, permittenda esse sancivit, ibi: *in iis autem, quæ extrà sunt locis, propter hominum inopiam, permittatur* (b). Bina,inquam, permittenda esse beneficia sancivit: non ambo residentialia, quia onus personalis ministerii, & præsentialis utrobique residentiæ obsistebat; ergò vel ambo merè simplicia, vel sàltem unum, quod uti merè simplex nullam incompossibilitatem cum altero retinebat: ergò juxtà sanctionem hujusmodi Concilii beneficia merè simplicia poterant cum residentialibus retineri, & sic etiam nunc poterunt, adeòque Beneficiarii merè simplices sunt à residentiæ debito exempti.

(a) *Cabasut. ad can. 15. Conc. Nicæn. II.*

(b) *Idem Conc. Nicæn. II. cap. 15.*

9. Si dicatur, bina illa beneficia fuisse ambo residentialia, Concilium tamen permisisse retentionem utriusque, per dispensationem, justâ de causâ inopiæ interpositam; hoc nihil officit, quinimò magis probat intentum nostrum. Nàm negatur in primis, quod hæc geminatio prębendarum fuerit Clericis indulta per viam dispensationis, in casibus particularibus interpositæ. Vel si adfuit dispensatio; oportet, quod hæc fuerit dispensatio generalis, Concilii Canoni innixa, in idemque resonat, ac sub aliis verbis dicere, fuisse de jure generali statutum, quod beneficia merè simplicia immunitatem à residentiæ debito haberent. Cæterùm si Concilium potuit justâ ex causâ inopiæ, dispensare super pluralitate beneficiorum residentialium; eccur non poterit idem facere aliâ justâ de causâ? Eccur non poteft facere Summus Pontifex? Eccur non potest idipsum facere super beneficiis non residentialibus? Accipe ergò beneficia, & Beneficiarios merè simplices, & sive dicas, hos non teneri ad residentiam, ob dispensationem Ecclesiæ super illis, justâ de causâ generalitèr interpositam; sive ob sublatum ipsis aliter onus personalis residentiæ; sive ob exemptionem eisdem alio modo indultam à debito residendi; hoc parum refert,nam nihil curamus de modo, dummodo fateri cogaris, Beneficiarios ipsos esse à residentiæ debito exemptos.

10. Itèm Concilium *Lateranense* IV. Generale XII. anno Christi 1215. celebratum, Innocentio III. Pontificatum, & Friderico I. Imperium Occidentale tenentibus, repetens vim decreti, aliàs editi in Concilio Lateranensi III. nè quis plures præbendas posset simul Ecclesiasticas adipisci (c); novo Canone sic decrevit: *De multâ providentiâ fuit in Lateranensi Concilio prohibitum, ut nullus diversas dignitates Ecclesiasticas, & plures Ecclesias parochiales reciperet contra sacrorum Canonum instituta, alioquin recipiens sic acceptum ammitteret, & largiendi potestate conferens privaretur. Quià verò propter præsumptiones, & quorumdam cupiditates, nullus hactenùs, aut rarus de prædicto statuto fructus pervenit; nos evidentiùs, & expressiùs occurrere cupientes, præsenti Decreto statuimus, ut quicumque receperit aliquod beneficium, curam habens animarum annexam, si prius tale beneficium habebat, eo sit ipso jure privatus: & si for-*

(c) *Concil. Later. III. cap. 13.*

si fortè illud retinere contenderit, etiam alio spolietur &c. (*a*): sanctioni ergò Concilii Lateranensis III. Concilium Lateranense IV. adjungit pœnam privationis ipso jure primi beneficii post adeptum secundum. Et cum in ipso Concilio Lateranensi III. non fuerit interdicta pluralitas nisi Dignitatum, & Parochiarum (*b*), Concilium Lateranense IV. extendit prohibitionem etiam ad personatus, adjungens. *Hoc idem in personatibus esse decernimus observandum: addentes, ut in eâdem Ecclesiâ nullus plures dignitates, aut personatus habere præsumat, etiamsi curam non habeant animarum*(*c*).

11. Nota hìc, quod Concilium loquitur non generalitèr, sed solùm de obtinentibus plures dignitates, plures parochias, & plures personatus, seù quod idem est uno verbo, de obtinentibus plura beneficia residentialia, & incompatibilia. Quarè attento, quod Concilium nullum verbum facit de beneficii merè simplicibus, clarum remanet, quod ista non cadunt sub præfatâ prohibitione per tritum axioma, quod exceptio firmat regulam in contrarium (*d*), vel per aliud, quod casus omissus à novâ dispositione, remanet sub dispositione juris antiqui (*e*). Prætereà vi hujus Decreti sublata non est potestas Papæ dispensandi, ut plura beneficia tametsi residentialia, per unum, & eundem Clericum teneantur. Salva quoque remanet facultas Episcoporum dispensandi super pluralitate beneficiorum merè simplicium, ut exprimit ibi Glossa (*f*), sed nè quoàd beneficia residentialia intentionem Concilii deberet posteritas divinare, Decretum Synodale in fine Capituli hoc adjungit; *Circà sublimes tamen, & literatas personas, quæ majoribus sunt beneficiis honorandæ, cum ratio postulaverit, per sedem Apostolicam poterit dispensari* (*g*).

12. En quomodo 400. Patres, Concilium illud Lateranense IV. & Generale XII. componentes, decreverunt, pluralitatem beneficiorum, justâ causâ concurrente (uti literaturæ, vel sublimitatis personæ) posse in eodem Clerico cumulari, absque eo quod Beneficiarius teneatur in utroque residere, cum non nisi in uno sigillatim possit consistere. Favet enim libentèr Ecclesia viris literatis, per quos mundus illuminatur, & Ecclesia Dei regitur, ac sustinetur (*h*). Favet quoque viris nobilibus, qui tales sunt, non simplici nomine, vel solâ inani aurâ progenitorum; sed qui ex propriâ virtute, junctâ meritis Majorum sunt verè nobiles, & eximii (*i*). Plura inquam beneficia, per quæ si Concilium intellexit beneficia merè simplicia, textus probat apertissimè intentum nostrum, nempè quod ipsa beneficia merè simplicia personalis residentiæ debitum non involvunt. Si verò intellexit beneficia Curata, & Choralia, sive quocumque modo residentialia; textus in fortioribus terminis (nempè à majori ad minus, quod est argumentum validissimum in jure (*l*), probat nostrum assumptum: Nàm si justâ concurrente causâ potest Sedes Apostolica dispensare Beneficiarios residentiales ab onere residentiæ, multò magis dispensare posset Beneficiarios merè simplices, si hi tali oneri subderentur. Et sic ex hujusmodi sanctione Conciliari probatum remanet, quod Beneficiarii mere simplices sunt ab onere residentiæ, & servitii personalis debito immunes.

13. Demùm Concilium *Tridentinum*, Generale ultimum, ità decrevit: *Episcopis inferiores, quævis beneficia ecclesiastica, personalem residentiam de jure, sive consuetudine exigentia, in titulum, sive commendam obtinentes, ab eorum Ordinariis, quemadmodùm eis prò bono Ecclesiarum regimine, divini cultus augmento, locorum, & personarum qualitate pensatâ, expediens videtur, opportunis juris remediis residere cogantur; nullique privilegia, sive indulta perpetua de non residendo, aut de fructibus in absentiâ percipiendis suffragentur. Indulgentiis verò, & dispensationibus temporalibus, ex veris, & rationabilibus causis tantum concessis, & coràm Ordinario legitimè probandis, in suo robore permansuris: quibus casibus nihilominùs officium erit Episcoporum, tamquàm in hac parte à Sede Apostolicâ delegatorum, providere, ut per deputationem idoneorum*

(a) *Concil. Later. IV. cap. 29.*

(b) *Concil. Later. III. cap. 13.*

(c) *Concil. Later. IV. cap. 29.*

(d) *Cap. dominus 6. caus. 32. qu. 7. Glos. in Clem. Exivi § dudùm de Verb signif. Barbos. tract. var. axiom. 85. num 4.*

(e) *L. si vero §. de viro ff. solut. matrim. l. commodissimi ff. de liberis Barbos. loc. cit. axiom. 39. n. 6. & 7.*

(f) *Glos. in cap. de multa 28. de præbend.*

(g) *Concil. Later. IV. cap. 29 in fin.*

(h) *DD ap. Barbos. in d. cap. de multa n. 16*

(i) *Idem Barbos. loc. cit n. 14.*

(l) *Authent. multò magis C. de Sacros. Eccl. cap. si ergò 8 qu. 1*

rum

rum Vicariorum, & congruæ portionis fructuum assignationem, cura animarum nullatenùs negligatur (a). Attendat beniguus Lector, quod Concilium hìc de residentiâ Beneficiariorum ex proposito tractat, & distinguens obligatos, à non obligatis ad residentiam; decernit, primò, quod ad illam non teneantur nisi illi, qui obtinent beneficia, quæ de jure, vel consuetudine personalem exigunt residentiam: undè quia ex notissimis exceptio firmat regulam in contrarium (b), sequitur, quod quantum ad illa beneficia, quæ nec de jure, neque de consuetudine residentiam exposcunt, eorum possessores de facto à Concilio ad ipsam non adstringuntur: hæc autem beneficia sunt beneficia merè simplicia: ergò quicumque illa possident, justè non valent ad onus personalis residentiæ coarctari.

14. Hinc Barbosa expendens idem Conciliare decretum, dicit sic: *beneficia simplicia obtinentem non posse Episcopum cogere personale aliquod servitium impendere, cum ex antiquissimâ totius Ecclesiæ consuetudine non teneantur, refert decisum Piasec. in prax. Episc. p.2. c.3. n.32.* (c). Secundò Concilium, ad residentiæ debitum adstringens Beneficiarios, possidentes beneficia, quæ de jure, sive consuetudine residentiam exigunt, per dictionem illam *sive*, quæ est alternativa (d), & etiam augmentativa (e), ostendit, posse onus residentiæ à beneficiis exigi, non solum de jure, sed etiam de consuetudine: si ergò de consuetudine potest excitari obligatio residendi in beneficiis, quæ alioquin de jure tale onus non haberent; etiam à contrario sensu fit, quod ex consuetudine detrahi potest obligatio residendi ab illis beneficiis, quæ alioquin de jure tale onus haberent: argumentum etenim à contrario sensu validissimum est (f). Ergò tametsi beneficia merè simplicia de jure exigerent debitum residentiæ, attamèn potuerunt ex præfatâ *antiquissimâ totius Ecclesię consuetudine* hujusmodi debito denudari: & sic saltèm vigore istius consuetudinis, Beneficiarii merè simplices sunt à residentię onere exempti.

15. Tertiò Concilium Tridentinum clarè disponit, quod indulgentiæ, & dispensationes de non residendo, ad *tempus* concessæ, justis de causis, coram Ordinario verificandis, suum integrum effectum obtineant eximendi Beneficiarios, etiam residentiales, ab onere residentiæ: si autem hujusmodi dispensationes indulgeri possunt ad tempus; eccur non poterunt in perpetuum concedi: & si ad tempus, vel in perpetuum concedi possunt prò beneficiis residentialibus, eccur concedi non poterunt prò beneficiis merè simplibus? Profectò si Ecclesiâ suam interponente auctoritatem, fieri potest, ut ab onere personalis residentiæ immunes reddantur Clerici obtinentes beneficia ipsomet onere alioquin implicata; in terminis fortioribus eximi possunt possidentes beneficia merè simplicia. Hinc Barbosa idem Caput Concilii commentans, ità loquitur: *Papa poterit dare facultatem non residendi ad biennium, quinquennium, vel in perpetuum, ex quâlibet justâ causâ: cap. licet canon de election. in 6. Rebuff. in prax. benef. tit. de dispens. de non resid. num.* 19. & 53. Et infrà: *Pontifex potest dispensare, & dispensando veniam dare, nè quis personalitèr cogatur residere in altero beneficio incompatibili, quod habet; est enim juris positivi necessitas residendi* (g). Multò magis ergò potest, & potuit hoc fieri generalitèr pro beneficiis mere simplicibus, ideòque Clerici eadem retinentes, sunt à residentiæ debito immunes.

16. Paritèr idem Concilium, alibi jubens erigi Seminarium Clericorum in unâquaque Diœcesi, mandat, ut eidem valeant uniri beneficia aliquot *simplicia, cujuscumque qualitatis, & dignitatis fuerint &c. etiam si beneficia sint reservata, vel affecta* (h). Supponit igitur, quod beneficia merè simplicia sint à residentię legibus absoluta: alioquin illa uniri Seminario non præcepisset: quippè unio facta, non alteri beneficio, sed loco pio, vel domui religiosæ, ut est Seminarium, aut Collegium Clericorum, sive Cœnobium Regularium, aut quid simile, non est compossibilis cum residentiâ personali: non enim potest Rector Collegii, vel Abbas Cœnobii, aut Monachi, & Alumni, eorundem subditi regimini, personali-

(a) *Conc. Trid. sess. 6. cap. 2.*

(b) *Seraph. dec. 980. num. 7. Tusc. lit. 3. lit. E. concl. 422.*

(c) *Barbos. ad Conc. sess. 6. c. 2. n. 2.*

(d) *Socin. Jun. cons. 41 n. 34. vol. 3. Barbos. tract. var. diction. 375. num. 2.*

(e) *Menoch. cons. 763. n. 18. Tusc. lit. D. concl. 372. n. 16.*

(f) *L. qui testamento 6. mulier, & ibi Gloss. ff. de testam. cap. qualis dist. 25. Mascard. de prob. conclus. 1146. n. 3.*

(g) *Barbos. ad Conc. Trid. sess. 6. c. 2. n. 6.*

(h) *Concil. Trid. sess. 23. c. 18.*

paliter residere, ac per sè ipsos ministrare apud Ecclesias campestres, & solitarias, hùcque, illùcque positas, in quibus erecta sunt beneficia, eorum religiosis domibus unita. Quo prætereà Concilium, si supposuisset beneficia merè simplicia onus residentiæ involvere, non jussisset uniri Seminario limitatè beneficia simplicia, sed generalitèr aliqua beneficia, non distinguendo de residentialibus, vel de simplicibus, quatenùs omnia idem onus involverent residentię. Quià ergò Concilium dispositionem suam limitavit ad beneficia simplicia, satis declaravit, Beneficiarios merè simplices esse à residentiæ debito immunes.

17. Tandèm ipsum Concilium Tridentinum alibi generali lege interdicit, nè plura beneficia uni, & idem Clerico valeant indulgeri, hoc modo: *Sancta Synodus &c. statuit, ut inposterùm unum tantum beneficium ecclesiasticum singulis conferatur: quod quidem si ad vitam ejus, cui confertur, honestè sustentandam non sufficiat, liceat nihilominùs aliud simplex sufficiens, dummodò utrumque personalem residentiam non requirat, eidem conferri* (a). Dudùm anteà plurimi Canones, per Ecclesiam fuerant constituti, pluralitatem beneficiorum in uno, eodemque Clerico reprobantes: & ità in variis Conciliis (b), & ità in diversis sanctionibus, corpori Juris insertis (c), idipsum fuit prohibitum. Sed Canones, & Concilia præfata loquebantur, vel saltem debent intelligi de beneficiis Curatis, atque Choralibus, aut alio modo residentialibus. Concilium verò Tridentinum in hoc decreto nedùm vetuit pluralitatem beneficiorum residentialium, quam in aliis quoque decretis prohibuerat, individuans beneficia incompatibilia (d); verùm etiam interdixit pluralitatem beneficiorum merè simplicium, quæ numerum duorum excedunt. Porrò si tria, vel ulterius beneficia simplicia quisquam Clericus peroptabat, olim opus erat dispensatione Apostolicâ (e), *hodie* tamen, inquit Barbosa, *de consuetudine non datur dispensatio ad plura beneficia simplicia: sed Prælati inferiores Summo Pontifice videtur, quod conferre possint, & de facto conferunt, nullâ habitâ ratione, an sint pinguia, vel tenuvia* (f). Hocque multò magis si beneficia illa simplicia sunt de jure patronatus: tunc enim ait idem Auctor, *universalem observantiam, & praxim esse, ut Episcopi instituant præsentatos à patronis, tametsi tertium, & quartum habeant beneficium* (g).

(a) *Concil. Trid. sess. 24. c. 17.*

(b) *Concil. Chalced. cap. 10 Conc. Nicen. II. cap. 15. Concil. Agath. cap. 57. Conc. Epaon. cap. 9. Concil. Antioch. cap. 3. Conc. Arel. I. cap. 2 & 22.*

(c) *Cap. Unum Abbatem 21. qu. 1. c. quia intantum cap. cum non ignores. cap. referente. cap. multa de prębend. cap. quia nonnulli de Cler. non resid.*

(d) *Concil. Trid. sess. 7. cap. 2. & 4.*

(e) *Barbos. Sum. Apost. decis. Collect. 64 num. 14.*

(f) *Idem ad Concil. sess. 24. c. 17. n. 7.*

(g) *Idem Barbos. loc. cit. num. 8.*

18. Itàque si Concilium Tridentinum decernit, posse aliquem plura beneficia retinere, dummodò ambo, sive cœtera, præter unum, non requirant residentiam personalem; quomodò quæso, bone Deus, & quâ fiduciâ possunt ejus verba intervolvi, ejusque sanctiones tali violentiâ contorqueri, ut vel ad significandum contrarium sensum trahantur, vel omninò negetur, esse Beneficiarios merè simplices à residentiæ debito immunes? Ad id posteà quod in oppositum judicatur, mentem Concilii Tridentini non fuisse approbandi. Sed solummodò permittendi merè tolerantèr exemptionem præfatorum Beneficiariorum ab obligatione residendi, & personalitèr ministrandi in Ecclesiis suorum Beneficiorum; jàm frustrà responsum est, & infrà iterùm respondebitur, totalitèr evertendo hujusmodi ludificationem verborum Tridentini: quarè superfluum est hìc eidem rei diluendæ prolixiùs immorari. Post igitur jàm hùcusque recensita Concilia generalia, faventia exemptioni, quâ potiuntur Beneficiarii merè simplices ab onere residentiæ; Nùnc ad aliarum specierum Concilia, nempè Nationalia, & Provincialia est opportuno tempore descendendum.

19. Tametsi autem eademmet Concilia Nationalia, & Provincialia, extrà illorum Nationes, & Provincias, nullatenùs afficiant (h), nec extrà ipsa loca vim legis habeant, necessariò à Fidelibus observandæ (i); attamèn eorum decreta, velut à Prælatis edita, non sine magnâ maturitate, atque concordi sensu, nec non sub Spiritus Sancti regimine, illoque ipsissimet lumen infundente, qui in Sacris Evangeliis pollicitus est: *ubi sunt duo, vel tres congregati in nomine meo, ibi sum in medio eorum* (l), magnam ubilibet merentur venerationem, & idcircò

(h) *Cap. 1. caus. 5. qu 1. c. decernimus 3. qu. 9. Fagnan. in c. canonum 3. de constit. l. 1. num. 14. Alphons. à Castr. l. 1. c. 8.*

(i) *Barbosa Sum. Apost. decis. collect. 189. n. 3. & in c. canones n. 7. dist. 15.*

(l) *Matth. c. 18. n. 2[illegible] & ibi Cornel. à Lap.*

circò quidquid ab eis eſt Synodalitèr definitum, omni honore, atque obſequio colendum eſt, pręſertim ſi fuerunt à Summo Pontifice approbata, decernente ab omnibus obſervandas eſſe ſanctiones ibidem editas: tunc enim ratione Pontificię approbationis, Concilia illa sè habent non ſecus ac ſi eſſent univerſalia, de quâ rè Jacobatius, Albertus Pighius, & alii (*a*). Intèr Concilia autem Nationalia unum, quod de rè, ad noſtrum propoſitum faciente, loquitur, eſt Concilium *Londinenſe*, Londini habitum apud Anglos anno Chriſti 1268. ex Angliæ, Scotię, atque Hiberniæ Epiſcopis, præſide Cardinali Ottobono de Fliſco, Legato de Latere Clementis Papæ IV. Concilium magnum à Matthęo Vveſtmonaſterienſi appellatum, & quod totius magnæ Britanniæ incolæ, tamquàm ſummæ auctoritatis Synodum impensè coluere, uſque ad ea infelicia tempora, in quibus Henricus VIII. Rex, à fide Catholicâ, quam præcedentèr & calamo, & enſe virilitèr defenſaverat, ex motivis Orbi univerſo notiſſimis, deſilivit.

(a) *Card Jacobat. de Conc l. 1. art. 2. §. quot. Pigbius de Eccl. bier. l. 6. c. 2. V. modii. Barbos. in c. 1. n. 3 diſt. 15.*

20. In hoc inquam Concilio, ſequens Canon, inter alios eſt ſtatutus: *Nullum de cæterò ad Vicariam admittendum, niſi in Presbyterum jàm ordinatum, vel ſaltem in Diaconum proximis temporibus ordinandum: qui renuncians aliis beneficiis, ſi qua hbebet, Curam animarum habentia; juret ibi reſidentiam facere corporalem: alioqui inſtitutionem ipſius nullam fore decrevit, & Vicariam alii conferendam. De iis autem, qui tùnc jam fuerant conſtituti, non tamen in Presbyteros ordinati, ſtatuit, & præcepit, ut ex tunc infrà annum ad minus sè facerent in Presbyteros ordinari: alioquin privatos ipſos ex tunc Vicariis fore decrevit: quod de reſidentiâ circà inſtituendos præceptum erat, ſtatuens etiam circà ipſos &c.* (*b*). Loquitur Concilium de Vicariis perpetuis, curam animarum habentibus, quæ ſine dubio inter beneficia eccleſiaſtica computantur (*c*): diſponitque, ut hujuſmodi Vicariæ, ſive beneficia, non niſi Presbyteris traderentur, vel ſaltem Clericis, qui poſſent intrà annum ad Sacerdotium promoveri. Sancivit quoque, ut hujuſmodi Vicarii jurejurando adigerentur, perſonalem reſidentiam polliceri; demùmque voluit, ut non poſſent unà cum aliis beneficiis curam animarum habentibus retineri: & quidèm juſtè quandoquidem cum Vicarii perpetui verum habeant titulum beneficii (*d*), quinimò & nec poſſint conſtitui abſque erectione tituli Vicariæ (*e*), dicanturque verè, & non fictè habere beneficia Curata (*f*), incompatibiles erant, & ſunt ipſæmet Vicariæ cum aliis beneficiis Curatis.

(b) *Concil. Londin. ann. 1268. c. 9.*

(c) *Barbos. Jur Eccleſ. Univ. l. 3. cap. 6. num. 18. 19. &c.*

(d) *Cap. ad hæc de offic. Vicar. Garcia de benef p. 7. c. 2. n. 289.*

(e) *Garcia de benef. p. 11. c. 2. n. 15.*

(f) *Barbos. Jur. Eccleſ. Univ. p. 7. c. 2. num. 283. Campanil. diverſ. Jur. Canon. rubr. 7. c. 6. n. 114.*

21. Recolendum eſt hìc autem ex hiſtoriâ, quod in Angliâ prava quædam inoleverat introductio, retinendi plura beneficia, etiam Choralia, & Curata, ſive alio titulo reſidentialia: quem abuſum radicitùs evellere geſtiens Gregorius Papa IX. miſit illùc quendam Legatum ſuum anno 1237. ut congregato in Urbe Londini Concilio, pluralitatem beneficiorum reſidentialium, ex totius Regionis illius finibus amputaret. Sed quià Clerici jàm binis, ac ternis beneficiis inſigniti, ad hęc audita, fremere incœperunt, & penè ad arma impugnanda proruere; Vvalterus de Cantelupo Epiſcopus Vvigornienſis exurgens in Concilio, Legatum Pontificium virilitèr eſt adhortatus, nè contrà morem hunc, profundis nimium radicibus Anglię infixum, quidquam conſtitueret, ſed de illo tolerando, donec melior adeſſet opportunitas, Pontificem commoneret, quem ipſum quoque Concilium, de hoc ſuis literis obſecraſſet: ne ex remedio tunc tentato, majora mala profluerent (*g*). Ità ergò res infecta remanſit, de quâ fuſiùs Matthæus Pariſius (*h*), Polydorus Virgilius (*i*), Genebrardus, & alii (*l*). Quod ergò Gregorius Papa IX. per Legatum ſuum eradicare non potuerat, Clemens Papa IV. triginta poſt annos, per alium Legatum evellere procuravit: nec toti malo repagula ponere valens, prò eo quod potuit, remedium adaptavit: nimirùm arcuit pluralitatem beneficiorum, Curam animarum habentium, toleratâ pluralitate Choralium, ſive alio titulo reſidentialium.

(g) *Vid. Bail. Sum. Conc. in Concil. Londin. ann. 1268.*

(h) *Matth Pariſ. ad ann. 1268.*

(i) *Polidor. Virgil. hiſt. Angl. l. 16.*

(l) *Genebrard. in Chronic. lib. 4.*

22. Ex

22. Ex quibus duo nobis innotescunt, primùm, quod ubi aliqua consuetudo super residentiâ beneficiorum alicubi taliter est infixa, ut non possit sine magnâ Ecclesiæ perturbatione divelli, est pacificè permittenda: & ità quantumlibet per hypothesim beneficia merè simplicia de sui naturâ exigerent residentiam; tamen quia consuetudo contraria, illam et eximens ab illo onere, non potest sine totius Ecclesiæ conturbatione extirpari, ideò toleranda est potiùs, quam cum scandalo, ac multa confusione rerum, atque hominum evellatur. Si enim permitti tunc potuit in beneficiis residentialibus; multò magis permitti nunc potest, & debet in beneficiis merè simplicibus. Alterum quod nobis innotescit, est, quod beneficia residentialia cum non residentialibus sunt compatibilia; nam quià incompatibilitas in isto Concilio est restricta ad sola beneficia Curata, ex consequenti cœtera beneficia compatibilia remanserunt: hæcque compatibilitas, si tunc nedùm beneficia merè simplicia complexa est, sed etiam sè ad beneficia Choralia, sive alio titulo residentialia dilatavit, consuetudine sic statuente; multò magis nunc se valet ad ipsa sola beneficia merè simplicia coarctare. Positâ autem compatibilitate in beneficiis merè simplicibus, fit ex consequenti, quod Beneficiarii merè simplices à residentiæ onere, & servitii personalis debito sunt immunes.

23. Ex Conciliis verò Provincialibus, primò nobis occurrit Concilium *Aurelianense III.* convocatum anno Christi 540. in quo Patres decreverunt: *de his verò Clericorum personis, quæ de Civitatensis Ecclesiæ officio, Monasteria, Diœceses, vel Basilicas, in quibuscumque locis positas, idest, sive in territoriis, sive in ipsis Civitatibus suscipiunt ordinandos, in potestate sit Episcopi, si de eo quod antè de ecclesiastico munere habebant, eos aliquid, aut nihil exindè habere voluerit; quià unicuique facultas suscepti Monasterii, Diœcesis, vel Basilicæ debet plenâ ratione sufficere* (*a*). Loquitur iste canon de beneficiis, quæ ibi vocat *Ecclesiæ officia*: illâ etenim ætate promiscuè sumebantur verba officii, & beneficii: ac nostris etiam temporibus beneficia æquiparantur officiis (*b*). Verbum quoque *Diœcesis* in isto canone significat parochiam, sic etenim interdùm resonare solet in Canonibus priscorum temporum (*c*). Demùm *habere de ecclesiastico munere* idem est ac beneficium ecclesiasticum possidere juxtà phrasim illorum temporum, quod idem Concilium canone præcedente vocat *Munificentiam Sacerdotum*. Igitur decernit Concilium Aurelianense III. quòd si Clericus habens beneficium, Abbatiam quoque, vel Parochiam, vel Ecclesiam obtineret, posset illud retinere cum eâ, si consentiret Episcopus. Illud autem primum beneficium, vel erat merè simplex, & habemus intentum: vel erat residentiale, & argumentum in fortioribus terminis probat. Nàm si poterat consensus Episcopi abscindere onus residentiæ primo beneficio, ut retineretur ab uno, & eodem Clerico cum alio beneficio residentiali; multò magis ab Ecclesiâ potest idem onus auferri beneficio merè simplici, si onus ipsum haberet.

(a) *Concil. Aurel. III. ann. 540. c. 18.*

(b) *Card. de Luca de Regalibus disc. 11. n. 10*

(c) Cap. *Presbyter. 12 qu. 4.*

24. Pariter Concilium *Nannetense*, quod coaluit anno Christi 1264. edidit hoc decretum; *Si verò quispiam Capellaniam adeptus fuerit, quæ residentiam debeat personalem; ipso jure vacet primum beneficium, quod similitèr residentiam requirebat* (*d*). Loquitur Concilium de Capellaniis, non utcumque, quoniam hæ sæpè sæpius nec etiam solent esse ecclesiastica beneficia, tametsi in dubio prò beneficiis reputentur (*e*). Sed de illis Capellaniis, quæ vel onus habent adjuvandi parochum in exercitio curæ animarum, vel interessendi Choro, vel aliud opus personalitèr exercendi (*f*). Et quià istæ sunt residentiales; prohibet Synodus, nè cum alio priori beneficio, itidèm residentiam requirente, possint unà simul retineri. Ergò argumentum ducendo à contrario sensu (quod est optimum, & efficax, uti pluries ostendimus) si primum beneficium residentiæ debitum non exposcat, unà cum aliquâ ex præfatis retineri potest. Beneficia autem talis speciei sunt beneficia merè simplicia; ergò in sensu Concilii Nannetensis beneficia merè simplicia sunt à residentiæ debito immunia.

(d) *Concil. Nannetens. ann. 1264. cap. 6.*

(e) *Perez de Lara de Capellan. l. 2. cap. 1. num. 59. Gonzal. ad reg. 8. Canc. glos 5 n. 5.*

(f) *Barbos. Jur. Eccles. Univ. l. 3. cap. 5. num 26. & 28.*

25. Se-

25. Sequitur Concilium *Coloniense II.* celebratum anno Christi 1549. in quo introducto tractatu de tertio medio instaurandi ecclesiasticam disciplinam, hujusmodi sanctio fuit communibus Patrum suffragiis constituta: *Cupientes ex animo, quantum in nobis est, probibere, ac tollere, odiosum illud, & insatiabile (quod Patrum Canones detestantur) studium coacervandi plura beneficia, curam animarum habentia, undè populus fidelis gravitèr scandalizatur, & optimorum quorumcumque animi à Clero alienantur &c. Donèc Cæsarea Majestas provisionem meliorem adversus licentiam hanc à Summo Pontifice impetret, id quod ab Ecclesiasticis Imperii Statibus rogatus in se recepit à sanctitate ejus eniti, ac flagitare velle; statuimus, & communi, maturâque deliberatione cum Concilio prehabitâ, quod justissimum est, & ad Ecclesiæ ædificationem pertinet, sancimus. Ut beneficiatus quisque, si beneficia habet à Curis libera, aut beneficium Curatum unum, aliud simplex, satisfaciat officio, cujus gratia beneficium accepit, secundum intentionem fundatoris, sacros Canones, & Patrum decreta: & ab Ecclesiâ, ubi beneficium negligit, non participet. Etenim divini juris est, ut qui servit altari, de altari vivat: nec bono jure is, qui non servit altari, vivit de altari; sicut stipendium non debetur nisi militanti: si verò curatum habet beneficium, apud Ecclesiam, ubi beneficium habet, residcat, & officio satisfaciat, alioqui nihil percepturus &c. Quod si quis juxtà Caput de multâ, de Præbend. qualificatus jàm impetravit à Sede Apostolicâ facultatem plura quam unum beneficia retinendi, mandamus, ut hanc Episcopo suo, aut ejus Visitatoribus, secundum dispositionem cap. Ordinarii de offic. ordin. in 6. præsentet, atque exhibeat. Quæ si appareat sufficiens, curet Episcopus, ut beneficia debitis officiis non fraudentur: alioquin Beneficiatus uno, quod maluerit, retento, reliqua liberè resignat, aut remittat viris idoneis personalitèr residere volentibus &c.* (a).

26. Distinguit satis clarè Concilium hoc in Beneficiario, residentiam ab aliis obligationibus, discretiveque de utrâque rè disponens, edicit; quod sive beneficia sint Curata, sive simplicia, Beneficiarius omninò obligationes beneficio adnexas adimpleat, nimirùm sive per sè, sive respectivè per alium: per sè, si beneficia sint Curata, vel residentialia: per alium verò, si beneficia sint merè simplicia. Quoàd residentiam autem jubet ad illam teneri eos, qui beneficia curata possident, vel residentialia, sine dispensatione. Ast de beneficiis merè simplicibus altum silentium synodus habet, comprehensura certè hæc ipsa quoque simplicia, si cognovisset, quod eadem essent residentiæ debito adstricta. Quæ ommissio in loco, & tempore, quo de residentiâ Beneficiorum agebatur, benè ostendit non fuisse à Concilio nominata beneficia merè simplicia, quià noluit ea residentiæ vinculis alligare (b).

27. Prætereà notetur, quod Concilium Coloniense admittit, in Summo Pontifice auctoritatem dispensandi, ut quis valeat plura beneficia residentialia insimùl retinere, agnoscens etiam hanc facultatem esse de jure (c): quo casu posito jàm ab uno ex dictis beneficiis onus residentiæ amputatur, quippè Beneficiarius non valet uno, eodemque tempore in duobus Ecclesiis longè dissitis residere: cum unum, & idem corpus, eodem temporis momento, esse non possit circumscriptivè in pluribus locis (d). Si autem reperitur in Ecclesiâ hæc facultas subtrahendi à beneficiis residentialibus debitum residentiæ, vel ad tempus, vel in perpetuum; eccur non reperietur pro eodem debito à beneficiis merè simplicibus auferendo; cum imò hæc facultas potiùs debeat pro beneficiis merè simplicibus prævalere, ob majoritatem rationis, à quâ sine dubio validum est argumentum (e). Ecclesia autem hujusmodi onus beneficiis merè simplicibus abscidit, prout hùcusque probavimus, & patet ex consuetudine generali, per totam Ecclesiam ipsam diffusâ: ergò Beneficiarii merè simplices sunt à residentię debito exempti.

28. Paritèr Concilium *Moguntinum* eodem anno 1549. convocatum, in-

(a) *Concil. Colon. ann. 1549. de 3. medio §. Octavo.*

(b) *L. Si Vero §. de viro & soluto matrim. Barbos. tract. var. loc. 76.*

(c) *Cap. de multa de præbend.*

(d) *S. Thom. in 4. dist. 10. art. 1. ad 5. 6. 7. &c. & dist. 44. qu. 2. art. 2 qu. 3. ad 4. & quodl. 1. art. 22. ad 1. & quodl. 3. art. 20.*

(e) *Barbos. tract. var. loc. 68. n. 1.*

ter 57. Canones, ad ecclesiasticam disciplinam pertinentes, hæc, quæ sequuntur, decrevit: *Res ipsa loquitur, plura beneficia, potissimùm quibus animarum cura submissa est, non sine gravi Ecclesiarum damno, ab uno obtineri: cum unus in pluribus Ecclesiis ritè officia persolvere, aut rebus earum necessariam curam impendere nequeat. Nos igitur &c. singulos ejusmodi curatorum beneficiorum detensores monemus, & districtè eis præcipiendo injungimus, ut intrà trimestre tempus post hujus synodi Provincialis exitum, nobis, aut Comprovincialibus nostris, locorum Ordinariis, dispensationes, quarum prætextu ejusmodi beneficia obtinent, exhibeant. Quod ni fecerint, talia beneficia, quasi eo ipso illicitè obtineri convincantur, post trimestre tempus elapsum, per eos, ad quos collatio eorum pertinet, aliis personis idoneis conferri debeant. Quod si dispensatio alicujus legitima, & sufficiens videbitur, is beneficia sine molestiâ retinebit &c. Sin dispensationes invalidæ, aut non satis legitimæ visæ fuerint, si is, qui earum prætextu plura beneficia curata obtinuit, uno retento, cætera liberè resignare recusaverit: causa illius ad Sedem Apostolicam referatur, ejusdemque judicium expectetur, quem sui beneficii modum esse velit. Quod si quis in diversis Diœcesibus ejusmodi beneficia curata obtineat, à quolibet Ordinario ad talem exhibitionem compelli debet; & si legitimâ dispensatione munitus non fuerit, ultimo quod accepit beneficio retento, cætera resignet &c.* (*a*). Ex quibus verbis recurrit argumentum paulò anteà ex Concilio Coloniensi deductum (*b*), quod hìc parcimus explicare, nè nupèr dicta videamur sine necessitate repetere: faveat Lector illud ibi denuò suis oculis perlustrare, & videbit quantâ efficaciâ Concilium Moguntinum pro sententiâ nostrâ peroret.

(a) *Concil. Mogunt. ann. 1549. cap. 64.*
(b) *Vid. in hoc Capitulo paulò antè n. 25.*

29. Sequitur ipsa synodus, & decernit: *Statuimus, ut post hac omnes, qui vel Præpositorum, vel Decanorum, vel Scholasticorum, vel Custodum, vel Cantorum dignitatibus (quatenùs hæ ad nostram, aut Comprovincialium nostrorum dispositionem pertinent) jàm præfulgent, aut porrò ornandi erunt, præsentes suis Ecclesiis, utilem, & nomine dignam operam præstent: Non absentes, fructus tantum auferant: neque liceat cuiquam absenti nullam harum dignitatum genere, sed quisque tali titulo insignitus suæ Ecclesiæ non absens, neque conductâ aliorum operâ, sed residendo præsens ipse inserviat* (*c*). Ad hæc Concilium adjungit: *nè beneficia, per Ecclesias debitis obsequiis fraudentur, omnibus beneficiorum possessoribus, sub amissione beneficiorum injungimus, ut ordines, quos eorum beneficia requirunt, si nondùm habent, proximis temporibus à jure statutis recipient. Ad quod etiam Canonicos Ecclesiarum pro suo quemque ordine teneri volumus, ut obsequium, quod quisque pro officii sui exigentiâ Ecclesiæ debet, cum res postulat, per sè præstare queat* (*d*). Successivè idem Concilium aliam sanctionem edidit, tenoris ut sequitur: *Pastoribus etiam, & iis, qui Curata beneficia obtinent, injungimus, ut Ecclesiis, in quibus per consensum Diœcesani instituti sunt, nec tamen eisdem per sè præsunt, Vicarios idoneos, & Canonicè institutos præficiant; eisque pro sufficienti victu portionem congruam dè proventibus Ecclesiæ assignent: nec sic à se institutos Vicarios, ab eâdem Vicariâ amoveant, nisi ipsi jàm actu Sacerdotes Ecclesias suas per se ipsos regere velint, aut aliquam rationabilem amotionis causam contrà Vicarium coràm Diœcesano, aut ejus officiali probaverint* (*e*).

(c) *Concil. Mogunt. loc. cit. cap. 71.*
(d) *Concil. Mogunt. loc. cit. c. 72.*
(e) *Idem Concil. Mogunt. loc. cit. c. 80.*

30. Totam ergò hujusmodi Canonum Moguntinorum colligando substantiam habemus, teneri ad residentiam personalem Pastores, Parochos, Præpositos, Decanos, Scholasticos, Custodes, Cantores, Canonicos, & alios Beneficiarios, quorum præbendæ sacrum aliquem ordinem prærequirunt: de Beneficiariis verò merè simplicibus nè verbum quidem ibi fieri reperimus. Ut quid autem hæc, non secus ac illa, eisdem residentiæ vinculis non innexuit, nisi quia illa, tamquàm curata, & respectivè choralia, sive alio titulo residentialia, tùm ex jure, tùm ex totius Ecclesiæ praxi, servitium exigent personale;

merè

merè fimplicia verò à talis fervitutis onerè funt immunia. Et fanè argumentum, à fufficienti partium enumeratione defumptum, validum eft (*a*), cumque in hâc Synodo enumerentur fufficientèr beneficia quoàd eorum partes, refidentiam involventes, nec includantur in eis beneficia merè fimplicia; patet quod illorum omiffio, feu non nominatio, à quâ paritèr in jure optimum fumitur argumentum (*b*), oftendit, Beneficiarios merè fimplices effe à refidentiæ debito exemptos. Paritèr Concilium admittit poffe Clericos, etiam non actu Sacerdotes, Curata beneficia adipifci, apud quæ ipfi non refideant, fed per Vicarios defferviant: poffe quoque unum Clericum duo beneficia Curata nancifci, etiam in duabus Diœcefibus conftituta, hæcque ex difpenfatione Apoftolicâ, quam vult omninò fuam efficaciam habere. Si autem Pontifex poteft concedere privilegium difpenfationis, ut beneficia Curata, five aliàs refidentialia, refidentiam non expofcant; eccur interponere non poteft approbationem confuetudinis, quæ generalitèr cuncta beneficia merè fimplicia à refidentię debito exfolvit, cum confuetudine valeat introduci quidquid poteft privilegio concedi (*c*)?

31. Poffet hìc interferi Concilium *Emeritenfe*, antiqua Synodus Provincialis decernens, poffe Clericos binum refidentiale beneficium infimùl retinere, Canonicatum nimirùm Cathedralis, & Parochiam ruralem, dummodò in hac per Vicarium officia paftoralia complerent (*d*). Sed quia textum hujufce Concilii fuprà per extenfum retulimus, inutile reputamus hìc illum denuò replicare (*e*). Solùm advertimus, quod Concilium rem optimam cenfuit, & omni præconio dignam, quod juftâ concurrente causâ unus, & idem Clericus, duo beneficia refidentialia, & incompatibilia poffet infimùl retinere, alteri ex eis fubtrahendo debitum refidentiæ: multò magis ergò hoc juftum, & optimum fuit, ac eft, admitti in beneficiis merè fimplicibus, quæ de fui naturâ, nec refidentialia, neque incompatibilia funt; neque pro talibus à totâ Ecclefiâ reputantur; & in quibus minor ratio concurrit, quam in illis, expofcendi debitum refidentiæ: argumentum etenim à majori ad minus validum eft (*f*). Quid egerit *Concilium Compoftellanum*.

32. Concilium *Bituricenfe* anno 1584. apud Bituricas convocatum, inter 46. titulos, quos complectitur (*g*), in titulo de Canonicis talia decernit: *Si non fit fufficiens reditus Canonici, provideat Epifcopus, five per fuppreffionem præbendarum, ubi magnus erit earum numerus: five per unionem beneficiorum fimplicium, non regularium, ut iis proventus competentèr augeatur* (*h*). Diftinguit ergò Concilium inter beneficia merè fimplicia, & Canonicatus, vultque illa iftis, tenuitate laborantibus, copulari. Supponit igitur beneficia illa merè fimplicia effe à refidentiæ debito immunia, alioquin ea non mandaffet Canonicatibus uniri: quemadmodùm non mandavit uniri Curata, quia fciebat illa effe refidentiæ debito adftricta. Idipfum anteà decreverat Concilium Tridentinum, penè totidem verbis, ut tenuitati Canonicatuum provideret (*i*): mandanfque illis uniri beneficia fimplicia, de merè fimplicibus intellexit, non de fimplicibus fervitoriis, qualia dicuntur ab aliquibus Canonicatus, & Præbendæ Chorales; cum Canonicatus exuberantes jufferit fupprimi, non uniri. Voluitque ut beneficia, etiam à viventibus poffeffa, fine tamen illorum præjudicio, uniri poffent (*l*), fingulifque præbendis fingula poffent beneficia copulari (*m*): Nèc quidquam obftare hujufmodi unioni jufpatronatus, beneficiis illis merè fimplicibus colligatum, quippè adhùc & uniri poffe voluit Canonicatibus ipfis, falvo patronorum confenfu (*n*).

33. Pergit Concilium Bituricenfe, & decernit, quod *beneficia curata in fimplicia non convertantur* (*o*). Sed jàm illud confimili, atque fufiori determinatione præiverat Concilium Tridentinum, tantundèm interdicens his verbis: *Statuit. S. Synodus ut ecclefiaftica beneficia fecularia, quocumque nomine appellentur, quæ curam animarum ex primævâ eorum inftitutione, aut alitèr quomodocum-*

(a) *L. ex maleficiis §. hæres l. obligationum ff. de Actione. c. cū dilectus de jurepatr. c. per fuas de fent. excom. c. quanto de jurejur.*

(b) *Anchar. conf. 280. Tufc. tom. 2. lit. D. Concl. 17. n. 30. 31.*

(c) *Bald. conf. 49. lib. 2. Anchar. conf. 50. Oldrad. conf. 272. & 254. n. 8.*

(d) *Vid. Cabaffut. ad Can. 12. Concil. Emeriten. & c.*

(e) *Vid fupra hic cap. 4. n. 10.*

(f) *Sanchez de Matrim. l. 8. difp. 2. n. 21. Farinac. prax. Crim. par. 4. conf. 60. n. 109. Barbof. tra. var. loc. 67. num. 1.*

(g) *Vid. Bail. Sum. Conc. tom. 2. ad Concil. Bituric. f. 661.*

(h) *Conc. Bituric. ann. 1584 titul. de Canonicis.*

(i) *Conc. Trid fef. 24. cap. 15.*

(l) *Garcia de Benef. p. 11. c. 4. num. 31. Barbofa ad Concil. fef. 24. c. 15. n. 14.*

(m) *Gratian. difcept. for. c. 174. n. 34. in fin.*

(n) *Moneta de commut. ult. vol. cap. 12. n. 126. Barbof. loc. cit. num. 21.*

(o) *Concil. Bituric. ann. 1584 tit. de Beneficiis.*

doeumque retinent, illa deinceps in simplex beneficium, etiam assignata Vicaria perpetuo congruâ portione, non convertantur (a). Cur autem tàm Concilium Tridentinum, quàm Bituricense, vetuerunt hujusmodi transitum beneficiorum de Curatis in merè simplicia? nisi quia Curata obligant Beneficiarios ad residendum apud eorum Ecclesias, & ad munus parochiale inibi personalitèr exercendum; merè simplicia verò proprios possessores ab onere hujusmodi personalis obligationis absolvunt? Cœterum Concilium Tridentinum, & multò magis Concilium Bituricense salvam reliquerunt Summo Pontifici potestatem, quam arctare non potuerunt, ut liberum illi semper esset justis de causis beneficia etiam Curata in merè simplicia convertendi. In omnibus namque Conciliorum decretis intelligitur semper salva Papæ potestas (b).

34. Tandem Concilia *Mediolanensia*, à S. Carolo Borromæo pastorali sollicitudine convocata, Beneficiarios merè simplices immunes esse à residentiæ debito satis apertè declarant, prout patefaciunt decreta, quæ jàm superius, & hisce sacris Synodis allegavimus (c), quibus optimùm erit alia hìc adjungere, quæ inibi reperiuntur sub hujusmodi sensibus exarata: *Personalis residentiæ munus, ut rè verâ per eos præstetur, qui illius generis beneficia ecclesiastica obtinent, omnem rationem, Canonum jure, Tridentinisque Sanctionibus præscriptam, Episcopus ineat* (d). Vide quàm clarè Concilium Mediolanense V. non exigit residentiæ munus à cunctis Beneficiariis, sed ab illis tantum, qui obtinent beneficia talis generis, quod Beneficiarios ipsos obligat ad residentiam. Supponit ergò Concilium dari alterius generis beneficia, quæ ad residentiam non obligant; hæc autem sunt beneficia merè simplicia. Rursus agendo de Seminario Clericorum, Concilium Mediolanense I. ità determinat: *Decernimus, ut Episcopi ex auctoritate Concilii Tridentini, intrà sex menses ecclesiastica aliquot simplicia beneficia, cujuscumque qualitatis, & dignitatis fuerint, vel etiam præstimonia, vel præstimoniales portiones nuncupatas, etiam nondùm vacantes, Seminario applicent, & incorporent, ea videlicet, quæ illi Seminario magis opportuna, & idonea videbuntur, sine tamen cultus divini detrimento, & beneficia obtinentium præjudicio* (e).

35. Recurrit hìc sermo, quem Capitulo præcedenti allegavimus (f), nimirùm quod Concilium sanciendo unienda esse Clericorum Seminario, non beneficia Curata, vel Choralia, aut alio modo residentialia, sed simplicia, declaravit hæc esse à residentiæ debito exempta, alioquin ad hæc sola unionis facultatem non coarctasset. Habemus ergò Concilia Generalia, tàm in Oriente, quàm in Occidente convocata: habemus Concilia Nationalia: habemus Provincialia, quæ uno ore, uno eloquio, totiusque Ecclesiæ sensu conclamant, vel claris verbis, vel deductivo sermone, non debere Beneficiarios merè simplices, residentiæ personalis vinculis irretiri, ipsosque esse à personalis servitutis onere immunes. Quid ultrà desiderari potest? Si alia cuncta argumenta deessent, nonnè hoc solum sufficiens esset, ad salvandos Beneficiarios merè simplices ab omni debito residendi, & personalitèr ministrandi in illis Ecclesiis, in quibus eorum erecta sunt beneficia? Conquiescant itàque novi Residentiarii, qui eosdem gestiunt residentiæ loris involvere, calamumque non arbitrio, sed ratione temperantes, veritati tandem cedant, quam cognitam impugnare, peccatum est contrà Spiritum Sanctum, ipsis parvulis cum elementis fidei dictitatum.

(a) *Conc. Trid. sess. 25. cap. 16.*

(b) *Cap. Significasti 4. de elect. Conc. Trid. sess. 25. cap. fin.*

(c) *Vid. supr. cap. 8. num. 4.*

(d) *Conc. Mediol. V. part. 2. tit. de resident.*

(e) *Concil. Mediolan. I. tit. de Seminario.*

(f) *Vid. supr. hic cap. 11. n. 16.*

C A-

CAPUT XII.

In quo ex variis Rationibus THEOLOGICIS *probatur, Beneficiarios merè simplices esse à Residentiæ, & Servitii personalis debito immunes, prestando in loco, in quo Ecclesiasticum obtinent Beneficium.*

SUMMARIUM.

1 *Volentes propter novitatem opinionum in admiratione esse, decipiuntur. Qualis sit error contendere, Beneficiarios merè simplices teneri debito residentiæ.*

2 *In Ecclesiâ non potest esse error ab illâ approbatus. Christus infallibilitatem obtinuit, quem Patres variis epithetis prosequuntur, ipsum infallibilitatem prædicantibus.*

3 *Tota per obem Ecclesia exemptionem ad praxim redigit Beneficiariorum merè simplicium ab onere residentiæ.*

4 *Cum Concilia generalia approbant exemptionem prædictam; si hæc est de jure Divino, & Naturali; oportet quod tota Ecclesia erraverit, & erret.*

5 *Quià exemptio præfata in sensu Contradictorum incæpit à tempore Gregorii Papæ IX. Ecclesia jàm à quadringentis annis erit in errore.*

6 *Dicere, quod Ecclesia sit fallibilis, & erraverit, est hæresis non semèl damnata. In hanc verò impingit Contradictorum conatus.*

7 *Reperitur in Ecclesiâ potestas dispensandi, & canones temperandi, hæcque sè extendit ad illa, quæ Christus Ecclesiasticæ potestati submisit.*

8 *Dispensatio est juris relaxatio. Papa dispensare potest in omnibus, quæ sunt juris positivi, & dispensando non facit contrà, sed juxtà statuentium intentionem.*

9 *Dispensatio duplex est, tacita, vel expressa. Residentiæ debitum est de jure humano, sicuti de jure humano sunt beneficia.*

10 *In Scripturis nihil habetur, quod præcipiat presatam residentiam: undè hęc non est de jure Divino, neque est de jure Naturali in Beneficiariis simplicibus.*

11 *Potest Pontifex interdùm etiam in jure Divino, & Naturali dispensare, indirectè declarando jus Divinum, & Naturale in tali casu locum non habere.*

12 *Papa dispensare potest super residentiâ, & pluralitate beneficiorum, tametsi residentialium. Episcopi quod possint circà hęc?*

13 *Dispensare potest Papa super residentiâ beneficiorum etiam residentialium ad vitam Beneficiati: Episcopi verò id facere possunt ad tempus.*

14 *Pontifex, & Ecclesia de facto eximunt Beneficiarios merè simplices à debito residentiæ, dispensando super illâ, tàm tacitè, quàm expressè.*

15 *Tametsi Beneficiarii residentiales teneantur ad residentiam, dantur tamèn aliquæ causæ, ob quas à tali debito eximuntur.*

16 *Di-*

16 *Dispensatio non residendi licitè conceditur ab Ecclesiâ, si justæ causę concurrant dispensandi, quarum quatuor adnumerantur.*

17 *Si Ecclesia dispensare valet cum Beneficiariis residentialibus super onere residentiæ; multò magis id facere potest cum Beneficiariis merè simplicibus.*

18 *Probabilitas opinionis vel est ab intrinseco, vel ab extrinseco. Utraque astipulatur opinioni immunitatis Beneficiariorum simplicium à debito residentiæ.*

1. ONTINGERE non raró solet, ut qui sententias, atque doctrinam Patrum, ac Scriptorum eruditione sublimium, qui nos præcesserunt, impugnant, vel ab eâ recedunt, *novas invehendo opiniones; dùm propter novitatem in admiratione esse volunt, despiciantur* (*a*). Hoc autem, ut cernimus, accidit in Contradictoribus, quos cum non lateat constantes, ac uniformes esse Patres, & Doctores in asseverandâ Immunitate Beneficiariorum merè simplicium à residentiæ, ac servitii personalis onere, in loco beneficii exhibendo: ipsi tamen adhùc, adversùs communem omnium sensum, novam doctrinam, oppositum suggerentem, Ecclesiæ intrudere connituntur. Sed quam inani consilio; tota profectò præsentis Operis series manifestat. Varias hùcusque scientias percurrimus, eandem immunitatem suadentes: nunc Theologiam perscrutemur, atque doctrinam Patrum, & videamus, an istæ quoque cum aliis facultatibus in idipsum consentiant, ut Immunitatem ipsam stabiliant. Et fanè, Theologicè loquendo, non potest quis pertinacitèr affirmare Beneficiarios merè simplices ad residentiæ personalis debitum obligari, quin saltem indirectè in hujus, quæ sequitur, suspicionem hæresis prolabatur, nempè quod Ecclesia in errore versetur.

(a) *Conimbricenses, in Proœm. l. 1. de generat. & corruption.*

2. Etenim citrà controversiam est, quod in Ecclesiâ esse non potest error ab ipsâmet approbatus (*b*). Nàm inter fidei articulos unus est, infallibilitatem ejusdem Ecclesiæ concernens, talitèr ut hæc infallibilitas nec unquàm defecerit, nec ullo sit unquàm tempore defectura: quippè illam contulit Christus Vicario suo Summo Pontifici tamquàm Ecclesiæ Capiti, supremoque ipsius Rectori, ac Doctori, cui in personâ Petri hæc fuit exhibita pollicitatio: *Rogovi pro tè Petre, ut non deficiat fides tua, & tu aliquandò conversus confirma fratres tuos* (*c*). Quibus verbis Christus pro eo infallibilitatem omnis erroris exclusivam, ab Æterno Patre rogavit, cui dixit: *& tu aliquandò conversus*: hoc autem dixit Petro Ecclesiæ Capiti. Pro eo quoque rogavit, ne deficeret ejus fides, sed infallibilitas perennitèr permaneret, cui dixit: *confirma fratres tuos*, quod proculdubio dixit Petro Ecclesiæ Capiti, qui fratres habebat, quos confirmaret (*d*). *In Petro ergò omnium fortitudo munitur, & Divinæ gratiæ ità ordinatur auxilium, ut firmitas, quæ per Christum Petro tribuitur, per Petrum Apostolis cæteris conferatur*, inquit optimè D. Leo Magnus (*e*). Hinc D. Petrum Apostolorum Principem vocarunt meritò *Custodem Fidei Christianę* D. Petrus Chrysologus (*f*): *Portum tutissimum communionis Catholicæ* D. Hieronymus (*g*): S. Joannes Chrysostus *Fundamentum Ecclesiæ* (*h*): *Magistrum universalem* S. Bonifacius (*i*): Hincmarus Remensis *Doctorem omnium Ecclesiarum* (*l*): *Facem divinitus Ecclesiæ lucentem* S. Theodorus Studita (*m*): & alii Patres, Concilia, Principes, & Doctores, variis epithetis, infallibilitate prædicantibus, Summum Pontificem prosequuntur (*n*).

(b) *S. Thom. Quodl. 9. qu. 7. art. 16. in arg. sed Contr.*

(c) *Lucæ cap. 22. num. 32.*

(d) *Bellarm. tom. 1. de Rom. Pontif. l. 4. c. 3 § quæ.*
(e) *S. Leo serm. 3. de Assumpt. sua.*
(f) *S. Petr. Chrysol. serm. 107.*
(g) *S. Hieron. ep. 57. ad Damasum.*
(h) *S. Jo: Chrysost. ad eos qui scandalizati sunt lib. 1. to. 5. f. 928.*
(i) *S. Bonif. Mogunt.*
(l) *Hincmar. Rem. Gallia Vindic f. 689.*
(m) *S. Theodorus Studit de ador. Imag.*
(n) *Bzovius de Rom. Pont. c. 6 & 14. Bellarm. loc. cit. c. 3.*

3. Itàque infallibilitatis dono Ecclesia cœlitùs est munita, quæ admissionem cujuscumque erroris excludit, ex privilegio, quod principalitèr competit illi Sedi, apud quam *Fides non potest sentire defectum, cui plenitudo potestatis*

super

super universas Orbis Ecclesias singulari prærogativâ donata est (a). *Undè unitas Sacerdotalis exorta est, & ad quam perfidia accessum habere non potest* (b). Quam tandem *non vincunt superbæ inferorum portæ, & in quâ semper Apostolicæ Cathedræ viguit principatus* (c). Tota autem Ecclesia, usquequaque per universum Orbem diffusa, admittit, & ad praxim redigit, exemptionem Beneficiariorum merè simplicium ab onere residentiæ: Etenim & Papa, & Episcopi, & Ordinarii locorum, & omnes generalitèr beneficiorum Collatores: nec non Reges, & Principes, & Laici, cunctique demùm beneficiorum Patroni, atque ad ea Nominatores ipsamet Clericis impertiuntur quotidianè, sine onere residendi. Uidemus, quod Cardinales, Prælati, Abbates, Episcopi, Archiepiscopi, Parochi, Sacerdotes, & Clerici, ex quacumque Christianitatis Regione progeniti beneficia merè simplicia & suscipiunt, & retinent, sine ullo onere residentiæ.

(a) *Bernard. ep. 131 & 190.*
(b) *S. Cyprian. lib. 1. ep. 2. & ep. 55.*
(c) *S. August. epist. 157 & 162. Et in Ps. cont. part. Donat.*

4. Accedit, quod Concilium generale, ut ait Alphonsus à Castro, *Ecclesiam universalem repræsentat* (d): quod innuere videtur etiam Martinus Papa V. in Bullâ, in quâ agit de Concilio Constantiensi, dicens: *Sacrum Concilium, & universalem Ecclesiam* (e): nempè Concilium generale, cui *Pontifex præsens est, vel Legati ipsius plenam habent instructionem* (f). Quod sanè Concilium *errasse non potest in fide, & moribus, quia Ecclesia, quæ per Concilium generale repræsentatur, non potest errare in fide, aut moribus* (g). Plura autem Concilia generalia, & præsertim Tridentinum, locis superiùs recensitis, immunitatem Beneficiariorum merè simplicium à debito residentiæ, ac servitii personalis approbant, confovent, & admittunt. Hæc verò quomodò subsistere possunt cum infallibilitate Ecclesiæ, & cum necessitate residentiæ? Certè si exemptio à debito residentiæ, de quâ loquimur, non est justa, sed injusta; si non est licita, sed illicita; si est execrabilis, atque Juribus Divino, & Naturali contraria, prout supponunt Contradictores; si tandem in eorum sententiâ, debitum residentiæ, à beneficiis merè simplicibus est indivisum: estque articulus disciplinæ immobilis, & invariabilis; necessariò consequitur, quod Ecclesia, servans contrariam praxim, & exemptionem prædictam approbans, fuerit hùcusque fallibilis, & quidem nedùm fallibilis in potentiâ, sed etiam fallibilis in actu, ac quod de facto erraverit, & erret, atque adhuc esset inposterùm erratura, nisi Contradictores errorem tùnc detegendo, illam à fallibilitate retraherent; quod quis dicere sine dementiâ, & quis audire poterit sine risu?

(d) *Alphons. à Castr. adv. Hæres. lib. 4 verb. Concilium in medio.*
(e) *Martin. V. in Bulla, in fin. Concil. Constantiens.*
(f) *Barbos. in cap. Concilia 6 n. 4. in fin. dist. n. 3. 17.*
(g) *Alphons. à Castro loc. cit.*

5. Demùm contendentibus ipsis Contradictoribus, quod exemptio præfata incæperit circà tempora Gregorii Papæ IX. prout superiùs indicavimus (h); fiet, quod Ecclesia nedùm erraverit in aliquo casu particulari, & perfunctoriè, sed etiam stabilitèr, permanentèr, & incorrectè, jamque à quadringentis annis, & ultrà, permaneant in errore; hæc autem audiendo, nos opportunè insurgimus cum D. Hieronymo, vocemque attollimus adversus Contradictorum quemlibet, asserentes: *quisquis es assertor novorum dogmatum, quæso ut parcas Romanis auribus: parcas fidei, quæ Apostoli voce laudata est. Cur post quadringentos annos docere nos niteris, quod antè nescivimus* (i)? Itàque impugnatâ exemptione Beneficiariorum merè simplicium ab onere residentiæ, salvari non potest infallibilitas Ecclesiæ, per totum Orbem usquequaque diffusæ, immunitatem ipsam, & exemptionem probantis, servantis, admittentis, & ad praxim communitèr perducentis, adeòut ipsamet Ecclesia hæc agendo, de facto & errare potuerit, & erraverit, & in diuturno errore perennitèr perseveret.

(h) *Vid. supra c. 7. num. 18.*
(i) *S. Hieron. ep. 65. ad Pammach. & Ocean. cap. 3.*

6. Dicere autem, quod Ecclesia, quam Christus ità fundavit, ut eam *exhiberet ipse sibi gloriosam, non habentem maculam, aut rugam* (l), sit fallibilis, & erraverit; est hæresis, quam impudentèr effutiit *Joannes de Vuestfalia, tempore Friderici hujus nominis tertii, qui propter hunc errorem, & alios Moguntiæ damnatus fuit, & ejus libri combusti* (m). Est & hæresis damnata indi-

(l) *Ephesiorum c. 5. num. 27.*
(m) *Alphons. à Castro advers. Hæres. l. 6. verb. Ecclesia 2. error.*

vidua-

vidualitèr à Pio Papâ IV.in Oderto de Colignì,Cardinali de Castilion,qui afferebat, *Ecclesiam usque ad tempora Hugonottorum errasse*: propter quam propositionem, cum aliis temerariè prolatis, & pertinacitèr defensatis, fuit Romanâ purpurâ, beneficiis, & Clericali honore privatus, ac tamquàm hæreticus, blasphemus, apostata, deviusque à fide, solemniter excommunicatione perculsus (*a*). Si ergò nullus potest pro residentiâ Beneficiariorum merè simplicium, tamquàm pro rè necessariò faciendâ, obstinatè contendere, absque eo quod Ecclesiæ Dei fallibilitatis notam inurat; Ecclesiam autèm de fallibilitate infamare, est hæreticæ pravitatis reatum incurrere; sequitur, quod Contradictores, nisi velint in hæresim impingere, debeant omninò, justitiâ deposcente, fateri, quod Beneficiarii merè simplices sunt à personalis servitii, & residentiæ debito immunes.

(a) *Pius IV. const. 66 §. 3. & 4.*

7. Rursùs Theologicè, præfata immunitas Beneficiariorum merè simplicium ab onere residentiæ, probatur hac formâ. Inest Ecclesiæ potestas dispensandi in omni jure humano (*b*): Et primariò hæc potestas competit Papæ Rectori Ecclesiæ, ipsiusque supremo Capiti (*c*): de quo Gelasius Papa I. ait: *necessariâ rerum dispositione constringimur; & Apostolicæ Sedis moderamine convenimur, sic Canonum paternorum decreta librare, & retrò Præsulum, decessorumque nostrorum præcepta metiri, ut quæ præsentium necessitas temporum, restaurandis Ecclesiis relaxanda deposcit, adhibitâ consideratione diligenti, quantum potest fieri, temperemus* (*d*). Hæc fanè potestas dispensativa, quâ Canones temperentur, & relaxentur, juxtà rerum, personarum, & temporum opportunitates, in Ecclesiâ necessariâ est, de quâ Ivo Carnotensis: *dispensationis modus, qui nulli sapienti displicuit, ad sedandas perturbationes in aliquibus admittendus est* (*e*). Inest autèm ipsa potestas primariò Papæ, cui cum Summo Pontificatu cœlitus est concessa. Non quod Papæ liceat in omnibus dispensare juxtà sensum eorum, *qui Romanæ Ecclesiæ omnia licere putant, & quasi quadam dispensatione alitèr quam Divina Scriptura præcipit, eam facere posse. Nam quicumque sic sapit, desipit* (*f*); Sed quod justis causis exigentibus, adhibitâ maturitate, consilio, ac prudentiâ, potest Summus Pontifex *jura nova condere, vetera abrogare*, eadem temperare, vel relaxare, aut super illis dispensare: illa tandèm facere, *quæ de jure divino Ecclesiasticæ concessa sunt potestati* (*g*).

(b) *S. Thom. 1. 2. qu. 97. art. 4. Valent. to. 2. disp. 7. quæst. 5 punt. 9. § quarto.*
(c) *August. Triumph. de potest. Eccl. qu. 60. art. 4.*
(d) *Gelas. Papa I. epist. 1.*
(e) *Ivo Carnotens. epist. 214.*
(f) *Goffrid. Vindocin opusc. 2.*
(g) *Jo. Sarisberiens. epist. 191. 223. & 230.*

8. Residet, inquam, potestas dispensativa primariò in Papâ, ut innuimus, quia cum dispensatio sit juris relaxatio (*h*), pertinet ut plurimum ad plenitudinem potestatis: plenitudinem autem potestatis in regimine Ecclesiastico, Christus Petro contulit per Clavium traditionem (*i*), per potestatem pascendi agnos (*l*), per facultatem solvendi, atque ligandi, ei attributam (*m*). Et ità D. Gregorius sè dispensasse profitetur cum Anglis circà matrimonia in gradibus prohibitis contrahenda (*n*): Itèm Siculis dispensativè indulsisse, ut semèl tantùm in anno Synodum celebrarent (*o*), quæ fuit dispensatio contrà Canonem Concilii universalis Niceni alitèr decernentis (*p*). Et sicuti generalitèr verum est, quod Papa dispensare potest in omnibus illis rebus, quæ sunt juris positivi (*q*); Ità verùm est, quod potest dispensare in cunctis Ecclesiæ legibus, etiam à Concilio Generali statutis (*r*). Illa enim, *quæ Sancti Patres determinaverunt esse de jure positivo, sunt relicta sub dispositione Papæ, ut possit ea mutare, vel dispensare, secundum opportunitates temporum, vel negotiorum. Nec tamen Papa quando aliquid facit alitèr quam à S. Patribus statutum sit, contrà eorum statuta facit, quia servatur intentio statuentium, etiam si non servantur verba statutorum, quę non possunt in omnibus casibus, & omnibus temporibus observari* (*s*). Præterquamquod, ut alibi pluries notavimus, in decretis Conciliorum, etiam generalium, semper excepta intelligitur Summi Pontificis auctoritas, & potestas.

(h) *S. Thom. in 4. dist. 44 qu. 1. art. 3. qu. 4 ad 2. Barbos. repert. pract. concl. V. dispensatio.*
(i) *Mathęi c. 16. n. 19*
(l) *Joannis c. 21. n. 15*
(m) *Matthæi c. 16. loc. cit.*
(n) *S. Gregor. l. 12. epist. 31.*
(o) *S Gregor. lib. 6. epist. 19.*
(p) *Concil. Nicæn. I. cap. 5.*
(q) *S. Thom. in 4. dist. 27. q. 3. art. 1. ad 2. & Quodl. 4. ar. 13. in corp. & Quodl. 12. ar. 27. ad primum, & secundum Barbos. jur. Eccl. univ. l. 1. c. 2. n. 95 96.*
(r) *Gloss. V. Concilii in c. ubi periculum de elect. in 6. Barbos. loc. cit. n. 329. Turrecr. in c. sicut sancti dist. 15. August. Triumph. de potest. Eccl. qu 60. art. 8. per totum. Fagnan. in c. significasti de elect.*
(s) *S. Thomas de impugn. Religion. cap. 4.*

9. Videmus autem quod ubilibet, quocumque latè sè diffundit Ecclesia, immu-

immunes sunt Beneficiarii merè simplices ab onere residentiæ. Quod si fit absque dispensatione; jam clarè infertur, nullam esse legem eos ad residentiam obligantem. Si verò contingit ex dispensatione; sive dispensatio hæc fiat ab Ecclesiâ sine Papâ, sive à Papâ sine Ecclesiâ, vel ab alterutro, vel ab utroque junctim, vel divisim; hoc unum est, quod dispensatio hæc fieri potest, & fit(*a*), ac per totum orbem universalitèr sic servatur, praxi hac pro dispensatione serviente: nam uti notum est apud Theologos, dispensatio duobus modis fit, vel expresâ relaxatione legis, vel tacitâ tolerantiâ inobservantiæ ipsius (*b*), seù per consuetudinem in contrarium vigentem (*c*). Et sive uno, sive altero modo fiat, semper dispensatio est, & pro dispensatione censetur. Notum est etiam, quod obligatio residentiæ, ac personalis servitii, quâ Contradictores gestiunt Beneficiarios merè simplices onerare, est sine dubio de jure humano, sive positivo (*d*): Nàm cum beneficia ipsa sint de jure humano, & solo positivo jure introducta (*e*), profectò etiam eorum residentia non poterit nisi ex humano jure esse debita.

10. Prætereà cum neque in veteri, neque in novo Testamento, quidquam de hujusmodi residentiâ legatur, illa certe de divino jure esse non potest: argumento, quo utitur D. Thomas ad probandum non esse vetitum jure divino plures habere præbendas, quippè de hâc rè *in sacrâ Scripturâ expressa mentio non sit* (*f*). Quinimò si onus residentiæ, & ministerii personalis in animarum Rectoribus, Parochis, & Episcopis, non est de jure divino, uti latè probant Ambrosius Catharinus, Campeggius, Salmeron, Gerunda, & alii apud Dianam (*g*); multò minùs potest esse de jure divino in Beneficiariis merè simplicibus. Neque prædictum onus residentiæ, & personalis servitii in memoratis Beneficiariis merè simplicibus, esse potest de jure naturali; tum quia potius naturale jus pro libertate uniuscujusque perorat: tum etiam, quià natura inclinat ad exemptionem ab hoc onere, nec illius contrarium unquàm induxit (*h*). Et licet fortè reductivè, aut radicalitèr, sive aliquâ verborum circumlocutione, præfatum onus ad jus naturale, vel divinum pertrahi possit; rè verâ tamen, rigorosè, ac Theologicè, non verificatur hanc rem ità sè habere: adeòque totus vigor hujusmodi obligationis soli humano juri dignoscitur inhærere, nec obligatio ipsa vires positivi juris excedit.

11. Ultrà quod Pontifex, licet non possit directè (*i*), potest tamen interpretativè, & indirectè in jure divino, & naturali dispensare, declarando quod in tali casu jus divinum, vel naturale locum non habent (*l*). Etenim etiam Apostolus ad Corinthios scribens, ait: *nam & ego quod donavi, si quid donavi, propter vos in personâ Christi* (*m*), quippè, ut inquit D. Thomas, *omnis dispensatio debet fieri ad honorem Christi, in cujus persona dispensatio fit* (*n*). Si namque deficeret hæc potestas in Ecclesiâ, videretur Christum non reliquisse in terris sufficientem potestatem ad suæ Ecclesiæ gubernationem, quod impium est affirmare (*o*). Hocque posito sequitur, quod vel exercitium talis potestatis possit dici dispensatio, ut aliqui contendunt: vel dici debeat interpretatio, declarans in tali casu obligationem legis cessare, ut alii sustinent: in quocumque autem sensu res accipiatur, nihil, vel parum, cum sit lis de nomine, non de substantiâ rei, nam hoc unum est, quod Ecclesia in utroque jure dispensativè sè potest ingerere (*p*). Et tùnc *dispensatio sic juris vincula laxat in aliquo, quod in aliis non dissolvit: & sic beneficium gratiæ specialis inducit, quod vigorem constitutionis non perimit generalis* (*q*).

12. Itàque Ecclesia, ejusque Caput Summus Pontifex potest dispensare super residentiâ beneficiorum, & super pluralitate ipsorum, tametsi residentialium, uti docet D. Thomas (*r*). Adde quod Concilium Salmuriense hanc potestatem dispensandi super residentiâ, videtur conferre etiam Episcopis in eo Canone, in quo interdicit, nè Monachus in duobus monasteriis intituletur, nisi

(a) *Idem S.Thomas Quodl.1.q.7.art.13.in corp.*

(b) *Summa Diana V. Dispensation 31.f.287*

(c) *S.Antonin.3.par. lib.15.c.1.§.9 fo.262.*

(d) *Fagnan. in c.extirpandæ §. quod vero n.28.de præbend. Barbos ad Conc.Trid.sess.6 cap.2.n.6.*

(e) *Azor.p.2.l.9.c.1 q.1.Loter.de rè benef. l.1.q.4.Barbos.jur.Eccles.univ.l.3.c.4.n.7.*

(f) *S.Thom.Quodl.9 art.15.in corpore.*

(g) *Diana p.10.tr.14 resol.66.*

(h) *S.Thom.1.2.qu.94.art.5.ad tertium.*

(i) *S.Thom Quodl.4 art.13.in corp.*

(l) *Vid.S.Thom. 1.2. q.94.ar.5 Valent.to.2. disp.7.quæst.4. pun.5. §. quod. & q.8. pun.4.*

(m) *2.Corinth.cap.2. num.10.*

(n) *S.Thom.2.2.q.58 art.12.in corp.*

(o) Barbos. *jur. Eccl.univ.l.1.c.2.n.121.*

(p) *S.Thom 2.2.q.54. art.5. S.Antonin.p.2. tit.179.10.Sylv V Pp. qu.16. in fin.Mart.de Jurisd.p 2.c.37.n.1.& p.4.c.93 n.3.& c.194. num.7.*

(q) *Innoc.III.regest. 16 epist.154.*

(r) *S.Thom.Quodl.2. art.13. & Quodlib 9. art.15.*

Episcopo permittente (*a*). Ex lege namque contrariorum, quotiès id permittat Episcopus, intitulari valeat utroque in loco: quod idem est ac duo beneficia regularia retinere, à quorum alterutro Monachus, ut suprà intitulatus, necessariò debet abesse (*b*). Concilium quoque Tolosanum, editum anno 1590. eandem facultatem Episcopis impertitur, prohibens, nè licentias non residendi concedant, *nisi id personæ meritum in utilitatem Ecclesiæ cessurum, exigere comprobetur* (*c*). Sed & nedùm Episcopi (*d*), verum etiam cuncti alii Prælati, territorium, & jurisdictionem quasi Episcopalem habentes, hâc facultate prædìti sunt, ex declaratione S. Congregationis Concilii apud Fagnanum (*e*): intelligendo de dispensatione temporaneâ ex causis, & in casibus à jure permissis.

13. Ecclesia inquam, ejusque Caput Summus Pontifex potest dispensare super residentiâ Beneficiorum in perpetuum, sive ad vitam eorum, qui eadem beneficia possident, tametsi alioquin residentialia. Ordinarii verò locorum id facere valent ad tempus, ut innuimus, & in casibus à jure permissis. Quæ facultas dispensativa multum confert ad commodum Ecclesiarum particularium: imò & Ecclesiæ universalis regimen, prout cuilibet regiminis ecclesiastici benè perito satis innotescere non ambigimus. Possunt quoque respectivè dispensare super pluralitate beneficiorum: & hæc quoque facultas multum confert ad commodum Ecclesiæ regimen, propter multas rationes, ob quas non raro dignoscitur expedire, quod in uno, & eodem Clerico plura insimùl cumulentur ecclesiastica beneficia. Et tamen licentia non residendi, & beneficiorum pluralitas, in uno, & eodem Clerico adunata, directè sè opponunt debito residentiæ. Quinimò Contradictores asseverant, in tantum beneficiorum pluralitatem in uno, & eodem Clerico à sacris Canonibus prohiberi, quia Clericus non potest in utroque beneficio residere: quæ ratio tamen vera est prò ablegandâ pluralitate beneficiorum incompatibilium, juxta sensum Concilii III. Lateranensis (*f*), non verò respectu beneficiorum merè simplicium.

14. Igitur ad summum Beneficiarii merè simplices tenerentur ad residentiam, & personale ministerium Ecclesiis suorum beneficiorum exhibendum, si Pontifex, & Ecclesia illos per dispensationem ab hujusmodi onere non absolveret. Sed de facto Pontifex, & Ecclesia ipsos ab eodem onere absolvunt, tùm exprefsè in Concilio Tridentino, & in pluribus Canonibus Juris communis, atque aliorum Conciliorum, necnon in Constitutionibus Apostolicis, obligando ad residentiam solos Beneficiarios Curatos, & Chorales, sive alio modo residentiales, & per consequens Beneficiarios merè simplices eximendo, quippè exceptio ex notissimis firmat regulam in contrarium. Tum tacitè admittendo, ratam habendo, frequentando, & approbando consuetudinem generalem eximentem Beneficiarios merè simplices à debito residentiæ: quæ est tacita dispensatio (*g*); Ergò vel oportet negare Summo Pontifici, & Ecclesiæ potestatem dispensandi super residentiâ beneficiorum, & eorundem pluralitate, vel necessario fatendum est Beneficiarios merè simplices esse à residentiæ vinculis absolutos. Primum sine magnâ temeritate asseri non potest, quam ipsa continua Ecclesiæ praxis convincit; ergò est operæ pretium affirmare secundum.

15. Pariter certò certius est, quod licèt Episcopis, Curatis, aliisque Beneficiariis residentialibus, adsit onus personalitèr residendi; tamen dantur aliquæ causæ, quæ illos ab adimplemento hujusmodi obligationis absolvunt (*h*), inter quas enumerantur inimicitia, lis, studium Theologiæ, utilitas Ecclesiæ (*i*). Ac si quæ aliæ causæ sunt licitæ, atque honestæ, de quibus Alexander PP, Archiepiscopo Eboracensi scripsit: *poterunt amoveri, nisi fortè licentia Prælatorum suorum, vel studio literarum, vel pro aliis honestis causis, contigerit eos abesse* (*l*). Ergò licitum est Papæ, & Ecclesiæ dispensare Episcopum, Parochum, Canonicos, Dignitates, & alios Beneficiarios residentiales ab onere personalis servitii, & residentiæ, vel perpetuò, vel ad tempus, prout etiam statuit Concilium

(a) *Conc. Salmuriens. an. 1276. c. 7.*

(b) *Thomassin vet. & nov. Eccl. discipl. par. 1. lib. 3. c. 69. n. 19. in fin.*

(c) *Concil. Colon. ann. 1590. c. 11. Thomassin. loc cit. p. 2. l. 3. c. 34. n. 15.*

(d) *Cap. licet canon. in fine de elect. in 6.*

(e) *Fagnan. in cap. relatum 4. de Cleric. non resid. n. 6. & 7. l. 3.*

(f) *Concil. Lateran. III. can. 14.*

(g) *S. Antonin. Sum. p. 3. t. 25 c. 3. § 9.*

(h) *S. Thom. 2. 2. qu. 85 art. 5. & ibi Cajetan.*

(i) *Barbosa ad Concil. sess. 23. cap. per tot.*

(l) *Cap. 4. & 5. de Cler. non residens.*

cilium Tridentinum his verbis: *nulli privilegia, seu indulta perpetua de non residendo, aut de fructibus in absentiâ percipiendis, suffragentur. Indulgentiis verò, & dispensationibus temporalibus, ex veris, & rationabilibus causis tantum concessis &c. in suo robore permansuris* (a).

16. Ex quibus patet, quod privilegium non residendi Beneficiariis, de naturâ suâ residentialibus, potest ab Ecclesiâ concedi. Et licèt, justâ deficiente causâ, talia privilegia, sive dispensationes concedi non debeant, & fortè etiam sine aliquâ culpâ, majori, vel minori, prò ratione excessus, & injustè interpositæ dispensationis, non valeant indulgeri; tamen si justa causa interveniat, benè, providè, utilitèr super ipsius residentiæ debito per superiorem ecclesiasticum dispensatur: & ut ait Ivo Carnotensis, nunquàm *dispensatio ulli sapienti displicuit* (b): Nullus demùm Theologorum, nullus Canonistarum unquàm negavit id fieri posse; sed potiùs cuncti Doctores, unâ voce fatentur, similia indulta concedi posse: hocque expresè Concilium Tridentinum disponit habere locum, quoties una ex hisce quatuor causis concurrat, nempè *Christiana charitas, urgens necessitas, debita obedientia, ac evidens Ecclesiæ, vel Reipublicæ utilitas* (c). Quas causas fusiùs explicant, & prosequuntur Doctores (d).

17. Si Ecclesia igitur, & si Pontifex à residentiæ, & personalis ministerii onere dispensare valent Beneficiarios etiam Curatos, Chorales, & ex naturâ suâ residentiales; multò magis dispensare possunt à consimili onere Beneficiarios merè simplices, residentiæ obligatione carentes, seu tales qui hùcusque censiti sunt obligatione illâ carere. Sed de facto Pontifex, & Ecclesia Beneficiarios merè simplices à præfatâ residentiæ obligatione dispensant, vel tacitè, vel expresè, prout paulò superiùs patefecimus, & quotidiana praxis evincit; ergò vel neganda est Ecclesiæ facultas dispensandi super debito residentiæ, Beneficiariis injunctæ, vel fatendum est Beneficiarios merè simplices esse è residentiæ debito exemptos: Papæ, & Ecclesiæ facultatem ipsam negare, sine integritatis fidei dispendio, vel sine delirii manifesto indicio, nemo potest, ac sine memoratâ gravissimâ contumeliâ Ecclesiæ illatâ, quod eadem usque modo versata fuerit in errore, ac quod adhùc in dies jugitèr in errore permaneat; ergò restat ut Beneficiarii merè simplices ritè, ac rectè potiantur immunitate à sæpefato onere residentiæ personalis in loco, ubi simplex obtinent beneficium.

18. Demùm Theologicè sic probatur exemptio prænarrata. Duplex probabilitas in qualibet opinione, de cujus veritate tractatur, solet, ac debet etiam considerari, nempè probabilitas intrinseca, & probabilitas ab extrinseco. Probabilitas intrinseca est illa, quæ intima est opinioni, uti proveniens à rationibus topicis, intrinsecis, & radicalibus, quibus nititur ipsa opinio. Probabilitas verò extrinseca est illa, quæ forinsecus accedit opinioni ab auctoritate Doctorum ipsi faventium (e), quorum si numerus sit notabilis cum famâ ingentis doctrinæ, fit ut opinio ab illis defensa, post congruam rei discussionem, non solum sit tuta, sed etiam sit communis, & aliquandò etiam communior (f); nam sine dubio adhæsio plurium Doctorum alicui opinioni, qui perpensis perpendendis, eidem adhærendum esse determinant; magnam illi probabilitatem ab extrinseco affert. Sed sive probabilitas opinioni accedat ab intrinseco, sive ab extrinseco, actus juxtà ipsam opinionem regulatus est licitus, atque justus. Multò magis autem actus est justificatus, ubi utraque probabilitas opinionem constipant. Ast opinio, tenens, quod Beneficiarii merè simplices sint à residentiæ debito immunes, gaudet probabilitate, tàm intrinsecâ propter multas rationes hùcusque allatas, & successivè afferendas; quàm extrinsecâ proptèr infinitos propemodum Auctores illam docentes: Ergò Theologicè loquendo, Beneficiarii merè simplices sunt ab onere personalis servitii, & præsentialis residentiæ debito immunes.

(a) *Conc. Trid. sess. 6. de reform. cap. 2.*

(b) *Ivo Carnotens. epist. 214.*

(c) *Concil. Trid. sess. 24 de ref. c. 1.*

(d) *Barbos. ad Concil loc. cit.*

(e) *Filliuc. tom. 2. tr. 21. c. 4. n. 134. Sanchez Sum tom. 1. lib. 1. cap. 9. n. 7. Diana p. 4. tr. 4. resol. 30. Merolla tom. 1. disp. 3. cap. 4. dub 1. n. 4.*

(f) *Bonac. tom. 2. de Pecc. disp. 2. qu. 4. pu. 9 n. 12. Filliuc. tr. 21. c. 4. qu. 5. n. 141.*

CAPUT XIII.

In quo ex SANCTIS PATRIBUS, & SCRIPTORIBUS ECCLESIASTICIS *proferuntur Rationes, probantes exemptionem Beneficiariorum merè simplicium ab onere servitii personalis, & residentię.*

SUMMARIUM.

1 *S. Augustinus provocavit quosdam ad Sanctorum Patrum testimonia. Idipsum hic fit. Apud* S. Gregorium *sunt quædam faventia causæ nostrę.*
2 *Jubet D. Gregorius Visitatori Capuanæ Ecclesiæ, ut stipendia præberet Clericis Capuanis Neapoli commorantibus, velut Beneficiariis simplicibus.*
3 *Ex* D. Isidoro *Hispalensi, & ex* Hincmaro *Remensi ostenditur, quod illorum ætate erant beneficia simplicia, à residentiæ debito exempta.*
4 D. Bernardus *improbat, quod beneficia parvulis infantibus conferantur. Plura eorum ab uno, & eodem obtineri posse fatetur per dispensationem.*
5 *Doctrinam S. Bernardi* S. Bonaventura *suæ Pharetræ inservit, ubi de Beneficiariis sermonem habet: utriusque autem sermo favet intentui nostro.*
6 B. Petrus Cluniacensis *exprobrantibus illi, quod suus Ordo beneficiu possideret, respondit id licitè fieri Catholicæ Ecclesiæ auctoritate.*
7 *Si Petrus de parochialibus loquebatur, argumentum à majori ad minus afficit pro exemptione Beneficiariorum simplicium ab onere residentiæ.*
8 S. Anselmus *Cantuariensis sua officia interposuit, ut Beneficiarius absens reditus præbendæ suæ adipisceretur, quamvis non resideret.*
9 *Ecclesia sicut valet ad tempus, residentiæ onus beneficiis, aliàs residentialibus detrahere, ità eam auferre potest in perpetuum.*
10 D. Thomas *de Aquino sermonem habet de beneficiis residentialibus, & de aliis, quorum onera possunt adimpleri per substitutum.*
11 *Supponit D. Thomas posse aliquem tenere duo beneficia residentialia, & dari beneficia, quorum onera possunt per alium adimpleri, nempè simplicia.*
12 *Idem D. Thomas ad quæstionem an liceat plures habere præbendas sine curâ, respondet affirmativè, quia has habere non est intrinsecè malum.*
13 *Aliqui censent esse rem indifferentem tenere plures præbendas, sed quia hoc aliquas inordinationes continet, non subsistere videtur.*
14 *Tenere plures præbendas est actio, quæ licèt aliquas inordinationes contineat, tamen justis accedentibus causis licita est.*
15 *Habere plures præbendas est probibitum per antiqua jura, quæ tamen contrariâ consuetudine sunt abrogata; ultrà quod juribus derogari potest per dispensationem.*
16 *Juxta D. Thomam sunt beneficia merè simplicia, non exigentia residentiam. Residentialia quoque plura haberi possunt ex dispensatione.*
17 *Canones, quos sibi obiicit D. Thomas, admittunt beneficia merè simplicia. Positâ pluralitate residentialium, cessat in alterutro onus residentiæ.*
18 S. Raymundus *de Pennafort docet per Sedem Apostolicam dispensari cum sublimibus personis super pluralitate Beneficiorum residentialium.*
19 *Joannes de Triburgo ejus glossator D. Raymundi exponit posse sublimibus personis plura etiam curata beneficia conferri, & personatus.*

20 *Si interponitur dispensatio super pluribus beneficiis residentialibus, multò magis locum habet in merè simplicibus.*
21 B. Dionysius Carthusianus *admittit sex casus, in quibus unus potest plura beneficia retinere: quâ stante pluralitate cessat onus residentiæ.*
22 Joannes Gersonius *admittit ut licitam in pluribus casibus pluralitatem Beneficiorum. Indè dicit esse beneficia, quorum oneribus potest per alium satisfieri.*
23 D. Antoninus *ait ad residentiam cogi posse solos Beneficiarios habentes præbendas exigentes residentiam, non verò carentes tali onere.*
24 *Beneficiarius merè simplex servit altari, quoties benè vivat, & benè expendat reditus sui beneficii.*
25 B. Augustinus Triumphus *quis fuerit? Cum exemptio præfata antiquis temporibus non fuerit in dubium revocata, plures Patres de illâ non egerunt.*
26 *In beneficiis est de jure divino, & naturali, ut possessor eorum administret aliquod officium. Est verò de jure positivo singularitas, vel pluralitas eorum.*
27 *Potest Beneficiarius administrare officium vel per sè, vel per alium. Papa potest dispensare in iis, quæ ex jure naturali eliciuntur.*
28 *Non tenetur Beneficiarius per sè deservire, si traditio Ecclesiæ habeat, quod serviat per substitutum, ut accidit in beneficiis merè simplicibus.*
29 *Si beneficiis residentialibus interdùm detrahitur onus residentiæ; multò magis illo nudata sunt beneficia merè simplicia.*

1. POSTQUAM aliis argumentis retuderat D. Augustinus novas quasdam propositiones, à quibusdam viris suorum temporum irregularitèr pronunciatas; eos ad Sanctorum Patrum testimonia provocavit, dicens: *Commenta vestra eloquiis sunt redarguenda Sanctorum, quos oportet, ut populi Christiani vestris profanis novitatibus anteponant, ejusque potiùs eligant adhærere, quam vobis* (a). Totidem verbis conveniri à nobis possunt Contradictores, qui onus residentiæ Beneficiariis merè simplicibus ingerere conniuntur, eos nempè ad Sanctorum Patrum testimonia provocando, ut discant ab istis, inanem esse ipsorum conatum, incongruam disceptationem, insubsistens propositum, dùm Sancti Patres suis Scriptis, & auctoritatibus, eorundem novitati resistunt. Vidimus suprà *D. Gregorium* habere sermonem de Joanne Syracusano Episcopo, qui simùl erat Archidiaconus Catanensis (b). Apud Archidiaconatum autem hìc non residebat, quippè vel dispensationem non residendi obtinuerat, vel præbendam illam assecutus fuerat in Commendam; Alterutro verò modo res accidisset, certè onus personalis residentiæ fuerat Archidiacono illi, vel Archidiaconatui ademptum. At si onus hujusmodi detrahi potest beneficiis residentialibus; vertendo ipsa, sive per viam dispensationis, sive per viam commendæ, vel in perpetuum, vel ad tempus; vertendo inquam ipsa quodammodò in beneficia merè simplicia; eccur quæso ipsum onus abscindi non poterit à beneficiis, de sui naturâ merè simplicibus?

(a) *Ignatius Gaulam disc. var. Concil. lib. 1. c. 11. disc. 7. n. 6.*

(b) *Vid. supr. tom. 1. secul. 7. c. 14. n. 15.*

2. Rursus idem S. Gregorius alibi verba facit de Clericis Capuanis Neapoli permanentibus, jubetque Visitatori Ecclesiæ Capuanæ tùnc vacantis, ut eisdem stipendia solita de rebus ecclesiasticis elargiatur (c). Quæ sanè stipendia, vel erant beneficia, vel id, cui beneficia succedunt. Si autem Clericis præfatis beneficia, seu stipendia ipsa debebantur, quantumvis non Capuæ, sed Neapoli morarentur; jàm patet, quod ibi agebatur de beneficiis merè simplicibus, nullo servitii personalis onere adstrictis, exibendi Ecclesiæ Capuanæ; sed aliud solummodò ministerium, orandi vel quid simile agendi habentibus, quod posset ubili-

(c) *S. Gregor. lib. 4. epist. 26.*

ubilibet exerceri. Et sic quantùm rei ratio patitur, & investigandæ ex antiquis sanctis Patribus veritatis, jàm usque à tempore D. Gregorii habemus beneficia merè simplicia, sive talia, quæ muneri servitii personalis, & residentiæ, possessores ipsorum non coarctabant: improvidèque valdè sè gerunt Contradictores audentes impugnare id, quod usque à tempore D. Gregorii in eorum ipso Regno, Provinciâ, & Civitate erat in usu.

3. Paritèr *D. Isidorus* Hispalensis in epistolâ ad Laudefredum, recensset *Ecclesias Urbis, non habentes Presbyterum (a)*. Cum verò inhibitum esset Ecclesias excitare, non assignatâ illis dote, censemus, Ecclesias ipsas fuisse suis reditibus instructos, quos aliqui Presbyteri non ibi residentes perciperent, tamquàm beneficia merè simplicia. Insupèr alibi de officiis ecclesiasticis idem Auctor sic effatur: *Duo sunt genera Clericorum, unum ecclesiasticorum sub regimine Episcoporum degentium. Alterum acephalorum, idest sine capite, quem sequantur ignorantium. Nos neque inter laicos sæcularium officiorum studia, neque inter Clericos religio detentat divina: sed solutos, atque oberrantes, sola vaga vita complectitur &c. (b)*. Improbat quidem D. Isidorus errabundam vitam Clericorum, sine directore vagantium, sed tamen ostendit, quod etiam suâ ætate aliqui Clerici erant Ecclesiis non affixi, nec in eis erat reprehensibile hùc illùc pergere, vel morari, si sub obedientiâ sui Præsulis circuirent; qui Clerici cum de bonis ecclesiasticis viverent, & in sententiâ Contradictorum idem esset antiquis temporibus ordines, & beneficium ecclesiasticum adipisci; jàm patet, quod ipsimet Clerici ex proventibus Ecclesiarum vivebant, apud quas nullatenùs residebant. Ex doctrinâ quoque *Hincmari Remensis* constat, quod suâ ætate dabantur Beneficiarii merè simplices, à residentiæ debito immunes: ait enim: *quidam Presbyteri præter Ecclesiam, in quâ titulati sunt, etiam Capellas habent (c)*. Loquitur de Parochis habentibus Ecclesias parochiales in titulum, & alias insimùl minores Ecclesias, seu Capellas, quod idem est ac beneficia merè simplicia, apud quæ proculdubiò non residebant, sed apud suas parochias.

4. Prætereà *S. Bernardus* Abbas Claravallensis, Doctor mellifluus, vir doctrinâ, & sanctitate nulli secundus, improbans pravum illum abusum suo tempore alicubi grassantem, quo ephebis adhùc, & imò *parvulis, ac forsan nondùm natis ecclesiastica jàm beneficia, provida parentum sollicitudo parabat (d)*: abusum usque adeò tùnc effusum, ut non diu anteà nisi fuerint imberbes homines rectoriis Ecclesiarum præfici, & Hugo quinquennis, filius Heriberti Comitis Aquitaniæ, sacris tæniis Remensis Archiepiscopatus errari, Sculpho antecessore per venenum sublato (e); improbans inquam D. Bernardus abusum ipsum, in responsione ad Comitem Theobaldum, optantem quod Vvillelmulus filius suus quasdam posset præbendas ecclesiasticas adipisci; satagit illum ab hoc proposito dehortari. Scribit ergò ad ipsum: *Honores, & dignitates ecclesiasticas non ignoro deberi his, qui eas dignè, ac secundum Deum administrare & velint, & possint. Porrò eas acquiri parvulo filio vestro precibus meis, vel vestris, nec vobis justum, nec mihi tutum esse noveritis. Nàm nec cuiquam vel adulto, plures in pluribus Ecclesiis habere licet, nisi dispensatoriè quidem ob magnam, vel Ecclesię necessitatem, vel personarum utilitatem (f)*. Docet ergò D. Bernardus, quod legitimâ interveniente dispensatione, potest Clericus in diversis Ecclesiis, plures præbendas acquirere; hocque posito, stat immunitas alterutrius præbendæ ab onere personalis servitii, & residentiæ: quippè non potest unus, & idem Clericus eodem tempore in dissitis Ecclesiis ministrare.

5. Tanteque auctoritatis est hujusmodi elocutio Melliflui Doctoris, ut eam *S. Bonaventura* Doctor Seraphicus, aureo suo inseruerit Opusculo, cui nomen dedit *Pharetra*, ad omnes omnium conditionum homines erudiendos directo in loco, ubi agit ex proposito de Beneficiatis (g). Quò Lectorem remittimus, ut rem in suo fonte perspiciat. Sancti autem Bernardus, & Bonaventura, vel

de

(a) S. Isidor. epist. ad Laudefredum f. 593.

(b) S. Isidor. de Eccles. Offic. lib. 2. c. 3. fol. 596.

(c) Hincmar. Remens. c. 5 Sirmond. to. 3 Concil. Gall. f 636.

(d) S. Bernard. in Declam f. 999. G.

(e) Card. Baron. ann. 925. n. 8.

(f) S. Bernard. epist. 271. ad Com. Theobald.

(g) S. Bonav. tom. 6. Pharetr. p. 3. c. 22.

de beneficiis merè simplicibus sunt locuti, & jàm habemus intentnm, nec Beneficiarii merè simplices erunt residentiæ debito adstricti, quippè Ecclesię eosdem dispensativè à tali onere absolvit. Si verò de beneficiis Curatis, & Choralibus, vel alio modo residentialibus, sermonem habuerunt; eorum doctrina in terminis fortioribus, arguendo à majori ad minus, probat intentum nostrum. Quoniàm si positâ dispensatione non tenentur Beneficiarii alioquin residentiales ad onus residentiæ personalis, multò minus ad illam obligabuntur Beneficiarii merè simplices, qui sunt ex generali Ecclesię consuetudine, à residentiæ debito dispensati.

6. *B. Petrus Cluniacensis*, Vir venerabilis, doctrinâ, & sanctitate præclarissimus, ac D.Bernardi coætaneus, uti testantur epistolę intèr eos ultrò, citròque missæ, respondens aliquandò epistolæ Monachorum Claravallensium, exprobrantium Cluniacensibus, quod beneficia ecclesiastica possiderent, in quibus non residebant, neque illis personalitèr, sed per sæculares Clericos ministrabant, ait: *Deindè subjungitis interrogando, quæ ratio possessiones Ecclesiarum parochialium, primitiarum, & decimarum nobis contulerit, cum hæc non ad Monachos, sed ad Clericos canonicâ sanctione pertineant. Nos verò sicut in prędictis sic & in istis, Catholicæ Ecclesiæ auctoritatem prætendimus: atque ipsius sanctionibus nos parochiales Ecclesias, & idcircò Ipsarum primitias, & decimas legitimè possidere confirmamus* (a). Et post pauca: *Quià ergò Monachi ex maximâ parte fidelium saluti invigilant, licèt Sacramenta minimè ministrent, æstimamus, ipsorum primitias, decimas, & oblationes, ac quæque beneficia eos dignè posse suscipere: quoniam & reliqua, populo Christiano necessaria, à Presbyteris, & Clericis faciunt exhiberi*. En quomodò Petrus Cluniacensis, tametsi non explicitè, implicitè tamen docet Monachos suos posse beneficia merè simplicia legitimè retinere absque onere residentię, non solas enim memorat parochias, sed *quæque beneficia*, in quibus non Monachos residere ait, & personalitèr ministrare, sed Presbyteros, & Clericos sæculares, tamquàm ipsorum Monachorum locumtenentes.

(a) Petr.Cluniac.l.3. epist.28.

7. Qui Petrus quantumvis etiam de solis beneficiis parochialibus locutus fuisset, adhùc ejus auctoritas proculdubiò ad intentum nostrum optimè deserviret, arguendo à majori ad minus, quæ est efficacissima species argumentandi (*b*): quippè si licitum est, justâ de causâ, & interveniente legitimâ Ecclesiæ auctoritate, onus personalis residentiæ beneficiis curatis, & parochialibus (quæ aliàs ex naturâ suâ sunt residentialia) subtrahere; eccur idipsum licitum non erit in beneficiis merè simplicibus? Et si ex auctoritate Ecclesiæ Catholicæ beneficia parochialia, unita monasteriis, inducunt rationem Beneficiorum merè simplicium, talitèr ut eorum possessores personalis ministerii, & residentiæ onus excutiant; multò minùs beneficia merè simplicia eâdem immunitate à debito residentiæ carebunt, quando jàm Ecclesiæ Catholicæ universalis consuetudo, per totum Orbem diffusa, eandem immunitatem formalitèr approbat, & suffulcit. Quarè his ità sè habentibus, jàm patet, quod Beneficiarii merè simplices sunt à residentiæ onere immunes.

(b) Barbos.trac.var. Loc.67.n.1.

8. *S. Anselmus* Cantuariensis, Doctor splendidissimus, *cui nihil defuit ad plenitudinem, nihil ad integritatem doctrinæ* (*c*): *Vir ingenio acerrimo, & sanctitate admirandâ, cum maximâ prudentiâ, & humilitate conjunctâ* (*d*); Scribens Idæ Comitissæ, inter cœtera sic eloquitur: *Dominus Lambertus Capellanus vester, qui moratur in Angliâ pro vestro servitio, rogat, & ego cum illo rogo, nè aliquâ occasione, donec ad vos redeat, perdat aliquid de præbendæ suæ beneficio. Precamur etiam, ut hoc ipsum confratres ejus Canonicos precando moneatis: quos simul nos ambo in hac schedulâ salutamus, & ut petitionem vestram admittant, etiam atque etiam rogamus* (*e*). Aberat Lambertus à loco sui beneficii, & consequentèr in eo non residebat, nec ei personalitèr deserviebat, & tamen

(c) Hildebert.Turonens.epist.22. ad Anselm.Cantuar.
(d) Bellarm.de Scriptor.Eccl.in S.Anselm. Cant.

(e) S.Anselm. Cantuar.lib.3.epist.56.

tamen S. Anselmus censuit defectum residentiæ illi neutiquam obstare debere, quin licitè posset sui beneficii fructus integraliter adipisci, quinimò & ipse sua officia efficaciter interposuit, nè prænotatus Lambertus recensitos fructus amitteret. Si dicatur S. Anselmum de Canonicatu loqui, non de merè simplici beneficio; attende quod Canonicatus, quantum est de sè, est beneficium simplex (*a*). Et ideò Canonicatus Ecclesiæ Collegiatæ regulatur sub formâ beneficiorum simplicium; ità ut sicut ad hæc sufficit ætas 14. annorum, sic & eadem sufficiat ad illa (*b*). Quarè sepositâ dispositione novorum jurium, vel peculiari Ecclesiarum consuetudine, aut statuto, Canonicatus ut sic de naturâ suâ, & attento antiquo jure, non exigit residentiam: adeòque præbenda, de quâ loquitur S. Anselmus, eo tempore non erat residentialis. Quod si adhùc eam fuisse residentialem contendatur; recurrit iterùm argumentum paulò superiùs allatum, à majori ad minùs: quippè non minus licere poterit residentiæ onus à beneficiis merè simplicibus amputare, quàm liceat illud demere Canonicatui residentiali.

(a) *Navar. consil. 97 num. 5. de Simon. Barbos. de Canon. c. 13. n. 2.*

(b) *Gratian. discep. for. cap. 591. num 12. Gonzal ad reg 8. Cancel. glos. 5. in princ. num. 76.*

9. Et si replicetur absentiam Lamberti fuisse ad tempus, non perpetuam; respondemus, quod auctoritas Ecclesiæ, valens detrahere beneficiis onus residentiæ ad aliquod tempus, non est ità certè alligata, ut non valeat illud ad longius tempus, & etiam in perpetuum amputare: magis enim, & minus ex tritissimo proloquio, & etiam secundum jura, non variant naturam rei (*c*). Quarè si legitima causa Lamberto favens, illum licitè exemit ad tempus à munere personalis residentiæ, aliàs debitæ beneficio residentiali, multò magis consuetudo universalis Ecclesiæ, quæ est causâ plusquàm legitima, licitè eximit Beneficiarios merè simplices in perpetuum, ab onere personalis residentiæ, alioquin neque solitæ, neque debitæ. Ex doctrinâ igitur D. Anselmi, satis patet, quod Beneficiarii merè simplices sunt à residentiæ, ac personalis servitii debito immunes.

(c) *L. fin. ff. de fud. instr. Barbos. in pc. var. Axiom. 140. n. 6.*

10. *S. Thomas* de Aquino Doctor Angelicus, lux, fons, & abyssus scientiæ; ipsoque sole clarior (*d*), ac universi terrarum orbis preconiis celebratus proponens in suis Quodlibetis articulum, *Utrum habens duas Ecclesias, teneatur utriusque officium dicere* (*e*), ità illum suo more sapientissimè resolvit: *Dicendum, quod supposito, quod aliquis licitè sit præbendatus in duabus Ecclesiis ex dispensatione, considerandum est, quod ille, qui in aliquâ Ecclesiâ præbendam accepit, duobus obligatur; scilicèt Deo, ut ei debitas laudes exsolvat pro ejus beneficiis; & Ecclesiæ, de quâ accipit sumptus. Ea verò, quæ ad Ecclesiam pertinent, subjacent dispensationi Prælatorum Ecclesiæ: & ideò hoc debitum, quod debet Ecclesiæ, debet exsolvere secundum quod statutum est, vel per sè ipsum, si sit præbenda, quæ requirat residentiam, vel per Vicarium, si hoc sufficiat secundum Ecclesiæ statum, ac consuetudinem. Sed debitum, quod debet Deo, per se ipsum debet exsolvere. Non refert autem quantum ad Deum, quibus psalmis, & hymnis Deum laudet, ut puta, utrum dicat in Vesperis. Dixit Dominus, vel Laudate pueri Dominum, nisi quantum ad hoc, quod homo debet sequi majorum traditiones: & quià laudes Deo debet quasi unus homo, sufficit, quod semel Officium dicat, secundum consuetudinem alicujus Ecclesiarum, quarum est Clericus Sed de electione Officii, rationabilitèr videtur, quod debeat dicere Officium illius Ecclesiæ, in quâ majorem gradum habet: puta, si in unâ sit Decanus, & in aliâ simplex Canonicus, debet dicere Officium Ecclesiæ, in quâ est Decanus. Quod si in utrâque Ecclesiâ fuerit simplex Canonicus, debet dicere Officium dignioris Ecclesiæ, quamvis fortè in minori Ecclesiâ habeat opulentiorem præbendam, quià temporalia nullius momenti sunt spiritualibus comparata. Si verò ambæ Ecclesiæ sunt æqualis dignitatis, potest eligere quodcumque officium magis voluerit, si fuerit ab utraque Ecclesiâ absens. Si autem fuerit in aliquâ earum præsens, debet sè conformare illis, cum quibus conversatur* (*f*).

(d) *Bellarminus de Script. Eccl. in S. Thom. Aquinat.*

(e) *S. Thom. Quodlibet 1. qu. 7. art. 13. in corp.*

(f) *S. Thom. Quodl. 1 qu. 7. art. 13. in corp. fol. 4. 6.*

11. Lo-

11. Loquitur D. Thomas de habente plura beneficia residentialia, quæ *licitè* in duabus Ecclesiis, ope dispensationis, posse ab uno, & eodem Clerico retineri, pro certo ponit, exemplum proferens de habente simùl Decanatum in unâ Ecclesiâ, & in aliâ Canonicatum: vel duos in duabus Ecclesiis Canonicatus: in quorum utrâque cum non valeat eodem tempore residere, clarum restat, quod vi legitimæ dispensationis, abscinditur alterutri ex dictis beneficiis, alioquin residentialibus, onus residentiæ personalis. Quod onus si potest ad tempus tolli; eccur tolli non poterit in perpetuum? Et, si potest ad tempus, vel in perpetuum, beneficiis residentialibus amputari; certè arguendo à minori ad minus, quod, ut pluries diximus, est optimum argumentum in jure (*a*), multò magis demi potest beneficiis mere simplicibus, à quibus de facto Ecclesia per generalem dispensationem, universali consuetudine explicatam onus servitii personalis abscindit. Pariter ipse D. Thomas in eodem loco distinguit beneficia residentialia à merè simplicibus, & dicit, quod Beneficiarius *debitum*, *quod debet Ecclesiæ, debet exsolvere secundum quod statutum est, vel per se ipsum, si sit præbenda, quæ requirat residentiam, vel per Vicarium, si hoc sufficiat, secundum Ecclesiæ statum, ac consuetudinem.* Supponit ergò pro certo, quod dentur beneficia non residentialia, & alia, cujus obligationes possint per substitutum Vicarium à Beneficiario adimpleri: beneficia autem hujusmodi qualitatis sunt beneficia merè simplicia: igitur secundum inconcussam D. Thomæ Doctrinam, Beneficiarii merè simplices sunt à residentiæ debito immunes.

(a) *Auth. multò magis. C. de Sacros. Eccl. Barbos. tr. var. loc. 73. num. 1.*

12. Rursus idem D. Thomas movet alibi difficultatem: *Utrum habere plures præbendas, sine curâ animarum, absque dispensatione, sit peccatum mortale* (*b*): & rè accuratè perpensâ, resolvit, nullum esse peccatum, si hoc fiat justis concurrentibus causis. Longiusculus est sermo Sancti Doctoris, sed tamen bonum erit hìc illum integralitèr adnotare. Ait ergò: *Cum hæc quæstio ad Theologos pertineat, inquantum dependet ex jure divino, vel ex jure naturali: & ad Juristas, inquantum dependet ex jure positivo, inveniuntur in ea Theologi Theologis, & Juristæ Juristis contrariè sentire. In jure namque divino non invenitur determinata expressè, cum in Sacrâ Scripturâ expressa mentio de eâ non fiat, quamvis ad eam argumenta ex aliquibus Auctoribus Scripturæ fortè adduci possint, quę tamen non lucidè veritatem ostendunt. Determinando verò eam secundum jus naturale, sic videtur ad præsens de eâ dicendum, quod actionum humanarum multiplex est differentia. Quædam enim sunt, quæ habent deformitatem inseparabilitèr annexam, ut fornicatio, adulterium, & alia hujusmodi, quæ nullo modo benè fieri possunt; De numero talium non est, habere plures præbendas, aliàs in nullo casu dispensationem recipere posset, quod nullus dicit.*

(b) *S. Thom. quodl. 9. qu. 7. art. 15.*

13. *Quædam vera sunt actiones, quæ de sè indifferentes sunt ad bonum, vel malum, ut levare festucam de terrâ, vel aliquod hujusmodi, inter quarum numerum quidam computant habere plures præbendas, dicentes: Itò licitum est habere plures præbendas, sicut habere plura poma. Sed hoc non videtur esse verum, cum hoc, quod est habere plures præbendas, plurimas in sè inordinationes contineat, utpotè, quià non est possibile aliquem in pluribus Ecclesiis deservire, in quibus est præbendatus, cum præbendæ videantur esse ordinatæ quasi quædam stipendia Deo ibidem ministrantium. Sequitur etiam in aliquibus defraudatio voluntatum testatorum, qui ad hoc aliqua bona Ecclesiis contulerunt, ut certus numerus Deo deservientium ibi esset. Sequitur etiam inæqualitas, dum unus pluribus beneficiis abundat, & alius nec unum habere potest, & multa alia hujusmodi, quæ de facili patent: undè non potest contineri inter indifferentes actiones, & multò minus inter eas, quæ sunt secundum sè bonæ, ut dare eleemosynam, & hujusmodi.*

14. Hâc positâ rerum serie, prosequitur S. Doctor, dicens: *Sunt verò quædam actiones, quæ absolutè consideratæ deformitatem, vel inordinationem quan-*

dam important, quæ tamen aliquibus circumstantiis accedentibus bonæ efficiuntur, sicut occidere hominem, vel percutere, in sè deformitatem quandam importat: sed si addatur, occidere malefactorem propter justitiam, vel percutere delinquentem causâ disciplinæ, non erit peccatum, sed virtuosum. In numero harum actionum videtur esse habere plures prębendas. Quamvis enim aliquas inordinationes contineat, tamen aliæ circumstantiæ possunt supervenire, ità honestantes, quod prędictæ inordinationes totalitèr evacuantur, at puta si sit necessitas in pluribus Ecclesiis ejus obsequio, & possit plus servire Ecclesiæ, vel tantumdèm absens, quam alius præsens, & si qua alia sunt hujusmodi: & tunc istis conditionibus supervenientibus, cum rectâ intentione, non erit peccatum, etiam nullâ dispensatione interveniente, si consideretur tantum secundum jus naturale, quia dispensatio ad jus naturale non pertinet, sed solùm ad positivum.

15. *Si verò aliquis hac intentione plura beneficia habeat, ut sit ditior, ut lautiùs vivat, & ut faciliùs ad Episcopatum perveniat in aliquâ Ecclesiarum, ubi est præbendatus, non tollantur prædictę deformitates, sed augentur, quia cum tali intentione, & unum beneficium habere, quod nullam inordinationem importat, esset illicitum: & sic quidem esset dicendum secundum jus naturale, etiam nullo jure positivo superveniente. Nùnc autem certum est per antiqua jura hoc esse prohibitum: patet etiam huic prohibitioni consuetudinem esse contrariam, per quam quidam dicunt illa jura esse abrogata. Nàm per contrariam consuetudinem jura humana abrogantur. Quidam verò dicunt per hanc consuetudinem antiqua jura non abrogari, eo quod quædam Decretalis &c. Multa per patientiam tolerantur, quę si in judicium fuerint deducta; justitiâ cogente cassarentur, & hæc controversia Juristis est relinquenda, quamvis hoc videatur esse probabile, quantum ad hoc, quod jura illa antiqua continent jus naturale; abrogari non possit per contrariam consuetudinem, utpotè irrationalem. Quantum autem ad hoc, quod solum de jure positivo continent, possunt esse abrogata, pręcipuè si simulantes hanc contrariam consuetudinem, in quorum potestate est jus positivum mutare, intendunt per talem dissimulationem antiqua jura mutare. Si ergò antiqua jura, quę hoc probibent, in suo robore maneant, contrariâ consuetudine non obstante, certum est non posse aliquem plures prębendas habere absque dispensatione, etiam illis circumstantiis supervenientibus, quę secundum considerationem juris naturalis actum poterant honestare. Si autem antiqua jura sunt per consuetudinem abrogata, tùnc prędictis circumstantiis supervenientibus, etiam sinè dispensatione licitum est plures prębendas habere, sine quibus circumstantiis licitum non est, quantumcumque dispensatio interveniat: eo quod dispensatio humana non aufert ligamen juris naturalis, sed solùm ligamen juris positivi, quod per hominem statuitur, & per hominem dispensari potest (a).*

(a) *S. Thom. quodl. 9. qu. 7. art. 15. in corp.*

16. Sentit ergò D. Thomas, quod dantur beneficia, quorum onera possunt adimpleri per alium, nempè merè simplicia, & ad habendum plura ex istis, non opus est dispensatione, quia non exigunt servitium personale, & residentiam. Quoàd reliqua verò beneficia residentialia, tametsi de jure naturali dentur aliquæ inordinationes, si unus plura ex illis obtineat; tamen interdùm illa potest licitè adipisci, quia quandoque concurrunt rationes, quæ tales deformitates cessare faciunt, & in eo casu alterum ex quis beneficiis destitutum remanet onere residentiæ. Pro eo verò, quod spectat ad jus positivum, prohibens pluralitatem beneficiorum; hoc tollitur per dispensationem à superiore interpositam, si jus istud viget: vel si consuetudo abrogavit canones pluralitati ipsi obsistentes, jàm jus positivum non afficit. Et sanè canones, quos circà hoc sibimetipsi obiicit S. Thomas in eodem articulo sunt *Cap. Clericus 21. qu. 1.* (b), & *cap. sanctorum Canonum 2. dist. 70.* (c). Sed hi Canones, vel de beneficiis choralibus loquuntur, vel pro eo quod concernere possent beneficia merè simplicia, si censebantur esse per contrariam consuetudinem abrogati tempore D. Thomæ, nimirùm quin-

(b) *Ex Concil. Nicæno II. c. 15.*
(c) *Ex Concil. Placentino Urban. II.*

quingentis jàm ab hinc annis, multò magis nùnc pro abrogatis habentur, quoàd ipsa merè simplicia beneficia tùm à Theologis (*a*), cum à Jurisconsultis (*b*).

17. Præterquamquod ipsimet Canones pluralitatem beneficiorum merè simplicium admittunt: nempè *cap. Clericus* 21. *qu.* 1. prohibet ipsam pluralitatem in Urbe Constantinopoleos, in aliis verò locis illam admittit, uti legenti patet. Paritèr *Cap. sanctorum Canonum* 2. *dist.* 70. disertè ità disponit, *licèt Episcopi dispositione, unus diversis præesse possit Ecclesiis, Canonicus tamen præbendarius, nisi unius Ecclesiæ, in quâ conscriptus est, esse non debet. Si quæ tamen Capellæ sunt, quæ suis reditibus Clericos sustentare non possunt, ea cura, ac dispositio Præposito majoris Ecclesiæ, cui Capellæ subditæ esse videntur, immineat; & tàm de possessionibus, quàm de ecclesiasticis Capellarum officiis ipse provideas.* Per istum Canonem ergò admittitur, pluralitas beneficiorum, & Capellarum, quæ non sint Canonicatus, vel Curæ animarum: beneficia autem illa sunt beneficia merè simplicia: quorum admisâ pluralitate, venit ex consequenti, quod exemptionem proferant Beneficiario merè simplici ab onere residentiæ: quandoquidem ille, qui plura insimùl retinet beneficia, in utrisque non valet eodem momento temporis residere, adeòque in illis cessat obligatio residentiæ: quâ cessante beneficium, redigitur ad statum beneficii merè simplicis. Et sic ex doctrinâ Doctoris Angelici Divi Thomæ satis clarè distinguuntur beneficia residentialia à non residentialibus: constatque per eam, quod Beneficiarii merè simplices sunt ab onere servitii personalis, ac præsentialis residentiæ debito immunes.

(a) *Jo: de Friburgo glos. in S. Raymundo Sum lib. 3. tit. 13. §. 2. V. sublatam Bonacin. tom 1. de benef. disp. 5. qu. 4. pun. 3. n. 13. Reginald. lib. 30 n. 50.*

(b) *Lotter. l. 3 qu. 27 num. 9. Garcia. p. 3. c. 2 num 3. Borel. to. 1. tit. 20. à n. 247.*

18. *S. Raymundus* de Pennafort, illustris vitæ sanctitate, & miraculorum gloriâ (*c*), nec minus doctrinâ celebris: quippè præter compilatos libros Decretalium, jussu Gregorii Papæ IX. Summam quoque scripsit de Casibus pœnitentialibus, quam *audiendibus confessionem, valdè necessariam*, appellavit Henricus de Gandavo (*d*). In eâdem autem Summâ de beneficiis Ecclesiasticis agens, ità proloquitur: *Nota quod si Episcopus confert uni personæ duas dignitates, vel personatus, etiam sienram non habeant animarum; vel Ecclesias Parochiales duas, vel plures, peccant ambo, & conferens, & recipiens* (*e*). *Circà sublimes tamen, & literatas personas, quæ majoribus sunt beneficiis honorandæ, cum ratio postulaverit, poterit per sedem Apostolicam dispensari* (*f*). Deindè subjungit: *sunt tamen quinque casus, in quibus de jure communi, potest una persona duas, vel plures Ecclesias habere. Primus quando Ecclesiæ tenues sunt, ità quod neutra per sè sufficiat ad sustentandam personam* (*g*). *Secundus si una pendet ex alterâ* (*h*). *Tertius propter caritatem Clericorum* (*i*). *Quartus si Ecclesia est annexa præbendæ, vel dignitati, in quo casu cum ipse teneatur in majori Ecclesiâ personaliter deservire, in ipsâ Ecclesiâ parochiali idoneum, & perpetuum habeat Vicarium canonicè constitutum, qui congruentem habeat de ipsius Ecclesiæ proventibus portionem* (*l*). *Quintus si habet unam intitulatam, & aliam commendatam* (*m*). *Hoc intelligo si subest justa causa, quarè debeat fieri commendatio* (*n*).

(c) *Bellarmin. de Scriptor. Eccles. in S. Raymund.*

(d) *Henr. de Gandav. de illust. Eccles. Script. c. 48.*

(e) *Cap. de multa de præbend.*

(f) *S. Raym. Sum. lib. 3. tit. 13 §. 2.*

(g) *Cap. unio 10. qu. 3.*

(h) *Cap. eam te. de ætat. & qualit.*

(i) *Cap. Clericus 25 qu. 1.*

(l) *Cap. extirpandæ de præbend.*

(m) *Cap. qui plures 21. qu. 1.*

(n) *S. Raymund. loc. cit. §. 3.*

19. Ad quæ verba D. Raymundi Joannes de Friburgo ejus Glossator, perpendes illam propositionem, quod circa sublimes, & literatas personas potest per Sedem Apostolicam dispensari, ut plures habeant Ecclesias, sive præbendas (*o*); adjungit posse dispensari, *ut habeant simul plura beneficia, curam animarum habentia, & plures dignitates, sive in eâdem Ecclesiâ, sive in diversis* (*p*). Et postquam ait, hanc dispensandi potestatem non competere Episcopo quoad plures curas animarum, vel dignitates uni conferendas; subsequitur: *sed nunquid Episcopus potest dispensare, quod habeat aliquis plures præbendas, aut plura beneficia sine curâ animarum, & sine personatu? R. credo, quod sic, non tamen de jure scripto potest hoc, sed de consuetudine solâ, quam Papa scit, & non reprobat, & ideò præsumitur eam approbare* (*q*). Ista autem beneficia, de-

(o) *Cap. de multa de præbend.*

(p) *Jo: de Friburg. glos. in verb. dispensari lib. 3. tit. 13. §. 2. S. Raymundi.*

(q) *Idem loc. cit. §. 2. V. sublatam.*

quibus hic ultimo loco fit sermo, sunt beneficia merè simplicia, quæ de generali consuetudine, immunitate gaudent à quolibet residentiæ onere, ac servitii personalis ministerio.

20. Itàque tàm D. Raymundus, quàm ejus Commendator in eâ sunt sententiâ, quod in pluribus casibus possit per Papam, & respectivè per Episcopum dispensari, ut unus habeat plures Ecclesias, præsertim circa *sublimes, & literatas personas cum ratio postulaverit*: Spectatque ad dispensatorem, non ad alios judicium ferre, an is, cum quo dispensat super pluralitate beneficiorum, sit persona sublimis, vel non; & an ratio in casibus practicis postulet, quod dispensetur, vel non. Quoties ergò hæc dispensatio interponitur, necessariò fit, quod dispensatus in alterutro beneficiorum non debeat residere. Hæcque dispensatio cum juxtà D. Raymundum interponi possit super beneficiis Curatis, & Choralibus, ac de naturâ suâ residentialibus; multò magis valet interponi super beneficiis merè simplicibus. Sed de facto Ecclesia dispensat super residentiâ beneficiorum merè simplicium per consuetudinem generalitèr approbatam; ergò Beneficiarii merè simplices sunt à residentiæ debito immunes.

21. *Dionysius Carthusianus*, vir Sanctissimus, & Doctissimus à Bellarmino appellatus (*a*): ac tot librorum auctor, ut cum D. Augustino, Alphonso Tostato, & similibus, valeat comparari (*b*); pluribus in locis de beneficiis ecclesiasticis agens, totus est in eorum pluralitate improbandâ (*c*). Nihilominùs admittit illam posse in quinque casibus licitè habere locum (*d*), nempè in illis ipsis, quos approbat D. Raymundus mox allegatus. Nèc abnuit adjungere sextum casum, dicens: *Potest autem & sextus casus adjungi, ut cum quis Clericus deservit communi bono Ecclesiæ in Legatione &c. non tamen negandum est, quia subliniori personæ, de pinguiori sit beneficio providendum* (*e*). Igitur sublimis hic Doctor admittit sex casus, in quibus plura beneficia Ecclesiastica licitè possunt insimul retineri: quo posito recurrit ratio paulò superiùs ex Doctrinâ D. Raymundi deductâ: nimirùm quod spectat ad solum Collatorem, & Dispensatorem beneficiorum judicare, an in casibus particularibus licita sit, nec ne pluralitas ipsa beneficiorum, & quatenùs ità sit; certè retinens plura beneficia, cum non valeat omnibus ipsis personalitèr deservire: ab alterutro eorum remanet exemptus, ne præsentialitèr administret: hæcque exemptio, si accedente legitimâ dispensatione cadit etiam super beneficiis Curatis, & Choralibus, ac de naturâ suâ residentialibus; multò magis cadere potest super beneficiis merè simplicibus, quæ videmus ubilibet per totum orbem ex generali consuetudine ipsâ exemptione potiri; adeòque certum remanet, quod Beneficiarii merè simplices sunt à personalis residentiæ debito immunes.

(a) *Bellarm. de Scriptor. Eccl. in Dionys. Carth.*
(b) *Petr. Annat. Appar. ad posit. Theolog. l. 4. art. 8 in fin.*
(c) *Dionys. Carthus. Episc. de regim. Episc. l. 1. art. 33 & de ref. Canonicor. l. 1. art. 23. & contr. plural. benef. lib. 1. per tot.*
(d) *Idem contr. plur. benef. l. 1. art. 22.*
(e) *Idem de reform. Canon. l. 1. art. 22.*

22. *Joannes Gersonius* inter Sanctos Patres non habet locum: attamèn inter doctos, & pios viros, ac inter Scriptores ecclesiasticos, absque ambiguitate computatur (*f*), ideòque ab orbitâ nostrâ non declinabimus, si ejus doctrinam hìc apponemus. In suis igitur Regulis moralibus, de beneficiis verba instituens, hæc præsertìm effatur: *si teneat quis plura beneficia, ex dono Superioris, in casibus non excusantibus hanc pluralitatem, peccare potest uterque, conferens per indiscretionem, recipiens per ambitionem: nihilominùs occupans restituere percepta non tenetur* (*g*). Vides quod etiam Gersonius admittit uti licitam in casibus congruentibus pluralitatem beneficiorum, & ita recurrit semper argumentum præcedentibus numeris allegatum, quod hæc pluralitas, si licita est in beneficiis residentialibus, multò magis est licita in merè simplicibus; cumque hæc eximat Beneficiarios, alioquìn residentiæ debito adstrictos ab onere servitii personalis; multò magis eximit ab eodem Beneficiarios merè simplices. Prosequitur indè idem Gersonius, & ait: *Quantumcumque multa beneficia aliquis teneat auctoritate superioris, illa possunt dici unum beneficium (sicut plures tunicæ in magnis frigoribus, una tunica) & hoc unitate morali, si illa omnia*

(f) *Bellarm. de Scriptor. Eccl. l. in Jo: Gers.*
(g) *Jo: Gers. to. 2. in Regul. Mor. § de avaritia fol. 20.*

non sint nisi ad sufficientem decentiam status occupantis, secluso scandalo: & impossibilitate officiandi per sè, vel per alium non existente (a). Quibus verbis ostendit hìc Doctor posse obligationibus beneficio adjectis opportunè, ac licitè satisfieri vel à Beneficiario per se, vel ab alio ejus vice; & certè satisfactio per alium excludit onus personalis residentiæ, ac præsentialis servitii: quod si accedente auctoritate superioris licitè potest per alium adimpleri à Beneficiariis curatis, & choralibus, sive residentialibus, multò magis adimpleri potest per alium à Beneficiariis merè simplicibus, & ità semper est verum, quod Beneficiarii merè simplices sunt à residentię debito immunes.

(a) *Joan: Gersonius loco cit.*

23. *S. Antoninus*, Ordinis Prædicatorum, Archiepiscopus Florentinus, *vir doctissimus, & sanctissimus* (b), in eleganti suâ Summâ, de beneficiis ecclesiasticis agens, ad eorum residentiam sub hisce verbis descendit: *De Clericis non residentibus in beneficio suo, nota quod hujusmodi si moniti justâ causâ cessante non redeant, possunt beneficiis spoliari, ut in cap.ult.de Cler.non resident. Et dicit idem Joan. Andr. quod intelligitur de beneficiis curatis, vel etiam simplicibus, si residentiam exigant ex privilegio, vel statuto, vel consuetudine. Verùm si essent beneficia, quæ residentiam non exigunt, tùnc nisi esset necessitas, vel utilitas Ecclesiæ de novo suborta, non possent cogi beneficiati ad residentiam, quià tùnc hoc præcipere non spectat ad superiorem officium art.17.qu.1. quià frater. Et de talibus potest intelligi, quod unus potest habere plura beneficia. Nèc obstat, si dicas, quod unus non potest servire duabus Ecclesiis, quià omnes Ecclesiæ sunt una, secundum Innoc. 21. distin. quamvis. Dicit Hosti: melius respondendum scilicèt quod ubi agimus de beneficio, quod non exigit residentiam, nec de residentibus, sed officio est quærendum, & potest quis præsentialitèr, & alteri in absentiâ deservire.*

(b) *Bellarm de Scriptor. Eccl. in S. Antonin.*

24. *Nèc obstat secundum Innoc: infrà cap. cum secundum, de Præbend. & Dign. ubi à contrario innuitur, quod qui non servit altari, non debet vivere de altari. Nàm absens, & præsens servire intelligitur, dummodò benè vivat, & benè expendat, quod indè percipit, hoc tamen dicit Host: reprobari potest.1.qu.3. ex multis. Igitùr, qui malè accepit, ut benè dispenset, gravatur potius, quàm juvetur. Undè dicit capitulum; cum secundum intelligendum de beneficiis, quæ exigunt residentiam, secùs de collatione obtentu personæ, causâ pietatis, & eleemosynę tantùm. Undè si debili confertur beneficium ad sustentationem, percipiet etsi non serviat: nec habet conqueri Ecclesia, cum quicquid habet, sit deputatum pietati 12. quęst 2. aurum. Putat tamen Innoc. omne beneficium requirere residentiam, nisi probetur contrarium* (c). Adeò claris verbis, & rutilanti eloquio D. Antoninus beneficia residentialia, à non residentialibus, sive à merè simplicibus, distinguit, ut nihil haberi valeat dilucidiùs, nec minùs disertè pronuntiat Beneficiarios merè simplices esse à residentiæ debito immunes: quarè attentâ illius opinione, ac doctrinâ, ipsamet immunitas, & exemptio nullatenùs potest in controversiam deduci.

(c) *S. Antonin sum. p.3. tit.15. c.1. §.13. fol. 263.*

25. Beatus *Augustinus de Triumphis* Anconitanus, Ordinis Sancti Augustini, *vir doctrinâ, & vitæ integritate celeberrimus* (d), qui *Regibus Neapolitanis Carolo, & Roberto* carissimus fuit (e), & Beati titulo decoratur (f), in aureâ suâ Summâ de potestate ecclesiasticâ monet quæstionem: *Utrum Papa possit dispensare in pluralitate beneficiorum*: ex cujus resolutione optimum argumentum deducitur immunitatis, & exemptionis Beneficiariorum merè simplicium ab onere residentiæ. Nèc miretur Lector, nos ex hac pluralitate beneficiorum argumenta pro causæ nostræ defensione suscipere, quippè etiam Contradictores argumenta favore illorum opinionis, ex beneficiorum pluralitate deposcunt: & cum alioquin antiquis temporibus non fuerit in controversiam posita hujusmodi exemptio, & immunitas Beneficiariorum merè simplicium à debito residentię; plures ex Patribus, doctrinâ, & sanctitate conspicuis, qui nos præcesserunt, de illâ ex proposito non egerunt, sed eandem tamquàm certam, &

(d) *Jacob. Philip. Bergom. in Chron. & alii in initio oper. D. August. Triump.*

(e) *Joseph. Pamphilius in Chron. Ord. S. August.*

(f) *Ejus Epitaph. Neapoli in Eccl. S. August. & Hier. Seripand. in Commẽt. Ord. S. August.*

& indubitabilem ſuppoſuerunt. Ex aliis ergò quæſtionibus, per ipſoſmet agitatis, oportet eorum ſenſum colligere, & deductivè, ſive in obligo percipere, quod patentèr, & in recto non protulerunt. Eſtque hìc optimus modus procedendi in probandis propoſitionibus; arguendo ex unâ rè ad aliam, reſpectum congruum ad illam habentem: ſive per analogiam paris ad parem: ſive per æqualitatem ſimilis ad ſimile: ſive per relationem majoris ad minùs, aut minoris ad majus: vel à majoritate, aut paritate rationis; vel ab oppoſitis, vel à connexis, vel ab æquiparatis, vel à correlativis, aut ab aliis motivis, juſtam rationem arguendi præbentibus: Quâ de rè videri poteſt Barboſa, qui peculiari tractatu totus incumbit colligendis legibus, & auctoritatibus, hujuſmodi modum arguendi comprobantibus (*a*).

26. Igitùr B. Auguſtinus Triumphus præfatæ quæſtioni hoc modo reſpondet: *Reſpondeo dicendum, quod in collatione beneficiorum aliquid eſt de jure Divino, & naturali, & aliquid eſt de jure poſitivo. De jure nàmque naturali, & Divino eſt, ut beneficium detur propter adminiſtrationem officii. Sic enim mandatum eſt Num.* 18. *Filiis autèm Levi dedi decimas Iſrael in poſſeſſionem pro miniſterio, quo ſerviunt mihi in Tabernaculo fœderis, ut nihil aliud poſſideant, decimarum oblatione contenti. Et Apoſtolus* 1. *Corinth.* 9. *dicit: Sic Chriſtus ordinavit, ut qui evangelium anunciant, de evangello vivant, juxtà illud Lucæ* 10. *Dignus eſt operarius mercede ſuâ. De jure verò poſitivo eſt paucitas, vel pluralitas beneficiorum. Non enim poſſunt talia cadere ſub unâ regulâ, quià consideratâ quandòque Eccleſiæ neceſſitate, vel perſonæ dignitate, plura beneficia conferenda ſunt uni, quàm alteri. Cum igitùr Papa non ſolum poſſit illa, quæ ſunt juris poſitivi, verùm etiam ſuprà ipſum jus poteſt diſpenſare, ut ſuprà allegatum eſt; Ideò dicendum eſt, quod ſicut de jure poſitivo communi, cujus Papa eſt conditor, facta eſt talis reſtrictio, ut nulli liceat plura beneficia habere, ſed quicumque recipit aliquod beneficium, curam habens animarum annexam, ſi priùs tale beneficium habeat, eſt eo ipſo jure privatus, ſicut ſcribitur extrà de præben. & dignit. cap. de multa. Sic Papa, qui eſt ſuprà ejus, poteſt talem reſtitutionem relaxare, & in pluralitate beneficiorum univerſalitèr diſpenſare: conſideratâ tamèn Eccleſiæ utilitate, & juſtitiæ æquitate. Alitèr, ut dicit Bernardus, magis dicenda eſt diſſipatio, quàm diſpenſatio, indè conſid. l.* 3.

27. His poſitis reſpondet B. Auguſtinus ad ea, quæ ſibi objecerat in contrarium, hoc modo. *Ad primum ergò eſt dicendum, quod non eſt ibi privatio ſinit; poteſt enim Beneficiatus adminiſtrare officium, vel per ſe, vel per alium auctoritate Superioris. Non enim Paulus adminiſtrabat officium perſonalitèr in Eccleſiâ Philippenſium, ſed per ſuos miniſtros: & tamèn reſidens ipſe præſentialitèr apud Eccleſiam Theſſalonicæ, beneficium procurationis à Philippenſibus recepit, ut ipſe teſtatur Philip.* 4. *Ad ſecundum eſt dicendum, quod Papa non poteſt diſpenſare ſuprà jus naturale communitèr ſumptum, ſed benè poteſt diſpenſare in jure naturali, quantum ad illa, quæ ex jure naturali eliciuntur, & explicantur. Nèc tollitur juſtitia diſtributiva in collatione beneficiorum, dummodò juſtâ causâ fiat: quià ſi unum beneficium detur uni, vel plura dentur alteri pro eodem ſervitio, poſſunt alia negotia occurrere, in quibus conſideratâ Eccleſiæ utilitate, vel perſonæ dignitate unus meretur plura recipere, quàm alius: Ad tertium dicitur verum eſſe, quod Papa eſt rerum eccleſiaſticarum diſpenſator: in diſpenſatione tamèn non ſolùm requiritur fidelitas, ſed etiam prudentia, quæ cum ſit recta ratio agibilium, fidelitèr diſpenſat Papa eccleſiaſtica beneficia, conferendo plura uni, quàm alteri, conſideratâ pro loco, & tempore Eccleſiæ utilitate, vel perſonarum dignitate* (*b*).

28. Inferiùs quoque movens difficultatem, an Beneficiatus toties horas canonicas recitare teneatur, quot beneficia habet, ità eam reſolvit: *Si traditio Eccleſiæ habet, quod per ſe ſerviat, per ſe tenetur: ſi verò per vicarium, per vicarium*

(a) Barboſ. tr. var. in locis com. argum. juris.

(b) B. Aug. Triump. de poteſt. Eccl. qu. 68. art. 1.

carium tenetur. Ideò puto, quod habens plura beneficia, nisi consuetudo, vel statutum ecclesiasticum requirat, ut per se deserviat, non tenetur per se plura officia dicere (a). Ex utroque igitùr B. Augustini Triumphi discursu patet, quod pius, ac eruditus hic doctor sensit dari aliqua beneficia, in quibus Beneficiarius non tenetur personalitèr deservire, sed famulari potest per substitutum, nisi consuetudo, vel statutum ecclesiasticum requirat, ut per se deserviat: hęc autem beneficia sunt beneficia merè simplicia, quæ, uti pluries ostendimus, de generali consuetudine, per totum orbem frequentatâ, onus residentię personalis Beneficiario non inferunt (b). Et cum consuetudo generalis habeat vim, & rationem legis (c), & ab eâ ad statutum valeat argumentatio (d); optimè dici potest, quod & de consuetudine, & de statuto ecclesiastico est, quod Beneficiarii merè simplices sint à residentiæ debito exempti.

29. Rursùs hic idem Doctor admittit, tamquàm incontrovertibile jus Ecclesiæ in dispensando, ut unus, & idem Clericus plura valeat beneficia ecclesiastica retinere. Quâ pluralitate admissâ, ex necessitate consequitur, quod alterum ex beneficiis residentiæ obligatione careat, vel quià onus illud non habeat, vel quià idem onus tùnc cesset. Hisque ità se habentibus, si Auctor loquitur de beneficiis curatis, & choralis, atque residentialibus, multò fortiùs ejus doctrina locum habet in beneficiis merè simplicibus: quarè cum Beneficiarii residentiales, vi legitimæ dispensationis, eximi valeant ab onere servitii personalis, & residentiæ; multò magis eâdem possunt exemptione potiri Beneficiarii merè simplices, quibus consuetudo universalis Ecclesiæ, ubilibet frequentata, pro legitimâ dispensatione deservit, eâque freti non tenentur Ecclesiis suorum beneficiorum personalitèr deservire.

(a) *Idem Triumphus qu.69.art.2.*

(b) *Lotter. de rè benef. l.3 qu.27.n.9. Borel sum decis. to.1. tit. 20. à n 247. & tit.10. n.7. & 15.*

(c) *De Luc. de benef. disc.13. n.11. Barbosa tract. var. Appel.129 num.4.*

(d) *Barbos. tr. var. Loc.25. nu.3. Mantic. pract. Conclus. lit. A. Concl.507. nu.20. Menoch. de arbit. l.1. qu. 71. n.3.*

CA-

CAPUT XIV.

In quo ipsamet immunitas Beneficiariorum merè Simplicium ab onere Servitii personalis, & Residentię in loco Beneficii, Rationibus HISTORICIS *probatur.*

SUMMARIUM.

1 *Historiæ honor, & fides habenda est. Divus Gregorius Nazianzenus vix ordinibus insignitus, in solitudinem Ponti secessit, patre illius reclamante.*

2 *S. Joannes Chrysostomus Lector factus, abiit in solitudinem. S. Paulinus, S. Hieronymus, & Paulinianus nulli Ecclesiæ affixi fuerunt.*

3 *Referuntur verba D. Hieronymi de se, & de Pauliniano ejus fratre. Hi, ac alii voluerunt esse liberi ab onere residentię.*

4 *Cum juxtà doctrinam Contradictorum, olim idem esset ordines, ac beneficia nancisci, oportet, quod præfatorum sanctorum beneficia immunia essent à residentiâ.*

5 *D. Gregorius scribit Maximiano Syracusano, ut beneficium conferat in suâ Ecclesiâ Felici, habenti aliud beneficium in Romanâ Ecclesiâ.*

6 *Iste Felix non poterat simul in Romanâ, & Syracusanâ Ecclesiis deservire: undè oportet, quod alterutrum ex his beneficiis debito residentiæ careret.*

7 *Quià nimium gravosum esset multas historias, hâc de rè loquentes, per extensum referre strictim easdem innuemus.*

8 *In cunctis Orbis regionibus, aliqui sancti viri plura Beneficia, Abbatias, & Episcopatus, respectivè insimùl, & eodem tempore retinebant.*

9 *Alii referuntur pietate celebres viri, qui pluribus unà simul præerant ecclesiasticis beneficiis.*

10 *Recensentur multi Præsules celeberrimi, qui unà simul plura beneficia Episcopalia tenuerunt.*

11 *Alii similitèr Præsules innuuntur, qui cum Episcopali, unum etiam, & plura Abbatialia beneficia possidebant.*

12 *Fit sermo de aliis habentibus plures Abbatias. S. Gregorius VII. mandat, ut Abbas S. Remigii Remensis præsit quoque Abbatiæ Monasterii Metensis.*

13 *Leges post illa tempora promulgatæ vetant plura beneficia residentialia, non verò merè simplicia, & præservant potestatem Ecclesiæ dispensandi.*

14 *Memorantur quidam, retinentes plures Episcopatus, auctoritate Concilii Provincialis: multò magis licita est retentio ipsa auctoritate Papę.*

15 *Quotiès fit collatio plurium beneficiorum residentialium uni, & eidem cum dispensatione; subtrahitur onus residentię alicui ex ipsis.*

16 *Post historias antiquiores, jàm alias recentiores afferamus, exemptioni Beneficiariorum merè simplicium faventes.*

17 *Carolus IX. Rex Franciæ suis Oratoribus ad Concilium Tridentinum injunxit, ut procurarent edi decretum, quo residentiæ debito adstringerentur Beneficiarii.*

18 *Si Rex locutus est de beneficiis residentialibus; nihil ad nos. Si de merè simplicibus, & non obtinuit votum suum, hoc ostendit illum rem indebitam poposcisse.*

19 *Inanitèr dicitur Concilium Regis votis adhæsisse, eum jussit beneficia simplicia uniri Parochiis, Seminario &c. Tùnc enim Concilium ad alia perspexit.*

20 *Dè facto Concilium Tridentinum beneficia merè simplicia à residentię debito exemit. Nèc est probabile Regem Francię voluisse quid diversum.*

21 *S. Pius V., & Marcellus II. etsi ad austeritatem propensi, nunquàm sibi scrupulum fecerunt de non impensâ beneficiis merè simplicibus residentiâ.*

22 *S. Carolus diù retinuit plures Abbatias absque residentiâ: in suisque Conciliis beneficia simplicia immunia à residentię onere declaravit.*

23 *Dispensatores beneficiorum simplicium, eorumque susceptores, usque modo residentiæ debitum non afficere cognoverunt.*

24 *Plurimi Sancti Præsules recentiores, aliique Ecclesiæ Proceres, & Clerici, vel tenuerunt, vel contulerunt beneficia merè simplicia sine debito residentiæ.*

25 *Recensentur varii Sanctę Romanę Ecclesię Cardinales Imperiali, Regali, & Ducali sanguine nati, ex cunctis Christianitatis regionibus.*

26 *Hi omnes autèm possederunt beneficia merè simplicia absque residentiâ: Nunquid autèm proptèr hoc damnati sunt ad tartara?*

1. ERMULTAS probationes, quas hùcusque adduximus, augeat nùnc historia: *Testis temporum, lux veritatis, vita memoriæ, magistra vitæ, nuntia vetustatis*, ut eam Tullius appellavit (*a*): quæ cum plura nobis præbeat argumenta exemptionis Beneficiariorum merè simplicium ab onere residentiæ, atque servitii personalis; facto, & factis justificata ostendetur ipsa exemptio, quam hùcusque jure, & juribus justificatam esse monstravimus: Honor enim, & fides in rebus humanis est historiis adhibenda, quæ sibi existimationem ex ipsâ rerum antiquitate conciliarunt (*b*). Primoque loco hùc facit historia *S. Gregorii Nazianzeni*, qui aliquandò à Patre suo, itidem Nazianzi Episcopo, tametsi renuens, ac magnâ humilitate reluctans, fuit sacris ordinibus insignitus: quibus ipse susceptis, citò procul in Ponti solitudinem, patre reclamante, secessit: *Nàm genitor*, inquit, *per vim secundis collocat mè in sedibus*, quæ mihi tyrannis tàm gravis menti fuit, ut mox sodales, mox parentes, & meos, mox & propinquos deserens, patrium & larem, ut sevo asili spiculo puncti boves, in Pontum abirem &c. (*c*). Videbitur fortè parergon, & extrà negotii seriem, hoc eloquium de secessu Divi Nazianzeni: At legat Anagnostes ea, quę sequuntur, & posteà judicium dabit.

(a) Ciceron. lib. 2. de orat. ad q. fratrem.

(b) Barbos. jur. Eccl. l. 1. c. 20. n. 31.

(c) S. Greg. Nazian. in Carm. de vita sua.

2. Eodem prorsùs modo *S. Joannes Chrysostomus* à forensibus negotiis, quibus incumbebat, ad vitam ecclesiasticam evocatus, ad usque Lectoratum ascendit; mox in invias solitudines longiùs se recepit, & ibi delituit per sexennium (*d*). Sanctus quoque *Paulinus* Episcopus Nolanus, Româ oriundus, Burdigalæ in Aquitaniâ, sive Hebromagi propè Burdigalam exortus (*e*), & à Delphino illius Urbis Episcopo in maturâ ętate undis baptismalibus madefactus (*f*), à Lampio tandem Barcinonensi ad Sacerdotium provectus (*g*), & à S. Ambrosio Mediolanensi suo Clero conscriptus (*h*); nullibi ex hisce locis constitit, sed hùc illùc pro suo arbitrio permeavit, *in Sacerdotium tantum Domini, non etiam in locum Ecclesię dedicatus* (*i*). Itidèm *S. Hieronymus* apud Stridonem natus, in Hungarię, atque Dalmatię confiniis (*l*). Romæque baptizatus (*m*); Antiochiæ à Paulino Episcopo ad Sacerdotium provectus est, eâ intentione, ut nollet Ecclesiæ Antiochenæ personalitèr famulari (*n*). Proùt & Paulinianus

(d) Pallad. in vit. S. Jo. Chrys.

(e) Vita S. Paulin. post ejus oper. part. 1. fol. 65.

(f) Idem & S. Paulin. ep. 16. ad Delphin.

(g) S. Paulin. ep. 6. ad Sever. & ep. 25. ad Amand.

(h) S. Paulin. ep. 45. ad Alip.

(i) Idem S. Paulin. epist. 6.

(l) In vit. S. Hieron. Card. Baron. ann. 372. num. 40.

(m) S. Hieron. ep. 57.

(n) S. Hieron. ep. 61. ad Pammachium.

ejus frater fuit Presbyter ordinatus apud Monasterium Bethlehemitanum Cæsariensis Diœcesis à S. Epiphanio Cypri Episcopo (a), eâ præditus libertate, ut posset ubicumque sibi esset in arbitrio commeare.

(a) *S. Hieron. ep. 60.*

3. Utramque rem describit S. Hieronymus adversùs Joannem Hierosolymitanum scribens: *Si de Pauliniano tibi sermo est: vides eum Episcopo suo esse subjectum, versari Cypri, ad visitationem nostram interdùm venire, non ut tuum, sed ut alienum, ejus videlicèt, à quo ordinatus est. Quod si hìc etiam esse voluerit, & in exilio nostro quietus in solitudine vivere, quid tibi debet, nisi honorem, quem omnibus debemus Episcopis* (b). Prosequitur indè sermonem, & ait, se Paulinum Antiochenum Ordinatorem suum ità esse allocutum: *Si sic presbyterium tribuis, ut monachum nobis non auferas, tu videris de judicio tuo. Sin autèm sub nomine presbyteri tollis mihi, propter quod sæculum dereliqui; ego habeo, quod semper habui* (c). Itàque & S. Hieronymus, & Paulinianus ejus frater, & S. Gregorius Nazianzenus, & S. Joannes Chrysostomus, & S. Paulinus &c. Presbyteratu, aliisve Ordinibus insigniti, apud Ecclesias, in quibus sacros Ordines adepti sunt, nullatenùs residerunt, poterantve non residere: Et sicut hi præcipui, doctioresque Ecclesiæ Catholicæ magistri se gesserunt; nulli dubium est, quod etiam alii Clerici, vel se gerere poterant, vel se gerebant.

(b) *Idem S. Hieron. epist. 61.*

(c) *Idem loc. cit. vid. etiam ibid. Marian. Victor. in not. n. 73 & 74.*

4. Sed inquies; quid ex hinc infertur ad residentiam Beneficiariorum merè simplicium? Quid infertur? Optimum, & notabilissimum argumentum. Nàm in sententiâ Contradictorum, remotioribus illis Ecclesiæ sæculis, idem fuit ordinibus, & beneficiis ecclesiasticis insigniri: Statim ac enim Clericus ordinem recipiebat, matriculæ Ecclesię inscribebatur, & partem de ecclesiasticis reditibus obtinebat, quod idem est ac beneficia sacra adipisci, seù id assequi, in cujus locum beneficia ecclesiastica successerunt. Igitùr in eorum sensu, & S. Hieronymus, & Paulinianus ejus frater; & S. Gregorius Nazianzenus, & S. Joannes Chrysostomus, & S. Paulinus, tametsi cum ordinibus sacris, proventus, sive beneficia ecclesiastica consecuti; nihilominùs non residebant apud illas Ecclesias, in quibus fuerant ordinati; quià in eis nullam administrationem personalem habebant, ab ipsis præsentialitèr exercendum, sed solùm ordinis gradum, & portionem redituum eidem ordini respondentem, quod in idem tùnc resonabat, ac nùnc significent beneficia merè simplicia. Ergò juxtà principia Contradictorum, ex hujusmodi sanctorum factis patet, quod Beneficiarii merè simplices sunt à residentiæ personalis debito exempti. Sed si hæc argumentatio non placet, ad alia transeamus.

5. Perpulchra probatio huiusmodi veritatis, ex D. Gregorii Papæ factis infertur; ex illoque præsertim, cum pro Felice Diacono, ad Maximianum Episcopum Syracusanum hasce aliquandò literas dedit: *Præsentium lator Felix Diaconus, eum nullatenùs in hæreticorum dogmata lapsus sit &c. imbecillitati ejus, atque necessitatibus consulentes, maximèque intuitu pietatis sustentationi ejus providentes, in tuâ Ecclesiâ Syracusanâ, eum prævidimus cardinandum: sive ut officium Diaconatus expleat, seù certè, ut solâ ejusdem officii, pro sustentandâ paupertate suâ, commoda consequatur, in tuæ fraternitatis volumus hoc pendere judicio. Quod hortamur, ut tua fraternitas implere festinet: Commendantes etiam personam ejus, quatenùs nulli eum patiaris molestiis, aut necessitatibus subjacere, ne vel nostræ commendationis inveniaris tramitem neglexisse, vel minùs exhibuisse, quam tuus exigit ordo pauperibus: quià & nos ei annuum, quid de nostrâ Ecclesiâ dari fecimus, ut ejusdem operis, quod se hortamur exhibere, participes esse possemus* (d). Discutit hanc epistolam D. Gregorii Ludovicus Thomassinus, & Felicem illum, de quo est sermo, asserit fuisse simul in Ecclesiis Romanâ, & Syracusanâ beneficiis ecclesiasticis insignitum; & quod D. Gregorius, *huic Diacono suæ jàm ex fundis Ecclesiæ pensionem assignaverat, eum in Ecclesiâ Syracusanâ parem illi gratiam conciliare satagebat* (e). Et infrà: *Adde quod*

(d) *S. Gregor. lib. 3. epist. 14.*

(e) *Thomass. vet. & nov. Eccl. discip. 2. l. 1. c. 41. n. 8.*

quod, quę vocantur beneficia, ea tùnc non erant nisi distributiones, pensionesque certæ &c. (*a*).

6. Habemus ergò Felicem hunc Diaconum beneficiis in binâ Ecclesiâ insignitum, in quarum alterâ cum residebat, profectò non poterat in alterâ ministrare: nimium etenim distat Romana Ecclesia ab eâ, quæ Syracusis est. Vel igitur Syracusanum, vel Romanum beneficium debito residentiæ personalis carebat, vel fortè utrumque: & sive alterutrum, sive utrumque; satis apertè hinc probatur exemptio Beneficiariorum merè simplicium ab onere residentiæ. Accedit, quod D. Gregorius Maximianum Episcopum Syracusanum interpellando, ut Felici proventum, sive beneficium aliquod ecclesiasticum impertiatur, in ejusdem optione ponit illum præbendâ Diaconali munerare, & incardinare ipsi Ecclesiæ, sive illi eum intitulare, in alterutro ex hisce modis, nempè, *sive ut officium Diaconatus expleat*, quod idem est ac Canonicatum Diaconalem, adeòque residentialem consequi: *seu certè ut solâ ejusdem officii pro sustentando paupertate sua commoda consequatur*, quod idem est ac beneficium simplex sortiri, in participatione illâ consistens, quâ cuncti Clerici, tametsi ad officium aliquod exercendum nullatenùs addicti, proventus aliquos de bonis ecclesiasticis ratione adepti ordinis, accipiebant. Et ità duplici modo historicum hoc Divi Gregorii factum probat, Beneficiarios merè simplices esse à residentiæ debito immunes.

(a) Idem loc. cit. n. 9.

7. Plurimas alias historias in promptu habemus idipsum comprobantes; Sed quià nimium profusa res esset, atque Lectori nimium onerosa, eas omnes hìc per extensum inserere; opportuniùs judicamus easdem strictìm, & veluti per epilogum conglobare; illas præcipuè, quæ pluralitatem beneficiorum, ab uno, & eodem Clerico possessorum, concernunt: quippè, ut alibi non semèl patefecimus, ex pluralitate ipsâ rectè exemptio Beneficiariorum merè simplicium à residentiæ onere subinfertur, vel arguendo à majori ad minus, quod est optimum argumentandi genus (*b*), vel à pari ad par, seù à simili ad simile consequentiam deducendo, quod similitèr in jure optimum locum habet (*c*). Et quidem pluralitas ista non in uno tantum loco, sed per omnes Ecclesiæ Provincias: neque à viris laxis, & Ecclesiasticæ disciplinę minus observantibus, sed ab optimis Clericis, Presbyteris, & Episcopis, pietate, ac respectivè sanctitate conspicuis, ad praxim perducta est.

(b) *L. in suis in fin. de liber. & posth. Barbos. trac. var. loc. 67. num. 1. &c.*

(c) *L. non possunt. & l. seq. ff. de leg. Barbosa tract. var. loc. 101. n. 1. & 2.*

8. Nàm in *Africâ S. Fulgentius* fuit insimùl Ruspensis Episcopus, & binæ Abbatię præses, quarum ex alterâ fuit ad Episcopatum provectus, alteram ipse intrà suæ Diœcesis fines exerit, & utriusque Monachi fuerunt *Beati Fulgentii Episcopi provisionibus communitèr gubernati* (*d*). In *Germaniâ* S. Udalricus Augustanus Episcopus Præsulatum Ecclesiæ suæ Adalberoni Abbati, suo secundum carnem Nepoti, resignare aggressus est (*e*): quâ rè propter Nepotis mortem ad effectum non perductâ, ipse S. Udalricus Abbatiam Nepotis conferri sibi obtinuit, & aliquandiù retentam, ad Rudungum pervenire consensit (*f*). In *Italiâ S. Petrus Damiani* Cardinalis, & Episcopus Ostiensis, simùl in unum possedit cum Cathedrâ Episcopali, binas infulas Abbatiales, quarum ipse meminit, cum amore solitudinis Episcopatu ipso, atque Abbatiis exuere sè peroptans, Nicolao Papæ II. intèr cœtera scripsit: *Cedo juris Episcopatus. Utrumque etiam monasterium reddo* (*g*). Fulradus quoque Abbas duo beneficia Romæ obtinuit, cum plura alia, & quidem opulentissima in Galliâ possidere (*h*). In Regno, seu ex *Regno Neapolitano S. Ludovicus* Caroli II. Andegavensis secundogenitus, uno, & eodem tempore Archiepiscopatum Tolosanum, & Episcopatum Apamiensem tenuit, atque administravit (*i*). In *Angliâ* S. Dunstanus Episcopus Vigorniensis, ad Londinensem Sedem provectus, utramque Ecclesiam insimùl gubernavit. *Et utraque Ecclesia, Vigorniensis videlicèt, & Londoniensis, eo præside gloriabatur* (*l*).

(d) *Vita S. Fulgent. cap. 19.*

(e) *Card. Baron. an. 971. num 9.*

(f) *Surius in Vita B. Udalrici die 31. Octobr.*

(g) *S. Petr. Damian: lib. 1. epist. 9. 10.*

(h) *Vide supr. to. 1. secul. 8. cap. 18. n. 17. & 18.*

(i) *Thomassin. vet. & nov. Eccl. discipl. p. 1 l. 1. c. 57. n. 11.*

(l) *Surius Vit. S. Dunstan. die 19. Maii.*

9. Itidem in *Galliâ S. Leodegarius* Episcopus Augustodunensis; aliquandò Archidiaconatum, & Abbatiam S. Maxentii possedit (*a*). In *Daniâ* vir piissimus *Absalom* Episcopus Roschildensis, Archiepiscopatum Lundensem unà simùl tenuit, alterum assumere jussus, alterum administrare permissus (*b*). In *Aragoniâ* sub Urbano II. Archiepiscopus Tarraconensis, Ansonensem simùl retinebat Ecclesiam (*c*). In *Castellæ* Regno sub Paschali II. Archiepiscopus Toletanus uno, & eodem tempore Segobiensibus infulis erat ornatus (*d*). In *Oriente* Euphronius Episcopus Colonienses, Metropolis Nicopolitanę honere perauctus, primam Ecclesiam una cum secundâ retinuit, & utramque ab eo simùl possideri D. Basilius Magnus, literis ad Colonienses datis, efficacissimè propugnavit (*e*). *Constantinopoli* S. Theodorus Studita *duorum Imperialium, insigniumque Cœnobiorum, Studii scilicèt, ac Secundiorum constitutus est Abbas* (*f*). Alibi S. Aicardus Pictaviensis, cujusdam Monasterii Abbas, Cœnobio Guimesiensi datus est Abbas à D. Audoeno Episcopo Rotomagensi (*g*). Unum qui erat eodem tempore in duabus Ecclesiis Canonicus, expresè habemus in Jure (*h*).

10. Alias historias suppeditat antiquitas Episcoporum, qui unà simùl tæniis pastoralibus in pluribus Ecclesiis circumdati rutilarunt, & ità S. Osualdus Archiepiscopatum Eboracensem cum Episcopatu Vorcestrensi retinuit (*i*). Humbertus Delphinus Viennensis Alexandrino Patriarchatui, & Archiepiscopatui Remensi eodem tempore præfuit (*l*). Conradus anteà Metropolitanus Moguntinus, Sabinensis Episcopatus, & Salisburgensis Archiepiscopatus Præsul emicuit (*m*). Hugonem Drogonis filius Pipini de Eristallo nepotem, Ecclesia Parisiensis, Rotomagensis, & Bajocensis, Episcopum, necnon Abbatia Gemmeticensis, & Fontanellensis, Abbatem, eodem intervallo temporis habuere (*n*). Et quidem illum virum pium, & optimum fuisse, in suis ætatis memoriæ referunt (*o*). Felix subscripsit Concilio Toletano sextodecimo, titulo Episcopi Bracarensis, & Portucallensis (*p*). Teutboldus fuit simùl Episcopus Lugdunensis, & Lingonensis (*q*). Pluresque alii pietare clari Antistites referri possent, qui antiquis temporibus binis simul Ecclesiis præfuerunt: sed brevitati studentes, calamum temperamus.

11. Aliquos referamus, qui Episcopali, & Abbatiali beneficiis unà insigniti antiquitùs emicarunt. Memoratur à Duchesnio: *Hatto Moguntinus Archiepiscopus, quem cor Regis nominabant, cum ipse, ut ajunt, duodecim Abbatiis prefuerit*: quem exuberantem Abbatiarum numerum paucos alios legitur attigisse (*r*). De Gauzelino Roberti Franciæ Regis notho, apud sui ęvi Scriptores laudatissimo (*s*), refert Helgodus, quod Rex *attribuit illi honores non modicos; Abbatiam S. Benedicti, quę est caput totius Ordinis Monastici, & Episcopatum Bituricensem* (*t*). Angilramus Episcopus Metensis, rexit Abbatiam Senonensem (*u*). Rainfredus Archiepiscopus Rotomagensis Abbatiæ Fontanellensi prefuit (*x*). Hincmarus Laudunensis Abbatiam tenuit in tertiâ Provinciâ ultrà Metropolim Remensem (*y*). Ebbo Episcopus Hildesheimensis duabus Abbatiis fuit à Lothario Cæsare decoratus (*z*). Alios silemus, nè oneri Lectori simus.

12. Demùm nonnullos hìc memorabimus (præter superiùs recensitos) in quibus fuit Abbatiarum pluralitas aggregata. Intèr eos est Lupus Ferrariensis vir doctrinâ, & probitate celeberrimus, qui binis præfuit Abbatiis (*aa*). Alcuinus Flaccus cognomento Levita, è Britanniâ sub Carolo Magno ad Aulam Cæsaream accersitus, quinque Abbatiarum fuit moderator, & pastor, nempè S. Martini apud Turonenses; Ferrariensis apud Senonenses. S. Judochi in Diœcesi Ambianensi; S. Lupi in Diœcesi Tricassinâ; & Cormericensis (*bb*). Hilduinus Archicapellanus Ludovici, irâ Principis in se contractâ, Saxoniam relegatus adivit: *Donèc ab exilio revocatus duarum fuerit Abbatiarum prælationi restitutus* (*cc*). Carolomanni, Carolo Calvo geniti, casum recenset Aimoinus, cum *plurimorum Monasteriorum Abbas reputatus, quià insidias ergà patrem suum in-*

fide-

(a) *Duchesne to. 1. fol. 218.*
(b) *Baron. an. 1177. num 92.*
(c) *Urbanus II. epist 7.*
(d) *Thomassin. loc. cit § eadem.*
(e) S. *Basil. epist. 290*
(f) *Cangius Constantinopolis Christian. lib. 4 f. 189 n. 40.*
(g) *Surius in Vita S Audoeni die 25. Septemb.*
(h) *Cap. cum nobis 19. de election.*
(i) *Surius tom 5. die 15 Octobr.*
(l) *Raynald. ann. 1231. num. 40.*
(m) *Card. Baron. ann. 1157. n. 75.*
(n) *Spicileg. tom. 3. ann. 723. f. 206.*
(o) *Vid. supr. tom 1. sæcul. 7. cap 15. n. 7.*
(p) *Vid. hic supr. tom. 3. cap 6. n 45.*
(q) *Chronic Gemmeticen. Thomassin. p. 2. lib. 3. c. 2. n. 16.*
(r) *Duchesne tom. 3. fol 483. & 485.*
(s) *Fulbert. Carnotens. ep. 37. 39. & 44.*
(t) *Helgodus in Vit. Roberti Regis.*
(u) *Thomassin. vet. & nov Eccl. discipl. p. 2. l. 3. c. 3. n. 22.*
(x) *Idem loc. cit.*
(y) *Hincmar. Remens. tom. 2 f. 590 &c.*
(z) *Hincmar. loc. cit. fol. 304.*
(aa) *Thomassin. loc. cit. n. 7. § præsto.*
(bb) *Le Coint. ad ann. 904 n. 62.*
(cc) *Flodoard. Hist. Remens. l. 3 c. 1.*

fidelitèr moliretur, Abbatiis privatus, Silvanectis est custodiæ mancipatus (*a*). S. Gregorius Papa VII. in epistolis ad Manasten Archiepiscopum Remensem, declarat sè optare, ut Abbas ab eo electus pro Abbatiâ S. Remigii Remensis, præficeretur quoque Abbatiæ Monasterii Metensis (*b*): & sic de aliis, quos brevitatis titulo reticemus.

13. Nèc dicatur, quod post illa tempora leges plurimæ procusæ fuerunt, coacervationes beneficiorum in uno, eodemque Clerico interdicentes. Nàm primò, hæ leges beneficia quidem Choralia, & Curata, sive aliàs residentialia concernunt, non verò beneficia merè simplicia. Secundariò, leges ipsę tamquàm ab Ecclesiâ sancitæ, Ecclesiæ ipsius auctoritatem excipiunt; itaùt Ecclesia valeat justis de causis oppositum exercere illius ordinis, quem in præfatis legibus præfinivit. Et ità materiam hanc individualitèr intellexit D. Basilius, cum conquerentibus Coloniensibus, quod Euphronius eorum Episcopus, insimùl Nicopolitanam Cathedram retineret, respondit, ut conquiescerent, & Ecclesiæ pluralitatem illam Episcopatuum legitimis ex rationibus, admittenti, deferrent; quippè ad eam pertinet super Canonum Sanctionibus, pro opportunitate temporum, dispensare: ait enim: *dispensatum est quam optimè de fratre nostro dilectissimo Euphronio per eos, quibus rerum Ecclesiasticarum concredita est dispensatio, prout tempora exigebant &c. Nolite hoc humano consilio factum arbitrari, non consiliis hominum, qui terrena sapiunt: sed eos, quibus sollicitudo Ecclesiarum Dei, & cura incumbit, Spiritu ipsis Sancto cooperante, hoc procurasse arbitremini &c.* (*c*).

14. Hoc modo S. Medardus Noviodunensem, ac Fornacensem Episcopatus unà tenuit, *Metropolitani scilicèt, & Comprovincialium suorum evictus auctoritate* (*d*). Sanctus quoquè Osuvaldus eodem tempore beneficia, Episcopale urbis Vorcestrensis, & Archiepiscopale Metropolis Eboracensis obtinuit, fretus auctoritate S. Dunstani Archiepiscopi Cantuariensis, atque Angliæ Primatis: Dè quo in ipsius S. Osuvaldi vitâ scribitur: *auctoritate S. Dunstani Episcopatum Vigorniensem, unà cum Eboracensi sollicitè gubernavit* (*e*). Quod si auctoritate Concilii Provincialis, vel Metropolitani cum suis Suffraganeis: aut Primatis, licitum olim fuit decernere, ut aliquis bina simùl beneficia Episcopalia, vel Archiepiscopalia, posset legitimè retinere; nescimus videre, cur idipsum non potuerit, atque adhùc non possit fieri auctoritate Summi Ecclesiæ Pontificis, cum præter id, quod velut dè jure dici posset, certè tamquàm de praxi habeamus, quod Hadrianus Papa II. indulsit Actardo Nannetensem simùl, & Turonensem Ecclesias possidere (*f*). Alexander Papa III. Absalonem Roschildensi, unà cum Lundensi Cathedræ præesse permisit (*g*). Paschalis Papa II. Archiepiscopum Toletanum Segoniensi Episcopatu perauxit, superadditâ quadam aliâ Abbatiâ (*b*). Urbanus Papa II. Ausonenses infulas Tarraconensi Metropolitano concessit (*i*). Et ut unum, valens pro multis, exemplum afferamus; Eduardus I. Angliæ Rex assensum præbens Decano Burgensis Capellæ in Belgio, jàm ad Episcopatum Conventrensem promoto, ut Decanatum ipsum adhùc posset insimùl retinere, adjecit: *Si dispensationem ab Apostolicâ Sede accipiat* (*l*).

15. Omittimus infinita alia exempla, tùm antiqua, tùm recentiora, duorum, & trium Episcopatuum, uni, & eidem Clerico collatorum, ac in eis cumulatorum cum Abbatiis, aliarumque specierum beneficiis. Nàm hoc frequens jàm esse cernimus, & præsertìm in Germaniâ, necnon in sex Cardinalibus antiquioribus, qui Episcopatus Cardinalitios circà Romam positos, cum aliis Episcopatibus alibi existentibus consequuntur, obtinguntque modò Italis, modò Gallis, modò Hispanis, modò aliarumque Nationum proceribus. Quibus ità sè habentibus, rèque hâc jàm cursum obvium habente, à nullo sani consilii non laudatum, & approbatum; hìc tandèm ad concludendum argumentum descendimus hoc modo: Si potuit olìm, si potest nùnc, & si semper poterit fieri largitio

(a) *Aimoin. lib. 5. cap. 24.*

(b) *Gregor. VII. lib. 1. epist. 52. & 53.*

(c) *S. Basilius epistol 292.*

(d) *Surius die 8 Junii cap. 18.*

(e) *Surius die 15. Octobris tom. 5.*

(f) *Thomassin. vet. & nov. Eccl. discipl. p. 2 l. 3. c. 3. n. 6.*

(g) *Card. Baron. ann. 1177. n. 92.*

(h) *Thomassin. loc. cit. p. 2. l. 1. c. 9. n 5.*

(i) *Idem loc. cit.*

(l) *Constit. Reg. Angliæ f. 769.*

gitio duorum, atque plurium beneficiorum Episcopalium uni, & eidem Clerico; certè is, talitèr, ac talibus beneficiis insignitus, in aliquo ex eis necessariò exemptus erit, & immunis, nè debeat residere; cum vir unus non possit esse divisus, nec valeat in uno loco præsentiæ suæ copiam facere, quando in alio loco agens, stans, vel residens, reperitur. Si autem ex Apostolicâ dispensatione, plura beneficia Episcopalia insimùl alicui permittente, onus residentiæ personalis subtrahitur ipsis Episcopatibus, adeòque beneficiis, de naturâ suâ residentialibus; multò magis subtrahi potest beneficiis merè simplicibus onus residentiæ præfatę: siquidem beneficia residentialia, in uno Clerico, dispensatione stipato, coacervata fiunt, saltem respectu illius Clerici, de residentialibus quodammodò merè simplicia: cum hac solâ differentiâ, quod pro beneficiis residentialibus, sive incompatibilibus, dispensatio residentiæ datur in casibus singularibus, dispensatio verò residentiæ pro beneficiis merè simplicibus datur generalitèr per Ecclesiam, sive per Papam, approbantem jura, & consuetudinem universalem, à beneficiis ipsis merè simplicibus residentiæ personalis debitum abscindentem. Et ità spectatis historiis usque modo recensitis, arguendo à majori ad minus, & à simili ad simile; convincitur evidentissimè, quod Beneficiarii merè simplices sunt à residentiæ debito immunes.

16. Et hæc sint satis dicta de exemplis pluralitatis beneficiorum in uno, eodemque Clerico cumulatorum. Si quis adhùc alia desiderat, consulat presens Opus in toto ejus decursu, & præsertìm in locis, quos notatos inveniet in margine (*a*). Nos etenim ad normam illius providi patris familias, de quo dicitur in Evangelio, quod *profert de thesauro suo nova, & vetera* (*b*); post adductas in præsenti Capitulo historias plurimas antiquiores, probantes immunitatem, & exemptionem Beneficiariorum merè simplicium ab onere residentiæ, nùnc recentiores aliquas afferemus, idipsum validè comprobantes: ut novâ, & veteri serie historiarum in unum concurrentibus, enitescat, præfatæ immunitatis, & exemptionis veritatem, non posse fortiùs constipari: perperàmque per Adversarios ipsam impugnari, quam pręter jura, & rationes theoricas, etiam facta, & rationes practicæ, ex historiis, tùm vetustioribus, tùm recentioribus deductæ extrà difficultatis aleam ponunt. *Historia* siquidèm, ut inquit D. Gregorius Nazianzenus, *conglobata quædam, & coacervata sapientia est, hominumque multorum mens in unum collecta* (*c*). Tantâ ergò sapientiâ, menteque tot hominum comprobatur nostra sententia, quot historias in hac nostrâ lucubratione duximus referendas.

(a) *Vid. supr. tom. 1. sæcul. 11. c. 31. n. 29. & tom. 3. cap. 9. n. 8. 9. & c. 20. n. 13.*

(b) *Matthæi cap. 13. num. 52.*

(c) *S. Gregor. Nazianz. ad Nicobolum.*

17. Et quidèm, ex plurimis aliis, hìc locum damus historiæ instructionis, quam Carolus IX. Rex Galliarum Oratoribus suis, ad sacrum Concilium Generale directis, quod in Urbe Tridentinâ celebrabatur, commisit. Eis namque seriò injunxit, ut pro residentiâ beneficiis ecclesiasticis adnectendâ, sive restituendâ, insistentèr agerent apud Concilium, & ut eâ de rè decretum synodale sanciretur, assiduè perurgerent. Ait enim: *Cumque plura sint beneficia, in quibus contrà beneficiorum omnium institutionem invaluit depravata consuetudo, ut qui ea possident, nullo teneantur concionandi, Sacramenta administrandi, aut alio onere ecclesiastico; Episcopus eum consilio Capituli his beneficiis curam aliquam spiritualem imponat, aut si utilius videatur, ea beneficia vicinioribus parochialibus Ecclesiis uniat; beneficium enim sine officio esse, neque debet, neque potest* (*d*). Hæc verba satis clarè loquuntur de beneficiis curam animarum habentibus, quibus concionandi, Sacramenta ministrandi &c. inerat obligatio, ex pravo abusu tùnc intermissa: non enim loqui poterant de beneficiis merè simplicibus; quippè Beneficiarii eadem possidentes, nedùm non tenebantur, neque tenentur prædicare, & Sacramenta ministrare, sed imò non id possunt sine Episcopi, & respectivè sine Parochi localis quoque licentiâ. Et ità si Rex instructionem prò residentiæ onere procurando, ad sola beneficia curata, sive residen-

(d) *Van. Espen Jur. Eccl. Univ. p. 2. tit. 18. num. 31.*

tialia coarctavit; omittendo beneficia merè simplicia, ostendit, quod ea censuit esse à residentiæ debito exempta. Argumentum enim à casu omisso, sive cum cœteris non nominato, quando poterat, & rationabilitèr debebat explicari, si loquens voluisset illum comprehendere; optimum est (*a*).

18. Verumtamen, quia Contradictores hujusmodi facto historico vim inferentes, illud ad significanda beneficia merè simplicia detorquent; Nos ad hominem eosdem constringendo, sic bicipiti appetimus argumento. Vel Rex loquebatur de beneficiis Curatis, aut alitèr residentialibus, vel loquebatur de beneficiis merè simplicibus. Si primum, nihil ad nos: nàm ultrò concedimus, quod beneficia Curata, Choralia, aut alitèr residentialia, onus residentiæ à Beneficiariis exposcunt. Si secundum; ergò eo ipso quod tantus Princeps, tam avidâ anxietate satagit, ut à Concilio imponeretur Beneficiariis merè simplicibus debitum servitii personalis, & residentiæ, nec id tamen potuit obtinere; signum est, quod hæc erat petitio injusta, à legibus, & praxi Ecclesiæ dissona, talisque demùm, quæ non meruit exaudiri: sicque ex ipsorum Contradictorum documentis evidentèr apparet, Beneficiarios merè simplices esse à residentiæ, & servitii personalis debito exemptos; Si enim ab illâ exempti non essent, Concilium non negasset assensum tàm justæ petitioni: tanti Regis desiderio: ac tam opportunæ occasionis proposito. Quarè tota series facti nedùm non favet, sed imò retorquetur adversus Contradictores.

19. Nèc quidquam prævalet depravatio hujusmodi historiæ, sive divinatio illa, quam super eâ comminiscuntur Contradictores, dicendo cum Van Espen, quod *Synodus Tridentina hisce æquissimis postulatis aliquatenùs satisfecit, dum unionem hujusmodi beneficiorum, tamquàm primum medium, quo Ecclesiis parochialibus tenuioribus provideri posset, assignavit sess.21. cap.25. & sess.23. cap.18. de reform. Item beneficia simplicia Seminariis applicari, & incorporari voluit, atque sess.24. cap.15. de reform. ad augendas tenues præbendas in Ecclesiis Cathedralibus, & Collegiatis, declaravit, quod liceret Episcopis, cum consensu Capituli, aliquot simplicia beneficia, non tamèn regularia illis unire &c.* (*b*). Non inquam id ullatenus prævalet, quandoquidem Concilium Tridentinum, præfata edendo decreta, id providè agendum duxit, & egit, quod Ecclesiæ universalis utilitati tunc censuit expedire: non verò sua regulavit decreta ad suppositam illam petitionem Caroli IX. Regis Gallorum, postolantis, ut beneficia merè simplicia residentiæ personalis onere gravarentur. Solam itàque, ut putamus, commoditatem Ecclesiarum, locorumque piorum, quibus beneficia ipsa simplicia uniri posse disposuit.

20. Et sanè cum Concilium ipsum Tridentinum de facto beneficia merè simplicia à residentiæ, & servitii personalis onere exemerit, hocque onus non nisi beneficiis Curatis, Choralibus, aut alio titulo residentialibus, & servitoriis, injunxerit, prout latè suprà probatum est (*c*); patet, quod Concilium decreta edendo per Van Espen recensita, nihil prorsus de insistentiâ Regis Galliæ cogitavit, sed de solo consilio opitulandi necessitatibus Ecclesiarum. Cœterùm valdè à verisimili abest, quod Carolus IX. Rex unquàm in mente habuerit satagere, ut residentiæ, ac servitii personalis onere gravarentur beneficia merè simplicia; quippè cum Rex Galliarum infinita propemodum beneficia in suo Regno contineat, ad ejus nominationem liberam conferenda, Clericis sibi benè visis, undecumque venientibus, & ubicumque commorantibus, vix credibile est, quod voluerit sibi manus alligare, nè beneficia, quæ usque tunc potuerat, pro suo libito, Clericis, de se benemerentibus, etiam nullibi residentibus, impertiri, non posset inposterùm nisi Sacerdotibus distribuere, insignitis illis qualitatibus, quas residentiæ onus exposcit; & sic tàm sibi manus implicare; quàm Clericis beneficio augendis nunquàm anteà consuetum onus iniicere. Itàque ex toto hujusce historiæ successu satis opportunè convincitur, quod Beneficiarii merè

(a) *L. si vero §. de viro ff. soluto matrim. Cravet. consil. 90. n. 2.*

(b) *Van Espen Jur. Eccl. par. 2. tit. 18. num. 32.*

(c) *Vid. hic supr. cap. 13. à n. 23.*

merè simplices, sunt à servitii personalis, & residentiæ debito immunes.

21. Paulò antè Caroli IX. tempora sedit in Romanâ Cathedrâ Marcellus Papa II. vir summæ probitatis, parisque austeritatis, ac tantæ, ut & consanguineorum à se affectum arcuerit, & omnem fastum ablegare, & stationarios milites abiicere, & cunctam penè pompam externam Pontificię majestatis à se cogitaverit elongare (*a*): Qui tamqnàm Legatus Apostolicus Concilio Tridentino interfuerat:qui severiorem disciplinam in omnibus solebat amplecti: qui tandèm sub primis Pontificatus sui diebus animum in Beneficiarios intendit, ut eos ad residendum apud proprias Ecclesias impelleret (*b*). Nihilominùs ad hoc onus Beneficiarios merè simplices non adegit. Et quemadmodùm ipse, dum anteà Cardinalatus fungebatur honore, beneficia mere simplicia sine scrupulo ponderis residentiæ possedit; ità Pontifex factus, aliis beneficia similia retinere permisit, & respectivè de novo concessit, nullâ hujusce oneris adjectâ lege. Non longo temporis intervallo post Marcellum II. successit in Pontificatu Sanctus Pius V. doctrinâ, probitate, zelo ecclesiasticæ disciplinæ, ac severioris observantiæ spiritu celeberrimus: qui dum adhùc in minoribus, Cardinalatus purpurâ præfulgeret, plura ecclesiastica beneficia merè simplicia possedit. Pontifex factus, multas Abbatias, & beneficia similia Michaeli Bonello Cardinali, ejusdem Pronepoti concessit. Viginti & ultrà Cardinales creavit, innumerosque Prælatos, quibus, non minus ac aliis infinitis propemodum Clericis, Romanæ Aulæ sequacibus, simplicia contulit beneficia: nec unquàm sibi scrupulum fecit, vel quod ipse aliquandò talia sibi beneficia retinuisset, vel quod, ad Summum Pontificatus apicem sublimatus, consimilia beneficia, cœteris absque personalis servitii, & residentiæ legibus tradidisset.

(a) B. Platina Vit. Pontif. in Marcell. II.

(b) Idem Platina loc. cit.

22. Subsequentèr floruit in Ecclesiâ S. Carolus Borromæus, Præsul inclytus, doctus, pius, zelator ecclesiasticæ disciplinæ, ac omnibus numeris gloriosissimus, qui inter cœteros reditus ecclesiasticos, ultrà Archiepiscopatum Mediolanensem, duodecim Abbatias possedit (*c*), ac diù retinuit: donèc sub fine vitæ plurimas earum abjecit, resignans tamen ipsas, non quià deberet, ac non posset apud eas residere, sed quià sibi, aliundè diviti, & proventibus, tùm ecclesiasticis, tùm patrimonialibus, lautè ditato, erant superfluæ. Tamquàm ergò Cardinalis plura beneficia merè simplicia tenuit, absque eo, quod in eis resederit. Uti Metropolita Provinciæ Ecclesiasticæ Mediolanensis, in suis Synodis Provincialibus, beneficia ipsa sine residentiæ onere possideri posse decrevit, proùt ex sanctionibus suprà suo loco relatis (*d*). Uti demùm Archiepiscopus, & Pręsul Ecclesię Mediolanensis, sub eadem libertate à residentiæ debito, beneficia merè simplicia & contulit, & conferenda esse sancivit: Edictum etenim de residentiâ proponens, noluit illius debito esse adstrictos nisi Beneficiarios curatos, & chorales, aut aliò titulo residentiales, excipiendo eos, qui de jure, vel consuetudine ab hujusmodi onere exempti essent; hæc inter cœtera edicens: *Jubemus omnibus quicumque ecclesiastica beneficia curata, vel non curata in titulum, aut commendam obtinent, quæ tamen personalem residentiam jure, vel consuetudine requirunt, si quâ non residendi studii causâ præmissâ facultate tueri, ac defendere se posse arbitrantur, quominùs ipsi in suis resideant beneficiis, ut eam ad idem tempus, suprà respectivè præscriptum nobis, aut Vicario nostro exhibeant; alioquin sciant nos de eis pœnas esse sumpturos, quæ contrà non residentes constitutæ sunt* (*e*).

(c) Giussan. Vit. S. Carol. l. 2. c. 2.

(d) Vid. hic supr. n. 11. n. 34.

(e) S. Carol. in Edict. de resid. 10. Januarii 1567. in Act. Eccles. Mediol. par. 3. f. 450.

23. Idipsum alii permulti Pontifices, Cardinales, & Episcopi, sanctitate, doctrinâ, & zelo ecclesiasticæ disciplinæ percelebres, & generalitèr cuncti Papę, cuncti Cardinales, & cuncti Episcopi, usque ad præsens observarunt: necnon Prælati, & Abbates: Clerici, & Sacerdotes: Regulares, & Sæculares: omnes tandem viri ecclesiastici, quinimò & laici, nedùm privati, sed etiam Principes, & Monarchę, Imperatores nimirùm, Regesque Galliæ, Castellæ, Aragoniæ, Lusi-

Lusitaniæ, Hungariæ, Poloniæ, & quotquot in orbe sunt, ad quos hùcusque pertinuit beneficia ecclesiastica vel conferre, vel suscipere, vel respectivè ad ea præsentare; omnes inquam beneficia ipsa sine personalis residentiæ debito contulerunt respectivè, aut susceperunt, vel retinuerunt, sive ad ea nominarunt, nec unquàm per 18. sæcula, ex quo Christus suam fundavit Ecclesiam, ullus in dubium vocavit exemptionem ipsam. Nullus conscientiæ scrupolis actus est propter præfatæ residentiæ defectum. Nullus tandem illùc pervenit, ut sciret hanc novam Contradictorum Theologiam, obligantem Beneficiarios merè simplices ad personalis residentiæ officia in locis, in quibus propria beneficia possident, exhibenda.

24. Nemo ignorat quantâ integritate inter recentiores floruerint S. Franciscus de Sales, Episcopus Genevensis; S. Thomas de Villanovâ, Archiepiscopus Valentinus; S. Laurentius Justinianus, Patriarcha Venetiarum, aliique plures, piissimi, ac doctissimi Patriarchæ, Archiepiscopi, & Episcopi, qui in Ecclesiâ postremis hisce sæculis emicarunt. Roberti Bellarmini, ac Cæsaris Baronii Cardinalium, doctissimorum æquè, ac piissimorum, memoria in benedictione est; quibus adnumerandi sunt, Franciscus de Ximeneæ, Petrus Berullius, Robertus de Nobilibus, & nudius tertius Marcellus de Aste, ac Joseph Maria Tommasius, Cardinales, doctrinâ, & probitate notissimi: Innocentius demùm Papa XI. vir piissimus, ac zelantissimus: atque innumeri alii Cardinales, & Papæ: Prelati quoque, atque Abbates: Sacerdotes, & Clerici, vitæ integritate laudabiles. Hi omnes & contulerunt, & respectivè tenuerunt beneficia merè simplicia, nullo in eis exhibito personali servitio: nec ideò tamen quisquam ausus est illos hinc impetere de prevaricatione naturalis, vel divinę legis: & ex hac omissione ipsosmet pro peccatoribus reputare, ac in statu damnationis reponere. Sed potius de illis ità operantibus, accommodè ad causam nostram, operę pretium est cum D. Prospero effari: *Isti tàm sancti, & tàm perfecti viri, suis factis evidentèr clamant, posse, & debere fieri, quod fecerunt. Qui utique homines, tàm sæcularum, quàm divinarum rerum, sine ambiguitate doctissimi, si scivissent,* beneficia merè simplicia debito servitii personalis obstringi, *nunquàm ea debuissent* sine tali onere, vel aliis conferre, vel sibi talitèr sine scrupulo retinere (*a*).

(a) S. Prosper. de Vit. Contempl. lib. 2. c. 9. relat. in cap. 13. caus. 12. quæst. 1.

25. Omittimus, pluries Romanam Purpuram à magnis, maximisque Principibus fuisse cum Cardinalatus honore susceptam, vixque ullam esse Regionem, sive Regnum, & Principatum Catholicum, ubi aliquis ex Regali, vel Ducali familiâ Vaticanum muricem non induerit. Ex Augustissimâ familiâ Austriacâ in Germaniâ imperante, fuit Andreas Cardinalis Maximiliani II. Imperatoris ex fratre Nepos: & ex eadem in Hispaniâ regnante, fuit Ferdinandus Cardinalis, Philippi tertii Hispaniarum Regis filius. Christianissima Burbonia soboles, in Galliâ regnans, dedit Ecclesiæ Cardinales Carolum, & Ludovicum. Regalis prosapiæ Regum Lusitaniæ germina fuerunt Jacobus à Calisto III. & Henricus à Paulo III. in Cardinalium numerum cooptati. Regiam Navarræ stirpem sui productricem habuit Ludovicus Cardinalis Alibrettanus sub Pio II. Ex generoso sanguine Regum Poloniæ Cardinales fuere Andreas Batorius sub Gregorio XIII. & Joannes Albertus sub Urbano Papâ VIII. Paritèr inclyta propago Regum Cypri genuit Hugonem Cardinalem de Lusignano: Regum Siciliæ stirps pepererit Joannem Cardinalem de Aragoniâ. Reges Angliæ inter suos agnatos habuerunt Henricum de Lancastro, Robertum de Arluno, & Reginaldum Polum Cardinales amplissimos. Demùm Amedeus, & Mauritius è Ducibus Sabaudiæ: Conradus ex Palatinis Rheni: Philippus ex Ducibus Bavariæ: Simon, Ludovicus, Carolus, & Nicolaus ex Ducibus Lotharingiæ: Albertus Brandemburgicus, plurimiqui alii proceres ex Mediceâ, Estensi, & Farnesiâ familiis in Italiâ dominantibus, nostra tempora præcessere, qui ostro Cardinalitio rutilarunt.

26. Hi omnes autèm, cum Cardinalatus honore, beneficia simùl Archiepiscopalia, Abbatialia, Episcopalia, Pręposituras, Decanatus, aliisque titulis decoratas præbendas habuerunt, absque eo, quod unquàm resederint, neque personalitèr ministraverint in Ecclesiis, in quibus erecta erant beneficia à se possessa, quę merè simplicia esse agnoverunt. Isti omnes verò, dum viverent, fueruntnè prævaricatores legis Dei, contemptores sacrorum canonum, legis naturalis violatores; in continuo demùm statu peccati mortalis, & morientes ad tartara sunt damnati, quià beneficiis illis merè simplicibus, earumque Ecclesiis personalitèr non servierunt? Tot Regiæ, tot Ducales stirpes, tot Principes, Imperatores, ac Reges, pro trabeâ Cardinalitiâ, quâ suos filios, aut fratres, aut agnatos, indui sategerunt, sese unà cum illis, ignis æterni voluminibus, sicuti stultus esset, involverunt? Absit: Et tamèn res ità se habere videretur, si opinio Contradictorum subsisteret. Nàm quotiès sine gravi culpâ personale opus, & residentia non posset à beneficiis merè simplicibus separari; præfati Principes, Cardinalatus honore fulgentes, fuissent jugitèr in peccato mortali, & in eo mortui essent, ac per consequens ad Tartara damnati, retinendo ut suprà beneficia merè simplicia, nec apud eadem residendo, sive illis personalitèr deserviendo. Reges quoque talem dignitatem suis agnatis procurantes, quos prævidebant, apud beneficia simplicia non residendo, culpam, & quidem, ut supponitur, gravissimam, incursuros, à peccato immunes fuisse non viderentur. Verùm stultus nimium esset, si quis talia seriò auderet effari: hocque sufficiat, ut inferatur quid sentiendum sit de opinione Contradictorum, in id incumbentium, ut Beneficiarios merè simplices onere residentiæ personalis involvant.

§ § §

ALIÆ

ALIÆ PROBATIONES IMMVNITATIS BENEFICIORVM MERÈ SIMPLICIUM AB ONERE RESIDENTIÆ.

CAPUT XV.

In quo afferuntur variæ Rationes Politicæ, *probantes, quod Beneficiarii merè ſimplices immunes ſunt, & eſſe debent à debito Reſidentiæ, & Servitii perſonalis in loco beneficii exhibendo.*

SUMMARIUM.

1 *Adjectio oneris reſidentiæ Beneficiariis merè ſimplicibus omnibus eſt perniciosa, politicè ergò ab Ecclesiæ liminibus eſt arcenda.*

2 *Si diſtributio beneficiorum merè ſimplicium ſit à ſuperioribus eccleſiaſticis pleno jure, attenuatur illorum poteſtas novo hoc onere reſidentiæ.*

3 *Si in præfatis beneficiis habent Principes juspatronatus, redundat in illorum detrimentum, quod beneficia ex liberis fiant reſidentialia.*

4 *Hæc novitas non jura Principum tuetur, ſed evertit. Tàm ipſi, quàm Prælati egent adjutoribus, & modo illis præmia præbendi.*

5 *Durandus oſtendit, Epiſcopos ægrè ſuas Eccleſias poſſe regere, ſi non habent quid ſibi deſervientibus elargiantur. Idem eſt de Principibus.*

6 *Si beneficia ſimplicia ſpectant ad patronatus laicorum, valdè illis perniciosum eſt eadem reſidentiæ debito ſuperonerare, & cur.*

7 *Gravoſum eſt Clericis poſſidentibus beneficia ſimplicia reſidentiæ onus, quod nec etiam Regnicolæ in ſè ſuſciperent.*

8 *Videmus, quod omnes conferunt, & reſpectivè ſuſcipiunt beneficia ſimplicia, vel ad ea nominant, abſquè quod in eis fiat reſidentia.*

9 *Iſti autem omnes, vel conferendo, vel nominando, vel ſuſcipiendo beneficia illa, damnarentur. Hoc autem non eſt dicendum.*

10 *Valet argumentum ab officio ad beneficium. Officia politica multa sunt, quæ dantur non residentibus. Ipsa Regna tenentur à non ibi residentibus, prout Imperator, & Rex Hispaniæ habent diversa Regna.*

11 *Cur Princeps præesse potest Regionibus, in quibus non residet; Clericus autem non potest beneficiorum simplex sine residentiâ possidere.*

12 *Interdùm officia Politica, Judicialia, Militaria, & Aulica possidet, qui ibi non residet. Non debent Clerici deterioris esse conditionis, quàm laici.*

13 *Lex compatibilitatis, seu immunitatis ab onere residentiæ sicut stare potest officiis sæcularibus, ità etiam stare potest in beneficiis simplicibus.*

14 *Cur ecclesiasticis beneficiis merè simplicibus hoc pondus addendum est servitii personalis, quod officio politico nullatenùs adderetur?*

15 *Parochi non permittunt Beneficiariis simplicibus baptizare, prædicare &c. Quid faciant ergò apud Ecclesias campestres? Varii homines rebus inutilibus incumbebant.*

16 *Consuetudo eximens Beneficiarios merè simplices, tàm valet, ac si hæc immunitas res esset jure naturæ, lege scriptâ, pacto, & statuto definita.*

17 *Consuetudo hæc non est nova, sed antiqua, & in cunctis orbis partibus observata: quam tollere nihil confert ad essentiam pietatis, sed ad turbandam Ecclesiam.*

18 *Politicè non expedit consuetudinem latè diffusam, etiam si aliqualitèr noxiam, abrogare: quantò magis tollere consuetudinem præfatæ immunitatis.*

19 *Consuetudo hæc tolli non potest nisi à Papâ ex publicâ necessitate, quæ non adest. Comitia Regni Neapolis non convenerunt, ut pro illâ tollendâ agatur.*

20 *Novitas hæc est damnosa Regibus, Episcopis, Clericis, & Magnatibus, quia coarctat libertatem Ecclesiæ, de quâ ipsi participant.*

21 *Damnosa tandèm est etiam viris ordinis inferioris, & cur? Itàque onus residentiæ beneficiis merè simplicibus non inest.*

22 *Et quatenùs alicubi, novitas hæc esset introducenda, id agendum esset supplicando Papæ, ut immunitatem à debito residentiæ abrogaret.*

1. EMO sapiens, intentum Contradictorum, satagentium arctare Beneficiarios merè simplices ad onus residentiæ, perpendet, quin agnoscat eorum conatum à cunctis rectæ politiæ regulis aberrare. Quandoquidèm si id, quod verum est, & palpabile, velimus attendere, necessariò fatendum erit, novi hujus oneris adjectionem, sive excitationem esse cunctis, qui in beneficiis interesse habent, multipliciter perniciosam. Perniciosam dispensatoribus beneficiorum: perniciosam susceptoribus eorundem: perniciosam clericis: perniciosam laicis: perniciosam superioribus: perniciosam subditis: omnibus demùm perniciosam: quia prætèr perniciem, nihil est boni, quod ab eâ valeat expectari: adeòque laudabilis politiæ leges deposcunt, ut ipsa ab Ecclesiæ liminibus arceatur: quis enim amplectatur malum, foveat malum, det locum malo? A malo, quæ Respublica, qui cœtus hominum, aliquid boni potest excerpere? Malum esse abiiciendum, dogma est, quod probatione non eget: cum experientia rerum magistra, eo probationis loco deserviat.

2. Et quidèm tàm distributoribus, quàm susceptoribus beneficiorum, perniciosum est Beneficiarios merè simplices personalis residentiæ debito urgere. Quippè distributio beneficiorum, vel fit à superioribus ecclesiasticis per liberam collationem, vel à Principibus, aut à Privatis per viam nominationis, aut præsentationis. Si beneficiorum merè simplicium distributio fit à superioribus ecclesiasticis, qualis sunt Papa, Episcopi, & alii Ordinarii collatores, certè valdè illo-

illorum intereſt poſſe Clericos, ſibi bene viſos,ad ſimplicia beneficia provehere, quod facere non valerent, ſi beneficia ipſa oneri perſonalis reſidentiæ ſubeſſent: beneficiorum enim, quibus non eſt adjectum onus reſidentiæ, omnes Clerici, dummodò ſolâ primâ tonſurâ Clericali initiati, & modò quartumdecimum agant ætatis annum, ſunt capaces: ad illa verò, quæ debito reſidentiæ adſtringuntur, neque ſola tonſura, neque ſola ætas præfatæ ſufficiunt, ſed alii ordines, alię qualitates, & aliæ prærogativæ requiruntur, quæ libertatem Collatorum attenuant, nè illa poſſint ſibi benè viſis Clericis impertiri. Uno verbo, ſi quibus uſque modò ſe gratos exhibuerunt,vel remuneratores obſequii Eccleſiæ pręſtiti, vel ſibi ſervitutis impenſæ, porrectione alicujus ſimplicis beneficii; non id ampliùs facere poterunt in futurum, niſi Clericus beneficium ſuſcepturus illis fuerit qualitatibus inſignitus, quæ neceſſariæ ſunt ad beneficia reſidentialia: hoc autem in illorum ingens præjudicium evidentèr noſcitur redundare.

3. Si quoquè diſpenſatores beneficiorum merè ſimplicium ſint Principes, Magnates, & Reges, juſpatronatus in eis, aut jus nominationis habentes; proculdubiò in magnum detrimentum vergit eorum Regiæ poteſtatis, novum hoc onus reſidentiæ, Beneficiariis merè ſimplicibus ſuperadjectum: nàm promovendos ad beneficia eccleſiaſtica, præſertim ad Epiſcopalia, vel Abbatialia, magnoſque reditus fructificantia, præſentare, ſive de illis reſpectivè aliâ ratione diſponere; poteſtas eſt conſpicua in Principe, honor magnus, prærogativa pręclara, quàm Philippus Pulcher Rex Gallorum in diſſidiis illis notiſſimis, quæ habuit cum Bonifacio Papâ VIII. aſſerebat eſſe jus ſuæ Coronæ Regiæ connexum: & Rodulphus quoquè I. Imperator juſpatronatus, quod habebat ſuper quibuſdam beneficiis, ſeu poteſtatem de illis diſponendi, contendebat eſſe jus *ex antiquâ, & approbatâ conſuetudine* Cæfareæ ſuę dignitati condebitum (*a*): tanti ponderis eſt, tantique meriti apud Principes reputatur poſſe de ſacris præbendis, & beneficiis eccleſiaſticis ex Eccleſiæ conceſſione diſponere. Quâ igitur ratione Principes magnifaciunt poteſtatem, & libertatem præſentandi, ſive alitèr nominandi Clericos ſibi benè viſos ad beneficia ſui Regii patronatus, vel de iiſdem beneficiis liberè alio titulo diſponendi; eâdem etiam ratione pro quadam ſpecie regalis juris habebunt, ipſamet beneficia, ab eorum largitione dependentia, quæ à reſidentiæ debito hùcuſque immunia, & exempta fuere, ab ipſius reſidentię onere pręſervare: nec poteſt ipſorum beneficiorum natura immutari, quin vulnerentur prerogativæ illorum Principatus: immutatur autèm proculdubiò natura beneficiorum merè ſimplicium Regii patronatus; ſi eiſdem uſque nùnc reſidentiæ onere denudatis, nova ſervitus reſidentiæ, atque ſervitii perſonalis ſuperaddatur.

(a) *Goldaſt. Conſt. Imper. tom. 3. fol. 446. poſt ann. 1286.*

4. Quarè quicumque pro hâc novitate introducendâ depugnant, non jura Principum tuentur, ſed violant: non majeſtatem cuſtodiunt, ſed deſtruunt, non regias prærogativas propugnant, ſed impugnant; attenuant demùm, & imminuunt libertatem, quâ uſque nùnc Principes ſunt potiti: nec dubium eſt quin contrà rectę politię regulas operentur. Sed ſive beneficia conferantur pleno jure ab eccleſiaſtico Superiore, ſive à Principibus jure patronatus, ſive nominationis titulo diſpenſentur, utrorumque nimium intereſt, quod liberè valeant ea ſine reſidentię perſonalis debito diſpenſare. Nàm neque Papa, neque Prælati eccleſiaſtici; neque Reges, neque Principes temporales, omnia per ſe ipſos facere valent, nec debent; ſed egent adjutoribus, & miniſtris, quorum operâ & Provincias, & Diœceſes, & Regna, & Principatus regant, & conſilia ineant, & legationes obeant, & alia munia ſibi neceſſaria exequantur. Si hoc enim humana conditio, & terrenus vivendi modus inevitabilitèr poſcit, ut nullus ſibi ſufficiat, ſed unuſquiſque aliorum hominum indigeat adjutorio: quâ de rè Tullius, *omnis ratio, & inſtitutio vitę adjumenta hominum deſiderat* (*b*); quid quęſo de Principibus dicemus, qui nec minimam agendorum partem per ſe

(b) *Juglaris Scuola della Verità. Verit. 8. § 6.*

se ipsos valent facere, ac interdùm non ea debent obire?

5. Insinuat hanc veritatem Durandus Episcopus Mimatensis in voto, quod exhibuit Patribus Concilii Generalis Viennensis, ostendens, quod Episcopi non habentes quid possint sibi deservientibus impertiri, ęgrè suas Ecclesias, quibus præsunt, regere valent (*a*). Idipsumque proportionalitèr habet locum in Principibus indigentibus adjutorio ministrorum, quorum operâ valeant statum politicum sui Principatus opportunè moderari. Nàm sive Pręlati, sive Principes opus habeant operâ Clericorum, pro regimine suæ ditionis; quid istis dabunt, ut eorum servitia, & labores, in obsequium sibi, & Ecclesię, aut reipublicę, impensos, aliquali retributione compensent? Nummos? non semper habeat. Officia militaria? Dedecent Clericos. Beneficia residentialia? Hęc non tàm lucrum, quàm grave onus pręseferunt; neque cunctis Clericis indistinctè concedi possunt, sed illis tantùm, quibus inest aptitudo, ętas, & prærogativę ad illa necessarię. Restat ergò, ut si habeant beneficia merè simplicia, liberum illis sit ea posse sine personalis residentię onere Clericis sibi deservientibus, vel alitèr de se benemerentibus, impertiri. At quoties residentię onere graventur etiam beneficia merè simplicia; en Pręsules Ecclesiæ, ac respectivè Principes Christianos nudatos emolumento illo, quod liberum habebant ad mercedem aliquam retribuendam Clericis de se benemerentibus, collatione alicujus beneficii simplicis, vel nominatione ad illud.

(a) *Vid. Bailon. sum. Conc. tom. 2. in Concil. Viennens. f. 459. n. 6.*

6. Si demùm beneficia merè simplicia ad jus patronatus Laicorum inferioris ordinis pertineant; expedit, quod à residentię onere sint exempta, tùm quià cum ab initio fundatâ fuerint absque hujusmodi onere; justum est, ut in primevâ eorum libertate serventur. Tùm etiam quià donec beneficia sunt novo illo pondere destituta, possunt ad illa Patroni pręsentare Clericos quoscumque, minorum ordinum, inferioris ętatis, valentes ubique liberè commorari, sive pro literis ediscendis; sive pro ministeriis æconomicis suæ domus exercendis: sive pro famulatu alicui Pręsuli ecclesiastico utilitèr exhibendo; sive pro aliis actionibus obeundis, quę Clericus liber implere potest; sępiusque habebunt ipsimet Patroni filium, nepotem, consanguineum &c. ętate, literaturâ, & moribus sufficientem ad beneficium, residentię debito carens, quem ad illud poterunt pręsentare; nec verò fortè habebunt idoneum ad beneficium residentiale: proindèque patronis laicis non est utile, sed perniciosum, quod Beneficiarii merè simplices residentię onere pręgraventur. Sanè si legem ederet Pontifex, beneficia merè simplicia residentiæ vinculis implicantem; quid non clamarent Patroni beneficiorum? Quibus ululatibus non obstreperent Principes, & privati beneficiorum ipsorum per viam pręsentationis distributores? Fidem publicam lędi assererent, onus indebitum excitari, jugum insolitum beneficiis apponi: nec vociferare cessarent, donec lex abrogaretur (*b*).

(b) *Card. Pallavic. Stor. del Concil. lib. 8. c. 17. à n. 3.*

7. Respectu quoque suscipientium, sive Clericorum, qui beneficia merè simplicia sunt inposterùm suscepturi, aùt illa jàm adepti sunt; nimium præjudiciale est eos ad servitium personale, atque ad residentiam apud Ecclesias, ubi erecta sunt beneficia, coarctari: tàmque grave illis est hoc in insolito superonerari pondere, quàm grave, & intolerabile est viro libero, catenâ qualicumque innecti, aliterque vinculis alligari. *Omnibus grave servitutis jugum esse debet, in libertate educatis*, inquit Cicero (*c*): proindè cum Beneficiarii merè simplices cernent se, alioquin liberos, ad vitam in locis campestribus transigendam adigi, vel longè à propriâ patriâ, vel omninò in montibus, aut planis, aerisve acuti, crassi, vel corrupti, ubi sitæ sunt Ecclesiæ, in quibus erecta sunt eorum beneficia merè simplicia; quis non audiet eos de hujusmodi superadditâ servitute dolere, & nimiùm perniciosum hoc onus sibi esse clamare? Profectò petimus à Contradictoribus, an Clerici, Presbyteri, Abbates, Prælati, Antistites, & Cardinales illius Regionis, cujus beneficiis asserunt, sive augantur debere

(c) *Polisant. V. Servitus §. omnibus.*

bere

bere personalitèr deservíri; an inquam illi beneficia merè simplicia ibidem possidentes, velint residere apud Ecclesias in saltibus, & locis campestribus, vel in angustis villis, & oppidis constitutas, in quibus eorum erecta sunt beneficia? Certe vix unum reperient inter mille, qui assensu præbeat. Ut quid ergò contrà extraneos hanc residentiam inculcare, si eandem & ipsi indigenæ renuunt adimplere?

8. Intèr rationes paritèr politicas nullatenùs incongruum judicamus hanc afferre, quod si Beneficiarii merè simplices ad onus servitii personalis, & residentiæ, prout contendunt Contradictores, adstringuntur; necessariò dicere oportebat, quod infinita hominum multitudo damnerur: hoc autem dicere, atque in populis divulgare, ac tamquàm verum, & certum asserere, proculdubiò contrà leges laudabilis politiæ est, quippè hoc posset nimiùm validam in gentibus commotionem, & in Ecclesiâ scandalum excitare. Nàm supposito, quod vigeat præfatum debitum, cùm ex praxi quotidianâ videamus, quod quantum spectat ad Collatores beneficiorum, vel Nominatores ad ea; omnes Papæ, omnes Episcopi, omnes Ordinarii, vel delegati, ad quos pertinet beneficia ipsa merè simplicia conferre; omnes demùm Principes, & privati Clerici, & Laici, quorum est Clericos ad beneficia ipsa nominare, vel præsentare; omnes, inquam, sine onere personalis residentiæ beneficia merè simplicia dispensant. Sic & quantum spectat ad susceptores beneficiorum, dietim cernimus Episcopos, Archiepiscopos, Cardinales, & Patriarchas, Abbates, Præpositos, Parochos, Canonicos, omniumque ordinum Clericos, beneficia merè simplicia suscipere, suscepta possidere, possessa non dimittere, & nunquàm in eis residere, vel personalitèr operari.

9. Isti omnes autèm damnabuntur, vel beneficia ipsa sic retinendo, vel retinentibus respectivè cooperando: Quod nemo non videt quantam in ipsis, & in cunctis quoque aliis possit parere commotionem: quantum sit ecclesiastico statui contumeliosum, Collatoribusque, ac Patronis beneficiorum, eorumque susceptoribus injuriosum. Nèc parvi esse momenti hanc rationem esse putemus, quandòquidem illà utitur S. Antoninus ad probandum, quod sit licitum plura beneficia ecclesiastica possidere, *quià*, inquit, *nimia multitudo damnabitur, si dicatur esse mortale* (*a*). Sicut ergò laudabili politiæ obest asseverare, quod illicita sit pluralitas beneficiorum, quià insereretur in opinione hominum perniciosa persuasio, quod infinita personarum quantitas perpetuis inferni ignibus damnaretur; ità rectæ politiæ legibus adversatur contendere, quod Clerici possidentes beneficia merè simplicia, ad onus personalis residentiæ teneantur, quià ex eo quod nec ullus eorum, nec ullibi, residentiæ operam dant; oporteret, quod infinita ipsorum congeries perpetualitèr damnaretur: Argumentum etenim à pari procedit, & de similibus idem est judicium (*b*). Igitùr politicâ hac ratione satis probatur, Beneficiarios merè simplices esse à residentiæ personalis debito exemptos.

10. Aliam rationem politicam deducimus ex proportione beneficiorum ecclesiasticorum ad officia publica: sicut enim à beneficiis ad officia valet argumentum (*c*); sic & ab officiis ad beneficia identidem valet (*d*). Itàque omnis humana Respublica, sive sub Monarchico regimine subsistens, sive sub Aristocratico, sive sub Democratico, quæ sunt præcipuæ, ac perfectiores species humani regiminis, ab imperfectioribus distinctæ, quales sunt Oclocratia, Oligarchia, Pinecocratia, Poliarchia &c. (*e*): hoc habet jus, ut sua officia, tàm singularia, quàm geminata, cum stipendiis, & proventibus eorum, liberè valeat uni, vel pluribus judicibus, & officialibus, non modò residentibus, sed etiàm nullatenùs residentibus in loco muneris, impertiri (*f*), quod adeò certum est, ut id negare, sit veritatem agnitam impugnare, & experientiæ quotidianæ obniti. Longum esset per singula Regna vagari, & notare, quot, & quo-

(a) *S. Antonin. p. 3. tit. 15. c. 1. §. 9. f. 262.*

(b) *L. non possunt. & l. seq. ff. de legibus Barbos. tr. var. loc. 101 num. 2.*

(c) *Mandos. ad Reg. 32. Canc. q. 2. n. 2. Barbos. ubi suprà loc. 14. cum aliis.*

(d) *Oliban. de jure Fisci c. 13. n. 61.*

(e) *Pio Rossi Convit. Morali in his verbis.*

(f) *Vid. Barbos. Jur. Canon tom. 6. in fin tit. omissa tit 3. de Cler. conjug. n. 3. 11. & 17. fol. 359.*

quotiès, ac quibus plures insimul præfecturæ, sive militares, sive judiciales, sive œconomicę, sive alitèr politicæ à Principibus conceduntur, absque eo, quod hoc in eis reprehendatur, ac de peccato damnetur. Sed quid loquimur de Pręfecturis inferioribus? Ipsa Regna, & Imperia, Ducatus, & Dynastiæ in uno, & eodem Principe cumulantur, ideòque cernimus, quod *Romanorum Imperator*, prætèr Imperium, cui præest, simul est Rex Germanię, Hungarię, Boemiæ, Croatiæ, Dalmatię, & Sclavoniæ, Archidux Austriæ, Dux Transilvaniæ, Stiriæ, Carinthię, Carniolę, Vvirtembergæ, Mantuæ, ac Mediolani, Comes Tyroli, & aliarum ditionum supremus est Princeps. *Rex Gallorum*, Navarræ, atque Galliarum Rex est: Armonicæ quoque, sive Britanniæ minori, quæ olim proprium Regem habebat: necnon Delphinatui, cui proprius quandòque Princeps inerat, aliisque Dominiis, & Principatibus præest.

11. *Rex Hispaniarum*, est simul Rex Castellæ, & Aragoniæ: Legionis, & Gallicię: Murcię, ac Valentię: Majoricę, ac Indiarum: & plurium aliarum Regionum, quæ in diversis orbis partibus reperiuntur. *Rex Portugalliæ*, est simul Rex Lusitaniæ, & Algarbii, Brasiliæ, ac multarum ditionum, quæ in Asiâ, Africâ, & Americâ, illius regimini parent. *Rex Poloniæ*, est insimul Magnus Dux Lituaniæ, Dux Volyniæ, Russiæ, Prussiæ, Podoliæ, aliarumque Dynastiarum, quas Corona Polonica moderatur. Idem dicendum est de aliis Regibus, Ducibus, & Principibus Christianis, qui pluribus Provinciis, & Principatibus præsunt, in quibus non resident, quorum vix interdùm numerum sciunt: quos nunquàm viderunt, & nec fortè unquàm poterunt personalitèr intueri. Cur autèm quæso liberè, & licitè potest unus Princeps plura Regna, & vasta Imperia tenere, in eis præsentialitèr non consistens; non potest verò unus Clericus unum, vel plura beneficiola merè simplicia retinere, absque eo, quod apud illa præsentialitèr commoretur? Si dicatur, hæc esse beneficia ecclesiastica, illa verò officia politica; jàm prævenimus instantiam, ostendendo, quod ab officiis ad beneficia optimè valet argumentum. Si addatur, posse plura officia Regia, vel Ducalia, in uno Principe cumulari, quià ubi per se non residet, præest per alios; idipsum & nos dicimus, quod Beneficiarii merè simplices, ubi per se ipsos non ministrant, supplent per alios: ergò viget utrobique par ratio.

12. Et quoàd officia inferiora: quis ignorat, quantæ præfecturę sunt, Judiciales, Militares, Consulares, Maritimæ, Oeconomicę, Aulicæ, alteriusve speciei, quę à Principibus conferuntur viris sibi magis acceptis, & gratis, undecumque accersitis, ubicumque consistentibus, tamquàm congiaria, munera, virtutis pręmio affectæ signa, benemerentiæ remuneratæ indicia, retributionis emblemata: mensurata interdùm beneficentiâ magis à magnanimitate Collatoris, quàm à merito susceptoris; conferuntur, inquam, viris non eadem officia per se actualitèr exercentibus, neque morantibus in locis, undè illorum officiorum proventus accipiunt, atque ubi officia ipsa, quantum est de se, essent alioquin exercenda. Dicant qui rerum politicarum notitiam habent: quibus negotia Principum sunt perspecta: quorum indoles arcana Principatum perscrutatur; dicant quot, & quotiès officia sæcularia conferuntur non residentibus apud ea. Hisque ità se habentibus, petimus cur quęso in solâ Republicâ Ecclesiasticâ hic modus deesse debeat munerandi Clericos benemerentes? Cur carebit Ecclesia facultate, sua præmia tradendi, tàm illis Clericis, qui actualitèr in loco, ubi resident, vel animas regendo, vel choralitèr psallendo, Deo, ac ipsi Ecclesiæ deserviunt; quàm aliis quoque, qui alibi commorando, tametsi non animas regant, neque choralitèr psallant, alio tamen modo, beneficiorum merè simplicium proprio, ipsis Deo, & Ecclesiæ famulantur? Clamant jura, clamant Doctores, non debere Clericos esse inferioris conditionis, quàm sint laici: Et tamèn si laicis patet accessus ad officia politica, licèt in eis non resideant: Clericis verò aditus iste non patet ad beneficia merè simplicia sine onere residentiæ;

pro-

profectò deterioris conditionis erunt Clerici, quàm sint Laici ?

13. Adhùc politicè sic ratiocinamus. Beneficia ecclesiastica alia sunt incompatibilia, nempè curata, & choralia, sive alitèr residentialia, & alia sunt compatibilia, nempè merè simplicia; quâ de rè latè Jura (*a*), & Doctores (*b*). Per hocque differunt inter se, quod incompatibilia de jure possideri non valent insimul ab eodem Clerico, quatenùs ambo præseferunt onus residentiæ personalis, nec potest ipse Clericus uno, & eodem tempore in locis dissitis residere. Compatibilia verò ideò sic dicuntur, quià compati simul possunt in uno, & eodem Clerico, quatenùs nullum residentiæ onus involvunt. Ista autèm ratio compatibilitatis, seu immunitatis, & exemptionis ab onere residentiæ, sicuti stare potest in regimine magnorum Regnorum, aliorumque officiorum, quæ in sæculari Republicâ dispensantur, (uti paulò anteà demonstravimus, & quotidiana praxis evincit), ità etiam stare potest in regimine parvulorum beneficiorum, quæ sunt officia per Republicam Ecclesiasticam distributa. Et quemadmodùm contrà rectæ politiæ leges esset velle cunctos Principes, & Præfectos ad residendum, & personalitèr ministrandum, in singulis quibusque locis, ubi erorum Principatus, & munera sunt constituta, quià subverterentur mores, & praxis, ac ordo politicus compatibilitatis ibidem usque nùnc observatus; ità contrà rectæ politię leges est velle cunctos Beneficiarios merè simplices residentię laqueis implicare, quià subverterentur mores, & praxis, atque ordo ecclesiasticus compatibilitatis, usque nùnc in iisdem beneficiis universalitèr observatus.

(a) *Conc. Trid. sess. 7. cap. 4. cap. de multà de præbend. c. quià nonnulli de Cler. non resid. Extrav. execrabilis de præbend.*

(b) *Garcia de benef. p. 11, c. 5. Lotter. de rè benef. l. 3. c. 13. Barbos. jur. Eccl. univ. l. 3. c. 13 n. 173. & c. 14. num. 10 &c.*

14. Rursùs si lex communis ecclesiastica, possessores beneficiorum merè simplicium eximit ab onere residentiæ; cur isti Beneficiarii sunt ad residentiam personalem urgendi? In ipsis Ecclesiis beneficiorum adsunt interdùm, & sæpè signa, & adminicula ostendentia, quod Beneficiarius ad nullum officium personale tenetur, (uti si fundator beneficii nullum onus missarum, vel alterius operis ecclesiastici injunxit; si beneficium est erectum in Ecclesiâ solitariâ, & campestri, sine domo, quam inhabitet rector; vel sine campanâ, quâ possit populus convocari; aut sine alio onere, quàm aliquotiès in anno, aut semel in mense sacrum faciendi); si hęc, vel similia concurrant adminicula, vel indicia voluntatis Fundatoris, quæ satis clarè demonstrant ejus intentionem fuisse constituendi beneficium liberum, & immune à servitute ministerii personalis; cur quæsò nùnc est ejus immutanda natura, mens Fundatoris movenda, prisca libertas beneficio detrahenda: ipsumque demùm beneficium, ac ejus possessor est servituti residentię personalis improvidè subiiciendum. Possetnè hoc onus Præfecturis, & Officiis politicis injungi, ex naturâ suâ liberis, & à tali debito exemptis? Certè nequaquàm! Eccur ergò iniici potest, aut debet Beneficiariis merè simplicibus?

15. Et ut res ponatur in praxi, perpendamus quæsò, quid facere debeant Beneficiarii merè simplices toto anno apud Altaria, & Oratoria, Ecclesiolasque, ut plurimùm campestres, & solitarias, in quibus erecta esse solent hujusmodi beneficia? Si ex istorum fundatione nullam habent adjectam obligationem, quid ibi facere debent? Si ad celebrandum tenentur semel, vel bis, aut aliquotiès in anno, aut in mense &c. celebratione peractâ, quid ibi facere debent, ubi nec etiam, ut in pluribus, domus adest, in quâ refectionem sumant, vel ab imbribus se defendant. Si eos verbis D. Bernardi pulsemus, dicentes: *quo pacto ibi exigitis, ubi nihil exhibetis? &c. Baptizate nascentes, sepelite morientes, visitate jacentes, copulate nubentes, instruite rudes, corripite delinquentes, reconciliate pœnitentes &c* (*c*). Ad quid hæc declamatio? Statim occurrent Parochi locales, talibus actibus obsistentes, quippè cum hæc facere sit officia parochialia exercere, nolunt Parochi ea fieri à Beneficiariis merè simplicibus, quibus jura parochialia non competunt. Quid ergò ibi facere debent toto anni tempore ipsimet Beneficiarii? Cœlum, die, ac nocte, non secus ac

(c) *S. Bernard. ad Odonem ep. 397.*

Tycho Brahe, telofcopii intueri (*a*)? Vel uti Democritus faciebat, terram, ubi dulciores enafcantur cucumeres perfcrutari (*b*)? Quid? Mufcas aculeis confi-gere, quemadmodùm confueverat Domitianus (*c*)? Vel eo modo, quo fe re-laxabat Auguftus, talis, ofcillis, atque nucibus lufitare (*d*)? Quid? Aranea-rum telas, uti Heliogabalus ponderare (*e*); Vel arbores patulas, prout fole-bat Xerfes, coloratis tæniis perornare (*f*)? Quid ibi quæfo debent facere toto anni decurfu? Plauftellis depingendis operam dare, uti faciebat Dionyfius Ju-nior (*g*): Vel conftruendis lucernulis incumbere, ut agebat Æropus Macedo (*h*); Ludere cytharâ, prout defipiebat Nero (*i*): Vel quemadmodum Agefilaus te-rebat tempus; fuper arundinem equitare (*l*)? Et ut facros etiam homines hìc appofitè memoremus; Quid ibi debent facere Beneficiarii mere fimplices? Sub dio femper immobiles permanere, uti Sanctum Simeonem Stylitam (*m*); Vel armenta circumducere, uti Sanctum Spiridionem Trimituntenfem (*n*); Vel cum volucribus canentibus cantitare, uti Sanctam Rofaliam Catanenfem, legi-mus facere confueviffe (*o*)? Perpendat benignus Lector, & judicet.

16. Demùm politicè hęc fubjungimus. Quidquid fit, an de jure beneficia merè fimplicia refidentiam Beneficiarii depofcant necnè; certum eft, quod de confuetudine oppofitum fervatur (*p*): Confuetudo autem æquipollet veritati (*q*): Confuetudo habet vim parem cum lege (*r*): Confuetudo dicitur alterum jus naturę (*s*): Confuetudo facit de non licito licitum (*t*): Confuetudo poteft, quidquid poteft expreffum pactum (*u*): Confuetudo demùm iifdem viribus pol-let, quibus pollet ftatutum (*x*): Et generalitèr confuetudo prævalet fuper jus, quià ejufdem abrogandi vim habet (*y*): Eftque communis vox Canoniftarum, quod confuetudo femper prejudicat juri, prout latius docet Innocentius pluri-bus inductionibus ex ipfô jure defumptis (*z*): Ergò immunitas Beneficiariorum merè fimplicium confuetudini innixa, ejufdem ponderis eft, ac fi jure naturæ, lege fcriptâ, pacto, & ftatuto definita effet. Sicut autèm contrà rectę politię ordinem ageretur, fi quis vellet abolere omnes alias res, quæ folius confuetu-dinis vi fubfiftunt: quippè earum confuetudo habet vim quandam legis natura-lis, & fcriptę, pactique expreffi, ac ftatuti; fic & contrà rectę politiæ ordinem eft velle abolere exemptionem Beneficiariorum mere fimplicium à debito refi-dentię, quippè generalis confuetudo fubverteretur, conftipata eâ efficaciâ, quam diximus, & talis, quę jàm radices egit inconvulfibiles.

17. Profectò confuetudo hęc non eft recens, non de novo emergens, non paucis ab hinc diebus excogitata, fed eft antiqua, immemorabilis, centenaria, & plufquàm centenaria; imò quingentenariam, & fexcentenariam tranfcendit ætatem. Nullaque pars eft orbis Chriftiani; non Oriens; non Occidens; non Aquilo; non Meridies, in quo locum univerfalitèr non obtingat. Eam admittit Italia, obfervat Germania, retinet Gallia, tuetur Hifpania, approbant Portu-gallia, colit Polonia, frequentant Hungaria, Boemia, Dalmatia, Croatia, & quotquot Regiones, ac Regna funt, quæ fidei Chriftianæ dant nomen. Adeò-que illam nùnc velle deftruere, eft idem, ac velle difciplinam ubique diffufam improbare, & totam Ecclefiam fubvertere. Nèc fine naufeâ legi poteft, quanto çonatu, & quàm præcipitosè in hac exemptione carpendâ fe gerant Contradi-ctores, non fecus ac fi totam fummam Chriftianæ perfectionis, totamque quin-tefcentiam ecclefiafticæ difciplinæ in hoc articulo collocarent; arctandi Bene-ficiarios merè fimplices ad onus perfonale in beneficii loco exercendum; & co-hærentèr eifdem fubtrahendi exemptionem, atque immunitatem, quâ ufque-modò potiti funt ab onere refidentiæ. Articulo fanè defpicabili, parvipenfione digno, penè nullius momenti, ac tali, quod velle præfatos Beneficiarios merè fimplices perfonalis refidentiæ vinculis implicare, non eft aliud, quàm ex unâ partenihil, vel vix quidquam conferre ad effentiam pietatis, & ad nervum ec-clefiafticæ difciplinæ. Ex alterâ verò parte magnas turbulentias in Ecclefiâ

exci-

(a) *Ex vita Tychonis Brahe Menoch. tratem. erud. cent. 7. cap. 77.*
(b) *Laertius l.9.c.17 Plutarch. l.1.qu.Convival.*
(c) *Eutrop. l.9. c.3. Sveton. in Domitian. Sabellic.l.2.e.9.*
(d) *Sveton.Tranquil. in August.*
(e) *Lampridius in Heliogabalo.*
(f) *Herodot. lib. 7. Ælian.l.2. var lect.*
(g) *Alex. ab Alex. genial.l.3.c.21.*
(h) *Plutarchus in Demetrio.*
(i) *Sveton.Tranquil. in Nerone.*
(l) *Ælian.l.12. Plutarch in Lacon. Apophtegm.*
(m) *Surius in vit. S.Simeon.Stylit. die 5. Januar.*
(n) *Metaphrast. in vit S Spirid. Lipomaa. tom. 5. Surius tom. 6.*
(o) *Setajol p.1.Oration.12.de S. Rofalia.*
(p) *Borel.fum.decif. to.1.tit.20 à n 247 Seraph.decif.639 n.5.*
(q) *L.1.ff de fervit. Bald. conf. 289. lib.4. Barbof tr.var. Axiom 56 num.2.*
(r) *L.de quibus ff. de legib. C.fin. de confuet. Gratian. difcep. for.c. 801.n 12.& 13. Bellet. difquif. Cler. de fav. Cler perf § 3. n 10.*
(s) *Surd.de alim tit.1 n.7. Tafc. pract.Concl. 90.2.lit. C.Concl. 826. num.16.*
(t) *Gutier.pract l.3. q.29 n.22. Barbof loco cit.a 3.*
(u) *Bald. conf. 349. lib.5.Gemin.conf.119. n.1.in fin.*
(x) *Barbof ubi fupr. tract var. Axiom.16. num.11.*
(y) *Leg.de quibus ff. de legibus Innoc. in c. ex parte nu.1. de confuet.*
(z) *Innoc.in titul. de confuetud.rubr.4. n.3.*

excitare, ac generalem convellere morem, quo Christianus Clerus vivit ubique.

18. Quarè stante irrelevantiâ materię, periculoque imminente, ac vi consuetudinis præfatę, ubilibet, atque apud omnes Nationes profundissimè radicatę; omninò desistendum est ab hoc onere residentiæ promovendo. Si etenim politicè non expedit, & contra studium servandæ publicæ pacis est, consuetudinem, late diffusam, & profundiùs radicatam, etiam aliquâ ex parte noxiam abrogare: undè scripsit D. Augustinus: *ipsa mutatio consuetudinis, etiam quæ utilitate adjuvat, tamen novitate perturbat: quapropter quæ utilis non est, perturbatione infructuosâ, consequentèr noxia est* (*a*); Quid dicemus de consuetudine fovente immunitatem Beneficiariorum mere simplicium ab onere residentiæ? Consuetudine antiquâ, inconcussâ, constante, à cunctis Nationibus approbatâ: ex suâ naturâ laudabili: nulli noxiâ: omnibus fructuosâ? Itàque totam præsentis controversiæ summam insimul conglobando, & eam ad rectæ politiæ verum ordinem dirigendo; patet, necessariò fatendum esse, omnibusque nervis, ac viribus defendendum, quod Beneficiarii merè simplices sunt, & esse debent à residentię personalis, in loco beneficii agendę, obligatione, ac debito immunes.

(a) *S. August. ep. 118 ad Januar.*

19. Nèc omittenda est pro ratione politicâ hęc ponderatio, quod cum consuetudo, pręsertim centenaria, & immemorabilis, habent vim privilegii ecclesiastici (*b*), valeatque idcircò argumentum à privilegio ad consuetudinem (*c*); non potest tolli Beneficiariis merè simplicibus pręfatæ immunitatis privilegium, nisi à Summo Pontifice, cujus est consuetudines abrogare, eo modo, quo privilegia quoque ipsa tollere valet: Sed hoc nonnisi de plenitudine potestatis, & solà ratione publicę utilitatis facere solet (*d*). Istam autèm plenitudinem potestatis nullus Papa hùcusque interposuit, quod sciatur, ad tollendam consuetudinem, eximentem Beneficiarios merè simplices ab onere residentię. Hæc quoque publica necessitas, exposcens tolli pręfatam consuetudinem non adest: Imò, si verum dicere volumus, potiùs publica necessitas exposcit oppositum. Et quatenùs etiam aliqua Natio peroptaret, quod Beneficiarii merè simplices in suâ Regione personalitèr residerent, oporteret, quod Princeps, vel Rex, cum cunctis Ordinibus ejus Regni, ubi simul Ecclesiasticorum, Nobilium, & inferioris populi, delegati convenirent, rè maturè discusâ, deliberarent de abrogatione hujusce privilegii, sive consuetudinis, à Summo Pontifice postulandâ. Hęc autèm Comitia Regni nullibi celebrata sunt: Nullus Rex, nulla Natio, nullibi Ordines Ecclesiasticorum, Nobilium, atque Populi alicujus Regni apud Romanum Pontificem institere, ut pręfatæ immunitatis lex è suâ Regione tollatur: seù saltèm de hujusmodi petitione nulla hùcusque habita fuit notitia. Et signantèr in Regno Neapolis celebrata non sunt Comitia, neque Ordines Regni ullibi convenerunt, ut agerent de hoc onere introducendo, & exemptione pręfatâ totalitèr abrogandâ. Et quià quod alicujus Regni universalitèr negotium tangit, nec debet, neque potest arbitrio unius, vel alterius particularis Urbis, vel meliùs aliquorum Civium unius, vel alterius Urbis arbitrio regulari; pars Contradictorum est docere, quâ auctoritate ipsi & exemptionèm præfatam tollere, & servituti personalis residentię Beneficiarios merè simplices subiicere connituntur?

(b) *Oldradus conf. 172. Ancharan. conf. 50.*

(c) *Oldradus conf. 146 in fin.*

(d) *Menoch. conf. 351 n. 21. Surd. consil. 103. num. 26.*

20. Porrò nedùm Rex, & Regni Ordines, illiusque Comitia non convenerunt, nec ulli mandatum dederunt, pro præfatæ immunitatis abrogatione promovendâ, sed & nec unquàm illam postulaturos esse credibile est. Nàm illis omnibus nimium hujusmodi novitas est damnosa. Damnosa est Regi, qui ubi nùnc ad beneficia merè simplicia sui Regii patronatus, quoslibet Clericos, ubilibet commorantes, illiusve famulantes, nominare valet; inposterùm hâc libertate minuetur. Damnosa quoquè est ecclesiasticis Superioris Ordinis, nempè Epi-

ſcopis, & Præſulibus, eâdem ex causâ libertatis, quam perdent, beneficia conferendi Clericis ſibi benè viſis, huc, vel illùc permanentibus, quâ uſque adhùc potiti ſunt. Damnoſa paritèr eſt Clericis inferioris ordinis, quià ſi beneficia mere ſimplicia, ubilibet conſiſtentes retinere poſſunt, quis credat eos adeò dementes, ut sè localis reſidentię velint laqueis irretire? Damnoſa eſt inſuper Nobilibus, & Magnatibus, quià admiſsâ abolitione prænarratæ exemptionis, oportebit, quod eorum fratres, & filii, aut agnati, Clericalem vitam amplexi, exilium longè à Civitatibus, & nativâ domo ſuſcipiant, ruriqne commorentur, aut in locis campeſtribus, & ſolitariis, ubi ut plurimum ſitę ſunt Eccleſiæ, in quibus erecta ſunt beneficia merè ſimplicia, ſi ea voluerint adipiſci.

21. Tandèm damnoſa eſt viris inferioris ordinis arctatio Beneficiariorum merè ſimplicium ad reſidentiæ perſonalis onus: quippè nec ipſi, nec reſpectivè illorum filii, fratres, nepotes, agnati &c. pluſquàm unum beneficiolum obtinere poterunt, eoque obtento cogentur longè à nativâ domo conſiſtere: nec eis licebit ad Romanam Curiam, ad Aulam Regiam, ad Urbes principaliores, pro fortunâ tentandâ, ſuiſve utilitatibus promovendis, inpoſterum proficiſci: Aliaque ulteriùs & Principibus, & Privatis, & Clericis, & Laicis: Et Superioribus, & inferioribus obvenient præjudicia, quæ ſecundùm leges laudabilis politiæ credendum non eſſe poſſe, nec debere ab illis deſiderari. Igitùr politicè loquendo, nedùm politice non ſubſiſtit onus reſidentiæ perſonalis in Beneficiariis merè ſimplicibus; ſed imò potiùs expedire dignoſcitur, ut non ſubſiſtat: Et pro eo, quod ſit credibile dari manus ab Ordinibus Regni hujuſmodi oneris introductioni; magis prudens eſt, & rationabilius cogitare, quod ipſimet ordines alieno prorſus animo ſint ab hac novitate, illi obſint, ipſi reſiſtant; cum ſuperadjectio ſervitii perſonalis, & reſidentiæ Beneficiariis merè ſimplicibus evidentèr ſit res omnium hominum ſpeciebus notabilitèr pernicioſa.

22. Et quatenùs etiam in aliquo Regno, calcatis omnibus prudentiæ, ac rectæ politiæ rationibus; hæc novitas introducenda eſſet; repetimus, & centiès repetemus, quod hoc nonniſi favorabilitèr poteſt ab Apoſtolicâ Sede obtineri; proindèque ipſâ, rogando, & ſupplicando adiri debet: ipſam oportet ſemel, bis, ac tertiò, interpellationibus humillimis exorare: ipſius benignitas imploranda eſt: ab ipſa demùm petendum eſt ex gratiâ, quod ex juſtitiâ non poteſt ullatenùs obtineri. Quę ſupplicatio, quià uſque nunc à nullo fuit apud Romanum Pontificem interpoſita, (nec quod unquàm interponatur, probabile eſt à Regno Neapolis, atque ab ejus Ordinibus, ad Comitia generalia convocatis, & ità ſupplicandum eſſe deliberantibus, rè maturè perpensâ, ac diligentiùs trutinatâ) propter ingentia pręjudicia, quæ cunctis generalitèr infert, quemadmodùm hucuſque memoravimus; reſtat, ut politicè loquendo, hoc unum ſit finalitèr concludendum, quod Beneficiarii merè ſimplices ſunt, & eſſe debent à ſervitii perſonalis, & reſidentiæ debito immunes.

CA-

CAPUT XVI.

In quo prenotata immunitas, & exemptio Beneficiariorum merè simplicium ab onere Servitii personalis, & Residentiæ apud suas Ecclesias, probatur DECRETIS SACRÆ CONGREGATIONIS *DD. Cardinalium Romanæ Curiæ.*

SUMMARIUM.

1 *Problematicum videtur, an Decreta Sacrarum Congregationum, quę Romę celebrantur, habeant vim legis: Alii affirmant, alii negant.*

2 *Quibus rationibus utantur; qui negativam partem tenent. Nihilominùs potius adhærendum videtur affirmativæ cum Emanuele Rodriquez.*

3 *Allegatur Doctrina Nicolai Garciæ celebris Jurisconsulti, sentientis, declarationes Sacrarum Congregationum habere vim legis.*

4 *De quâ etiamrè quidquid sit, certum est eadem decreta magnam habere auctoritatem, nec ab illis esse recedendum sine ingenti fundamento.*

5 *Definitum est pluries per Sacram Congregationem, decretis ab illâ ęditis esse dandam executionem sine contradictione.*

6 *Referuntur tria decreta Sacræ Congregationis exclusiva oneris residentiæ à Beneficiariis merè simplicibus.*

7 *Non exigunt residentiam Capellanię, nisi ubi cautum est, ut Capellanus celebret per se ipsum: potest enim satisfacere per alium.*

8 *Innuuntur decreta favore Abbatum, Parochorum, & Canonicorum, quibus ex consuetudine abscissum est debitam residentiæ personalis.*

9 *Simplex beneficium obtineri potest ab agente annum ætatis quartodecimum: imò etiam à decenni, si Fundator beneficii sic præscripserit.*

10 *Beneficiati non sunt cogendi ad onera, quæ non fuerunt in erectione apposita, vel ad quę ex consuetudine non tenentur.*

11 *Duo difformia beneficia sub eodem tecto, uni conferre potest Episcopus, & uniformia quoque, si id admittat consuetudo.*

12 *Vetitum est beneficia simplicia convertere in curata: vel illa omnia Seminario unire: aut illis novum onus imponere.*

13 *Beneficia simplicia sunt compatibilia cum Episcopatu titulari. Eadem à Fundatore destinata, ut sint simplicia, verti non debent in Canonicatus.*

14 *Affertur amplum Decretum Sacræ Congregationis vetans, ne Beneficiarii merè simplices ad residentiam cogantur, etiam stante penuriâ Sacerdotum.*

15 *Beneficiarii merè simplices non tenentur ad aliquod servitium personale, sed ad solum Officium Divinum: multùmque pro hâc immunitate prævalet consuetudo.*

16 *Recensentur plura decreta pro immunitate Beneficiariorum simplicium à residentiâ, nisi hæc in fundatione posita fuerit in præcepto.*

17 *Alia quoque decreta referuntur justificantia præfatam exemptionem à debito residentię, & servitii personalis.*

18 *Cum ergò tot habeamus decreta consonâ voce onus residentię excludentia; velle ipsam intrudere, est contrà omnem justitiam operari.*

AMBI-

1. MBIGUUM apud aliquos est judicium, anceps que opinio, num Declarationes, & Decreta Sacrarum Congregationum, quas Romæ celebrant Eminentissimi Cardinales, juxtà Constitutionem Sixti Papæ V. (*a*): aliorumque Pontificum; habeant vim legis (*b*). Et quodammodò problematicè de hoc articulo ratiocinari quilibet posset: quippè & rationes, & auctores hinc indè adsunt, utramque partem viriliter propugnantes. Affirmativam tenent Emanuel Rodericus in suis quæstionibus Regularibus (*c*): Philibertus Marchinus in Tractatu de Sacramento Ordinis (*d*): Ludovicus Miranda in Manuali Prelatorum (*e*): Homobonus de Bonis in Tractatu de Examine Ecclesiastico (*f*): & alii plures, quos videre est apud Barbosam ex Jurisconsultis (*g*): & ex Theologicis apud Dianam (*h*): atque apud præfatum Rodericum: qui omnes rem ventilant ex professo, & rationes ponderant utrique parti arridentes. Porrò idem Homobonus fine ambiguitate pronuntiat; *Declarationes Sacræ Congregationis Cardinalium super Concilium Tridentinum, sunt, ut loquuntur Doctores, decisivæ, vim legis habent, & ut leges recipiendæ, utpotè latæ ex Pontificiâ commissione*. Et quod dicitur de Decretis Congregationis DD. Cardinalium Concilii Tridentini interpretum, locum habere quoque videtur in Declarationibus aliarum Congregationum, cum inter unam, & aliam non appareat discrimen, quod vim addat, vel detrahat illarum Decretis. Verum pro negativâ opinione, stant Andreas Molfesius in suo Promptuario triplicis legis (*i*); Basilius Pontius in Tractatu de Matrimonio (*l*): Hurtadus de Mendozâ in Divum Thomam (*m*): Paulus Layman in Theologiâ Morali (*n*): Martinus Bonacina in Tractatu de legibus (*o*): & alii plures, quos singulariter recensere onerosum esset (*p*).

(a) *Sixt.V.const.74.*
(b) *Vid. suprà tom.2 cap.9.n.8.*
(c) *Roder. qu. regul. tom.1 qu. 11.art.1. & 2.*
(d) *Marchin. de Ordin.tr.1.p.1.c.12.n.16*
(e) *Mirand. tom. 2. qu.26.art.11.*
(f) *Homob.tr.1.p.1. c.6.qu.29.*
(g) *Barbos.jur. Eccl. univ.l.1.c.4.n.81.*
(h) *Dian.p.1.tr 10. res.29.& p.5.tract.2. res.96.*
(i) *Molfes.to.1.tr 9 c.13.n.43.*
(l) *Pontius de Matr.l.5.c.13.§ 2.n.7.*
(m) *Mendoz. in 2. 2. vol. 1. disp 84. sect. 2. §. 25.*
(n) *Layman.l.1.tr.4 c.7.§.7.n.28.*
(o) *Bonac. de leg. disp.1.q.1.pun.8.n.4.*
(p) *Vid. Rodericum, Dianam, & Barbosam locis cit.*

2. Hi Doctores in eâ opinione versantur, quod præfata Decreta sint Declarationes merè doctrinales, non secus ac Declarationes editæ ab egregiis Viris, super aliquo puncto in dubium vocato: deficereque in eis vim legis scriptæ, quià non sint solemniter publicata, cum promulgatio sit de intrinsecâ ratione legis: Necessarias demum esse plures conditiones, quarum unâ cessante, præfata decreta pro authenticis non habentur, ideòque hisce de causis illa vim legis sentiunt non habere (*q*). Nihilominùs re verâ illis inesse vim legis opinandum esse videtur, & ità sentiunt Doctores optimæ notæ (*r*), inter quos præfatus Emanuel Rodericus, excellens Theologus, materiâ fundìtus examinatâ, concludit, quod quandò Cardinales *proferant supradictas Declarationes, commissione Papali eâdem lege, quâ obligamur recipere declarationem Papalem, tamquàm veram, cum ad Legislatorem pertineat vera suarum legum intelligentia, prout dicitur in Jure (s), eademmet obligamur recipere declarationes horum Patrum, tamquàm veras, & verè mentem ipsius Legislatoris attingentes. Ex quibus patet, quod tales declarationes authenticæ, dicendæ sunt declarationes definitivæ, quæ uti tales imponunt necessitatem, & in scriptis rediguntur, sicut declarationes ipsius Principis Legislatoris, secundum ea, quæ tradunt canones, & leges (t), quæ jus faciunt quoàd omnes (u)*.

(q) *Vid. cosd. Barbos. Dian. & Roderic. ubi supr.*
(r) *Thom. del Bene de immunit.c.14. dub. 5. sect.2. à nu.14. cum aliis ab eo cit. Fagnan. in c. quoniam de const. à n.8. per totum lib.1. Sylveira infrà citatus in hoc cap n.18.*
(s) *Cap.2. de juram. calumniæ.*
(t) *Cap inter alia de sentent. excom. lib. ult. Cod. de legib.*
(u) *Roderic. qu. regul. to.1. qu. 1. art.2. in fin.*

3. Ex Canonistis quoque hâc de rè peregregiè tractat Fagnanus (*x*), qui sic loquitur; *Nicolaus Garcias in suo tractatu de Beneficiis*, dicit: *Quod attinet ad declarationes Sacræ Congregationis, certum est, eas non esse declarationes doctrinales, sicut latas à Doctoribus, & Jurisperitis, ut aliqui Theologi perperàm dicunt, sed declarationes diffinitivas, seu decisivas, vim legis habentes, & ut leges recipiendas, utpotè latas ex commissione Papæ, & à Personis habentibus interpretandi, & respondendi facultatem à Principe, ut apparet ex Bullâ Sixti V. &c. Et eadem Sac. Congregatio cuidam Abbatissæ Messanen. sic respondit. Eadem ratio habenda est de his, quæ scribuntur à Cardinalibus Sac. Congreg. Concilii Tridentini, nomine ipsius Congregationis, ac si à Papâ scripta essent. Et aliàs sic censuit: Decreta, & literæ Congregationis Concilii, semotis liti-*

(x) *Fagnan. in c. quoniam à n. 8. de constit. lib.1.*

litibus sunt executioni demandanda, nec super his sententia, nec decretum aliquod est faciendum. Et ità super declarationibus Sac. Congregationis, Papa statim dat Breve, & Auditor Cameræ monitorium in earum executionem, & Rota absque ullâ controversiâ, & disputatione amplectitur &c. Et quamvis declaratio sit facta ad instantiam alicujus, seu in casu particulari; tamen facit jus quoàd omnes, & in universum. Ità Fagnanus (*a*).

4. Sed quidquid sit etiam de doctrinâ Theologorum, & Canonistarum circà hujusmodi articulum; certè omnes in hoc conveniunt, quod decreta Sacrarum Congregationum *magnam habent auctoritatem*, ut inquit Sanchez (*b*). *Maximique ponderis sunt, & ab illis non est recedendum sine firmissimo fundamento*, uti prefitetur Diana (*c*). Ipsis demùm *ea auctoritas data est, quæ olim in Republicâ Romanâ Prudentibus, quorum responsa accipiebantur pro Jure* (*d*). Aliis honoris, & existimationis notis vim hujusmodi decretorum Sacrarum Congregationum prosequuntur Joannes de Sylveirâ excellens Theologus (*e*): Prosper Fagnanus celeberrimus Canonista (*f*): Ludovicus Engel (*g*): & alii, hac de rè agentes; ad quos Lectorem remittimus. Itàque nulli dubium est, quod quoties Sacra Congregatio semèl, atque iterùm in rè aliquâ pronuntiavit, (prouti paulò infrà videbimus fecisse in puncto exemptionis Beneficiariorum merè simplicium ab onere residentię) fine magnâ temeritate à decisis per eam non est licitum dissidere.

5. Præsertìm cum circà hæc legatur universalitèr definitum: *Decreta, & literæ Sacræ Congregationis Concilii, semotis litibus, sunt executioni demandanda, nec super his sententia, aut decretum faciendum* (*h*). Itèm: *Decretis Congregationis, & literis Apostolicis desuper expeditis, parendum esse declaratur, antequàm contradicentes partes audiantur* (*i*). Rursus: *Decretis Congregationis, qui noluerit obtemperare, animadversione dignus judicatur, & cogendus est obedire ab Auditore Cameræ* (*l*). Et ità Romana Rota hujusmodi decretis plurimum defert, nec ullo modo eorum auctoritatem in dubium revocat (*m*). Et ità in foro est observandum, & juxtà ea judicandum (*n*): Adeòque per hæc satis probatam remanet vis, & auctoritas, quæ inest decretis Sacrarum Congregationum, ut pro ratione inconcusâ valeant deservire. Quarè sive faciant legem, sive non, hoc parum refert, dum constat illorum seriem esse sine contradictione ad effectum ab iis, ad quos pertinet, perducendam; nec in praxi esse ab eorumdem sanctionibus recedendum.

6. Itàque proposito pluries in Sacrâ Congregatione articulo, an Beneficiarii merè simplices ad servitium personale teneantur, & ad residendum personalitèr cogi possint in loco, ubi erecta sunt eorum beneficia; semper decisio prodiit negativa. Hincque circumfertur apud Doctores hujusmodi decretum: *Beneficia simplicia obtinentes cogere non potest Episcopus ad aliquod personale servitium suis beneficiis impendendum, cum ex antiquissimâ totius Ecclesiæ consuetudine non teneantur nisi ad officium recitandum* (*o*). Circumfertur quoquè aliud, sub hoc tenore conceptum: *Abbates Abbatiæ carentis curâ, & Conventu, non sunt cogendi residere* (*p*). Tales namque Abbates sunt Beneficiarii merè simplices, ideòque à residentiæ, & servitii personalis debito immunes. Aliud quoquè Decretum habetur, ità perorans: *Beneficium obtinens, quod sit simplex, & sine curâ animarum, & extrà Ecclesiam Collegiatam, nec personalem residentiam ob aliam causam requirens, non tenetur in eo residere, sed ad inserviendum illi per alium, qui probatus sit ab Ordinario* (*q*). Decretum hoc refertur quoquè ab Augustino Barbosâ in suis Collectaneis, ubi statim adjungit: *Nec fuit mens Pii V. in Bullâ de residentiâ editâ 8. Julii 1569. incipiens, Cupientes cogere habentes beneficia simplicia in eis residere* (*r*). Scimus declarationibus Sac. Congregationis non adhibendam esse fidem, nec in judicio, nec extrà, nisi quoties sint in authenticâ formâ, sigillo, & subscriptionibus debitis communita (*s*), sed illis decretis, de qui-

(a) *Garcia de benef. in præfac. tom 1. Barbos. jur. Eccl. univ. lib 1. c. 4. n. 81.*

(b) *Sanchez de matrim. to 3. lib. 8. disp. 2. num. 10.*

(c) *Diana part. 2. trac. 10. resol. 29. in fin.*

(d) *Zip in analist. postrem jur. Eccl. enar in epist ad lector. Barbos. loc cit.*

(e) *Joan. de Sylveira Opusc. 2. resol. 25. n. 5. fol 283.*

(f) *Fagnan. in cap. quoniam de constit. per tot. lib. 1.*

(g) *Ludov. Engel. Colleg. juris. part. 1. in proœm. n 15. f. 19.*

(h) *Sac. Congr. apud Garciam de benef. in Præfat.*

(i) *Sac. Congr. Rit. in Terulen. 21. Jul. 1607. Barbos. Sum Apost. decis. Collect. 243. n. 2.*

(l) *Sac. Congr. in Brundus. 25. Jan. 1603 Barbos. loc. cit. n. 3.*

(m) *Rot. coram Bupat. dec. 479. & coram Cavaler. dec. 627. n 8. & alibi pluries. Barbos. jur. Eccl. univ. l. 1. cap. 4. n. 81.*

(n) *Zip. loc. supra citato.*

(o) *Sac. Congr. apud Barbos. Sum. decis. Apost. Collect. 64. n. 5.*

(p) *Sac. Congreg. Conc. ap. Garc p. 2. c. 1. num. 179. Barbos. loc. cit. Collect. 4. n. 3.*

(q) *Sac. Congr. apud Garc de benef p. 3. c. 2. num 9.*

(r) *Barbos. loc. cit. Collect 64. n. 6.*

(s) *Sac. Congreg. 2 Aug. 1631. ap. Murga de benef. in princ.*

quibus loquimur, ſupponimus has qualitates non deeſſe.

7. Itèm aliud reperitur decretum ſic diſponens: *Capellania inſtituta à teſtatore cum verbis, ut beneficiatus ipſius Capellæ, omni die, ſeu ſaltèm quinquies in hebdomadâ celebrare teneatur, & ſi negligens fuerit, ipſe beneficiatus incurrat pœnam duorum ſolidorum, non cenſetur requirere perſonalem reſidentiam, nec exigit, ut perſonalitèr miſſam dicat* (a). De quibus etiam Capellaniis, quę ſunt beneficia mere ſimplicia, reperiuntur alia decreta, tenoris ut ſequitur: *Capellaniam habens non tenetur promoveri ad ſacerdotium, niſi in fundatione cautum ſit, ut Capellanus per ſe ipſum miſſas in Eccleſiâ celebret, ſed debet curare, ut per alium miſſæ in illâ celebrentur, neque erit ſatisfactum oneri, ſi miſſæ in aliâ Eccleſiâ celebrabuntur: nec perſonalem reſidentiam requirit, niſi alitèr in fundatione cautum eſſet* (b). Itèm: *Capellaniam obtinens non poteſt compelli ab Epiſcopo, ut ipſemet celebret, licèt in ejus fundatione diſponatur, quod Capellani celebrent, quod iſtis oneribus, rectè per ſubſtitutos ſatiſfit* (c). Rurſus: *Capellaniæ fundatione ſtante cum diſpoſitione teſtatoris, quotieſcunque vacaret, provideretur Capellanus, qui celebret, vel dicat tot miſſas quâlibet hebdomadâ, non eſt neceſſarium præſentare Presbyterum, ſed ſufficit, quod miſſas dicat per ſubſtitutum* (d). Paritèr: *Capella habens onus celebrandi miſſas, poteſt conferri ſimplici Clerico, niſi in fundatione cautum ſit, ut per ſe ipſum celebret* (e). Et iterùm: *Capellania habens onus duarum miſſarum qualibet hebdomadâ, non expreſſo, quod Capellanus per ſe ipſum celebret, non eſt ſacerdotalis* (f).

8. Sermo eſt hìc primo loco de Capellis, ſecundo verò de Capellaniis, inter quas licèt aliqua intercedat differentia, quod Capellæ ſunt illæ, quæ habent Eccleſiam propriam, & peculiarem; Capellaniæ verò non habent propriam Eccleſiam, ſed ſolummodò proprium Altare (g); tamen hìc promiſcuè ſumuntur, & pro beneficiis merè ſimplicibus conſiderantur: ideòque illis uti talibus non eſt neceſſarium præeſſe viros, in Presbyteratus ordine conſtitutos, (niſi aliud per fundatorem cautum ſit), ſed ſufficit eas Clericis conferri, qui cum per ſe ipſos celebrare non teneantur, onere quoquè perſonalis reſidentiæ non adſtringuntur. Hocque verum eſt non ſolùm in Capellaniis, & Capellis, ſed etiam in Abbatiis, & Canonicatibus, atque Parochiis alioquin reſidentialibus, quando ex privilegio, vel ex conſuetudine legitimè præſcriptâ, non tenentur Parochi ipſi, Abbates, vel Canonici in Eccleſiis ſuorum beneficiorum perſonalitèr miniſtrare: Et ità definitum reperitur, quod *Abbas Commendatarius Sanctorum Vincentii, & Anaſtaſii Amandulæ Firmanæ Diœceſis, Ordinis S. Benedicti, non tenetur reſidere in Abbatiâ: quamvis illa curam habeat animarum ſæcularium, cum illa ſit exercenda per Vicarium Presbyterum ſæcularem, ab Ordinario approbandum* (h). Ità paritèr decretum legitur quoàd Parochos: *Parochus Eccleſiæ, in quâ fuit conſtitutus Capellanus, cui ex inſtitutione Capellanię impoſita fuit tota animarum cura, ſeu perpetua Vicaria, quoàd Capellanus vixerit, non tenetur in eâ reſidere* (i). Demùm quoàd Canonicos: *Reſidere tenentur proviſi de Canonicatibus in Collegiatis Eccleſiis, præterquàm in duobus caſibus, primò quod Collegiata ſit ruralis, & propter ruinam in eâ ampliùs non reſideatur ex conſuetudine. Secundò quando reditus ſunt ità tenues, quod non ſufficiant ad ſuſtentationem victus, & adſit conſuetudo immemorabilis non reſidendi* (l). Vide quantum prævalet conſuetudo in eximendo Beneficiarios ab onere reſidentiæ.

9. His addi poſſunt alia decreta, ad rem, ſi non in rectò, ſaltem in obliquò, facientia: quorum unum ſub hiſce terminis eſt conceptum: *Beneficium ſimplex obtinens non tenetur eſſe conſtitutus in decimoquarto anno completo, quia ſufficit inceptus* (m): Et quamquàm ut antè hanc ætatem obtineatur beneficium, Epiſcopus nullatenùs valeat diſpenſare (n), id præſcribere tamen poteſt, ſive diſponere, ejuſmet beneficii fundator, præſertìm ſi erectio Concilium Tridentinum

(a) *Sac. Congr. Conc. apud Garcia in addit. p. 7. c. 1. n. 87. Barboſ. loc. cit. Collect. 121. num. 15.*

(b) *Sac. Congr. Conc. ap. Garc. de benef. p. 7. c. 1. n. 87. & 93. Barboſ. loc. cit. Collect. 121. num. 13.*

(c) *Sac. Congr. Conc. apud Piaſec. prax. Epiſcopalis p. 2. c. 31. num. 33.*

(d) *Sac. Congr. Conc. ap. Gonzal. ad reg. 8. Cãc gloſ. 3. n. 73. 80. 83*

(e) *Sac. Congr. ap. Alphonſ. de Leone de off. Capellani p. 1 qu. 4 prax 6. n. 211. Barboſ. loc. cit. Collect. 120. n. 3*

(f) *Sac. Congr. apud Barboſ. Sum. Apoſt. deciſ. Collect. 121. n. 9.*

(g) *Barboſ jur. Eccl. univ. l. 3. c. 5. n. 25.*

(h) *Sac. Congr. Conc. ap Barboſ. Sum. Apoſtol. deciſ. Collectan. 2. num 10.*

(i) *Sac. Congr. Conc. apud Barboſ. loc. cit. Collect. 649. n 9.*

(l) *Sac. Congr. Conc. ap. Garc. Barboſ. Collect. 559. n. 25.*

(m) *Sac. Cong. apud Barboſ loc. cit Collect. 64. n 1.*

(n) *Idem Barboſ. loc. cit. n. 2.*

num

num præcessit (*a*) : cum de jure antiquo ætas septem annorum sufficeret ad beneficia (*b*). Et ideò Sac. Congregatio decrevit, quod si fundator eligi posse voluit aliquem de suâ progenie *in rectorem beneficii, etiam si non esset nisi in minoribus, & purus Clericus; potest patronus præsentare filium suum, qui Clericus, in aliquo saltèm ex minoribus ordinibus constitutus, & alioquin idoneus reperiatur, etiam si suæ ætatis annum decimum non excesserit* (*c*). Quarè autem utrumque decretum sic ut suprà disponit, nisi quià Beneficiarii merè simplices sunt à residentiæ, & personalis ministerii debito immunes? Si enim Beneficiarius deberet personalitèr ministrare, missas ex sè celebrare, & alia beneficii onera per sè ipsum adimplere; in tàm exiguâ etate non admitteretur ad beneficium: sed admittitur, quià onera ipsa potest per substitutum obire.

10. Alterum decretum legimus sub sequenti formulâ dictitatum: *Beneficiati non sunt cogendi ad sustinenda onera, quæ in fundatione, vel institutione, aut statutis non reperiuntur, vel ad quæ ex antiquissimâ consuetudine non tenentur* (*d*). Hæc declaratio Sacræ Congregationis generalitèr loquens, generalitèr quoquè de cunctis beneficia ecclesiastica possidentibus, est intelligenda, & consequentèr etiam beneficiatos merè simplices complectitur, tùm quia beneficiati merè simplices, tamquàm species, sub beneficiatorum genere continentur, tùm etiam quia à genere ad speciem in Jure optimè ducitur argumentum (*e*). Ad excutiendum ergò novum onus, sufficit verum ex his, vel quod illud in fundatione, sive institutione, aut statutis non reperiatur appositum, vel quod Beneficiarius ad illud ex antiquissimâ consuetudine non teneatur. At nedùm ex uno ex his capitibus, sed imò ex utroque, non est residentiæ onus adjectum Beneficiariis merè simplicibus; ergò hi ad personalem residentiam in loco beneficii exhibendam nullatenùs obligantur.

11. Insupèr aliud aliquandò prodiisse decretum, in registris habetur, hisce præcisis verbis conceptum: *Beneficia duo simplicia difformia sub eodem tecto, ut quis obtinere possit, dispensare valet Episcopus, dummodò quodlibet per se non sit sufficiens ad sustentationem provisi* (*f*). E contrà verò de beneficiis uniformibus Sacra Congregatio definivit: *Beneficia duo uniformia sub eodem tecto absque provisione Sedis Apostolicæ obtinere non potest Clericus, nisi id dictet statutum, vel Ecclesiæ consuetudo* (*g*). Alibi quoquè decretum est: *Beneficium unum simplex habenti, quod non sufficiat ad ejus sustentationem, potest Episcopus aliud simile conferre absque dispensatione Apostolicâ: sed non potest plura simplicia ultra duo usque ad sufficientem ejus sustentationem conferre, citra dispensationem Apostolicam* (*h*): quæ omnia si funditùs perpendantur, invenietur, vel totalitèr, vel penè omnimodè procedere ab exemptione, quàm beneficia merè simplicia secum ferunt ab onere residentiæ. Si enim hæc tali immunitate non fruerentur, Episcopus careret potestate conferendi eadem beneficia, tàm uniformia, quàm difformia, uni, & eidem Clerico.

12. Sub oculis etiam habuimus aliud decretum Sacræ Congregationis, hæc continens, quæ sequuntur. *Beneficia simplicia in curata converti ab Ordinario non possunt* (*i*). Et alterum: *Beneficiorum omnium simplicium facta Seminario, unio non valet* (*l*). Itèm aliud: *Episcopus beneficiis simplicibus non potest novum onus imponere* (*m*). Cur autem beneficia simplicia in curata verti non possunt, vel Seminario uniri cuncta non valent, nisi quia non sunt de liberis in residentialia vertenda; nec tollendus est modus conferendi aliqua beneficia merè simplicia Clericis etiam alibi commorantibus, vel causâ studii, vel pro Episcopi, aut Principis, aut Ecclesię servitio, aut aliâ rationabili ex causâ? Demùm si Episcopus non potest beneficiis merè simplicibus novum onus imponere; ergò nec etiam onus residentiæ personalis illis potest adiicere, nullum enim fortè onus hoc gravius reperitur. Et si hoc non potest facere Episcopus, multò magis id facere non valent alii Episcopo inferiores. Alia tandèm decreta, per Sac. Congrega-

(a) *Card. de Luca de Jurepatron. disc. 30 num. 3.*

(b) *Idem Card. de Luca de Fideicomiss. disc. 8. n. 16.*

(c) *Sac. Congr. apud Massobr. in prax. habend. concurs. requis. 7. dub 12. n. 7.*

(d) *Sac. Congr. Conc. ap Barbos. Sum. Apostol. decis. Collect. 62. num 5.*

(e) *L. 1. ff. Si cert. petat. Everard. in topicis legal loc. 6.*

(f) *Sac. Congr. Conc. ap. Garc. de benef. p. 11 c. 5 n. 377.*

(g) *Sac. Congr. apud Sellium in select. Canon. c. 21. n. 11. Barbos. loc. cit. Collect. 61. n. 22.*

(h) *Sac. Congr. apud Armeader. & Barbos. loc. cit. Collect. 64. n. 14 & Collect. 296. num. 14. & seq.*

(i) *Sac. Congr. apud Garcia p. 11. c. 5. n. 3.*

(l) *Sac. Congr. Conc. ap. Aloys. Ricc. prax. for. Eccl. dec. 492. & 720. alias resol. 383. n. 4 & 610. n. 10.*

(m) *Sac. Congr. Conc. ap. Aldan. in Comp. Canon. res. l. 3. tit. 9. nu. 49. Barbos. Collect. 296. n. 17.*

gregationes edita sunt, de beneficiis merè simplicibus agentia, quæ brevitatis gratia intermittimus: videat ea Lector apud Auctores, qui variis hujusmodi decretis colligendis operam dederunt, præsertim apud Augustinum Barbosam in suâ Summâ Apostolicarum decisionum (*a*), & apud Hieronymum Nicolium in suis Flosculis (*b*).

13. Unum non est prætereundum, sub hac phrasi conceptum, quod licèt primò intuitu aliorsum tendere videatur, optimè tamen consecutivâ suâ significatione respectum habet ad causam nostram: ait ergò: *Beneficia obtenta, curam animarum, seu residentiam non requirentia, non vacant per promotionem ad Episcopatum titularem, nec resultat incapacitas ad similia obtinenda* (*c*). Per quod decretum patet, à Sacrâ Congregatione Concilii admitti beneficia merè simplicia, hæcque esse à residentiæ debito exempta, alioquin ut suprà retineri non possent. Aliud itidèm est decretum ejusdem Sacræ Congregationis sanciens, quod si Testator mandet, ex bonis à se destinatis erigi in aliquo Ecclesiæ loco Capellaniam cum designato onere missarum, ac reservationem juris patronatus, non potest ab Episcopo erigi ad altare majus, & statim sic erecta Capellania commutari in titulum Canonicatus, ejusque dos, sive fructus illius in massam Canonicorum conferri. Et si fiat; commutatio illa sic facta est nulla, etiam si consensus Patroni accesserit, atque Capellani à Testatore nominati, & etiam sub pretextu, quod Capella non possit construi in loco per ipsum Testatorem deputato (*d*). Cujus ex decreti serie satis patet, quod beneficia, quæ à fundatoribus destinata sunt, ut sint merè simplicia, & non possunt in residentialia converti, adeòque ipsa beneficia simplicia & sunt, & esse debent à residentiæ debito immunia.

14. Demùm affert Prosper Fagnanus præclarissimum decretum ab eâdemmet Sacrâ Congregatione Concilii editum, ab ipso sub hisce terminis expressum: *Episcopo Vintimilliensi, aliàs patenti, ut ob Sacerdotum Parochorum penuriam, ac populi frequentiam, posset revocare presbyteros absentes, habentes in Diœcesi undè viverent, atque in primis obtinentes Capellanias, ac beneficia simplicia, eosque cogere in Diœcesi permanere: Sacra Congregatio Concilii censuit non concedendum* (*e*). Nil clariùs legi potest pro exemptione Beneficiariorum merè simplicium ab onere personalis residentiæ. Si enim nedùm ex sè redire ad Diœcesim propriam non tenentur, ut ibi operentur, & ministrent, sed imò nec etiam possunt licitè ad redeundum compelli, tametsi adsit penuria operantium in viâ domini, cui penuriæ alio modo est occurrendum, quàm coactione Beneficiariorum merè simplicium ad residentiam; patet evidentèr hanc nullatenùs cadere sub præcepto ex definitione Sacræ Congregationis: cujus decreta, vim legis habere, & in utroque foro obligare, latè probat ipse Fagnanus (*f*), ab omnibus legendus, qui de hujusmodi potestate velit ambigere.

15. Relata quoquè inveniuntur apud Jacobum Pignatellium, Auctorem Neapolitanum, sive Regicolana satis notum, quædam alia decreta Sac. Congregationis Concilii, ad negotium nostrum facientia, quæ sub istis terminis concepta sunt. *In Mediolanensi: Episcopus non potest cogere obtinentes beneficia simplicia ad aliquod personale servitium, eorum beneficiis impendendum, cum ex antiquissimâ totius Ecclesiæ consuetudine isti non teneantur nisi ad divinum officium recitandum.* Itèm in eadem: *Collegiatæ non insignes non requirant residentiam, quando in eis suprà hominum memoriam solitum sit non residere. Et propptereà non potest Ordinarius separare tertiam partem, & convertere in distributiones quotidianas* (*g*). Successivè addit. *In Parmensi: Non potest cogi obtinens Capellaniam, ut ipsemet celebret, licèt in jus fundatione disponatur, quod rectores celebrent. Nàm istis oneribus per substitutum satisfit.* Rursus: *In Cremonensi: Beneficiati non sunt cogendi ad sustinenda onera, quæ in fundatione, vel institutione, aut statuto non reperiuntur, & ad quæ ex antiquâ consuetudine* non

(a) *Barbos. Sum. Apostol. decis. Collect. 62. 64. & 121.*
(b) *Nicolius Flosc. Verb. Beneficium.*
(c) *Sac. Congr. in Bruar. 22. Dec. 1640. Barbos. loc. cit. Collect. 61. n. 31.*
(d) *Sac. Congr Conc. in Aretin. 17. Febr. 1619. Barbos. loc. cit. Collect. 121. n. 16.*
(e) *Fagnan. in cap. cum omnes 6. de Constit. n. 16. lib. 1.*
(f) *Fagnan in cap. quoniam de Constit. à num. 8. per tot. l. 1.*
(g) Pignatel. tom. 9. *Consult. 134. n. 23. & 14.*

non tenentur. Et iterùm: *In Legionensi: Beneficiatus Ecclesiæ ruralis, cui neque ex fundatione, neque ex legitimis Constitutionibus, aut ex præscriptâ consuetudine, onus celebrandi missas injunctum esse apparuerit, per Ordinarium cogi non debet, nisi ad solitum* (a).

16. Nonnulla alia decreta de hâc ipsámet rè videre est apud Fagnanum, quorum unum ità concinit. *Sacra Congregatio censuit, dummodò in fundatione cautum non sit, ut Capellanus per se ipsum celebret, non teneri ipsum sacros ordines suscipere, sed per alium missarum oneri satisfacere posse*. Et in quâdam Compostellanâ: *Sac. Congr. censuit, missas celebrandas esse in Capellâ, sive per ipsum Capellanum, sive per alium, nisi secùs in fundatione cautum sit*. Itèm in aliâ: cum Fundator statuisset, ut Capellaniæ Rector quinquies in hebdomadâ celebrare teneretur, & si negligens esset, pœnam duorum solidorum incurreret; Sac. Congreg. *respondit, obtinentem hanc Capellaniam non teneri residere, nec personalitèr missam dicere* (b). Alia decreta idem Auctor in eodem loco recenset, ad quem Lectorem nostrum remittimus. Unum est ergò, quod nisi beneficium de sui naturâ sit residentiale, vel in ejus fundatione posita sint verba servitium personale expresse postulantia; rector ipsius ad residendum in loco ejusdem beneficii nullatenùs obligatur.

17. Aliud decretum recenset Barbosa sub his verbis extensum. *Episcopum non posse antè ordinationem exigere ab Ordinandis promissionem de inserviendo certæ Ecclesiæ, etiam post obtentum beneficium simplex, residentiam non requirens* (c). Alia paritèr decreta recenset Nicolaus Garcia, sub his terminis loquentia, Sacra Congregatio &c. decrevit &c. *obtinens beneficium, quod sit simplex, & sine curâ animarum, & extrà Ecclesiam Collegiatam, nec personalem residentiam ob aliam causam requirens, non tenetur in eo residere, sed ad inserviendum illi per alium, qui probatus sit ab Ordinario &c. Non fuit mens Pii V. in Bullâ de residentiâ editâ 8. Julii 1569. incipiens. Cupientes, cogere habentes beneficia simplicia, in eis residere &c. In unâ Calaguritanâ: Episcopus non potest cogere aliquem in beneficio simplici residere &c. Obtinens beneficium, licèt id sit titilus alicujus Sancti, dummodò sit simplex, non tenetur in eo residere, nec ad residendum eum cogere potest Episcopus &c. Congregatio censuit nihil innovandum in beneficiis simplicibus, quæ etiam Clericatus nuncupantur, in Ecclesiis parochialibus, vel alibi constitutis, quorum fructibus possessores gaudent, nullum servitium nec per sè, nec per substitutos præstando, ut possint cogi vel per sè ipsos, vel per substitutos inservire, si tanto tempore possessores non sunt coacti ad aliquid istorum, nec apparet, quod ad certum sint obligati onus, satis si dicunt horas Canonicas* (d).

18. Jàm ergò non unum, sed multa, & quidem in terminis terminantibus loquentia, decreta, & declarationes Sacræ Congregationis habemus, quæ consonâ voce definiunt, Beneficiarios merè simplices esse à residentiæ debito exemptos; & cum uniuscujusque ex ipsis decretis ingens sit auctoritas, constansque sit multorum opinio Doctorum, quod in se habeant vim publicæ legis, adeò ut de illis affirmet Joannes de Sylveirâ: *quo verò ad dicta decreta, ac declarationes editas à Sacrâ Congregatione, jussu Sanctissimi Papæ, vel ipsô consulto, res est extrà dubium, quod obtineant vim legis, & esse sanctiones decisivas, & auctoritativas. Et ratio est manifesta, quia facta sunt auctoritate Papæ; ergò habent eandem auctoritatem, quam haberent, ac si immediatè emanassent ab eo: in moralibus enim idem est facere per alium, ac facere per se. Salas de leg. tract. 14. disp. 21. sec. 12. Peirinus tom. 1. de subdit. qu. 1. de obedient. c. 25. Lezana tom. 3. in Sum. Ver. Sacra Congregatio* (e). Cum, inquam, res ità se habeat; certè præfata immunitas, & exemptio sine notâ maximæ temeritatis impugnari non valet, & nunc velle Beneficiarios simplices residentiæ laqueis irretire, est contrà legem agere, auctoritati obniti, & rationi irrationabilitèr obviare.

(a) *Pignatel. loc. cit. num. 18. 19 28.*

(b) *Fagnan. in cap. Ut Abbates de ætat. & qualit. n. 65. 70. & 12*

(c) *Barbos. in Conc. Trid. sess. 23. c. 16. n. 13.*

(d) *Garcia de benef. par. 3. c. 2.*

(e) *Salveira Opusc. 2. res. 25. n. 2.*

CAPUT XVII.

In quo, ex Decisionibus Sacræ Romanæ Rotæ, *probatur eadem immunitas Beneficiariorum merè simplicium ab onere residentiæ in loco beneficii exhibendæ.*

SUMMARIUM.

1 *Rotam Romanam laudibus prosequuntur varii Scriptores: Estque tribunal inclytum, cujus decisionibus honor habendus est.*

3 *Decisiones Rotæ faciunt opinionem communem. Sententia data contrà eas, est ipso jure nulla. Decisiones ipsas vim legis habere aliqui tenent.*

3 *Ex Fagnano Rotæ decisiones non habent vim juris: sed faciunt jus in Curiâ ad instar styli. Extrà eam verò sè habent ut responsa prudentum.*

4 *Alii quoque censent eas non habere vim legis. Satis tamen est, quod sint magni ponderis, & auctoritate obtineant per cuncta Prætoria.*

5 *Faciunt stylum in Curiâ, qui habet vim legis. Congruum est, ut tota Ecclesia uniformitèr se habeat ad Ecclesiam Romanam.*

6 *Pluries Rota decisit beneficia simplicia carere debito residentiæ, nec esse justificandam hujusmodi immunitatem.*

7 *Juxtà plures Rotæ decisiones beneficia de jure præsumuntur simplicia, & uti talia residentiæ debitum non requirunt.*

8 *Onus probandi, quod beneficia non sint simplicia, & libera ab onere residentiæ, incumbit id neganti, cum de jure utrumque præsumatur.*

9 *Rota semper constans fuit in asserendâ præfatâ præsumptione, atque immunitate beneficiorum simplicium à debito residentiæ.*

10 *Qui non tenetur residere, servire potest per alium. Consuetudo sicut potest obligare Beneficiarios ad residentiam, sic eos eximere valet.*

11 *Beneficia simplicia de jure non requirunt sacerdotium, & missæ illis adjectę celebrari possunt per alium.*

12 *Consuetudo immunes reddens Beneficiarios simplices à residentiâ, cessat in locis, in quibus est consuetudo eosdem ad residentiæ onus adstringens.*

13 *Igitur consuetudo, ubi favet immunitati præfatæ, illam fundat: ubi verò ei resistit, eandem destruit, & expungit.*

14 *Sola consuetudo specialis, vel statutum peculiare, derogare valent consuetudini generali, cui innititur immunitas, de quâ loquimur.*

15 *De jure beneficia præsumuntur esse simplicia, & uti talia personalem residentiam non requirunt.*

16 *Non semèl itàque, sed penè centies Rota decrevit pro immunitate Beneficiariorum simplicium à debito residentiæ.*

Nulli

1\. Ulli est ignotum quanta sit auctoritas Decisionum Sacræ Romanæ Rotæ, quæ utpotè Tribunal, inquit Barbosa, in quo *oculatissimâ semper cognitione, & pleno examine Causæ deciduntur, per duodecim Patres, Juris nostri lucernas, qui continuis laboribus, studiis, & vigiliis insudantes, justitiæ cultoribus, ex variis, confusisque nostrorum scribentium opinionibus, mel & favum, & aquam limpidissimam distillant* (a); absque ambiguitate meretur, ut illius omnis honor ubilibet deferatur: tùm ex ipsorum decidentium auctoritate; tùm etiam ex rationibus, quas hi exponunt suarum decisionum, in quibus videre est per modum illius figuræ, quæ dicitur Ætiologia (b), quid, quomodò, & quâ de causâ factum sit, sive cur in eo sensu fuerint Auditores. Ad differentiam enim aliorum Judicum, qui nullam reddant rationem suarum sententiarum; Rota in decisionibus, quas edit, eam reddit, & cunctos certioratos facit de motivis, quibus inducta est ad talitèr, atque talitèr decidendum (c). Harum decisionum laudes videre est apud Lotterium (d), Theodosium de Rubeis (e), Martinum Andream (f), & Tanagliam de Sacræ Rotæ Romanæ Auditorio (g). Ad cujus præconium sat erit innuisse, quod Rota ipsa est omnium Tribunalium Orbis Auriga, & Magistra (h).

2\. Et prætèrquàmquod intrà limites ditionis temporalis Pontificię, sive in Statu Ecclesiastico, Auctoritas Rotæ necessitatem inducit in decisione causarum (i); Non desunt, qui censent eandem Rotam Romanam, ejusque decisiones, universalitèr vim legis habere (l). Quâ de rè idem quoque Barbosa dicit; *Rotæ Romanæ decisio facit communem opinionem, cum ejus decisiones sint magistrales, & superent cæteros Doctores, licèt numero plures, ut ex Imol. & Barbat. tradunt Ludovicus Gomez, in proœm. ad Regulas Cancel. qu. 2. vers. quarto. Vant. de nullit. tit. de nullit. ex defect. jurisd. de leg. num. 20. Surd. cons.* 403. *n.* 83. *Et quod Rotæ Romanæ decisio ità sit sequenda, & amplectenda, ut ab eâ in absolvendo, & condemnando nullo modo discedi possit, ex Hieron. Gabr. cons.* 42. *num.* 13. *l.* 2. *&c. Ideòque sententia lata contrà decisionem Rotæ est ipso jure nulla, tamquàm lata contrà legem. Ripa in leg. cum prolatis* 32. *sub num.* 106. *&c. de rè judic. Nàm & decisiones Rotæ habere vim legis ajunt Afflict. decis.* 96. *n.* 11. *&c. & decis.* 169. *num.* 9. *Corras. tract. commun. l.* 2. *tom.* 9. *caus.* 10. *num.* 66. *ubi plures refert* (m). In quâ opinione tantus deberi videtur honor decisionibus Rotæ, quantus ipsi textui legum debitus esse dignoscitur.

3\. Contrarium tamèn verius esse alii censent, & ità de illis tenendum esse docet Fagnanus ex confessione quatuor ipsius Rotæ Auditorum, dicens: *Quamvis Rotæ Romanæ decisiones sint probabiles tantum, seu Magistrales secundum Gemin. in cap. duobus col.* 5. *num.* 9. *& ibi etiam Franc. num.* 10. *de rescr. in* 6. *& fatentur quatuor insignes Rotæ Auditores, nempè Felyn. in cap. pastoralis col. fin. num.* 10. *vers. & idem est de decisionibus Rotæ. De fid. instrument. Præpositus in cap. neque* 9. *dist. dicens: Decisiones nostræ non sunt jura, & ideò possunt reprobari. Bellamer. dec.* 42. *Si in cautâ. De lite contestatâ. Cassad. decis.* 17. *num.* 7. *de præbend. Magnum tamèn habent pondus auctoritatis, ut per Christophorum Castil. consil.* 7. *Visis prius. col. fin. num.* 20. *&* 21. *Et prævalent communi opinioni, secundum Imolam in cap.* 1. *de lite contestat. Quidquid ibi contrà scripserit Barbat. col.* 15. *Quinimò Joannes Franciscus Pavinus similitèr Rotæ Auditor in preludiis Extravagant. Joannis* 13. *col.* 3. *vers. decisiones Rotæ, affirmat eas facere jus in Curiâ ad instar styli, saltèm si secundum eas fuerit sæpius judicatum; cum ad Rotam spectet interpretari verba, & mentem Papæ in rescriptis, & in hac quasi possessione existat, sciente, & patiente, imò volente, & mandante Summo Pontifice &c. Extrà Curiam verò dicit eas fidem facere sicut Responsa prudentum &c. Quamobrem Rotæ interpretatio in suis decisionibus videtur authoritativa &c.* (n).

(a) *Barbos. Vot. decisiv. l.* 3. *vot.* 83. *n.* 35.

(b) *S. Pagnin. Isagog. ad sac. Liter. c.* 29. *Mortier. V. Ætiologia*

(c) *Cardin. de Luca Rel. Rom. Cur. disc.* 32. *num.* 64.

(d) *Lotter. de re benef. in Apparatu.*

(e) *Theodos. de Rubeis in singularibus Rotæ tom.* 1. *in princ.*

(f) *Martin. Andr. decis.* 23. *n.* 3. *decis.* 48. *n.* 2 *decis.* 70. *n.* 5.

(g) *Tanaglia de S. Rot. Audit. l.* 1. *c.* 4. *n.* 1

(h) *Rubeus ad decis.* 282 *n.* 54. *par.* 9. *tom* 1. *recent. Albit de incons. in Judic. qu.* 37. *num.* 452

(i) *Idem Cardin. Albitius loc. cit. nu.* 450. *cum aliis ab eo alleg.*

(l) *Afflict. decis.* 96. *n.* 11. *Coras. tract. com. lib.* 2. *tom.* 9. *cas.* 10. *num.* 66.

(m) *Barbos. vot. decis. l.* 3. *vot.* 121. *n.* 10.

(n) *Fagnan. in cap. cum venissent n.* 31. *de Judic. l.* 2. *&c. n.* 32.

4\. Alii

4. Alii nihilominùs in eo voto sunt, quod Rotę decisiones vim legis non habeant, uti procedentes à Judicibus non habentibus auctoritatem ad leges constituendas, sine quâ nulla lex subsistere potest (*a*). Ut ex multis probant Suarez, Vasquez, & alii (*b*). Sed quidquid sit, an Rotæ decisiones habeant vim legis nec nè; hoc parum refert, nec in hujusmodi disputatione per nos est immorandum. Sufficit igitùr nobis ad præsens intentum, quod ipsius Rotæ decisiones magni ponderis sunt, magnamque pręseferunt auctoritatem in judiciis sequendam (*c*), quàm à nullo sanæ mentis eis censemus esse negandam: hacque de rè ità peregregiè Cardinalis de Luca: *Hujusmodi decisionum, in Curià magna est auctoritas: non quidem ut faciant auctoritatem necessariam apud inferiores Magistratus, tamquàm decisiones Papales, ut (loquendo solum exemplificativè) opinantur Regnicolę, quod faciant decisiones illius Sacri Consilii, utpotè nomine Regio editæ: Adeò ut quandòque fiant decreta generalia per viam legis &c. Hęc enim auctoritas Rotæ non tribuitur, neque ipsa eam sibi assumit, dum solis declarationibus Sac. Congregationum Cardinalitiarum ista prærogativa conceditur, quod eadem Rota, multò verò magis alia inferiora Tribunalia reverentèr illas suscipiunt. Benè verum, quod istius, utpotè magni Tribunalis, resolutiones per inferiores Judices, ac Magistratus, quinimò etiam per ipsamet superiores Sacras Congregationes, habentur in veneratione, magnamque faciunt auctoritatem, ut ubique magnorum Collegiatorum Tribunalium resolutiones facere debent, tamquàm doctrinę Magistrales plurium judiciorum in idem tendentium prævià causæ cognitione: Undè propterea etiam aliarum Regionum Professores, gravesque Scriptores agnoscunt hujus Tribunalis, ejusque decisionum magnam, ac venerabilem esse auctoritatem* (*d*).

5. Indè quoque ingens conciliatur auctoritas Decisionibus Rotæ Romanæ, quod, teste Ludovico Engel, ejusdem Decisiones *faciunt jus inter ipsas partes litigantes*, tametsi non faciant *jus universale*, *nec alii Judices præcisè secundùm eas teneantur judicare, nisi quatenùs meliora juris fundamenta aliundè adduci non possunt &c.* Tamènsi super eadem juris *quæstione uniformes, & sæpius repetitæ sint &c. faciunt consuetudinem, & stylum in Curià Romanà* (*e*). Qui stylus est maximè venerandus (*f*), cùm vim legis habeat, secundùm communem Doctorum sententiam (*g*), ità quo nefas est in judiciis deviare; *satis enim indignum est*, inquit Julius Papa I. *quemquam hanc regulam refutare, quàm B. Petri Sedem, & sequi videat, & docere. Multum enim convenit, ut totum corpus Ecclesiæ, in hàc sibimet observatione concordet, quę indè auctoritatem habet, ubi Dominus Ecclesiæ totius posuit principatum* (*h*). De facto autèm Rota Romana pluribus, & repetitis, atque uniformibus Decisionibus declaravit, Beneficiarios merè simplices esse à servitii personalis, & residentiæ debito immunes. Quod, ut ad evidentiam constet; en ejus verba in pluribus Decisionibus per illam editis super articulo, de quo loquimur.

6. Porrò multas ex istis Decisionibus Rotalibus, insimul conglobatis memorat Nicolaus Garcia, in suo Tractatu de beneficiis, asseverans, quod *ex generali consuetudine beneficia simplicia residentiam non requirunt &c. Mandos. in Regul. 1. Cancel. qu. 14. num. 8. &c. Menoch. de arbitr. l. 2. cas. 202. num. 75. &c. Flamin. Paris. qu. 10. num. 366. &c. Rota decis. 483. num. 2. part. 1. divers. Cæsar de Graffiis decis. 115. num. 3. Gonzalez ad Regul. Mens. Glos. 5. num. 80. & Glos. 15. num. 26. Et in unà Conchen: Beneficii de Valent. 30. Martii 1582. coràm Ill. Card. Lancellotto fuit resolutum, istam qualitatem, quod non requirant personalem residentiam, non esse verificandam. Et in unà Virdunen; Canonicatus 23. Febr. 1587 coràm D. Gipsio fuit dictum, non esse opus probare, quod Capellania obtenta narrata ingratiis non requirat residentiam, eum beneficia simplicia de generali consuetudine residentiam personalem non postulent. Alex. consil. 1. num. 2. l. 7. Felyn. in cap. dilectus il 2. num. 1. de rescript. Et in unà Segobien: Canonicatus 24. Novem-*

(a) *Jo: Sylveira opusc. 2. resol. 25. q. 2. n. 12.*
(b) *Suarez l. 7. de legibus c. 5. circ. finem. Vasqu in 1. 2. disp. 177 c. ult. n. 75. Sanch. lib. 8. de matr. disp. 2. n. 10. ad fin Castropal. tr. 3. disp. 3. pun. 2. §. 3. n. 7.*
(c) *Del Bene de Immun. c. 14. dub. 5. sect. 3 num. 24.*
(d) *Cardin. de Luca Rel Cur. Rom. disc. 32. num. 66.*
(e) *Engel. Colleg Juris p. 1. in proœm n. 17.*
(f) *Jo. de Sylveira opusc. 2. res. 25. qu. 2. num. 13.*
(g) *Latter. de rè benef in appar. num 63. Card. de Luca de Judic. disc. 34. nu. 12. & disc. 37. nu. 20. & disc. 39. n. 31.*
(h) *Capitol. nolite 3. dist. 11.*

vembris 1588. coràm Ill. Card. Plato fuit dictum non obstare, quod non fuerit justificatum beneficia obtenta personalem residentiam non requirere, ut fuit expressum, quià hæc qualitas non est verificanda, ut fuit resolutum in dictâ Conchen. (*a*).

7. Paritèr in unâ Maceraten: Parochialis die 14. Martii 1575. coràm Lancellotto Rota inconcusse dixit, beneficia simplicia non requirere residentiam (*b*). Et in Nucerinâ Beneficiorum die 30. Octobris 1592. coràm Pamphilio, de beneficiis merè simplicibus, inquit: *quod hujusmodi beneficia non requirant residentiam, satis probatur ex eo, quod testes dicunt esse simplicia, prout etiam de jure præsumuntur. Ægid. decis. 676. Staphil. tit. de stat. & qualit. benef. in princip. Quæ de generali consuetudine residentiam non requirunt, ut post Card. & alios tradit Imola in cap. fin. num. 9. de Cleric. non resid. Felyn. in cap. dilectus il 2. num. 1. de rescript. Alex. cons. 1. num. 2. l. 7. & fuit resolutum 3. Martii 1582. in causâ Conchen. &c. Beneficii de Vallen. coràm D. Lancellotto, & alias sæpiùs &c.* (*c*). Totidem penè verbis utitur Rota in unâ Legionen: Præstimoniorum die 27. Novembris 1592. coràm eodem Pamphilio, asserens beneficia de jure præsumi, quod sint simplicia, quodque uti talia servitium personale, & residentię debitum non exposcunt. Quod sæpissimè resolutum fuisse affirmat (*d*).

8. Similitèr Rota in Abulen: Beneficii die 30. Octobris 1595. coràm Blanchetto, ità resolvit: *Quod beneficium, de quo agitur, non requirat residentiam, satis ex eo probatum videtur, quod testes dicunt esse beneficium simplex, quià omnia beneficia præsumuntur simplia &c. ut fuit resolutum in unâ Calaguritanâ Congruarum coràm bon. mem. Oradino, & per consequens de consuetudine personalem residentiam non requirit. Doctores in cap. final. de Cler. non resident.* (*e*). Satis est ergò, quod beneficia sint simplicia. Nàm hac qualitate positâ, statim ex consequenti resultat, quod secum ferant exemptionem à debito residentiæ. Talitèr ut in controversiis, & litibus, quæ interdùm super beneficiis emergunt, non fit necesse justificare, quod beneficium residentię debitum non exquirat, quippè habet præsumptionem pro sè: quâ de rè loquitur decisio ipsius Rotæ in eadem Abulen: Beneficii die 26. Junii 1596. coràm Littâ (*f*). Sicque onus probandi, quod beneficium secum ferat debitum residentiæ personalis, refunditur in illum, qui exemptionem à præfatæ residentiæ debito impugnat.

9. In aliâ quoque Decisione, Nullius, Beneficii die 28. Maii 1604. à Rotâ resolutum fuit, quod de generali consuetudine in beneficiis simplicibus residentia personalis non exigitur: quodque de jure unumquodque beneficium præsumitur esse simplex. Ad quem effectum allegat resolutionem editam in Calaguritanâ Congruarum die 16. Novembris 1571. coràm Oradino (*g*). Et in aliâ Alexandrinâ Beneficii die 18. Aprilis 1625. coràm Merlino, ipsa Rota repetit, quod præsumptio juris stat pro beneficio, quod sit simplex, citatque plures Decisiones Rotales: Indè concludit, *quod ex generali, & approbatâ consuetudine, dicendum est non requirere residentiam*: idque probat auctoritate Innocentii, Felyni, Alexandri, Rebuffi, Garciæ &c. necnon Rotę in Calaguritanâ beneficii de Arnedo die 22. Januarii 1622. coràm ipso Merlino (*h*). Semper ergò firma, & constans in hoc articulo, penè centies discusso, fuit Rota, quod beneficia merè simplicia sint à residentię debito exempta.

10. Adest alia solemnis Decisio in unâ Hispalen: Juris nominandi sub die 10. Octobris 1581. coràm Seraphino, in quâ dicitur nullibi caveri, *quod ubi quis non tenetur per sè residere, substitutum, qui pro eo deserviat, constituere non possit &c. Nèc obstat, quod de jure communi requiratur residentia in omnibus Beneficiis, quià consuetudo est in contrarium* (*i*). Sanè consuetudo valeat oneri residentiæ personalis Beneficiarios merè simplices, qui alioquin essent ab hoc debito exempti, ac liberi subjugare, talitèr ut, ubi talis consuetudo viget, beneficia simplicia non valeant à non residentibus possideri, uti declaravit pluries

eadem

(a) *Garcia de benef. p. 3. cap. 2.*

(b) *Rot p. 1. diversf. dec. 483.*

(c) *Garcia de benef. p. 5. c. 5. n. 64.*

(d) *Garcia p. 6. c. 4. num. 41.*

(e) *Garcia de benef. p. 11. c. 3. n. 299.*

(f) *Garcia de benef. p. 6. c. 2. dub. 4. n. 47.*

(g) *Rot. to. 4. diversf. dec. 12. collect. à Farinac.*

(h) *Rot. cor. Merlin dec. 169.*

(i) *Rot. coram Seraph. dec. 639.*

eadem Rota, & præsertim in Calaguritanâ beneficii de Navarrette die 20. Junii 1588. coràm Pamphilio, & in Cæsaraugustanâ fructuum die 4. Junii 1600. coràm Cordubâ (*a*). Si autèm consuetudo imponere potest onus residentiæ beneficiis, & Beneficiariis illud alioquin non habentibus; eccur quęso non illud ipsum amputare potest habentibus: Præsertim consuetudo, quæ jàm est generalis per totum Orbem, quàm omnes Ecclesiæ amplexæ sunt, & quam nulla Christianitatis Regio, nullumque genus hominum non frequentat?

(a) *Garcia de benef. par. 3. c. 2.*

11. Notabilis quoque est Rotæ Decisio in unâ Sarzanen: die 10. Junii 1615. coràm Damasceno. Agebatur in eâ de quodam beneficio simplici erecto novitèr ex bonis testatoris, qui præceperat idem beneficium conferri cuidam, postquàm suam missam novam cantasset, onere adjecto bis in hebdomadâ celebrandi. Dubitatum ergò fuit: *an prædictum beneficium esset Sacerdotale, & pro negativâ fuit resolutum, quià beneficia simplicia de jure non requirunt Sacerdotium, etiam si habeant annexam celebrationem missarum, quià potest suppleri per alium, nisi alitèr expresiè fuerit cautum in fundatione. Lapus alleg. 35. num. 3. & 4. quem sequuta fuit Rota in Romanâ Capellaniæ 23. Januarii 1589. coràm bon.mem. Card. Pamphilio, & in Lucanâ Capellaniæ 17. Decembr. 1593. coràm Gipsio, & in Tirasonen. Capellaniæ 9. Julii 1603. coràm mè* (*b*). Pronuntiatum ergò fuit hoc beneficium, sive capellania pro non Sacerdotali. Quarè? quià beneficia simplicia de jure non requirunt Sacerdotium: & quià celebratio missarum illis adjecta potest suppleri per alium, Sed hęc ratio sicut concludit pro exclusione Sacerdotis, ità etiam concludit prò exclusione oneris residentiæ: ergò residentię onus procul abest à beneficiis merè simplicibus.

(b) *Rota p. 4 divers. decis. 729. tom. 2. ap. Farinac.*

12. Notabilior adhùc est alia Tribunalis Rotæ decisio in unâ Calaguritanâ residentiæ 17. Februarii 1612. coràm Manzanedo, in quâ cum ageretur de arctando quemdam Beneficiarium ad residentiam personalem, tali se oneri subtrahentem, eo quod ejus beneficium esset simplex; *fuit resolutum pro confirmatione sententiæ Ordinarii Calaguritani: certi enim juris est, quod omnia beneficia ecclesiastica data in titulum, quantumcumque simplicia, inspecto jure communi, requirunt personalem residentiam: cap. sanctorum 70. dist. cap. quia nonnulli, cap. relatum, cap. conquerente, cap. intèr quatuor, cap. final. & ibi Innoc. num. 1. &c.* & alii, *de Cleric. non resid. Et quamvis beneficia simplicia ex generali consuetudine non requirant dictam residentiam, juxtà Innoc. ubi supr. &c.* & alios; *Ista tamèn generalis consuetudo cessat, & revertimur ad jus commune, stante aliâ speciali consuetudine, vel statuto talem residentiam requirente, juxtà Innocent. & alios suprà relatos in dict. cap. final. prædicta fuerunt firmata per Rotam in unâ Calaguritanâ de Navarrette 20. Junii 1598. coràm Pamphilio. Sed sic est, quod in nostro casu &c. adest prædicta specialis consuetudo de residentiâ personali, quin & statutum ejusdem Ecclesiæ &c. quo expresiè disponitur, quod beneficiati teneantur personalitèr in dictâ Ecclesiâ residere &c.* (*c*).

(c) *Rot. p. 3. divers. dec. 379. n. 1. tom. 2. ap. Farinac.*

13. Adactus ergò fuit Beneficiarius iste ad residendum, non quià beneficia simplicia immunitate non potiantur ab obligatione personalis residentiæ, sed quià consuetudo, & statutum Ecclesiæ, in quâ beneficium illud erat erectum, residentiam personalem specificè requirebant. Vides igitur, quod consuetudo in hâc materiâ tanti est roboris, & virtutis, ut ubi favet exemptioni Beneficiariorum merè simplicium ab onere personalis residentię, hi eo in loco ad residentiam nullatenùs obligentur. E contrà verò, ubi consuetudo eisdem Beneficiariis resistit; ibi ipsimet ad residentiam personalem inevitabilitèr obligantur. Et ità cum de generali consuetudine beneficia merè simplicia residentiæ onus excutiant; oportet, quod Contradictores probent, in eorum Regno, seu quolibet alio in loco, de quo ipsi intendunt effari; extare consuetudinem particularem exigentem à Beneficiariis merè simplicibus residentiam personalem, & destruentem præfatam consuetudinem generalem. Si hoc probant, causam vi-

vicerunt. Si ab ejus probatione deficiunt, à causâ quoque deiiciuntur praecipites.

14. Consuetudinem, inquam, generalem non residendi, opus est exinaniri à consuetudine particulari contraria, sive à statuto peculiari Ecclesiæ, quod Beneficiarios etiam simplices coarctet ad residentiam: ubi enim talis consuetudo, vel tale statutum est, ibi quoque prævalet obligatio residentiæ. Ubi verò neque statutum, neque consuetudo particularis viget, ut suprà; ibi corruit onus residentię personalis. Et ità Rota in unâ Casalen: Canonicatus 29. Novembr. 1613. coràm Manzanedo, inquit: *eum dicta Capellania sit simplex beneficium, ex generali consuetudine potiùs præsumitur libera à residentiâ. Innoc. in cap. fin. & ibi Card. num. 16. Imol. num. 9. Alex. de Nevo num. 10. de Cler. non resid. Felyn in cap. dilectus il 2. num. 1. de rescript. Alex. cons. 1. num. 2. lib. 7. Rebuff. in prax. ff. de dispens. de non resid. num. 8. Et licèt talis consuetudo cesset, & revertamur ad jus commune, stante statuto talem residentiam requirente &c. tamèn in casu nostro non docetur de aliquo statuto, quod inducat residentiam in dictâ capellaniâ* (a). Similia continentur in Calaguritanâ Beneficii 22. Januarii 1621. coràm Merlino (b). Sola ergò consuetudo particularis, vel eâ deficiente, statutum peculiare cujuslibet Ecclesię abolere valet consuetudinem generalem, eximentem Beneficiarios merè simplices ab onere personalis residentiæ: quæ consuetudo particularis, quod statutum peculiare, cum non adsit apud Ecclesias, & in regione, à quâ Contradictores conantur abigere præfatam exemptionem; restat ut Beneficiariis merè simplicibus sartatecta servanda sit immunitas ab obligatione residentiæ in loco beneficii obeundæ.

(a) *Rota p. 1. divers. decis. 489. nu 1. & 2. tom 2. ap. Farinac.*
(b) *Rota p. 4. rec. to. 2. dec. 337. n. 6. & 7.*

15. Posset addi Rota in Firmanâ Altaris 9. Decembris 1596. coràm Littâ, decidens de Capellâ, seu Altari: *Quod non requirat personalem residentiam, satis justificatur ex eo, quod est simplex beneficium &c. eum ex generali consuetudine simplicia residentiam non requirant, ut sæpiùs fuit resolutum* (c). Itèm Rota in Tirasonen: Capellæ 28. Novembris 1605. coràm Pamphilio, dicens: *Quod Capellania &c. non requirat residentiam, probatur ex concessione Michaelis &c. Ultrà quod talis præsumitur, ex quo de jure beneficia omnia præsumuntur simplicia. Ægid. decis. 676. Stapbil. in tit. de stat. & qualit. benef. in princ. quæ ex generali consuetudine residentiam non requirunt, ut post Card. & alios trad. Imol. in cap. fin. num. 9. de Cleric. non resid. Felyn. in cap. dilectus lib. 2. num. 1. de rescript. Alex. cons. 1. num. 2. lib. 7. & fuit resolutum in causâ Coneben: Beneficii de Velz. coràm Lancellotto, & aliàs sæpiùs* (d). Rursùs Rota in Bergomen: Capellaniæ 9. Decembr. 1624. coràm Manzanedo, firmavit, ut sequitur: *Quod autèm dicta Capellania sit simplex, & non requirat residentiam, ultrà generalem præsumptionem, secundum quam omnia beneficia censentur simplicia. Abb. in cap. recolentes circ. fin. de stat. Monach. Bellam: decis. 676. Rebuff. in prax. tit. fac. beneficium quotuplex num. 11. Rot. dec. 17. n. 1. p. 1. divers. benè probatur etiam ex testibus* (e).

(c) *Rota p. 2 divers. dec. 10. n. 3. ap. Farinac. tom. 2.*
(d) *Rota p. 1. divers. dec. 101. n. 8. ap. Farinac. tom. 1.*
(e) *Rot. p. 4. rec. to. 3 dec. 583. n. 9.*

16. Addi posset paritèr Rota in Firmanâ Jurispatronatus 23. Martii 1609. coràm Cavalerio, decidens: *Quod Capella &c. personalem residentiam non requirat, ultrà quod præsumitur de jure, & fuit dictum in unâ Placentinâ Canonicatus 1. Martii 1599. coràm Orano, & aliàs sæpè in Rotâ resolutum; probatur etiam ex edicto &c.* (f). Hę, atque aliæ Rotæ Decisiones afferri possent, posterioribus temporibus editæ; sed jàm innuisse antiquiores sit satis. Vide autèm Lector, quàm fortitèr, & inconcussè, non semel, sed penè centiès hoc Tribunal; nec uno, sed multis modis decidit pro immunitate Beneficiariorum merè simplicium ab onere residentiæ. Quodque sine magnâ ponderatione in his transire non oportet, est hoc, quod Rota pro tàm certâ, & ineluctabili habet hanc ipsam immunitatem, ut eam supponat, velut incontrovertibilem, & inconcussam: censeatque hanc rem esse talitèr extrà omnem difficultatis aleam, ut dubium non

(f) *Rota ap. Cavaler. dec. 55. n. 5.*

admittat, neque indigeat probatione, sed potiùs præsumatur tamquàm de jure, de generali nempè consuetudine in jus versâ, quod est ab omnibus observandum. Perpendant ergò Contradictores, quàm vasto itinere distet nova eorum opinio, sive conatus à limine veritatis; ad hæcque audita tandèm acquiescant.

CAPUT XVIII.

In quo proponitur, quod sentiant THEOLOGICI SCHOLASTICI *de Exemptione Beneficiariorum merè simplicium ab onere Residentiæ.*

SUMMARIUM.

1 *Utilis est in Ecclesiâ Dei Theologia Scholastica. Prosuntque Ecclesiæ viri literati ad refellendos adversarios, & ad instruendos inscios.*

2 *Ornamentum est Ecclesiæ, quod Beneficiarii merè simplices à residentiâ sint exempti.* Petri Aragonii *verba de residentiâ beneficiorum.*

3 *Distinguit Aragonius beneficia curata à non curatis, & inter non curata distinguit choralia, sive residentialia à merè simplicibus.*

4 *Beneficia merè simplicia possunt ab uno simul haberi. Hæcque beneficiorum pluralitas necessariò supponit exemptionem illorum à debito residentiæ.*

5 *Refertur doctrina* Dominici Soti. *Jus humanum per contrariam consuetudinem abrogatur, Habere plura beneficia non est contrà jus naturale, neque divinum.*

6 *Pluralitas beneficiorum, quoties licita est, involvit necessariò eorum exemptionem ab onere residentiæ. Nèc lædit Ecclesiam hæc exemptio.*

7 *Affertur doctrina* Gregorii Valentiæ *de pluralitate beneficiorum incompossibilium, e quâ deducitur admissio beneficiorum compossibilium, ut sunt merè simplicia.*

8 *In jure divino Papa dispensat ministerialitèr, declarando adesse causas, propter quas cessat ejus obligatio.*

9 *Ad plura beneficia incompatibilia necessaria est dispensatio cum legitimâ causâ. Ad plura beneficia verò compatibilia non est necessaria.*

10 *Ubi jus humanum non esset sublatum per consuetudinem, etiam ad plura beneficia simplicia consequenda, necessaria esset dispensatio.*

11 *Si absque dispensatione potest quis plura beneficia merè simplicia consequi, certè non tenetur in eis personalitèr residere.*

12 *Doctrina* Antonii Cordubensis *recensetur, asserentis non esse contrà jus naturale, vel divinum plura beneficia simplicia uni conferre.*

13 *Nèc jura divinum, aut naturale, neque Ecclesia læduntur per exemptionem beneficiorum merè simplicium ab onere residentiæ.*

14 *Innuitur doctrina* Gabrielis Vasquez *dicentis non esse contrà jus naturale, neque contrà voluntatem testatorum habere plura beneficia simplicia.*

15 *Interdùm est culpa plura consequi beneficia, iniquâ viâ, vel cum scandalo populi ad luxum fovendum: ut hoc infert onus residentiæ.*

16 *Eadem turpitudo cessat ob dignitatem personæ, cui plura beneficia necessariò sint. Consuetudo quoàd merè simplicia tollit necessitatem dispensationis.*

17 *Si-*

17 *Sicut non est contrà jus naturale, neque positivum habere eum causâ plura beneficia simplicia; sic non est contrà alterutrum exemptio eorum à residentiâ.*

18 *In eundem sensum cum aliis ait* Alexander Pesantius *docens, beneficia merè simplicia esse à residentię debito immunia.*

1. VAlde utilis, & proficua est in Ecclesiâ Dei Theologia Scholastica, & cohærentèr methodus, quo Theologi Scholastici utuntur prò veritatibus defendendis, quæ vel ad fidem pertinent, vel ad ecclesiasticam disciplinam (*a*). Tàm per ipsam scientiam etenim, quàm per ejusdem Professores, firmissimis principiis, ac fortissimis ratiociniis, retunduntur tela, quibus & hostes fidei, & impugnatores Ecclesiæ, & Sedis Apostolicæ detractores impetus facere, atque confusiones in populo Christiano sæpèsæpiùs producere connituntur. Quarè, declamabat D. Bernardus: *non ignoro quantum Ecclesiæ profuerint literati sui, sive ad refellendos eos, qui ex adverso sunt, sive ad simplices instruendos* (*b*). Et cum triplex sit utilitas Theologiæ: videlicèt ad tobur fidei, & Ecclesiæ firmitatem: Ad propagationem ejusdem fidei, & Ecclesiæ incrementum: Denique ad ipsius fidei, & Ecclesiæ ornamentum (*c*); Triplex quoque est utilitas Doctrinæ Theologorum, quam in scriptis redactam, posteritati universæ, ac præsertim Orbi Literatorum, ad cunctorum commodum reliquerunt. Horum nos hic præsidium invocamus: quo tametsi non egeamus ad causam fidei sustinendam; utimur tamen opportunè, ad rem firmandam, quæ ad Ecclesiæ pertinet ornamentum.

(a) *Vid. Christofor. Gillium Commentat. Theolog. lib. 1. tr. 1. c. 2. & seq.*

(b) *S. Bernard. serm. 36. in Cant.*

(c) *Idem Gillius loc. cit. c. 2. n. 1.*

2. Ornamentum etenim est Ecclesiæ militantis, quod, ad instar triumphantis, officiorum, & ministrorum diversitate decoretur (*d*): Et sicut habet Beneficiarios residentiæ debito adstrictos, ità etiam Beneficiarios habeat eodem onere destitutos: adeòque quod Beneficiarii merè simplices eâ inposterùm libertate, ac exemptione potiantur, quâ usque ad præsens tempus gavisi sunt. Atque ideò non sine ineffabili providentiâ Deus Ecclesiam suam, ne hoc ammitteret ornamentum, *per piè doctos, & verè spirituales viros, copiosissimis apparatibus etiam invictissimæ rationis armavit*, ut scribebat Beatissimus Augustinus in epistolâ ad Dioscorum (*e*). Audivimus ergò quid Theologi Scholastici de præfatâ libertate loquantur: & primo loco aures præbeamus doctissimo viro *Petro Aragonio* Ordinis D. Augustini, celeberrimæ Academiæ Salmanticensis publico Professori, qui in suis commentariis ad Summam D. Thomæ, occasione acceptâ de beneficiis ecclesiasticis eloquendi; talitèr effatur: *Advertendum est, quod ex beneficiis ecclesiasticis quædam sunt, quæ habent annexam curam animarum, ut Episcopatus, beneficia curata, aliæque dignitates similes. Et hæc omnia ex jure divino requirunt personalem residentiam, ut latè docet D. Thomas infrà quæst. 185. art. 5.* (*f*). De quibus tamen beneficiis hic non est sermo, quippè de illis extrà difficultatem est, quod eorum Beneficiarii ad residentiæ personalis debitum sunt adstricti.

(d) *Cap. ad hoc singula dist. 89.*

(e) *S. August. ep. 56. ad Dioscor. circ. finem.*

(f) *Aragon. in 2. 2. D. Thom. qu. 63. art. 2. §. secundo est advertendum f. 227.*

3. Prosequitur Auctor, & dicit. *Alia beneficia sunt, quæ licèt non habeant annexam curam animarum; requirunt tamen personalem residentiam, saltèm ex jure canonico, cujusmodi sunt Canonicatus, & alię Dignitates Ecclesiarum Cathedralium, & Collegialium, & etiam illa beneficia, quę vulgò appellantur* Beneficios Servideros. *Et quoniàm quantùm ad obligationem personalis residentiæ in hujusmodi beneficiis non potest assignari regula generalis; standum erit statutis, & consuetudinibus receptis uniuscujusque Ecclesiæ. Alia demùm beneficia sunt, quæ nec habent curam animarum annexam, nec aliquam requirunt residentiam: qualia sunt simplicia Sacerdotia, quæ vulgò* Præstamerias *dicuntur. Sub quo*

etiam nomine comprehenduntur Capellaniæ sub certo titulo solemnitèr ab Episcopo collatæ, ut benè notat Sylvester in verb. beneficium 4.§.fin.cum Gloss. in Clementin. 2. de decimis, & aliis (*a*). Distinguit ergò Aragonius beneficia curata à non curatis, & rursus non curata dicit, alia onus residentię preseferre, qualia sunt choralia, eisque similia: Alia neque curæ, neque chori, vel alterius personalis oneris debitum habere, & hæc sunt beneficia merè simplicia, de quibus loquimur. Nedùmque non revocat in dubium hic Auctor; sed imò supponit tamquàm omninò certum, quod beneficia merè simplicia secumferant exemptionem Beneficiarii ab onere residentiæ.

(a) *Idem Aragonius loc.cit.*

4. Deindè quibusdam interpositis subjungit: *Tertia conclusio. In beneficiis simplicibus, nec habentibus curam, nec residentiam exigentibus, qualia sunt* Præstameriæ, *nulla est necessaria dispensatio, ut eadem persona plura obtineat. Hanc conclusionem ponit Soto lib.3. de just. qu. 6. art. 3. concl. 4. quam tenent communitèr omnes DD. Et probatur manifestè, quià istorum pluralitas nullo jure est prohibita. Ex quo infertur, quod qui plura haberet per sè loquendo, nullum peccatum committeret. Dico per sè loquendo, nàm per accidens contingere poterit, ut hoc sit illicitum, tùnc scilicèt quando tot coacervarentur beneficia simplicia, ut congruentem Beneficiati sustentationem, juxtà qualitatem personæ, longè excederent* (*b*). Pluralitas beneficiorum, ut alibi non semel advertimus, secumfert indivisibilem exemptionem beneficiorum ab onere residentiæ: qui etenim plura ex illis possidet, cum non valeat eodem tempore sè in plures homines, & in plura corpora multiplicare, ut simul in diversis locis eisdem beneficiis famuletur; necessariò consequitur, quod omnia beneficia illa, si sint merè simplicia, obligatione careant residentiæ.

(b) *Aragon. ubi suprà §. 3. Conclusio f. 139.*

5. Audiamus secundo loco eximium Theologum *Dominicum Soto*, sacri Ordinis Prædicatorum, qui Concilio Tridentino interfuit, ac toti actioni, in quâ ibi de residentiâ Beneficiariorum tractatum est; verbis, & doctrinâ præsens adhæsit. Ait enim: *In beneficiis simplicibus, scilicèt neque habentibus curam, neque residentiam exigentibus, qualia sunt* Præstameræ, *nulla est necessaria dispensatio, ut plura eadem persona obtineat. Scio Glossas Sacrorum canonum in contrarium ire: Sed tamen non solùm jàm receptus usus, verum & ratio nostram conclusionem edocet. Est enim adnotandum fundamentum, quod ex S. Thomâ suprà desumptimus: videlicèt in his spectandum esse trinum jus, scilicèt divinum, naturale, & humanum: quorum hoc ultimum per desuetudinem legis, aut contrariam consuetudinem abrogatur. Quod autèm quis dico habeat simplicia beneficia, non est usque adeò contrà naturale jus, & divinum, ut consuetudo illud nequeat abrogare. Hoc patet, quoniam licèt habendus etiam oculus in istis sit ad justitiam distributivam, potissimum tamen adcommutativam, per quam Ecclesiis de ministris providendum est: ubi autèm residentia non est requisita, ibi Ecclesia non læditur ob præbendarum pluralitatem. Verum est Adrianum mitigare verbum dicendo, hanc non esse propriè abrogationem, sed derogationem, propterea quod talis provisio non potest fieri absque ullâ prorsus causâ, sed aliquâ interveniente. At verò jàm nùnc profectò licèt nulla interveniat ratio, conferuntur ab inferioribus Prælatis sine ullâ dispensatione* (*c*).

(c) *Soto de just. & jur. l. 3. q. 6 ar. 3. concl. 4 fol 94.*

6. Agit Sotus in hoc loco directè de pluralitate beneficiorum, an licita sit, necnè: sed indirectè agit quoque de immunitate Beneficiariorum merè simplicium ab onere residentię: quippè intantum non est licitum alicui plures Parochias, Episcopatus, Canonicatus, Dignitates, & alia Beneficia curata, vel choralia retinere, inquantum eorum singula exigunt onus residentiæ personalis, quo cessante, cessat prohibitio pluralitatis. Quarè correspectivè subsequitur, quod quià beneficia merè simplicia non secumferunt onus residentiæ; ideò plura, simul possunt sine dispensatione retineri: & quià plura possunt sine dispensatione insimul retineri; ideò Beneficiarii merè simplices sunt à residentię debito exem-

pti.

pti. Corruit quoque ex doctrinâ Soti suppositum illud jus naturale, & divinum, ac Ecclesię lęsio, quę multum exaggerantur ex adverso, profluere ex non impensâ beneficiis merè simplicibus residentiâ; nullum etenim jus divinum est, nullum ius naturale, quod hanc residentiam exposcat: nulla lęsio infertur Ecclesię subtractione hujus residentię. Imò ipsa lęditur adjectione hujusmet oneris, ubi non est per illud enim spoliatur Ecclesia libertate, quâ prędita erat, & liberâ fit captiva.

7. Accedat tertio loco nominatissimus Theologus *Gregorius de Valentiâ* Societatis Jesu Academię primũ Dilingensis, deindè Ingolstadiensis publicus Professor (*a*), qui eandem materiam pluralitatis beneficiorum pertractans, ità proloquitur. *Prima assertio: Pluralitas beneficiorum quorumcumque jure canonico est prohibita: & quidem pluralitas beneficiorum requirentium residentiam, & incompossibilium jure etiam divina prohibita est, eo ipso quod jure divino est præcepta residentia* (*b*). Nota quod, secundum hunc magnum Theologum, onus residentię Beneficiariis est ingestum, vel jure divino, prout infrà explicando, si beneficia sint incompatibilia, ideòque exigant residentiam: vel jure canonico: Sed beneficia merè simplicia non sunt incompatibilia, ideòque jure divino non exigunt residentiam: neque illam exigunt jure canonico, quià generalis consuetudo, cuncta hęc jura, si quę erant, abrogavit: ergò Clerici, & plura ex eis possunt insimul retinere, & ad serviendum illis personalitèr non adstringuntur. Porrò non aliam pluralitatem recognoscit hic Auctor esse prohibitam jure divino, quam beneficiorum residentialium, & cum exceptio firmet regulam in contrarium; sequitur, quod beneficiorum merè simplicium, quę residentiam non exigunt, pluralitas non est prohibita. Eâque admissâ pluralitate, corruit profectò residentię onus: non enim potest Beneficiarius in pluribus locis eodem tempore residere.

(a) *Anton. Baldassar Compend. ristret. delle Vite &c. in Greg. di Valenza fol. 98.*

(b) *Valent. tom. 3. disp 5. quæst. 7. pun. 2. §. 4. vers. prima assertio fol. 1133.*

8. Sequitur indè Valentia subiungens. *Sed dices, si residentia est de jure Divino, quomodo potest Papa dispensare circà pluralitatem beneficiorum impossibilium quoàd residentiam.* ℟. *In jure Divino, quod non est simul naturale in omni casu, & omni circumstantiâ (quale non est hoc ut disputas. de statibus) non dispensat Papa, ut agens principale, tollendo videlicèt obligationem, sicut facit in mero jure humano. Eo enim modo ille solus, qui tulit Legem, potest dispensare, vel is, cui ille dederit ad id potestatem. Potest tamen Papa in tali jure Divino dispensare ministerialitèr, hoc est ex officio, & cum auctoritate declarando, jam esse causas, propter quas equum sit, ità Deo ipso relaxetur talis pristina obligatio. Quod cum facit Pontifex; Deus, ut agens principale, tollit obligationem* (*c*). *Sed quæret aliquis ulteriùs, an etiàm sine dispensatione Pontificis possint extrà prædictos casus alicui conferri licitè plura beneficia. Ad hoc sit ordine tertia assertio. Plura beneficia, requirentia residentiam, nullo modo possunt conferri, vel obtineri sinè Summi Pontificis dispensatione, & causâ legitimâ: adeòut, si causa legitima dispensationis desit; qui obtinet, non sit tutus in conscientiâ. Probatur: nàm hujusmodi pluralitas est prohibita; & quidèm si habeat curam animarum, iure Divino, & nulla consuetudo obstat tali prohibitioni. Ergò requiritur dispensatio, cum præceptum non sit abrogatum.*

(c) *Valent. loco citat. ver. sed dices. fol. 1135.*

9. *Subdit posteà immediatè ipsemet Auctor. Quot autem requiratur causa legitima, ut quis tutâ conscientiâ obtineat; probatur: nam ut communitèr, & rectè dicitur: Papa non habet potestatem conferendi beneficia cum detrimento Ecclesiæ, sed in utilitatem ejus. Nequè enim est planè dominus beneficiorum, quippè cum non possit illa convertere licitè in proprios usus, ut docent D. Thomas, & Cajetanus hîc in responsione ad 3. sed est dispensator eorum, utpotè quæ sunt bona communia Ecclesię; juxtà illud Apostoli 1. Corinth. 4. Sic nos existimet homo, ut ministros Dei &c. Et ità jubentur ubi suprà in Conc. Trid. causæ dispensationum hujusmodi diligentissimè examinari. Quarta Assertio: Plura beneficia*

tia

cia simplicia eatenùs potest quis licitè habere, quatenùs id fuerit usu rationabili, & probatâ consuetudine receptum, dummodò tamèn ea beneficiorum pluralitas ob aliquam concurrentem circumstantiam non sit prava: ut esset, si indigno obveniret, aut alii digni tùnc negligerentur, cum boni communis detrimento &c. juxtà supradicta. Nunc enìm solùm asserimus per consuetudinem rationabilem, & approbatam, posse licitè haberi plura beneficia simplicia, spectando precisè hoc solùm, quod plura sunt. Ità asserit D. Thom. Quodlib. 9. art. 15. & Sotus lib. 3. de Iust. qu. 6. art. 3. & Navarrus in Manual. cap. 25. n. 128. Probatur: nàm cum solo jure humano hujusmodi beneficiorum pluralitas videatur prohibita; ubi probata consuetudo obtinuisset, ut plura eiusmodi beneficia, uni sine aliquâ dispensatione Superioris conferantur; meritò censeri posset illud jus humanum per consuetudinem contrariam esse abrogatum, ut etiam Navarrus adnotavit in Manual. cap. 25. n. 128. post D. Thom. Quodlibet. 9. art. 15. Et ità probabilissimè sentit Sotus lib. 3. de iustitiâ qu. 6. art. 3. in hujusmodi communitèr non esse opus aliquâ dispensatione.

10. Pergit Valentia, & addit: *ubi autem illud jus humanum vigeret, dispensatio est necessaria, quę quidèm adhùc potest habere locum post peculiarem prohibitionem Conc. Trid. sess. 7. c. 4. & sess. 24. c. 17. ut suprà notavimus ex sententiâ Navarri c. 25. n. 127. Et quidèm ubi eiusmodi pluralitas beneficiorum simplicium careret per sè omni vitio contrà jus naturale, ac proindè esset tantummodò contrà jus humanum; dispensatio Summi Pontificis in hujusmodi beneficiis simplicibus securum redderet à peccato, contrà jus humanum, eum, cui plura darentur, quamvìs non subesset legitima causa dispensandi. Nàm ut ex communi doctrinâ disputavimus tomo 2. qu. 5. de legibus p. 9. Superior dispensans sine causâ legitimâ in jure humano, quod ipse condidit, quamvìs peccet, tamèn verè reddit alterum securum in conscientiâ à peccato contrà id jus humanum, eo quod sè habet tùnc ut agens principale, cujus potestate potest tolli vinculum juris humani, etiàm causâ legitimâ deficiente. Nàm pratèr causam legitimam obligationis, ut lex obligaret istum, requiritur, ut voluntas Superioris obligandi illum perseveret, sicut etiàm eadem fuit necessaria, ut initio obligaretur. Hoc tamen intelligi debet tantummodò quoàd peccatum (ut dixi) contrà jus humanum, & quoàd pœnas ei juri fortè annexas. Nàm aliundè peccaret quis tunc, dispensatione injustâ utens (nisi fortè ignorantia eum excusaret (contrà legem naturę quatenùs turpis est pars, quæ sine causâ justâ est difformis toti, hoc est aliis de eadem communitate, qui jure illo, ac lege communi tenentur, à quâ ipse sine ratione eximitur, juxtà ea, quę de hoc disseruimus tomo 2. qu. 5. de Legibus p. 9.* (a)

(a) *Greg. de Valentia ubi supra.*

11. Vide quàm profundè, ac luculentèr Valentia probat beneficiorum diversitatem, & quod ex eis alia residentiam requirunt, alia verò non: sive alia sunt compatibilia, alia verò incompatibilia, proptèr debitum residentiæ. Quo debito posito, adhùc intrat potestas Summi Pontificis dispensandi super eo, quotiès justa causa concurrat interponendi dispensationem. In reliquis quâ parte loquitur de beneficiis merè simplicibus, argumentum de plano procedit: Nàm si licitum est uni Clerico absquè dispensatione plura obtinere beneficia merè simplicia; sine dubio etiam in illis residere non tenetur. Non enim potest pluribus in locis eodem tempore commorari. Ex quâ parte verò loquitur de beneficiis residentialibus; argumentum à maiori ad minùs in fortioribus terminis locum habet: nàm si vigore dispensationis Clericus, habens plura beneficia ex sui naturâ residentialia, non tenetur in eorum singulis residere; Multò fortiùs residere non tenetur, qui plura obtinet beneficia ex suo genere à residentię onere exempta.

12. Adest quarto loco *Antonius Cordubensis* egregius Theologus Ordinis Minorum, qui paritèr de beneficiis instituto sermone, ità proloquitur: *Tertia propositio quoàd beneficia non curata, quæ nequè residentiam ullam requirunt, est, quod talia, utpotè* prestamerę, *& hujusmodi, possunt ex causâ rationabili*

plura

plura haberi, etiàm sine ullâ dispensatione. Tùm quia sic habet usus, qui quatenùs oppositum est de jure humano, derogare sufficit illud. Tùm quia hoc non est contrà jus naturale, vel divinum; quia licèt in his sit oculus habendus ad justitiam distributivam; potissimùm tamèn ad commutativam, per quam Ecclesiis de ministris providendum est. Vbi autem nec residentia requiritur, nèc cura animarum est, ibi Ecclesia non læditur, nèc aliæ deformitates ob talium præbendarum pluralitatem notabilitèr consequuntur. Quamvis Adrianus hoc temperet, dicens non esse plenam juris abrogationem, sed derogationem, quatenùs sinè ullâ causâ talis provisio fieri non potest. Sed ut dixi jam sine ullâ causâ conferuntur à Prælatis Papæ inferioribus absquè aliâ dispensatione, ut de hoc latiùs Gloss. in dict. Extravag. Joan. 22. Execrabilis de præbendis &c. (a)

(a) *Carduba quæstionar. Theol. lib. 1. qu.10 propos.35.f.138.*

13. Recurrit hìc argumentum paulò superiùs indicatum, procedens à licitâ pluralitate beneficiorum merè simplicium, ad eorum exemptionem ab onere residentiæ. Docet enim Corduba, quod pluralitas hujusmodi beneficiorum nullum habet obstaculum, nisi à jure humano, cui jàm per usum contrarium est totalitèr derogatum. Additque, non esse contrà jus naturale, neque divinum, plura ex hisce beneficiis possidere, nec Ecclesiam lædi propter præfatam pluralitatem, quià beneficia illa non exigunt residentiam. Eâdem ergò ratione nihil urget Beneficiarios merè simplices ad debitum residentiæ, quià si quid est in contrarium, totum est de jure humano, cui jàm per contrarium usum est generalitèr derogatum. Et sicùt non leditur Ecclesia, nec violatur jus naturale, vel divinum per pluralitatem beneficiorum merè simplicium, sic & nullum istorum sequitur per exemptionem Beneficiariorum merè simplicium ab onere residentiæ. Si autem nec jus divinum, neque naturale violatur, neque Ecclesia læditur per exemptionem Beneficiariorum merè simplicium ab onere residentiæ. Si demùm jus humanum, residentiam ipsam exigens, est jàm ubilibet per contrariam consuetudinem abrogatum; quænam quæso de causâ: quonam jure subjugari possunt Beneficiarii simplices præfato oneri, ac in eis captiva reddi Ecclesia, quæ utque modo libera fuit?

14. Occurrit quinto loco *Gabriel Vasquez* Theologus profundissimus Societatis Jesu, qui propositâ quæstione: *Utrum liceat habere sine causâ, & dispensatione, plura beneficia, adeò simplicia, ut residentiam, & servitium non postulent, ut sunt præstameriæ* (b); Respondet: *De iis beneficiis in particulari solùm disputavit ex citatis Auctoribus Sotus, & Corduba, qui asserunt, quod licèt plures habere præstimoniales portiones sine dispensatione, & sine causâ aliâ excusante. Primò sine dispensatione, quoniàm ità, inquiunt, usus habet, qui derogare potuit jus humanum, quo universalitèr prohibetur pluralitas Beneficiorum quorumcumque. Et quamvis consuetudo derogare non possit, sine causâ excusante, jus naturale, quo prohibetur pluralitas beneficiorum; tamen quià pluralitas præstimoniorum non est contrà jus naturale; ideò sola consuetudo excusat à turpitudine, quæ est in pluralitate, quià illa solùm est à jure positivo. Quod ergò non sic contrà jus naturale pluralitas præstimoniorum, isti Auctores ex eo probant, quià ideò naturali jure prohibetur pluralitas, quià ex illâ sequitur, quod Beneficiarii non resideant in altero beneficio. Insupèr sequitur diminutio cultus divini, & defraudatio voluntatum Testatorum. Sed in præstimoniis nullum istorum inconveniens sequitur, cum illa nec residentiam, nec servitium requirant aliud, quam horarum recitationem, quæ ubique persolvi potest.* Ergò plura ex his merè simplicibus beneficiis licitè possunt insimùl possideri. Datâ autem hac simultaneâ pluralitate ipsorum beneficiorum, sequitur ex consequenti exemptio, & immunitas Beneficiariorum merè simplicium ab onere residentiæ.

(b) *Vasqu. Opusc. de benef. c. 4. §.2. dub. 8. num. 204 f. 458.*

15. Prosequitur deindè Vasquez. *Addunt tamèn isti Auctores, quod ut plurimum ista beneficia in unum coacervare, non caret culpâ veniali gravi, & aliquandò mortali, proptereà quod iniquâ viâ, aut saltèm cum scandalo populi illa possi-*

possidentur, & aliquandò ad majorem luxum, & superfluentiam. Navarrus in Summâ Latinâ cap.25. num.125. & 129. universalitèr videtur docere, quod si alterum beneficium sufficiat congruæ sustentationi, non potest quis aliud habere, nisi ex rationabili causâ, & dispensatione. Idem sentire videtur Sylvest. Verbo Beneficium 4.q.2. quando alterum congruæ sustentationi est sufficiens. Sed Sylvester, ni fallor, loquitur de beneficiis servitoriis. In hâc quæstione mihi videtur alitèr dicendum, quod jure naturali hæc Præstimoniorum *pluralitas, solùm eam turpitudinem habet, quod si uni plura conferantur, justitiæ distributivæ proportio non servetur, dùm uni conferuntur, quę in pluribus erant distribuenda. Cætera enim, ut benè Sotus, & Corduba probavit, non habent locum in iis beneficiis, siquidèm nullum servitium postulant, nec residentiam. Hæc autem turpitudo contrà justitiam distributivam tollitur: primò, si uno duo conferantur, quorum alterum non sufficiat sustentationi, illud enim, quod tenue est, non est dandum alicui per se, sed simùl cum alio; saltem in hoc non erit acceptio personarum (a).*

(a) Gabriel. Vasquez loc. citat.

16. Pergit idem Auctor subdens. *Secundò tollitur hæc turpitudo, ratione personæ, cui conferuntur, si personę dignitas expostulet plura beneficia, ut congruè alatur, & quià maximè utilis speratur esse Reipublicæ Christianæ, ut Doctor; aut alius magnæ auctoritatis. Hoc autem non debet esse occasio conferendi plura beneficia ad luxum, & superfluitatem vitæ. Si ergò aliqua ex iis, vel alia similis causa intercedat, licitè potest quis accipere plura beneficia hujusmodi, & illa petere, nec erit injustitia aliqua in hoc. Quod si similis causa non adsit, existimo nec consuetudine, nec dispensatione Papæ, posse aliquem plura sic beneficia adquirere. Et hoc dictum puta de pluralitate beneficiorum, quorum alterum tantùm residentiam requirit, alia verò non, tunc enim idem est, ac si omnia essent sine curâ, & obligatione residendi. Quantùm verò ad dispensationem in pluribus beneficiis, existimo, quod etiam causâ interveniente prędictâ, requiritur dispensatio post Concilium: quod universalitèr docet esse tenendum Navar. ubi suprà, quià Concilium sess.24. decreto de reformatione cap.17. universalitèr, quorumcumque beneficiorum cujuscumque qualitatis, pluralitatem prohibet; ergò licèt causa interveniat excusans, quoàd obligationem juris naturalis, tamen requiritur juris positivi etiam dispensatio, & ità sola causa non est sufficiens, nisi decretum Concilii, consuetudine esset abrogatum quoàd hoc, quià vim haberet in hoc consuetudo. Unum verum est, quod docet Navar. cap. illo 25. num.127. quod sine dispensatione licitum esset habere duo beneficia, quorum alterum congruæ sustentationi non sufficeret, modò alterum residentiam saltèm non requirat, ut decernitur ex eo capite, ibi enim conceditur, quod duo beneficia, quorum utrumque non requirat residentiam, & alterum non sufficiat, possunt uni conferri (b).*

(b) Idem Gabriel. Vasquez ubi supr.

17. Ex quo toto discursu patet, quod Vasquez expresè supponit velut certum, & inconcussum, beneficia merè simplicia nullum involvere debitum residentię. Et imò illa per hoc distingui ab aliis, quod Curata, & Choralia, seu habentia debitum personalis ministerii, exigunt residentiam: simplicia verò isto onere carent. Traducendo posteà, ut alibi factum est, argumentum à licitè permissâ pluralitate beneficiorum merè simplicium, ad eorum exemptionem à debito residentię; patet ex doctrinâ Vasquez, quod sicuti non est contrà jus naturale habere plura beneficia merè simplicia: sublatumque est jus positivum, eandem pluralitatem interdicens, ac tota tollitur turpitudo, deformem reddens ipsam pluralitatem, quoties justa causa eorum retentionis concurrit; ità etiam non est contrà jus naturale exemptio Beneficiariorum merè simplicium à debito residentiæ: sublatumque est jus positivum illam deposcens: Quià tandèm justæ causæ concurrunt, ipsam exemptionem promoventes, ideò rè totâ ritè, & rectè perpensâ; nil aliud est veracitèr concludendum, nisi quod Beneficiarii merè simplices sunt à personalis residentiæ debito exempti.

18. Fusè

18. Fusè loquentibus hâc de rè Theologis, unum addimus *Alexandrum Pesantium*, breviusculè de rebus Theologicis perorantem, & appositè ad materiam nostram dicentem. *Simplex beneficium aliquandò opponitur curato, & hoc modo continet omne beneficium non curatum. Sed sumitur etiam strictè, & tùnc significat beneficium non curatum, quod nec est prælatura, nec dignitas, nec ullus canonicatus. Et hujusmodi beneficium simplex aliquandò dicitur esse sine servitio, quando scilicèt Beneficiarius nihil aliud tenetur facere, quàm recitare horas: hujusmodi sunt beneficia, quæ vocantur præstimeria. Aliquandò dicitur esse cum servitio, ut quando Beneficiarius pratèr horas debet aliud facere, verbi gratia facere sacrum, cantare &c.* (a). Sentit ergò Pesantius, quod beneficia simplicia, strictè sumpta, quæ nos hùcusque semper vocavimus beneficia merè simplicia, sunt à residentiæ personalis debito exempta. Quod verum est, nedùm si carent quocumque alio onere, præterquàm officii divini, verùm etiam si onus alicujus alterius servitii habeant, uti missas celebrandi &c. quotiès fundator expressè non intenderit personam Beneficiarii obligare: cum extrà hunc casum hujusmodi onera satis possint per substitutum impleri. Alios Theologos adjungere facile esset, sed nostrum non est hìc omnes, qui de præsenti negotio sunt locuti, congerere. Sufficiant jàm allegati: nàm quibus isti non sufficiunt; nec etiam illorum uberior numerus esset satis. Nos intentum nostrum habemus, quotiès ostendimus, quod etiam Theologi Scholastici exemptionem, & immunitatem Beneficiariorum simplicium tuentur ab onere servitii personalis, & residentiæ: hoc etenim est scopus, & propositum præsentis Capituli, quo jàm ad subsequens pertransimus.

(a) *Pesantius Comment. in D. Thom.* 2. 2. *qu.* 62. *art.* 2. *disp.* 2. *fol.* 680.

CAPUT XIX.

In quo affertur doctrina THEOLOGORUM MORALIUM *probans, quod Beneficiarii merè simplices sunt à Servitii personalis, & Residentię debito immunes.*

SUMMARIUM.

1 *Affluit copia Moralistarum eximentium Beneficiarios merè simplices à debito residentiæ. Primus allegatur* Joannes Azorius *Lusitanus.*

2 *Omne beneficium de jure communi an exigat residentiam. Canones non excludunt servitium Ecclesiæ per alios præstitum, quàm per Beneficiarium.*

3 *Præstimonia, & beneficia simplicia ex consuetudine residentia non exigunt, & satis est, si eisdem per alium deserviatur.*

4 *Cum Beneficiarii merè simplices, divino, & naturali jure apud suas Ecclesias morari non teneantur, potuit consuetudo introduci, exclusiva eorum residentiæ.*

5 *Canones dicentes, aliqua beneficia non exigere debitum residentiæ, intelliguntur de illis, quæ consuetudine, vel privilegio, aut statuto, non eam requirunt.*

6 *Aliqua beneficia simplicia sunt quibus Beneficiarii, nec per seipsos, neque per alios debent deservire.*

7 *Quod Ecclesiæ debito servitio non destituatur, hoc est juris naturalis: quod verò ei serviatur à Beneficiario per sè, vel per alium, hoc est juris canonici.*

8 *Sequitur* Valerius Reginaldus *Burgundus, asserens priùs, quod omnia beneficia curam habentia, & Choralia, residentiæ debito coarctantur.*

9 *Quòd beneficia simplicia ex canonibus non concluditur, debere Beneficiarios per sè ipsos Ecclesiæ deservire, stante contrariâ consuetudine.*

10 *Refertur doctrina* Pauli Layman *Theutonici, explicantis quid sit residere, & quomodò differat ab interesse. Ad neutrum tenentur Beneficiarii simplices.*

11 *Beneficia Choralia exigunt residentiam ex Concilio Tridentino. Residentia alia est præcisa ad præstandum servitium, alia causativa ad fructus lucrandos.*

12 *Quænam sint beneficia compatibilia, & incompatibilia. Plura compatibilia simul haberi possunt: quod excludit ab eis onus residentiæ personalis.*

13 *Plura beneficia merè simplicia uni Clerico sine dispensatione conferri possunt: à quo valet argumentum ad eorum exemptionem ab onere residentiæ.*

14 *Consuetudine an tolli possit obligatio residendi in beneficiis curatis, ut in aliis, quæ de sui naturâ sunt incompatibilia?*

15 *Super residentiâ in curatis ex causâ Papa dispensat. Consuetudine autem induci potest quidquid privilegio, vel dispensatione valet obtineri.*

16 *Si consuetudo valet beneficia alioquin exempta, ad residentiam arctare: cur hanc immunitatem non poterit beneficiis merè simplicibus impertiri?*

17 *Ex*

17 *Ex* Thomâ Sanchez *Hispano*. *Clericus sortitur domicilium in loco, ubi habet beneficium residentiale*. *Beneficia simplicia non exigunt residentiam*.
18 *In Concilio Compostellano proposita fuit arctatio Beneficiariorum merè simplicium ad residentiam, sed rè seriò examinatâ destitum est à conatu*.
19 Andream Molfesium *ingenti elogio affecit Collaterale Consilium Neapolitanum*. *Sentit autem beneficia simplicia non exigere onus residentiæ*.
20 *Episcopus cogere non potest Beneficiarios simplices ad residentiam*. *Contrariâ tamèn consuetudine potest introduci oppositum*.
21 *Beneficia merè simplicia non sunt incompatibilia, quià non requirunt debitum residentiæ personalis*.
22 *Refertur doctrina* Martini Bonacinæ *celebris Moralistæ, plures rationes adducentis pro antefatâ exemptione, quarè nec posse cogi, nec peccare, si non resideant memoratos Beneficiarios merè simplices*.
23 Vincentius Filliuccius *asserit potuisse exemptionem prænotatam consuetudine introduci, cum solo juri canonico inniteretur contrarium onus residentiæ*.
24 *Jàm ergò Moralistæ omnium penè Nationum favent exemptioni beneficiorum simplicium ab onere personalis residentiæ*.
25 *In rebus humanis non vi, sed justitia est agendum*. *Bonumque est referre multa motiva immunitatis præfatæ tàm à ratione, quàm ab auctoritate petita*.

1.
Ado exuberans est numerus Theologorum Moralium, qui de immunitate Beneficiariorum merè simplicium à residentiæ debito sunt locuti, ut eorum copia potiùs, quàm inopia difficultatem ingerat procedendi in hoc Capitulo ad normam, quam in præteritis observavimus. Intèr numerosam ergò ubertatem Moralistarum, hìc multis prætermissis, aliquos tantummodò seligemus, ac successivè notabimus, viros doctos, pios, & æquanimes, qui nec nimium laxas, neque nimium rigorosas sententias amant, sed mediâ quadam viâ procedunt, auream mediocritatem tenentes, & *reddentes quæ sunt Cæsaris Cæsari, & quæ sunt Dei Deo* (*a*): ut ex eorum doctrinâ uniformi, constantèr assertâ, & rationibus, atque aliorum Doctorum testificationibus roboratâ, pateat, quid de quæstione, quam habemus præ manibus, sit dicendum. Et in primis *Joannes Azorius* Lusitanus Societatis Jesu, egregius Theologus (quem laudant Antonius Baldassarius (*b*), & alii) quæstione motâ ex proposito de residentiâ eorum, qui obtinent ecclesiastica beneficia: & firmatâ velut rè certissimâ, & inconcussâ, quod Episcopi, Abbates, Parochi, aliique curam animarum habentes, necnon alii dignitatem, administrationem, vel officium tenentes, & sic ad psallendum in choro, vel ad serviendum Ecclesiæ mancipati, onere assiduæ præsentiæ, sive residentiæ personalis debito sunt adstricti; descendit ad inferiora beneficia sic dicens.

(*a*) *Matth. cap. 22. num. 21. Lucæ cap. 20. num. 25.*

(*b*) *Anton. Baldassar. Compend. ristret. delle Vite &c. in Giot. Azorio f. 76.*

2. „ Sed dubitatur an singula alia beneficia simplicia assiduam Beneficiarii „ præsentiam jure postulent? Communis est intèr Juris Canonici peritos senten- „ tia, omne beneficium, quamvis simplex, eam jure communi requirere. Sic „ Innocentius, Hostiensis, Joannes Andreas, Panormitanus, & alii. cap. ult. & „ cap. quià nonnulli, de Cler. non resid. Itèm Glossa in cap. quià nonnulli, cap. „ conquerente, cap. relatum eod. tit. quos omnes Auctores citat, & sequitur „ Joann. Selva de benef. par. 4. quæst. 1. & Rebuff. in loco præallegato (*c*). Nèc „ dissentiunt ab illis Angelus Rosella, Sylvester, Tabien. in iisdem quoque locis „ suprà productis. Navar. in Manuali cap. 25. num. 121. Idque colligunt ex iis „ locis, quos subiiciam, ex cap. ult. cap. conquerente, cap. quià nonnulli de „ Cler. non resid. & cap. ult. dè rescript. in sexto, ubi dicitur, beneficium pro-

(*c*) *Jo. Azor. Instit. Mor. par. 2. lib. 7. cap. 3 fol. 494.*

„ ptèr officium dari, & ex cap. ſuper inordinatâ, de præbend. ubi habetur, „ pueros non eſſe idoneos ad beneficia, cum illis inſervire non poſſint, videlicèt per ſeipſos, nàm per alium poſſent. Et quamvis quibuſdam videatur id „ apertè non colligi ex iis, quos attulimus juris canonici locis, nec ex aliis, „ quos Gloſſa commendat; eo quod ſolùm in iis canonibus habeatur, mini„ ſtros in Eccleſiis conſtitui, ut in illis inſerviant, & ſuum munus, & officium „ exequantur, quod poteſt intelligi ità, ut vel per ſeipſos, vel per alios, in „ ſui locum ſuffectos, id faciant; Ego tamèn magis cum jure communi puto „ congruere, omne beneficium quodcumque illud ſit, aſſiduam in Eccleſiâ „ Beneficiarii præſentiam canonico jure depoſcere. Idem colligi videtur ex „ cap. ſanctorum diſt.70. cap. Clericos, diſt.71. cap. Eleutherius, diſt.91. cap.1. „ 21. quæſt.1. Item in cap. quià nonnulli, de Cler. non reſid. ex Concilio Late„ ranenſi illud aſſertur. Cum igitur Eccleſia, vel eccleſiaſticum miniſterium „ committi debuerit, talis ad hoc perſona quæratur, quæ reſidere in loco, & „ curam ejus valeat per ſeipſum exercere. Sic ibi.

3. Deſcendit poſteà ad aliam quæſtionem dicens. „ Quærat aliquis, an „ Præſtimoniales portiones habeant onus annexum, ut qui eas habet, reſidere „ jure cogatur? Quidam ſentiunt, eos habere, quando quis ea habet jure, & „ nomine, ac titulo beneficii. Id probant non aliâ ratione, niſi quià ſunt be„ neficia eccleſiaſtica, & omne beneficium, etiam ſimplex, jure communi „ tale onus ſecum affert. Menochius in tract. de arbit. Judic. lib.2. Centur.3. „ cap.102. num.55. dicit, idem juris eſſe de his beneficiis, quod de cęteris be„ neficiis eccleſiaſticis ſimplicibus. Meo judicio, eo ipſo, quod ſunt beneficia „ eccleſiaſtica, habent jure communi hujuſmodi onus annexum; ſed conſuetu„ dine in Hiſpaniâ, ubi ſunt multa hujuſmodi beneficia, receptum eſt, ut ta„ les Beneficiarii abeſſe queant à ſuis Eccleſiis, & nihilominùs fructus acqui„ raut: nec per alias inſervire in Eccleſiis cogantur. Sic etiam uſu, & con„ ſuetudine videtur receptum fuiſſe, ut Clerici alia ſimplicia beneficia, à Ca„ nonicatibus, & portionibus diſtincta, habentes, à ſuis Eccleſiis licitè abeſſe „ poſſint, dummodò tamen alias ſubſtituant, qui in ipſis inſerviant. Non ſine difficultate eſt, ut alibi per nos in hoc opere ponderatur, an verè de jure beneficia merè ſimplicia exigant reſidentiam, & num dentur jura, de illis præcisè loquentia. Sed in ſuppoſitione quod dentur, docet Azorius eadem noc obſtare, quandoquidem generalis conſuetudo in contrarium ipſamet jura penitùs abrogavit. Indè ad aliam quæſtionem deſcendit dicens.

4. „ Quæres itidem; An potuerit hæc conſuetudo introduci, & jus ca„ nonicum abrogari? Reſpondeo cum Gloſſ. communi, ut ait Mandoſ. in regu„ lâ 1. Concell. quæſt.13. num.8. omnium conſenſu recepta in cap. cum omnes „ de conſtit. & cap. dudum 2. de Elect. hauc conſuetudinem licitè introduci „ potuiſſe, quià jus ſcriptum ſive civile, ſive canonicum, poteſt conſuetudine, „ vel ex toto, vel ex parte aboleri. At Clerici ſimplicia beneficia obtinentes, „ jure tantùm canonico, non naturali, vel divino in ſuis Eccleſiis commorari, „ & adeſſe coguntur, tametſi negari non poſſit, jure naturali eos debere ità ſuis „ Eccleſiis conſulere, ut debito non careant miniſterio, nec ſuis debitis mini„ ſtris, & neceſſariis fraudentur, aut deſtituantur. Gloſſam ſequuntur Hoſtien. „ Joan. Andr. Anton. in cap. ex parte de conceſs. præben. Panormit. in cap. tuę, „ de Cler. non reſid. Profectò ingens eſt vis conſuetudinis, quâ fieri *licitum*, „ *quod ratione conſtat eſſe probibitum* „ ſuggerebat D. Gregorius (*a*). Eam eſſe, *jus quoddam moribus inſtitutum* „ docebat D. Iſidorus (*b*). Illam tandem tantâ exiſtimatione colendam eſſe clamabat D. Auguſtinus, ut „ *ſicut prævaricatores legum divinarum*; *ità contemptores conſuetudinem eccleſiaſticarum coercendi ſint* (*c*). Quis ergò in dubium valeat revocare, pro veritate loquendo, quod generalis conſuetudo potuerit ritè, & rectè onus reſidentiæ Bene-

(a) *S Gregor. lib.2. indict.2. epist.121.*

(b) *S. Iſidor. Etymolog. lib.2.*

(c) *S. Auguſt. epiſt. ad Caſulanum.*

Beneficiariis merè simplicibus omninò subtrahere, & jura humana, si quæ unquàm fuerunt contrarium decernentia, totalitèr abrogare?

5. Sequitur Azorius. „ At dicens: si generatim singuli Beneficiarii jure communi præsentes esse debent, cur Canones aliquandò dicunt, beneficia alia esse, quæ Beneficiarii præsentiam assiduam requirant, alia non item? Quod si verum est, consequitur, ut eam non omnia beneficia jure communi deposcant? Respondeo, cum canones, & decreta dicunt, nonnulla beneficia præsentiam Beneficiarii non poscere: id locum habere in multis beneficiis, non quod Clerici ea habentes jure communi in suis Ecclesiis adesse non debeant, sed quod Beneficiarii præsentiam talia beneficia non postulent statuto, privilegio, vel consuetudine, vel jure speciali: ac proindè hæc sunt beneficia, quæ Canones aliqui dicunt Beneficiarii præsentiam non requirere, usu videlicèt, ac consuetudine, speciali jure, vel statuto, vel privilegio, cetera verò juris communis regulam retinent, ac servant, ità ut nullâ consuetudine Clerici ea habentes possint ab Ecclesiis abesse. „ Optimam est hæc responsio: sed nihilominùs vis argumenti satis patefacit, quod quamvis aliqua jura trahi possint ad oneranda cujuscumque speciei beneficia, etiam simplicia, debito residentiæ personalis; tamen ipsa jura non clarè loquuntur de beneficiis merè simplicibus. Et in hypothesi etiam quod clarè de his paritèr loquerentur; opponi eis possunt alia jura Beneficiarii præsentiam assiduam non requirentia. Factâque collatione intèr utrimque sic opposita jura, resultat, quod rigorosè dici non potest, de jure communi beneficia merè simplicia onus involvere personalis residentiæ, sed potius esse à tali debito immunia.

6. Deindè quærit Azorius: „ An consuetudine introduci quæat, ut simplices Beneficiarii, qui nec sunt Canonici, nec Portionarii, absint à suis Ecclesiis, ità ut nec per sè ipsos, nec per alios, in suum locum suppositos, inserviant? Archidiaconus in cap. Sacerdotibus, dist. 31. & Jo: Lignanus in cap. cum omnes, de constit. negant, talem consuetudinem, vim, & locum habere: quià esset oneri Ecclesiis? Respondeo, intèr simplices Beneficiarios plerosque esse, qui consuetudine à suis Ecclesiis licitè absint: ità tamen, ut alios sibi sufficiant ad inserviendum Ecclesiis; alios verò esse, qui licitè absunt, nec ullos in sui locum substituunt: cujus generis Beneficiarii sunt, qui in Hispaniâ, præstimonia, sive *præstimoniales* portiones obtinent, hi etenim ità licitè à suis Ecclesiis, etiam in perpetuum absunt, ut nec etiam per alios in sui locum subrogatos inserviant. Undè quidam in eâ sunt opinione, ut putent hujusmodi præstimonia, sive præstimoniales portiones, beneficia non esse: nàm beneficium propter officium confertur: sed qui hæc habent beneficia, liberi sunt, & immunes ab omni onere, & ab omni alio munere, & officio, præterquàm ab obligatione recitandi preces horarias, ità ut nullo jure cogantur in Ecclesiis, sive per sè, sive per alios inservire; ut propterea arbitrentur, præstimonia esse instituta tanquàm portiones quasdam ex beneficiis ecclesiasticis detractas ad juvenes litterarum studio juvandos. „ Vera, & totalis ratio, cur Beneficiarii merè simplices neque per sè, neque per alium deservire debeant in loco beneficii, non est, quia illa non sint beneficia, sed quià beneficia merè simplicia, ut sic, nullum exigunt servitium personale, pratèr officii divini recitationem, quæ ubique fieri potest. Quod si aliqua ex his beneficiis onus ulterius habent alicujus operis, exercendi in loco beneficii, ut est missas ibi celebrare, festum aliquod solemnizzare, eleemosynas dispensare, & similia; tunc Beneficiarii non per sè, sed per accidens, tenentur, si ipsi absint, aliquem alium substituere, qui talia opera exerceat: extrà quem casum substitutio hæc, quantum ratio beneficiorum merè simplicium de sè poscit, necessaria non est.

7. Subdit proindè Azorius: „ Ego autem suprà suo loco dixi, probabile esse

„ esse, hæc præstimonia talem originem habuisse. Sed quidquid sit de eorum
„ initio, & institutione; modò dubitari non potest, esse verè, & propriè bene-
„ ficia ecclesiastica: quoniàm Ecclesia potuit efficere, ut ejusmodi præstimonia,
„ præstimonialesvè portiones essent beneficia, quamvis ab origine suâ non fuerint
„ talia: aut si talia erant, certè erant ad Canonicos, & alios Beneficiarios su-
„ periores, subsidio aliquo sublevandos, & usu, & consuetudine introduci po-
„ tuit, ut Clerici hujusmodi beneficia obtinentes, & licitè à suis Ecclesiis absint,
„ & nullos sibi subrogent, qui in Ecclesiis inserviant. Nàm etiam more, & usu
„ inposterùm introduci poterit, ut reliqui etiam Beneficiarii simplices, præser-
„ tim Canonicis inferiores, à suis Ecclesiis absint, nec ullos sibi sufficiant, dum-
„ modò tamen Ecclesiæ aliis debitis ministris non careant, & Beneficiariorum
„ absentia non præbeat liberam otiosè vagandi facultatem: quod enim dicti Be-
„ neficiarii per sè, vel per alios debeant Ecclesiis inservire, partim est, ut
„ dixi, juris naturalis, partìm Canonici dumtaxat. Juris naturalis est, Eccle-
„ siam debito sibi ministro, & necessariò non destitui, hoc est, cum indiget, eo
„ non fraudari: sed canonici juris est, ut Beneficiarius quisque per se, vel per
„ alium inserviat, etiam cum aliundè Ecclesiæ commodè inservitur. Sic Joan-
„ nes Selva de beneficiis par.4.quæst.2.num.2.&c. „ (*a*). Adeò clarè Azorius fir-
mat immunitatem Beneficiariorum merè simplicium ab onere personalis resi-
dentiæ, ut sit superfluum hìc quidquam ulteriùs de ipsius mente proponere.

(a) *Joan. Azor. Inst. Mor. p.2.l.7.c.3 f.494*

8. *Valerius Reginaldus* egregius, & ipse Theologus Societatis Jesu, natione Burgundus, in suâ praxi fori pœnitentialis, agit de obligatione residentiæ, qua Beneficiarii adstringuntur, & pro certo ponit, quod omne beneficium, cui animarum cura commissa est (sive in foro interiori tantùm, ut est parochia; sive in exteriori tantùm, ut est Archidiaconatus, cum jurisdictione absque pastorali curâ; sive in utroque foro simùl, ut est Episcopatus, ea quodlibet aliud beneficium, cui jurisdictio, & pastoralis cura insimul est adnexa) tenetur ad residentiam, per *cap. ad hæc, & cap. extirpandæ §. qui verò de præbend., & cap: quià nonnulli de Cler. non resid. & cap. licet de elect. in 6. & Concil. Trid. sess. 6. & 23. cap.1. de reform.* Idipsum statuit de beneficiis habentibus ecclesiasticam dignitatem, institutam ad conservandam, vel augendam ecclesiasticam disciplinam, ut est Præpositura, Decanatus, Præcentoria &c. ex dicto *cap. ad hæc, & cap. ex parte vestrâ, cap. intèr quatuor. cap. ex parte tuâ de Cler. non resid. Concil. Trid. sess.24. cap.12. de refor.* (*b*). Indèque gradatim descendendo ad Canonicatus, horum quoquè possessores ad personalem residentiam arctari docet, nixus citato *capitulo 12. sess.24. Conc. Trid. & cap. de cæterò: cap. tuæ: cap. cum dilectus: cap. cum ad hoc, de Cler. non resid.* quod & habere locum ait in Assisiis, aut Mansionariis, vel habentibus præbendam, sive portionem, aut aliud beneficium, canonicali inferius, ad servitium Ecclesiæ personale obligans, ex dicto *capitulo cum ad hoc de Cler. non resid.* Proùt etiam locum habere asserit, in Vicariatu perpetuo Ecclesiæ parochialis: qui in substantiâ non est aliud, quàm beneficium parochiale, ac uti tale, onus exigit personalis residentiæ per *cap. finale de offic. Vicarii* (*c*).

(b) *Reginald. lib.30. tract.3.c.5. n.49.*

(c) *Reginald. lib.30. tract.3. loc. cit.*

9. Tandèm ad beneficia merè simplicia perveniens, hæc, quę subsequuntur, proponit. *De cæteris autem beneficiis non est ità certum: nam etsi Doctores (quos satis magno numero Azorius &c. refert, & sequitur) communitèr asserant omne beneficium jure communi residentiam requirere, quià ex cap. quià nonnulli cap. relatum, cap. conquerente de Cleric. non resid. cap. final. de rescript. in 6. beneficium datur propter officium, quod quidem requirit præsentiam personæ in loco, quo ipsum debet exerceri; Nihilominùs indè nihil amplius videtur colligi de necessitate, quam quod Beneficiarii in Ecclesiis constituantur, ut serviant officium in eis exercendo, non autem statui apertè, quod debeant personalitèr servire per se ipsos, sicut de parochis, ac aliis prius memoratis particularitèr statuitur.*

tuitur. Quidquid autem sit de jure communi; constat apud omnes dari quędam beneficia simplicia ultrà antememorata (ut Capellanias) quæ per consuetudinem receptam, nec tamquàm illicitam reprobari solitam, libera sint à residentiâ personali (excepto quod interdùm aliqua eorum, ex statuto speciali, vel fundatione illam requirant) non verò ab obligatione officium, quod eis annexum est præstandi, saltem per alium (*a*). Similia dicit inferius, quod beneficia simplicia non sunt incompatibilia intèr sè, quoniam licèt omne beneficium requirat residentiam, tamen juri derogatum est per consuetudinem, cujus vi receptum est, ut in illis beneficiis serviatur per substitutos (*b*).

(a) *Reginald. lib. 30. c. 5. n. 50. tract 3.*

(b) *Reginald. lib. 30. tract. 3. c. 20. n. 294.*

10. Simili modo *Paulus Layman* excellens Theologus Societatis Jesu, Natione Teutonicus, in suâ Theologiâ Morali, de residentiâ tractans eornm, qui possident Ecclesiastica beneficia, itá proloquitur: „ Residentia dicitur assiduitas commorationis in loco beneficij, causa servitii ecclesiastici personalitèr „ præstandi. Ex quo collige cum Sylvestro Verb. residentia princip. si Cleri„ cus in loco sui beneficii commoretur quidèm, sed officium nunqnàm præstet, „ verbi gratia Canònicus nunquàm adchorum, ad Capitulum veniat, non esse „ censendum residere, quià frustranea est ejus residentia, quippè fine, & effectu „ suo destituta. Nihilominùs rectè ait Navarrus lib. 3. conf. 13. de Cleric. non „ resid. &c. aliud esse residere: aliud interresse &c. Spectato communi jure „ omnia beneficia ad residentiam obligant, sicùt colligitur ex cap. conqueren„ te, ubi Abbas n. 3. & toto fermè titulo, de Clericis non residentibus &c. „ Consuetudo tamèn obtinuit, ut in simplicibus quibusdam beneficiis non residea„ tur. Imò præstimonia licèt ex constitutione Pii V. vel Ecclesiæ alicujus con„ suetudine, annexam habeant obligationem officii Canonici privatim reci„ tandi; quià tamèn nullum aliud postulant, ideò qui ea obtinent, neque per se, „ neque per Vicarium Ecclesię deservire tenentur. Azor. to. 2. lib. 7. c. 3. qu. 2. „ Garcia p. 3. c. 2. n. 1.

11. „ De obtinentibus verò in Ecclesiis Cathedralibns, vel Collegiatis Di„ gnitates, Canonicatus, Præbendas, decretum est in Trident. sess. 24. c. 12. „ ut non liceat eis &c. ultrà tres menses ab Ecclesiis suis abesse &c. omnes ve„ rò divina per sè, & non per substitutos compellantur obire officia &c.. Quę „ tamèn constitutio in multis Ecclesiis pręsertìm nostræ Germaniæ recepta non „ est. Nàm alicubi tantùm medio anno: alicubi tribus tantùm mensibus resi„ dere coguntur. Jmò tùnc Ecclesiæ, in quibus Canonici, qui uno certo verb. „ grat. S. Michaelis die resident, & divinis intersunt, totius anni reditus „ lucrantur &c. Porrò notandum est &c. duplicem esse necessitatem residen„ di. Vna est ad præstandum servitium; expedit enìm magis Ecclesię, ut be„ neficiati officia, ad quæ ratione redituum suorum obligantur, per se ipsos, & „ personalitèr, non per Vicarios exequantur; Altera est solùm ad fructus lu„ crandos. Nàm in multis Ecclesiis Canonici, sivè Capitulares residere sim„ plicitèr non tenentur, sed sub conditione, si fructus percipere velint: Interim „ verò licèt non resideant, suffragium electionis, tàm passivum, quàm acti„ vum obtinent. Quod neque à ratione, neque à jure alienum esse testatur In„ nocentius in capit. ultim. de Cleric. non resid. „ (*c*). Hæc bina species residentiæ sub aliis terminis distinguitur à Doctoribus, quod alia sit *residentia vera*, & præcisa, nempè illa, quæ incumbit beneficiario propter onus, quod habet alicui Ecclesiæ personalitèr deserviendi. Alia sit *residentia causativa*, nempè illa, ad quam quis tenetur, non ratione oneris, quod habeat serviendi illi Ecclesiæ, sed solùm ad effectum adipiscendi tales reditus solis præsentibus destinatos. Prima die se causat incompatibilitatem beneficiorum. Secunda verò non (*d*).

(c) *Layman. lib. 4. tract. 2. cap. 6. n. 1. 2. fol. 35.*

(d) *Card. de Luca Annot. ad Concil. Trid. disc. 4. à n. 13.*

12. Successivè progreditur Paulus Layman ad pluralitatem beneficiorum, & post quædam pręmissa, inter cætera sic effatur; „ Assertio quinta; licitè „ aliquis obtinere potest plura beneficia sæcularia compatibilia, si ità necesse

sit

„ sit ad necessariam vitæ sustentationem, quæ est communis sententia, & colligitur ex Trident. sess. 24. cap. 17. de reform. Compatibilia autèm beneficia in diversis quidèm Ecclesiis censentur ea, quę vel nullam, vel non incompossibilem residentiam exigunt &c. In eàdem autèm Ecclesiâ compatibilia beneficia dicuntur, quæ difformia sunt: verb. grat. Dignitas, & simplex Canonicatus, quę proindè simùl retineri possunt, nisi alicuius Ecclesiæ specialis constitutio, vel consuetudo repugnat &c. Probabile item est, quod docet Navarrus consil. 16. de Præbendis &c. communi jure concessum esse, ut duo altaria, quibus unus Capellanus satisfacere potest, eidem conferantur, quià difformia beneficia censeri debent, cum distincta onera, seu officia habeant: verbi gratia, ut in uno altari bis in hebdomadâ; in altero, aliis tribus, vel quatuor diebus sacrificetur: Saltèm ubi consuetudo est ità conferendi, dubitari non potest, quin sit licita &c. Imò Navarrus conf. 22. de præbend. docet, vigore consuetudinis immemorialis, duas Capellanias, sub eodem tecto existentes, conferri posse ejusdem Ecclesiæ Thesaurario, vel aliud officium, dignitatem, aut personatum obtinenti &c. „ (*a*). Pluralitas ista beneficiorum, uti multotiès advertimus, omninò subsistere non potest, sine præsuppositâ certiudine, quod unum saltèm ex illis pluribus beneficiis careat onere residentiæ, vel omnia. Istud autem unum, vel omnia, sunt beneficia merè simplicia, de quibus loquimur, quę non causant incompatibilitatem, ideòque plura ex illis possunt simùl retineri, absque ullo onere residentię personalis.

(a) *Paulus Layman. 4. tr. 2. c. 8. n. 7.*

13. Pergit postmodùm Layman, & quęrit, quis possit in pluralitate beneficiorum dispensare: Quibusdamque alijs interpositis, quæ ad nos, vel nihil, vel parum pertinent; respondet: „ Dico secundo; si sint beneficia compatibilia, tùnc duo, vel etiàm plura (secundum quosdam) eidem conferri possunt sine ullâ dispensatione, quià jus, vel saltèm consuetudo id permittit &c. „ (*b*). Recolat Lector id, quod superiùs non semel locuti sumus, nimirùm quod optimè ducitur argumentum à licitâ permissione plurium beneficiorum merè simplicium ad eorum exemptionem ab onere residentiæ: quippè tota, vel saltem principalis ratio præfatæ permissionis à prædictâ immunitate dependet. Vndè non sit mirum Lectori, si à præfatâ pluralitate repetitis vicibus deducimus argumentum, quià per hanc viam optimè ad terminum nostri itineris pervenitur. Præterquàmquod, ut ritè dignosci possit, quænam sit Doctorum in aliquâ rè sententia; oportet illam, ex eâ doctrinâ postulare, quam fusius, & magìs ex proposito pertractarunt. Magis autèm ex proposito, & uberiùs Theologi Morales pertractarunt de pluritate beneficiorum, quia hęc dudùm fuit in controversiam posita: Parciùs verò egerunt de exemptione Beneficiariorum merè simplicium à debito residentię, quià nullus hùcusque ità desipuit, ut illam impugnavit. Imò Doctores hanc exemptionem pro rè certâ, & inconcusâ habuerunt, ideòque non multum operis, & laboris ad eam probandam impenderunt.

(b) *Idem Layman loc. citat. n. 9.*

14. Sequitur Layman, & proloquitur: „ Quæstio secunda: utrum consuetudine obtineri possit, ut plura beneficia, jure communi incompatibilia, fiant compatibilia, eidemque conferantur. Resp. & dico 1. Nullâ consuetudine introduci posse videtur, ut plures dignitates, vel personatus, aut officia ejusdem Ecclesiæ uni, eidemque conferantur. Ità habetur in cap. 1. de consuetudine in 6. ubi talis consuetudo etiàm immemorialis, reprobatur, quià per eam, ut Glossa ibidèm ait, inducitur in Ecclesiam paucitas ministrorum, & diminutio cultus Divini, quod planè repugnat beneficiorum fundationi, seu institutioni. Quarè eadem quoquè ratio esse videtur de simplicibus Canonicatibus, sive Præbendis, quarum cum pluralitatem in eàdem Ecclesiâ quam maximè canones detestantur &c. Dico 2. de pluralitate beneficiorum in diversis Ecclesiis incompatibilium, eo quod utrumque personalem residen-

tiam

„ tiam requiret; Plerùmque distinguunt DD. hanc incompatibilitatem, sive „ obligationem residendi in simplicibus, per consuetudinem tolli posse; non „ item in beneficiis curatis, dignitatibus, ac personatibus, sicut docet Rebuffus „ in prax. tit. de dispens. ad plur. benef. n. 66. &c. „ (a). Contradistinguit hìc Layman beneficia curata à non curatis, & non curata (ut sunt Canonicatus, Mansionariç, & alia beneficia choralia) vocat simplicia: quæ deindè contradistinguuntur à merè simplicibus, quę nec onus habent curę animarum, neque choro deserviendi, neque aliud onus personalitèr obeundi.

(a) Layman l.4.tr.5 c.8.n.10.

15. Tunc subjungit: „ Nihilominùs Navar. conf. 21. de Cler. non resid. „ juncto cons. 24. de præbend. affirmat per consuetudinem immemorialem „ obtineri posse, ut beneficia etiàm curata, personalem residentiam non re„ quirant, sed per idoneum Vicarium administrari possint. Nàm quidquid pri„ vilegio, aut dispensatione Summi Pontificis induci potest, idem ex consue„ tudine immemoriali. At qui constat, tùm ex cap. de multa, tùm ex praxi, „ quod Summus Pontifex justâ de causâ dispensare possit super residentiâ in „ curatis, aut personatibus: ergò etiàm consuetudine immemoriali id obti„ neri potest, modò interim provideatur, ut Ecclesiæ detrimentum non patian„ tur, sed nihilominùs officium, & adminstratio prestetur saltèm per Vica„ rios. Talis in quibusdam Ecclesiis, tùm Cathedralibus, tùm Collegiatis „ adhùc viget consuetudo, ut personatus, verb.gr. præpositura, residentiam „ non requirat &c. Consuetudo itèm passim in Germaniâ viget, ut beneficia cu„ rata conferantur Ecclesiarum Cathedralium Canonicis, & Decanis: itàut ea „ per Vicarium perpetuum administrentur, relictâ ipsi competente susten„ tatione &c. Id verò si passim sine causâ justâ, aut cum detrimento Ecclesiarum „ fiat, nullâ consuetudine, excusari posse certum est, cum juri divino adversetur. „ Sin verò causa subsit &c. tùnc non tàm facilè damnari potest collatio nixa „ consuetudine immemoriali: quandoquidèm inter justas causas à residentiâ „ excusantes, numerari etiam solet consuetudo rationabilis &c. (b).

(b) Idem Paul. Layman loc.cit.n.11.

16. Attendat benignus Lector quantâ firmitate Layman asserat, & beneficia merè simplicia exemptionem Beneficiario inferre à debito residentiæ; & plura ex eis posse ab uno Clerico insimùl possideri, quià exemptionem ipsam præseferunt: Et demùm vi consuetudinis posse abscindi onus residentiæ, non solùm à beneficiis merè simplicibus, sed etiam à beneficiis alioquin residentialibus. Profectò si consuetudo tantæ virtutis est, ut beneficia alioquin exempta, residentiæ debito adstringat, ut alibi diximus; Et è contrà tantæ virtutis est, ut beneficia etiam curata, & multò magis choralia, vel alio titulo residentialia possit à residentiæ laqueis extricare; nescimus videre, cur hanc immunitatem non valeat beneficiis merè simplicibus impertiri. Cum autèm cunctorum Theologorum, ac etiam Canonistarum consensu, generalis omnium Nationum consuetudo ferat, quod beneficia præfata merè simplicia totalem habeant exemptionem ab onere residentiæ, negari certè sano intellectu non potest, quin Beneficiarii merè simplices sint à servitii personalis, & residentiæ onere exempti.

17. Eandem sententiam tenet eximius Theologus Societatis Jesu *Thomas Sanchez* Hispanus in suis Consiliis Moralibus, sive Opusculis, movens quæstionem, qualitèr ratione beneficii ecclesiastici contrahat aliquis domicilium, ait enim hæc intèr cætera: *Si beneficium requirat residentiam, sortitur Clericus ratione illius domicilium. Ratio, quià residentia, seu residendi necessitas, est, quę facit sortiri domicilium, ut notat Innocentius Felynus &c. Tertiò nota, quod licèt de jure omne beneficium petat residentiam, at ex generali consuetudine beneficia simplicia eam non exigunt (excipe Canonicatus, & portiones, ut tradit Felyn. d. cap. dilectus, al 2. num. 1. Rebuff. prax. benef. tit. de dispens. de non resid. num.8. undè in præsenti tantùm illa, quæ ex consuetudine requirunt residentiam, dicuntur illam requirere &c.* (c). Alio in loco proponit dubium: An jure humano inter-

(c) Sanch. opusc. Moral. l.7.c.1.dub.13.n.6. fol.295.

interdicta sit beneficiorum pluralitas, & in responsione pluribus adductis, hæc quoque opportunè probatur. *Tertia sententia dicit, licitam esse absque dispensatione beneficiorum simplicium, non requirentium residentiam, pluralitatem: Secus verò de iis, quæ residentiam postulant. Ratio, quià quoàd priora beneficia consuetudo prævaluit contrà jus. Sic tenet Glos. cap. gratia de rescript. in 6. vers. de jure. Innocentius, Soto, Corduba &c. Nota, beneficia simplicia in duplici esse differentià. Quædam requirunt residentiam, ut Canonicatus, portiones, juxtà Trid. ses. 24. cap. 12. alia non requirunt residentiam, ut beneficia simplicia his inferiora: reliqua enim beneficia simplicia, servitium requirentia, quæ vocant* Servideros, *quamvis jure dicantur exigere residentiam: consuetudo tamèn induxit contrà jus positivum, ut sufficiat servire congruè per idoneum substitutum (a).*

(a) *Sanchez. opusc. moral. l. 2. c. 2. dub. 6. n. 4.*

18. Successivè addit Sanchez: *In Concilio Compostellano, habito Salmanticæ anno 1566. cum actum esset expedire, ut si qui habent hujusmodi beneficia simplicia, compellerentur ad residentiam, quià Tridentinum ses. 6. cap. 2. dicit, ut habentes quæcumque beneficia, requirentia residentiam, cogantur à Prælato residere; rè utrimque controversà, & collatà cum doctissimis ejus Accademiæ viris, nil statutum est, sed relicta est antiqua consuetudo &c. Et quod hujusmodi beneficia simplicia ex generali consuetudine residentiam non requirant, docet Rebuff. in prax. benef. cap. de dispens. ad non residendum num. 8. Alexander Felynus (b).* Itàque Sanchez, tàm directè de residentià loquens, & Beneficiariis debità; quàm indirectè agens de pluralitate beneficiorum, impediente Beneficiarios ipsos, ne in suis beneficiis valeant residere; rutilantibus verbis edocet, quod Beneficiarii merè simplices sunt ab onere actualis servitii, & personalis residentiæ debito immunes; sicque duplicato modo, & geminatà ratione illius sensum habemus, doctrinæ, quam exponimus, efficacitèr faventem. Undè pro eo, quod pertinet ad hunc Auctorem, nil clariùs haberi potest, firmans, totam seriem præfatorum Beneficiariorum merè simplicium esse à residentiæ personalis onere immunem.

(b) *Idem Sanchez. loc. cit. n. 5.*

19. Concurrit in eandem sententiam *Andreas Molfesius* Clericus Regularis, in suo Promptuario triplicis Juris, Divini, Canonici, & Civilis, pro cujus impressione Collaterale Consilium Neapolitanum hoc ei texuit elogium, quod *non minorem Theologum in hàc Summà se præbeat, quàm eximium Jurisconsultum, in explanandis consuetudinibus hujus fidelissimæ Civitatis Neapolitanæ se exhibuerit &c. Et nullam repugnantiam moralem, neque jurisdictionalem contineat &c. (c).* Vi hujus elogii, atque in eo contentorum, Contradictores, ne reprobare videantur id, quod eorum Antenati tanto plausu probarunt, manus victas dare cogentur, quotiès ex isto Auctore, illorum Concive, ac cujus doctrina egregiè explicat consuetudines Urbis Neapolitanę, nullamque continet repugnantiam, neque jurisdictionalem, neque moralem, probabimus exemptionem Beneficiariorum merè simplicium ab onere residentiæ. Molfesius, inquam, de residentià Clericorum possidentium ecclesiastica beneficia pertractans, ità suam sententiam exponit, ut nedùm sentiat Beneficiarios merè simplices immunes à residentiæ debito esse, vi consuetudinis ità ferentis, sed etiam posse plura hujusce generis beneficia insimùl ab uno, & eodem Clerico retineri, quià Beneficiarii eorum possessores sunt à dictæ servitutis onere exempti.

(c) *Vide in princ. p. prim. summæ Molfes.*

20. En Molfesii verba: *Quarta responsio est Innocentii, & aliorum plurium, quos probant Azor. d. lib. 7. cap. 3. toto. Garcia d. par. 3. cap. 2. num. 3. & seq. ubi varias decisiones, & declarationes Sac. Congregationis citas, & innumeros DD. Plura etiam notat Vasquez cap. 4. de benef. §. 2. art. 2. num. 175. cum seq. Nec Episcopus potest cogere obtinentes beneficia simplicia ad personalem residentiam, quià ex antiquissimà totius Ecclesiæ consuetudine non tenentur ad aliud, quàm ad Divinum Officium recitandum, & hoc declaravit Sacra Congregatio pluriès, ut refert Garcia dicto cap. 2. num. 8. & seq. Et licèt possit consuetudine contrarià, vel jure speciali introduci, ut Beneficiarii simplices teneantur ad residentiam, & cum*

dicto

dicto onere Beneficiarii accipiant beneficium, ut post Felyn. in cap. dilectus lo. 2. num. 1. de rescript. Graff. & Zerola notat Garcia d.cap.2. num. 11. & seq. ubi se pluries decisum refert; Nihilominùs dicenti adesse hanc obligationem residendi, incumbit onus probandi, & ità bis decisum refert Garcia d.cap.2.num.5.& 6.& ibi: non esse opus probare, quod Capellania obtenta, narrata in gratiâ, non requirat residentiam; cum beneficia simplicia de generali consuetudine residentiam personalem non postulent: & similia verba refert num. 6. in aliâ decisione (*a*). In primis ergò consuetudo prævalet, ad immunitatem istam fundandam, & ulteriùs recentiora jura in sententiâ hujus Auctoris, aliorumque, quos ipse refert, & sequitur eidem immunitati præbent efficax fundamentum.

(a) *Molfes.sum.p.1. tr.6. de benef. cap.11. n.18.& 19.*

21. Quæsierat præcedentèr Molfesius, an beneficia simplicia sint incompatibilia, & responderat negativè, *siquidem beneficia simplicia ex se non sunt incompatibilia, quià potest unus habere plura beneficia simplicia, quæ non requirunt residentiam. Et hoc passim Romani Pontifices observant, etiam post Concilium Tridentinum. Ità Navarrus in Summâ cap.25.num.129. Hojeda, Parisius, Garcias, Reginaldus &c.* (*b*). Itàque Molfesius duo docet, nimirùm & beneficia simplicia non exigere debitum residentiæ personalis: & plura ex eis ab uno, atque eodem Clerico posse licitè possideri, quià neutrum ex ipsis residentiæ debito adstringitur: imò & idem verum esse, ait, si alterutrum ex beneficiis sit simplex, hoc enim quià debito residentiæ caret cum beneficio curato, vel chorali, aut aliàs residentiali, potest licitè retineri (*c*). Binis ergò modis Molfesius pro exemptione Beneficiariorum merè simplicium ab onere residentiæ perorat. Et cum ejus doctrina, teste Collaterali Consilio Neapolitano, eximia sit in explicandis consuetudinibus illius Civitatis, nullamque repugnantiam contineat, neque moralem, neque jurisdictionalem; quid in oppositum dicunt, contenduntve Contradictores?

(b) *Molfes. in sum. p.1.tr.6. de benef.c.9. num.23.*

(c) *Idem Molfes. loc.cit.n.36.*

22. Nè volumen crescat in immensum, cunctos Moralistas cum eorum scriptis hìc referendo, allegabimus postremo loco doctrinam *Martini Bonacinæ* Mediolanensis celebris Theologi, quem intèr cæteros laudat Antonius Baldassarius (*d*). Nàm quærens, an Beneficiarii simplices ad residentiam teneantur, hoc dat responsum: *Respondeo habentes beneficia simplicia, quæ nullam obligationem habent, pratèr onus recitandi privatim Divinum Officium, non teneri in loco beneficii residere. Ratio est, quià ubique possunt beneficii sui onera persolvere, Divinum Officium privatim recitando. Tùm quià nullo jure, vel sufficienti ratione probari potest, hujusmodi Beneficiarios ad residentiam obligari. Tùm quià communi fidelium consuetudine receptum est, ut hujusmodi Beneficiarii nullum sibi conscientiæ scrupulum circà residentiam faciant. Tùm quià sic declaravit Sacra Cardinalium Congregatio, sicque sæpiùs Rota Romana decidit &c. Imò neque Episcopum posse hujusmodi Beneficiariis residentiam præcipere, declaravit Sacra Congregatio, nisi obstet consuetudo* (*e*). Subsequentèr idem Auctor secundò colligit: *Capellanum, cui ex fundatione Capellaniæ simplicitèr impositum est onus celebrandi, non peccare gravitèr, non residendo in loco Capellaniæ, sed posse alibi manere, & satisfacere celebrando per alium, etiamsi in fundatione dicatur, ut certas missas in hebdomadâ celebret &c. secùs dicendum est, si in fundatione caveatur, ut per sè ipsum celebret: tùnc enim Capellanus non potest per alium celebrare, sed per se ipsum, consequentèr in loco beneficii residere tenetur, ut satisfaciat oneri sui beneficii* (*f*). Idem docuerat paulò antè generalitèr de cunctis beneficiis simplicibus, quod Beneficiarium ad residentiæ debitum non adstringunt, dicens, *habentes præstimonia, aliaque simplicia beneficia, non teneri in loco beneficii residere* (*g*). Non soli ergò generali consuetudini, quæ de se alioquin magna esset ratio, sed aliis quoque tribus rationibus refert Bonacina immunitatem Beneficiariorum merè simplicium à debito residentiæ.

(d) *Ant. Baldassar. Compend.ristret. delle Vite &c. in Martino Bonac.f.136.*

(e) *Bonacin.tom.1. ad fin.de oner.et oblig. benef. disp. 5. punt.3. num.11.f.756.*

(f) *Idem Bonacin. loc.cit.n.13.*

(g) *Martin.Bonacin. ubi suprà disp.5.pu.2. num.2.*

23. Nèc displiceat alterius adhùc prædocti Auctoris allegare sententiam,

nimirùm *Vincentii Filliuccii* Senensis, qui in suis quæstionibus moralibus, dubium proponit de residentiâ in Beneficiariis requisitâ, & respondet hoc modo: *in omnibus Beneficiariis etiam simplicibus, jure communi exigitur residentia: probant id. DD. communitèr ex multis capitibus, ut videri potest apud Innocenc. Hostiensem, Joannem Andre. & Abbatem cap. quià nonnulli de Cleric. non resid. & cap. fin. de rescr. in 6. ubi dicitur omne beneficium dari propter officium. Idem Azor. lib. 7. cap. 3. qu. 1. Garc. 3. p. cap. 2. num. 1. Ratio ea erat, quià omne beneficium habebat annexum aliquod ministerium, & servitium Ecclesiæ, quod exerceri debebat in propriâ personâ, undè requirebatur residentia. Excipiuntur à multis præstimonia; quià eorum institutio non fuit ad servitium faciendum in Ecclesiâ, sed ad alia, ut diximas. Aliquibus tamèn placet, ut Azor. hoc cit. vers. quæres etiam hæc, quatenùs beneficia requirere eandem residentiam ob rationem dictam: sed etiam si ea excipiantur; utpotè recentia beneficia, olim enim non erant, ut cum de præstimoniis manet regula universalis vera, omnia beneficia, etiam simplicia, quæ servitium habent adjunctum, ut omnia antiquiora, requisivisse residentiam. Dixi jure communi, quià de consuetudine jàm introductâ, tàm præstimonia, quàm beneficia simplicia in Ecclesiis non Collegiatis, non habent adnexam hanc obligationem, ut ex responsionibus Sacræ Congregationis, & multis DD. docet Garcia cap. 2. à num. 4. potuit autèm id introduci contrà jus commune, quià jure tantùm positivo canonico, id erat præceptum: & alioquin jure naturali semper tenentur suis Ecclesiis consulere, ne debito ministerio fraudentur, sed per alios id muneris exerceant* (a). Loquitur hic Auctor sub illo supposito generali, quod etiam beneficia simplicia deposcant onus residentiæ: cum tamèn istud suppositum ex relatis nullatenùs subsistere videatur. Sed quatenùs etiàm subsisteret; jàm satis est, quod consuetudo, quę potest injungere beneficiis, alioquin exemptis à residentię onere, debitum residendi; hoc ipsum viceversa tollere valeat à beneficiis merè simplicibus, in hypothesi, quod hęc alioquin residentiæ debitum præseferrent.

(a) *Filiuc. tom. 2. tr. 41. de benef. c. 6. qu. 6. n. 25 f. 4.*

24. Habemus ergò hic Doctores primę notę, Sacrę Theologię moralis Professores, Lusitanos, Burgundos, Germanos, Hispanos, Neapolitanos, Mediolanenses, Etruscos (& ex aliis quoque Nationibus haberemus, si fas esset omnes, de hâc rè tractantes, huic operi inserere) qui uno ore, uno eloquio, unâ sententiâ tenent, fatentur, insinuant, liberos esse Beneficiarios mere simplices ab onere residentiæ; taliter ut oppositum sentire, non sit sapere, sed desipere, atque adversus consonam omnium Moralistarum doctrinam improvidè commeare; nec veritatem ignotam inquirere, sed cognitam declinare; eo pruritu, quo aguntur *nonnulli, quasi ad discordiam nati, qui tùnc optimè disseruisse se putant, cum contrà Doctiores dixerint: Nec tàm verum invenisse velle videntur, quam concertationibus, rixisque totas chartas implere* (b). Hæc de Theologis, tùm Scholasticis, tùm Moralibus immunitatem Beneficiariorum merè simplicium à residentiæ personalis debito statuentium dixisse sit satis. Nè autem ratio ab auctoritate petita in prędidium ipsius immunitatis, ad solos Theologos sit restricta, in sequenti capitulo sensum Jurisconsultorum quoque, sive Canonistarum, opportunè ducimus requirendum, nè ulla species Doctorum sit, quæ causę nostræ suum calculum non exhibeat.

(b) *Vincen. Contenson. Theolog. ment. & cord. tom. 1. disser. pręambul. c. 1. speculat. 1. fol. 6.*

25. Tùm autem à ratione, tùm ab auctoritate, multiplicibus motivis, intentum causę nostræ munimus, quià censemus Contradictores, illorumve Auctores, tàm rationi, quàm auctoritati velle deferre, prout doctum quemque, honoratum, ac rationabilem virum se gerere oportet. Turcarum etenim, & Barbarorum est velle prępotentèr agere quidquid libet, sive adsit, sive non adsit ratio sic agendi. At Christianorum, & pręcipuè Catholicorum est operari, non quod libet, sed quod licet, atque intentionem, actusque suos, de ratione metiri, justitiâ inter illos pręvalente, non vi. Quod si aliquis ex iisdem aliena jura inva-

invadere, aliorum res rapere, Ecclesias & rebus, & juribus propriis denudare, justitiâ conculcatâ, nitatur; hic inter latrones quidem computabitur, Deo, & hominibus odiosos, abominabiles, & despectos, non verò inter homines civilitèr viventes, honorem profitentes, & nobilitatis lumine prefulgentes. Itàque ratione utendum est, non prepotentiâ, & uti; alioquin actum erit de rebus humanis. Cùm ergò Contradictores profiteantur se intendere, quod beneficia merè simplicia oneri residentię personalis debeant esse subjecta, non quià ità ipsi velint; sed quià sic justitia deposcat; nostrum est in præsenti opere motiva quæque possumus aggregare, tùm à ratione, tùm ab auctoritate susceptâ, quibus innotescat, quod justitia onus præfatum excutit, non deposcit: & exemptionem Beneficiariorum merè simplicium à residentiæ debito non diruit, sed tuetur. Igitùr post auditos Theologos, tùm Scholasticos, tùm Morales, sæpèfatę immunitati faventes, operę pretium est hìc quoque Canonistas audire, in idipsum æquis vocibus consonantes.

CAPUT XX.

In quo congeritur allegationes plurium CANONISTARUM, *faventes Immunitati Beneficiariorum merè simplicium ab onere Servitii personalis, & Residentiæ.*

SUMMARIUM.

1 *Disciplina Sacrorum Canonum est subalternata Sacræ Theologiæ. In materiâ Beneficiali standum est dispositionibus Juris Canonici.*

2 *Sensus* Augustini Barbosæ *est, quod Beneficiarii simplices ad solum officium recitandum teneantur. Nec Bulla S. Pii V. de residendo eos comprehendit.*

3 *De generali consuetudine beneficia simplicia residentiam non deposcunt: & in dubio beneficium præsumitur simplex.*

4 *Plures Decisiones pro antedictâ exemptione prodierunt. Beneficiarii simplices ad residentiam compellendi non sunt: nec eorum beneficiis novum onus addendum.*

5 *Ex* Jacobo Pignatello, *Beneficiarii simplices à residentiâ sunt immunes, & possunt suis muneribus per alium fungi, nisi aliud obsit.*

6 *Possidentes beneficia simplicia non sunt cogendi ad ullum ministerium personale, aliudve insolitum onus, eum satis sit, si recitent Officium Divinum.*

7 *Sunt qui optarent gravia onera Clero imponere, cujus tamèn onus non à quantitate proventuum, sed à naturâ beneficii debet regulari.*

8 *Non est leve onus sola officii recitatio, eum Beneficiarius alia quoque habeat onera. Bajulorum stipendia mensurantur à labore, non Clericorum.*

9 *Jura ecclesiastica decernunt Clericis sublimibus plures proventus conferri, & eum eis super pluralitate beneficiorum dispensari.*

10 *Ex* Joanne Aloysio Riccio, *habetur, & theorica, & praxis exemptionis Beneficiariorum simplicium à residentiâ in Regno Neapolis.*

11 *Be-*

11 *Beneficia simplicia non exigunt residentiam; nec opus est id probare. Illa possidentes, solùm ad officium recitandum tenentur.*
12 *Opinio* Camilli Borelli *est eadem cum aliis de immunitate, quâ prædititi sunt Beneficiarii merè simplices à debito residentiæ.*
13 Nicolaus Garcia *probat Beneficiarios merè simplices ad residentiam non teneri, nec esse justificandam illorum immunitatem à tali onere.*
14 *Idipsum probat decretis Sacræ Congregationis. Nec S. Pius V. in Bullâ de residentiâ eos comprehendit.*
15 *Nihil innovandum in beneficiis simplicibus. Nec Synodus Provincialis potest eorum statum immutare, nec Episcopus eis novum onus addere.*
16 *Quid sentiat hâc ipsâ de rè* Prosper Fagnanus? *Beneficia simplicia non exigunt residentiam de generali consuetudine in jure approbatâ.*
17 *Etiam ob Sacerdotum penuriam, & in Collegiatis ruralibus, Beneficiarii simplices ad residentiam arctari non possunt.*
18 *In beneficiis simplicibus non est electa industria personæ: ideò Beneficiarii non tenentur residere, & onera possunt adimplere per alium.*
19 *S. Carolo Archiepiscopo Mediolanensi, & Episcopo Asculano, permissum non fuit onus novum Beneficiariis imponere merè simplicibus.*
20 *Magni momenti est Prosperi Fagnani auctoritas propter diutinam experientiam, quam habuit in rebus, beneficia ista respicientibus.*
21 *Rota, & Doctores opinionem* Lapi de Castiglionchio *sequuntur, qui exemptionem Beneficiariorum merè simplicium ab onere residentiæ tuetur.*
22 *Si testator mandavit in Ecclesiâ celebrari missas, id facere potest Beneficiarius per alium. Clericus major quatuordecim annis consequi potest beneficium simplex.*
23 *Satis est, quod qui habet beneficium simplex, illi deserviat per Vicarium, nisi aliud ex lege particulari sit cautum.*
24 *Ponit Lapus casum de Presbytero habente simul parochiale beneficium, & Capellam: quæritque, an utramque præbendam retinere valeat.*
25 *Causa cur unus non valeat simul duo beneficia residentialia retinere, est, quià non potest in utroque personalitèr permanere.*
26 *Clericus de jure potest retinere plura beneficia compatibilia. Tenens beneficium residentiale, si accipiat aliud simile, vacat primum.*
27 *Beneficium simplex non requirit residentiam, sed sufficit ejus onera exerceri per alium. Capellanus in Cathedrali non est pars corporis Capituli.*
28 *Non prohibetur quis habere beneficium curatum, & simplex, quià simplici potest per alium deservire. Duos Canonicatus non potest quis retinere.*
29 *Permissum est Clerico plura beneficia simplicia in titulum obtinere, quæ pluralitas excludit debitum residentiæ personalis.*
30 *Exemptio Beneficiariorum merè simplicium ab onere residentiæ omnibus numeris est probata, tàm ratione, tàm auctoritate.*

QUAM-

1. UEMADMODUM Sacrorum Canonum disciplina est Sacrę Theologię subalternata (*a*); sic & Canonistarum doctrina subalternationem aliquam dicit doctrinę Theologorum. Ideò cum in præcedentibus Capitibus auctoritates tùm Scholasticorum, tùm Moralium Theologorum aggregaverimus, faventes exemptioni Beneficiariorum merè simplicium ab onere residentię; bonum hìc erit auctoritatibus Canonistarum coacervandis incumbere, ut concurrentibus in unum votis Canonistarum, atque Theologorum, pateat, nullum deesse fulcrum exemptioni præfatæ, quæ alioquin pluribus aliis fundamentis superabundantèr innititur: Accedit, quod ex Contradictoribus, aliqui, ut audivimus, forensi professioni operam navant, & quià in materiis forensibus plus facilè defertur Canonistis, quam aliarum scientiarum Professoribus (*b*); idcircò gratum futurum illis esse putamus à Canonistis audire, quod ipsi aggressi sunt impugnare. Insupèr, quià materia beneficiorum regulari debet præcipuè juxtà dispositiones Juris Canonici (*c*); quid potest hìc opportuniùs agi, quàm post superius productos Canones, ad rem facientes, nùnc quoque sensus Canonistarum afferre, atque Contradictoribus seriò perpendendos sub oculis exhibere?

(a) *Fagnan. in c. cum venissent 12. de judic. n. 101. l. 2.*

(b) *Card. de Luca usur. disc. 1. num. 6. de cens. disc. 36. n. 8. de jurisdict. disc. 52. n. 8.*

(c) *De Luca de benef. disc. 16. n. 13.*

2. Itàque *Augustinus Barbosa* celeberrimus Canonista, Episcopus Ugentinus, in Regno Neapolitano, pluriès de materiâ, quam ventilamus, tractatum habuit, & semper immunitatem Beneficiariorum merè simplicium à residentiæ onere tuitus est. In suo tractatu etenim de officio, & potestate Episcopi, residentię materiam tractans, ait: *Episcopus non potest cogere obtinentes beneficia simplicia aliquod personale servitium suis beneficiis impendere; cum ex antiquissimâ Ecclesiæ consuetudine nonnisi ad officium recitandum teneantur. Ità decisum refert Nicolaus Garcia &c. Armendar &c. Alzedo &c. Tenentur verò ad inserviendum illis per alios, qui approbati sint ab Ordinariis, cum mens non fuerit Pii V. in Bullâ de residendo, editâ 8. Julii 1569. incipien. Cupientes, cogere habentes beneficia simplicia in eis residere &c. Nihil tamen innovandum in hujusmodi beneficiis, quæ etiam Clericatus nuncupantur in Ecclesiis parochialibus, vel alibi constitutis, quorum fructibus possessores gaudent, nullum servitium, nec per se, nec per substitutos præstando, ut possint cogi, vel per se ipsos, vel per substitutos inservire, si tanto tempore possessores non sunt coacti ad aliquid istorum, nec apparet, quod ad certum sint obligati, satis esse, si dicant horas canonicas. Decisum refert Garcia, Armendar &c.* (*d*).

(d) *Barbos. de off. & potest. Episc. p. 3. alleg. 53. n. 181. f. 102.*

3. Et anteà dudùm sub testificatione Aloysii Riccii celebris Canonistę Neapolitani scripserat, ampliando sermonem *ad Clericum obtinentem simplex beneficium, qui etiam non poterit cogi residere in Diœcesi, ubi illud habet, sed poterit ire quo velit, & ità dicit in Rotâ decisum in unâ Nullius beneficii 28. Maii 1604 coràm Ill. Dom. Ludovisio nùnc S. D. N. Gregorio XV. inter ejus impressas decis.* 175. (*e*). Et in suis Collectaneis super Jus Canonicum, postquàm de mente plurium Doctorum, quos recenset, firmavit, quod beneficia, etiam merè simplicia, de jure postulent residentiam; adjungit: *Ex generali tamèn consuetudine beneficia simplicia residentiam non requirunt, ut testantur Flaminius, Gonzalez &c. Rota in Calaguritanâ Beneficii, de Arnedo 22. Januarii 1622. coràm Merlino, & in Alexandrinâ Beneficii 18. Aprilis 1625. coràm eodem. Et in dubio beneficium non censetur curatum, sed simplex. Gonzalez, Garcia, Tuscus &c. Rota in Ripanâ Beneficii 27. Junii 1612. coràm Merlino, & in Alexandrinâ Beneficii 18. Aprilis coràm eodem. Et in Beneventanâ Benificiorum 9. Maii 1625. coràm Pirovano: observantes hujusmodi qualitatem (quod beneficium sit simplex) narratam in gratiâ, non esse justificandam, & contrarium asserenti incumbere onus probandi* (*f*).

(e) *Barbos. de off. & potest. Episc. p. 2. alleg. 21. n. 6.*

4. Qui paritèr Barbosa in Summâ Apostolicarum Decisionum pluriès idipsum repetit, multa congregans decreta Sacrarum Congregationum, id statuentia,

(f) *Barbos. in c. quià nonnulli 3. de Cler. non resid. num. 3. l. 3. tit. 4. fol. 29.*

tia, & superiùs per nos relata, cum variis quoque Doctoribus in eandem sententiam convenientibus (*a*). Et in Collectaneis ad Concilium Tridentinum ait: *Beneficia simplicia obtinentem non posse Episcopum cogere personale aliquod servitium impendere, cum ex antiquissimâ totius Ecclesiæ consuetudine non teneatur, refert decisum Piasec. in prax. Episcoporum par. 2. cap. 3. num. 32.* (*b*). Et in eodem tractatu inferiùs asseverat: *Non posse ab Episcopo beneficiis simplicibus novum onus imponi, asserit Aldan. in comp. Canon. resol. tit. 26. num. 17. attestans, ità decisum sub die 2. Julii 1597.* (*c*). Et in eodem loco paulò antè firmaverat: *Beneficiati non sunt cogendi ad sustinenda onera, quæ in fundatione, vel institutione, aut statutis non reperiuntur, vel ad quæ ex antiquissimâ consuetudine non tenentur, prout refert decisum in unâ Cremonens. Aldan. in Comp. Canon. resol. lib. 2. tit. 25. num. 16. Capellania instituta à testatore cum his verbis, ut Beneficiatus ipsius Capellæ omni die, seu saltèm quinquies in hebdomadâ celebrare teneatur, & si negligens fuerit, ipse Beneficiatus incurrat pœnam solidorum duorum, non censetur requirere personalem residentiam, nec exigit, ut personalitèr missam dicat, ut attestatur decisum Nicol. Garcia in addit. ad par. 7. cap. 1. num. 87.* (*d*). En quomodò, & quotiès, ac quantis cum auctoritatibus Barbosa & profitetur, & docet, & decisum esse recenset, Beneficiarios merè simplices esse à residentiæ debito exemptos. Quâ sanè doctrinâ idem Auctor non suam nudè opinionem profert, sed eam, & auctoritatibus aliorum Canonistarum cohærere ostendit, & rationibus quoque idipsum suadentibus esse innixam.

(a) *Idē Barbos. sum. Apost. decis. collect. 62 64. 322. &c.*

(b) *Ipsemet Barbos. Collect. in Conc. Trid. sess. 6. c. 2. de ref. n. 2.*

(c) *Idem loc. cit. sess. 25. de ref. c. 5. n. 10.*

(d) *Barbos. in Conc. Trid. sess. 25. de ref. c. 5. n. 7. & 8.*

5. Eandem sententiam tenet *Jacobus Pignatellus* è Cryptaleis in Salentinis Regni Neapolitani, modernus Scriptor, & Canonista, qui de residentiâ Beneficiariorum sermone instituto, ità suum aperit sensum: *Etsi omnia beneficia, etiam simplicia de jure residentiam requirant, cap. quià nonnulli de Cler. non resid. & cap. prætereà de præb. tamèn generali consuetudine illam non exigunt, ut per Lap. alleg. 36. & nos alibi. Et in eis, sicut in altaribus potest quis per alium deservire prò Missis, & aliis Divinis Officiis, Saleed. in cap. super inordinata de præb. Lap. alleg. 5. num. 8. alleg. 35. num. 2. & alleg. 116. nu. 2. Nisi in fundatione expressè electa sit industria personæ, ut per eundem Lap. ibidem. Et quod hic dicitur de consuetudine, ad ea beneficia referri potest, quæ licèt de sui naturâ residentiam non requirant, nihilominùs consuetudine inductum est, ut requirant, juxtà Glos. in cap. Cum satis, V. consuetudinis, de offic. Archid. Quando autèm ex qualitate beneficii propter conditionem in fundatione appositam, vel de jure, aut consuetudine, vel statuto teneatur quis residere, vide tradita per Lapum dict. allegat. 116.* (*e*).

(e) *Jacob. Pignatel. tom. 7 Consult. 4. n. 20. fo. 7.*

6. Et alibi in ipsâmet subjectâ materiâ sic effatur: *Nihil innovandum in beneficiis simplicibus, quæ Clericatus nonnunquàm consueverunt nuncupari, quorum fructibus possessores gaudent, nullum servitium per se ipsos, neque per substitutos præstando eis Ecclesiis, in quibus dicti Clericatus existunt, ut nequeant cogi, vel per se ipsos, vel per substitutos in habitu Clericali, quod illis Ecclesiis inserviant, licèt cap. 3. sess. 21. de reformat. prò certo habeatur, omnia beneficia ad cultum Divinum, atque Ecclesiastica munia obeunda instituta esse, juxtà capit. ult. de rescript. in 6. Si jam pridem possessores talium beneficiorum non sunt coacti ad aliquid istorum, nec appareat quid certum, ad quod obligati sint, cum etiam his nostris temporibus satis erit, si dicant horas canonicas: Undè si beneficia ista non requirunt residentiam, non debent cogi per substitutum exemplo illius Canonici, qui studiorum causâ non residet, nec etiam tenetur per substitutum inservire, ut per Doctores in cap. licet de præbend.* (*f*). En sensus Pignatelli adeò rutilans, & coruscum, ut nihil eo clarius in præsenti materiâ valeat reperiri.

(f) *Pignatel. tom. 10 Consult. 157. n. 6. f. 279*

7. Porrò sunt aliqui, quibus placeret, si possent, onerare Clericos ponderibus gravissimis, velut equos, & mulos, quibus non est intellectus: Et pro ratione redituum, quos percipiunt ex beneficiis, optarent illis sarcinam graviorem,

rem, vel leviorem imponere, missarum, residentię personalis, chori, officii divini, assiduitatis, in Ecclesiis, ubi erecta sunt beneficia, & si quid aliud excogitabile est, laboris, fatigationis oneris, & obsequii: buccisque tumentibus effutiunt, paruum, & exile onus esse Beneficiario merè simplici, fructus interdùm ditissimos percipienti, solùm divinum officium recitare. Oh stupidi, & insensati, atque in Clerum nimiâ fortè invidiâ, vel animositate commoti: Numquid exiguum onus est se Deo ad quotidianas horas devotè recitandas obligare sub pænâ æternę maledictionis? Numquid est onus tenue se libertate nudare agendi multa, quę laicis permittuntur, Clericis verò sunt secundum canones interdicta? Numquid est parum, se perpetuæ castitatis vinculis coercere, quàm nulli laicorum Apostolus voluit ponere sub præcepto? Debitum erogandi in pios usus quidquid congruæ superest sustentationi, pusillanè intèr onera computatur (a)? Profectò ubi nàm, quando, quo Auctore statutum est in Ecclesiâ, quod prefinita, vel taxata debeat esse merces, & mensura servitii Ecclesię præstandi, plùs, vel minùs, juxtà majoritatem, vel minoritatem reditus beneficii? Nulla sanè est merces, nulla taxa, nulla mensura proventus, quâ regulanda sit majoritas, vel minoritas servitii Ecclesiæ præstandi, à quantitate redituum: adeò ut sicuti tàm tenetur ad residentiam, & personale, ac juge ministerium Beneficiarius residentialis, cujus beneficium fructificat mille aureos, quam ille, qui præbendam residentialem retinet, non nisi triginta, vel minùs etiàm redentem (b): tàm Archiepiscopus Toletanus in Hispaniâ ditissimus, quàm Episcopus Minoriensis in Campaniâ pauperrimus, quià utrobique onus residentiæ, ac servitii non à proventu dependet, sed à naturâ, & conditione beneficii, quod parochiale est, vel Episcopale, vel Canonicale, aut Chorale; Ità est tàm exemptus ab onere residentiæ Beneficiarius simplex, cujus Capella, vel Abbatia, sivè Præbenda fructificat mille aureos, quam ille, cujus beneficium non pervenit ad mille obolos, quià ęqualis est natura, atque conditio utriusque beneficii quoàd rationem residentię. Diversitas postmodùm inter pinguiores, & tenuviores Beneficiarios, aliorsùm quam à residentiæ onere venit repetenda, & repetetur ab eo, *qui peregrè proficiscens, vocavit servos suos, & tradidit illis bona sua: Et uni dedit quinque talenta, alii autem duo, alii verò unum, unicuique secundum propriam virtutem* (c). Super quo textu egregiè, suo more, Sanctissimus Pontifex Gregorius monuit cunctos, & præsertim Beneficiarios cavere, nè qui *plùs cæteris in hoc mundo accepisse aliquid cernitur, ab auctore mundi graviùs indè judicetur* (d).

(a) *Vide infr. cap.* 25. *n.* 9. 10. 11.

(b) *Reginald. lib.* 10. *tr.* 3. *c.* 5. *n.* 51. *Fagnan. in cap. conquerente. n.* 2. *&* 18. *de Cler. non resid. l.* 3.

(c) *Matthæi c.* 25. *n.* 23.

(d) *S. Greg. homil.* 9. *in Euangel.*

8. Hinc non leve onus videatur sola Divini Officii recitatio in Beneficiario, optimum beneficium simplex possidente, quià totum illius pondus in solâ ipsâ psalmodiæ sacrę exibitione non consistit, cum alia plura superiùs recensita onera secum habeat. Præterquàm quod stipendia Clericorum non mensuranda sunt à corporali labore, sed à merito, à doctrinâ, à munere, à dignitate, quâ excellunt, & ab aliis hujusce generis causis, & motivis, per Sacros Canones approbatis. Merces ruricolarum, agasonum, & artificum inferiorum, est illa, quæ à quantitate laboris, atque corporalis operis definitur. At Clericorum, Nobilium, Equitum, Judicum, Ducum, & Artificum etiàm altioris notæ merces sub aliâ methodo regulatur. Videmus Pictores, Sculptores, & his similes intrà breve tempus opus aliquod suę artis complere, ac centum, bis centum, & interdùm nullos aureos in pretium postulare. Videmus urbium, & provinciarum Judices, ac Rectores, arcium, & militiæ Prefectos, Moderatores Cathedrarum Doctoralium in publicis Academiis, & alios, ministeriis publicis applicatos, paucis interdùm anni diebus, paucissimisque dierum horis, lectioni, exercitiis militaribus, vel politicis, curæque sibi iniunctæ, incumbere, & tamèn stipendia luculentissima percipere. Ut quid ergò mercedem Clericorum, ad reditus exiguos coarctabimus? Clericorum, qui majo-

res sunt quolibet laico (*a*) , & majoribus privilegiis, atque prerogativis , quam habeant laici , sunt donandi (*b*).

9. Jura Ecclesiastica de beneficiis etiàm residentialibus , disponentia , inter causas dispensandi super eorum pluralitate , allegant doctrinam , nobilitatem , excellentiam , & dignitatem , quæ in aliquibus Clericis reperitur (*c*). Consonâque voce tùm Theologi (*d*) , tùm Canonistæ consentiunt (*e*) , quod Clericis doctrinâ , virtutibus , nobilitate notabili , & dignitate sublimibus , major debetur opulentia redituum Ecclesiasticorum , ideòque illis nedùm beneficia pinguia licitè coacervantur ,sed etiàm conservantur ; Et non solùm beneficia merè simplicia , sed etiàm residentialia geminari , licitè possunt sublato eis onere residentię . Vide ergò quod non labor , sed meritum , doctrina , & personæ dignitas,ac similia, sunt rationes, propter quas majoritas , vel minoritas proventuum ecclesiasticorum decet à Clericis obtineri . Quæ dicta fiat , ut capaces veritatis , & æquitatis eos reddemus , qui fortè non benè affecti in viros Ecclesiasticos ; nodum in scirpo quærunt , ut de illis obloquantur ; & adversus Clericos, beneficiis lautioribus insignitos, buccis concrepantibus debacchantur : obtantes eos , si possent , ponderibus enormissimis , quæ nunquàm habuerunt , contrà omne fas onerare .

10. Allegabimus nùnc doctrinam superiùs memorati *Joannis Aloysii Riccii*, Canonici , ac Patritij Neapolitani , de Sedili Nidi , quem Joannes Longus ejus Concanonicus , vocat *Patriæ lumen , & decus* (*f*) . Ipse , inquam, Riccius in suis doctissimus collectaneis materiam, quam manu terimus tractans , de illâ sic proloquitur : „ Beneficia simplicia requirunt residentiam de jure , licèt secùs de „ consuetudine , circà quam doctrinam fuit mihi quæsitum , num beneficium „ cum onere celebrandi missam requirat personalem residentiam : Ego negativè respondi , & adduxi duas decis. Prima est Grat. Ro. March. in decis. „ 155, ubi fuit decisum , quod per onus celebrandi non est effectum beneficium residentiale , cum sufficiat , quod in tali Ecclesiâ missæ , & divina officia „ celebrentur per alium , undè Maynard. in decis. 90. lib. 2. dicit, quod neque „ ob id censeatur electa industria personæ Sacerdotis, cum possit per quemlibet „ Sacerdotem explicari . Adduxi secundò , decisionem Monald. in consi. dec. „ 89. ubi paritèr decisum fuit , quod Capellania simplex non requirit residentiam (*g*). Hunc Auctorem nemo credet mentiri : Sed quilibet veritatis „ indigator pro certo habebit , illum ingenuè loqui : & cum suos libros exaraverit ad ostendendam praxim fori Ecclesiastici Neapolitani , in eo uno „ habemus & theoricam , & praxim , ostendentes , exemptionem beneficiariorum merè simplicium ab onere residentiæ in regno Neapolitano non „ esse in dubium revocandum : undèque à suorum Antenatorum , & concivium , doctrinâ , & stilo deviare Contradictores , dum eandem exemptionem nùnc ponunt talitèr in quæstione .

11. Alibi dilucidiùs adhùc , & uuiversaliùs idem Auctor sententiam suam in hunc explicat modum : „ Omnia beneficia simplicia de jure residentiam requirunt h. d. & ità refert decisum Card. Put. in decis. 311. lib. 3. Balb. in decis. 95. & Rot. Collect. in decis. 12. At secus est ex generali consuetudine , „ quouiàm beneficia simplicia nunquam residentiam postulant. Balb. in decis. 22. „ Rot. divers. in dec. 432. p. 1. Cesar de Grass. in dec. 115. hinc est, quod Rot. in unâ „ Conchen. beneficii de Valen. 30. Martii 1582. coràm Ill. Lancellotto ,resolvit , „ istam qualitatem , quod non requirant personalem residentiam , nec esse „ verificandam , & iterùm eadem Rot. in unâ Virdunen. Canonicatus 23. Februarii 1587. coràm Gipsio , iudicavit non esse opus probare , quod „ Capellania obtenta, narrata in gratiâ , non requirat residentiam , cum beneficia simplicia de generali consuetudine residentiam principalem non postulent (*h*) . Et Rota in unâ Segobien. &c. Canonicatus 24. Novembris 1588. coràm

(a) *Cap. 1. in fin. dist. 17. cap. quis dubitet dist. 96. &c. Bellet. disq. Cler. part. 2. de discipl. Cler. §. 1. n. 4.*

(b) *Barbos. jur. Eccles. Univ. l. 1. cap. 39. n. 13.*

(c) *Cap. de multa 28. de prębend.*

(d) *S. Thom. quodlibet. 9. artic.*

(e) *Barbos. in 7. cap. de multa 28. de præb. l. 3. tit. 5. à n. 11. cum aliis ab eo alleg.*

(f) *Vid. in princip. Oper. Jo. Aloys. Riccii.*

(g) *Jo. Aloys. Ricc. collect. 671. primæ impress. f. 322.*

(h) *Idem Collect. 162. fol. 130.*

„ coràm Plato tenuit, non obstare, quod non fuerit justificatum beneficia simplicia obtenta, personalem residentiam non requirere, ut fuit expressum, quià hæc qualitas non est verificanda, ut fuit resolutum ind. Conchen. quod etiam fuit resolutum in unâ Legionen. præstimoniorum 27. Novembris 1592. coram Pamphilio, & in unâ Abulen. beneficii 30. Octobris 1595. coràm Blanchetto, & in unâ Mediolanen. Congregatio Concilii ità censuit, Episcopus non potest cogere obtinentes beneficia simplicia,& aliquod personale servitium suis beneficiis imponere, cum ex antiquissimâ totius Ecclesiæ consuetudine, nisi ad officium recitandum teneantur (a).

(a) *Idem Riccius loco citat.*

12. Post Riccium Neapolitanum occurrit *Camillus Borellus*, egregius, & ipse Jurisconsultus, ex eodem Regno progenitus, atque insubjectâ materiâ scribens ut sequitur: *Beneficium habens onus celebrandi missam, residentiam non requirit, ex quo potest impleri per substitutum, quoniam est simplex curam animarum non habens. Panor. in cap. eum ad hoc num.5. de Cleric. non resid. Felyn. in cap. dilecto cl. 2. col.1. de rescript. Ubi dicit de generali consuetudine mundi obtinens beneficia simplicia non teneri ad residentiam. Alex. in consil.4. vol.1. Stephan. Gratian. in decis. Marchiæ 155. num.1. cum pluribus seq.* (b). Et alibi: *Simplicia beneficia de totius mundi consuetudine, residentiam non requirunt, ut scribit Stephanus Gratianus in decis. Marchiæ 155. num.2. Dispositio tamen juris communis est, omne beneficium, quamvis tenue sit, residentiam requirere, ut tenuerunt Innocent. Hostiens. & Joan. Andr. &c. Declara tamen posse per statutum Ecclesiæ, vel consuetudinem residentiam in simplicibus beneficiis requiri, ut novissimè dispositione cavetur Concilii Tridentini sess.6. cap.2. in princ. & voluit idem Steph. Gratian. in d. decis. Marchiæ 155. num.22. ex Lapo allegat.35. Contrariam sententiam, quod talis consuetudo non valeat, tenuit Archidiaconus in c. Sacerdotibus 38. dist. quem secutus est Joannes de Lign. in cap. cum omnes de const. & Lapus in Alleg.42. incip. An residens tamen longam distinctionem facit Hostiens in d. cap. cum omnes, quem sequitur Benedict. Capra in regul.92. n.31. 32. 33. quem refert, & sequitur Hojeda in dicto cap.17. sub numero 26. sequenda tamen est Sacri Concilii Tridentini auctoritas, à quo similis consuetudo non improbatur* (c).

(b) *Borel. sum. decis. tom.1. tit.10. n.7.*

(c) *Idem Borel. loc. cit. tit.20. à n.247.*

13. Sequitur *Nicolaus Garcia* Hispanus eruditissimus beneficialis materiæ Tractator,&Canonum Professor,quem in suo tractatu de beneficiis reperimus ità docuisse. „ Ex generali consuetudine beneficia simplicia residentiam non requirunt.„Citatque longam seriem doctorum: tùm subdit:„Et ità in unâConchen. Beneficii de Valen. 30. Martii 1582. coram Ill. Card. Lancellotto fuit resolutum istam qualitatem, quod non requirant personalem residentiam non esse verificandam. Et in unâ Virdunen. Canonicatus 23. Februarii 1587. coram D. Gipsio fuit dictum, non esse opus probare, quod Capellania obtenta narrata in gratiâ non requirat residentiam, cum beneficia simplicia de generali consuetudine residentiam personalem non postulent. Alex. consil.1. num.2. lib.7. Felyn.in cap. dilectus 2. num.1. de rescript. & in unâ Secobien. Canonicatus 24. Novemb.1588. cor. Ill. Card. Plato, fuit dictum non obstare, quod non fuerit justificatum, beneficia obtenta personalem residentiam non requirere, ut fuit expressum, quià hæc qualitas non est verificanda, ut fuit resolutum in d. Conchen. Quod etiam fuit dictum in unâ Nucerinâ Beneficiorum 30. Octob. 1592. infrà adducta. 5. par. cap.5. num.64. & in unâ Legionen. Præstimoniorum 17. Novemb. 1592. cor. Ill. Card. Pamphilio infrà adducta 6. par. cap.4. num.42. & in unâ Abulen. Beneficii 30. Octob. 1595. cor. Ill. Card. Blanchetto infrà adducta 11. part. cap.3. num.299. & in eadem 26. Junii 1596. cor. D. Littâ adducta d. 6. par. cap.2. dub.4. num. 47. Et in Placentinâ Canonicatus 31. Maii 1602. cor. Pamphilio, & in Aquinaten. Beneficii 2. Maii 1603. cor. D. Ludovisio, & in d. nullius Beneficii 28. Maii 1604.

„ cor. eod. apud Farin. decis. 12. novissimarum, & in Placentinâ beneficiorum „ 23. Martii 1609. cor. D. Pamphilio Juniore „ *(a)*. Vide quoties, & quantoperè Romana Rota judicium de quæstione nostrâ formitèr dans, multiplici definitione decrevit, immunia esse beneficia merè simplicia, illorumque possessores ab onere servitii personalis, & residentię agendæ in loco, ubi erectum est beneficium.

(a) *Garcia de benef. par. 3. c. 2. n. 13. f. 362.*

14. Sequitur Garcia dicens: „ Et in unâ Mediolanen. Sac. Congregatio Concilii ità censuit: Episcopus non potest cogere obtinentes beneficia simplicia „ aliquod personale servitium suis beneficiis impendere, cum ex antiquissimâ „ totius Ecclesiæ consuetudine non nisi ad officium recitandum teneantur. Et „ Card. Burgen. sic respondit eadem Sac. Congregatio: Obtinentes beneficium, „ quod sit simplex, & sine curâ animarum, & extrà Ecclesiam Collegiatam, nec „ personalem residentiam ob aliam causam requirens, non tenetur in eo resi- „ dere, sed ad inserviendum illi per alium, qui probatus sit ab Ordinario &c. „ Non fuit mens Pii V. in Bullâ de residentiâ, editâ 8. Julii 1569. incipien. Cu- „ pientes, cogere habentes beneficia simplicia in eis residere &c. Et in unâ Ca- „ laguritanâ: Episcopus non potest cogere aliquem in beneficio simplici resi- „ dere &c. Et, obtinens beneficium, licèt id sit titulus alicujus Sancti, dum- „ modò sit simplex, non tenetur in eo residere, nec ad residendum eum co- „ gere potest Episcopus. Quasi satis non fuisset, Romanam Rotam, ex doctis Prælatis pręcipuarum totius Christianitatis Nationum compositam, & judicium ferrè solitam de causis beneficialibus universi orbis, pluriès, ac repetitè judicasse pro immunitate Beneficiariorum merè simplicium à debito residentiæ personalis; agglomerat hìc Garcia sensum quoque Sac. Congregationis, multiplicatis vicibus explicatum, in judicando de eadem immunitate: ut agnoscas prima Urbis, & Orbis Tribunalia ecclesiastica talitèr, benè perpensis rebus, esse solita judicare.

15. Pergit in suo eloquio idem Auctor, dicens: „ Sac. Congregatio censuit „ nihil innovandum in beneficiis simplicibus, quæ etiam Clericatus nuncupa- „ tur, in Ecclesiis Parochialibus, vel alibi constitutis, quorum fructibus posses- „ sores gaudent, nullum servitium, nec per sè, nec per substitutos præstando, „ ut possint cogi, vel per sè ipsos, vel per substitutos inservire, si tanto tem- „ pore possessores non sunt coacti ad aliquid istorum, nec apparet, quià ad cer- „ tum sint obligati, satis si dicunt horas Canonicas. Nèc Synodus provincialis „ potuit obligare ad residentiam, aut immutare statum beneficiorum. Et 1. Ju- „ lii 1597. Congregatio Concilii censuit, non posse ab Episcopo beneficiis sim- „ plicibus novum onus imponi. Faciunt etiam aliæ declarationes adductæ in- „ frà 7. par. cap. 1. „ Ità Garcia *(b)*, quo suggerente, ac rationibus probante, nec etiam Concilium Provinciale posse ad residentiam constringere Beneficiarios merè simplices: nec eo usque se protendere auctoritatem Episcopalem, ut valeat novum onus beneficiis per eos possessis apponere; nescimus quid clarius, quid fortiùs desiderabile sit, ad præfatam exemptionem asserendam, firmandam, & ineluctabilitèr concludendam, nisi velimus immunitatem ipsam, contrà omne fas, per vim, & prępotentiam comprimere, atque jura quæque rationes, & auctoritates oppositum probantes iratis pedibus conculcare.

(b) *Nicol. Garcia loco citat.*

16. Hoc tandèm Capitulum cumulamus doctrinâ *Prosperi Fagnani* excellentissimi Sacrorum Canonum interpretis, cujus fama omni jàm est major encomio. Quærit ipse, an beneficia simplicia exigant residentiam, & per hæc suam sententiam exponit: „ Quamvis de jure communi scripto beneficia omnia „ residentiam requirant, ut in cap. super ordinata, de præb. Et in cap. conque- „ rente, de Cler. non resideut. & not. Innoc. in cap. fin. in fine, & ibi Abb. n. 3. „ eod. tit. & Abb. in cap. extirpandæ, §. qui verò, num. 30. vers. Nàm benefi- „ cium quantumcumque minimum de jure communi requirit residentiam, de

præb.

„ præb. Oldrad. conf. 140. In Ecclesiâ Calaguritan. num. 3. verf. Etsi dicatur. „ Rebuff. in praxi titul. Dispensatio de non residendo, num. 7. & seq. Quià propter officium datur beneficium, cap. fin. de rescriptis lib. 6. Feder. de Senis „ conf. 246. in princip. & beneficia omnia ad divinum cultum, atque ecclesiastica munia obeunda sunt instituta, in decreto Concilii Trid. cap. 3. sess. 21. „ Abb. ut supr. num. 32. ad finem (*a*). Tamèn generalis consuetudo inolevit, „ ut beneficia simplicia personalem residentiam non requirant, ut testantur „ Lap. allegat. 118. num. 1. propè fin. verf. Sed nec etiam. Oldrad. loco cit. „ Abb. hic in 1. notab. & conf. 47. in princ. lib. 2. Rebuff. ubi supr. num. 8. Et „ Rota apud Card. Seraph. dec. 639. num. 5. Sed satis est eis deservire per substitutum. Anchar. conf. 233. num. 3. Quæ quidèm consuetudo hodie videtur „ approbata in cap. gratia. de rescript. lib. 6. & in Clem. gratiæ. eod. titul. eamq. „ validam esse tenent utrobiq. gloss. & DD. & est communis opinio, ut testatur „ Abb. in d. §. qui verò, num. 31. de præbend.

(a) *Fagnan. cap. cum omnes 6. n. 12. & seq. de Const. lib. 1. f. 93.*

17. Sentit Fagnanus id, quod communitèr sentiunt alii Theologi, & Canonistæ, nempè immunitatem Beneficiariorum merè simplicium à residentię personalis debito inniti consuetudini: verùm nos suprà ostendimus immunitatem ipsam non soli consuetudini hærere, sed etiam juri sic statuenti. Cumque Fagnanus ex se ipso adverterit, consuetudinem præfatam approbari in cap. gratia de rescriptis in 6. & in Clement. gratiæ eodem titulo; jàm patet, quod non consuetudo, saltem de sè sumpta, sed jus evidentèr decernit sæpefatam immunitatem. Addit deindè idem Auctor: „ Hinc Episcopo Vintimilien. alias petenti, ut ob Sacerdotum parochorum penuriam, ac populi frequentiam, posset „ revocare presbyteros absentes, habentes in Diœcesi undè viverent, atque „ in primis obtinentes capellanias, ac beneficia simplicia, eosque cogere in „ Diœcesi permanere; Sac. Congregatio Concilii censuit non concedendum, „ licet Anton. de Butr. cap. fin. num. 4. verf. secundus casus, infrà de Cler. non „ resid. post Innoc. dicat absentes revocari posse ob Clericorum penuriam, „ etiamsi obtineant beneficia personalem residentiam non requirentia, argum. „ cap. quià Frater. 7. qu. 1. &c. Quo vero ad Collegiatas cum Episcopus Comensis, habens in suâ Diœcesi plures Collegiatas Ecclesias, non tamen insignes, consuluisset Sacram Congregationem Concilii, an si in eis à tempore „ immemorabili nunquàm consueverit resideri, posset compellere Canonicos „ ad residendum, juxtà cap. 12. verf. prætereà, sess. 24. Sacra Congregatio censuit cap. 12. verf. prætereà supradictum intelligi de omnibus Collegiatis etiam „ non insignibus, nisi tamen istæ non insignes Collegiatæ essent rurales prorsus „ destitutæ, aut in quibus nunquàm anteà suprà hominum memoriam solitum „ esset resideri; aut quæ adeò tenuis reditus essent, ut Canonicos, non habentes undè vivant, alere non possent.

18. Deindè subjungit Fagnanus: „ Sed posteà cum subdubitatum esset, an „ decisio Sacræ Congregationis, ut immemorabilis excuset à residentiâ, procederet in Collegiatâ non insigni rurali tantum, an verò etiam in urbanâ, ità „ ut illa verba, aut in quibus, non repeterent dictionem, rurales. Cum autem quidam dicerent Gregorium XIII. in unâ Patavin. de immemorabili in „ non insignibus alitèr sensisse, relatum est ad eum decretum Congregationis: „ Sanctitas Sua probavit, quod visum est Congregationi, ut scilicèt quando Ecclesię non sunt insignes, sola immemorabilis consuetudo non residendi excuset Canonicos à residentiâ, sed in Cathedralibus, & Collegiatis insignibus „ immemorabilis nullo modo excuset (*b*). Tertiò nota ibi per sè ipsum in beneficiis ecclesiasticis Clericos teneri per sè ipsos deservire, nec posse muneri „ suo satisfacere per substitutum, quià hic est actus, in quo censetur electa industria personæ leg. inter artifices ff. de solut. cap. quoniàm Apostolica de „ offic. Legat. & hanc regulam ex hoc textu eliciunt Butr. & Imola ambo n. 3.

(b) *Prosper. Fagnanus ubi supra num. 31.*

&

„ & Alex. de Nevo num. 5. Contrariam regulam in beneficiis simplicibus constituit Lapus in pluribus allegationibus, quià cum de generali consuetudine personalem residentiam non requirant, oneri deserviendi divinis potest per alium satisfieri; nisi secus in eorum fundatione cautum requiratur, & illius allegationes Rota multotiès sequuta est. Quinimò & Sac. Congregatio Concilii, ut plenè scripsi in cap. Ut Abbates num. 62. &c. de ætat. &c. Nèc obstat hæc Decretalis, quià loquitur in dignitatibus, & Ecclesiis parochialibus, aut etiam in beneficiis simplicibus, ex consuetudine, vel statuto, aut alio jure speciali requirentibus personalem residentiam, ut dictum est in precedenti Notabili, & in his salvari potest opinio Antonii de Butrio, & sequacium (*a*).

(a) *Fagnan. in cap. quia nonnulli 3. n. 5. de Cler. non resid. lib. 3 fol. 29.*

19. Rursus alio in loco ait: „ Prebendæ jàm erectæ auctoritate ordinariâ novum onus annecti non potest, quià obstat cap. cum dilectus supr. de consuetud. Conc. Lateranense in cap. prohibemus infrà de Censibus, & Concil. Tridentinum cap. 5. sess. 25. de reform. Undè Sacr. Congregatio ejusdem Concilii interpres, sæpiùs declaravit Episcopum non posse novum beneficiis onus imponere, sed tantum curare debere, ut quæ illis ex fundatione, vel consuetudine incumbunt, exactè adimpleantur, & in specie aliàs censuit novum onus missæ in hebdomadâ non potuisse Episcopum imponere beneficio habenti onus Anniversarii tantùm. Non igitur potuit iste Præpositus cum Capitulo annectere præbendæ vacanti novum onus celebrationis missarum, vel personalis residentiæ, ut habet communis lectura, & ideò fuit necessaria confirmatio Apostolica. Hinc cum beatæ memoriæ Cardinalis Borromæus vellet cogere obtinentes simplicia beneficia in parochialibus, ut per sè, vel substitutos deservirent, cum cap. 3. sess. 21. præsupponat omnia beneficia destinata esse ad cultum divinum, & ecclesiastica munia obeunda, juxtà cap. final. de rescript. lib. 6. Sacra Congregatio, ab eo consulta, respondit, non esse cogendos ad aliud, quàm ad dicendos horas Canonicas: nec teneri, si beneficia simplicia sint deservire per se, nec per substitutum, exemplo Canonici, qui cum non teneatur residere causâ studii, non tenetur etiam ad substitutum. Abbas in cap. licet de præbend. Rursus cum Episcopus Asculanus imposuisset onus paucæ eleemosynæ cuidam Prioratui, quod est beneficium simplex pro missis bis in hebdomadâ celebrandis in Cathedrali Ecclesiâ, idque quià licèt dictos Prioratus actu Ecclesiam non haberet, cum tamen haberet reditus, & adessent vestigia veteris Ecclesiæ, non erat verisimile illam sine onere missarum celebrandarum erectam fuisse; Sacr. Congregatio consulta, an id potuisset Episcopus; respondit, nullum onus novum imponendum ex conjecturis verisimilibus. Sed nec Visitatorem Apostolicum, cui facultas attributa non fuerit in literis Apostolicis, censuit potuisse onerare beneficium simplex novo onere celebrationis missarum (*b*).

(b) *Idem Fagnan. in cap. significatum 11. num. 3. de præbend. lib. 3 f. 81.*

20. Constans est Fagnanus ubicumque loquitur de exclusione oneris residentiç respectu ad beneficia merè simplicia, ut videre illum est *in cap. ut Abbates à num. 63. de ætat. & qualit. lib. 1. & in cap. super ordinatâ num. 5. de præbend. lib. 3. & in cap. exposuisti num. 21. eod. titul. & in cap. admonet num. 34. & 37. de renunc. lib. 1.* Demùm alibi redeunte sermone de hujusmodi rè, inquit: *Ex generali consuetudine beneficia simplicia residentiam non requirunt, nisi aliud sit inductum de jure speciali, ut notat glos. in cap. gratia in verb. de jure teneri de rescript. lib. 6.* Ubi & alios refert Auctores (*c*). Quem paritèr sensum habet aliis in locis (*d*). Undè hìc Doctor eximius, nec firmior, neque uberior esse potest in hujusmodi sententiâ magistralitèr sustinendâ: ponderando etiam, quod in eo leguntur non solùm rationes magni momenti, & Doctores, ac Textus canonici, quos cumulatìm super eâdem rè coacervat; verùm etiam praxis in judicando super tali rè solita frequentari à præcipuis Tribunalibus Ecclesiasticis, qualia

(c) *Fagnan in cap. conquerente num. 4. de Cler. non resid. l. 3. f. 35*

(d) *Ipsemet Fagnan. in cap. ut Abbates à num. 63. de ætat. & qual. l. 1. & in cap. super inordinata n. 5. de præbend lib. 3. & in cap. exposuisti n. 21. eod. tit. & lib. & in cap. admonet. n. 34 & 37. de renunc.*

qualia sunt Sacra Congregatio, & Rota Romana. Cujus sanè praxis Fagnanus peritissimus fuit, tùm propter longam experientiam, quam habuit, forensibus negotiis in Urbe incumbendo: tum etiam propter munus Secretarii Congregationis DD. Cardinalium interpretum Concilii Tridentini, quod per longum tempus laudabilitèr exercuit: juncta doctrina Juris Canonici, in quâ nulli Canonistæ sui temporis fuit secundus.

21. Vidimus, quod magnifacit Rota Romana, simùlque magnifaciunt Doctores opinionem *Lapi de Castiglionchio Florentini*, in decidendo quæstionem, de quâ peragimus: illiusque auctoritati valdè deferunt, & merito: quippè Soccinus eum vocat Doctorem illustrem (*a*): Auctoritatis maximæ Lambertinus (*b*): Virum, à cujus auctoritate non est in judicando recedendum, Ludovicus Romanus (*c*): ac tandèm Mandosius, de ipsius allegationibus hoc pronuntiat, quod inter omnes libros Pontificios, & Legales, nullus eo melior est, & magis proficuus (*d*): Bis autèm Lapus de præfatâ controversiâ pertractat, nempè allegatione 35. & 116. atque utrobique immunitatem tuetur Beneficiariorum simplicium ab onere residentiæ, utens etiam consuetudine pro ratione, quæ consuetudo, si erat immemorabilis, & antiqua, suo tempore, nempè tempore Benedicti Papæ XII. sub quo ipse floruit (*e*): & qui sedere cœpit in Cathedrâ D. Petri anno 1334. (*f*), oportet, quod ista consuetudo jàm quingentos ad minus annos transcendat: quâ quæ major dari potest ratio? Ipsi verò tàm antiquæ consuetudini, si addatur pondus tot Doctorum, Canonistarum, & Moralistarum, atque Scholasticorum, qui præfatæ immunitati subscribunt: necnon jura, decreta, & Decisiones Rotæ Romanæ, ac Sacræ Congregationis, idipsum solemnitèr definientia; quinam locus rationabilitèr dari potest, ambigendi de justitiâ ipsiusmet immunitatis?

(a) *Soccin. conf. 128. n. 6. vol. 4.*
(b) *Lamber. de jure patr. art. 9. qu. 1. par. 2. l. 2. post n. 26.*
(c) *Ludovic. Roman. conf. 226. n. 6.*
(d) *Quintil. Mandos. præfatio in alleg. Lapi in fin.*
(e) *Mandos. loco cit. in princ.*
(f) *Platin. & alii in Bened. XII.*

22. Sed jàm ipsum Lapum ex se perorantem audiamus: „ Utrum absque „ dispensatione quis possit insimùl habere Ecclesiam, & Canonicatum in Ecclesiâ Collegiatâ; & simplex altare in plebe rurali, in quo testator mandavit „ ibidem divina celebrari pro animâ suâ, & suorum præmortuorum, & in quo „ mandavit dimidiam bonorum suorum presbytero eligendo pro missis ibidem „ celebrandis dari: & videtur, quod possit absque dispensatione illa tenere, „ & fructus indè percipere: quià habere plura simplicia beneficia non videtur „ à jure prohibitum; de elect. dudùm, de præben. cum jam dudùm not. Innoc. „ & Gloss. de rescript. gratiæ lib. 6. quæ dicit, quod hanc opi. sequitur generalis consuetudo, quam Papa scit, & tollerat, ut not. Joan. And. post alios, de „ ætat. & qualit. præs. & hoc quià consuetudo est legum interpres &c. de consuetudine cum dilectus, ad hoc ff. de leg. l. minimè. Non obst. si dicatur, „ quod altare exigat personalem residentiam, quià fuit jussum ædificari pro divinis celebrandis, quià satisfit testatori, si ibi per alium divina celebrantur, „ nec jure expressum est, quod hoc casu per se deservire debeat: alleg. not. „ Joan. Cal. de præbend. super inordinata, ubi expressè dicit, quod major 14. „ annis, licèt minor 25. potest habere Ecclesiam non curatam, seu beneficium „ in Ecclesiâ non curatam (*g*).

(g) *Lapus alleg. 35.*

23. „ Non obstat opin. glo. quę habet, quod minor 25. annis Ecclesię rectoriam habere non potest, eâ ratione secundum eos, quia Ecclesia dedicatur, „ ut in illâ missam celebret, & alia Divina Officia, de consec. dist. 1. cap. 1. & „ talis missam celebrari non potest, nisi sit Sacerdos, de Summâ Tri. cap. 1. in „ fin. & minor 25. annis non potest esse Sacerdos, de ætat. & qualit. generalem, „ quam opin. dicit Calde. esse contrà multa jura, quia in Ecclesiis jura distinguunt inter curatam, & non curatam; & volunt, quod major ętas requiratur „ in curata, quam in simplici, de decis. cum in cunctis §. inferiora, de elect. licet canon. lib. 6. de ætat. & qualit. eam te. ad hoc allegat, quia ubi non exigitur à jure personalis residentia, sufficit deservire per Vicarium, ad hoc Gloss.

non

" non obviet, de præb. c. super eo lib. 6. in novel. Nisi beneficium non curatum
" requirat Sacerdotium ex privilegio, vel statuto, ad hoc quod not. Gloss. cum
" omnes, de const. extirpandæ in fin. de præbend. & in capit. dudùm de elect.
" lib. 6. in penul. Gloss. quod in absentiâ quis potest absque peccato recipere
" reditus. Dùm tamen in beneficio teneat Vicarium, vel per alium beneficio deserviat, si consuetudo hoc habeat. Imò quod plus est, ex consuetudine in
" Civitate Florentiæ Canonici Ecclesiæ Cathedralis dictæ Civitatis percipiunt
" reditus in absentiâ, licèt non percipiant minutas obventiones de funeralibus,
" & aliis, esto etiam quod aliis beneficiis non deserviant ad hoc dictum Innoc.
" & Hostiensis, de præb. cap. extirpandę, & Gloss. de præb. super eo lib. 6. dicunt, quod potest esse casus, in quo quis de jure communi potest habere plures curatas, ut dicta decr. super eo. & no. Gen. in Cle. literis, de præb. super
" verb. hospitalia, quod quis potest habere plura hospitalia, & si quodlibet hospitale haberet Ecclesiam curatam annexam, plures curatas Ecclesias potest
" de jure possidere (*a*).

(a) *Idem Lapus loc. citato.*

24. Consonat huic doctrinę alia, quam inferiùs prolixiori dictatu ponit, eamque præstat hìc integram, ac per extensum inserere propter rationes, quas numero 21. tetigimus: Ait ergò: " Philippus in suo testamento jussit per ejus
" fidei Commissarios construi quandam capellam in quadam parochiali Ecclesiâ, & mandavit per dictos Commissarios eligi unum presbyterum, qui debeat
" officiare ad dictam capellam. Itèm reliquit dicto presbytero, qui resideret in
" dictâ Ecclesiâ, vel officiaret, certa bona, quo testatore obeunte, prædicti fidei Commissarii fecerunt construere dictam capellam in dictâ Ecclesiâ, ut officiant in illâ quendam presbyterum, scilicèt Rectorem dictæ Ecclesiæ parochialis, in quâ erat dicta capella, qui acceptavit, & institutus fuit per plebanum dicti loci, ad quem de consuetudine spectabat, & pluribus annis dictam
" capellam simul cum dictâ parochiali Ecclesiâ possedit, & retinuit, & retinet,
" quibus sic se habentibus, Ordinarius per Inquisitionem ex officio procedit adversus dictum presbyterum, prò eo, quia ut dictus Ordinarius asseruit dictam
" capellam cum dictis parochialibus Ecclesiis de facto, & sine canonico titulo
" possedit, & fructus percepit, & occupavit, & quod de jure utramque retinere
" non potest. Quęritur, utrum ille presbytèr veniat puniendus aliquo non
" probato, & videtur primò quod sic, nàm ex prædictis apparet, quod minùs canonicè dictam capellam retinuit cum dictis parochialibus Ecclesiis,
" quia erant beneficia incompatibilia, eâ ratione, quia parochialis requirit personalem, & continuam residentiam, de præb. extirpandæ, & cap. licèt canon,
" cod. tit. lib. 6. & quia curam habet animarum, aliud simile habere non potest,
" de præb. de multa, & in Extravag. Joann. 22. execrabilis §. qui verò. Sed
" prædicta capella, licèt non sit propriè curata, quià animarum curam propriè
" non habet, est in hoc similis curatæ, quia personalem residentiam requirit:
" ad hoc enim construi mandavit ipsam testator, & presbyterum eligi, ut in
" illâ officiaret pro animâ suâ, & ad hoc reliquit dotes, ut presbyter exinde
" posset vivere, & sic voluit, ut singulis diebus sic faceret, hæc autem sine personali, & continuâ residentiâ fieri non posset (*b*).

(b) *Lapus alleg. 116 fol. 136.*

25. Ex toto hoc discursu, de more illius temporis facto priùs super motivis, & objectis in contrarium facientibus; deducit Lapus suam conclusionem, dicens: quod si capella igitur, de qua loquitur " residentiam personalem, & continuam requirit, patet, quod est incompatibilis cum beneficio curato, quod actu
" personalem residentiam requirit, & ista videtur esse ratio, quarè duo beneficia curata retineri non possunt, quià utrumque personalem residentiam requirit, quod per unum hominem fieri non potest: quià unicum corpus pluribus
" in locis continuè, & personalitèr residere non potest, & istâ ratione motus
" post Innoc. in cap. Clericos de Cleric. non resid. videtur hoc idem dicere expres-

„ pressiùs post eum Dominus meus Joann. Calde. in eod. cap. Clericos, sive re-
„ quiratur residentia de jure communi, puta quia curata, sive non curata, si
„ statuto, consuetudine, vel institutione factâ in ipsius ordinatione, propter
„ idemptitatem rationis, scilicèt incompatibilem, ut in Cler. gratia de rescrip.
„ secundum ipsum Dominum meum Joann. Cald. & hoc procedit quantum ad
„ utramque Ecclesiam parochialem, cum quibus dictus presbyter dictam ca-
„ pellam retinuit. Sed quantum ad primam parochialem Ecclesiam, prædicta
„ Ecclesia, in quâ dicta capella erat constructa, & cum quâ prior retinuit di-
„ ctam capellam, videtur etiam aliâ ratione hæc canonicè fieri non potuisse:
„ nàm in Ecclesiâ, in quâ quis est rector principalis, non potest esse rector, &
„ canonicus, vel aliud inferiùs beneficium retinere, quia rector, sive prælatus
„ principalis dicitur caput, & canonici, & alii inferiores clerici dicuntur filii,
„ & membra, de iis, quæ fin. à major. par. cap. novit. & cap. quanto: quià ergò
„ pater non est filius, & caput non est membrum, ista enim sunt correlativa,
„ quorum ea est natura, ut unum non sit reliquum, & hoc placuit Domino meo
„ Joan. Cald. in cap. postulasti, de concess. præb. in 4. qu. ubi hoc plenè tractat;
„ ad prædicta facit decreta, prima de cens. præbendæ lib. 6. melius decr. uti de
„ preb. Si igitùr non potuit de jure retinere, canonicum non habuit titulum, &
„ sic de facto retinuit, & occupavit dictam capellam, & ejus fructus, & furtum
„ commisit quodammodò, vel rapinam extra. de elect. dudùm, & sic meritò
„ Curia Episcopalis inquirit, & punire potest hos, & alios excessus, de offic.
„ ordin. cap. 1. „ Hæc objectivè sibi opposuit Lapus, quidquid potuit in opposi-
tum congerendo, ut hiscè posteà motivis è medio successivè sublatis, fortiùs inno-
tesceret vis doctrinæ, quâ subindè suum sensum explicat, dicens.

26. „ In contrarium arguitur. Et primò videtur, quod dictus presbyter
„ dictam capellam canonicè tenuerit cum dictis parochialibus Ecclesiis, & ea-
„ rum quâlibet, nàm illud constat verum esse, aliquem posse de jure retinere
„ plura beneficia 1. simplicia, vel unum curatum cum uno simplici sine aliquâ
„ dispensatione arg. eorum, quæ not. Glos. 1. cap. gratiosæ, de rescript. lib. 6.
„ Sed ità est in casu nostro, quià dictus presbyter retinuit unum curatum bene-
„ ficium, videlicèt Ecclesiam parochialem, & unum simplex, & non curatum,
„ videlicèt dictam capellam, igitùr de jure retinuit. Quod dicta capella non sit
„ curata, patet in themate, quià nec presbyterum, nec parochiam, nec jurisdi-
„ ctionem, vel potestatem ligandi, vel solvendi præsumitur habere: extrà de
„ elect. dudùm, nec etiam requirit continuam residentiam, vel personalem
„ de juris consuetudine, vel statuto, vel modo apposito in fundatione, ut pa-
„ tet per verba testamenti suprà in themate relicta, & sic effugitur opin. Innoc.
„ & Domini mei Joann. Cald. quam suprà retuli. Et tamèn si requireret perso-
„ nalem residentiam secundum opi. Innoc. & Domini mei Joan. Cald. vacasset
„ parochialis Ecclesia, & non dicta capella, quam secundo loco habuit, quià
„ habens unum beneficium curatum, recipiens unum simile, vacat primum ipso
„ jure, è non secundum, de præb. cap. de multâ. Nèc etiam capellam vacare
„ diceres per Extravag. Joan. 22. execrabilis §. qui verò, quià parochialem Eccle-
„ siam infrà mensem de jure, & de facto non dimisit in manibus Ordinarii. Sed
„ certè prædicta opin. Innoc. & Joan. Cald. non videtur vera, etiam ut prædixi, si
„ dicta capella personalem residentiam exigeret, quia pœna decr. de multa, &
„ cap. execrabilis, specialitèr in certo casu est statuta, scilicèt in tenentem duo
„ curata: in aliis ergò incompatibilibus remaneant jura antiqua, quę dabant
„ optionem, de præb. referente, & cap. pręterea. Prò hac ratione facit ff. solut.
„ matrim. l. si verò negotium §. de viro de elect. statutum, lib. 6. hoc etiam placet
„ Jo. And. in spec. de Cler. non resid. §. primo mandet, ubi arguendo prò, & con-
„ trà, dicit hoc, quod proximè dixi verius, & quicquid Innoc. not. in d. cap. tuæ,
„ de Clericis non resid. tamèn idem Innoc. not. contrarium in cap. fin. de Clericis

„ non resid.dicens!, quod eo casu necessaria est motio, & hominis privatio. In-
„ tellige igitur secundum Joan. Andr. Gloss. Innoc. de curatis dignitatibus, &
„ personatibus, in quibus est speciale, de præb.cap.de multâ.

27. Subjungit Lapus, dicens: „ Stabitur igitur juri antiquo, per quod
„ dabatur optio. de præb.ad hoc, & cap.præterea, & d. cap. relatum: Non
„ obstat secundum eum illa clausula alioquin &c. quæ solùm habet vim admo-
„ nitionis excommunicationis, simile de præb. non potest, lib. 6. in commento
„ cum suâ remiss.& licèt prædicta sic examinaverim, tamèn non faciunt ad ca-
„ sum nostrum, quià, ut prædixi, dicta capella non requirit personalem, & con-
„ tinuam residentiam, de jure, consuetudine, vel statuto, vel modo in funda-
„ tione apposito, ut patet in verbis testamenti contrà relationem. Nèc forsan
„ dicat aliquis satis requirit personalem residentiam, ex quo ad hoc ædificata
„ fuit, ut ibi Divinum Officium prò animâ testatoris celebretur, quod nisi per
„ presbyterum residentem fieri non potest; nàm hoc idem esset in qualibet Ec-
„ clesiâ non curatâ, quæ ad alium finem non construitur, nisi ut illic Divina Of-
„ ficia celebrentur, hæc tamen jura tali casu non arctant Rectorem talis Eccle-
„ siæ ad residentiam continuam, vel ad Sacerdotium. Sufficit enim, quod in
„ tali Ecclesiâ Divina Officia per alium idoneum celebrari faciat, ut no. etiam
„ ipse Jo. Cald. de præb. cap. superinordinata. Eodem modo, & pari ratione
„ dicendum est de d. capella, videlicèt sufficere, si per alium deserviri faciat,
„ & missam celebrari. Nèc obstat huic conclusioni, quod dicta capella simùl
„ cum dictâ parochiali Ecclesiâ, in quâ sita erat, retineri non potuerit, per ra-
„ tiones superiùs assignatas, quià illę rationes, etiam si veræ essent, procedunt
„ in prælaturâ principali, & canonicatu, sed non est tanta convenientia inter
„ prælaturam, seu rectorem principalem, & capellam ejusdem Ecclesiæ, quanta
„ est intèr ipsam prælaturam, seu prælatum, & capitulum, nàm paternitas, &
„ filiatio, & caput, & membrum, correlativa sunt, & procedunt intèr prælatos,
„ & canonicos, ut suprà dictum est; sed non intèr prælatum, ut rectorem, &
„ capellanum: nàm capellanus non est de collegio, nec pars corporis, sed pars
„ de per se, habens certum ministerium ad missam celebrandus, sicut si esset
„ extrà ipsam Ecclesiam, & in aliâ Ecclesiâ. Et eâdem ratione aliud est in dua-
„ bus canoniis ejusdem Ecclesiæ, quam in canonicatu, & capellâ. Nàm in
„ duabus canoniis est patens ratio, quia tollitur suffragium Ecclesiæ, quia ubi
„ duo canonici, ibi duo consilia, & duo suffragia, si duo reducantur ad unum,
„ diminuuntur consilia, quia unius hominis unum est os, & unica vox, &
„ unicum consilium, secundum not. in cap. cum olim de rè judic. in Glos.1.su-
„ per ea in novellâ, quæ cessant in canonicatu, & capellâ, quæ, ut præfertur, vo-
„ cem in capitulo non habet, & non est pars collegii.

28. Vide quot verbis, quotque motivis, Lapus immunitatem Beneficiarii simplicis à residentiæ personalis debito probat, & rationes dispescit, quę sunt excogitabiles in adversum, eas evertens non solis vocibus, sed vocibus, quas jura per ipsum allegata communiunt. Sequitur: „ Nèc obest si dicatur, dùm
„ deservit capellæ, subtrahit suffragium curato, tamen hoc non obstante dici-
„ mus, quod potest cum curato simplex licitè retineri, ratio est, quia in simplici
„ potest per alium deservire, & idem in dictâ capellâ, ut suprà probatum est,
„ imò etiam in tali capellâ multò melius posset sine præjudicio Ecclesiæ, in quâ
„ sita est deservire, quam si esset apud aliam Ecclesiam, ut de se patet. Nàm di-
„ ctę capellę deservit ex dispositione testatoris, si unica missa celebretur ibidem
„ in die. Sed constat, quod canonicus in eadem Ecclesiâ summo manè posset di-
„ cere ibi missam, & statim esse in choro ad Officia Divina, celebranda post mo-
„ dùm cum aliis. Itèm principalis prælatus Ecclesię posset etiam summo manè ta-
„ lem missam dicere in tali capellâ, & posteà ad chorum se convertere, & alia
„ oportuna tractare. Et si dicas, non posse missam celebrari prò Ecclesiâ prin-
cipali,

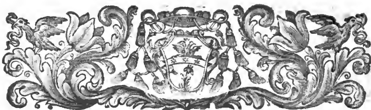
„ cipali, quià duas missas &c. Respondeo, quod etiam in curatâ non arctatur
„ ad missam personaliter, sufficit quod per alium faciat dici, hęc autem facul-
„ tas non esset in beneficio, vel capellâ, quæ esset in capellâ aliâ remota à
„ principali Ecclesiâ. Et quod in eadem Ecclesiâ quis possit esse duplex, sci-
„ licèt prælatus, & canonicus, placet Joan. Andr. in decr. cum in Ecclesiâ de
„ præb.lib.6.& dicit nil relevare id, quod ibi dicit Archid.quod potest habere
„ vocem ut canonicus, sed non esse canonicus. Sed quicquid sit de prælaturâ,
„ & canonicatu, & duabus canoniis, tamen de prælaturâ, & capellâ, vel de
„ canonicatu, & capellâ, maximè in capellâ, ubi non requirit personalem, &
„ continuam residentiam, non videtur dubitandum, quod illa simul, sicut unum
„ curatum, & aliud simplex detineri possunt. Sed si non faciunt in altero eo-
„ rum congruè deserviri, Episcopus providebit per privationem alterius, vel
„ per fructuum subtractionem, seu dabitur optio ipsi Clerico, ut alterum, quod
„ maluerit, accipiat, altero dimisso, ut in c.referente præall. (*a*).

29. En igitùr utraque Allegatio Lapi, utraque magistralis, & magnæ authoritatis, quam velle impugnare, est velle isthmum fodere, vel clavâ manum Herculis denudare, quippè hanc doctrinam sequuntur consonâ voce Doctores, eamque amplectitur Rota, nec ab eâ recedendum est in judicio ferendo, nè contrà communem sensum omnium Doctorum eatur. Utrique autem huic Allegationi optimas additiones facit *Quintilianus Mandosius* perexcellens Jurisconsultus, quas hìc adnectere superfluum judicamus: Memorandam tamen ducimus Glossam notabilem, ab eo allegatam ex cap. dudùm de electione. quæ admittit Clerico posse plura beneficia minora, sive non residentialia in titulum obtinere, & hanc esse consuetudinem per totum orbem diffusam (*b*). Quæ beneficiorum pluralitas, quià non est compatibilis cum servitio personali, & cum actuali Clerici residentiâ, ut alibi pluriès ostendimus in præsentis operis decursu; patet hìnc quoquè immunitas Beneficiariorum merè simplicium ab onere residentiæ.

30. Porrò veritas uniuscujusque propositionis nonnisi eliçi potest, & probari, vel ratione, vel auctoritate, vel utraque simul conjunctâ: quæ quantò magis propositioni favent, tantò magis ipsius propositionis veritas elucescit. Nos igitur proponentes propositionem, quod Beneficiarii merè simplices sunt à residentiæ debito immunes, eam probavimus multiplicibus rationibus, & Scripturalibus, & Theologicis, & petitis ex Sanctis Patribus, atque ex Sacris Conciliis, Generalibus, Nationalibus, & Provincialibus: Rationibus pariter Legalibus, Historicis, & Politicis: necnon Decretis Sacrarum Congregationum: Decisionibus Romanę Rotæ: Auctoritate demùm Theologorum, tàm Scholasticorum, quàm Moralium, atque Canonistarum: Jàm ergò munus nostrum omnibus numeris adimplevimus, nec restat quid amplius desiderari valeat ad uberiorem hujus sententiæ probationem. Quià nihilominùs Contradictores quoque multas pro se rationes adducunt; superest ut easdem examinemus, perpendamus, diluamus, & tamquàm effimeras ad nihilum redigamus, prout Domino adjutore in responsione ad sequentes Objectiones, nos facturos esse speramus. Ad illas ergò alacri animo jàm descendimus.

(a) *Ipsemet Lapus alleg.116.*

(b) *Glos.in cap. dudum 54. Ver.intitulatam de elect.*

RESPONSIO OBJECTIONIBUS

EX JURE DIVINO, ET NATURALI PROPOSITIS ADVERSUS

IMMUNITATEM BENEFICIORUM MERÈ SIMPLICIUM AB ONERE RESIDENTIÆ.

CAPUT XXI.

In quo respondetur primę Objectioni SCRIPTURALI, *adversùs præfatam Immunitatem propositæ, ac petitæ ex Actibus Apostolorum, & ex Epistolâ ad Titum.*

SUMMARIUM.

1 *Rectus ordo procedendi in controversiis est, ut probata aliquâ Doctrinâ congruis rationibus; dissolutione quoque Obiectionum ejus veritas confirmetur.*

2 Prima Obiectio *petitur ex eo, quod Apostolus Ephesiis scribit, & ad Titum; Undè inferatur esse de jure divino, quod Beneficiarii residеant apud suas Ecclesias.*

3 *Præfata Obiectio ad summum probat Clericos alicui Ecclesiæ esse affigendos & ne affixi ab eâ discedant; quod Canones quoque sanciunt.*

4 *Nedùm antiqui, sed etiam recentes Canones jubent affixionem Clerici alicui Ecclesię. Quæ tamèn affixio non potest fieri post ordinationem.*

5 *Quæ concernunt ordinationem, nihil probant quoàd residentiam in beneficio: Ab unâ enim ad aliam, consequentia non tenet.*

6 *Apostolus loquitur non de Beneficiariis merè simplicibus, sed de Episcopis: qui interdùm voce Presbyteri connotantur.*

7 *Epi-*

7 *Episcopalis dignitas non erigenda est in parvis locis. Episcopatus dignitas exigit onus residentiæ, ab eoque non valet argumentum ad beneficia merè simplicia.*
8 *Sicut etiàm ex debito residentiæ personalis inhærente Curatis, non benè infertur eodem onere arctari Beneficiarios merè simplices.*
9 *Retorquetur argumentum, si uterque textus complectitur beneficia merè simplicia eo modo, quo Apostolus de Episcopalibus, & de Curatis disposuit.*
10 *D. Paulus nullibi resedit localitèr apud Gentiles, quorum est ordinatus Antistes. Quid fecerit Titus à Paulo deputatus in Cretâ.*
11 *Beneficiarii curati tenentur residere de* jure divino: *non expressè, ac strictè, sed solùm analogicè, ac deductivè, sivè lato modo.*
12 *In Concilio Tridentino res hæc fuit valdè agitata. Non posset Papa dispensare super residentiâ Curatorum, si hæc esset strictè de jure divino.*
13 *Videtur tamèn, quod Curati residere teneantur de jure divino, si non expresso in Sacris Scripturis, deducto tamèn ex iis, quæ Sacræ literæ tradunt.*
14 *Curatus non solùm tenetur sacrificium offerre, & similia facere, quæ fortassis posset per substitutum præstare, sed etiàm alia facere, quę exigunt ejus præsentiam.*
15 *Potest autèm super Curatorum residentiâ dispensare Pontifex ob bonum publicum, sicut facit super vota, & juramento, justis ex causis.*
16 *In quo dissentiant Canonistæ, ac Theologi, circà obligationem residentiæ Rectoris animarum, & potestatem Papæ dispensandi super ipsa residentia?*
17 *Beneficiarii, qui solam curam exteriorem habent animarum, ad residentiam tenentur saltèm vi Bullæ Pii PP. IV.*
18 *Multi Doctores sentiunt esse de jure divino residentiam Curatorum. Concilium Tridentinum quid hac dè rè decreverit?*
19 *Concilium decrevit esse dè præcepto divino in curatis pascere suas oves. Siluit autèm, quod residentia personalis in eis sit de jure divino.*
20 *Canonici, Mansionarii, Dignitates chorales &c. non tenentur ad residentiam de jure divino, nec etiàm lato modo, sed solùm de jure Ecclesiastico.*
21 *Si non nisi lato modo Rectores animarum, & nullatenùs Canonici tenentur ad residentiam de jure divino: multò minùs ad illam de eodem jure sunt adstricti Beneficiarii merè simplices.*

1. RECTUS ordo procedendi in controversiis, hoc postulat, quemadmodùm innuimus capitulo præcedenti, ut nedum rationibus probetur sententia, sive doctrina, sive propositio, pro cujus scribitur veritate, sed etiàm Obiectionum dissolutione firmetur, ut & illis in medium propositis, & his è medio sublatis, nihil supersit, quò melius possit veritas ipsa probari. Postquàm igitur jàm per varias rerum categorias collegimus, & in propatulo posuimus infinitas propemodùm rationes, Scripturales, Theologicas, Legales, Historicas, Politicas, ex Sanctis Patribus, & Sacris Conciliis depromptas, aliasque demùm superius indicatas unisonè conclamantes pro exemptione Beneficiariorum merè simplicium ab onere servitii personalis, & residentiæ; nihil aliud restat, nisi ut in eandem exemptionem dissolutione Obiectionum, quæ proponuntur in oppositum, confirmemus. Ad illas igitur examinandas nùnc opportunè manum apponimus, in Domino confidentes, quod ipsas citò dabimus *exinanitas, exinanitas usque ad fundamentum in eis* (a). (a) *Psalm.* 136. *n.* 7.

2. Obiiciunt itàque *primo loco* Contradictores, esse *de jure divino*, quod Benefi-

neficiarii etiàm merè ſimplices actualitèr reſideant, & perſonalitèr adminiſtrent in Eccleſiis, ubi eorum erecta ſunt beneficia: ho cque deducunt ex bicipi ſermone Divi Pauli Apoſtoli ad Epheſios, & ad Titum. In primo etenim Apoſtolus, mittens Epheſum vocavit majores natu Eccleſiæ, illiſque inter cætera ſalutis monita, hoc quoquè largitus eſt: *Attendite vobis, & univerſo gregi, in quo vos Spiritus Sanctus poſuit Epiſcopos regere Eccleſiam Dei, quam acquiſiuit ſanguine ſuo* (a). In ſecundo quoque ità ſenſum ſuum Tito Diſcipulo communicauit: *Reliqui te Cretæ, ut ea, quæ deſunt, corrigas, & conſtituas per civitates presbyteros, ſicut & ego diſpoſui tibi* (b). Per hoc ergò, inquiunt, quod Apoſtolus juſſit apponi in locis ibi deſignatis Presbyteros, & Majores natu Eccleſię regere Eccleſias ſibi commiſſas; patet, quod omnes Beneficiarii, etiàm merè ſimplices, in eiſdem Presbyteris, & Majoribus natu expreſſi, debent dè jure Divino in Eccleſiis, in quibus beneficium obtinent, reſidere, atque perſonalitèr miniſtrare.

3. Reſpondetur *primò* negando ſuppoſitum, nempè quod in utroque textu Apoſtolus loquatur de Beneficiariis, vel de Eccleſiaſticis beneficiis: neutrum etenim ex iſtis eſt verborum ejus objectum; & quatenùs etiàm ex hinc aliqua norma deduci poſſet, diſciplinæ à Clericis in rebus Eccleſiaſticis obſervandæ; nulla fortè aptior ſignificatio reputanda eſſet, quam iſta, quod Apoſtolus utrobique loquatur non dè beneficiis, neque de Beneficiariis, ſed potiùs de affixione Clericorum alicui determinatæ Eccleſiæ, quam nos nedùm non impugnamus, ſed imò eam ultrò admittimus, & fatemur nullum eſſe ad ſacros ordines promovendum, qui non ſit alicujus Eccleſiæ ſervitio mancipatus, id clarè diſponenęte Concilio Chalcedonenſe, ſub his terminis. Nullum abſolutè ordinari neque presbyterum, nec diaconum: *nec omninò aliquem eorum, qui ſunt in Eccleſiaſtico ordine, niſi ſpecialitèr in Eccleſiâ civitatis, vel pagi, vel Martyrio, vel Monaſterio is, qui ordinatur, deſignetur* (c). Ad hæc Concilium Valentinum in Hiſpaniâ decrevit: *Non ſit Clericus, qui non ſpondeat locum, ubi ſit delegatus* (d). Alia quoque Concilia mandaſſent Clericos alicui Eccleſiæ ſemper affigi: quorum etiàm plura ſanciunt, ne Clericus ab Eccleſiâ, cujus ſervitio deſtinatus eſt, diſcedat (e): Et ſi diſcedat. à nullo alio Epiſcopo ſuſcipiatur (f).

4. Quam obſervantiam affixionis, ſive deſignationis Clerici ordinati, ad aliquam determinatam Eccleſiam, nedùm antiqui Canones, ut univimus, popoſcerunt (g), ſed etiàm recentiores exigunt (h): Et ſignantèr Concilium Tridentinum diſponens: *Cum nullus debeat ordinari, qui judicio ſui Epiſcopi non ſit utilis, aut neceſſarius ſuis Eccleſiis; Sancta Synodus veſtigiis ſexti Canonis Concilii Chalcedonenſis inhærendo, ſtatuit, ut nullus inpoſterùm ordinetur, qui illi Eccleſiæ, aut loco, pro cujus neceſſitate, aut utilitate aſſumitur, non aſcribatur, ubi ſuis fungatur muneribus, nec incertis vagetur ſedibus* (i). Quæ tamèn adſcriptio facienda eſt in actu ipſius ordinationis, alioquin, ſi intermittatur, non poteſt poſt ordinationem ſuppleri (l). Semèlque tandèm facta, non ità Clericum adſcriptum ad reſidentiam alligat, ut ab Eccleſiâ ſuâ juſtis ex cauſis non valeat elongari: quâ dè rè Doctores (m), tamètſi contra Clericos gyrovagos Pontificum, Patrum, & Conciliorum interdicta, vocibus intonent non exiguis (n).

5. In hoc autem ſenſu præfatæ affixionis, congruè accipi poſſe utrumque textum Apoſtoli, teſtatur Chriſtianus Lupus, in contrarium perperàm allegatus, dicens: *nullum autem Epiſcopum, aut Clericum abſolutè, ſed ad certum titulum, aut cardinem ordinari, eſt omninò Canon Apoſtolicus. Etenim Tito Cretenſium Metropolitæ mandat Apoſtolus, ut conſtituat Epiſcopos, Presbyteros, aliosque Miniſtros, non vagè, & liberè, ſed per civitates, aliaque loca certa, & fixa. Et Aſiæ Epiſcopos hortatur idem Apoſtolus, ut attendant gregi, ſeu populo, in quo illos Spiritus Sanctus poſuit regere Eccleſiam Dei*,

Et quod

(a) *Act. Apoſtol. cap. 20. n. 28.*

(b) *Ad Titum cap. 1. n. 5.*

(c) *Concil. Chalced. cap. 6.*

(d) *Conc. Valentin. an. 524. cap. 6.*

(e) *Conc. Rom. an. 904. § reordinationes. Conc. Gall. to. 2. fol. 250. 13.*

(f) *Conc. Tolet. XIII. c. 11. Conc Hiſpal. II. c. 4. Conc. Lucenſ. c. 33.*

(g) *Conc. Arel. c. 2. & 22. Conc. Hiſpal. II. can. 3. Conc. Clarom. c. 13. Capitul. Carol. M. l. 1. c. 26.*

(h) *Concil. Aquenſ. an. 1585. tit. de ordin.*

(i) *Concilium Trid. ſeſ. 23. cap. 16.*

(l) *Barboſ. ad Con. Trid. ſeſ. 23. c. 6. n. 33 & cap. 16. n. 2.*

(m) *Barboſ. ad Conc. ſeſ. 23. cap. 16. n. 4. 13.*

(n) *Zachar. PP. in ep. 12. Conc. Gall. fol. 572. to. 1. S. Iſidor. de Eccl. offic. l. 2. c. 3. Conc. Valent. an. 524. c. 5.*

Ex quo vides Clericorum ad certos titulos, & locos affixionem esse dictatum Spiritus Sancti &c. (*a*). Si ergò Apostolus in textibus, ex quibus compacta est Objectio, non loquitur de beneficiis, neque de Beneficiariis, sed de solâ affixione Clericorum ad servitium alicujus Ecclesiæ, facienda in actu ordinationis; patet, quod argumentum nihil probat adversus exemptionem Beneficiariorum merè simplicium ab onere residentiæ. Aliud enim est, quod Clericus alicui affigatur Ecclesię, ne sit gyrovagus, & nè incertis Sedibus vagetur, ut sit demùm illi affixus ratione ordinationis: aliud verò est, quod ad residentiam personalem teneatur ratione beneficii: ab ordine namque ad beneficium, consequentia, quoàd hanc partem, non tenet.

6. Respondetur *secundò*, Apostolum in utroque textu exadverso allegato, loqui non de Beneficiariis simplicibus, sed de Episcopis. In Actibus enim Apostolorum convocavit plures Episcopos civitatum provinciæ Ecclesiæ, uti sentit D. Irenæus (*b*), eosque commonuit, ut primo attenderent sibi, & deinde ipsorum gregi (*c*), atque illi benè regendo incubarent, in quo Spiritus Sanctus eos *Episcopos* constituerat. In epistolâ quoque ad Titum, eum commonuit, ut constitueret per civitates presbyteros, idest Episcopos, quatenùs antiquitùs, vox præsbyteri erat communis etiam Episcopis (*d*): *Et cum essent plures civitates in insulâ Cretæ, centum numero, volebat, ut singula urbs proprium haberet Præsulem: tum ut labor esset tolerabilior apud unumquemque vigilem Civitatis: tum ut diligentiùs populi cura administraretur* (*e*). Et quod in eâ epistolâ ad Titum nomen *præsbyteros* significet Episcopos, convincitur ex subsequentibus verbis, ubi ait, *oportet enim Episcopum sine crimine esse* (*f*): quæ verba non possent cohærere prioribus, si Apostolus pro presbyteris non intellexisset Episcopos (*g*).

7. Idipsum deducitur ex ratione Dignitatis Episcopalis, quæ usque ab initio non potuit constitui nisi in urbibus (*h*): Undè Concilium Sardicense: *licentia non sit Episcopi passim ordinandi, aut in vico, aut in civitate modicâ, cui satis esse possit unus presbyter: nec enim necesse est ibi Episcopum fieri, nè Episcopi vilescat nomen, & honoris summi auctoritas* (*i*), quod & Concilium Laodicenum statuit (*l*), & aliis Canones apud Gratianum in suo Decreto (*m*). Itàque cum Apostolus utroque in loco de Episcopis eloquatur; nil mirum si verbis utitur eos ad residentiam urgentibus, quippè sine dubio Episcopi personalis residentiæ debito arctantur. Sed hoc nihil facit ad rem pro eodem debito Beneficiariis merę simplicibus inferendo: hi etenim Beneficiarii non sunt Episcopi, nec habent dignitatem, neque officium, neque ordinem, neque onera Episcopalia: Imò unum ex oneribus Episcopalibus quale est onus residentiæ, facit ut etiam, ex hoc capite beneficia merè simplicia à beneficiis Episcopalibus distinguantur: adeòque ab uno ad aliud eorum non benè deducitur argumentum.

8. Respondetur *tertiò*, quod si de facto Apostolus nedùm de Episcopis, verùm etiam de presbyteris inferioribus locutus fuisset; adhùc tamen ejus verba ad summum extendi non possent, nisi ad significandos quoque presbyteros, curam animarum habentes, & ità Bartholomæus Petrus Lintrensis expendens versiculum illum, *in quo vos Spiritus Sanctus posuit Episcopos regere Ecclesiam Dei*, asserit *hoc loco, non eos solos nomine Episcoporum intelligi, qui strictè, & propriè sic appellantur, sed etiam qui sunt iis inferiores, curam animarum habentes, parochi nuncupati. Et nihilominùs verum est etiam de talibus, quod Spiritus Sanctus eos posuit unumquemque in grege suo rectores, inspectores, præfectos ad regendam Dei Ecclesiam: quoniàm neque ordinis, neque jurisdictionis potestas Sacerdotalis cuiquam confertur, nisi virtute, & authoritate Sancti Spiritus, tametsi per hominis ministerium* (*n*). Paritèr in epistolâ ad Titum, ubi Apostolus ei committit, ut constituat per civitates presbyteros, qui ministeria pastoralia exerceant, ut evincitur ex contextu, si pro presbyteris rè verâ intelligit

(a) *Christian. Lupus Schol. in can. 6. Conc. Chalced.*

(b) *S. Irenæus lib. 3. cap. 14.*

(c) *Dionys. Carthus. in Act. 20. 28.*

(d) *Cornel. à Lap. in Tit. 1. 5. 6. Et. Dionys. Carthus. in Tit. 1. 5. Lorin. Act. 20, 17.*

(e) *Antonius Scaynus Salodiensis in Tit. 1. 5. H.*

(f) *Ad Titum c. 1. num. 7.*

(g) *Dionys. Carthus. loc. cit.*

(h) *S. Leo epist. 87. ad Episc. Afric. c. 2.*

(i) *Conc. Sardicens. can. 6.*

(l) *Concil. Laodicen. cap. 75.*

(m) *Gratian. distinct. 80. per tot.*

(n) *Barthol. Petrus Lintrensis in Actor. 20 28. §. in quo.*

ligit ſacerdotes, Epiſcopis inferiores, certè non niſi parochos, & animarum rectores potuit connotaſſe: in quo ſenſu benè Cornelius à Lapide exponit: *jubet ergò Paulus, ut in ſingulis oppidis Titus conſtituat presbyteros, puta in majoribus Epiſcopos, in minoribus ſacerdotes, ſive paſtores* (a). Dato igitur etiam ex abundanti, quod uterque textus Apoſtoli, nobis objectus, minoris quoque ordinis presbyteros complectatur; non niſi presbyteros curatos ſignificabit, quos non negamus, ſed ultrò concedimus teneri ad onus reſidentiæ perſonalis. Verùm ex hinc nihil penitùs infertur, ad implicandos Beneficiarios merè ſimplices debito actualis ſervitii, & reſidentiæ perſonalis.

(a) *Cornel. à Lapid. in Actor. 20. 28.*

9. Reſpondetur *quartò* retorquendo argumentum. Nàm ſi uterque textus, de quo eſt ſermo, nedùm beneficia Epiſcopalia, & curata ſignificat, ſed etiam alia inferiora merè ſimplicia: ergò beneficia hæc inferiora eo modo regulanda ſunt, ac regulata fuerunt per Paulum beneficia Epiſcopalia, & curata: quoàd onera enim non eſſe debent, neque poſſunt deterioris conditionis beneficia merè ſimplicia, quàm ſint Epiſcopalia, & curata. Sed beneficia Epiſcopalia, & curata fuerunt ità per Apoſtolum regulata, ut Beneficiarius poſſet nedùm per ſe ipſum, verùm etiam per ſubſtitutum, munus ſibi injunctum implere; ergò Beneficiarii quoque merè ſimplices poterunt ſuo munere defungi per alium à ſe pro libito ſubſtitutum: hìcque admiſſo jàm obtinemus intentum noſtrum, quod eſt tuendi libertatem Beneficiariorum merè ſimplicium ab onere perſonalis officii, & reſidentiæ, relicto illis tamèn debito adimplendi onus beneficii, ſi quod habent, per alium à ſe ipſis congruè deputatum.

10. Tota vis retorſionis argumenti conſiſtit in verificatione minoris propoſitionis, quæ ſic probatur. Divus Paulus ordinatus eſt *Apoſtolus Gentium* (b), ideſt Epiſcopale beneficium ſortitus eſt, apud Gentiles peculiaritèr exercendum: & tamèn nullibi apud Gentiles reſedit, ſed hùc illùc excurrit, & alios vice ſui pluribus in locis conſtituit, ut ibi Epiſcopale miniſterium exercerent; nàm ut alios omittamus, Epheſi collocavit Timotheum in paſtorem (c), & Cretæ Titum præpoſuit in Epiſcopum (d), cum poteſtate alios ſubdelegandi, atque in populorum Rectores, & Antiſtites deſtinandi: Scribit ei namque: *Hujus rei gratiâ reliqui tè Cretæ, ut ea, quæ deſunt, corrigas, & conſtituas per civitates presbyteros, ſicut & ego diſpoſui tibi* (e). Itàque D. Paulus, tametſi Gentium ordinatus Epiſcopus, eas tamèn ſive illarum particulares Eccleſias, per alios à ſe deputatos regebat, uti etiam memorat S. Joannes Chryſoſtomus (f). Titus quoque, licèt Cretæ deputatus Antiſtes, Eccleſias tamen illius inſulæ per alios rexit à ſe delectos. Ergò ſi Paulus, ac Titus licitè potuerunt beneficia Epiſcopalia, & curata per alios miniſtrare; multò magis miniſtrari poſſe voluerunt per alios beneficia merè ſimplicia: loquendo in ſuppoſito, non tamèn concedendo, quod hæc quoque per præfata verba ſignificentur. Tantum abeſt ergò, quod ex doctrinâ D. Pauli arctentur Beneficiarii mere ſimplices ad perſonale ſervitium Eccleſiis ſuorum beneficiorum exhibendum teneantur; ut potius ex eâ ponantur in libertate miniſterium proprium exequendi, vel per ſe ipſos, vel per alios à ſe deputatos: & ità ex objectione non obruitur, ſed roboratur immunitas Beneficiariorum merè ſimplicium ab onere reſidentiæ. Sed hanc reſponſionem, qualiſcumque illa ſit robotis, relinquamus, & ad alia tranſeamus.

(b) *Romanor. cap. 11. num. 13.*

(c) *1. Ad Timoth. cap. 1. n. 3.*

(d) *Ad Titum cap. 1. num. 5.*

(e) *Ad Titum c. 1. num. 5.*

(f) *S. Joan. Chryſoſt. homil.*

11. Reſpondetur *quintò* ad id, quod ex utroque textu, in objectione poſito, ſubinfertur, nimirùm eſſe *de jure divino*, quod Beneficiarii reſideant apud Eccleſias ſibi commiſſas; hoc ad ſummum verificari poſſe de ſolis Beneficiariis, animarum curâ prǽditis: & quo ad hos etiam, non eſſe de jure divino expreſſo, directe, & ſtrictè concepto, ſed de illo ſolùm analogicè, deductivè, ac lato modo conſiderato. Quod ut evidentiùs eniteſcat, placeat audire Joannem Azorium, doctum, & pium Theologum (g), in ſuis Inſtitutionibus Moralibus ſic loquentem: *primo quæritur, an Epiſcopi, & parochi, Eccleſias parochiales habentes,* non

(g) *Anton. Baldaſſar. cōpendioſ. riſtretto in Gio. Azorio f. 76.*

non solum canonico jure, sed etiam divino, in suis Ecclesiis residere cogantur; Tota quæstio in eo versatur, an Episcopi, & parochi, quibus imposita est animarum cura, propriè, & strictè sumpta, hoc est, cum onere, & obligatione administrandi Sacramenta, & verbum divinum annuntiandi, & sacrificium offerendi pro ovibus; jure divino residere compellantur (a). Notabilis profectò difficultas, de quâ multi multa loquuntur, bonumque hìc erit eandem enodatam audire. Ad illam ergò respondet Azorius, ut sequitur,

(a) *Jo. Azor. Inst. Moral. p. 2. l. 7. cap. 4. fol. 495.*

12. *In Tridentinâ Synodo intèr Theologos, & Juris Pontificii Doctores fuit hæc controversia diu, multumque agitata. Duæ olim fuerunt sententiæ ante Concilium Tridentinum, quarum prima negabat: fuitque Ambrosii Catharini in opusculo de residentiâ, & Albiviani in tractatu de residentiâ: hisceque isti Auctores rationibus permovebantur. Primum quià Diœceses, & parochiæ non sunt à Christo Domino erectæ, constitutæ, & divisæ, sed solum ab Ecclesiâ, & Pontificibus Romanis. Deindè quià nullum extat in sacris literis divinum jussum, quo præcipiatur Episcopis, & parochis, ut suis Ecclesiis per se ipsos inserviant, sed tantum, ut commissum sibi populum pascant: at pascere, vel per se ipsos, vel per alios commodè possunt. Itèm si tale quippiam à Christo Domino esset mandatum, non posset Romanus Pontifex, ejus laxato rigore, facultatem concedere, ut Episcopi, & parochi ab Ecclesiis absint: at multæ sunt causæ, ob quas Papa, Episcopos, & parochos hac lege soluit. Quid item impedit quominùs Episcopi, & parochi absentes, per Vicarios, in sui locum suffectos, Ecclesiis inserviant? Nàm sæpè contingit, ut Diœcesis sit amplissima, itaut ab uno pastore gubernari, & regi commodè nequeat. Postremò alicubi est usu receptum, ut Episcopus habeat aliquas suæ ditioni, & curæ subjectas parochiales Ecclesias, quæ sunt ipsius mensæ perpetuò conjunctæ, quibusque propterea fervit per Vicarios perpetuos, vel etiam ad nutum revocabiles in ipsis parochialibus Ecclesiis constitutos.* Hæ sunt rationes, & quidem non levis momenti, suadentes, quod onus residentiæ personalis apud proprias Ecclesias insit quidèm Episcopis, & parochis, sed non ex jure divino.

13. Sequitur Azorius. *Secunda sententia affirmat Episcopos, & parochos in suis Ecclesiis jure divino ad residendum compelli. Ità Cajetanus 2. 2. quæst. 185. art. 5. Sotus lib. de Justitiâ 1. par. quæst. 3. art. 1. Covarr. lib. 3. Variarum resol. cap. 13. & Navar. in Manuali cap. 25. num. 121. Atque hæc sententia vera, & certa mihi videtur. Et id dicendum omninò est, quod habet Concil. Trident. sess. 23. cap. 1. de reformat. ubi sic legimus: Cum præcepto divino mandatum sit omnibus, quibus animarum cura commissa est, oves suas agnoscere, prò his sacrificium offerre, & reliqua. Et posteà subiicit idem Concilium: Quæ omnia nequaquàm ab iis præstari, & impleri possunt, qui gregi suo non invigilant, neque assistunt, sed mercenariorum more deserunt. Sciendum verò est, in hac quæstione, Juris Divini appellatione, ut docet Sot. loc. cit. intelligi id, quod licèt in sacris literis expressum constitutum non sit; necessariò tamen, & evidentèr colligitur ex his, quæ sacræ literæ tradiderunt. Quarè in eo tota hæc controversia sita est, an eo ipso quo Episcopi, & parochi Ecclesiarum pastores creati sunt, in suis Ecclesiis perpetuò commorari, & adesse cogantur? Itèm, an ex illo Christi Domini mandato, quo dictum est Petro: Pasce oves meas, & agnos meos, & in Petro dictum est omnibus Ecclesiarum pastoribus: necessariò, & apertè concludatur, eos in suis Ecclesiis præsentes esse debere.*

14. Ad utramque difficultatem affirmativè respondet hic Auctor subdens; *profectò ità concludi videtur. In pastore enim propria cura, labor, opera, & industria personæ requiritur: pastor enim suas oves cognoscit, & deducit ad pascua, & ipsæ oves sui pastoris vocem audiunt. Pastor itidem præire debet gregem suum, pecoris sui vultum agnoscere, oves suas nominatim vocare, invisere, aspicere. Mercenarius autem, & qui non est pastor, cujus non sunt oves propriæ,* videt

videt lupum venientem, & dimittit oves, & fugit, & lupus rapit, & dispergit oves. Nèc pastoris tantum est sacrificia prò ovibus offerre, divinum verbum annunciare, Sacramenta conferre: quæ fortassis omnia posset per alium præstare: sed gregi suo invigilare, assistere, oves etiàm invisere, earum vultum agnoscere, eas nominatim vocare, eas suâ præsentiâ consolari bonorum operum, vitæque exemplo, ad virtutis officium promovere: quod infirmum est, consolidare (ut Dominus dixit apud Ezechielem) quod confractum est, alligare, & quod abjectum, reducere, & quod perierat, requirere: quæ munera, & officia præstari per alium commodè nequeunt. Instituitur miles, ut per se militet, personæ enim industria quæritur. Instituitur navis gubernator, gregis pastor, domus janitor, quià in his personæ fides, curę, diligentia, auctoritas exigitur rectè Salomon: diligentèr, inquit, agnosce vultum pecoris tui, tuosque greges considera. Optimæ rationes, & motiva ista sunt, suadentia, quod onus servitii personalis, & residentiæ in Episcopo, & parocho sit de jure divino. Veruntamèn adhærentes opinioni contrarię habent sua responsa, quæ his præbeant: & onus ipsum ad solum jus canonicum referre pro viribus connituntur.

15. Aliis deindè rationibus, & motivis coadiuvat doctrinam suam Azorius immediatè subjungens: *Liber quoque Ecclesiastici: pecora tibi sunt? attende illis: & vulgò proverbio dicitur: Oculus Domini impinguat equum. Itèm Episcopis, dicit Apostolus. Pascite qui in vobis est gregem Dei: In vobis, inquit, idest, qui inter vos est. Undè consequens est, ut consuetudine fieri non possit, ut Beneficiarius propriè, & strictè curam habens, absit à suâ Ecclesiâ, & nihilominùs lucrifaciat fructus sui beneficii. Hostien. Panormit. & alii in cap. cum omnes de constitut. Cajet in summ. Verbo Beneficium Ecclesiasticum. Et id ratione convincitur, quià consuetudo, quæ est contrà jus divinum, vel naturale, est corruptela, & eo est gravius peccatum, quo diuturnior. Hinc autem non continuò fit, ut rectè docet Sot. lib. 10. de Just. q. 3. ar. 4. ut Papa non possit justis ex causis potestatem facere Episcopo, & parocho, ut à suâ absint Ecclesiâ. Nàm juris divini est, ut votum, vel promissum exolvas, jusjurandum serves, depositum reddas: & tamèn in his potest Romanus Pontifex certis ex causis aliquos hoc jure solvere. Paulus Apostolus Timotheum certæ Ecclesiæ Episcopum à se delectum, & creatum, communis boni causa, ad alias interdùm mittebat Ecclesias: hoc enim recta ratio, & ordo charitatis exposcit, ut communis salus privatè pręferatur. Et cum ambigitur, potiornè sit boni communis ratio, an privati, tùnc ad Romanum Pontificem pertinet, quod dubium est declarare, & in causâ alioqui dubiâ, & controversâ, commune bonum privato anteferre.* Hæc Azorius, qui firmatâ hisce rationibus opinione suâ, transit ad videndum: quid sentire oporteat de dispensatione, quam super Antistitum, & parochorum residentiâ potest Summus Pontifex interponere.

16. Sibi ergò Auctor iste obiicit, addens. *Dices, si juris divini est, ut Episcopi, & parochi suis Ecclesiis per se ipsos inserviant; ergò, cum Papa facultatem concedit, ut absint ab Ecclesiis; juris rigorem non relaxat, sed declarat, ac proindè nulla est in hac parte indulgentia, quæ vulgò dicitur dispensatio Pontificis, sed juris tantùm interpretatio. Respondeo, in hoc totam esse inter nos, & primæ sententiæ Auctores, controversiam. Illi enim tantùm juris Canonici esse contendunt, ut parochi, & Episcopi per seipsi in Ecclesiis inserviant, ex quâ rè duo deindè colligunt: unum; posse Papam suo nutu juris Canonici rigorem remittere: alterum; facultatem alicui Episcopo, vel parocho, Papæ auctoritate absque justâ, & debitâ causâ concessam, ne in suâ Ecclesiâ commoretur, ratam, & firmam esse, quamvis in dando Papa peccaverit. Nos verò longè aliâ duo volumus. Alterum, non posse Papam suo arbitratu hujus legis rigorem, gratiâ alicujus laxare: posse tamèn justis de causis, his videlicèt, quas recta ratio, & lex charitatis præscripserit, hunc, vel illum hâc lege sol-*

vere,

vere. Alterum, si absque justis causis hanc legem gratiâ alicujus laxaverit, non solùm peccare, sed indulgentiam, & facultatem contrà jus factam, nullius momenti esse secundum conscientiam; tametsi in foro judiciali vim habeat: quià sine justis causis jus divinum, Papæ auctoritate solui, & laxari non potest: quemadmodùm dici solet de voti, & de jurisjurandi vinculo, ut est communis omnium opinio, quam habet Sotus lib. 10. *de Justit. q.* 3. *ar.* 4. *Justis tamèn de causis laxari potest hoc jus divinum, & dispensari per materiæ mutationem, ut in votis, & juramentis fit* (*a*).

17. Flectit demùm iter Azorius ad quæstionem, quæ sequitur, dicens. *Secundo quæritur, an omnes Beneficiarii, qui curam animarum exteriorem habent dumtaxat, quà nimirùm possunt visitare, corrigere, excommunicare, suspendere, interdicere, quæ cura dicitur jurisdictionis, citrà administrationem Sacramentorum, juxtà id, quod habetur in cap. Dudùm* 2. *de electione, jure divino debeant in suis Ecclesiis residere. Meo judicio, eo ipso, quo est illis commissa, & tradita cura Ecclesiarum, coguntur in eis præsentes adesse, sicut Gubernator navis in navi, & Dux belli in bello, & Præses, sive Præfectus provinciæ, vel domus, in provinciâ, vel domo, undè ratione muneris, & officii sui residere debent; ac proindè jure naturali, quod ipsa officii ratio præscribit. Si roges, an decreto Concilii Tridentini sess.* 23. *cap.* 1. *cogantur ii, qui talem curam Jurisdictionis habent in suis Ecclesiis residere non videntur, in illo decreto comprehendi: quoniàm in eo decreto, & sess.* 6. *cap.* 1. *ait, hoc jus etiam Angelicis humeris esse formidandum, & mandat, ut pastores attendant, vigilent, assistant, pascant Sacramentorum administratione, verbi divini prædicatione, & bonorum operum exemplo: & ne per tempus Adventus, Quadragesimæ, & certarum quarundam aliarum celebritatum solemnium, absint. Itèm quià sess.* 23. *cap.* 1. *pœnam diversam irrogat Beneficiariis curam animarum habentibus, ab ea, quam constituit sess.* 24. *cap.* 12. *Archidiaconis, & aliis dignitatibus jurisdictionem habentibus. Quicquid sit de Concilio, saltèm in Constitutione Pii quarti editâ de residentiâ Pastorum comprehenduntur* (*b*).

18. Itàque non desunt Doctores, qui opinantur, quod onus residentiæ ab Episcopis, & curatis debitum, non sit de jure divino, prout sentiunt Ambrosius Catharinus (*c*), Phlippus Maria Campegius (*d*), Andreas Geranda (*e*), Alphonsus Salmeronius, & alii. Nihilominus communis Theologorum sententia sentit oppositum (*f*). Rebusque ità se habentibus, videtur posse dici, quod animarum rectores teneantur ad suas Ecclesias per sè moderandas, & populos sibi commissos personalitèr pascendos de jure divino, non quidèm rigorosè, & strictè sumpto, sed lato modo tantùm, & analogicè accepto (*g*), in quo sensu intelligendi erunt Doctores, quos in margine citamus (*h*), cum pluribus aliis debitum præfatæ residentiæ dicentibus esse de jure divino. Veruntamèn est notabile, quod acritèr disputatâ præsenti quæstione in Concilio Tridentino, Theologi, & Canonistæ ibidem existentes non parum intèr sè colluctarunt, doctrinis, & rationibus, utrimque fusè allegatis. Quarè Concilium super hac rè suum edidit sub hac formâ decretum: *Cum præcepto divino mandatum sit omnibus, quibus animarum cura commissa est oves suas agnoscere, pro his sacrificium offerre, verbique Divini prædicatione, Sacramentorum administratione, ac bonorum omnium operum exemplo pascere, pauperum, aliarumque miserabilium personarum curam paternam gerere, & in cætera munia pastoralia recumbere: quæ omnia nequaquàm ab iis præstari, & impleri possunt, qui gregi suo non invigilant, neque assistant &c.* (*i*). Super hoc verbo *assistant*, notat. Card. Pallavicinus in historiâ Concilii fuisse *longo contrasto, parendo à suoi contradittori, ch' ella quivi importasse personal residenza imposta da Dio* (*l*). Contradixit quoque fortitèr ipsi decreto inter alios Campegius Episcopus Feltrensis (*m*), acerrimus defensor exclusionis juris divini à debito residentiæ. Nèc hanc esse de jure divi-

(a) *Azor. loc. cit. p.* 2. *l.* 7. *c.* 4. *f.* 495.

(b) *Idem Azor. loc. cit. p.* 2. *l.* 7. *c.* 4. *qu.* 2. *f.* 496.

(c) *Catharin. in qu. de resid. Episcop.*

(d) *Campegius de resid. pastorum.*

(e) *Gerunda de Episc. l.* 2. *disp.* 1. *c.* 4. *n.* 12.

(f) *Diana p.* 10. *tr.* 14. *res.* 66. *vel* 68. *& in coord. tom.* 3. *tr.* 3. *res.* 70. *n.* 2.

(g) *Corduba lib.* 1. *quæstionar. qu.* 19. *Vid. infr. in hoc tomo cap.* 23. *num.* 10.

(h) *Cajet.* 2. 2. *quest.* 185. *art.* 5. *Soto de just. l.* 2. *qu.* 3. *art.* 2. *Regin. l.* 30. *tr.* 3. *n.* 52. *Bonac. tom.* 1. *de oner. benef. disp.* 5. *pun.* 3. *n.* 2. *Barbos. de offic. Episc. p.* 3. *alleg.* 53. *n.* 2. *& in Con. Trid. sess.* 23. *c.* 1. *n.* 30. *& alii hic inf. cap.* 23. *n.* 19. *&* 20.

(i) *Conc. Trid. sess.* 23. *cap.* 1. *de reform.*

(l) *Pallav. Istor. Conc. lib.* 22. *cap.* 12. *n.* 5.

(m) *Pallavic. loc. cit. num.* 9.

divino definivit Concilium, ut advertit idem Cardinalis in refutatione Pauli Suavis, dicens: *Come poteva ſtenderſi la diffinitione più innanzi, quanto è alla ragion divina, quando il Soave medeſimo altrove ha detto in queſta materia: L'autorità delle Scritture, e de Padri ſono eſortazioni alla perfezione, e non v'è di ſodo ſe non i canoni, che ſono leggi eccleſiaſtiche* (a).

(a) *Idem Pallavic. lib. 21. cap. 13. n. 18.*

19. Igitur mens Concilii non fuit agendi *la diffinizione d' un articolo di ſpecolativa, il qual nulla nuoce, che rimanga frà l' incertezza d'opinioni, come tant' altri; Mà che ſi toglieſſe il reo, e nocevoliſſimo uſo di non riſedere* (b). Dixit proindè eſſe de præcepto divino in ſito cunctis, quibus animarum cura commiſſa eſt, oves ſuas agnoſcere, pro his ſacrificium offerre, verbique divini prædicatione, Sacramentorum adminiſtratione, ac bonorum omnium exemplo paſcere, pauperum, aliarumque miſerabilium perſonarum curam gerere &c. Quæ omnia licèt impleri non poſſint ab eis, qui gregi ſuo non invigilant, neque aſſiſtunt; hi tamen aſſiſtere ſatis, & invigilare illis poſſent per electos, & idoneos Vicarios, niſi leges canonicæ perſonale opus ab eiſdem exigerent. At quo, reſidentia curatorum ſtrictè ſumpta, & ut ſic ſit de jure divino; Concilium ſiluit: Sciebant Patres ejuſdem Synodi utrumque textum Divi Pauli, poſitum in Objectione ſuperiùs allegatâ: Illorumque verborum vim egregiè intelligebant, & penetrabant. Verùm his non obſtantibus, noluerunt definire, eſſe de præcepto divino, propriè, ac formaliter ſumpto, onus reſidendi perſonalitèr, quod per alium fieri non poteſt, ſicut eſt onus paſcendi ſubiectas oves, quod etiàm per alium poteſt compleri. Neuter igitur iſtorum textuum probat, reſidentiæ debitum in Beneficiariis curatis eſſe de jure divino, ſtricto, & formali. Multò minùs verò id probat pro aliis Beneficiariis: & prò merè ſimplicibus nihil probat.

(b) *Card. Pallav. hiſt. del Concil. lib. 21. c. 13. n. 28. poſt med.*

20. Idem ſentiendum eſt de aliis textibus Scripturalibus, quicumque, & quanticumque in medium proferantur: hi non niſi de jure divino intelligendi ſunt, lato modo, reductivè, & analogicè ſumpto, non verò propriè, & ſtrictè: neque verificantur de beneficiis merè ſimplicibus, ſed ad ſummum de Epiſcopalibus, & curatis tantùm, quod onus reſidentiæ perſonalis involvant de præfato jure divino: Quippè nec etiam Beneficiarii reſidentales à curatis diſtincti, prout ſunt Canonici, Manſionarii, Dignitates chorales, & alii ſimiles alioquin reſidentiæ debito adſtricti; hi, inquam, non tenentur ad reſidentiam, & ad perſonale ſervitium, de jure divino, ſed ſolùm de jure Eccleſiaſtico poſitivo: quâ dè rè idem Azorius: *Si iteràm quæras quo jure Canonici, Portionarii, & alii Beneficiarii, nullam curam animarum habentes, reſidere in ſuis Eccleſiis cogantur? Reſpondeo; quicquid ſit de jure divino; debent jure canonico reſidere: ut conſtat ex multis Eccleſiæ decretis in toto titulo, de Cler. non reſid., & ratio naturalis non nihil id ſuadet. Nàm beneficium datur propter officium, ſaltèm ſi Eccleſia miniſterio, & operâ, & induſtriâ, ac diligentiâ indiget Beneficiarii: ratio naturalis præcipit, ut Beneficiarius reſideat, & in Eccleſiâ inſerviat* (c).

(c) *Azorius Inſt. moral. par. 2. l. 7. c. 4. §. Si iterùm.*

21. Si igitur neque Epiſcopi, neque curati, populorum rectores, tenentur ad reſidentiam perſonalem, & perſonale ſervitium ex ſe ipſis de jure divino, præciſo, & formali, ſed tantummodò analogico, & lato modo: adeòque nervus eorum obligationis potiſſimè refunditur in jus poſitivum eccleſiaſticum; Et multò fortiùs ad eandem reſidentiam, & perſonale ſervitium non tenentur itidem de jure divino, ſed ſolùm de poſitivo Canonici, Manſionarii, Dignitates, & Capellani chorales, tametſi alioquin reſidentiales, & particulariter deputati ad officia ſacra in Eccleſiis peculiaribus perſolvenda; certè in terminis efficacioribus verum erit, quod Beneficiarii mere ſimplices ad onus reſidentiæ, & perſonalis ſervitii non tenentur de jure divino, impendendi Eccleſiis, in quibus propria poſſident beneficia. Et ideò textus Scripturales in

Obje-

Objectione allegati nec quidquam præficiunt causæ Contradictorum, nec quidquam officiunt immunitati, qua perfruuntur illi, qui beneficia merè simplicia possident ab onere servitii personalis, & residentiæ agendæ apud Ecclesias suorum beneficiorum.

C A P U T XXII.

In quo diluitur SECUNDA OBJECTIO, *petita ex primâ Epistolâ B. Pauli Apostoli ad Corinthios, & ex secundâ ad Thessalonicenses adversus immunitatem Beneficiariorum merè simplicium ab onere Residentiæ.*

S U M M A R I U M.

1 Secunda Objectio *deducitur ex Apostolo dicente: qui in sacrario operantur, quæ de sacrario sunt, edunt: Et qui non vult operari, non manducet.*

2 *Præcepta juris divini non sunt fundanda in verbis Scripturæ transpositè lectis, sed directè. Scriptura admittit figuram Anastrophe, quæ coincidit cum Hysterologiâ.*

3 *Argumentum à contrario sensu non habet locum in Sacrâ Scripturâ ad formandas propositiones de jure divino. Locum tamèn habet in jure interdùm, & quandò.*

4 *Concilium Coloniense de jure divino esse dicit, ut qui altari servit, de altari vivat. Contrarium tamèn non vocat de jure divino, sed de bono jure.*

5 *Uterque textus Apostoli vel nihil habet commune cum beneficiis, vel ad summum percutit sola beneficia residentialia, quorum aliqua dicuntur simplicia.*

6 *Negatur suppositum, quod Beneficiarii merè simplices non laborent in Ecclesiâ Dei: laborant enim optimè, prout debent: Beneficia sunt de jure humano.*

7 *Prætèr officium, potest Beneficiarius habere alia onera, à beneficii fundatore statuta, qui tamen, nisi aliud obest; possunt à Beneficiario per alium adimpleri.*

8 *In concernentibus forum externum magis attendendi sunt Canonistæ, quàm Theologi: Doctorum assertiones tantùm valent, quantùm auctoritates, quas allegant.*

9 *D. Genettus loquitur de generibus singulorum, non de singulis generum. Nàm aliqua beneficia, prætèr onus recitandi officium, aliis oneribus adstringuntur.*

10 *Si quis multa narraret ad milites spectantia, benè diceret genericè loquendo, sed illa non ad cunctos specificè, atque individuè milites pertinerent.*

11 *Factâ collatione Doctrinę D. Genetti, liquet, quod per illam nihil de beneficiis merè simplicibus definivit: sed quod hæc solius divini officii onus habent.*

12 *Auctor præfatus non utitur particula* &, *quæ est conjunctiva, sed* vel, *quæ*

est

est disiunctiva, & significat merè simplicia beneficia solum onus divini officii habere.

13 *Per jura est satis provisum, quod, qui non laborat, non manducet. Beneficiarii simplices, si officium divinum non recitant, restituere tenentur fructus beneficii.*

14 *D. Genettus allegat Canonem, qui vel non percutit beneficia merè simplicia, vel si ea percutit, retorquetur adversus Contradictores, & quarè.*

15 *Iisdem responsionibus dissolvitur doctrina P. Natalis ab Alexandro, cujus verba non de Beneficiariis merè simplicibus, sed de residentialibus loquuntur.*

16 *Ex contextu deprehenditur, quod hic Auctor non loquitur de beneficiis merè simplicibus. Concilia Provincialia extrà propriam provinciam non obligant.*

17 *Inhibitum est Episcopo novum onus beneficiis simplicibus apponere, prætèr debitum officii divini; super quà rè Congregatio Concilii obstitit S. Carolo.*

18 *Et quamvis Beneficiariis simplicibus aliquod onus posses apponi; adhùc possessores eorum non urgerentur ad residentiam; cum possint per alios illis oneribus satisfacere.*

19 *P. Natalis admittis dari casus, in quo uni Clerico possunt plura beneficia conferri: quo posito excluditur onus residentiæ à Beneficiariis merè simplicibus.*

20 *Inquirens P. Natalis, quenam sint beneficia residentiam exigentia, inter illa non enumerat beneficia merè simplicia.*

1. OBJICIUNT *secundo loco* Contradictores ex textu Apostoli ad Corinthios, scribentis: *qui in Sacrario operantur, quæ de Sacrario sunt, edunt: & qui altari deserviunt, cum altari participant* (*a*). Quæ verba in contrario sensu allegantur, tùm à P. Natali ab Alexandro (*b*): tùm à Reverendiss. D. Francisco Genetto (*c*), ad probandum debitum, quo Beneficiarii merè simplices adstringuntur operandi personalitèr in sacrario. Et Concilium quoque Coloniense in eodem sensu verba ipsa pertrahit ad præfati oneris debitum comprobandum (*d*). Itèm ex textu ejusdem Apostoli ad Thessalonicenses dicentis, *si quis non vult operari; non manducet* (*e*). Quibus paritèr verbis idem Genettus utitur ad ostendendum præfatum onus simplicibus Beneficiariis inesse, & quidem *jure divino*; sed Beneficiarii simplices, non residendo, & non ministrando apud suas Ecclesias, non operantur in sacrario, nec operari volunt, contrà visionem utriusque textus, adeòque juris divini; ergò nec etiam beneficia possidere debent. Et ideò oportet, quod, vel beneficia non retineant, vel apud illa, jure divino sic exigente, resideant.

(a) 1. *Corinth. c. 9. num. 13.*
(b) *Natal. ab Alex. Theol. l. 2. c. 6.*
(c) *Franc. Genet. Theol. to. 2. tr. 1. de benef. c. 1.*
(d) *Conc. Colon. an. 1549. tit. 9. c. 3.*
(e) 2. *Thessal. cap. 3. num. 10.*

2. Respondetur *primò*, præsertim respectu primi textus epistolæ ad Corinthios, præcepta, juris divini non esse fundanda in verbis Sacræ Scripturæ, indirectè, retrogradè, transposito, ac inverso ordine lectis: sed in ejus verbis directè, naturalitèr, obviè, ac recto ordine ponderatis. Quamquàm etenim Biblici libri, interdùm figuratè loquantur, & inter alias tropicas locutiones, etiam figuram dictam Anastrophe admittant, quæ est inversio sententiarum, sive illarum positio ordine converso (*f*), & cum Hysterologiâ coincidit, quæ est figura, sive locutio enarrans posteriori loco id, quod priori debuerat enuntiari (*g*): seu est sententia ordine debito commutata, ut eam vocat S. Isidorus in libro Originum (*h*); Tamèn quià ubi periodus præposterationem, sivè inversionem illam naturalitèr non exposcit, retorsio, & alteratio versiculorum non est aliud, quàm illorum perversio, & ultrà, vel contrà germanum eorum sensum pertractio;

(f) *Santes Pagnin. Isagog. ad Sacr. Literas c. 26. f. 18.*
(g) *Du Mortier. Etymol. Sacr. Græco-lat. V. Hysterologia.*
(h) *S. Isidor. Orig. lib. 1. c. 36.*

ctio; ideò nec potest, nec debet super transpositis, & retrogradis, atque alteratis Scripturę lectionibus vis alicujus argumenti fundari. Alioquin si hujusmodi modus arguendi valeret, plurima traherentur, & subjugarentur legi præcepti divini, propter periodos retortè, sivè alteratè consertas, quæ neque à Spiritu Sancto dictante, neque à Prophetâ, vel Apostolo, sivè Scriptore calamum regente, fuerunt unquàm intenta. Verùm est, quod argumentum sumptum à contrario sensu, locum habet in jure (*a*); Ast in Sacrâ Scripturâ, præsertim ad efformandas propositiones de jure divino, locum æquè non habet, nisi alia concurrant, quæ illi vim superaddant. Imò & nec etiam in jure semper prævalet argumentum à contrario sensu propter multas restrictiones, quas patitur hæc conclusio, apud Auctores videndas. Et signantèr non est validum argumentum à contrario sensu, in rebus odiosis, uti est in casu nostro (*b*). Neque in materiâ stricti juris, & pœnali, uti paritèr est nostra (*c*). Neque tandèm quando contrarium est in jure expressum (*d*), uti contingit in beneficiis merè simplicibus, quæ jàm centies est definitum onus residentiæ personalis nullatenùs postulare (*e*). Et sicuti ex dictis Doctorum nequit sumi argumentum à contrario sensu (*f*); ità non de facili sumi debet ex textibus, nisi aliud inversionem illam sustineat. Ideòque quidquid colligant alii ab inversâ, & alteratâ significatione verborum illorum; *qui in sacrario operantur, quæ de sacrario sunt, edunt &c.* Certè ex illis obruè, naturalitèr, & prout scripta sunt, ponderatis; nihil omninò rationabilitèr deducitur, quod immunitati præjudicet Beneficiariorum merè simplicium ab onere personalis servitii, & residentiæ faciendæ apud Ecclesias, & altaria, in quibus eorum erecta sunt beneficia.

4. Et quod res ità se habeat, convincitur ex ipsâ inductione Concilii Coloniensis, in oppositum allegati, quod ità effatur: *Sancimus ut beneficiatus quisque, si beneficia habeat à curis libera, aut unum curatum, & aliud simplex satisfaciat officio, cujus gratia beneficium accepit, secundum intentionem fundatoris, sacror Canones, & Patrum decreta: & ab Ecclesiâ, ubi beneficium negligit, non participet: etenim divini juris est, ut qui servit altari, de altari vivat, nec bono jure is, qui non servit altari, vivit de altari: sicut stipendium non debetur nisi militanti* (*g*). Vide quod Concilium dicit quidem esse de jure divino, ut qui altari servit, de altari vivat: verum id, quod contrarium est huic propositioni, non vocat de jure divino, sed de *bono jure*: ideft de æquitate, & de jure positivo respectu ad beneficia residentialia: quæ dicta sint solummodò ad ostendendum, ex præfato Apostoli textu nullatenùs probari, quod Beneficiariis merè simplicibus insit onus personalis residentiæ: cum aliàs quantum ad Concilium Coloniense suprà ostenderimus, illud nedùm non obesse, verùm imò favere exemptioni præfatorum Beneficiariorum merè simplicium ab onere residentiæ (*h*).

5. Respondetur *secundò* utrumque textum in Objectione allegatum, vel re verâ nihil commune habere cum Beneficiariis, & beneficiis: vel si quidquam ad ea significanda prævalere posse consentiendum est, per figuram Synchoresis, sive concessionis; intelligendum non esse nisi de Beneficiariis curatis, & choralibus, sive aliâ ratione residentialibus, quatenùs electa est, industria illorum, ut in sacrario operentur, & ibi personalitèr administrent. Certè isti si actualitèr non resideant; in sacrario eis assignato non operantur: operarique nolunt, & consequentèr, quæ altaris ibi sunt, manducare non debent, nec edere quæ sunt de illo sacrario. At hæc locutio non est extendenda ad Beneficiarios merè simplices, & ad eorum residentiam personalem: quià hi personalitèr operare non debent in sacrario illo, in quo eorum erecta sunt beneficia: nèc est electa industria personæ ipsorum, ut in loco beneficii, per se ipsos ecclesiastica compleant ministeria. Sufficit ergò quod alicubi Deo serviant, vitam Clericalem ducendo, & horas Canonicas persolvendo: altari verò, ubi eorum erectum est bene-

(a) *Cap. qualis. dist. 25. cap. quamquam, & ibi DD. de Consil. 6. cap. cum Apostolica de iis, quæ fiunt à Prel. Barbos. tr. var. loc. 27. num. 1. cum aliis mult.*

(b) *Tuellench. in præcep. decal. l. 2. c. 2. dub. 3. n. 4. Barbos. ibi num. 43.*

(c) *Jo. Grivel. Dolana dec. 243. n. 17. Seraph. decis. 1466. n. 3.*

(d) *Cap. à nobis 2. de sent. exco. Menoch. de præs. l. 3. præs. 93. num. 3. & l. 4 præs. 83 num. 55. Sanch. de Matrim. l. 6 disp. 21. n. 9.*

(e) *Sac. Congr. pluries. apud Barbos. Sum. dec. Apost. collect. 64. num. 5. 6. &c.*

(f) *De Luca de Jurisd. disc. 72. n. 11. & de fideicom. disc. 148. num. 5.*

(g) *Conc. Colon. an. 1549. tit 9. c. 3. de 3. medio n. 22.*

(h) *Vid. hic supr. a n. 1 num. 15 &c.*

neficium, deſerviant adimplendo onera, ſi quæ ſunt, vel per ſe, vel per ſubſtitutum. Nèc alio modo præfatam Apoſtoli juſſionem intellexit Concilium Colonienſe, in oppoſitum allegatum, quod alioquin, ubi nominat *beneficium ſimplex* dici poſſet, non ſignificare beneficia merè ſimplicia, de quibus nos agimus, ſed beneficia choralia, ſive aliàs reſidentialia, ut ſunt Canonicatus, Manſionariæ, Præpoſituræ, & alia ſimilia, à beneficiis curatis diſtincta, quatenùs illa quoque vocantur aliquandò beneficia ſimplicia (*a*); ſed non ſunt merè ſimplicia. Tamèn admittamus cum Claudio de la Place, Concilium ipſum de iiſdem beneficiis merè ſimplicibus ſanctionem ſuam protuliſſe (*b*); Verùm ſi feriò attendantur ejus verba, inveniemus, quod textum Apoſtoli adhibuit quidèm ad ſignificandum, quod Beneficiarii merè ſimplices tenentur ſatisfacere oneribus eorum beneficio connexis, ſed non tenentur ea per ſe ipſos propriè obire, ſeu inibi perſonalitèr reſidere, cum illa valeant, etiàm per ſubſtitutum adimplere.

(a) *Reginaldo l.19. cap.ult.ſect.264.n.82. Filliuc. to.2.tr.41.c.1. num.6.*

(b) *De la Place c.3. § 4.argum.1.*

6. Reſpondetur *tertiò* negando ſuppoſitum, nimirùm quod Beneficiarii merè ſimplices non laborent in Eccleſiâ Dei: non operentur in Sacrario: & non altari deſerviant, ideòque reditus beneficiorum licitè non percipiant: quos proindè, ſi percipere volunt, debeant quoque perſonalitèr reſidere, & per ſe ipſos actualitèr in ſacrario miniſt rare. Negatur, inquam, hoc ſuppoſitum, quod non laborent, non operentur, non deſerviant: optimè ſiquidèm laborant, operantur, & deſerviunt, non quidèm ut animalia, & jumenta, neque ut ruricolæ, & agaſones, ſed ut debent Clerici laborare, operari, & deſervire. Jàm de hac re ſuprà locuti ſumus, & infrà iterùm eloquemur (*c*). Nùnc dicimus, quod labor à Clericis debitus ratione beneficii Eccleſiaſtici, per eos poſſeſſi, eſt ſequela ipſius beneficii, & conſequentèr eſt illius naturæ, cujus ſequela eſt. Sed beneficia Eccleſiaſtica, tùm ſecundum Theologos (*d*), tùm ſecundum Canoniſtas, ſunt de jure humano (*e*); ergò etiàm labor à Clericis debitus ratione beneficiorum, eſt de jure humano. Jus autem humanum diſponit, quod beneficium datur propter officium (*f*): Verùm hujuſmodi officium conſiſtit in divinis laudibus perſolvendis, prout ſentiunt communitèr Doctores (*g*): loquendo tamen de beneficio ut ſic, ac ſtrictè ſumpto, per quod ſolum beneficium merè ſimplex ſignificatur (*h*). Si verò ſit ſermo de beneficiis Curatis, Epiſcopalibus, Choralibus &c. certè illorum officium in ſolâ recitatione privatâ divinarum laudium non conſiſtit, ſed in aliis quoque muneribus, ad Epiſcopale, parochiale, chorale &c. officium pertinentibus.

(c) *Vid. hic ſupr. cap.20.n.7 & c. & infr. c.39.*

(d) *Reginald. lib 19. ca.ult.ſect 2 § 2.n.75. Azor.inſt mor.p.2.l 9. cap 1.qu 2.*

(e) *Loter. de re benef. l.2. qu.4. Barboſ. jur. Eccl univ. l.3.c.4. num.7.*

(f) *Cap. quia per ambitioſam 15. de reſcript.in 6. Monet. de diſtrib quotid p.2.q.2. nu.40 Barboſ. tr.var. Axiom.36. n.7. cum aliis ibi.*

(g) *Garc. de benef. par.1.c.2 n.6 & p 7. cap.11.n.1. Gonzal. ad reg.8. Canc.gloſ.5.n.8. Barboſ. jur. Eccl univ. lib.3.c.4.n.14.*

(h) *Barboſ. loc. cit. jur Eccl univ n.83.*

7. Itàque ſi beneficia merè ſimplicia dantur propter officium, & eorum officium in divinæ pſalmodiæ recitatione conſiſtit; quoties Beneficiarii merè ſimplices recitant horas Canonicas, proculdubiò in Eccleſiâ Dei laborant, & laborantèr modo, quo de univerſali totius Chriſtianitatis ſtylo præſcriptum eſt, à Beneficiariis mere ſimplicibus laborare debere: nèc alius labor prætèr iſtum, injunctus eſt illis de jure: De conſuetudine tamen, vel ex diſpoſitione manifeſtâ fundatoris alia inſupèr onera eidem ineſſe poſſunt uti reſidentiæ perſonalis (*i*), vel tot miſſas, aut feſta celebrandi, ſeu eleemoſynas tali die diſtribuendi: Litanias canendi, roſarium recitandi, aliudve opus, aut miniſterium Eccleſiaſticum exercendi: quatenùs fundator beneficii poteſt apponere tempore fundationis quæcumque pacta, & conditiones voluerit (*l*), dummodò Epiſcopi aſſenſus accedat, & conditiones honeſtæ ſint, ac rationabiles, atque ſpiritualia concernant (*m*). Sed tùnc hæc onera non ſunt de jure: & quatenùs hæc adſint, niſi expreſsè imponantur perſonæ individuæ Clerici beneficium poſſidentis; non ſunt perſonalia, ſed liberè valent per alium adimpleri (*n*); quarè ſemper verum reſtat, quod officium Beneficiariis merè ſimplicibus injunctum, quantum eſt in ſe, in ſolâ ſacræ Pſalmodiæ recitatione conſiſtit, quam quoties Clericus adimplet, ſatis benè in ſacrario laborat, operatur, & ſervit: laborat in Eccleſiâ Dei, quantum, & qualitèr tenetur, ac per conſequentèr debet,

(i) *Moneſ. ſum tr.6. de benef cap.11.n.19. cum aliis ibi.*

(l) *Cap. prætereà 2. de jurepat. Conc. Trid. ſeſ.24.c.5. de reform. Sanchez Conſil. mor. lib.7.c.1.dub.48.n.2.*

(m) *Roch de Curt. de jurepatr. Verb. pro eo quod n.25. Lambertin. de jurepatr. lib 1. p.1. qu.9 n 49. Gutier. conſ. 1 n.1. Sanch. loc cit.*

(n) *Sac. Congr. apud Barboſ Sum. Apoſtol. Dec. Collec.121. n 11. 12. 13. Sanch. Conſ. Moral.l 7.c.1.dub.48. per totum.*

quæ

quæ de sacrario sunt manducare, tametsi in loco, ubi erectum est beneficium, non resideat, nec aliud præter id, quod dictum est, operetur, quià hoc non ad officium, ex debito, sed ad supererogationem, & ex abundanti noscitur pertinere.

8. Respondetur *quartò* explicando Auctores in oppositum alligatos, & eos retorquendo adversus Contradictores. A quorum Auctorum doctrinâ possemus alioquin nos faciliter expedire, dicendo, quod in materiis ad forum externum pertinentibus; magis deferendum est Canonistis, quàm Theologis, sive Scolasticis, sive Moralibus (*a*). Aut respondendo, quod eorum assertiores vim non habent, nisi quantam eis dant auctoritates per illos allegatę (*b*). Canonistæ autem, uno ore, imò & Scolastici, atque Morales, Theologi, superiùs recensiti, solùm onus divini officii Beneficiariis merè simplicibus inesse consentiunt. Jura quoque idipsum sanciunt, & Concilia, & Decisiones Rotę, ac Decreta Sacræ Congregationis: Quarè his auctoritatibus nudata opinio contradicentium Auctorum parum prævalet. Nihilominùs nos honore congruo prosequentes tantos viros, exponimus eorum dicta hoc modo: Reverendissimus Dominus Franciscus Genettus Episcopus Vasionensis, dicit: *nomine verò officii, non solùm intelligitur horarum Canonicarum recitatio, quæ vulgò vocari solet officium divinum, juxtà decretum Concilii generalis Lateranensis sub Innocentio tertio celebrati, verum etiàm intelliguntur cætera munia singulis beneficiis annexa, & prætereà obligatio, quâ bona Ecclesiastica obtinentes tenentur operari juxtà vires, & facultatem, & Ecclesiæ inservire: Iis enim aptè applicari possunt verba S. Pauli, si quis non vult operari, nec manducet, & si qui altari deserviunt, cum altari participant: ità non videtur æquum, ut ii, qui nullum munus obeunt, de altari quicquam recipiant &c.* (*c*).

(a) *De Luca de Usuris disc.36.n.8. de Jurisd. disc.52. num.8. de Usur. disc.1.n.6. & n.13 & disc.3.n.8.*

(b) *De Luca de Usuris disc.29. n.13. de Jurepatr. disc.19. num.7. de Fideicommiss. disc.96.num.13.*

(c) *Genet. Theol mor. tom.1. tr.1. de benef. cap.1.qu.1. §.deniq.*

9. Profectò quicùmque verba ipsa legit, si sanæ mentis est, proculdubiò intelligit, quod D. Genettus hìc eo modo differendi utitur, qui apud Philosophos vocatur, loqui de generibus singulorum, non de singulis generum. Sermonem nàmque habens de beneficiis in totâ illorum latitudine; de ipsis loquitur, ut globaliter sumptis, non ut in specie consideratis. Et sic in suo conceptu insimul comprehensis cunctis beneficiorum speciebus, quæ junctim, & collectivè unum genus conflant beneficiorum; optimè dixit, quod nomine officii spiritualis, propter quod datur Clericis beneficium, non intelligitur sola Canonicarum horarum recitatio, sed etiam cætera munia singulis beneficiis annexa, & obligatio, quâ Beneficiarii tenentur juxtà vires, & facultatem, debitumque suum Ecclesiæ deservire: quià cum sub genere beneficiorum multæ sint species eorum, diversas diverso modo habentes obligationes; alii ex Beneficiariis ad onera Episcopalia, alii ad onera parochialia, alii ad canonicalia, & choralia, alii demùm ad alia onera, quę sunt propria suorum beneficiorum, tenentur. Non tamen ideò significare voluit, quod singulæ Beneficiariorum species, cuncta illa onera genericè indicata tenent, sed quod aliquæ ex dictis speciebus unum tenent ex enunciatis oneribus, & aliæ respectivè secumferunt aliud.

10. Eâ formâ, quâ si, de militibus loquendo, quis diceret, officium militis est acies dirigere, stipendia ministrare, arma præparare, foveas, & cuniculos effodere, terram elevare, schalas muris admovere, ad prælium signa dare, machinas aptare, equos, & eorum ephippia custodire, ac adhibere, bombardas onerare, & explodere, mænia hostium diruere, excubias facere, hastas vibrare, ictus inferre, insidias hostibus tendere, illorum consilia penetrare, ac similia exercere, quę ad milites pertinent; optimè diceret: sed non ideò lector concipere deberet, quod quælibet ex his officiis ad cunctos milites pertineant, cum generatìm, non specificè sint narrata: ideòque sunt singula singulis congruè referenda, itàut ex cunctis hujusmodi oneribus, vel ministeriis militaribus, alia spectent ad duces, alia ad subjectos, alia ad equites, alia ad pedites, alia ad offi-

officiales, alia ad gregarios milites, alia ad effossores, & vastatores, alia ad bombardarios, & sic de cæteris. Ità ergò in proposito, si D. Genettus asseruit, quod officium Beneficiariorum, genericè sumptorum, non est solas horas canonicas recitare, sed etiam alia onera adimplere, suis beneficiis adscripta, sapientissimè dixit, sed non per hoc exclusit, quin specificè, & multò magis individuè accepti Beneficiarii merè simplices ad solas horas canonicas teneantur, nisi aliud onus habeant sibi à consuetudine, vel à Fundatore superadditum.

11. Et quod hæc sit mens D. Genetti, deducitur evidentissimè ex illius verbis antecedentibus, & subsequentibus. Nàm subsequentèr asseverat, se in illo Tractatu non descendere ad beneficia non residentialia, tamquàm à residentialibus distincta (*a*), & per consequens ea, quæ paulò superiùs dixerat, in opposítum allegata, non est rationabilitèr credendum intellexisse velut propriè, ac specificè dicta de beneficiis merè simplicibus, sed generalitèr, & genericè de cunctis insimul beneficiis. Paritèr paulò antè, dùm verbis definitionis beneficii exponendis incumberet, dixerat: *Deniquè traduntur hi fructus propter aliquod officium spirituale, quià nullum est beneficium, quod non obliget ad aliquod munus spirituale, & juxtà Concilium Tridentinum (b), beneficia ad divinum cultum, atque ecclesiastica munia obcunda sunt constituta: nimirùm vel propter missam celebrandam, vel ut Verbum Dei prædicetur, vel ut Divinum Officium recitetur, & similia, ut patet ex canone significatum (c), & ex capite quià per ambitiosam (d), in quo sic habetur: officium propter quod beneficium ecclesiasticum datur (e).* Distinguit ergò Genettus onera beneficiorum in plures categorias, dicens, quod omnia quidem beneficia, ad cultum Divinum, atque munia ecclesiastica obeunda, constituta sunt, sed quod iste Divinus cultus, atque ecclesiastica munia in hoc consistunt, ut per alios ex Beneficiariis missæ celebrentur: per alios Verbum Dei prædicetur: per alios Divinum Officium recitetur.

(a) *Genet Theol mor. to 2 tr. 1. c. 1. qu. 13. in fin. fol. 39.*

(b) *Conc. Trid. sess. 21. c. 3. de ref.*

(c) *Cap significatum de præb.*

(d) *Capit. quià per ambitiosam 15. de rescr. in 6.*

(e) *Genet. loc. cit. qu. 3. §. denique f. 2.*

12. Notando, quod Auƈtor non utitur particulâ *et*, quæ vim habeat conjungendi, copulandi, & omnia in unum coagmentandi (*f*), ità ut singula beneficia, cunƈta officia, & onera ibi descripta, conjunƈta habeant; sed utitur diƈtione, sive particulâ *vel*, quæ est disjunƈtiva, tùm quoàd verba, tùm quoàd effeƈtum (*g*): & vult significare, quod ex beneficiis ecclesiasticis, alia disjunƈtivè secumferunt onus Divini Officii recitandi: alia Missas celebrandi, alia Verbi Dei prædicandi &c. Si ergò benè perpendatur doƈtrina D. Genetti, nedùm non favet Contradiƈtoribus, sed imò contrà illos retorquetur; nàm per Genettum dantur beneficia, quæ nullum aliud onus habent, quam ut per eorum possessores *Divinum Officium recitetur*: hæc autem sunt beneficia merè simplicia, de quibus nobis in præsentiarum est sermo. Et ità si hujusmodi Auƈtoris diƈtatui standum est, nullatenùs probatur, quod Beneficiarii merè simplices debito servitii personalis, & residentiæ coarƈtentur, exhibendæ in loco, ubi eorum ereƈta sunt beneficia, tamquàm de jure divino: quidquid sit, an aliæ dentur species beneficiorum, quæ de jure divino secumferant istud onus, de quibus hìc non est quæstio.

(f) Barbos. tr. v. sr. di. 3. 110. num 17. & c. cum aliis ibi.

(g) Barbos. loc. cit. diƈt. 415. nu. 3. cũ plur. aliis ibi.

13. Tantò magis, quod jàm per jura satis est provisum, ut quoàd ipsa beneficia merè simplicia, verificetur doƈtrina Apostoli, & conclusio à præfato Auƈtore indè deduƈta, ubi dicit: *iis enim*, nempè Beneficiariis, non exercentibus officium spirituale, *applicari possunt verba S. Pauli: Si quis non vult operari, nec manducet: & si qui altari deserviunt, cum altari participant: ità non videtur æquum, ut ii, qui nullum munus obeunt de altari, quidquam recipiant (h).* Provisum est, inquam, per jura (*i*), & præsertim per constitutionem S. Pii Papæ V. sancientis, ut quicumque Beneficiarius horas canonicas non recitaverit, fruƈtus non faciat suos, pro ratione proventuum, respondentium de die in diem ipsis horis canonicis intermissis: ubi addit immediatè de beneficiis simplicibus: De-

(h) *Genet. Theol. mor. to. 2. tr. 1. c. 1. q. 1. §. denique in fin.*

(i) *Cap. fin. dist 92. Conc. Later. V. sess. 9. Filliuc. tr. 41. c. 6. n. 18. Navar. in Man. c. 25. num. 111.*

Declarantes, præstimonia, præstimoniales portiones, & qualiacumque alia beneficia, etiam nullum omninò servitium habentia obtinentes, cum prædictis (nempè beneficiis cum curâ, & sine curâ) *paritèr conveniri* (*a*). En ergò verificata, etiam quoàd Beneficiarios merè simplices doctrina Apostoli, & conclusio indè deducta à Genetto, quod Beneficiarii, qui nullum munus obeunt, de altari quidquam non recipiunt: quippè hi de facto non faciunt fructus suos, sed ad eorum restitutionem tenentur. Itàque laborant, satis in Sacrario operantur Beneficiarii merè simplices, dùm tametsi qualibet aliâ peculiari obligatione careant, recitant nihilominùs Divinum Officium. Hoc enim recitando faciunt opus pretio æstimabile: opus quod non est exercendum sub pœnâ peccati mortalis à Clericis sine congruenti mercede: opus quod nullus laicus exercendum gratis assumeret: opus tandem, à quo si deficinnt; & culpam mortalem incurrunt, & pœnam subeunt pecuniariam, ob portionem fructuum beneficii, ad quam restituendam tenentur.

14. Accedit onus eleemosynas pauperibus elargiendi, & in pios usus erogandi ipsos fructus beneficiorum, magis, vel minus, pro quantitate redituum, pro qualitate suæ personæ, & pro egentium locorum, atque temporum conditione (*b*), quibus eleemosynis, & piis usibus operam dantes, profectò Beneficiarii, & benè laborant, & sanctissimè in sacrario operantur: adeòque digni sunt beneficia ipsa possidere. Omittimus alia onera superiùs indicata, quæ non sunt pauca (*c*). Demùm attentâ regulâ prænotatâ, quod placita Doctorum, sive illorum assertiones, tantam vim habent, quantam eis tribuunt auctoritates per illos allegatæ (*d*); observemus, quod D. Genettus allegat *cap. significatum de præbendis*, & ex eo probat inesse Beneficiariis onus exercendi officia spiritualia, uti Missas celebrandi, Verbum Dei prædicandi; & Officium Divinum celebrandi. Sed hoc capitulum vel nihil probat adversus Beneficiarios merè simplices, vel retorquetur adversus Contradictores. Nàm nihil probat adversus Beneficiarios merè simplices, quià loquitur de præbendâ Capitulari, sive residentiali, ex quâ nihil infertur ad beneficia merè simplicia, utpotè, quæ residentiæ onere carent, & à diversis non fit illatio (*e*), cum diversorum diversum etiam debeat esse judicium (*f*). Retorquetur posteà adversus Contradictores, quià si sermo est ibi de beneficio simplici, & opus fuit speciali auctoritate Papæ, ut posset injungi Beneficiario onus residendi, Missam ex se celebrandi, & non alteri, *prebendæ illius anniversarium delegandi*, idest *officium suum*, ut explicat Glossa (*g*); oportet inferre, quod Beneficiarii merè simplices, de jure, & seclusâ peculiari lege per superiorem approbatâ, nec adstringuntur onere personalis residentiæ, nec illo valent licitè adstringi, sed quælibet alia onera, si quę habent, suo beneficio simplici adjecta, liberè valent, sive per se, sive per substitutum implere (*h*). Adeòque satis benè laborant, & in sacrario operantur, si horas canonicas recitent, eleemosynas, ac pia opera faciant pro eorum viribus; etiam si ulterius apud Ecclesias, & Altaria, ubi eorum erecta sunt beneficia, nec resideant, nec personalitèr administrent.

15. Quæ hùcusque allata ad explicandam doctrinam Reverend. Genetti, si congruè applicentur, & approprientur, proculdubiò æquè prævalent ad enodandam etiam doctrinam aliorum Auctorum, qui ad hoc propositum allegentur, vel valeant allegari. Et ità per hæc patet responsio ad ea, quæ ex P. Natali ab Alexandrò in oppositum sunt relata: ad quæ tamen adhuc ex abundanti adjungimus, quod quando ipse exposuit finem, propter quem erecta sunt beneficia, scripsit hoc modo: *dicitur deniquè propter sacrum ministerium, quià beneficia ad Divinum cultum, atque ecclesiastica munia obeunda sunt constituta, ut loquitur Concilium Tridentinum sess. 21. cap. 3. de ref. undè beneficium ecclesiasticum ministerium appellatur: cap. quià nonnulli extr. de Cler. non resid. ut meritò beneficium propter officium dari dicatur: cap. quià per ambitiosam tit. de rescript. in 6.* (*i*). Indè

(a) *S. Pius V. const. 131. in Bullar. Laert. Cherub.*

(b) *Bonac. to. 1 disp. 4. de oblig. benef. p. 1. 2. d n. 2. & c. f. 747. cum plur. aliis ibi.*

(c) *Vid. supr. in hoc tom. c. 20. n. 7.*

(d) *Bartol. in l. non solum §. liberatione ff. de liber. legat. De Luc. de jurep. disc. 19. n. 7.*

(e) *L. ult. in fin. & ibi Bart. ff. de Calumn. Grattan. discep. for. to. 3. c. 516. n. 6. & c. 524. nu. 56. Barbos. tr. var. Axiom. 114. & alii.*

(f) *L. inter stipulantem ff. de Verb. obl. Barbos. ibi Axiom. 74. num. 6.*

(g) *Glos. in c. significatum 11. V. delegare de præb.*

(h) *Vide Fagnan. in d. cap. significatum 11. n. 3. de præb. l. 3.*

(i) *Natal. ab Alex. Theol l. 2. c. 6. tom. 6. in princ.*

Indè ſubdit: *officium autèm illud non ſola canonicarum horarum, ſeu breviarii recitatio intelligenda eſt, ad quam omnes Beneficiarii tenentur, ſed Sacramentorum adminiſtratio, Miſſarum celebratio, Evangelii prædicatio, aliæque functiones ſacræ, quibus ex inſtitutione, & ordine Eccleſiæ Beneficiarii ſunt obſtricti, uti colligitur ex cap. ſignificatum extr. de præbend. &c.* Quando autem P. Natalis ab Alexandro hæc aſſeruit, certè locutus eſt de Beneficiariis curatis, choralibus, & reſidentialibus, non verò de merè ſimplicibus: Et ſic ejus doctrina perperàm in oppoſitum allegatur, cum noſtra quæſtio non ſit de beneficiis, & Beneficiariis reſidentialibus, ſed de merè ſimplicibus.

16. Et quod intentio iſtius Auctoris non fuerit comprehendendi ſub illis verbis beneficia merè ſimplicia; patet ex contextu: quià perplures ex illis functionibus à ſe memoratis, cum ſint officia, & munera parochialia, nedùm non debent, ſed imò non poſſunt à Beneficiariis merè ſimplicibus exerceri; ut alibi oſtendimus. Néc enim fas eſt Clerico Beneficiario merè ſimplici Sacramenta adminiſtrare, Evangelium prædicare, Proceſſiones facere, cathechizzare infantes, vel adultos; & alia facere, quę ad parochos ſpectant, ſine ſpeciali, & individuâ facultate Ordinarii: alioquin nedùm non benè operatur talia exercendo; ſed imò tamquàm ponens falcem in meſſem alienam, punibilis eſt. Patet idem ex alio contextu: quià paulò inferiùs aſſerit: *quamobrèm ſi nullum ſpeciale munus beneficiis ſit annexum; iis eccleſiaſticum aliquod miniſterium, ut anneƈtat Epiſcopus, conveniens eſt Eccleſiæ diſciplinæ, ut ſtatuit Concilium Mediolanenſe I. conſt. p. 2. tit. 26. &c. Idem ſtatuit Concilium Burdigalenſe anno 1624. cap. 18. num. 1.* (a). Hæc Natalis: qui poſterioribus hiſce verbis oſtendit, ſe in prioribus non eſſe locutum de beneficiis merè ſimplicibus. Quâ de re etiam quidquid ſit; certum eſt, quod corruente Anteſignano, in quo ſe fundant Doctores, corruit etiam ipſorum Doctorum opinio (b). Natalis autem ſe fundat in Conciliis Mediolanenſi, & Burdigalenſi, ſancientibus, ut beneficiis merè ſimplicibus aliquod aliud onus, prætèr horas canonicas, imponatur. Sed hæc Concilia, tamquàm Provincialia, extrà propriam provinciam non afficiunt (c), etiam ſi ſint per Sedem Apoſtolicam confirmata, quià confirmatio dat quidem robur, ſed non extendit actum confirmatum (d), ut in ſpecie de Conciliis Mediolanenſibus teſtatur Fagnanus (e); ergò &c. Præterquàmquod Concilia illa non dicunt ineſſe Beneficiariis merè ſimplicibus aliud onus prætèr Divini Officii recitationem; ſed quod Epiſcopus valeat aliquod aliud miniſterium illis adjungere: de quâ rè quidquid ſit, benè ex illorum decretis infertur, quod donec, & quouſque per Epiſcopum talis miniſterii adjunctio non eſt facta; Beneficiarii merè ſimplices ad ſolam Divini officii recitationem tenentur.

(a) Natal. ab Alex. loc. cit.

(b) De Luc. de Penſion. diſc. 81. nu. 19. & conflict. obſer. 24.

(c) C. 1. cauſ. 5. qu. 2. c. decernimus 3. qu. 9. Fagnan. in c. Canon. 1. n. 14. de conſt. lib. 1.

(d) L. Aurelius §. teſtamento 1. ff. de liber. legat. Fagnan. loco cit n. 15. cum aliis.

(e) Fagnan. in d. cap. Canonum ubi ſupr.

17. Cæterùm non parum ambigi poſſet de vi præfatorum decretorum utriuſque Concilii Mediolanenſis, & Burdigalenſis: quippè non eſſe fas Epiſcopis, & Ordinariis locorum nova onera ſuperaddere beneficiis merè ſimplicibus, poſtquàm jam ſemel ritè fuerunt erecta, tradit Proſper Fagnanus, dicens: *præbendę jàm ereƈtæ authoritate ordinariâ novum onus anneƈti non poteſt, quià obſtat cap. cum dileƈtus ſupr. de conſuetud. Concilium Lateranenſe in cap. prohibemus, infrà de cenſ. & Conc. Tridentinum cap. 5. ſeſ. 25. de ref. Undè Sac. Congregatio ejuſdem Concilii interpres, ſæpiùs declaravit, Epiſcopum non poſſe novum beneficiis onus imponere, ſed tantum curare debere, ut quæ illis ex fundatione, vel conſuetudine incumbunt, exaƈtè adimpleantur, & in ſpecie alias cenſuit novum onus Miſſæ in hebdomada non potuiſſe Epiſcopum imponere beneficio habenti onus anniverſarii tantùm &c. Et cum beatæ memoriæ Cardinalis Borromæus vellet cogere obtinentes ſimplicia beneficia in parochialibus, ut per ſe, vel ſubſtitutos deſervirent, cum cap. 3. ſeſ. 21. præſupponat, omnia beneficia deſtinata eſſe ad cultum Divinum, & eccleſiaſtica munia obeunda, juxtà cap. fin. de reſcript. lib. 6. Sac. Congregatio ab eo conſulta, reſpondit, non eſſe cogendos ad aliud, quàm ad dicendas*

das horas canonicas, nec teneri, si beneficia simplicia sint, deservire per se, nec per substitutum, exemplo Canonici, qui cum non teneatur residere causâ studii, non tenetur etiam ad substitutum (a). Non ergò potest Concilium Provinciale onus aliquod beneficiis merè simplicibus apponere, per quod residentiæ personalis debito coarctentur.

18. Supponimus, Dominos Contradictores non esse negaturos clarissimo huic decreto Sacræ Congregationis honorem debitum: nec esse attributuros Ordinariis locorum auctoritatem majorem, quam sibi competere posse ratus est S. Carolus Borromęus; neque tamen ausus est exercere, donec ipsam Sacram Congregationem consuleret: cujus oraculo audito, pro eâ, quâ præditus erat integritate animi, reverentèr acquievit. Quià ergò corruit vis Conciliorum Burdigalensis, & Mediolanensis, in hac parte, quibus P. Natalis ab Alexandro innixus est, corruit quoque Scriptoris hujus auctoritas, & doctrina de onere superaddendo beneficiis merè simplicibus: & sic hujusmodi beneficia, & eorum possessores, remanent in suâ libertate, & immunitate à quolibet alio onere, quam Officii Divini persolvendi (nisi aliud consuetudo, aut statutum peculiare, vel voluntas Fundatoris exposcat). Sed quatenùs etiam plenariè subsisteret doctrina P. Natalis, perperàm ex eâ colligunt Contradictores, hujusce Auctoris intentionem ingerendi Beneficiariis merè simplicibus onus residentię personalis: quippè superaddito his etiam onere missarum, vel alterius obsequii, adhùc illa possent per alium adimplere: siquidèm quantumvis aliquâ Fundatoris dispositione, vel statuto dicatur, quod Beneficiarius teneatur ad Missas celebrandas &c. non ideò censetur electa industria personæ (b), nisi expressis verbis dicatur, Missas esse personalitèr celebrandas ab ipsomet Beneficiario, & non per interpositam personam: quæ clausula individualis quoties, & ubi deest; potest Beneficiarius Missas illas ope alterius presbyteri celebrare, nullo sibi assumpto onere residentiæ (c).

19. In reliquis de intentione P. Natalis alibi satis dilucidè constat, cum ipse, præter ea, quæ attulimus, proponat hanc regulam, quod licitum est ex dispensatione canonicâ uni Clerico plura beneficia possidere, juxta doctrinam D. Thomę (d), qui eam sumpsit ex decreto Concilii tertii Lateranensis (e), ità sancientis: *circà sublimes tamen, & literatas personas, quæ majoribus sunt beneficiis honorandæ, cum ratio postulaverit, per Sedem Apostolicam dispensetur*. Quandò scilicèt, inquit Natalis, *viri nobilitate sublimes, aut doctrinâ eximii, plus Ecclesiæ, quàm plures alii, quibus beneficia conferrentur, magisque laborant in verbo, & doctrinâ: & cum unum beneficium sublimibus istis, literatisque viris non sufficit, ut ex eorum operâ, studiisque, ac laboribus utilitatem maximam reportet Ecclesia* (f). Igitùr dari possunt, & dantur casus, in quibus secundum Natalem, *cum ratio postulaverit*, uni, & eidem Clerico plura conferenda sunt beneficia: tùncque certè Clericus ille cum non sit divisibilis in se, non poterit simul, & semel eodem tempore in cunctis Ecclesiis personalitèr ministrare, in quibus ipsa beneficia sunt erecta, non posset verò iste casus unquàm succedere, si cuncta beneficia exigerent onus residentiæ personalis de jure divino, quià divino juri dispensari non potest. Quarè vel *sermo* P. Natalis prospicit beneficia merè simplicia, sentitque, quod plura ex his uni, & eidem Clerico, cum ratio postulaverit, conferantur; & jàm videmus, quod P. Natalis manifestè consentit beneficia merè simplicia non exigere onus residentiæ personalis. Si verò prospicit, beneficia residentialia, super quorum pluralitate, & incompatibilitate solus Papa dispensat (g): super pluralitate verò compatibilium, & merè simplicium, etiam Ordinarius dispensat (h): & itidem patet, quod Natalis admittendo exemptionem residentiæ in beneficiis residentialibus, accumulatis in uno, & eodem Clerico, vi Apostolicæ dispensationis (i); multò magis admittit exemptionem ipsam in beneficiis merè simplicibus, eâ ratione, quæ prævalere facit argumentum à majori ad minùs deductum (l).

(a) *Fagnan in c. significatum 11 n 2. & seq. de præb lib. 3.*

(b) *Barbos. in c. significatum 11. nu. 4 de præb. tom. 2.*

(c) *Sac. Congr. ap. Barbos. sum. Apost. decis. collect. 121. nu. 11. 12. 13.*

(d) *S Thomas quodl. 10 qu. 7 ar. 2.*

(e) *Cap. de multa de præbend.*

(f) *Natal ab Alex. Theol. dogm. l. 2. cap 6. reg. 29. § bancique. f. 18*

(g) *Azor. inst mor. p 2 l. 6. c. 12 qu. 1. Filluc. tom. 2. tr. 41. c. 7. n. 37. Fagnan. in c. ex parte nu. 23. & 61. de Cler. non resid. lib. 3.*

(h) *Jo. Azor loc. cit. qu. 6. Filluc. ubi supr. n. 39. Fagnan. in c. cum jam dudùm nu 46 & 50. de præb lib 3. Barbos. sum. Apost. decis. collect 64. n. 14 & 15.*

(i) *Fagnan. in c. dudùm 2. n. 21. de elect. lib 1 fol. 269.*

(l) *Cap si ergò 8 q 1 c. si Paulus, & ibi gloss. 32 q. 5. Barbos. tr. var. Loco 67. n. 1. cum aliis.*

20 De-

20. Demùm idem P. Natalis ab Alexandro fubfequentèr difquirit: quænam fint beneficia, & qui Beneficiarii, perfonalis fervitii, & refidentiæ onere affecti: annumeratque inter eos, Epifcopos, Parochialium Ecclefiarum Rectores, ac illos, qui poffident Dignitates, Canonicatus, Præbendas, aut Portiones in Ecclefiis Cathedralibus, vel Collegiatis (*a*), juxtà id, quod præfcribitur in Concilio Tridentino fef. 6. cap. 1. de reform. & fef. 24. cap. 1. paritèr de reform. Nufquàm autem inibi memorat beneficia merè fimplicia: quæ quis credat, illum voluiffe omittere in loco, ubi cuncta beneficia, refidentiam depofcentia, conquirebat, fi fciviffet, quod etiam beneficia merè fimplicia refidentię debitum exegiffent. Non nominaffe illa ergò eft idem ac declaraffe, fuam opinionem in eâ fententiâ, omnibus communi, verfari, quod beneficia merè fimplicia immunitate potiantur ab onere fervitii perfonalis, & refidentię. Notumque eft, quod argumentum à rè, five cafu, five negotio non nominato, in loco, & tempore, quo debebat rationabilitèr nominari, validum eft, & efficax (*b*). Igitùr perperàm per Contradictores trahitur doctrina P. Natalis ad ingerenda Beneficiariis merè fimplicibus onera manfionis, minifterii, fervitii, & refidentiæ perfonalis, & quidem de jure divino, quando conftat hunc Doctorem fententiam oppofitam retinere. Sicque foluto undequàque argumento, ex epiftolis Divi Pauli ad Corinthios, & ad Theffalonicenfes petito, atque ex doctrinâ Reverendiffimi Genetti, ac dicti P. Natalis; corruit tota objectio, remanetque in fuâ veritate fententia, quam tuemur, nimirùm Beneficiarios merè fimplices integrâ libertate, & immunitate potiri ab onere refidentiæ.

(a) Natal. ab Alex. *Theol. dogm. lib. 2. c. 6. reg. 23 & 47. tom. 6.*

(b) *L. fi verò §. de viro ff. folut. matrim. Barbof. in var. loc. 76. cum aliis ibi.*

C A P U T XXIII.

In quo diffolvitur Tertia Objectio, *petita ex Epiftolâ Divi Pauli Apoftoli ad Romanos adverfus exemptionem Beneficiariorum merè fimplicium ab onere Refidentiæ.*

S U M M A R I U M.

1 Tertia Objectio *ex D. Paulo dicente, In quolibet corpore diftincta effe membra, eorumque munia: idipfum ergò debet effe in corpore myftico Ecclefiæ.*

2 *Benè ftat, quod Beneficiarii fimplices fint membra diftincta, & quod exerceant fua officia, tametfi non refideant.*

3 *Si quidquam valet metaphora corporis humani ad fignificanda beneficia, retorquetur adverfus Contradictores, & quomodò.*

4 *Ex fenfu accommodatitio Scripturæ deductum argumentum languidum eft, & infirmum. Improbat D. Hieronymus trahere Scripturam repugnantem extrà fuum fenfum.*

5 *Thomaffinus non utitur hoc textu ad fignificandum debitum refidentiæ in Beneficiariis merè fimplicibus, fed ad excludendam pluralitatem beneficiorum.*

6 *Perperàm colligitur aliundè mens Thomaffini, quandò alibi apertè loquitur de exemptione beneficiorum fimplicium ab onere refidentiæ.*

7 Per-

7 *Pertinet ad rationem corporis mystici Ecclesiæ, ut in eo sint beneficia tum residentialia, tùm merè simplicia exempta ab onere residentię.*

8 *D. Gregorius in Objectione allegatus decernit, quod singulis personis, singula officia ecclesiastica committantur: cujus verba referuntur.*

9 *Sicut vult D. Gregorius, quod inter Beneficiarios distincta sint munera; ità etiam voluit, quod alii habeant onus residendi, alii non.*

10 *Residentia in beneficiis merè simplicibus non est de jure divino, cum aliqui negant eam esse de jure divino in Beneficiariis curatis.*

11 *Recenset Vasquez plures Doctores, sentientes, quod Rectores animarum ad residentiam personalem teneantur de jure divino.*

12 *Probat idipsum ex eo, quod juxtà Scripturas tenentur pascere oves, cognoscere vultum earum &c. quæ facere non possunt, nisi resideat.*

13 *Episcopus, & idem dic proportionalitèr de Parocho, non potest prædicare, ministrare, ut dispensator, & doctor, nisi assistat personalitèr suo populo.*

14 *Reditus beneficiorum curam habentium, sunt stipendia Rectoribus illorum debita, quomodò autem illa consequi valent, si non resideant?*

15 *Negantes obligationem residentiæ in Rectoribus animarum, tamquàm de jure divino dicunt Rectores ipsos non habere potestatem à Deo, sed à Pontifice.*

16 *In beneficiis curatis unitis Monasterio, vel Dignitati, & rectis per Vicarium ammovibilem, quis sit proprius pastor.*

17 *Licèt valeat quis interdùm per alium se meliorem suum populum pascere: tamèn nonindè à residentiæ debito excluditur.*

18 *Si residentia Curatorum esset de jure divino, Pontifex non posset super eà dispensare. Qui tamèn super eà ex causà dispensat.*

19 *Etsi certum sit, quod pastor animarum de jure divino tenetur eas pascere; rem sine contradictione transit, an de jure divino debeat id facere per se ipsum.*

20 *Multi Theologi in voto sunt, quod Episcopi, & Parochi Rectores animarum ad residentiam teneantur de jure divino.*

21 *Non obstantibus tot Doctoribus, adhùc dantur plures Auctores affirmantes residentiam in pastoribus esse solum de jure canonico.*

22 *Beneficia choralia non exigunt residentiam de jure divino, sed solùm de jure ecclesiastico: multò fortiùs id verùm erit de beneficiis merè simplicibus.*

1. BIICIUNT *tertio loco* Contradictores ex epistolâ B. Pauli Apostoli ad Romanos scribentes; quod *in uno corpore multa membra habemus, omnia autem membra non eundem actum habent* (*a*): ex quo inferunt ipsi, quod sicut in corpore naturali, cum sint distincta membra, debent etiam esse distincta eorum officia, & unum alterius, vel plurium officium occupare non debet; ità quoque in corpore mystico Ecclesiæ, distincta esse debent membra, nempè ministri, & distincta eorum officia, nempè munia, ad Beneficiarios spectantia, & unum alterius, vel plurium officium, nempè unum, vel plura beneficia ecclesiastica, occupare non debet. Hinc ex ipsis verbis Apostoli, S. Gregorius deducit, quod *singula ecclesiastici juris officia singulis quibusque personis singulatim* sunt committenda (*b*). Et Thomassinus non uno in loco affirmat, *perequè enim in simplicibus, & minoribus beneficiis valet humani illa, divinique juris conspirans auctoritas, quæ vetat, ne unum membrum plurium locum, muniaque invadat* (*c*). Adeòque de jure divino est, ut quilibet Beneficiarius in loco sui beneficii resideat, & munia ad se pertinentia, per se ipsum, non per substitutum, sed personalitèr exequatur.

(a) *Romanor. cap. 12. num. 4.*

(b) *Capit. 1. dist. 99*

(c) *Thomass. vet. & nov. Eccl. disc. p. 2 l. 3. c. 7. n. 5. 6. Et alii.*

2. Re-

2. Reſpondetur *primò*, conceſſo toto antecedenti, negando conſequentiam, quippè hæc ex illo non infertur: ubi autem conſequentia non deducitur ex præmiſſis, argumentum ſecundum Logicos evaneſcit, irritumque eſt, & inane. Profectò non magis ex præfato antecedenti probatur, quod Beneficiarii merè ſimplices teneantur ad reſidentiam perſonalem, quam ex eo, quod quis currat, probetur, ipſum volare. Nimium diſtant hæc duo intèr sè: debere eſſe diſtincta tùm officia eccleſiaſtica, tùm miniſtros ea poſſidentes; & debere Beneficiarios officia ad ſe pertinentia, non hìc, vel illìc pro eorum libito, neque per alios, ſed debere in loco determinato, & per ſe ipſos perſonalitèr exercere. Unum ex his non infertur ex alio: Stantque benè ſimùl, & unum ſinè altero, quod Beneficiarii merè ſimplices ſint membra Eccleſiæ, ab aliis membris diſtincta, & quod exerceant officia ad ſe pertinentia, tametſi non reſideant in loco ſui beneficii: adeòque nec illi aliorum, nec alii ipſorum occupant officia, cum aliqua ex ſuis muneribus, ſi quæ habent prætèr divinum officium; faciunt per alios adimplere.

3. Præſertim quià Apoſtolus immediatè ſubjungit: *Singuli autem alter alterius membra* (a): quo denotat, membra ſe debere viciſſim juvare, non occupando per vim alterius functiones, ſed ſubſidia ex honeſtate, & charitate unum alteri opportunè ſuppeditando: pulchrè inquiebat Ambroſius Catharinus, proponit Apoſtolus *Eccleſiam quaſi quoddam humanum, & organicum corpus, in quo turpe eſſet, ſi pes vellet manus officium exercere, aut oculus aurium, aut naris os, & è converſo* (b). Sed æquè turpe eſſet, ſi alterum ex ipſis membris nollet alteri deſervire. *Pes manui ſubſervit, dum portat manum ad regendum quod cupit: manus pedi, dum pedem ſervit &c.* (c), & ſic de aliis membris, quæ quantumlibet ex ſui naturâ diverſos actus habeant, & officia; ſuis tamen quoque commembris opitulantur, atque ſubſerviunt. Igitùr ſi quidquam prævalet hæc metaphora corporis humani ad corpus myſticum Eccleſiæ configurati, pro ſignificandis beneficiis eccleſiaſticis; probat quidem, quod unus Beneficiarius non debet ſibi arrogare officia alterius Beneficiarii inviti; ſed probat etiam, quod unus accomodare debet vices ſuas alteri depoſcenti, ſupplendo charitativè, & urbanè illius officia, quià *ſinguli ſunt alter alterius membra*. Et ità nedùm Objectio non probat, quod Beneficiarii merè ſimplices non valeant officia ſua adimplere per alios; Sed imò probat totum oppoſitum; nempè probat, quod alii Beneficiarii, à Beneficiario merè ſimplici interpellati, ut vices ſuas in opportunitatibus ſuppleant; debent eas obire, quià ſinguli ſunt *alter alterius membra*. Quarè, vel argumentum nihil probat, quià ex naturâ ſuâ languidum, & infirmum eſt: vel ſi quidquam probat, retorquetur adverſus eos, qui illud proponunt.

(a) Romanorum cap. 12. n. 5.

(b) Ambroſ. Cathar. in Rom. 12. 4. § ſicut.

(c) S. Bruno tom. 3. in Roman. 12. 4.

4. Reſpondetur *ſecundò*, Argumentum in Objectione propoſitum valdè languidum eſſe, & infirmum ex alio capite, nimirùm quià fundator *in ſenſu accomodatitio*, quo pertrahuntur ad ſignificanda beneficia eccleſiaſtica, periodi illę Apoſtoli ad Romanos, *ſicuti in uno corpore multa membra habemus &c.* Quibus verbis D. Pauli ſcopus non fuit de eccleſiaſticis beneficiis effari. Notum eſt autem Scripturalibus, & eruditis, miſerum eſſe hunc arguendi modum per verba Sacræ Scripturæ in ſenſu accommodatitio adhibita: quippè hujuſmodi accomodatio, tametſi quandoquè aliquem leporem, & venuſtatem habeant, vel raró tamen, vel ferè nunquàm vim habet quidquam probandi. Proindè cum Divo Hieronymo, talia excogitantibus, dici poſſet: *nec ſcire dignantur, quid Prophetæ, quid Apoſtoli ſenſerint, ſed ad ſenſum ſuum incongrua aptant teſtimonia, quaſi grande ſit, & non vitioſiſſimum dicendi genus, depravare ſententias, & ad voluntatem ſuam ſcripturam trahere repugnentem* (d). Quarè quidquid ſit de illis Apoſtoli verbis, & de ipſorum tractione ad ſignificanda eccleſiaſtica beneficia; negari poteſt totum antecedens argumenti, utpotè in ſolo ſenſu accomoda-

(d) S. Hieron. ep. 103. ad Paulin. in medio.

moda-

modatitio fundati, qui nullius est roboris, & efficaciæ: quippè *sensus ille accommodatitius nihil est aliud, quam verborum Scripturæ significatio extensa, & accomodata ad res alias à Spiritu Sancto non intentas* (*a*): quà de rè suprà sumus fusiùs elocuti (*b*).

5. Nèc obstat, quod Thomassinus verbis ipsis utatur in proposito beneficiorum merè simplicium; quippè pro eo, quod spectat ad meum sensum accommodatitium, si in mente habuisset eo tamquàm fundamento utendi, ad probandum intentum suum; frustrà laborasset: Nàm dici posset cum D. Hieronymo: *puerilia sunt hæc, & circulatorum ludo similia* (*c*). Lepidè, festivè, ingeniosè adaptantur, sed theologicè nihil probant. Quoàd reliqua Thomassinus, loco, in objectione allegato, non loquitur de residentiâ à Beneficiariis merè simplicibus exhibendâ, sed de rè longè diversâ, nimirùm de pluralitate beneficiorum merè simplicium, ab Ecclesiâ, & Clericis protelandâ, in quo nos quoque, & Romana Curia, & tota Ecclesia cum eo coincidit. Dicimus etenim plura beneficia, etiam merè simplicia, non esse uni, & eidem Clerico conferenda, quando unum ad ejus congruum statum sufficit (*d*). Attamèn si unum ad eundem congruum statum non sufficiat aliud beneficium, sive residentiale, sive simplex, addi potest, dummodò utrumque personalem residentiam non requirat (*e*). Sicut etiam si justa, & Canonicâ dispensatio Papæ, vel respectivè Ordinarii accedat, interposita ex justâ causâ, optimè valent duo, vel plura beneficia uni, & eidem Clerico tradi (*f*). Sed hæc nihil probant pro arctandis Beneficiariis merè simplicibus ad residentiam personalem, quià pluralitas beneficiorum merè simplicium non est interdicta ratione debiti residentiæ, sed ratione avaritiæ, & inordinationis, quæ pluralitati beneficiorum inhæret (*g*).

6. Ceterùm improvidè satis, & perperàm colligitur mens Thomassini ex fragmine doctrinæ illius, in objectione allegatæ, quando de ipsius mente dilucidiùs constat aliundè, ubi aperte innuit, quod antiquis temporibus non vigebat distinctio inter beneficia residentialia, & non residentialia, sed cuncta, etiam merè simplicia, residentiam exigebant, quamquàm id non probet nisi documentis, loquentibus de beneficiis residentialibus, choralibus, & curatis (*h*). Postmodùmque laudat Concilium Tridentinum, quod plura decreta ediderit residentiam Beneficiariorum concernentia, inter quę hoc indigitat: *Planum fit rursùs à Tridentino quodammodò approbari distinctionem beneficiorum, tàm liberæ, tùm necessariæ residentiæ, adeòque compatibilium, & incompatibilium. Deniquè planum est ex Concilio residendi necessitatem oriri, vel ex jure, vel ex consuetudine* (*i*). Ut quid ergò inquirere sententiam Thomassini quoàd residentiam beneficiorum merè simplicium ex iis, quæ ille scripsit agens de pluralitate beneficiorum, quando ejus mentem claram, & dilucidam circà hoc habemus ex iis, quæ dictavit, de ipsâmet eorum residentiâ tractando? Laudat Concilium Tridentinum, quod inter cætera disciplinæ decreta, ediderit illud etiam, per quod beneficia residentialia, à non residentialibus distinguuntur: nunquid ergò non fuit in voto subiiciendi sensum suum illi determinationi Concilii, & quod beneficia merè simplicia onus non exigant residentiæ personalis, cum prætèr beneficia merè simplicia nulla alia sint non residentialia. Rursùs colligit ex doctrinâ Concilii, necessitatem residendi oriri, vel ex jure, vel ex consuetudine. Nunquid ergò non censuit Beneficiarios merè simplices immunes esse ab onere residentiæ, cùm uno ore omnes Doctores affirment, eosdem Beneficiarios de consuetudine dictâ immunitate gaudere (*l*).

7. Respondetur *tertiò* retorquendo argumentum ex iis, quę suprà posuimus in hoc Tomo cap. 7. n. 5. & sequen. Nàm sicuti pertinet ad rationem corporis humani, quod sint in eo varia membra, partim necessaria, ut est caput, pectus, brachia, &c. & partim integralia, ut ungues, capilli, cartilagines, articuli digitorum, & similia; ità pertinet ad rationem corporis mystici Ecclesiæ, quod variis constet membris, nempè Beneficiariis, & ministris, partim necessariis,

(a) *Petr. Annat. Apparat. ad posit. Theol. l.1 ar.7. Objec. 3.*
(b) *Vid supr. to. 3. cap. 1. n. 17. & 34.*
(c) *S. Hieron. in pręfat. epist. 103.*
(d) *Vid. Natal. Alex. tom. 6. l. 2. c. 6. regul. 27. Fagnan. in cap. super inordinata 35. de Præbend. n. 6. 7. 8. & c. lib. 3 Azor. p. 2. l. 6. c. 17.*
(e) *Concil. Trident. sess. 24 c. 17 de reform. vid. ibi Barbos Concil. Avenion. ann. 1594. tit. 36. Azor. loc. citat. qu. 3.*
(f) *Vid. Natal. loc. cit. Fagnan. in cap. ex parte a. 59 de Cler nō resid. lib. 3. in cap. dudum 2. à n. 17. de elect. lib. 1. cap. de multa num. 30. de præbend. in c. jamdudum à n. 46 de præbend l. 3. Azor. inst. mor. p 2. l. 6. c. 12.*
(g) *Fagnan. in c. dudū 2. à n. 4. de elect. Azor p 2. l. 6. c. 10. Fil. liuc. tr. 41. c. 7. n. 14.*
(h) *Thomassin. vet. & nov. Eccl discipl. p. 2. l. 3. c. 34. n. 1. & 3.*
(i) *Thomassin. loc. cit. num. 1.*
(l) *Borel Sum. Decis. to. 1. tit. 10. n 7. & 15. & tit. 20. à num. 247. ad 250. Garc. p. 3. c. 2. num. 3. Loter. l. 3. qu. 27 num. 9. Reginald. lib. 30 num. 50.*

uti sunt Episcopi, Parochi, & Beneficiarii chorales: & partim integralibus; uti sunt Beneficiarii merè simplices. Et quemadmodùm ungues, capilli, cartilagines &c. in corpore humano exercere non debent functiones illas principales, quas exercet caput, pectus, brachia &c. sic etiàm Beneficiarii merè simplices obire non tenentur opera illa præcipua, quæ exercent Beneficiarii curati, chorales, & residentiales, quorum operum unum, & valdè præcipuum est residere, ac personalitèr ministrare in suis Ecclesiis. Vide quàm longè à disco jaculentur verba in Objectione conserta, quæ prò eo quod probent intentum contradictorum; si quid afficiunt, probant potiùs oppositum.

8. Et per hæc remanet explicata, totalitèrque dispuncta vis auctoritatis D. Gregorii, in objectione allegati: dicit enim: *Singula ecclesiastici juris officia singulis quibusque personis singulatim committi jubemus. Sicut enim in uno corpore multa membra habemus, omnia autem membra non eundem actum habent; ità in Ecclesiæ corpore, secundum veridicam Pauli sententiam in uno, eodemque spiritu alii conferendum est hoc officium, alii committendum est illud, neque uni quantumlibet exercitatæ personæ uno tempore duarum rerum officia committenda sunt: quià si totum corpus est oculus; ubi auditus! Sicut enim varietas membrorum per diversa officia, & robur corporis serviat, & pulchritudinem repræsentat; ità varietas personarum per diversa nihilominùs officia distributa, & fortitudinem, & venustatem Sanctæ Dei Ecclesiæ manifestat. Et sicut indecorum est, ut in corpore humano alterum membrum alterius fungatur officio: ità nimirùm noxium, simulque turpissimum, si singula rerum ministeria personis totidem non fuerint distributa* (a). Ex consonantiâ, quam habent inter sè membra humana, infert D. Gregorius consonantiam, quæ servari debet inter officia ecclesiastica. Et sicut actus membrorum corporis humani sunt inter se ordinati, & distincti, sic ordinatos, & distinctos esse debere dicit actus officiorum ecclesiasticorum, quæ sunt totidem membra corporis mystici Ecclesiæ. Sed hoc quid proficit ad probandum inesse Beneficiariis merè simplicibus onus residentiæ personalis?

(a) *Cap. Singula 1. dist. 89.*

9. Si vera profari volumus, hoc potiùs probat oppositum: & sensui D. Gregorii Pontificis inhærebimus, si dicamus, quod mens illius fuit, quod sicut inter Beneficiarios Ecclesiæ distincta esse debent munera, talitèr ut unus non inter Beneficiarios distincta sint, occupat functiones alterius eo modo, quo in corpore humano distincta sunt membra, & unum non surripit actus alterius; ità etiam vult, quod ex Beneficiariis ecclesiasticis, alii onus habeant personalitèr residendi, alii verò hoc sint onere destituti. Et ut ex abundanti responsiones responsionibus cumulemus; possumus aliâ viâ nos à verbis præfati Sancti Pontificis expedire, dicendo, quod ipse D. Gregorius, ejusque doctrina non percutit beneficia merè simplicia, sed solùm residentialia: nec alitèr intelligendus erit secundum principia Contradictorum. Nàm cum ipsi dicant, quod non nisi postremis sæculis emersit distinctio inter beneficia residentialia, & non residentialia; profectò hæc distinctio tempore D. Gregorii Papæ non vigebat: etsi eo tempore non vigebat; ex consequenti Sanctus iste Pontifex in loco superiùs enuntiato, non potuit loqui de beneficiis merè simplicibus. Adeòque si de illis non est locutus, inutilitèr nobis præfata ipsius doctrina objicitur.

10. In reliquis quoàd id, quod ex objectione deduci contenditur, nimirùm esse de *jure divino*, quod Beneficiarii merè simplices ad residentiam personalem teneantur; dicimus id gratis asseri. Et ut rem ità se habere ostendamus, prætèr ea, quæ superiùs attulimus, hìc nunc adjungimus egregiam disputationem, ad hæc facientem, prædocti Theologi Gabrielis Vasquez, quæ talitèr se habet. *Utrum residentia in Episcopatu, & beneficio, cui cura inest animarum, sit de jure naturali, & divino: idest an non tantùm ex naturâ rei, sed etiam in Evangelio id reperiatur expressum?* Immediatèque respondet. *In quo dubio Catharinus in Apologiâ*

logiâ quadam contrà Sotum, & Mirandam asseruit, residentiam in iis beneficiis, & Episcopatibus, solùm esse de jure positivo: Ipse tamen Sanchez opinatur præceptum residentiæ in præfatis Rectoribus animarum esse de jure divino. *Nàm,* inquit, *licèt non sit divinum præceptum positivum, hoc est, solùm ex divinâ institutione habens originem, sicut confessionis præceptum; est tamen divinum naturale. Primò, quià supponit divinum positivum, scilicèt esse beneficia, & Episcopatus, in Ecclesiâ, eo autem supposito ex naturâ rei sequitur officium, ad quod tenentur, sicut suppositâ confessione jure naturali sequitur, quod nulla fiat irreverentia ipsi Sacramento. Dicitur etiam aliâ ratione divinum præceptum de residentiâ, quià ex Scripturâ colligitur aliquo modo, saltèm ratione naturali simul adjuvante. Et ideò Corduba asserit, quod residentia prædictorum est de jure divino largè sumpto, quià non est expressum, cum aliqui impunè contrarium fuerint opinati: nec liquidâ constat traditione, aut Doctorum omnium consensu dogmatizzata fuerit: sic enim esset strictè juris divini, sed quià ex Scripturâ ratione naturali non evidenti adjutrice deducitur, ideò dicitur jus naturale divinum largè à Cordubâ. Tùm etiam divinum largè dicitur, quià in eo potest rationabili ex causâ dispensare Pontifex, inquit Corduba &c.* (a). Quem sensum, & exiguitas quorumque nostra superiùs tenuit, ubi doctum lectorem remittimus (b).

(a) *Vasq Opusc. Moral. de benef. cap. 4. §. 2. dub. 1. n. 321. f. 446.*
(b) *Vid. supr. in hoc Tom. cap. 21. n. 18.*

11. Prosequitur Vasquez eloquium suum, & probans hanc opinionem ab auctoritate Doctorum illam sequentium, dicens: *Quod residentia sit juris divini, & naturalis, multi doctissimi viri asserunt, Cajet. 2. 2. qu. 185. art. 5. Sot. lib. 10. de justitiâ, quæst. 3. art. 1. & 2. (Nàm in tertio probat, quod sit de jure positivo imposita) idem docet Franciscus Torrensis in speciali de hâc rè tractatu, & Miranda Archiepisc. Toletan. in alio opusculo de residentiâ, Covar. lib. 3. variar. cap. 13. num. 9. Sylvest. Verbo Residentia, quæst. 1. 2. & 6. Corduba lib. 1. quæstionarii, quæst. 19. quæ de hâc rè est, & colligitur hæc sententia ex Gabriel. in 4. d. 15. quæstio. 8. art. 3. dub. 2. & ex Adriano in 4. in materiâ de restitutione, quæstione de pluralitate beneficiorum, quæ incipit, quià in præmissis, Genson alphabeto 24. litera Q. & 40. lit. E. & I. & 44. lit. I. imò ex S. Thom. quodlibet. 9. art. 15. & 2. 2. quæst. 185. art. 5. Idem etiam docet Navar. in Summâ latinâ cap. 25. num. 121. Et sanè hæc opinio apertè est approbata in Concilio Tridentin. sess. 23. decreto de Reformatione, cap. 1. ubi apertè dicitur in principio, quod sit residentia pastorum de jure divino.* Alios Auctores idipsum sentientes nos suprà retulimus (c): Et alios adhùc infrà uberiori calamo referemus (d).

(c) *Vid supr. in hoc Tom. cap. 21. n. 18.*
(d) *Vid. infr. in hoc Cap. n. 19. & 20.*

12. Prosequitur Vasquez: *hæc sententia tàm abundontèr ab omnibus probatur præcipuè Mirandâ, Soto, Cordubâ, & Cajet. ut omnium probationes referre esset molestissimum, & inutile: ideò, quâ patero brevitate, quæ magis proderunt, in medium adducam, omissis Patrum in hâc rè testimoniis, quæ locupletissimè adduxit Miranda: omissis etiam Athanasii Epistolis, quas adducit Franciscus Torrensis, & Sotus, quibus hæc sententia maximè confirmatur. Primò quoniam Joannes cap. 10. Bonus pastor animam suam ponit prò ovibus suis, & eas pascit verbo doctrinæ, juxtà illud Joan. 20. Pasce oves meas, quod dictum Petro, omnibus etiam pastoribus dictum fuit: insuper eas cognoscit: sed hæc, & alia munia similia non potest quis exercere sine residentiâ, nisi, inquam, præsens sit, ergò cum illi incumbat officia pastoris exercere, necessariò præsens esse tenetur: omnes enim tenentur fateri, quod pastor spiritualis tenetur jure divino, & ex ipsâ naturâ sui officii, & dignitatis, & animas subditorum regere, & curam illarum gerere, eis verbum Domini prædicare, & Sacramenta ministrare: sed qui tenetur ad hunc finem, tenetur ad media necessaria, qualis est residentia: qui enim non residet, impossibile est officium suum ergà oves fidelitèr exequatur.* Tota vis difficultatis restringitur ad minorem propositionem, nempè quod, qui non residet, non possit pascere ovile sibi commissum, vultumque agnoscere ovium suæ sollicitudini creditarum, nec illas regere, illarum curam gerere, illis ver-

bum Domini prædicare,& Sacramenta ministrare. Sequentes etenim contrariam opinionem contendunt, hæc omnia exerceri posse per alium: adeòque hinc non probari debitum residentiæ personalis in pastore animarum, tamquàm de jure divino. Addit Vasquez alias rationes, subdens.

13. *Secundò, quià Pastores animarum non sunt Domini ipsarum, sed pastores verè, quibus ovium cura demandata est: sed ministri, & dispensatores juxtà illud Petri 5. Pascite, qui in vobis est gregem Dei non dominantes in Cleris &c. Et illud 1. Corinth. 4. Sic nos existimet homo, ut ministros Christi, & dispensatores &c. Sed quo pacto dici potest minister, aut pastor, qui gregem deseris alteri Vicario commissum. Iste neque dispensatoris, neque ministri, nec pastoris officium præstabit: præstares sanè absens Officium Domini, quià Dominus absens esse potest, sed officium pastoris, aut ministri nullatenùs exequitur. Tertiò, si attendas formam, quâ quis in Episcopum consecratur, dicitur; vade, & prædica, & non dicitur, vade mitte qui prædicent. Et Paulus ad Titum, & Timotheum: Oportet, inquit, Episcopum Doctorem esse.* Infert ex his Vasquez, quod cum non possit Episcopus prædicare, docere, pascere, ministrare, ac dispensare, nisi personalitèr suo populo assistat; ad residentiam teneatur de jure divino. Quę ratio, quià proportionalitèr habet locum etiam pro parochis; fit, quod parochi quoque ad idem onus eodem jure tenentur. Difficultas hìc quoque apud sequaces oppositæ sententię reducitur ad minorem propositionem: contendunt etenìm, quod pastor, præsertim ad aliquod determinatum tempus, committens ovile suum alicui fido, & idoneo substituto regendum, non desinat esse minister, & pastor ipsiusmet ovilis: nec cesset esse prædicator, & doctor suæ plebis, si per alium eam doceat, & benè instruat; hocque faciens, non transgrediatur jus divinum, sed ecclesiasticum, residentiam strictè præcipiens.

14. Prosequitur Vasquez. *Quartò tandèm probatur ex stipendio: qui enim absens est, non laborat: quâ ergò ratione stipendium decimarum accipere potest? Qui enim non servit altari, non vivat ex illo: qui non triturat, non comedat. Quo ergò modo ille, qui pastor est, stipendio, & sudore ovium vivit, si non vult in illas officium pastoris exercere, nàm beneficium datur propter officium. Neque sufficiet restituere fructus, aut illos non facere suos, quià etsi hoc fiat, à peccato non erit immunis, qui beneficium acceptans, & sibi assumens officium, & obligationem ministrandi animabus, illam non explet. Ultimò: si verò absurda considerес, quæ in omnes ex absentiâ pastorum sequi consueverunt, ea sola sufficientèr indicabunt pastorem sub reatu mortalis teneri ad residentiam, ni velis ea omnia inconvenientia sibi imputari: quæ omnia optimè enumerat Miranda, opere illo de residentiâ cap. 11. Constat ergò, residentiam ex jure divino colligi, & ex ipsâ institutione beneficiorum, quibus cura animarum incumbit. Et de Episcopatibus, aliisque beneficiis curatis, idem dixit tenendum esse Concil. Trid. sess. illa 23. decreto de reformatione cap. 1. Contrà hoc tamen sunt aliqua argumenta appositæ opinionis, quæ tamen optimè diluuntur à Torrensi, Mirandâ, & Soto, atque Cordubâ* (a).

(a) *Gabriel Vasquez Opusc. Moral. de benef. cap. 4. § 2 dub. 1. n. 121.*

15. Hucusque Vasquez rationibus persuasit sententiam de residentiâ pastorum, quod sit de jure divino. Nunc argumentis respondet eorum, qui oppositam opinionem sequuntur, dicens. *Primum argumentum est, quod Episcopi, & Curati habent potestatem suam, non immediatè à Deo, sed à Pontifice, ergò ab illo tantùm habent obligationem residendi. Hìc immoratur Torrensis, ut probet Episcopos habere potestatem immediatè à Deo: sed non est hujus disputationis, licèt verius sit, quod à Deo illam habeant. Ut tamen argumentum diluatur, sufficit dicamus, quod licèt à Pontifice Summo cæteri pastores potestatem accipiant, & illam retineant, ex naturâ rei, & jure ipso naturæ docente, sequitur, quod teneantur officio fungi, ut suprà explicuimus: ex officio enim accepto cum stipendio, naturalis sequitur obligatio muneris exequendi fidelitèr. Sicut pastor ovium constitutus*

stitutus est rusticus quidam ex contractu inter ipsum, & dominum ovium, indè tamen manet naturalitèr adstrictus, ut fidelitèr, & non per Vicarium officium exequatur: aliàs dominus conquereretur. Et licèt dominus ovium cum illo posset dispensare, ut vellet, & concedere, quod absit à grege; hoc tamen non posset efficere Oeconomus, & dispensator, si ipsum conduxisset, sine causâ rationabili, & præsumptâ voluntate domini. Sic etiam nec Pontifex tollere potest obligationem semel electi in pastorem, nisi rationabili ex causâ, ut infrà dicemus. Verùm hæc responsio tanti ponderis non reputatur ab Auctoribus oppositæ sententiæ, ut evacuet totam vim argumenti; adeòque probet residentiam esse de jure divino; sicut in aliis pactis inter contrahentes initis, eorum observantia non est de jure divino.

16. *Secundò arguit ex cap. extirpandæ, de præbendis, ubi conceditur, quod beneficia curata sint perpetuò unita, & connexa alicui dignitati, modò per Vicarium illa beneficia administrentur. Respondetur, quod ea concessio est licita, & sancta, nec contrà jus divinum, aut ea, quæ diximus, quià ille Vicarius, qui in hujusmodi beneficiis constituitur, non est mercenarius, sed verus pastor, eo quod sit perpetuus: undè ille, ut proprias habet oves. Quod verò est contrà jus divinum, & naturale, est, quod uni incumbat officium, & obligatio ministerii in beneficio, & quod illud officium per conductitium exequatur.* Hæc quoque responsio non evacuat vim argumenti apud sequaces opinionis contrariæ, quippè multiès Vicarius, in parochiis unitis deputatus, non est perpetuus, sed ammovibilis, ut contingit in multis parochiis, quæ unitæ sunt monasteriis: adeòque rector ille non æst proprius pastor, sed mercenarius: tùncque proprius pastor qui est Abbas, vel Conventus fratrum componentium monasterium, non residet, neque pascit populum illius loci.

17. *Tertiò, quià aliquandò per alium doctiorem, & sanctiorem, potest officium suum melius supplere, ergò eo casu non tenebitur ad residendum. Respondeo, quod lex id, quod ut plurimùm est, præcipit: & licèt aliquandò deficiat ratio legis in particulari, non deficit in communi, & ideò lex residentiæ, quæ naturalis est, obligat adhùc in eo casu, sicut lex de non fornicando etiam obligat, licèt ratio legis, quâ prohibetur fornicatio, aliquandò cesset in particulari: præsertìm quod amor proprii pastoris vix potest suppleri: imò licèt suppleatur, illa tamen ratio non cessat, quâ quis tenetur residere, quià, qui stipendio fruitur, laborare debet, nec jure aliquo stipendium accipit, qui non laborat per se: si enim per alium laborat, sufficit, quod per alium vivat, & comedat, stipendiumque servienti tantùm prò servitio detur. Hæc autem ratio nunquàm cessat, licèt cessent aliquandò inconvenientia, quæ ex non residentiâ sequuntur.* Hæc itidem responsio non paucas patitur difficultates apud sectatores oppositæ sententiæ: transitum enim facit ab actione morali, qualis est pascere populum in spiritualibus rebus, ad actionem physicam, qualis est comedere ad vitam sustentandam. Et eam probare quidèm censent quantum est de jure canonico residentiæ onus; non verò quantum est de jure divino.

18. *Quartò arguitur, si residentia est de jure divino, & naturali, ergò Pontifex non potest in illâ dispensare: sed aliquandò dispensat; ergò videtur, quod sit de jure humano. Respondeo tamen, quod in residentiâ locum non habet dispensatio, sed sola interpretatio juris, quià interpretatur Pontifex Summus, aut Episcopus, in casibus, quibus potest, quod in eo casu, ob instantem aliam necessitatem, præceptum non obligat ad residendum, quià cum tanto dispendio non obligat: hæc autem non est juris relaxatio, sed illius interpretatio (a).* Alii non diffitentur asserere, quod verè in isto casu Papa dispenset; quippè Pontifex dispensare valeat in iis, quæ licèt sint de jure divino, vel naturali, quantum est in sè; radicalitèr tamen, & fundamentalitèr pendent ab Ecclesiæ institutione, ut est quod talis sit hìc, vel ibi Episcopus, vel Curatus (*b*). Utcumque res se habeat, & sivè dispen-

(a) *Gabriel Vasquez. loc. cit.*

(b) *Bonacin. tom 1. tract. de oner. & oblig. disp. 5. pun. 3. n. 3.*

diſpenſando,ſive declarando,Pontifex procedat;parum refert. Nàm licet diſpenſare, quantum ad ſonum vocis importet aliquid diverſum ab interpretari: tamèn quantum ad effectum,& reſpectu ad negotium,de quo agimus,ſivePontifex diſpenſet cum Rectore animarum ſuper reſidentiâ perſonali, ſive interpretetur,quod in tali, ac tali caſu lex non obliget Rectorem illum ad reſidentiam; res recidit in idem,& videtur eſſe differentia plus quoàd nomen,quam quoàd rem ſignificatam per ipſum: quippè tàm in primâ,quàm in ſecundâ acceptione, ſumma negotii eſt, quod Rector ille auctoritate Summi Pontificis liberatur ab obligatione reſidentiæ: hancque ad aliud jus referendam eſſe, quam ad jus divinum, contendunt illi, qui opinantur præfatam reſidentiam Curatorum non eſſe de jure divino, ſed ſolùm de Pontificio.

19. Hæc Vaſquez de beneficiis Epiſcopalibus, & curatis, ut de jure divino exigentibus reſidentiam. Quid autem dicendum ſit de merè ſimplicibus; ſubinferat benignus lector, à majori ad minus deducendo argumentum. Ingenti conatu ſatagit hic Theologus probare, quod reſidentię onus Beneficiariis Epiſcopalibus, & curatis inſit de jure divino. Hæcque ſententia communis eſt intèr Theologos (*a*). Attamèn res non tranſit ſine contradictione plurium Doctorum, aſſerentium onus reſidentiæ in præfatis, non eſſe de jure divino, ſed ſolummodò de eccleſiaſtico. Et quamvis Concilium Tridentinum decreverit, debere animarum rectores oves ſuas paſcere, agnoſcere, ac illis Sacramenta adminiſtrare &c. (*b*). Nihilominùs præfati Doctores opinantur hæc fieri poſſe per ſubſtitutum, ad eaque perſonalitèr adimplenda curatos non teneri de jure divino, ſed de eccleſiaſtico (*c*), prout etiàm ſuperiùs diximus, ubi lectorem remittimus (*d*). Porrò ſententiam affirmativam obligantem Beneficiarios Curatos ad reſidendum de jure divino tenent infiniti Doctores, nempè ex Canoniſtis *Fagnan. in cap. ex parte de cler. non reſid. num.* 25. *Gonzal. ad reg.* 8. *Canc. Gloſ.*24.*n.*139.*& Gloſ.*41.*n.*8.*& Gloſ.*43. *n.*163.*Aloyſ.Ricc.prax. rer. for. Eccl. reſ.* 393. *num.* 5. *Garc. de benef. p.* 3. *cap.* 2. *num.*16. *Barboſ. de offic. & poteſt. Epiſcopi p.* 3. *alleg.* 53. *num.* 2. *& Collect. in Conc.Trid. ſeſ.* 23. *cap.* 1. *num.* 3. *& de off. Paroch. cap.* 1. *num.* 1. *Ferret. conſ.* 32. *à num.* 14. *Letter. de rè beneſ. l.* 3. *qu.* 27. *num.* 37. *cum aliis, à Vaſquez allegatis*.

(a) *Diana par.* 10. *tr.*14. *reſol.* 63. *al.*66. *Vel Coord. tom.*9 *tr.*3. *reſ.*70.*n* 2.

(b) *Conc.Trid.ſeſ.*23 *cap.*1.*de refor.*

(c) *Vid. Azor par.*1. *lib.*7.*c.*4.*ſ* 495.

(d) *Vid.ſuprà cap.*22 *num.*18.

20. Et ex Theologis. *Barthol.de Martyr. in ſtimul Paſtor. par.* 2. *fol.* 51. *Valent. to.*3. *diſp.* 10. *qu.* 3. *pun.* 5. *verſ. altera ſententia*. *Leſſ. de juſt. & jur. l.* 2. *cap.* 34. *dub.* 29. *num.* 153. *Genet. theol. moral. to.* 2. *tr.* 1. *de beneſ.num.* 7. *Thomaſſin. vet. & nov. Eccl. diſcipl. p.* 2. *l.*3. *cap.* 34. *num.* 3. *&* 4. *Hurt. de reſid. ſeſ.* 7. *num.* 12. *Suarez to.* 4. *in* 3. *par. diſp.* 44. *ſec.* 4. *num.* 8. *Filliuc. in append. de beneſ. to.* 2. *tr.* 41. *cap.* 6. *num.* 27. *Caſtrop. tr.*13. *diſp.* 5. *Baſſæ. in flor. Theol. verb. reſid. num.* 4. *Layman. to.* 3. *Theol. mor. tract.* 1. *c.* 6. *qu.* 2. *num.*3. *Natal. Alex. Theol. dogm. l.* 2. *cap.* 6. *reg.* 33. *Charlaſ. de libert. Eccl. Gall. lib.* 10. *cap.*7. *num.* 4. *Reginal. prax. for. pœnit. l.* 30. *tract.* 3. *num.* 53. *Navar. in Man. cap.* 25. *num.* 121. *Sanch. de matrim. l.* 8. *diſp.* 6. *num.* 5. *& in præcept. decal. tom.* 1. *l.* 4. *cap.* 37. *num.* 15. *Trullench. in decal. lib.* 4. *cap.* 1. *dub.* 8. *n.*2. *Molfeſ. in ſum. Theol. moral. tract.* 6. *cap.* 11. *num.* 13. *Vivald. in candelab. aur. In append. cap.* 9. *num.* 6. *&* 7. *Poſſevin. de off. Curat. cap.* 1. *num.* 1. *Homobon. de Bonis in reſp. quæſt. moral. par.* 3. *reſp.*28. *Paul. Comitol. reſp. moral. lib.* 1. *quæſt.* 59. *num.* 1. *Eman. Sà in aphoriſm. Verb. reſidentia*. *Jo. Bapt. Conrad. in reſp. caſ. conſ. quæſ.* 317. *Sanctarel. rar. reſol. lib.* 1. *qu.* 1. *per tot; cum aliis pluribus, & quidèm primæ notæ Toheologis, per Vaſquez memoratis*.

21. Non obſtante tamèn tot Doctorum uniſonâ voce, adhùc pro negativâ ſtant perplures Doctores, formitèr contendentes, debitum reſidentiæ non ineſſe Beneficiariis curatis de jure divino, ſed de ſolo jure poſitivo. Videatur Diana, rem ex propoſito diſcutiens, & dicens: *Reſidentiam non eſſe de jure divino docent Ambroſius Catharinus Domenicanus, Archiepiſcopus Campſenſis in tracta-*

tractatione quæstionis, quo jure Episcoporum residentia debeatur: Et Thomas Campegius Episcopus Feltrensis, in tractatu de residentiâ Pastorum: hic est ille, quem Card. Pallavicinus vocat, Philippum Mariam Campegium, dicitque, quod audito decreto Concilii Tridentini (*a*), *protestava di contradirvi quanto poteva, sicome haveva fatto per l' addietro* (*b*). Prosequitur Diana dicens: *Idem docuit Alphonsus Salmeronius ex Societate Iesu, & hanc opinionem novissimè ex eâdem Societate docet Pater Andreas Gerunda, de Episcopatu, lib. 2. disp. 1. cap. 4. num. 12. ubi sic ait. Dispensatio autem in residentiâ Episcopi, licèt proprium sibi vendicatura sit locum infrà, nùnc brevitèr concedenda non est de jure divino, sed de humano: nàm tametsi indissolubilitas radicalis ad jurisdictionem paritèr aliquo pacto radicalem subsequens cum aliquâ Ecclesiâ vagè, sit juris divini, ut lib. 1. disp. 1. cap. 4. num. 12. & 14. demonstravimus; actualis tamèn connexio cum hâc certâ Ecclesiâ hujus Episcopi, canonici, atque humani est juris, ad instar matrimonii rati vinculum, imò potest à Pontifice facilius dispensari, ut loco citato diximus, num. 11. juxtà nostram tertiam præsentis capitis conclusionem* (*c*). Profectò magna dignum est perpensione, quod passim DD. Cardinales, & Episcopi abesse cernuntur, ut officio Legati, vel Nuntii Apostolici perfungantur; & quidèm per longum tempus: vel in Romanâ Curiâ commorentur, aut apud Principes consistant, sive negotiis Reipublicæ operam dent (*d*). Hæc autem difficultatem ingerunt judicio, quod residentiæ debitum in rectoribus animarum sit de jure divino.

(a) *Concil Trid sess. 23 cap. 1. de reform.*

(b) *Card. Pallav. istor. del Concil lib. 21. cap. 12. n. 9.*

(c) *Dian p. 10. tr. 14. res 66 fol. 289.*

(d) *Bonac. loc. cit. punct. 4. n. 9. & 10.*

22. Itàque suas oppositiones, & opponentes habet sententia, quod beneficia, curam animarum habentia, onus residentiæ personalis involvant de jure divino. Quoàd alia verò beneficia, onus quidèm residentiæ habentia, prout sunt Canonicatus, Dignitates, Mansionariæ, & alia beneficia choralia, non verò curata, citrà difficultatem esse videtur, quod eorum possessores non tenentur ad personalem residentiam *de jure divino*, sed solummodò de positivo, (& secundum aliquos etiam de jure naturali, quâ de rè infrà redibit sermo). Conveniunt in hoc Doctores (*e*), ex quibus Natalis Alexander, alioquin solitus ad rigorem propendere, statuit obligationem residentiæ in præfatis Beneficiariis esse de jure ecclesiastico (*f*), idque colligit ex Concilio Tridentino, sanciente, nè Beneficiarii ipsi à suis Ecclesiis absint quolibet anno ultrà tres menses, alioquin fructibus priventur, & alias pœnas successivè incurrant, ibi statutas (*g*). Quibus ità se habentibus, dicimus, quod si onus residentiæ, & ministerii, sive servitii personalis, in Beneficiariis curatis, non sine contradictione asseritur esse de jure divino; Rursus si idem onus in Beneficiariis choralibus, & residentialibus non curatis, communi opinione censetur, quod non sit de jure divino; quomodò quæsò contendi potest esse de jure divino in Beneficiariis merè simplicibus, qui ex generali consuetudine totius Ecclesiæ sunt à residentiæ vinculis absoluti? Numquid major, strictior, rigorosior erit obligatio personalis residentiæ in Beneficiariis merè simplicibus, quàm in Choralibus, & Curatis? Consideret benignus Lector, & judicet. Igitur prò certo statui debet, Beneficiarios merè simplices de jure divino ad nullum servitii, & residentiæ personalis debitum obligari, perperàmque à Contradictoribus prò hâc vanitate probandâ desudari, cum in eâ evidentèr oleum, & operam perdere dignoscantur.

(e) *Azor. inst. mor. p 2. l. 7. c. 4 §. si iterum. Vasq. opusc. mor. c. 4. § 2 art. 1. dub. 2. n. 179. & si verò.*

(f) *Natal. Alex. Theol. Dogm. & Mor. tom 2. l. 2. c. 6. reg. 47. fol 24.*

(g) *Concil. Trid. sess. 24 c. 1. de refor.*

CAP.

CAPUT XXIV.

In quo enodatur QUARTA OBJECTIO, *ex Jure Naturali propofita, ad involvendos Beneficiarios merè fimplices debito perfonalis Refidentiæ.*

SUMMARIUM.

1 Quarta Objectio *ex jure naturali, quod dictat pacta esse servanda: Ecclesia autem vel tacitè, vel expresiè pollicita fit residentiam omnium Beneficiariorum.*

2 *Ecclesia non promisit id, quod supponitur ex adverso. Promissio est quid facti, quod non supponitur, sed est probandum.*

3 *Donatio fidelium ad pias causas de sè est merè lucrativa, & libera: nec Deus, & Ecclesia deterioris conditionis esse debent in donationibus, quàm sint homines privati.*

4 *Beneficia omnia præsumuntur simplicia, & ex ipsâ solâ juris præsumptione sunt libera ab onere residentiæ. Omne, quod Deo offertur, liberè offertur.*

5 *Etiàm si in donatione bonorum facta Ecclesiis appositum esset aliquod onus, adimpleri potest per alium, nisi conceptum sit cum clausulis adstringentibus personam.*

6 *Si aliqui Beneficiarii simplices onus habent peculiare, possunt id explere per alium, nisi in fundatione dicatur expresiè, quod illud debeant per se ipsos adimplere.*

7 *Hanc sententiam docent passim Theologi, & Canonistæ, quià in Beneficiariis merè simplicibus non est electa industria personæ, prout in residentialibus.*

8 *Claudius de là Place volens implicare vinculis residentiæ personalis beneficia merè simplicia, debet probare, quod in illis electa sit industria personę.*

9 *Ecclesia nunquàm spopondit prò Beneficiario de residentiâ in loco beneficii merè simplicis. Sponsiones, & obligationes non sunt supponendæ.*

10 *In personis privatis promissiones non censentur editæ, nisi de illis constet expresiè. Quomodò ergò censeri debent editæ ab Ecclesiâ?*

11 *Vel si sponsio Ecclesię attendenda est, lex naturalis ejusdem exigens observantiam, feret, non quod ipsi Beneficiarii resideant, sed quod non resideant.*

12 *Vult Claudius de là Place, quod si non constet de voluntate fundatoris beneficii, hæc deducatur ex signis indicantibus onus residentiæ.*

13 *Multa beneficia merè simplicia talia signa habent, ex quibus dignoscitur, voluntatem fundatorum fuisse, quod Beneficiarii non ibi resideant.*

14 *Aliqua beneficia merè simplicia habent signa functionum in suis Ecclesiis exercendarum, potiùs tamèn pro arbitrio, quàm ex obligatione.*

15 *Etiàm si beneficia illa ab initio fuissent alterius speciei, sufficit, quod à multis annorum centuriis naturam beneficiorum merè simplicium adepta sint.*

16 *Nullus in sensu veritatis asseverat, Beneficiarios merè simplices ad residentiam obligari, de jure naturali. Quid de Curatis, & Choralibus?*

17 *Si*

17 *Si non sine difficultate affirmatur, quod obligatio residentiæ personalis in Beneficiariis Choralibus sit de jure naturali.*

18 *Quæstio est, an Beneficiarii teneantur de jure naturæ ad recitandum officium. An verò de solo jure ecclesiastico.*

19 *Refertur doctrina Sanchez indicans Doctores, & motiva, faventia opinioni affirmantium esse de jure naturæ.*

20 *Probabilior est sententia negantium. Quod beneficium detur præter officium, non est conditio, sed modus: datur enim etiam ob alias causas.*

21 *Si non est de jure naturali, quod Beneficiarius officium recitet, quomodò erit de jure naturali residere in beneficiis simplicibus?*

22 *Qui non recitat officium divinum, non debet omnes fructus beneficii respondentes diei omissionis restituere, si tenetur etiam ad alia onera.*

23 *Tenetur non omnes fructus illius diei, quo non recitat officium restituere. Sed solùm partem fructuum, quæ correspondet dictæ omissioni.*

24 *Beneficiarii simplices, si tenerentur ad residentiam; ommittendo officium, non deberent restituere omnes fructus, sed partem solam.*

25 *Iidem si non arctantur ad restitutionem, fructum de jure naturali; nec etiam tenentur ad residentiam de eodem jure.*

1. OBJICIUNT *quarto loco* Contradictores ex *jure naturali* hoc modo. Si non ex divino jure, saltèm *ex lege naturali*, Beneficiarii merè simplices ad residentiæ personalis debitum obligantur; quippè lex naturalis dictat id, quod sub aliquâ conditione susceptum est, debere conditionis complementum obtinere; & quod illi, qui dat aliquid sub determinato pacto, pactum est naturalitèr observandum. Sed bona per fideles donata sunt Ecclesiis sub conditione, quod sint, & esse debeant stipendium Ministrorum, Deo apud eas deservientium; ipsæque Ecclesiæ, sive Ecclesia recipiens præfata bona, si non expressè, saltem tacitè, pollicita est, Beneficiarios id, quod suprà dictum est, præstituros, vel saltèm ex conjecturis, & signis, quæ in Ecclesiis observantur, ità rem esse conjici potest. Ergò naturalitèr Beneficiarii, proventibus ipsorum bonorum, sub fide Ecclesiæ perfruentes, tenentur personalitèr ministrare, deservire, residere in Ecclesiis, apud quas sua retinent beneficia, uti fusiùs tuetur Claudius de là Place (*a*). (a) *Claud. de là Place de singul. benef. c. 3. §. 2. argum. 3.*

2. Respondetur *primò*, negando suppositum, nimirùm quod bona per fideles donata sint Ecclesiæ, cum pacto, & conditione, quod Clerici, eisdem perfruentes, debeant apud Ecclesias donatarias residere, & ibi personalitèr deservire: quo[?]que Ecclesia promiserit, vel spoponderit sic implere. Nàm quoàd suppositam promissionem Ecclesiæ, tametsi detestabilis sit in Sacris Scripturis, qui *promissa non complet* (*b*): atque in profanis quoque dicatur, quod promissa non servans, Deos sibi reddit adversos (*c*); tamen quià promissio est quid facti, onus præseferens adimplendum, non est supponenda, sed probanda: ideòque nisi expressè probetur, quod ipsa Ecclesia, Beneficiariorum merè simplicium residentiam, & servitium personale promiserit, non *illaqueata est verbis oris sui, & capta propriis sermonibus* (*d*), ut Beneficiarios ipsos residere, servire, & personalitèr ministrare compellat. Probandum est, igitur, primo loco istud suppositum, & posteà super ipso fundari poterit argumentum, ex quo deducatur consequentia per Contradictores intenta.

(b) *Proverb. cap. 25. num. 14.*

(c) *Plutarch. in Agesilao.*

(d) *Proverbiorum cap. 6. num. 2.*

3. Pro eo quoquè, quod spectat ad fideles donantes propria bona Ecclesiæ, nisi de opposito expressè constet, eorum donatio censetur merè lucrativa libera, atque ab omni pacto, & conditione nudata. Donatio enim vera, & propriè dicta est illa, quæ non ob aliquam causam, & pactum fit, sed quæ ex solâ libera-

ſitate complectur (*a*), quantumvis rè verâ Donans, in principio contractus, antequàm jus quæſitum ſit Donatario, conditiones, quas voluerit, apponere poſſit (*b*). Sed eâ ſemel peractâ, nullum aliud novum gravamen ei apponere poteſt (*c*). Quarè ſicuti bona per fideles alicui privato donata, niſi evidentèr conſtet de vinculo per donantes adjecto; libera ab omni pacto, & onere reputantur: ità etiam libera cenſenda ſunt bona per ipſos fideles Eccleſiæ donata; niſi expreſsè doceatur de pacto, & conditione, ſive vinculo ſuperadjuncto, & niſi contrà omnia jura velimus, quod Deus, & Eccleſia, quibus ſit donatio ad pias cauſas, ſint deterioris conditionis, quam ſimplices homines, & privati: quod aſſerere non eſt ſapientèr loqui, ſed delirare.

4. Hoc ſanè ſi verum eſt generalitèr de cunctis vinculis, & conditionibus; multò magis verum eſt de onere reſidentiæ, à quâ ſecundum Doctores beneficia merè ſimplicia ex ſolâ juris præſumptione juſtificantur eſſe libera (*d*), cum etiam cuncta beneficia in dubio eſſe libera præſumantur (*e*), & reputentur eſſe ſimplicia, niſi oppoſitum demonſtretur (*f*). Quinimò nedùm beneficia, ſed etiam quælibet aliæ res, Deo dicatæ, ſive donatæ, liberæ ſunt, & ab omni prorſus immunes onere ſervitutis, de quibus in canone ſcriptum eſt: *omne, quod Domino conſecratur, ſive fuerit homo, ſive animal, ſive ager, vel quidquid ſemel fuerit conſecratum; Sanctum Sanctorum Domino erit, & ad jus pertinebit Sacerdotum* (*g*). Ideò niſi expreſsè conſtet eſſe donata cum aliquo onere; præſumptionem pro ſe habent integræ libertatis. Legat qui vult Formulas Marculfi, aliaſque illi adjunctas: legat amplum Codicem Monaſterii Acutiani, in quibus continentur infinita exemplaria donationum, & teſtamentorum, per quæ fideles bona ſua Eccleſiis conceſſerunt, & modum quem in talibus conceſſionibus obſervarunt; nec inveniet ibi appoſitionem alicujus pacti: ſed cognoſcet bona liberè, liberalitèr, ac merè lucrativè, ſine ullo demùm onere, vel gravamine fuiſſe Eccleſiis conceſſa (*h*). Ubinàm ergò fundandum eſt onus perſonalis reſidentiæ, tamquàm ex pacto, ſi pactum nullum fuit appoſitum.

5. Reſpondetur *ſecundò*, iterùm negando aliud ſuppoſitum, nempè, quod dato etiam, ſed non conceſſo, quod fideles donantes bona Eccleſiis, injunxiſſent onus aliquod pium, apud Eccleſias ipſas exercendum; teneantur Beneficiarii onus illud adeò ſtrictè per ſe ipſos implere, ut non id facere valeant per ſubſtitutum. Nàm donatio facta Eccleſiis, continet quidem virtualitèr onus orandi, àc pia opera exercendi prò anima benefactoris (*i*): ſed quod contineat hoc, vel illud determinatum onus, niſi ſit expreſſum, & quod hoc onus ſit per Beneficiarium Eccleſiæ perſonalitèr adimplendum; hoc non ſubſiſtit. Et ſi non ſubſiſtit quoàd onus tacitum, & virtuale, profectò nec etiàm ſubſiſtit quoàd onus expreſſum, & actuale (ſi de facto in aliquibus caſibus, & beneficiis eſſet adjectum) quatenùs taciti, & expreſſi idem eſt judicium (*l*). Omninò igitùr eſt neceſſarium, quod onus ſit expreſſum, & quod ſit conceptum cum clauſulis adſtringentibus perſonam, ſi debet eſſe perſonale: alioquin adimpleri poteſt per alium.

6. Adeòque tametſi aliqui Beneficiarii merè ſimplices, ex pacto expreſſo, per Fundatorem appoſito, tenerentur ad miſſas aliquas celebrandas, vel ad anniverſaria perſolvenda, feſta ſolemnizzanda, eleemoſynas diſpenſandas, vel alia pia opera exequenda; quoties in fundatione, ſive pacto conventionon eſt appoſita clauſula *per ſe ipſum*, ſeu alia dictio æquivalens, perſonalitatem concernens, nunquàm Beneficiarius ex juſtitiâ, & æquitate adſtringi poteſt ad onus illud ex ſe perſonalitèr adimplendum (*m*); cum illud valeat pro ſuo arbitrio per alium à ſe ſubſtitutum obire: prouti declaravit pluries Sacra Congregatio, & præſertim hoc decreto: *Capellaniam habens non tenetur promoveri ad Sacerdotium, niſi in fundatione cautum ſit, ut Capellanus per ſe ipſum miſſas in Eccleſiâ celebret, ſed debet curare, ut per alium Miſſæ in illâ celebrentur* (*n*). Et alibi: *Capellaniam obtinens non poteſt compelli ab Epiſcopo, ut ipſemet celebret, licèt in ejus*

fun-

(a) *Barboſa tr. var. Appell. 83. nu 1. Faguan. in c. prudentes n. 5. de Donat. 3.*
(b) *Gratian. diſcept. for. c. 82. n. 33. Barboſ. repert. pract. concluſ. V. Donans.*
(c) *De Luca de Donat. diſc. 18. n. 13.*
(d) *Lotter. de rè beneſ. l. 2. qu. 4. n. 40.*
(e) *Veral. dec. 130. n. 2 p 2. Mant dec. 388 n. 3. Barboſ jur. Eccleſ. univ. l. 1. c. 4. n. 42.*
(f) *Ludovis. dec. 185 n. 3. Barboſ. in c. 3. n. 3. de Cler. non reſid.*
(g) *Cap. nulli 3. cauſ. 12 qu. 2.*
(h) *Vide ſup. à 10. 3. c. 16. n. 14. 16. 17.*
(i) *De Luca de Donat. diſc. 24. num. 13. § Clarius.*
(l) *L cum quod ff ſi certum petatur. l. ult. ff de legat. l item quia ff. de Pact. Covarr. in c. quamvis pactum de pact. l 6. p. 2 n. 6. Barboſ. Axiom 218. n. 1.*
(m) *Vid Borel. ſum. deciſ. 20. 2. tit. 10. nu. 6. & tit. 20 n. 93. & 253.*
(n) *Sac. Cong. apud Garciam de beneſ. p. 7. c. 1. n. 87 et 93. Barboſ. ſum Apoſt. deciſ. collect. 121. n. 13.*

fundatione disponatur, quod Capellani celebrent: quod istis oneribus rectè per substitutos satisfiat (*a*). Alia decreta similis tenoris suprà retulimus: undè illùc benignum Lectorem remittimus (*b*).

7. Hancque sententiam inconcusfè tuentur passim Theologi, & Canonistę, & præsertim Tabienna, Armilla, Selva, Lapus, Innocentius, Gratianus, Borellus, & alii apud Perez de Larâ, de Capellaniis, qui quæstionem hanc ex proposito pertractat (*c*), eidem rationi innixi, quod onera hęc optimè valent per substitutum adimpleri. Et ratio hujus rationis est, quia ad hęc onera adimplenda non est electa industria personæ, cum sufficiat ea per alium impleri, quasi utroque modo satisfiat menti, & animę disponentis (*d*). Ubi ex opposito id non habet locum in beneficiis residentialibus, & curatis, qui tenentur propria officia per se ipsos personaliter exercere, quià in illis electa est industria personæ, prouti decrevit Concilium Parisiense hâc sanctione: *Rectores Ecclesiarum, quorum singularis electa est industria, compellantur per suffraganeos nostros, quoàd fieri potest ad personalem residentiam: nequè cum illis de non residendo, nisi causâ probabili intercedente, dispensetur &c.* (*e*). Et ità Argumentum in objectione positum ad summum probat pro beneficiis, & Beneficiariis curatis, choralibus, aliovè titulo residentialibus, quorum electa est industria, ut personalitè r administrent, atque deserviant Ecclesiis, in quibus eorum erecta sunt beneficia.

8. Per quod etiam corruit opinio Claudii de là Place ex adverso allegata, dicentis: *existimo autèm, dato mihi quovis judice idoneo, nec præjudicati quicquam in contrarium afferente, idem planè convinci, & comprobari posse, de beneficiis omnibus, curam animarum non habentibus, sive ut vocant simplicibus, puta Abbatiis in commendam perpetuam datis, Prioratibus, Capellaniis, & aliis similibus, quod de Canonicatibus, & beneficiis duplicibus est demonstratum, eâdem nimirùm ratione, & lege naturæ pro utrisque militante, quam ex pactis, conventisque fundationum, & fide, & munere necessariò beneficiorum repetivimus, statuentes, nemine reclamante, beneficium dari propter officium* (*f*). Petitâ veniâ dicimus, quod errat, sive hallucinatur supponendo in beneficiis merè simplicibus pacta, & onera, quæ non sunt: & si quæ adsunt, non sunt personalia, nisi expresfè talis personæ industria requiratur. Itèm supponendo, quod officium, propter quod eis datum est beneficium, consistat in operibus personalibus præcisè apud Ecclesias suas exercendis, & non in recitatione Divini Officii ubilibet complenda, prouti suprà fusiùs ostendimus. Errat, inquam, hæc supponendo, quæ sunt probanda, sed nunquàm probari poterunt. Nequè currit paritas inter Beneficiarios curatos, chorales, & residentiales, cum Beneficiariis merè simplicibus, quià in illis electa est industria personæ, ut ex se personalitèr, & non per interpositam personam debeant munera propria adimplere: in istis verò industria personæ non est electa; ideòque illi tenentur ad residentiam, & personale servitium, non verò isti.

9. Respondetur *tertiò*, denuò negando aliud suppositum, quod est tertium, & retorquendo argumentum, supponitur enim (prout suprà tetigimus in primâ responsione) quod Ecclesia spoponderit pro Beneficiario de serviendo, residendo, & personalitèr ministrando in loco, ubi erectum est beneficium; quod non est: nec Ecclesia unquàm hoc spopondit, neque id spondere fortè somniavit, Profectò ad hoc ut promissio sit obligatoria, non sufficit, quod sit solo animo concepta, sed debet etiam verbo, aut nutu, aut alio externo signo esse declarata (*g*); quià homines non obstringunt se aliquâ obligatione, nisi humano modo, qui est per consensum alteri declaratum verbo, vel nutu, vel alio signo externo, vel interventu alicujus rei. Homines enim, qui tantùm vident ea, quæ parent (*h*), non agunt inter se solis consensibus internis, qui naturâ suâ latent, sed consensibus exterius declaratis (*i*). Quapropter nisi intervenerint signa exteriora, quæ patefecerint mentem Ecclesiæ obligandi Beneficiarios ad residentiam, &

(a) *Sac.Congr. apud Gonzal.ad reg.8 Canc. glos.5 n.84. Barbos.loc. cit.n 11.*

(b) *Vide suprà in hoc tom.cap.16.*

(c) *Perez de Lara de Capellaniis fol.198 num.7.*

(d) *Lapus alleg. 15. Gratian.disc.for. c.73. n.10 & c.133. num.1. Barbos.in c. significatum 11.n. 4. de præb. tom.2.*

(e) *Conc.Paris.ann. 1528.can.11.*

(f) *Claud de la Place de singul.benef.c.3. §.2 argum.3.*

(g) *Vid.S.Thom 2.2 qu.88 art.1. Sanchez de matrim.l.1. disp.3. num.5.*

(h) *1. Regum c. 16. num.7.*

(i) *Reginal.l.25.c.6. sect.2.n 74.*

& perfonale fervitium in locis, in quibus erecta funt beneficia, in vanum laboratur pro hâc promiffione fundandâ. Nàm fi promiffio, fponfio, fidejuffio in rebus civilibus, & profanis non fupponuntur: quomodò ergò fupponi poffunt in rebus Ecclefiafticis, atque facris?

10. Rursùs ipfę promiffiones à perfonis privatis non cenfentur editæ, nifi de illis conftet exprefsè: quomodo igitur cenfendæ funt editę ab Ecclefiâ, fi de illis nullum documentum detur expreffum? Admitterentnè Contradictores hanc fuppofitam fponfionem Ecclefiæ in præjudicium beneficiorum fuorum, fi ipfi eadem poffiderent? Submitterentnè fe oneri perfonalis fervitii, & refidentię, folo fundamento præfatæ fomniatæ fponfionis, fi ipfi beneficia merè fimplicia, & libera retinerent? Nèc facit ad rem, fi fortè fcriptum ab aliquo reperitur, quod Ecclefia recipiendo bona, fe tacitè adftrinxerit tali fponfione, & victualitèr promiferit fervitium perfonale Beneficiariorum merè fimplicium; nàm hę funt cantilenæ gratis pronuntiatæ, quę vel refolvuntur in cavillofas fpeculationes; vel in politicas adinventiones, ad impetendam libertatem ecclefiafticam excitatas. Vel fortè erunt pię meditationes ab aliquo viro fimplici excogitatę ad compungendos Beneficiarios, non verò ad juris, & rei veritatem fînceris terminis exponendam. Ecclefia etenim, bona Deo dedicata fufcipiens, nihil donatori fpondet, nihil benefactori promittit, nifi ad fummum victualitèr, pro benefactore Deum orare (a). Nèc pollicetur bona ipfa applicare juxtà intentionem in mente dantis latentem, fed juxtà patentem illius voluntatem, fi eam expreffit; fi verò non expreffit, folùm pollicetur eademmet bona applicare juxtà regulas, ab ipsâ Ecclefiâ ftatutas, & obfervatas.

(a) *Card. de Luca Donat. difc. 34. num. 3. & Clarius.*

11. Quo pofito retorquetur argumentum adverfus Contradictores: Nàm fi attendi debet fponfio facta ab Ecclefiâ in acceptione bonorum, Deo à fidelibus oblatorum; cum tota Ecclefia, per totum orbem diffufa, ità recipiat prefata bona, in beneficiis merè fimplicibus convertenda, ut (nifi aliud exprefsè à donatore caveatur in contrarium) Beneficiarii merè fimplices iifdem perfrui valeant, fine ullo onere fervitii perfonalis, & refidentię, Ecclefiis exhibendę, ubi erecta funt beneficia: & ità decernant Canones, ità Concilia, ità Sacrę Congregationes: ità demùm ferat ufus generalis, & ftylus, quo Ecclefia fe regit, quem frequentat, cui inhęret, cujus obfervantiam cuftodit; Sequitur, quod Ecclefia, fufcipiendo ipfa bona, non fpopondit onus refidentię Beneficiarii, fed potius ejufdem exemptionem ab onere refidentiæ. Et cum lex naturalis expofcat, ut pacta, & fponfiones editæ obferventur, evenit, quod ex lege naturali, Beneficiarii merè fimplices funt à refidentię, & fervitii perfonalis debito immunes.

12. Refpondetur *quartò*, rurfus retorquendo argumentum adverfus Contradictores, refpectu ad figna, & conjecturas, quibus utuntur: nimirùm quod fi defunt publica inftrumenta erectionis beneficiorum fimplicium, quæ refidentiam Beneficiariorum fpecificent; perpendatur, an adfint bafilicæ, ædes facrę, altaria, nolę, æneæ, cœmeteria, domus, ædificia, eorumve ruinæ, aliæque notæ, fumptę ex Claudio de là Place, qui hac apoftrophe fimplices Beneficiarios effatur: *Hæc funt figna jam, & monumenta certa, quod Fundatores illic te beneficiariè fimplex fueris operari, minifteria tua præftare, ftipendia tua mereri voluerunt, non in urbibus primariis, in aulâ, in alienis ejufmodi occupationibus, gratioribus, commodioribufque, quibus certè nemo unquàm affingat, imputetque, quod voluerint illi te fuis ftipendiis fervire, aut comitatum præbere, & de fuo luxuriari, & fuperbire, aut fuis certè commodis, aut privatis negotiis (nàm minima de malis præfcribo) fpretâ, & violatâ tuâ voluntate fufficere: de fuo, inquam, quod illi piè ad facros ufus Divini cultus, precum, auxiliorum fpiritualium, bonę converfationis, exempli, vel ædificationis fuorum, vel civium, vel fubditorum, ac vicinorum, Deo voverunt, ac dedicarunt* (b).

(b) *Claudius de la Place de fingular. benef. c. 3. §. 2. argum. 3.*

13. Re-

13. Retorquetur inquam argumentum. Nàm de facto major pars beneficiorum merè simplicium erecta sunt non in Ecclesiâ suâ peculiari, sed in aliquo ex pluribus altaribus alicujus Ecclesię, vel in aliquâ Ecclesiâ campestri, & solitariâ, non habente domum adjacentem, non cœmeterium, non campanam, non sepulturas, non baptisterium, non tabernaculum, non pulpitum, & similia; neque ut plurimùm beneficium tot reditus fructificat, quot sufficiunt ad alendum congruè Sacerdotem, aut Clericum illius possessorem, juxtà sui status convenientem rationem. Rursus, quantitas ministerii ibi præstandi, vel nullum esse constat, vel satis exiguum, uti est celebratio unius missæ quolibet anno, vel singulis mensibus; solemnizzatio unius anni festi &c. Si hæc ergò signa, & notæ sunt attendendę; profectò inferendum est, quod Fundatores noluerunt, ut Beneficiarii personalitèr inibi ministrarent. Et si Fundatores id noluerunt; non est contrà legem ullam, quod Beneficiarii non resideant; Sed potius quod urgeantur ad residendum, id est contrà legem naturæ deposcentis nullum onerandum esse pondere, quod non habet.

14. Et licèt è contrario aliqua etiam beneficia merè simplicia sint, quæ habent propriam Ecclesiam, urbanam, vel ruralem, commodam, & decentem, cum ædibus adjacentibus, campanâ; & fortè cum sepulturis, etiam vel tabernaculo, aut pulpito, notisque similibus; tamèn hęc non sunt signa onus residentię, & servitii personalis convincentia, sed solum, quod ibi munera, per illas notas indicata, possint, vel debeant pro arbitrio, vel ex obligatione, cum debitâ respectivè licentiâ, exerceri. Vix attamèn plura ex his fient ex obligatione, quippè eo ipso, quod Ecclesiæ illæ subsunt alicui Parochiali, in quâ Sacramenta ministrantur, Verbum Dei prædicatur, Christianorum cadavera tumulantur, & aliæ sacrę functiones adimplentur; non est necessarium, quod hæc eadem in propriâ Ecclesiâ per Beneficiarios quoque merè simplices exerceantur: quinimò perplura ex præfatis muneribus, quæ spectant ad officium parochiale, liberè non valent sine ipsius parochiæ, vel illius superioris, auctoritate compleri. Et utcumque sacræ istæ functiones ibi debeant exerceri, non sunt tales, quæ à Beneficiario ità personalitèr sint adimplendę, ut non possint per alium ab eo delegatum obiri. Etenim ex tristissimâ regulâ, qui per alium facit, per se ipsum facere censetur (*a*); cur autèm Axioma istud, legale, theologicum, ethicum, morale, ac politicum, in præfatis functionibus locum non habebit?

(a) *Vide jura, & DD. ap. Barbos. tract var. Axiom 92. n. 1.*

15. Præterquàmquod sive beneficia illa ab initio fuerint erecta in beneficia merè simplicia, sive in alterius speciei; hoc unum est, quod jàm ab immemorabili, & à multis annorum centuriis, vel transierunt, vel alio modo pervenisse noscuntur ad naturam beneficiorum merè simplicium: eorum conditionem induerunt, adeòque ipsorum etiam legibus subiiciuntur, quę Beneficiarios merè simplices ab onere ministrandi personalitèr, & residentię personalis debito prorsus absolvunt, dummodò Divinum Officium recitent, & si quas alias obligationes habeant, vel exequantur ex se ipsis, vel faciant per substitutum fidelitèr adimplere. Spatium quadraginta annorum sufficit ad præscribendum statum beneficii (*b*): talitèr ut de unâ ad aliam transeat conditionem (*c*). Cur autèm non sufficient nedùm quadraginta, sed imò centum, ducentum, trecentum anni, & ultrà, ad præscribendum statum beneficiorum merè simplicium cum suis qualitatibus, tametsi fortè ab initio talia non fuissent? Corruit ergò totalitèr vis argumenti, contendens esse de jure naturali, quod Beneficiarii merè simplices, residentiæ personalis vinculis implicentur. Non sine difficultate transit, an Beneficiarii curam animarum exercentes teneantur ad residentiam personalem ex præcepto juris naturalis: Nàm Paulo Suavi obloquenti de Concilii Tridentini decreto, edito circà residentiam Curatorum, & dicenti, quod Synodus, *pronunziò solo quel, ch'era chiaro, essendo evidente per legge naturale, che niuno si può assentare dal suo uffizio, se non per legitima cagione*; Cardinalis Pallavicinus

(b) *Fuscus de visit. l. 2. cap. 16. n. 24. Sanch in præcept. Decal. lib 7. c. 29. n 16. Barbos. jur. Eccl. univ. l. 3. c. 4 n. 46*

(c) *Lotter. de benef. l. 3 qu. 8. n. 110. Barbos. loc. cit. n. 44. cum aliis.*

ità

ità respondet: *dove hà trovat'egli quel si chiaro divieto della legge naturale; che niuno s'assenti dal suo offizio senza legitima cagione? Quanti uffizii sono, che s'amministrano bene anco in assenza, sopraintendendo con le informazioni, e con le ordinazioni, ed'operando per sustituti* (a)?

16. Non plenâ ergò facilitate, nec sine aliquâ ambiquitate statuendum erit, quod Beneficiarii curam animarum habentes, ad residentiam personalem obligentur ex præcepto juris naturalis. Multò minus id ponendum est de Beneficiariis merè simplicibus. Et sanè vix ullus ex Doctoribus (nisi fortè aliquis nimio zelo raptus) eo usque in verbo progressus est, ut doctrinalitèr, ac partes veri Theologi, vel Canonistæ, seriò scribentis agens, insensu veritatis affirmaverit, Beneficiarios merè simplices, ex jure naturali, ad personalitèr serviendum, ministrandum, & residendum apud Ecclesias beneficiorum, quæ possident, obligari. Aliqui hoc dixerunt habere locum in beneficiis Episcopalibus, Parochialibus, & quocumque nomine nuncupentur, curam animarum habentibus; contendentes eorum retentores, & Beneficiarios ad residentiam, & servitium personale jure naturali obligari (b). Alii hoc idem onus ingerunt etiam beneficiis choralibus, sive aliâ ratione residentialibus, adeò ut nedùm Curati, verùm etiàm Canonici, Archidiaconi, Prepositi, Mansionarii, Capellani &c. choro addicti, vel alio personali onere adstricti (c), teneantur ad residentiam de jure naturali. Verùm hęc ultima pars sine difficultate magnâ non transit, ut ex ipsâ lecturâ Gabrielis Vasquez, in margine citati, enitescit; cum Beneficiarii chorales non ex jure naturali, sed ex solo jure canonico videantur ad residentię personalis debitum obligati.

17. Nàm si Beneficiarii chorales ad residentiam personalem tenerentur ex præcepto juris naturalis; non posset Pontifex cum illis dispensare, prout facit interdum. Imò illum nec etiam dispensare in pręcepto naturali dicunt Doctores, quando cum Beneficiario curato super debito residentię personalis dispensat (d). Rebusque ità se habentibus, nos ponderamus, quod si de jure naturali, sive lato modo, sive strictè considerato, vel non est, vel ægrè, ac non sine difficultate dicitur, quod sit obligatio residentię personalis in Beneficiariis choralibus: hique propereà non valent arctari ad onus ministerii, ac servitii, & residentiæ personalis, *ex lege naturali*; quomodò quęso ex eâdem lege ad id arctare poterimus Beneficiarios merè simplices, qui de naturâ suâ, & de more per totam Ecclesiam observato, ab omni residentiæ debito sunt exempti? Nunquid majus est onus Beneficiariorum merè simplicium, quam choralium, & residentialium? Nunquid strictiùs, onerosiùs, & efficacius est jus naturæ quoàd illos, quàm quoàd istos? Perpendat benignus lector, & judicet.

18. Nèc pigeat attendere indictioni, quam hic opportunè subjungimus. Quæstio est inter Theologos, an Beneficiarii teneantur de jure naturæ ad recitandas horas canonicas, & non eas recitando, ad restitutionem fructuum obligentur, stando in solo jure naturæ, antè decretum Concilii Lateranensis V. quod sic præcipit: *statuimus, quod quilibet habens beneficium cum curâ, vel sine illâ, si post sex menses ab obtento beneficio Officium Divinum non dixerit, legitimo cessante impedimento, beneficiorum suorum fructus suos non faciant pro ratâ omissionis recitationis officii, & temporis, sed eos, tamquàm injustè perceptos, in fabricas hujusmodi beneficiorum, vel pauperum eleemosynas erogare teneatur &c.* (e). Et quià in dubium vocabatur, an sanctio ista esset usu recepta (f): Dubium sustulit S. Pius Papa V. suâ expressâ constitutione super hoc editâ (g), Veruntamèn utraque sanctio Lateranensis, & Diana obligant quidem ad id Beneficiarios, tàmquàm leges ecclesiasticæ, non verò ut de jure naturali statuere id videntur. Itaque ad quæstionem divisa est sententia Doctorum, aliis affirmativam, aliis verò tuentibus negativam: quâ de rè sic habet ex proposito Sanchez,

(a) *Card. Pallavic. Istor. del Conc. lib. 21. cap. 13. n. 18.*

(b) *Vasquez opusc. mor. de benef. c. 4. §. 2. art. 2. dub. 1. f. 454 cũ aliis suprà relat. in hoc tom. c. 23. n. 19. & 20.*

(c) *Natal. ab Alex. Theol. dogmat. tom 6. l. 2. c. 6. reg. 33.*

(d) *Diana p. 10. tr. 14. res. 68 vel 66 juxta coord. to 3. tr. 3. res. 70.*

(e) *Concil. Later. V. ses 9. §. statuimus.*

(f) *Sotus de just. & jur. l. 6. qu. 1. ar. 6. ad 1. Sanch opus. mor. lib. 2. c. 2. dub. 82. n. 2. & S.*

(g) *S. Pius V. Papa Const. 135.*

19. *Duplex est sententia. Prima dicit teneri restituere etiam stante jure naturali. Probatur, quià beneficium datur propter officium cap.fin.de rescript.in 6. Sed officium maximè proprium Clerici est recitare horas canonicas, ergò qui id non præstat, tenetur jure naturali restituere quod illi datum est propter hoc. Sic Sotus lib.10. de just. qu.5. art.6. Covarruvia lib.3.var.cap.131.num.10. Jul.Clar. pract.crim.lib.5.§.fin.qu.73.vers.paritèr etiam. Calderin.cap.1. de celebrat.Missarum. Dominicus cap.fin. de rescript.in 6. & ibi Francus num.4. Baldus l.1.C. de his, quibus ut indig. in 1. Jason.l. scriniarios C. de testam.milit.num.6.Decius cap. cum omnes de const. Ripa l. fin.C. de revoc. donat.qu.66. Angelus Verb.Hora num.11. Adr. 4. materia de restit. qu. an Clericus teneatur restituere, quod ultrà victum de reditibus beneficii consumpsit. Vers. Pro responsione. Et hanc sentit tutiorem glossa pragmat. sanction.tit.qualitèr horæ canonicæ sint dicendæ. Licèt enim ferè omnes hi Doctores non explicent, quod jure naturali teneatur Beneficiarius non recitans restituere; at dicunt teneri restituere, & non meminere decreti Concilii Lateranensis: Undè videntur sentire antè tale decretum, stando in jure naturali, teneri restituere. Idem tenuere quidam docti Neoterici in suis scriptis. Idem de habentibus beneficium simplex tenet Navarra l.2. de restit. c.2. num.197. Secùs de Curatis, quià habent alia ministeria. Et cum naturà tenet Aragonius 2.2.qu.83.art.13.f.867. (a).*

(a) *Sanchez opusc. mor.l.2.cap.2.dub.8. num.e.*

20. Ità Sanchez, referens opinionem affirmativam. Deindè prosequitur. *Secunda sententia dicit, quod stando in jure naturali, & secluso decreto Concilii Lateranensis, non tenetur restituere fructus Beneficiarius non recitans. Probatur, quià nullus textus id præcipiebat, & nulla est ratio id convincens: quod enim beneficium detur propter officium, id non convincit, quià respondet optimè Sylvester ubi infrà, primò quod beneficium non datur simplicitèr, & omninò propter officium, sed etiam ut Clericus assumptus in partem Domini, de patrimonio Domini vivat, & non mendicet cap. Diaconi 93. dist.c.1. de præb. Item quià non solum horæ canonicæ sunt officium, propter quod datur beneficium, sed ministratio Sacramentorum, Consiliorum, & Verbi Dei, & decantatio divinorum, tempore quo populus confluit, & denique ut Beneficiarius celebret, & faciat cætera ordinis Sacerdotalis. Itèm beneficium non datur propter officium, itàut propterea importet conditionem, sed importat modum, & sic illo non adimpleto, non sunt restituendi fructus. Hanc tenent Præpositus in Summà 44. Driedo l.2. de libert. Christ.cap.4.paulò post princip. Navar.cap.quando cap. 7.num.31.&cap.10. Hisp. num.37. & Las. cap. 21.num.58. Sylvest. verb. Hora in fin. & verb. Clericus 4. qu.23. Panorm. & Cardin.cap.1. de celeb.Miss. Felyn. cap. postulasti de rescript. num.7. Rosel. Clericus 4. num. 23. Tabien.beneficium 3. num.11. & V. restitutio num. 19. Arm. V. beneficium num.69. & V. Clericus num.27. D. Antonin. 2.p. tit.2.cap.4.fine & plures alii DD. quos refert Sylvest. ubi suprà dicens, esse ferè omnium. Et hæc est communis sententia, ut docet Covar. ubi suprà. Itèm tenuere nonnulli valdè docti recentiores. Et hæc sententia est probabilior (b).*

(b) *Thomas 31. Sanchez. loc.cit.n.2.*

21. Igitur communis sententia, & probabilior, ac ferè omnium est, quod Beneficiarii non teneantur ad horas canonicas persolvendas, & restituendos fructus omissioni respondentes, de jure naturali, sed solùm de jure ecclesiastico, per Concilium Lateranense V. & S. Pium Papam V. præfatos edito, sive declarato, cum hoc anteà in jure expressum non esset (c). Si autèm res ità se habet, quomodò quæso firmari potest, quod sit de jure naturali residere, & servire personalitèr in Ecclesiis beneficiorum? Principalius onus Beneficiarii est Divinum Officium persolvere, quàm residere, quià ab hoc aliqui eximuntur: ab illo verò nullus. Ergò si illud, quod est principalius, de jure naturæ non est; nec etiam erit hoc, quod est minus principale. Et si res ità se habet quoàd beneficia residentialia, quid àmabo dicemus de Beneficiariis merè simplicibus? Profectò cæteris paribus videretur magis contendendum, esse de jure naturali in Beneficiariis

(c) *Sanchez opusc. mor.l.2.cap.2.dub.38. num.1.*

ciariis merè simplicibus Officium Divinum persolvere, & non persolvendo, fructus restituere, quam residere, & servire personalitèr, quià beneficium semper, & indispensabilitèr datur propter officium (*a*), quod præcipuè in sacrâ psalmodiâ consistit(*b*); residere verò, & servire personalitèr in loco determinato, non semper injungitur, sed solùm ubi, & quotiès est electa industria personæ, quod non accidit in Beneficiariis merè simplicibus. Ergò si de jure naturali non est, quod Beneficiarii merè simplices horas canonicas recitent &c. multò minus erit, quod personalitèr resideant, & ministrent.

22. Et quià de fructuum restitutione sermonem habuimus; ponderemus nùnc aliam disputationem, quæ fieri solet inter Doctores: an Beneficiarius non recitans Divinum Officium, teneatur fructus beneficii restituere integros, an verò pro illâ solâ parte, quæ correspondet præfatæ recitationis, deductâ aliâ parte, vel partibus, quæ correspondent aliis obligationibus, si quas habeat ipse Beneficiarius. Et quamquàm pauci quidam ad restitutionem integram, ac totalem proventuum inclinare videantur (*c*); Tamèn meliùs, probabiliùs, & communiùs, docent Auctores, ut inquit Sanchez, *quod non tenetur restituere omnes fructus Beneficiarius non recitans, quando beneficium habet aliud ministerium, ut residentiam, vel obligat ad aliquot sacra facienda, vel ad curam animarum &c. Sed deducenda est illa pars, quæ judicio prudentis correspondet aliis ministeriis, & cæteri fructus sunt restituendi pro ratâ omissionis. Probatur, quia cum beneficium illud detur non tantùm propter officium illud recitandi horas canonicas, sed etiam propter alia ministeria; ratio ipsa postulare videtur, ut ob id, quod non recitat, non teneatur omnes fructus restituere, sed tantùm qui arbitrio prudentis correspondent illi ministerio recitandi: ergò Concilium Lateranense sic est intelligendum* (*d*).

23. Ità pro negativâ suggerit, & quidem fundatissimè Sanchez: deindè roborat sententiam ipsam his, quæ sequuntur, validissimis rationibus. *Confirmatur quià ipsummet decretum Concilii Lateranensis affert hanc rationem ad obligandum Beneficiarium non recitantem ad restituendum fructus, quod beneficium datur propter officium: ergò quando est aliud officium, debet deduci, quod correspondet illi. Itèm quià pœnæ sunt restringendæ juxtà cap. odia de reg. jur. in 6. Sed ista est pœna; ergò restituenda est ad modum dictum: maximè quià talis restrictio est nimis conformis juri naturali. Itèm probatur, quià nemo militat suis stipendiis unquàm, & jus naturæ postulat, ut laboranti detur merces. Itèm probatur, quià Concilium dicit, quod amittat fructus non recitans: sed fructus intelliguntur in jure, qui remanent deductis expensis, ut dicunt, omnes juris periti ex l. 1. C. de fruct. & litium expens. Navar. sum. cap. 17. num. 25. 215. 216. Sylvest. & Summistæ V. fructus. Covar. alios referens l. 1. var. cap. 3. num. 3. Pinellus l. 1. C. de bonis mater. 2. p. num. 14. ergò fructus, quos parochus tenetur restituere ob omissionem horarum, non comprehendunt illos, qui propter alias impensas, & ministeria debentur. Idem tenet Nerina in sum. l. 1. cap. 14. §. 11. Idem Enriquez de excommunicatione cap. 13. num. 2. Manuel. 1. tom. Summæ c. 143. n. 4. Idem Aragonius 2. 2. qu. 83. art. 12. & alii.*

24. Quibus relatis, & seriò ponderatis, Sanchez pronuntiat sententiam suam sub hàc formâ: *Sit conclusio. Hæc secunda sententia est multò probabilior, & amplectenda, ut patet ex ejus rationibus, & Authoribus. Nec obstat motus proprius Pii V. quià licèt ille obliget ad restituendum etiam pro unâ die, imò etiam pro qualibet horâ, quæ omittatur post sex menses à collatione beneficii, ut rectè probat Suarez suprà num. 10. 11. & 12. non tamen est receptus in hoc rigore, ut obliget ad restituendos omnes fructus beneficii, seu beneficiorum: Sed solùm ad eos, qui correspondent recitationi, & qui propter illam dantur, ut testantur multi viri docti, & praxis timoratorum* (*e*). Hęc Sanchez, non arbitrarie loquens, sed fundamentis innixus tàm rationis, quàm auctoritatis Doctorum, quæ probabilita-

(*a*) *Cap. fin. de rescr. in 6. Barbosa jur. Eccles. univ. lib. 3. Cap. 4. n. 14. cum aliis ibi.*

(*b*) *Garc. de benef. p. 1. c. 2. nu. 60. & p. 7. c. 11. nu. 1. Barbos. loco cit. & c. & sum. Const. Apost. Collect. 64. n. 5.*

(*c*) *Suar. de Relig. l. 4. de hor. canon. c. 30. n. 6. Navar. in sum. c. 25. num. 121.*

(*d*) *Sanchez opusc. mor. l. 2. c. 2. dub. 83. num. 2. f. 240.*

(*e*) *Thomas Sanchez loco cit. n. 3. f. 241.*

litatem opinionibus inferunt, tùm intrinsecam, tùm extrinsecam. Beneficiarii ergò simplices, horas canonicas non recitantes, tenebuntur ad integram restitutionem fructuum, quià prętèr Divinum Officium ad aliud non adstringuntur, per se loquendo, nisi fortè per accidens, ad aliquod aliud opus pium, ex particulari pacto in erectione, vel alitèr legitimè apposito, teneantur. Si autem velimus, quod etiam teneantur ad residentiam personalem; sequetur, quod, intermittendo Divinum Officium, non tenebuntur ad restituendos cunctos fructus, sed partem tantùm illorum. Hoc autem non videtur adeò de facili concedendum.

25. Qui sanè Beneficiarii, si ad restitutionem fructuum non arctantur ex jure naturali, tametsi teneantur de jure ecclesiastico, uti superiùs ostendimus; sequitur, quod nec etiam de jure naturali teneantur ad onus residentiæ, servitii, & ministerii, personalitèr exhibendi Ecclesiis, sive altaribus, sive locis, in quibus eorum erecta sunt beneficia. Si igitùr volumus sincero animo veritatem fateri, supervacaneus, & inanis est conatus Contradictorum, volentium, quod de jure naturali Beneficiarii merè simplices ad residentiæ debitum coarctentur, quos tot rationes, in præsenti Capitulo congestę tuentur, & illa præsertim, quod nec etiam ipsi Beneficiarii, alioquin residentiales, ad residendum, serviendum, & ministrandum personalitèr adstringuntur, tamquàm de jure naturali. De quo jure cum plura alia supersint sequenti Capitulo disserenda; subsistimus jàm nùnc, & calamum temperamus, ac pausam aliquam facimus, ut ea, quę supersunt, breve post intervallum temporis prosequamur.

§ § §
§ §
§

recipit latitudinem. Ex eâque si quid parce vivendo detrahitur, Beneficiarii est.

18 *Una est Ecclesia per totum orbem distributa. Satis operantur Beneficiarii merè simplices, si in aliquâ Ecclesiâ opera bona exerceant, & præsertim si Romanæ Curiæ deserviant.*

19 *Cum Beneficiarii merè simplices multiformitèr operentur, etiam si non residant; debent posse ipsos reditus adipisci.*

20 Jus naturale *est conceptio indita homini, quâ dirigitur ad agenda ea, quæ recta sunt, & ad fugienda ea, quæ rationi dissentanea sunt.*

21 *Si obligatio oritur à naturâ rei; præceptio, aut prohibitio ejus spectat ad jus naturale. Si verò oritur à voluntate jubentis: tùnc spectat ad jus positivum.*

22 *Ea quæ juris naturalis sunt, seu aliqua ex eis, interdùm ità mutari possunt, ut desinant esse juris naturalis: aliqua verò non.*

23 *Quodnam discrimen sit intèr ea, quæ cum sint de jure naturali, variationem non admittunt: & intèr ea quæ eandem paritèr admittunt.*

24 *Residere apud Ecclesias suas non incumbit Beneficiariis tamquàm de jure naturali: Etsi esset de jure naturali, esset de illis rebus juris naturalis, quæ variationem admittunt.*

25 *Vel est de illâ specie rerum juris naturalis, quæ jus positivum facere potest ut liceant, prout est præscriptio in rebus civilibus.*

1. OBIICIUNT *quinto loco* denuò Contradictores *ex jure naturali*, hoc modo: Fructus beneficiorum merè simplicium, sunt merces, & stipendium Beneficiariorum. Sed merces de jure naturali non debetur nisi operantibus, nec stipendia debentur nisi laborantibus: Beneficiarii autem non residentes non operantur, neque laborant; ergò vel eis non debentur beneficia, eorumque reditus, vel ipsi tenentur in eisdem beneficiis residere, ac personalitèr deservire. Ità de jure naturali Beneficiarios simplices ad residendum teneri firmat Claudius de là Place (*a*). Consonatque textus in Decretalibus fanciens: *Cum secundùm Apostolum qui altari servit, vivere debet de altari, & qui ad onus eligitur, repelli non debeat à mercede: patet à simili, ut Clerici vivere debeant de patrimonio Jesu Christi, cujus obsequio deputantur, ut ipsa nominis ratio persuadet, cum Cleros, quod est sors, vel hæreditas, Clerici appellentur; quià in sui ordinatione, vel assumuntur in hæreditatem Domini, vel assequuntur hæreditatem in ipso, ut verè possint psallere cum Prophetâ dicente: Dominus pars hæreditatis meæ: dignum est, ut Ecclesiæ stipendiis substententur, in quâ, & per quam, divinis obsequiis adscribuntur* (*b*).

(a) *Claud. de là Plac. de singul benef. cap. 3. § 2. argum. 3. & 4.*

(b) *Cap. cum secundum 16. de præbend.*

2. Respondetur *primò* negando suppositum, nimirùm quod fructus beneficiorum merè simplicium sint merces, & stipendium Beneficiariorum personalitèr operantium aliquid aliud, quàm recitationem ecclesiasticæ psalmodiæ. Nàm Clerici, beneficia præfata possidentes, vel tenentur ad solum divinum officium persolvendum, vel ad aliquid aliud ulteriùs, ut est celebratio missarum, aut quid simile. Si primùm, fructus beneficiorum sunt merces, & stipendium totale solius recitationis divini officii. Si secundùm, ipsi fructus sunt merces, & stipendium partiale tàm recitationis divini officii, quàm celebrationis missarum, & si quod aliud onus habent: ità ut merces illa, & stipendium considerari debeat, proportionalitèr, distributivè, & relativè ad cuncta illa onera (*c*). Ipso nàmque rectè rationis lumine dictante, merces, & stipendium debent oneri correspondere. Itàque reditus beneficii sunt merces operantium diverso modo, secundum diversa: nempè operantium personalitèr quoàd ea, quæ personalitèr sunt adim-

(c) *Sanchez. Opusc. mor. lib. 2. c. 2. dub. 83. num. 2. Bonacin tom. 1. de Hor. Canon. disp. 1. quæs. pun. 3. n. 2.*

adimplenda: & operantium vel per sè, vel ſubſtitutum quoàd ea, quæ poſſunt etiam per alterutrum adimpleri.

3. Prò eâ ergò parte, quæ reſpicit recitationem divini officii, cum hoc ſit onus perſonale, procùldubiò Beneficiarii merè ſimplices non valent licitè percipere mercedem, & ſtipendium, ſive reditus beneficiorum, niſi perſonalitèr operentur, nempè perſonalitèr officium divinum perſolvant(*a*): deficiendoque ab hoc opere, non faciunt fructus ſuos, & ad eorum reſtitutionem tenentur (*b*); quià recipiunt mercedem operis, quod non exercent: injuſtum eſt autem quod præmium, & mercedem recipiat, qui opera mercedi reſpondentia non adimplet. At pro eâ parte, quæ reſpicit celebrationem miſſarum, & alia onera, ſi quæ adſunt (niſi expreſsè ſit electa induſtria eorum perſonæ, quæ in dubio non ſupponitur, niſi clarè de illâ conſtet, atque in erectione beneficii ſit cautum) fructus beneficiorum ſunt quidèm merces, & ſtipendium ſervitii; ſed non perſonalis ſervitii, cum onera illa valeat Beneficiarius per alium, pro ſuo libito, & libertate adimplere, uti pluriès in hoc opere demonſtravimus.

(a) *Molfeſ. Sum p. 1. tract. 5. c. 3. n. 22. & alii paſſim de horis Canon.*

(b) *Concil. Later. V. ſeſs. 9. §. ſtatuimus S. Pius V. Conſtit. 135. 13. Kal. Octobr. 1571. Navar. manual. c. 25. num. 12. Bonac. tom 1. de Hor. Canon diſp. 1. qu. 5. pu. 2. n. 1.*

4. Eo modo, quo Principi, aut Regi tribuuntur à populis vectigalia, & tributa, velùt merces, & ſtipendium regiminis, quod illis præſtat, & nihilominùs non eſt neceſſarium, quod Rex, & Princeps populos ſibi ſubjectos perſonalitèr regat, cum id facere valeat, & ſolitus ſit etiam per Viceregès, Præſides, Proprincipes, Gubernatores &c. Imò ecquòt Regna ſunt, quæ proprius Rex nunquàm perſonalitèr viſitavit? Regnum Neapolitanum poſt Fridericum, Ferdinandi I. filium, nullus Regum, qui eidem præfuerunt, uſquè ad hæc poſtrema tempora inviſit, prætèr Carolum V. Imperatorem, & Ferdinandum V. ejus Avum, qui per exiguum tempus ad Regnum ipſum, ſive ad urbem Neapolis appulerunt, prout & nupèr fecit Catholicus Philippus V. dùm eidem Regno præeſſet. Regnum Siciliæ ultrà Pharum, quiſnam ex ejus Regibus poſt Alphonſum I. perſonalitèr, & non potiùs per Proregem gubernavit, vix aliquibus eorum illùc accedentibus, & per paucos dies conſiſtentibus. Reges Hiſpaniæ à tempore prefari Ferdinandi V. Catholici uſque ad hanc diem, vaſtiſſimis Regnis in Americâ imperarunt, & adhùc ea moderantur, abſque eo quod quiſquam eorum illùc fuerit commoratus. Reges Luſitaniæ ampliſſimis Regnis, & Provinciis dominantur in utrâque Indiâ Orientali, & Occidentali: citrà lineam Alexandrinam (*c*), de quâ Geographi (*d*): nec tamen quiſquam eorum illùc reſedit, imo & nec fuit, & neque probabilitèr unquàm eſt ibi perſonalitèr, ſaltèm ad longum tempus, commoraturus.

(c) *Alex. PP. VI. Conſtit. 2. §. 6.*

(d) *De là Mote Scuola de Prencipi, & Cavalier. nella Geografia*

5. Idem dici poteſt de aliis Regibus, & Principibus, qui varias Provincias, Principatus, & Regna poſſident, nunquàm ab illis ocularitèr viſa, nedùm non perſonalitèr habitata, & tamèn ab illis percipiunt vectigalia, tributa, & exactiones, ſibi velut ſtipendium, & mercedem regiminis debitas. Quarè? Quià regimen non eſt officium perſonale, ſed tale, quod poteſt optimè per miniſtros, & perſonas interpoſitas adimpleri. Eodem ergò modo tametſi reditus beneficiorum merè ſimplicium pro eâ parte, quæ reſpicit debitum celebrandi miſſas, vel alia ſimilia onera complendi (à divino officio diverſa) ſint merces, & ſtipendium ipſorum onerum; tamèn quià ipſamet onera non ſunt perſonalia, ideò Beneficiarii ad illa perſonalitèr exercenda, & ad reſidentiam non tenentur, ſed optimè valent eadem per alium exercere. Multoque fortiùs ad reſidentiam non tenentur, ſi præfatis oneribus careant. Argumentum igitur deficit in ſuppoſito: itàque corruente, illius quoque vis corruit, & hebeſcit.

6. Reſpondetur *ſecundò*, iterùm negando aliud ſuppoſitum, nempè quod reditus cujuſque beneficii merè ſimplicis ſint merces, & ſtipendium Beneficiarii, tamquàm ſervientis illi Eccleſiæ particulari, ubi erectum eſt beneficium. Nàm nulla lex, nullus canon id præcepit, nullaque ſanctio eccleſiaſtica hoc præſcribit, loquendo de beneficiis merè ſimplicibus, tametſi aliud ſit de beneficiis

Curatis, quorum Rectoribus injunctum est onus pascendi, & regendi populos (*a*): Ac de Beneficiariis choralibus, vel alia ratione residentialibus, quibus injunctum est Horas Canonicas, aliave officia solemnitèr persolvere per se ipsos, in locis individuè designatis (*b*), quatenùs in eis est electa peculiaritèr industria illorum personæ. Hâc ratione cessante, ac extrà casum beneficiorum, de sui naturâ residentialium, res alitèr se habet, proventusque beneficiorum merè simplicium non sunt merces, & stipendium servientium personalitèr ex debito præcisò, alicui determinatæ Ecclesiæ, sed Ecclesiæ ut sic in generali, seu Ecclesiis universalitèr consideratis. Et ità in Concilio Generali III. Lateranensi, dicitur, *eorum, qui Ecclesiis dignè valeant deservire, volumus ecclesiasticis beneficiis indigentiam sublevari* (*c*), ubi nota, quod sanctio non asserit, *qui Ecclesiæ, sed qui Ecclesiis*, ut innueret sufficere, quod Beneficiarius alicubi, & alicui ex Ecclesiis famuletur, etiam si non ei Ecclesiæ deserviat, in quâ erectum est simplex illud, quod possidet beneficium.

(a) *Bonac. tom. 1. de oner. benef. disp. 5. pu. 3 num. 2.*

(b) *Idem loc. cit. n. 8 & de Hor. Canon. disp. 2. qu. 2. punt. 1.*

(c) *Conc. Later. III. can. 14.*

7. Ità se habet res de generali praxi totius Christianitatis, quam sequentes, si velimus dicere, quod suo debito non satisfaciant; oportebit etiam concedere, quod major pars Clericorum in statu damnationis vivat, & post obitum ad tartara condemnetur, cùm interìm circà hoc se gerat eo modo, quo tota se gerit Ecclesia: sicque Clerici ad inferos damnabuntur sub fide publicâ: quod asserere, non est sapere, sed delirare. Quis enim condemnet Clericos agentes, quod agendum esse universalis Doctorum cohors indigitat: quod ipsi Clerici timoratæ conscientiæ peragunt: quod tota demùm per totum orbem frequentat Ecclesia? Et quod res etiam ità se habere debent, patet aliundè ex facto, quià de facto Clerici beneficiis simplicibus insigniti, possunt ordinari ad titulum ipsorum beneficiorum, pro servitio aliarum Ecclesiarum, diversarum ab illis, in quibus eadem erecta sint beneficia; ergò non est necessarium, quod resideant, & personalitèr ministrent apud Ecclesias suorum beneficiorum, sed sufficit, ut alicubi, & alicui Ecclesiæ serviant; pro ut eorum qualitas, & conditio poscit, vel est eis superiorum auctoritate commissum.

8. Quod & similitèr patet aliâ inductione, sive paritate. Concilium Tridentinum præscribit, quod ad hoc ut Clericus valeat privilegio fori ecclesiastici potiri, debeat *clericalem habitum, & tonsuram deferens, alicui Ecclesiæ ex mandato Episcopi inservire* (*d*): Nihilominùs si Clericus non fuerit per Episcopum alicui Ecclesiæ adscriptus (*e*): vel si alicui Ecclesiæ inserviat, sed non de mandato Episcopi (*f*): aut si demùm alteri famulatur Ecclesiæ, diversæ ab eâ, quam illi Episcopus præfinivit (*g*): imò & si nulli Ecclesiæ prorsùs deserviat, concurrantque alioquin aliæ circumstantiæ Clerico faventes; optimè fruitur fori privilegio (*h*). Quarè? Quià omnes Ecclesiæ materialitèr sunt una Ecclesia formalitèr (*i*): Ideòque sufficit, quod Clericus alicubi, & alicui Ecclesiæ quomodocumque deserviat, & vitam ecclesiasticam in Clericali habitu agat. Eodem ergò modo etiam ad fruendum proventibus beneficii sufficit, quod Clericus alicui Ecclesiæ quomodocùmque deserviat, & vitam ecclesiasticam agat, tametsi determinatæ illi Ecclesiæ nullatenùs famuletur, in quâ ecclesiasticum possidet beneficium: dummodò faciat adimplere per alium Missas, Anniversaria, & si quæ alia sunt onera, intrà illius Ecclesiæ limites adimplenda.

(d) *Conc. Trid. sess. 23 cap. 6.*

(e) *Sac. Congr. in Valentina 19. Jun. 1628. Riccius p. 4. dec. 121. num. 5. dec. 154. nu. 2. Barbos. ad Conc. loc. cit. n. 12.*

(f) *Sac. Cong. in Nullius 28. Mart. 1628. Barbos. loc. cit.*

(g) *Genuens. prax. Archiep. Neapol. c. 7. num. 1. cum aliis. Barbos. Sum. Apost. decis. collect. 157. n. 12.*

(h) *Vid. Decr. Sacr. Cögr. ap. Barbos. Sum. Decis. Apost. collect. 157. n. 3. & 9.*

(i) *Innoc. in cap. quàvis dist. 21. S. Antonin. Sum. par. 3. c. 1. §. 13. tit. 15. f. 263.*

9. Respondetur *tertiò*, denuò negando aliud suppositum: Imò negando etiam suppositum hujus suppositi, & retorquendo argumentum, suppositum est, quod Beneficiarii merè simplices, non residendo apud Ecclesias suorum beneficiorum, non operentur, neque laborent, adeòque percipere non valeant proventus beneficiorum, qui naturali jure solis operantibus, & laborantibus debiti sunt, uti merces, & stipendium suorum operum. Suppositum posteà suppositi est, quod reditus beneficiorum dentur Beneficiariis propter solum laborem personalem (extrà divinum officium) quem in loco beneficii exerceant. Falsum autem

tem eſt utrumque: Nàm falſum eſt ſuppoſitum ſuppoſiti propter ea, quæ diximus capitulo præcedenti (*a*): Falſum quoque eſt ſuppoſitum, nempè quod Beneficiarii merè ſimplices non laborent, neque operentur, quippè ſatis laborant quotiès albo Clericorum adſcripti, habitu eccleſiaſtico induti procedunt, Sicut aliqui famuli Principum, tametſi penè nunquàm Dominum ſuum perambulantem comitentur, nec in Aulâ ſe recipiant, ibique cum ſuis Coaulicis operentur; Si albo tamèn Aulicorum adſcripti ſunt, & habitu ſui Domini, quo circumamicti permeant, ab aliis ſe diſtinguant, ſatis laborare dicuntur, ut ſtipendium percipiant, ſibi ab ipſo Domino deſignatum.

(a) *Vid. hic cap. præced. n. 20. & 25. n. 9. 10. 11. 18. & 27.*

10. Satis quoque Clerici, beneficiis merè ſimplicibus inſigniti, laborant quotiès laudabilitèr vivendo, modeſtè ſe gerendo, ſtudiis honeſtis, & utilibus incumbendo, fructus ſuperfluos congruo ſuo ſtatui, in uſus pios, vel pauperes impendendo; Deo ſerviunt, & in Eccleſiâ Dei operantur, tametſi apud Eccleſias illas particulares, in quibus eorum erecta ſunt beneficia, perſonalitèr non reſideant. Undè bene D. Antoninus, poſtquàm firmavit, Beneficiarios merè ſimplices immunes eſſe ab onere reſidentię; reſpondens Objecto, quod iſti non deſerviant, ait: *abſens, & præſens ſervire intelligitur, dummodò benè vivat, & benè expendat quod indè percipit* (*b*): Si autem hoc non faciant, cogi poſſunt ad id fidelitèr exequendum, juxtà canonicas ſanctiones, non ideò tamen licitè arctari valent ad reſidentiam perſonalem, quam eorum beneficia non exigunt.

(b) *S. Antonin. Sum. par. 3 tit. 15. c. 1. §. 13.*

11. Intèr labores quoquè Clericorum, beneficia merè ſimplicia poſſidentium, hìc poſſet non incongruè computari debitum ſervandi cælibatum, & ab ipſis etiam nuptiis alioquin juſtiſſimis abſtinendi, quas nulli laicorum ſacra lex voluit eſſe prohibitas. Ad hæc nonnè labor eſt, vel pars, aut ſpecies laboris, obligatio multa peragendi, ad eccleſiaſticam diſciplinam ſpectantia, & à multis aliis abſtinendi, ad quæ laici non tenentur, & quæ in eis reſpectivè tolerantur, vel permittuntur, in Clericis verò puniuntur. Hęc, inquam, intèr horum labores poſſent non incongruè computari, ſed quià communia ſunt cunctis Clericis, tum beneficia merè ſimplicia poſſidentibus, tùm eiſdem carentibus; ſufficiat ipſamet attigiſſe. Addentes quod demùm ſatis laborant Clerici beneficiis merè ſimplicibus decorati, ſi Horas Canonicas piè, ac devotè recitent; quippè hoc ipſum opus pſallendi eſt opus laborioſum, congruâ mercede dignum, ſine quâ nemo tenetur ad hujuſmodi pſalmodiam, prouti de facto Clericus carens ordine ſacro, vel beneficium habens, ſed reditibus denudatum, ad Horas Canonicas perſolvendas nullatenùs obligatur (*c*), quià beneficium datur propter officium (*d*): quià obligatio recitandi pręfatas horas conſurgit ex accepto ſtipendio (*e*): quià juſtum non eſt, quod onus ſuſtineat is, cui mercedis utilitas denegatur (*f*): quià non eſt alligandum os bovi trituranti (*g*): quià tandèm qui altari ſervit, de altari vivere debet (*h*). Et ità Beneficiarii merè ſimplices ſatis laborant, ſi Horas Canonicas, modo, & tempore per Eccleſiam deſignato, perſolvant.

(c) *Gonzal. ad reg. 8 Cancel. gloſ. 55. nu. 27. Garcia p. 3. c. 2. nu. 44. Bonac to. 2. de Hor. Canonic. diſp. 2. qu. 6. pu. 3 num 6.*

(d) *Cap. quia per ambitioſam 15. de reſcript.*

(e) *Sanchez Opuſc. mor. l. 2. cap 2. dub. 66, § ſecunda n. 2.*

(f) *Idem loc. citat. dub. 71. n. 4.*

(g) *1. Corinth. cap. 9 num 9.*

(h) *1. Corinth. c. 9. num. 13.*

(i) *Vid. ſupr. in hoc Tom. c. 20 n 7. 8. 9.*

12. Quod ſi dicas nimium lautam eſſe mercedem, & ſtipendium, centum, ducentum, trecentum, & plurium aureorum pro ſolâ recitatione divini officii; repetimus, quod hæc pro ſolâ recitatione divini officii non dantur, ſed pro aliis quoque oneribus, quæ mox tetigimus. Deindè dicimus, quod labores, & ſtipendia Clericorum non ſunt commenſuranda eodem cubito, & ultrà, quâ menſurantur labores, & ſtipendia famulorum (*i*), ſed eâ proportione, quâ inter ſe configurantur merita, & officia Clericorum, atque opportunitas præbendarum. Videmus duos famulos æquè laborantes, & tamèn unum vix quolibet menſe tres, aut quatuor aureos acquirentem, quià ſervit homini privatæ fortunæ, vel in officio humili: alterum verò adipiſcentem ſingulis menſibus triginta aureos, & ultrà, quià ſervit Principi, vel in officio inſigni: numquid

quid est nimiùm triginta aureorum stipendium pro secundo; quià primi merces quatuor aureos non excedit? Non quarè. Quià si habeatur ratio sortis, quæ contigit secundo, serviendi in officio insigni, vel Principi, cujus servitus viginti aureos mensuales fructificat: invenietur hoc stipendium esse pro illo famulo justum, qui pro alio famulo, serviente in viliori officio, vel apud alium dominum, esset profusissimè exuberans. Perpendamus alia. Videmus, quod figulus totâ die laborans, vix lucratur duos julios. Pictor verò excellens unâ diei horâ laborat, & lucratur viginti aureos. Miles gregarius portat pondus diei, & æstus, vixque paucos asses lucratur. Dux verò exercitus in papilione sedens, lucratur qualibet die multos aureos. Numquid sunt incongruę mercedes istæ adeò dissimiles, personis præmemoratis? Non. Quarè? Quià præmium, & merces non est commensuranda labori materiali, sed exercitio, & personis utrobique operantibus.

13. Itidèm habenda est ratio præbendarum, & dotis earum, dignitatis quoquè Ecclesiarum, & locorum, ac regionum, in quibus sunt. Sunt enim alicubi Beneficia merè simplicia, Canonicatus, Parochiæ, Capellaniæ, Dignitates &c. magis abundantes: alicubi magis inopes. Quid plura. Hæc diversitas occurrit in ipsis Episcopatibus: cernimus enim pauperculum Episcopum vix reditus quingentorum ducatorum quolibet anno percipientem, prout alicubi succedere dicitur in Regno Neapolitano, ubi Episcopatuum nimiam frequentiam conjunctam esse cum paupertate affirmat Cardinalis de Lucâ (*a*). Alterum verò Episcopum percipientem triginta, & quadraginta mille aureos, & ultrà, ut in Siciliâ, Hispaniâ, Germaniâ, & etiam alib. contingit, dignitas autem Episcopalis in utroque est eadem; officium, & onus Episcopale in utroque est idem, & ut optimè declarabat S. Hieronymus ad Evagrium scribens: *Ubicumque fuerit Episcopus, sive Romæ, sive Eugubii; sive Constantinopoli, sive Rhegii; sive Alexandriæ, sive Tanis, ejusdem meriti, ejusdem est & Sacerdotii. Potentia divitiarum, & paupertatis humilitas, vel sublimiorem, vel inferiorem Episcopum non facit. Cæterùm omnes Apostolorum successores sunt* (*b*).

14. Nunquid ergò subtrahenda sunt tot aureorum millia reditus annui Episcopis Siciliæ, Hispaniæ, Germaniæ &c. quià pauperculo Episcopo Regni Neapolitani non fructificat Ecclesia plusquàm quingentos ducatos; & quià congrua portio proventuum Episcopo assignanda, sufficit quod ad mille perveniat? (*c*). Non certè. Quarè? Quià reditus Episcopatuum non mensurandi sunt à solâ quantitate laboris Episcopalis, sed etiam à dotatione jam diù factâ Ecclesiarum, quibus sua jura, sui proventus, sui reditus servari debent intacti. Et cum inter utrumque Episcopum divitem, & pauperem, æqualis debeat esse solicitudo, & labor Episcopalis; hoc ampliùs habebit ditior Episcopus suprà pauperiorem, quod ditior plùs tenebitur de superfluis congruo suo statui in usus pios, atque in subsidium pauperum erogare (*d*). Ac uti declamabat è Vaticano throno S. Pontifex Gregorius: *qui plùs cæteris in hoc mundo accepisse aliquid cernitur ab auctore mundi; graviùs indè judicabitur* (*e*).

15. Totus autem hic sermo congruè adaptetur Beneficiariis merè simplicibus, & argumenti habebitur dissolutio. Nàm sive beneficia, quæ ab his possidentur, quinquaginta aureos, exempli gratia, fructificent, sive mille; Beneficiarii prætèr ea, quæ diximus num. 9. 10. & 11. ad nullum alium adstringuntur laborem, quàm ad solas Horas Canonicas persolvendas; pro quibus tametsi congruum stipendium sint quinquaginta aurei in Clerico mediocris conditionis, qui tantundèm solummodò percipit; in alio tamen altioris ordinis, qui mille percipit, non sunt congruum stipendium quinquaginta, sed mille, tùm ratione dignitatis, ac meriti personæ, illo beneficio insignitæ, tum ratione præbendæ; quæ cum sit ditioribus reditibus decorata, non ei debent detrahi proventus, quos à suâ fundatione est sortita. Hæc nihilominùs differentia inter utrumque Beneficiarium

(a) *Card. de Luc. annot. ad Conc. Trid. cap. 1. n. 11.*

(b) *S Hier. epist. 85. ad Evagr. tom. 1.*

(c) *Conc. Trid. sess. 24. cap. 13. de refor.*

(d) *Conc. Trid. sess. 25 cap. 1. Soto de just. qu. 4. art. 3 Bonac. to. 1. de oblig. benef. disp. 4. pun. 2. n. 2.*

(e) *S. Gregor. homil. 9. in Evangel.*

rium intercedet, quod qui habet tantummodò quinquaginta aureos, ad suum victum necessarios, ad nihil aliud præter sacram psalmodiam tenebitur; qui verò mille percipit; præter Horas Canonicas, ad multas etiam tenebitur eleemosynas, & opera pia exercenda de iisdem beneficii fructibus, qui congruo suo statui sunt superflui (*a*). Hæcque si adimplet, satisfacit obligationi suæ: Si verò non adimplet; rationem Deo reddet suæ omissionis: non tamen adeò superaddendum est illi onus residentiæ, quod non habet: nec est gravandum beneficium onere insolito, quià Beneficiarius illius fructibus abutatur.

(a) *Azorius pa. 2. lib 7. c 8. q. 10. Laym. lib. 4. tr. 2. c. 3. n. 1. Navar. de redit. monit. 4. qu. 3. Bonac. loc. cit.*

16. In quâ congruitate, & superfluitate assignandâ, non potest quantitas imprevaricabilis assignari, quippè habenda est ratio qualitatis, & dignitatis personæ, loci quoque, temporis, & earum contingentiarum, quæ occurrere possunt, & differentiam exigere. Scientiâ namque, & insigni nobilitate fulgentibus, major quantitas debetur (*b*): hujusmodi etenim conditionis viri non sunt cogendi vivere cibo pauperum (*c*). Major quoque portio necessaria est in Civitate, quàm in villâ: uberior in Civitate præcipuâ, quàm in mediocri: Lautior in loco, ubi est aula Regis, quàm ubi deest. Opulentior demùm, ubi est annonæ inopia, quàm ubi est ejus ubertas (*d*). Sicut enim non est par omnium conditio; Ità justum non est, ut æqua sit omnium in expertis sibi occurrentibus modificatio, & mensura.

(b) *Cap. de multa de præbend.*

(c) *Cap. non cogat. dist. 41.*

(d) *Bonac. loc citat. num 7. cum aliis ab eo allegat.*

17. Porrò aliqui, & quidèm optimæ notæ Doctores (*e*), in assignandâ quantitate cuilibet Beneficiario sufficiente, ait Bonacina: *hanc rationem habuerunt, ut videlicèt pro Beneficiario infimæ fortis ea quantitas sufficiat, quà ipse, famulus unus, coquus, & equus ali possit. Prò Beneficiario Doctore, aut simili, ea quantitas sot sit, quà ipse, famuli duo, coquus, & equus, juxta patriæ morem, sustentari queat. Prò Beneficiario nobiliori ea quantitas ad victum assignetur, qua ipse famuli tres, vel quatuor, equi duo, cum curru, coquo, & rhedario ali possit, & sic de cæteris, habità ratione qualitatis personæ, aliarumque circumstantiarum (nomine victus, & sustentationis accepitur id, quo Beneficiarius indiget, ad sè, familiamque suam honestè sustentandam, ut sunt cibus, vestitus, habitatio, & medicinæ) Cardinalibus verò aliqui Doctores mille aureos in singulos menses sufficere arbitrantur, exceptis Cardinalibus Principibus, & Nepotibus Summorum Pontificum, à quibus mille aureos in singulas hebdomadas ad sui, & familiæ sustentationem tutâ conscientiâ insumi posse nonnulli Doctores arbitrantur. Ego verò hanc rem arbitrio boni, & prudentis viri definiendam censeo; spectatis circumstantiis &c. Observandum tamèn censeo, partem, seu quotam, quæ cuiquam assignari potest; ad congruam vitæ sustentationem, non consistere in indivisibili, sed latitudinem habere: Sicut enim pro rè vendibili triplex pretium constituitur, infimum, medium, & supremum, quorum quodlibet est justum, ità eàdem ferè proportione in constituendâ fructuum parte pro congruâ Beneficiarii sustentatione ratiocinari possumus: quamobrèm si trecenti nummi aurei, exempli gratia, sunt infima quantitas ad congruam Beneficiarii, & ipsius familiæ sustentationem; trecentos, & quinquaginta dicimus esse mediam, quadringentos supremam quantitatem: consequentèr Beneficiarius potest quadringentos nummos ad sui, suæque familiæ sustentationem expendere, & si aliquid parce vivendo ex quadringentis subtrahas, & trecentos ex: gr: in se, familiàque sustentandâ solùm insumas, reliquos centum ad sui libitum disponere potest, quia liberam illorum habes administrationem, & dominium. Ideò si Beneficiarius ex beneficio mille nummos aureos ex:gr. colligit, & quadringenti solùm sufficiunt ad ipsum, & ad ipsius familiam alendam, non potest sexcentos, qui congruæ sustentationi supersunt, pro suo arbitratu distribuere, cum illam tantummodò partem ad libitum expendere possit, quę congruæ suæ sustentationi respondet, reliquam verò &c. in pios usus erogare debes* (*f*).

(e) *Navar de Orat. in Miscel. 16. num. 7. Azor. p. 2. l. 6. c. 10 qu. 9. Filliuc. to. 2. tr. 41. cap. 7 qu. 4. n. 20.*

(f) *Bonac. to. 2. de oblig benef. disp 4 pu. 2. num 8 f. 748.*

18. Serviunt insupèr satis Beneficiarii, si in aliquâ orbis parte opera bona

exer-

exerceant in servitio alicujus Ecclesiæ, quippè ut suprà tetigimus, omnes Ecclesiæ una Ecclesia sunt, *nec altera Romanæ urbis Ecclesia, altera totius orbis existimanda est*, inquit D. Hieronymus. *Et Gallia, & Britanniæ, & Africa, & Persis, & Oriens, & India, & omnes Barbaræ Nationes, unum Christum adorent, unam observant regulam veritatis* (a). Hocque magis verum est si Beneficiarii Romæ morentur, officiis Aulæ Curiæ, vel Sedis Apostolicæ incumbentes, quippè hi servire dicuntur Ecclesiis universis, quatenùs ad Romanam Curiam ex omnibus Orbis partibus fit recursus: & ibi negotia ad totum Orbem pertinentia tractantur, ac expediuntur. Ideò pro ipsius Curiæ servitio interdùm etiam Beneficiarii Curati, & Chorales à residentiæ debito dispensantur (b). Undè inibi famulantes Beneficiarii merè simplices satis laborant, atque Ecclesiæ suæ deservire cognoscantur, dum Ecclesiæ universali deserviunt (c).

(a) S. Hier. epist. 85. ad Evagr. cap. legimus dist. 93.

(b) Cap. cum dilectus 14. de Cler. non resid.

(c) Abb. Panorm. in d. cap. cum dilectus num. 2. not. 2. Barbos. ibid. n. 2.

19. Quibus ità se habentibus, jam retorquetur argumentum adversus Contradictores. Nàm si de jure naturali est, ut mercedem, & stipendium ecclesiasticum, sive beneficia, & eorum reditus percipiant ii, qui in Ecclesiâ operantur, & laborant; cum ex firmatis, multiformitèr laborent, & operentur Beneficiarii merè simplices, divinas laudes debito modo, & tempore persolventes, ac respectivè apud Sedem Apostolicam, vel alibi, officia laudabilia exercentes, ecclesiasticè viventes, studiis literarum incumbentes; & alia, quæ diximus numero 9. 10. & 11. adimplentes; sequitur, esse de jure naturali, quod reditus ipsos assequantur, & suos faciant, quantumvis apud peculiares illas Ecclesias nullatenùs allaborent, in quibus eorum erecta sunt beneficia; Et ità intelligendus est textus Canonis, ex adverso, in Objectione allegatus (d), si ad significanda beneficia merè simplicia pertrahatur, quamquàm rè verâ non de hujusce speciei beneficiis sermonem habeat, sed de Choralibus, & Curatis, aliove titulo residentialibus.

(d) Cap. cum secundum 16. de præbend.

20. Cæterum quantum ad id quod dicitur, esse *de jure naturali*, ut Beneficiarii merè simplices resideant personalitèr, & ministrent apud Ecclesias suorum beneficiorum, attendendum est, quod jus naturale est conceptio, naturalitèr indita homini, quâ ipse dirigitur ad convenienter agendum in propriis actionibus (e), seu ad ea agenda, quæ rationi consentanea sunt, ad eaque vitanda, & prætermittenda, quæ sunt rationi dissentanea (f): hæcque conceptio provenit à lumine illo divino, intellectui cujuslibet hominis impresso, de quo in psalmis: *signatum est super nos lumen vultus tui Domine &c.* (g). Et in hujusmodi acceptione *jus naturale*, secundum S. Isidorum, *est commune omnium Nationum, eo quod ubique instinctu naturæ, non aliquâ constitutione habeatur* (h). At quià multimodè solet à multis æquivocari, in eis statuendis, quæ rè verâ juris positivi sunt, cum tamen exaggerentur esse juris naturalis, operæ pretium ducimus hìc inserere quædam, à Ludovico Molinâ, prout sequitur, exarata.

(e) S. Thom. 1. 2. qu. 91. art. 2. & qu. 96. art. 2. ad 3. ac alibi.

(f) Natal. Alex. Theol. Dogm tom 9. l. 4. c. 1. art. 1. § 2.

(g) Psalm. 4. num. 7.

(h) S. Isidor. libr. Origin c. 6.

21. *Regula*, inquit, *generalis ad dignoscendum, nàm aliquid ad jus naturale, an ad positivum pertineat, hæc est. Si obligatio oritur à naturâ rei, quæ præcipitur, aut prohibetur, quià videlicèt in se est necessaria ut fiat, ut est subvenire extremè indigenti: vel quià in se est illicita, & mala, ut furari, adulterari, mentiri; tùnc præceptio, aut prohibitio pertinet ad jus naturale. Si verò obligatio non oritur à naturâ rei, quæ præcipitur, aut prohibetur, sed à præcepto, & voluntate prohibentis, esto ex parte rei sit congruitas, & exigentia quædam, ut præcipiatur, aut prohibeatur; pertinet ad jus positivum. Ejusmodi sunt jejunium quadragesimæ, confessio annua, susceptio baptismi &c.* (i). *Quià ergò jus naturale à rerum ipsarum naturis, quæ præcepta, aut prohibita sunt, oritur, eo quod in sè illicitæ, aut necessariæ sint ut fiant, si virtus salva debeat consistere; natura verò quemadmodùm indidit nobis semina quædam* ad

(i) Ludovic. Molina de just. & jur. to. 1. tr. 1 disp. 4 n 3.

ad cognoscendum ex rerum ipsarum naturis veritates speculativas non solùm principiorum, sed etiàm conclusionum, quæ ex ipsis deducuntur; sic quoque dedit igniculos ad cognoscendas ex naturis earundem rerum veritates practicas, non solùm principiorum, sed etiam conclusionum, quæ ex eis deducuntur; indè oritur, ut dici consueverit jus naturale esse, quod natura ipsa nos docet. Adverte tamèn naturam non ità distinctè nos docere ea, quę juris sunt naturalis, quin in deducendis aliquibus conclusionibus ex principiis, facile error surrepat, præsertìm quando conclusiones ejusmodi remotè, obscurèque ex primis principiis colliguntur: quo fit, ut circà ea, quæ juris sunt naturalis, error possit aliquandò evenire.

22. Prosequitur Molina eloquium suum, dicens: *Dubium tamen est circà rem præsentem, an ea, quæ juris sunt naturalis, possint aliquando ità mutari, ut esse desinant de jure naturali. At quod respondent Aristoteles 5. Ethic. cap. 7. & D. Thomas 2. 2. qu. 57. art. 2. ad primum posse interdùm mutari: non tamen omnia, sed aliqua. Ut enim inter res naturales quædam sunt necessariæ omninò, quæ variationem non patiuntur, ut ignis ità est calidus, ut esse nequeat frigidus, & homo suaptè naturâ ità vim habet ad intelligendum, ut nequeat eâ privari: & quædam sunt ità suaptè naturales, ut possint aliquandò alitèr se habere, sicut licèt dextera manus naturalitèr fortior sit quàm sinistra; interdùm tamen sinistra evadit fortior, quàm dextera; ità in rebus moralibus; quędam sunt de jure naturali ejus conditionis, ut nequeant non esse, cujusmodi sunt, quæ in Decalogo præcipiuntur, eo modo quo præcipiuntur, in quæ sic spectata nè divinâ quidem potentiâ cadit dispensatio, ut 1. 2. qu. 100. ar. 8. latè ostendimus. Alia verò ità sunt de jure naturali, ut possint aliquandò deficere, & non esse de jure naturali. Hòc modo licèt reddere depositum sit de jure naturali, si tamen rei depositæ dominus in furiam incidat, periculumque sit, ne sè, vel alium eâ interficiat, de jure naturali est contrarium, nempè dum periculum illud imminet, rem depositam ei non reddere.*

23. *Est tamèn notandum latissimum discrimen intèr variationem eorum, quæ sunt de jure naturali, & eorum, quæ sunt de jure positivo. Variatio namque eorum, quæ sunt de jure naturali, non evenit propter variationem, aut mutationem, quæ in lege naturali fiat, sed proptèr adventum circumstantiæ, quę extrahit objectum à numero eorum, quæ lex ea comprehendebat: quarè fit sine ullâ dispensatione, aut mutatione legis, lumine intellectus dictante, & interpretante, quod persistente lege in se, ut anteà erat, non intelligatur in eo eventu, talique superveniente circumstantiâ. Nequè enim unquàm de jure naturali fuit ut ensis depositus redderetur furioso illum petenti, quin potiùs contrarium semper naturale jus præcepit. Undè efficitur, ut universim verum sit id, quod est de jure naturali eo pacto, quo objectivè censetur esse juris naturalis, ubique, & apud omnes habere eandem vim, ut Aristoteles 5. Ethic. cap. 7. definivit. Variatio autem eorum, quæ sunt de jure positivo, evenire potest non solùm factâ variatione ex parte objecti, ut si is, qui die Veneris à carnibus abstinere tenebatur, in febrim incidat; Sed etiam factâ mutatione, & variatione in ipsâ lege, eam abrogando omninò, aut in eâ dispensando. Cum enim obligatio illius non ex naturâ objecti, sed ex voluntate pendeat legislatoris; pro illius arbitrio eam abrogantis, aut in eâ dispensantis; desinit vel omninò, vel ex parte obligare. Quo fit ut meritò Aristoteles loco citato ea quæ juris sunt positivi mensuris vini, aut tritici comparaverit, quę pro hominum arbitrio mutantur, nequè sunt eadem apud omnes. Prędictis si adjungas positivum jus, hominumque voluntatem posse interdùm proponere ex parte objecti circumstantiam, quâ id quod seclusâ tali circumstantiâ esset juris naturalis, desinat ad jus naturale pertinere: intelliges multa, quę aliquibus solent multum negotii facessere &c. Exemplum accomodatum habemus in lege præscriptionis, quâ ei qui bonâ fide possedit aliquod alienum tanto tempore dato ad præscribendum, fas est transacto eo tempore retinere illud, esto*

sciat

sciat fuisse alienum, quod tamen seclusâ lege præscriptionis, esset contrà jus naturale &c. Nàm *Princeps potestatem habens jure naturali spogliandi subditos dominio rerum suarum, illudque in alios transferendi, quando id bono Reipublicę viderit expedire; eo ipso quod ad rescindendas lites, & quasi in pœnam negligentię propriorum dominorum, nè id inposterùm publicam tranquillitatem turbaret, legem justam præscriptionis condidit, quà statuit, ut qui bonâ fide rem aliquam certo quodam tempore possideret, compararet dominium illius, priorque dominus illud amitteret; apposuit circumstantiam ex parte objecti, qua id quod seclusâ eâ lege esset alienum, ac proindè cujus retentio esset contrà jus naturale, stante eâ lege, neque alienum sit, neque illius retentio sit contrà jus naturale (a).*

24. Ex toto ergò ratiocinio Molinæ patet, quod residere personalitèr apud Ecclesias, in quibus erecta sunt beneficia merè simplicia, non incumbit de jure naturali Beneficiariis, tùm quià ex naturâ rei residentia non est necessaria ut ibi fiat: tùm etiam quià ejus omissio naturalitèr non est illicita: cum de facto per multa sæcula, & chiliadas annorum, hæc residentia nullibi fiat, nullibi per totam Ecclesiam observetur, à nullo tandèm ejus omissio pro rè illicitâ reputetur. Et quatenùs etiam per hypothesim ipsa residentia in præfatis Beneficiariis esset de jure naturali, tamèn esset de illo genere rerum juris naturalis, quæ variationem admittunt, & ità à suâ conditione deficere possunt, ut cessent esse de jure naturali, propter circumstantias extrahentes ipsam residentiam à numero earum rerum, quas lex naturalis comprehendit, uti Molina exemplificat de deposito (b).

25. Vel esset de illo genere rerum juris naturalis, quæ jus positivum humanum efficere potest, uti liceant ob aliquam circumstantiam appositam ex parte objecti, quantumlibet secluso tali humano jure, & circumstantiâ, esset contrà jus natutale: uti succedit in præscriptione, quâ possessor bonæ fidei retinere potest rem alienam, quam retinere, seclusâ dictâ præscriptione per tempus à lege definitum productâ, esset contrà jus naturale (c). Cujus præscriptionis indulto sine dubio gaudet immunitas Beneficiariorum merè simplicium ab onere servitii personalis, & residentiæ: cum nedùm per tempus ad præscriptionem necessarium, sed etiam per tempus decies, & quindecies prolixius, bonâ fide, atque observantiâ per totum orbem jugitèr frequentatâ, eâdem immunitate, & exemptione potiti sint: quarè toto negotio sincero intuitu considerato enitescit, quod residentia, & personale servitium in præfatis Beneficiariis merè simplicibus, nec est, nec esse dici debet de jure naturali, uti perperàm contenditur ex adverso.

(a) *Ludov. Molina ubi supr. usque ad n. 7.*

(b) *Idem Molina loco cit. n. 3. in fin.*

(c) *Ipsemet. Molina loc. cit. n. 7.*

CAPUT XXVI.

In quo expenditur SEXTA OBJECTIO, *proposita ex quibusdam Auctoribus, contendentibus esse de Jure Naturali, quod Beneficiarii merè simplices Residentiæ, & Servitii personalis onere constringantur.*

SUMMARIUM.

1 Sexta Objectio *ex Auctoribus contendentibus esse de jure naturali residentiam Beneficiariorum merè simplicium.*

2 *Mens Auctorum haberi non potest ex frustulo illorum doctrinæ, sed ex totâ summâ eorum, quæ scripserunt. Claudius de là Place quid verè sentiat de hâc exemptione Beneficiariorum merè simplicium.*

3 *Ubi Auctor hîc favere videtur Contradictoribus, loquitur non ut Theologus, sed ut Declamator, ea, quæ majorem perfectionem continent, proponens.*

4 *Etiàm Sancti Patres interdùm talia declamatoriè protulerunt, quæ in rigore Theologico non subsistunt. Ponitur exemplum Sancti Joannis Chrysostomi. De là Place declamatoriè loquitur.*

5 *Claudius de là Place vult Beneficiarios simplices ad residentiam teneri eâ ipsâ lege naturæ, quâ tenentur possidentes beneficia duplicia, & curata.*

6 *Ex instrumentis fundationum colligendum censet onus residentiæ: quod si instrumenta sunt perdita, ad conjecturas recurratur.*

7 *Conjecturas indigitat hic Auctor, ex quibus deduci debeat mentem Fundatorum fuisse, ut Beneficiarii merè simplices in tali loco resideant.*

8 *Ex titulis Abbatum, Prioratuum &c. deducitur beneficia illa exigere residentiam. Sunt tamen causæ legitimæ justificantes absentiam.*

9 *Se profitetur idem Claudius non esse primum Auctorem hujus opinionis, excludentis immunitatem Beneficiariorum merè simplicium à debito residentiæ.*

10 *Consuetudinem non residendi asserit nullatenùs excusare, quià contrà jus divinum, & naturale non potest consuetudo prævalere.*

11 *Consuetudinem hanc ait esse corruptelam, frustràque rationi opponi consuetudinem, & Beneficiarios simplices non residendo esse in peccato.*

12 *Eos contrà jus naturale, ait peccare in materiâ gravi. Iste tamen Auctor non theologicè, sed emphaticè, ac declamatoriè loquitur.*

13 *Doctori dubitativè loquenti non defertur: vel qui sibi contradicit, vel cum suppositis falsis effatur, nullatenùs est attendendus.*

14 *De rebus ille semper meliùs judicat, qui est in illis expertus. Agesilai responsio Philosopho eum carpenti de quadam rè.*

15 *Quid de Cardinali Balve, militaria tractante, dixerit armorum Dux. Judicium de rebus dandum est à viris, in ipsis rebus expertis.*

16 *Semper in Ecclesiâ fuerunt Clerici probi, veritati, & justitiæ, proprium interesse postponentes. Trajanus ensem Tribuno præbens, quid dixerit?*

17 *Claudius de là Place, fuit etiam in sensu, quod habens de proprio patrimonio, non possit de reditibus ecclesiasticis vivere, contrà omnia jura id admittentia.*

18. *Tantùm valent dicta Doctorum, quantùm rationes, quibus innituntur. Quid sibi velit hoc, quod beneficium datur propter officium?*

19 *Voluntas Fundatorum non spernitur, sed servatur à Beneficiariis merè simplicibus, qui non resident. Nèc jus naturæ in hoc violatur.*

20 *Claudius de là Place exilibus innititur fundamentis, supponit quod probandum est, tollitque differentiam, quæ est inter beneficia diversa.*

21 *Opinio dicti Claudii caret probabilitate tàm intrinsecâ, tàm extrinsecâ, estque singularis.*

22 *Est demùm illius opinio contrà communem. Cur autem omnium doctrina illius opinioni est postponenda?*

23 *Non omni opinioni adhærendum est, sed illi, quæ habet pro se legem, & consuetudinem. Ab opinione communi recedere non licet.*

24 *Opinio Claudii de là Place non est magis tuta: Et quatenùs etiam esset magis tuta, non ideò est necesse illam sequi.*

25 *Censuit D. Bonaventura debere eum, qui peccavit, statim confiteri, & hoc est tutius: non tamen ideò sic facere necesse est.*

26 *Si non est certum, quod Beneficiarii curati, & chorales teneantur ad residentiam de jure naturali, minus certum est de Beneficiariis simplicibus.*

27 *Bernardus Van-Espen ex adverso allegatus dubitativè loquitur, & consultivè: illiusque verba alioquin parùm ad rem faciunt.*

28 *Nonnisi conjecturalitèr loquitur Van-Espen, & satisfit ejus doctrinæ per Beneficiarios merè simplices etiam non residendo.*

29 *Beneficia simplicia, idest choralia, vel similia, prout contradistinguuntur à duplicibus, alia exigunt residentiam præcisam, alia causativam.*

30 *Innuit Van-Espen beneficia merè simplicia esse à residentiæ debito exempta. Non standum est iis, quæ Concilium in votis habuit, sed quæ decrevit.*

31 *Van-Espen admittens distinctionem inter beneficia residentialia, & merè simplicia, non favet profectò Contradictoribus.*

32 *Doctrinę du-Hamel ex dictis est satisfactum: In Beneficiariis merè simplicibus non est electa industria personæ, ut in residentialibus.*

1. RGUUNT *sexto loco* Contradictores ex pluribus Auctoribus, contendentibus, esse *de jure naturali*, quod Beneficiarii merè simplices, onus habeant servitii personalis, & residentiæ apud Ecclesias, in quibus eorum erecta sunt beneficia. Et pręsertim Claudius de là Place, verbis plenis stomachi, & querelarum excandescit, quod *quasi jure publico contrà jus naturæ, justitiam, & religionem testamentorum putetur fraudem impunè coràm Deo fieri piæ, & sacrosanctæ illorum voluntati, ut doceatur, in beneficiis, per corruptionem disciplinæ ecclesiasticæ, & violatam fidelibus defunctis fidem, dum ignaviæ, & cupiditati nostræ mos geritur, ex duplicibus, novâ nomenclaturâ, simplicibus factis, nullam residentiam requiri, sed tantùm ut ubivis breviarium Beneficiarius utcumque recitet, esse satis. Id verò nemo vir bonus, & sapiens, spectatis superioribus tabulis, & juris naturæ argumentis, æquo animo ferre potest &c.* (*a*). In eandem sententiam it Zegerus Bernardus Van-Espen (*b*), Du-Hamel (*c*), & alii. Ergò, inquiunt Contradictores, de jure naturali est, quod Beneficiarii merè simplices sint residentię personalis onere adstricti.

(a) *Claud la Plac. de singul. benef. c. 3. § 2. argum. 3.*
(b) *Van-Espen. jur. Eccl univ. p. 2. tit. 18. num. 23.*
(c) *Du-Hamel. de præcept. decal. l. 2. c. 3. num. 3.*

2. Respondetur *primò*, opinionem Doctorum non esse desumendam ex frustulis, & fragmentis earum rerum, quas scripserunt, sed ex toto simul complexu illorum doctrinæ, conferendo priùs scripta cum posteriùs dictatis, & alterum eorum cum altero concordando: alioquin nedùm vera mens Auctorum nunquàm habebitur, sed & Auctores ad id firmasse pertrahentur, quod rè verâ nunquàm

sen-

sunserunt. Porrò Claudius de là Place ex adverso allegatus, rotundis literis contrarium docet eorum, quæ dixisse proponuntur, dum paulò anteà talitèr est locutus: *Ex ejusdem conditionis necessitate sequitur 2. omnia beneficia sub gravi peccato ad residentiam obligare (exceptis fortè quibusdam beneficiis simplicibus, de quâ exceptione mox dicemus) quotquot videlicèt onus impositum habent, quod per se ipsos Beneficiarii exercere debeant, in loco, ut ità dicam majorum, hoc est in suo quisque beneficio* (a). Vides quod Auctor loco in Objectione posito, non loquitur de beneficiis merè simplicibus, sed de curatis, & choralibus, sive aliâ ratione residentialibus; quâ de rè ne dubium oriri posset, subjungit immediatè; *Talia sunt beneficia curata &c. Canonicatus, & Præbendæ omnes in Ecclesiis Cathedralibus, & Collegiatis constitutæ &c.* (b). Quæ beneficia, utpotè residentialia, id exposcunt, ut eorum possessores ad servitium personale, & residentiam teneantur; declaratque ipse Auctor disertè, quod ab hoc onere excipiuntur beneficia simplicia.

(a) *Claud. de la Plac. loc. cit. c. 3. §. 2. arg. 1. num. 4.*

(b) *Idem loco citat.*

3. Undè patet eum optimè agnovisse veritatem, & justitiam ipsius exceptionis, & quod in eâ fuit, vel rationabilitèr in eâ debuit esse opinione, quæ immunitati Beneficiariorum merè simplicium favet ab onere residentiæ, dùm de beneficiis agens, ad eam obligatis, beneficia simplicia excepit expressissimè à talis debiti servitute, quod non faceret, si res ità non esset. Nihil relevante quod successivè, introducto de ipsis beneficiis merè simplicibus ratiocinio, multa cumulet, plura exaggeret, nihil non introducat, utcumque suo intentui favens, ut si possit, velit etiam Beneficiarios merè simplices residentiæ personalis laqueis implicare. Nàm ex toto illius eloquio, si æquanimitèr ponderetur, liquet, quod ibi severiore quodam spiritu ductus, ac uberrimo zelo incitatus, per excessum quodammodò locutus est, more declamatoris, prędicatoris, sermocinatoris, emphaticè perorantis, nec talia proferentis, quę pondus, & nervum contineant Theologicæ veritatis, in praxi necessariò sequendæ, sed quæ majorem perfectionem insinuent, ab iis observandam, qui ferventiori spiritu ad rigorem propendunt. Quâ in rè honoranda est sic agentium devotio, laudanda pietas, celebrandus animi fervor: sed neque illorum facta, neque scripta, dant regulam ab universis Christifidelibus imprevaricabilitèr observandam.

4. Accidit hoc non solùm in Doctoribus nostræ ætatis, sed etiam in Sanctis Patribus, qui, ut observat Vincentius Lirinensis, talia quandòque in suis scriptis, declamatoriè, atque concionatoriè protulerunt, quæ in rigore non subsistunt, nec sunt in eo sensu emphatico intelligenda, quem præseferunt, uti tamquàm ex zelo quodam, & hyperbolicè dicta: *Sic verbi gratia dùm S. Joannes Chrysostomus suum concionando hortatur populum ad assiduam Sacræ Scripturæ lectionem; non est voluisse censendus, sicut eum voluisse perperàm censent nostri temporis Hæretici, ut omnes indiscriminatìm etiam indocti, & instabiles, etiam rudes, & ignaræ mulierculæ, Divinæ Scripturæ vacarent, sub pœnâ salutis &c.* Sed eam legendam voluit *à sapientibus, & peritis, audiendam verò ab aliis rudibus, & indoctis: vel si legendam, cum debitâ licentiâ legendam* (c). Alibi alios Patres, qui aliquandò per excessum locuti sunt, notavimus (d): Illùc Lectorem remittimus. Itàque dicimus, quod Claudius de là Place non Theologicè, neque Legalitèr, & Doctrinalitèr locutus est, sed declamatoriè, & per excessum, quando gestiit onus residentiæ merè simplicibus Beneficiariis ingerere: Quod inferiùs etiam cernemus alio in loco Auctorem hunc peregisse (e). Interim verò ne videamur illi perperàm imputare; audiat benignus lector illius verba, fortè aliquantò prolixa, sed hic per extensum necessariò referenda.

(c) *Petrus Annati Appar. ad posit. Theol. lib. 4. art. 4. n. 4. f. 263.*

(d) *Vid. supr. tom. 3. cap. 4. n. 13. & cap. 11. n. 1. 2. 3.*

(e) *Vid. infrà in hoc tom. cap. 38. à n. 17.*

5. *De beneficiis simplicibus videndum modò est, quorum exceptionem diximus fortè faciendam à generali sententiâ de obligatione sub gravi peccato ad residentiam, & officium personale omnium Beneficiariorum. Hic verò interpello fidem, & æquitatem lectorum sapientium, modò non sint ex eorum numero, qui simplicia*

hujus-

hujusmodi beneficia habeant , & hoc ipso quod vulgò ad residentiam nullam, & ad aliud nullum præterquam, Breviarii privatim recitandi munus pro fructibus, & bonis perceptis obligari putentur, in eorum vel ambitione, & cupiditate adhùc avidè inhiant, vel beatâ possessione mollitèr, & delicatè incubant; Stulti, illius divitis in morem, qui dixerat animæ suę, anima habes multa bona posita in annos plurimos: requiesce, comede, bibe, epulare. Tales enim Judices recuso; qui in reatu eodem sunt: qui nolunt ad residendum, & Deo, atque Ecclesiæ beneficiis suis serviendum, ratione ullâ, sermone ullo adigi. Existimo autèm, dato mihi quovis Judice idoneo, nec præjudicati quidquam in contrarium adferente, idem planè convinci, & comprobari posse de beneficiis omnibus curam animarum non habentibus, sive ut vocant simplicibus, puta Abbatiis in commendam perpetuam datis, Prioratibus, Capellaniis, & aliis similibus: quod de Canonicatibus, & beneficiis duplicibus, & curatis est demonstratum, eâdem nimirùm ratione, & lege naturę pro utrisque militante, quàm ex pactis, conventisque fundationum, & fide, & munere necessario Beneficiariorum repetivimus, statuentes, nemine reclamante beneficium dari propter officium, quale cujuscumque esse debeat, non solùm lege illâ, sive consuetudine ecclesiasticâ Breviarii recitandi definitur, continetur-que, ad quam Pius V. Bullâ suâ 138. quam suprà citavimus, Præstimonia, Prę-stimonialesque portiones (cujusmodi multa esse in Hispaniâ Scriptores testantur, & conferuntur, ut plurimùm Clericis adolescentibus ad prosequenda studia literarum, vel in subsidium Terræ Sanctæ, ut ait Rebuffus, & sicut portiones quædam fructuum ab ecclesiasticis reditibus abstractæ) & qualiacumque alia beneficia, etiam nullum omninò (tale videlicèt) habentia; cum aliis omnibus beneficiis obligari voluit, obligavitque; verùm etiàm altero, eoque primario statuto conventionum, & conditionum, quibus ipsa beneficia fundata sunt: & Ecclesię, prò Beneficiariis stipulanti, ex pacto, conventoque donatione, vel legato, data, atque accepta fuerunt (a).

(a) Claud. de la Plac. de Clericor. Sanctimonia opusc. 1. de necess. unius uni Clerico ecclesiastici benef. singular. c. 3. § 2. argum. 3.

6. *Perquirantur itàque, & exhibeantur instrumenta ipsa fundationum beneficii cujuscumque simplicis: recitentur illa, & perspiciantur. Quis dubitat ex his talibus, ac monumentis publicis, apertè constiturum esse de voluntate Fundatorum, & certo ministerio ecclesiastico Beneficiariis istis præscripto, & constituto: certisque in locis, aut illis certè ipsis locis præstando, fidelitèr explendo; ubi prædicta bona pii Fundatores in stipendium hujus muneris, atque ministerii juxtà se, & in ædificationem regionis suæ, urbis, aut pagi, perpetuò assignata, atque attributa voluerunt? Sed estò, deperdita nonnulla, aut combusta sint instrumenta illa, & tabulæ fundationis beneficiorum simplicium (quod pro afferendâ quidem residentiâ, muneribusque ecclesiasticis per se ipsos exercendis, vellent Beneficiarii fortè non pauci ubiquè ità esse: prò enumeratione prędiorum, bonorumque recuperandorum, si quæ fuerint adempta, profectò nollent) utamur eâdem viâ, ad istam voluntatis Fundatorum notitiam, munerisque sui, ac ministerii legem, & conditionem investigandam; quâ Jurisconsulti tradunt perveniri ad internoscendum in dubio de quibusdam bonis Ecclesiæ, an Ecclesiastica sint, atque ad Clericos, tamquàm beneficia pertineant, an solùm ad laicos homines, quibus fruenda conceduntur, ob munera, laboresque certos ab ipsis exequendos, puta ob nolarum ænearum pulsationem, & alia huic similia ministeria, quæ non dicuntur propriè beneficia ecclesiastica.*

7. *Quotiès dubitatur (inquit Duarenus) an reditus illi ad spirituale, sacrumque ministerium constituti, destinatique sint, nec ne? quid facti quæstio est magis, quàm juris, vulgò traditum est, ad signa, notas, & conjecturas recurrendum esse. Itàque si Basilica, sive ædes sacra, altare, tintinabulum, cœmeterium, & alia id genus, in eo, de quo quæritur, loco reperiantur. Sacrum, ac spirituale beneficium esse judicabimus, nisi contrarium appareat. Perspiciamus rudera prędii ipsius ecclesiastici (de quo nullo jàm modo dubitatur, quin sit beneficium, sa-*

criique

ejuſque miniſterii fundus, & poſſeſſio) an non ibi ædes ſacra fuerit, vel ſacellum, & vicina domus, quam incalendam ſacro iſtius ædis, ac beneficii miniſtro Fundatores conſtrui curarint: aut ſiquidèm in urbe, in oppido, in vico, vel pago aliquo celebrandi in æde ſacrâ, & Eccleſiâ Parochiali, Collegiatâ, vel hujuſmodi aliqua loci illius, alteriuſve. Hæc ſunt enim ſigna jàm, & monumenta certa, quod Fundatores illic te (beneficiarie ſimplex) ſacris operari, miniſteria tua præſtare, ſtipendia tua mereri voluerint: non in urbibus primariis, in aulâ, in alienis ejuſmodi occupationibus gratioribus, commodioribuſque: quibus certè nemo unquàm affingat, imputetque, quod voluerint illi te ſuis ſtipendiis ſervire, aut commitatum præbere, & de ſuo luxuriari, & ſuperbire, aut tuis certè commodis, ac privatis negotiis (nam minima de malis perſtringo) ſpretâ, & violatâ ſuâ voluntate ſufficere. De ſuo, inquam, quod illi piè ad ſacros uſus Divini cultus, precum, auxiliorum ſpiritualium, bonæ converſationis, exempli, atque ædificationis ſuorum, vel civium, vel ſubditorum, ac vicinorum Deo voverunt, ac dedicarunt: Eccleſia acceptavit, & fore ſemper ſpopondit. Furibus ſemper aliquid excidit ad judicium dixit alicubi Tertullianus; ità ſemper ex ruderibus ipſis prædiorum eccleſiaſticorum, ſimplicibus iſtis Beneficiariis, velint, nolint, relictum eſt pluſquàm ſatis ſignorum, conjecturarum, monumentorum, voluntatis, & conſilii ſuorum Fundatorum, ut in ſuis beneficiis fidem præſtent ſacri ſui miniſterii, atque in id operis aſſidui reſideant, incumbantque.

8. *Quid urgebo nomina, tituloſque Abbatum, Prioratuum, & hujuſmodi, quorum manifeſta ſunt inſtituta prima, pia, religioſa, & reſidentiæ, fidelitatiſque maximæ: undè ad hodiernam demùm licentiam, abuſum, abominationem detorta ſunt, deflexeruntque, non ſanè in melius, atque ad publicam Eccleſiæ utilitatem, & neceſſarium gloriæ divinę bonum, aut ſtudioſiorem curam ovium Chriſti, & pauperum ruſticorum, quibus non eſt, qui frangat panem! Non enim adeò moroſi ſumus, ac difficiles, quin ut juſtâ, eâque valdè neceſſariâ de cauſâ, nonnihil interdùm de voluntate Fundatorum in meliùs commutari agnoſcamus convenire: quin ut etiam fateamur, à reſidentiâ aſſiduâ, perpetuâque reperiri excuſationes, quas Patres Tridentini agnoverunt, habere locum poſſe, & occurrere: Cum, videlicèt, Chriſtiana charitas, urgens neceſſitas, debita obedientia, evidens Eccleſię, vel Reipublicæ utilitas, aliquos nonnunquàm abeſſe poſtulat. Verùm ut impunè, palàm, & publicè voluntati Fundatorum præſcribatur, illudaturque, ut quaſi juri publico contrà jus naturæ, juſtitiam, & religionem teſtamentorum putetur fraudem impunè coràm Deo fieri pię, & ſacroſanctę ipſorum voluntati: ut doceatur in beneficiis, per corruptionem diſciplinę eccleſiaſticę, & violatam fidelibus defunctis fidem; dùm ignavię, & cupiditati noſtrę mos geritur, ex duplicibus novâ nomenclaturâ ſimplicibus factis, nullam reſidentiam requiri; ſed tantùm ut ubivis Breviarium Beneficiarius utcumque recitet, eſſe ſatis: Id verò nemo vir bonus, & ſapiens, ſpectatis ſuperioribus tabulis, & juris naturę argumentis, ęquo animo ferre poteſt: Beneficium enim datur propter officium, & (ex Paulo quoque Apoſtolo) hominis confirmatum Teſtamentum, nemo ſpernit, aut ſuperordinat. Vulgo ſępè lęditur pietas, quemadmodùm proverbiali ſententiâ à ſapientibus celebratum eſt: quid de iſto ingrati animi ſcelere, atque injuriâ Beneficiariorum in pios benefactores ſuos vita functos? Aut abi, aut exuere; inclamat (ingratè) tibi profana antiquitas: aut ſi non abis, ſpartam nactus, hanc exorna; & eſto vir.*

9. *Nec ità ſtatui debere dicimus de neceſſariâ jure naturę in loco beneficii reſidentiâ, oneriſque, ac miniſterii per ſeipſos perſolvendi obligatione, omnibus Beneficiariis, curam animarum non habentibus, quaſi hujus ſententię Auctores ſimus, ſolique Doctores etiam inter modernos. Omnindè enim priſcis Patribus, & veteri Jure Canonico inauditum fuit, ut quiſquam unquàm eſſet ordinatus ad aliquod miniſterium in Eccleſiâ, deque bonis, alicui miniſterio attributis, veſceretur, aut*

ſuſten-

sustentaretur: qui neque in ipso degeret, aut resideret, neque per se ministraret, & officio suo fungeretur. Non ità fascinavit omnes Doctores hujus Sæculi Theologia accomodans, atque assentans, quin viri magni nominis idipsum docuerint; Vasquez id tradidit: Navarrus tradidit: Azor tradidit: cum Angelo, Sylvestro, & aliis à Vasquezio citatis, iisque nobiscum rationibus, eodemque fundamento, ac principio naturali, Beneficium datur propter officium. Nec alii Doctores valdè discrepant; dum dicunt quidem naturalitèr, & fundamentalitèr teneri ad residentiam, & onus beneficii sui per se ipsos persolvendum ex jure positivo, humano, atque ecclesiastico ob institutionem (verbi gratia) recitandi in Choro, & persolvendi divina officia in tali Ecclesiâ, quemadmodùm ex dispositione Juris Canonici, atque adeò etiam Concilii Tridentini definitum, & constitutum habetur. Veruntamèn residentiam, personalemque ministerii sui functionem in suis beneficiis teneri, atque obligari fatentur, ac docent, quia positâ illâ institutione, ac disciplinâ ecclesiasticâ, naturali (inquit) consecutione consurgit obligatio residendi in loco beneficii, ut officio satisfaciant, sicut famulus factâ laborandi cum Domino conventione, jure naturæ tenetur laborare, quamvis primaria obligatio ex humanâ conventione consurgat.

10. *Nec in eo diversam esse rationem Capellanorum, simpliciumque Beneficiariorum, Canonicorum item, Dignitatumque ab habentibus beneficia Curata, nisi quod hi strictiùs obligentur, nempè propter obligationem ex jure divino accedentem naturali, illi tantùm propter obligationem ex jure naturali consurgentem; quodque in his nulla dispensatio, nisi justâ, gravique de causâ, à Summo Pontifice concedi possit, ut illis posse putent: quæ sententia Bonacinæ fuit, & eorum, quos ipse citat: quamquàm argumento Beneficiariorum simplicium respondens, excusationem suo peccato prætexentium ex consuetudine communi, quæ omni memoriâ vetustior sit, quâ dicunt ità in usu esse, ut etiam sinè stimulo conscientiæ omnes beneficia simplicia habentes in illis non resideant; Nobiscum ille cogitur sentire contrà consuetudinem ipsam, sanè pravam, & damnandam, quod minimè excuset, quià juri naturali (inquit) saltem secundariò adversatur: non potest autem induci consuetudo contrà jus naturæ, nisi adsit justa, gravis, & sufficiens causa, cujus gratiâ, & pondere neglectus, & omissio residentiæ compensetur, & cohonestetur. Denique Juri positivo, humano, longâ consuetudine derogari potest: Divino, naturalique non potest. Quarè? Quià non solùm humano jure positivo, sed etiam naturali beneficia simplicia residentiam (ut vidimus) requirunt. Pace tamen Bonacinæ dixerim, & Auctiorum ejus, non magis videri dispensationem dari posse in beneficiis simplicibus, quam duplicibus, sinè justâ, & gravi causâ: nimirùm ex eâ parte, quæ juris est naturalis, & ex virtute Justitiæ obligat, sicut in onere Breviarii, quod non nemo videt.*

11. *Addo verò idem sentiendum esse de hâc consuetudine, quod Concilio Tridentino visum est de simili consuetudine immemoriali sentiendum, prò non residentiâ in gratiam Beneficiariorum Curatorum. Nàm Decreto de residentiâ edito, ubi prohibuit excusationem illam ab Episcopo admitti quovis privilegio, statuto, auctoritate, & consuetudine immemorabili confirmatam: istam potiùs censendam esse corruptelam declaravit, quam consuetudinem. Si quis objecerit nobis (inquit Gullielmus Parisiensis) de Ecclesiis, in quibus non compellitur fieri residentia; dicimus quod non est libertas ex constitutione, & fundatione, sed ex longâ consuetudine, & usurpatâ Clericorum malitiâ. Inobduratam autem istorum Beneficiariorum conscientiam, qui nullo metu tremendorum Dei judiciorum terrentur, rationisque sibi oculum, ac mentem in hac rè, non propter Christum, & charitatem Fundatorum sui beneficii, sed sui dumtaxat commodi gratia excæcarunt; cum B. Cypriano exclamare libet. Consensere jura peccatis, & cæpit licitum esse quod publicum est. Rationem tamen consuetudo impedire non debet (ait idem Martyr) & Dei veritatem, non hominum consuetudinem sequi oportet.*

Deniquè conſuetudo fruſtrà rationi opponitur, quemadmodùm dixit B. Auguſtinus: multò minùs talis corruptela! Diſcant tandem ſe, infideles iſti, atque ingrati Beneficiarii plurales, in gravi peccato eſſe, quod non reſideant, nec perſonali functione miniſterium ſuum præſtent, qui ſtipendia illius per ſe accipere, & abſumere nihil verentur: veritate revelatâ, conſuetudinem ſibi cedere oportet ex B. Auguſtino.

12. Subductis igitur exactè rationibus omnibus de *reſidentia, & functione Beneficiariorum ſimplicium: quià parum noſtra hic intereſt, utrum primariò, an ſecundariò tantùm jure naturæ, ad eam obligentur; alterutro autem adeò ſtrictè obligantur, ut ſinè juſtâ, gravique causâ, diſpenſatio ab eâ nulla valeat: nec ulla quantumcumque longa conſuetudo ipſi præſcribere poſſit. Deniquè tàm ſimplices iſti, quàm duplices Beneficiarii ex hac parte, gravitèr peccant non reſidendo, quià faciunt utrique contrà præceptum juris naturalis in materia gravi: proptereà comprobatam habemus generalem iſtam propoſitionem, omnia beneficia, nequidem ſimplicibus exceptis, ſub gravi ex naturâ ſuâ peccato, obligare ad reſidentiam, perſonalemque miniſterii ſui functionem, ex eo quod beneficium axiomate juris, luminiſque naturalis evidentiſſimo, detur propter officium: Æquè, certè, ac obligantur ad quotidianam recitationem officii eccleſiaſtici, ſivè Breviarii, generali ſententiâ, & propoſitione, ex eodem axiomate confectaria, quemadmodùm exploratum, convictumque à nobis abunde eſt &c.* Hi ſunt ſenſus, hæc verba Claudii de là Place, Contradictorum omnium Achillis: quis autem cordatus vir, ea legens, non deprehendit, Auctorem hunc, ſeveriore quodam raptum ſpiritu, non theologicè, non legalitèr, non doctrinalitèr, ſed emphaticè, declamatoriè, ac piâ quadam exaggeratione per exceſſum eſſe locutum, adeòque illius theoricam nihil prorsùs afficere ad revolvendam praxim totius Chriſtianitatis, contrarium docentis, & oppoſitum ſine ullo peccati ſcrupulo ubilibet obſervantis? Illius motiva per totum præſens opus abundè diſpoſcuimus: undè ſuperfluum erit eiſdem hic minutatim ex ſufflandis iterùm incubare: Nihilominùs,

13. Reſpondetur *ſecundò*, quod ſi Claudius de là Place in mente habuit loqui theologicè, non verò declamatoriè, illius doctrina deficit in pluribus, multaſque patitur exceptiones, quæ ipſi omnem detrahunt firmitatem. Nàm in primis loquitur non conſtantèr, & abſolutè, ſed modo ancipiti, ac dubitativo, ut ex lecturâ patet eorum, quæ ex illius ſcriptis toto huic Capitulo inſeruimus. Doctori autem dubitativè loquenti proculdubiò non defertur (*a*). Nèc poteſt ejus doctrina prævalere adversùs ſententiam plurimorum aliorum firmitèr, & aſſertivè contrarium edocentium. Secundariò Auctor hic ſibi per diametrum contradicit: nam in primo loco excipit Beneficiarios ſimplices ab onere reſidentiæ (*b*), & in ſecundo, totus eſt, ut eos, non minùs ac reſidentiales, ad ſervitium perſonale, ac ad reſidentiam coarctet (*c*). Doctor autem qui ſibi contradicit, nullatenùs eſt attendendus (*d*). Præterea loquitur cum ſuppoſitis valdè inſubſiſtentibus, de quibus in ſequenti reſponſione diffuſiùs. Doctorem autem cum falſis, & inſubſiſtentibus ſuppoſitis procedentem, nullus providus, & ſapiens ſequi tenetur (*e*).

14. Omittimus inſulſam illam proteſtationem, quam innectit, ſe nolle pro Judice habere ullum, qui poſſideat beneficia merè ſimplicia: quo brevi eloquio excludit judicium Cardinalium, Epiſcoporum, Abbatum, & Clericorum majoris, & minoris categoriæ, & ferè omnium illorum, quibus utitur Eccleſia ad judicandas cauſas beneficiales, cum iſti omnes utplurimum beneficiis merè ſimplicibus ſint inſtructi. Quid ergò? Standum ne erit judicio Aſtrologorum, vel Ruricolarum, aut Militum, vel Artificum? Abſit. In judiciis ferendis, ſemper eligendi ſunt homines de rè, quàm judicare debent experti: Undè Poeta: *Navita de ventis, de bobus narrat arator, enumerat Miles vulnera, Paſtor oves.*

Equi-

(a) *Card. de Luca de Donat. diſc. 35. n. 8. & 9.*

(b) *Claud. de là Place de ſing. benef. cap. 3. § 2. arg. 3. n. 4.*

(c) *Idem ibi num. 5.*

(d) *Boſſel. art. 3. num. 23. apud Card. de Luca.*

(e) *De Luca de Teſtam. diſc. 13. n. 11. de Servit. diſc. 103. n. 9. de Emphit. diſc. 3. n. 4.*

Equitabat Agesilaus intrà spatia suæ domus, more puerorum, super arundinem, ut morem gereret filiolis suis eadem formâ equitantibus, & patrem ad id faciendum urgentibus: Hoc videns Philosophus quidem severioris observantiæ, ac gravitatis eum carpsit, quasi sè in rebus puerilibus exerceret Dux tanti nominis. Agesilaus verò interrogans Philosophum, an filios haberet, à quibus unquàm fuisset ad tales sive condescentiones, sive ineptias incitatus, auditâ negativâ responsione, subjunxit: Vade, & quando similes habebis filiolos, te ad talia sollicitantes, de hoc actu meo judicabis (*a*).

15. Cum Jacobus de Balve Cardinalis, & Episcopus Andegavensis prævaleret in gratiâ Ludovici XI. Galliarum Regis, omnibusque rebus pro suo libito manum apponeret, ac militaribus quoquè negotiis se misceret; Comes Damartini Militiæ Dux Generalis, Regem oravit, ut sibi facultatem faceret Clerum Andegavensem congruè reformandi: cui petitioni, non sine risu auditæ, Rege non annuente, quià nesciret laicus, & miles de rebus ecclesiasticis judicare; Comes subjunxit: At quomodò militaria pertractat Cardinalis de Balve Episcopus Andegavensis, qui nescit de militaribus judicare (*b*)? Illorum ergò semper judicium est petendum, qui de illâ rè, quæ judicanda est, magis instructi sunt, & in illâ experti. Quarè de contractibus melius judicant negotiatores bonæ mentis, & conscientiæ, quam Monachi, & Eremitæ, tametsi docti. De votis, & rebus Claustralibus melius judicant Regulares, quàm Laici, & Clerici Sæculares tametsi docti. In rebus forensibus melius judicant Juris periti, quàm Theologi (*c*), & sic de aliis rebus. Non benè igitur Claudius de là Place excludit judicium omnium, beneficia merè simplicia possidentium, cum potiùs illorum deberet judicium postulare, illorum tamen, qui sunt candidæ, & illibatæ conscientiæ, tamquàm rei benè peritorum, & justitiæ, ac veritatis amantium.

16. Numquid enim inter tot Ecclesiæ Proceres, & Prælatos, Presbyteros, & Clericos, non multos invenisset, qui contrà exemptionem Beneficiariorum merè simplicium sententiam protulissent, si eos tali exemptione potiri non debere agnovissent? Nos qui hæc scribimus, nullum possidemus beneficium merè simplex, & tamen pro memoratâ exemptione pugnamus, quià justitiam, & veritatem sit deposcere cogitamus. E contrà censemus, quod multi essent Ecclesiæ Prælati, aliique beneficia mere simplicia tenentes, qui reddendo quæ sunt Cæsaris Cæsari, & quæ sunt Dei Deo (*d*), ingenuè supradictam exemptionem condemnarent, si condemnandam esse judicarent, nec lucrum redituum, integritati propriæ conscientiæ præferrent: Imò ipsi, conscientiæ stimulis agitati essent primi in hâc rè proscribendâ, condemnandâ, evellendâ, & sententia contrà sè proferendâ, eâ puritate justitiæ, quâ Trajanus Imperator, Tribunum deputans, ei ensem porrexit, & ait. Cape ferrum hoc, & si quidèm rectè Imperium gessere pro mè, sin alitèr, contrà mè eo utere (*e*). In Ecclesiâ Dei nunquàm defuerunt, & nunquàm deerunt Clerici probi, atque sancti, qui veritati, & justitiæ proprium etiam interesse postponant.

17. Cæterùm perpendendum est, quod Claudius de là Place alibi in suo opere animum suum illùc inclinat, ut censeat, non licere de beneficiis, & reditibus ecclesiasticis vivere, illi qui sufficiens patrimonium habet, quo de proprio possit vivere. Doctrina perfectionem quidem promovens, & laudem conciliaos cuicumque velit ità se gerere; sed doctrina talis, quæ theologicè non subsistit, & sub conceptu formali obligationis posita, potiùs videtur esse contrà jus divinum, præscribens, non esse alligandum os bovi trituranti (*f*): nec debere quemquam stipendiis propriis militare (*g*): Omninòque contrà communem sensum est, tàm Theologorum (*h*), quàm Canonistarum (*i*), unâ voce asserentium, licitum esse cuilibet, etiam proprium patrimonium habenti, beneficium, de quo vivat, accipere, atque retinere. Undè si Claudius de là Place rem

(a) *Manutius in Apophtegm.*

(b) *Forest. Map. Hor. in Lodov. II. Rg Franc.*

(c) Pignatel. *tom. 1. Consult. 182. n. 28. Cardin de Luca de Jurisd. disc. 52. n. 8.*

(d) *Matthæi cap. 22. num. 20.*

(e) *Dio. in Trajano.*

(f) *Deuter. cap. 25. num. 4. 1. Corinth. c. 9. num. 9.*

(g) *1. Corinth. c. 9. num. 7.*

(h) *Molin. de Just. & Jur. tr. 2. disp. 145 Bonac. tom 1. disp. 4. de oblig. benef. pun. 2 n 6.*

(i) *Covar. c. 1. de testam n. 2. Navar. de redit qu. 1. monit. 31.*

rem adeò tritam, & evidentem, atque paſſim per totam Eccleſiam ubilibet frequentatam, non expavit in dubium revocare; quid mirum ſi aſſeruit, Beneficiarios merè ſimplices teneri ad onus reſidentiæ perſonalis, ſub pœnâ gravis culpæ, quam ipſe tantoperè exaggerat, eſſe juri divino, ac naturali contrariam: cum nos è contrà multiformitèr uſque nunc patefecerimus, in hâc rè nullam prorſus eſſe culpam, & nec divinum, neque naturale jus hâc reſidentiæ intermiſſione violari?

18. Reſpondetur *tertiò*, Doctores ex regulâ generali tantùm in eorum aſſertioribus prævalere, quantùm ſonant rationes, quibus innituntur, & auctoritates, quas allegant (*a*). Claudius autem de là Place innititur rationibus, quæ ad rem non faciunt, uti mox demonſtrabimus, & conſequentèr attendendus non eſt (*b*): Et nedùm non allegat auctoritates intentum ſuum probantes, ſed imò loquitur contrà textum juris expreſſum, tum Concilii Tridentini (*c*), tùm Decretalium (*d*), in materiâ clarâ, & rutilante, quæ non admittit interpretationem oppoſitam, adeòque illius aſſertio nullius eſt ponderis, & momenti (*e*). Et quidem allegat pro authoritate juridicum illud proloquium, quod beneficium datur propter officium; auctoritas vaga, generalis, & vel ad rem non faciens, vel alia concernens diverſa ab onere reſidentiæ, uti centies in hoc opere demonſtratur. Verum eſt, quod beneficium datur propter officium, ſed non datur propter ſolum officium divinum. Datur enim etiàm ut Clericus aſſumptus in partem Domini, de patrimonio Domini vivat (*f*): Et datur propter alias cauſas, ac labores, quibus ad ſe adſtringit, incumbens vitę clericali, prout ſuprà tetigimus (*g*). Quarè divini officii recitatio non eſt cauſa totalis, ſed partialis exhibitionis beneficii. Imò ſecundum plures Doctores ipſa officii recitatio non importat conditionem, ſed modum in collatione beneficii (*h*), adeòque ipſamet non erit cauſa finalis, ſed modalis. Et utcumque res ſe habeat; etiàm ſi beneficium daretur propter ſolam Breviarii recitationem; non inde benè deducitur obligatio reſidendi apud Eccleſiam beneficii, quippè divinum officium optimè recitari poteſt, non ſolùm apud illam Eccleſiam, ſed etiàm alibi: ſubſtantia namque actus præcepti conſiſtit in recitatione. Quod autem hęc fiat hìc, vel illic, in unâ, vel in aliâ Eccleſiâ, nil refert, niſi reſpectu ad illos, quorum electa eſt induſtria perſonæ, & quibus aſſignata eſt per Superiorem Baſilica, in quâ fiat recitatio, ut contingit in Canonicis.

19. Allegat quoque pro auctoritate verſiculum Apoſtoli ad Galatas, ***homines confirmatum teſtamentum, nemo ſpernit, aut ſuperordinat*** (*i*), quaſi violetur voluntas fundatorum, dum per Beneficiarios non exibetur reſidentia perſonalis; in quo ſuppoſito etiàm unam ex ſuis rationibus fundat, cum rè verâ hoc non ſubſiſtat, nec per defectum reſidentiæ lædatur ullo modo præfata voluntas: De quâ ſi non conſtat: certè illam lædi dici non poteſt, cum pro libertate beneficiorum ſit præſumendum (*l*). Si verò conſtat, & reſidentiam non exigit, profectò Beneficiarii ſimplices hanc omittendo, non ſunt prævaricatores voluntatis fundatoris, ſed eam ſerviant. Et in dubio prẹſumendum eſt fundatorem voluiſſe voluntatem ſuam uniformare diſpoſitioni juris, quæ Beneficiarios ipſos eximit ab onere reſidentiæ, præſertìm accedente obſervantiâ centenariâ, & pluſquàm quingentenariâ. Similitèr allegat pro ratione, quod non reſidendo, ingrati animi ſcelere, injuria piis benefactoribus fiat; juſtitia lædatur; & alia committantur, per quæ jus naturæ lædatur; cum tamen cuncta gratis aſſerantur, ſine fundamento aſſerantur, exaggerativè aſſerantur, fuerintque per totum hoc opus non ſemèl, & bis, ſed centies confutata. Nèc hic habet quid faciat jus naturale, quod eſt lex à naturâ mentibus hominum indita (*m*), & lex immobilis, ac immutabilis (*n*). Quippè lex reſidentiæ mutari poteſt, ac ſuper eâ diſpenſari: nec natura, ideſt Deus, ſeu natura naturans (*o*), quidquam indidit menti hominum, quod Beneficiarii reſideant, vel non reſideant. Sed potiùs

(a) *Card. de Luca de jure patron. diſc. 10. nu 7. de Uſur. diſc. 29. nu. 13. & de fideicom. diſc. 96 n. 11.*

(b) *De Luca de fideic. diſc. 27 n 11.*

(c) *Conc. Trid ſeſ 6. cap 2 ſeſ 24 c. 17 &c.*

(d) *Cap. Clericor. 17. de Cler. non reſid. cap. gratum 7. de reſcript. in 6.*

(e) *De Luca de Empeion. diſc. 52. ſub n. 2.*

(f) *Vid. hic ſupr. c. 24 num. 20.*

(g) *Vid. hic ſupr. cap. 25. n. 9. 10. 11. 18.*

(h) *Driedo de libert. Chriſtian. c. 4. Navar. in cap. quando cap. 7. nu 31. Vid. alios ſupr. hic c. 24. n. 20.*

(i) *Galat. cap. 3. n. 11.*

(l) *Mantic. dec. 358. num. 3 Barboſ. jur Eccleſ. univ. l. 3. c 4 n. 42.*

(m) *Barboſ. in cap. jus naturale 7. num 8. diſt. 1.*

(n) *Inſtit de jur. natur. § ſed & naturalia. Cap. ult. diſt. 6.*

(o) *Auguſt. Barboſ. loc. cit. n. 8.*

tiùs lumen cunctis impressit dictans non esse sine causâ tollendam libertatem illi, qui libertate potitur, nec esse alicui onus ingerendum, quod non habet.

20. Mirum est, opportunè hìc dici potest cum Antonio Charlas, quomodò *levissimè rationes sensui*, Claudii de là Place *faventes*, *argumenta invictissima videantur*. *Demonstrationes contrariæ argumenta probabilia non existimentur, quià earum vis non percipitur, neque etiàm ad eam attenditur. Miseret me virorum cæteroqui gravium, cum eos video aliquandò in sententiis, aut certè falsis, aut plurimùm dubiis ità defixos, ut veritatem se deffendere jurarent &c. Alii levioribus, alii minùs levibus argumentis cedunt, prout minùs, magisque inflammatis cupiditatibus incitantur, aut minoribus, majoribusve pollent ingenii virtbus &c.* (a). Uno verbo Claudius de là Place (petitâ illius veniâ sit dictum) non rationibus, sed ratiunculis pugnat: non motivis veris, & fundamentalibus innititur, sed apparentibus, & nullius momenti. Supponit quod probandum est: urget Beneficiarios simplices iisdem inductionibus, argumentationibus, & fundamentis, quibus Beneficiarii curati, & chorales appetuntur: quasi nulla facienda sit distinctio inter beneficia residentialia, & non residentialia, quamquàm à praxi à veritate, atque à Juribus approbata: plurima tandèm commiscet, exaggerat, coacervat ad rem non facientia, ut suam suadeat opinionem, sed perperàm: cum nec audientium aures, nec legentium mentem iu suum sensum captivet: quippè non veritati servit, sed novitati. Parcendum est nihilominùs ferventi ejus zelo, quo Beneficiarios merè simplices declamatoriè ad perfectionem allicere cogitavit. Sed non omnes ei deferre tenentur, quià nullus ad id sequendum adstrictus est, quod est magis perfectum: *unusquisque* enim *proprium donum habet ex Deo, alius quidem sic, alius verò sic* (b).

(a) *Anton. Charlas de Opin. delect. cap. 10. in princip.*

(b) *1. Corinth. c. 7. num. 7.*

21. Respondetur *quartò*, Opinionem Claudii de là Place esse opinionem improbabilem, & singularem, contrà communem aliorum Doctorum sensum, adeòque nec attendendam, nec necessariò sequendam. Est improbabilis, quià caret probabilitate, tùm extrinsecâ, tùm intrinsecâ. Caret probabilitate extrinsecâ, quià non habet Doctores, à quibus inconcussè, atque seriò defendatur, nec opinionem probabilem reddit sola authoritas unius Doctoris, si in contrarium sit communis opinio (c), imò & neque authoritas duorum, vel trium: quippè vox communis præfertur dictis paucorum (d). Valetque in eorum refutatione id, quod sapientissimè quondam D. Augustinus asseruit: Scriptores non Canonicos *ità lego, ut quantâ libet sanctitate, doctrinâque polleant, non ideò verùm putem, quià ipsi ità senserunt, sed quià mihi per alios Auctores, vel canonicas, vel probabiles rationes, quod à vero non abhorreat, persuadere potuerunt* (e). Caret quoquè probabilitate intrinsecâ, quia innititur falsis fundamentis, ac suppositis subsistentibus, de quibus paulò superiùs, numeris præcedentibus, actum est. Paritèr est opinio singularis, quià prætèr ipsum Claudium de là Place, nemo, qui ad nostram notitiam venerit, assertivè illam defendit.

(c) *Fagnan. in cap. nè innitaris num. 433. de Constit. lib. 1.*

(d) *Prosp. Fagnan. loc. cit. n. 434.*

(e) *S. August. ep. 19. ad Hieron cap. ego solis 5. dist. 9.*

22. Est tandèm contrà communem, quià tàm Theologi, quàm Canonistæ, quorum notabilem numerum, superius recensuimus, unisonâ voce pro libertate Beneficiariorum merè simplicium decertant: adeò ut pro unico Claudio de là Place sic sentiente (qui adhùc fluctuat, ut in responsione primâ præsentis Capituli patefecimus) inveniantur infiniti alii Doctores optimæ notæ, contrarium sustinentes, quorum doctrina sine ambiguitate est communis; inhærens manifestis Scripturæ testimoniis, jurisque sanctionibus, ac naturalis rationis principiis, immemorabilique Consuetudini, de quibus nos in toto præsenti Tomo. Nèc hi sunt Scriptores levis momenti, ac qui rem delibaverint perfunctoriè, atque superficialitèr, quippè sic nutaret eorum fides (f): opinio enim communis non est dijudicanda à numero, sed à pondere Auctorum (g): Alioquin si unus alium

(f) *Fagnan. loc. cit. num 435. & alii ibi.*

(g) *Idem Fagnan. num. 348.*

cæcâ

cæcâ mente fequatur; corruente Antefignano cunƈti fimùl diruuntur (*a*). Sed funt Doƈtores Claffici, Theologi, Scolaftici, & Morales, Canoniftæ, ac Jurifperiti, uti dicebamus optimæ notæ, qui quæftionem feriò examinarunt, & fundamenta, tùm favorabilia, tùm oppofita, maturius difcufferunt, quorum omnium auƈtoritatem quis adeò defciplat, ut poftponat opinioni unici Claudii de là Place? Quis coftituit hunc Auƈtorem Judicem totius Chriftianitatis, ut ea facienda fint, quæ ille folus docuit, & alia contemnenda, quæ infiniti alii docuerunt? Quarè illius folius opinio, omnium aliorum eft opinioni præferenda? Quodnam eft illius privilegium, ut nihil attentis infinitis Doƈtoribus, contrarium fentientibus, neque Scripturæ, neque Canones, neque Decreta Sacræ Congregationis, neque Rotę Decifiones, nec quidquam aliud fit attendeudum, fed cunƈta novæ illius opinationi fint poftponenda?

23. Legimus centies, quod opinioni, vel magiftro cuilibet non eft credendum (*b*). Quod opinio illa femper eft præferenda, quæ habet pro sè legem, vel probatam confuetudinem (*c*). Quod in judicando, & confulendo, ampleƈtenda eft opinio probabilis, & communis (*d*). Quod ab opinione communi recedere non licet, nifi habenti pro sè rationem certam, & convincentem, quę in cafu noftro nec per umbram occurrit (*e*). Quod opiniones fingulares non funt Jurium, & Decretorum conftitutionibus præferendæ (*f*). Quod demùm opinionem alicujus Magiftri eligens contrà manifeftum Scripturę teftimonium, five contrà id, quod publicè tenetur fecundum Ecclefiæ auƈtoritatem non poteft ab erroris vitio excufari (*g*). Quomodò ergò Claudii de là Place opinioni, exemptionem Beneficiariorum fimplicium à refidentiæ onere diruenti, adhęrere poterimus, fi hæc Scripturis, Canonibus, Confuetudini; fenfui Ecclefię, communi tandem Doƈtorùm confenfui obfiftit, & fi, ut veritatem fateamur, non eft nifi opinio infubfiftens, ac fingularis, & ex nimiâ feveritate animi, aut zelo, aut quadam velut levitate dimanans (*h*).

24. Nec dicatur, quod opinio Claudii de là Place eft tutior, quatenùs tutius eft, quod Beneficiarius merè fimplex refideat, & perfonalitèr operetur in loco fui beneficii, quam ut alibi confiftat; adeòque hæc opinio potius fit fequenda, quàm contraria oppofitum docens; Nàm rèfpondemus, quod tùnc opinio tutior eft fequenda, quando res dubia eft, non verò quando eft certa, & inconcuffa (*i*). Talis autem eft illa, de quâ loquimur, non eft enim dubium, an Beneficiarii fimplices teneantur refidere nec nè, fed eft certum, quod non tenentur; & fic non habet locum debitum eligendi tutiorem opinionem; Vel fi eligenda eft tutior opinio, fequenda eft illa, quæ eximit Beneficiarios ipfos ab onere refidentiæ: quippè rè verâ hęc eft tutior, utpotè Scripturæ, Canonum, Conciliorum, Confuetudinis, praxis generalis Ecclefię, & communis fenfus Doƈtorum Auƈtoritati fubnixa, quibus tantis, ac talibus fundamentis inhærens, proculdubio tutior eft, quam contraria, iifdem fundamentis oppofita. Prætèrquamquod non femper opinio tutior eft fequenda, nifi ubi periculum eft animæ manifeftum, quod in cafu noftro non adeft. Et licèt laudabile fit femper id fequi, quod magis perfeƈtum eft, non tamen ad id homines funt ex neceffitate obligandi, cum fatis fit quod ab illis fieri, & exerceri, quod bonum eft, ac tutum, atque in praxi communitèr obfervatum (*l*).

25. Nota eft opinio Sanƈti Bonaventurę, fentientis, quod, qui mortalitèr peccavit, præfertim fi Religiofus fit, teneatur ftatim ac poteft, de commiffo crimine confiteri (*m*): Quæ fine dubio eft opinio tutior, ac id quod perfeƈtius eft promovens, quià tutius, & perfeƈtius eft citò à fe mortale crimen excutere, quàm diutiùs in animâ retinere. Nihilominùs S. Thomas contrariam tenuit opinionem, tametfi minùs tutam, atque minùs perfeƈtam (*n*): ac eum fecuta eft communis Doƈtorum confenfio: jamque hæc opinio nullam difficultatem admittit. Non ergò eo ipfo, quod opinio eft tutior, oportet eam fequi, fed lici-

(a) De Luca de Penfion. difc. 81. fub n. 19. & Confliƈt. obfer. 24.

(b) Fagnan. in cap. per tuas n. 6. de fent. excom l. 5.

(c) Idem in cap. ut fumitaris n. 21. de Confit. l. 1.

(d) Idem Fagnan. loc. cit. n. 275.

(e) Fagnan. loco cit. num. 441.

(f) Ipfemet Fagnā. ubi fupr. n. 1.

(g) Profp. Fagnan. loco cit. n. 20.

(h) Fagnan. ubi fuprà n. 21. & 269.

(i) Idem loc. cit. n. 57

(l) Fagnan. in cap. ut fumitaris num. 259. de Confit. lib. 1.

(m) S. Bonav. in 4. dift. 17. quæft 2. art. 2.

(n) S. Thom. in 4. dift. 17 quæft 1 quæftiunc. 4. in corp. & quodlib. 1. art. 13. in corp.

licitum est ab eâ declinare, atque contrariam sectari, quando hęc tuta est, & communis. Itá igitùr judicandum est de opinione Claudii de là Place, sentientis, quod Beneficiarii merè simplices teneantur personalitèr residere: hujusmodi opinio demus, quod fortè tutior (sed non sine difficultate, ex suprà relatis) dici possit & perfectior, non tamen ideò est de necesse illam sequi, tùm quià contrariæ opinioni, fortissimis, ac firmioribus fundamentis innixę, adhærent unanimitèr Doctores, quos non est credibile velle & se, & totam Ecclesiam in discrimen perpetuę damnationis iniicere; tùm etiàm, quià uti superius innuimus, nemo tenetur, sub pænâ peccati gravis, id facere, quod est tutiùs, & perfectiùs, sed sufficit si faciat quod satis tutum est, & bonum, atque communitèr frequentatum; alioquin nimia inconvenientia sequerentur, & anxietates, ac scrupuli, atque perturbationes, quę totam inquietarent Ecclesiam.

26. Itàque per ea, quę usquè nùnc allegata sunt, ad confutandam doctrinam Claudii de là Place, patet quod totus ejus conatus nihil prævalet ad probandum, quod Beneficiarii merè simplices ministerii, ac residentię personalis vinculis alligentur, ut sic: multò minùs autèm prævalet ad id probandum, tamquàm ex jure naturali, tùm propter rationes in hoc præsenti capitulo recensitas, tùm propter allatas in aliis duobus capitulis præcedentibus, quibus brevitèr addimus non esse sine perplexitate, quod Beneficiarii Curati teneantur ad personale ministerium, & residentiam de jure naturali, cum possint populo deservire per substitutum. Esse verò probabiliùs, quod Beneficiarii Chorales non adstringantur onere servitii personalis, & residentiæ, de eodem jure naturali, sed solùm de jure ecclesiastico (*a*), quippè aliàs non posset Ecclesia cum utrisque dispensare ad tempus, vel in perpetuum, ne resideant: Ecclesia siquidèm non valet in jure naturali dispensare (*b*). Si autem residentia non est de jure naturali in Beneficiariis alioquin residentialibus; multò minùs de jure naturali erit, quod ad illam teneantur Beneficiarii merè simplices. Et hęc dicta sufficiant quoàd Claudium de là Place.

(a) *Vid. Ambros Casbar. de resid. Bonac. to. 1. de oblig. benef disp. 5. pun. 3. n. 3. & n. 9. Azor. inst. mor. par. 2. lib. 7. c. 4. Dian. par. 10 f 127.*

(b) *Fagnan. in cap. ex parte n 60. de Cler. non resid. & in cap. quid in tantum nu. 11. de præbend. lib. 3.*

27. Quoàd Bernardum Van-Espen, respectu ad loca ex adverso allegata, in Objectione præsenti, dicimus, illum non firmitèr, sed dubitativè profari; non præceptivè, sed consultivè; nequè rigorem veritatis insinuando, sed quod magis perfectum esse cogitat proponendo, ut ex lecturâ ipsius verborum patet, quæ sic se habent, & si benè considerentur vix, vel parum ad rem faciunt eo, quià nimium vagè loquantur: *Cum dubitari nequeat, quià Ecclesiæ, atque fundatorum intentio sit, ut hujusmodi beneficia conferantur iis, qui sè tamquàm ministros Ecclesiæ exhibeant, nec proventus ecclesiasticos otiando consumant; indubiè potioni, & Collatores similium beneficiorum allaborare debent, ut hujusmodi Clericis conferantur, de quibus verisimilis saltèm spes apparet, quod operam suam utilitèr Ecclesiæ impendent, & digni erunt, qui de proventibus Ecclesiæ vivant* (*c*). Et infrà: *Ulteriùs observandum est, admodùm verisimile esse Capellanias has primitus fundatas, & in titulos beneficiorum erectas, ut earum possessores tamquàm veri titulares hujus, illiusve Ecclesiæ, perpetuò ibidèm residerent, atque ibidem officia beneficiis annexa per sè explerent &c. Sicuti enim primis sæculis ordinatio ordinatum Ecclesię alicui particulari adstringebat; ità juxtà recentiorem disciplinam beneficium adstringit, & incorporat possessorem Ecclesiæ, in quâ beneficium illud est fundatum, eâ nimiràm ratione, ut huic Ecclesię tamquàm ejus minister, juxtà officium beneficio annexum deserviat* (*d*).

(c) *Van-Espen. Jur. Eccl. univ. p. 2. tit. 18. num 13.*

(d) *Idem loc. citat. num. 27.*

28. Vides quod Auctor loquitur verisimilitudinariè, conjecturalitèr, divinando, dubitando, nec demùm exigendo, nisi quod Beneficiarii Ecclesię deserviant juxtà officium beneficio annexum, quod satis exequuntur recitando divinas horas, & alia officia, si quæ sunt, adimplendo, vel per sè, vel per alios.

Illę

Illę quoque responsiones, quas in præsenti Capitulo produximus ad confutandam opinionem Claudii de là Place, congruè adaptatæ diruunt mox relatas allegationes Bernardi Van-Espen, si quidquam sit in eis, quod rè verâ exemptioni Beneficiariorum merè simplicium derogat à debito residentiæ personalis: Sed nè ullatenùs dubitari possit de hujusce Auctoris mente; audiatur quid ipse verbis disertissimis proloquatur: *Itàque*, inquit, *ex decretis Concilii Tridentini concludendum est beneficia esse incompatibilia, si residentiam personalem requirant: idque sivè residentia ratione curæ animarum, sive ratione servitii requiratur, uti notat Fagnanus ad cap. cum jam dudùm* 10. *de præbend. num.* 39. (a). Admittit ergò beneficia compatibilia, residentiam non requirentia ex mente Concilii Tridentini: quę autem sunt hujusmodi beneficia, nisi illa quæ vocantur merè simplicia?

(a) Van-Espen Jur. Eccl. univ. p. 2 tit. 20. num. 11.

29. Sequitur idem Bernardus Van-Espen: *Hæc tamèn dicta de incompatibilitate Beneficiariorum simplicium residentiam requirentium, intelliguntur communitèr, quando requiritur residentia præcisa, & simplex, non autem de casa, quo residentia non est præcisa, & simpliciter obligatoria, sed causativa, ità post alios Canonistas Gonzales ad regulam* 8. *Cancel. glossa* 15. *num.* 20. *vocatque residentiam præcisam, & simplicem, quando requiritur sub pœnâ privationis tituli. Non simplicitèr autem, sed causativè requiri dicit, quando solùm requiritur respectu privationis fructuum; ni mirùm, ut, non residendo, privetur quidèm fructibus, sed nequaquàm privetur titulo. Deindè num.* 23. *testatur, sæpiùs judicatum fuisse, quoàd incompatibilitatem beneficiorum simplicium, inspiciendam esse residentiam præcisam, & non sufficere causativam, quod & praxis communis declarat. Exemplum occurrit in Capellaniis Ecclesiæ Collegiatæ S. Petri hic Lovanii, quæ residentiam ratione servitii in choro requirunt, sed tantùm causativam, id est privationis fructuum, non autem tituli: quarè & Theologi pluries hujusmodi Capellanias obtinentes, & earum titulo ad ordines promoti, postmodùm ad Ecclesias parochiales assumpti, eas unà cum parochiali, tamquàm simplex beneficium residentiam non requirens retinent; licèt nullos, non residentes, fructus percipiant.*

30. *Beneficia omnia, etiàm simplicia de jure communi requirere personalem residentiam suprà notatum fuit, unaque observatum posterioribus sæculis sensim quædam simplicia beneficia à residentiâ fuisse absoluta; atque ità tandèm invaluisse distinctionem inter beneficia residentiam requirentia, & non requirentia. Hanc distinctionem quamvis nonnulli è Patribus Concilii Tridentini, tamquàm antiquis Ecclesiæ decretis incognitam, abolitam vellent, tamèn eam penitùs abolere Concilium conveniens, prò temporum conditione, non judicavit, sed eam apertè in suo decreto suppofuit, atque in declarandâ beneficiorum incompatibilitate, & pluralitatis proscriptione usu est, atque eatenùs, ob stabilitam per consuetudinem disciplinam, à Jure communi non nihil recessit* (b). Supponit hic Auctor, quod Concilium Tridentinum in animo habuerit exemptionem beneficiorum merè simplicium à residentiæ debito abolere, quod non supponendum est, sed probandum. Et quatenùs etiam probaretur, id nihil afficeret, quià non judicandum est per ea, quæ Concilium in votis habuit, sed per illa, quæ in suis decretis expressit: Expressit autem satis, & abundè, atque approbavit exemptionem præfatam. Imò non Concilium, sed solùm *nonnulli è Patribus Concilii* sensum aliquem de abolitione distinctionis inter beneficia residentialia, & merè simplicia, habuerunt. Et eo ipso quod reliqui Patres in multo majori numero, totumque Concilium eam abolere decretavit, quinimò eandem synodalitèr approbavit, & in suis decretis suppofuit; jam patet, quod ex Concilio nihil habetur quod diruat, sed potius quod adstruat distinctionem ipsam, & consequentèr immunitatem Beneficiariorum merè simplicium ab onere residentiæ.

(b) Idem loc. citat. num. 14. 15. 16.

31. Ut

31. Ut autèm ad Bernardum Van-Espen redeamus, occurrit ponderandum, quod si Auctor hic promptè defert, ut deferre omninò tenetur Concilio Tridentino, quod apertè admittit distinctionem inter beneficia residentialia, & merè simplicia: Et in quo (tametsi à nonnullis optaretur, ut abolitio fieret distinctionis inter beneficia residentiam requirentia, & non requirentia, per quod expungeretur immunitas beneficiorum merè simpliciumà debito residentiæ) Patres id sancire omni modo recusarunt; quis integrâ mente præditus audeat contendere, Zegerum Bernardum Van-Espen exemptioni resistere Beneficiariorum merè simplicium à debito residentiæ, nisi velit ejus verbis ità vim facere, ut illa distorqueat ad sentiendum oppositum ejus, quod exteriùs manifestissimè sonant. Profectò si nova metodus nostris temporibus non emersit, intelligendi in sensu negativo distinctiones affirmativas, vel è contrà; Si non supponimus, quod hic Auctor in suo libro per Antiphrasim sit locutus; Si demùm ex solo fragmine sermonis ejus, aliorsum tendentis, non est intelligenda substantia totius ejusdem locutionis; nùmquàm pertrahi poterit ad resistendum præfatæ exemptioni.

32. Superesset aliquid respondere authoritati Du-Hamel ex adverso allegati (*a*), sentientis pastores *jure naturali* teneri ad residendum, quià dignus est operarius cibo suo; Et qui non vult operari, non manducat, quæ ratio eandem vim habent in omnibus beneficiis juxtà Sotum (*b*), & Salzedum (*c*). Sed cum ad hæc ex prædictis jam pateat responsio: isque Doctor, sive Doctores, loquantur de Beneficiariis curatis, in quibus electa est industria personæ, quod non succedit in Beneficiariis merè simplicibus (*d*), superfluum censemus hisce allegationibus, ad rem non facientibus, & extrà casum, de quo agimus, proloquentibus, confutandis diutiùs immorari: Lectorem remittentes ad ea, quæ in responsionibus ad Objectiones hùcusquè propositas uberrimè peroravimus.

(a) *Du-Hamel. de præcept. Decal l. 2. c. 3 num 3. l 2. c. 17. n. 12.*
(b) *Sot. de just. & jur lib. 10 qu. 3. art. 2.*
(c) *Salzed. de leg. polit l. 2. c. 17 n. 12.*
(d) *Barbosa in cap. significatiū 11. de præbend. n. 4. l. 3.*

RESPONSIO OBJECTIONIBUS

EX JURE CANONICO, ET EX ALIIS MOTIVIS CONTRA PRÆFATAM

IMMVNITATEM BENEFICIORVM MERÈ SIMPLICIVM AB ONERE RESIDENTIÆ.

CAPUT XXVII.

In quo examinatur Septima Objectio, *desumpta ex Jure Canonico, adversus exemptionem Beneficiariorum merè simplicium ab onere Residentiæ.*

SUMMARIUM.

1 Septima Objectio *ex pluribus Canonibus jubentibus, vel explicite, vel implicitè residentiam Beneficiariis merè simplicibus.*

2 *Isti Canones non loquuntur de Beneficiariis, & beneficiis merè simplicibus, sed ad summum de beneficiis residentialibus.*

3 *Ergò excluduntur merè simplicia: quâ responsione utitur D. Antoninus, dicens, excepta censeri beneficia in prohibitione non expressa.*

4 *Exceptio est de regulâ, debetque aliquid operari. Canones residentiam exigunt à solis Beneficiariis Choralibus, & Curatis.*

5 *Objectio ex utroque latere claudicat, & parum probat, ubi loquitur de beneficiis residentialibus, nimium verò probat, ubi loquitur de officiis, vel Clericis, quorum duplicem speciem enumerat Isidorus.*

6 *Inutile est velle ex Canonibus obscuris residentiam ingerere Beneficiariis simplicibus, quos Canones clari eximunt ab hoc debito.*

7 *Quan-*

7 *Quandò Canones sunt contrarii, debent jura juribus concordari, si patiuntur inter sè antinomiam: & posterioribus sanctionibus standum est.*
8 *Canon objectus non loquitur de Beneficiis merè simplicibus, sed de Dignitatibus, & Personatibus. Nec semper valet argumentum ab officio ad beneficium.*
9 *Personatus est beneficium duplex, non tamen Dignitas. Concilium Tridentinum ad residentiam non adstrinxit Beneficiarios merè simplices.*
10 *Alius Canon ex adverso allegatus, loquitur de Prælatis, si moniti non redeant ad suas Ecclesias. Prælatorum nomine qui veniunt.*
11 *Canon hic non complectitur beneficia merè simplicia, quæ de jure non exigunt residentiam, ut Choralia, in quibus electa est industria personæ.*
12 *Tertius Canon loquitur de Canonicis, & Præbendariis Choralibus, quos non excusat à debito residentiæ tenuitas reditus sui beneficii.*
13 *Exiguitas redituum eximere potest Beneficiarios merè simplices à recitatione divini officii, non verò Beneficiarios residentiales.*
14 *Quartus Canon loquitur de Dignitatibus, & Animarum Curis, Canonicatibus, & Beneficiis residentialibus, quæ pueris non sunt danda, sed viris idoneis ad residendum, & ministrandum.*
15 *Septennium satis erat olim ad beneficium; nùnc vi Concilii Tridentini exiguntur 14. anni, nisi fundator minorem ætatem sufficere admittat, vel Papa super defectu ætatis dispensat.*
16 *Duo beneficia residentialia obtinere non est fas in duabus Ecclesiis disjunctis, quia unus homo non potest utrique servire.*
17 *Quintus Canon in Objectione notatus, loquitur de adscriptis servitio alicujus Ecclesiæ, & ad patrimonii titulum ordinatis: Estque intelligendus secundum sua tempora.*
18 *Probat nimium, quià laici quoque, & mulieres tenerentur ad residentiam. Clericis non erat injunctum Ecclesiam adire ratione beneficii, sed ratione ordinis Clericalis.*
19 *Satis conveniunt ad Ecclesiam Beneficiarii merè simplices, si aliquam Ecclesiam frequentent, tametsi non eam, in quâ erectum est beneficium.*
20 *Sufficit ut Beneficiarii simplices aliquandò ad aliquam Ecclesiam conveniant. Chorales tamèn Beneficiarii habent Ecclesiam sibi assignatam.*
21 *Alii Canones Objectionis, partim loquuntur de beneficiis curatis, & hoc nihil ad nos, qui loquimur de beneficiis merè simplicibus. Partim de Clericis beneficio carentibus, & nimium probant.*
22 *Unus ex præfatis Canonibus jubet ne Clerici, festis præcipuis ab Ecclesiâ discedant, quod plura Concilia decernunt etiam de Laicis.*
23 *Cæterùm hi Canones non agunt de residentiâ Beneficiariorum, sed de illorum fixatione in Ecclesiis, ubi residentialia possident beneficia.*
24 *Argumento, quod beneficium detur propter officium, satis est, vel negare suppositum, vel illud retorquere adversus Contradictores.*
25 *Mala ex adverso exaggerata, succedunt etiam in Beneficiariis residentialibus, ergò residere, mala ista non tollit.*
26 *Corrigantur itàque abusus, si qui sunt in beneficiis merè simplicibus: tollatur error si adest: At non exigatur residentia à Beneficiariis merè simplicibus, qui ab ejus onere sunt exempti.*

1. A RGUUNT *septimo loco* Contradictores adversus exemptionem Beneficiariorum merè simplicium à debito residentiæ personalis, *ex Jure Canonico*, hoc modo. Sacri Canones præcipiunt personalem residentiam, & ministerium, vel explicitè, vel implicitè Beneficiariis merè simplicibus, ergò isti ad illam tenentur. Probatur antecedens. Sacri Canones alicubi dicunt, quod singula officia in Ecclesiis assiduitatem exigunt personalem (*a*). Alicubi, quod qui deserunt Ecclesias, vel præbendas suas, nisi ad illas redierint, eisdem priventur (*b*). Alicubi, quod Clerici Beneficiati residere tenentur, etiam si ex beneficio vix viginti solidos percipiant (*c*). Albi dicunt, non esse idoneos ad præbendas pueros, & Beneficiarios illos, qui non possunt in Ecclesiâ deservire (*d*). Decernunt alibi, quod Clericus deponatur, qui quotidiè ad psallendum non convenit in Ecclesiâ, horis matutinis, & vespertinis (*e*). Itidèm alibi jubent; ne Clerici ad aliam Ecclesiam transeant, & à propriâ Ecclesiâ non desint (*f*). Alibi profitentur, quod beneficium ecclesiasticum datur propter officium (*g*). Alibi tandèm exaggerant mala, quæ ex defectu residentiæ Beneficiariorum oriuntur (*h*). Hæc autem quid sibi volunt, nisi vel implicitè, vel expressè, residentiam à Beneficiariis etiam merè simplicibus postulare?

(a) *Cap. cum ad hæc 13. de præbend.*

(b) *Cap. ex tuæ 11. de Cler. non resid.*

(c) *Cap conquerente 6 de Cler. non resid.*

(d) *Cap super inordinatâ de præb.*

(e) *Capit. si quis 9. dist. 92.*

(f) *Cap non oportet 19. c. si quis 23. c. si quis 24. c. si quis 29. caus. 7 qu. 1.*

(g) *Cap. ultim. de rescr in 6.*

(h) *Extravag Execrabilis de præb.*

2. Respondetur *primò*, negando suppositum, nempè quod Canones, in Objectione allegati, decernant, disponant, vel quidquam loquantur de beneficiis, & Beneficiariis merè simplicibus, cum de neutris, neque explicitè, neque impicitè sermonem habeant. Quod ut manifestè comprehendatur, sufficit ipsos Canones aliquantò attentis oculis perlustrare, quippè illorum elocutio diserta est. Aliquos ex eis nos superiùs memoravimus, cunctosque paulò inferiùs singularitèr percurremus, undè piget hic eosdem sigillatim recensere, ne unam, & eandem rem sine necessitate repetere videamur. Dicimus ergò, quod nullus ex dictis Canonibus de Beneficiariis merè simplicibus loquitur: & si qui loquuntur de Beneficiariis, nonnisi de residentialibus eloquuntur. Quidquid ergò sit, an Beneficiarii curati, & chorales, sive quocumque alio titulo residentiales, ad ministerii, & residentiæ personalis debitum teneantur ex jure canonico (quod nos ultrò concedimus) hoc nihil facit ad rem, cum quæstio nostra non sit de Beneficiariis residentialibus, sed de merè simplicibus: ab his autem ad istos non currit paritas propter maximam diversitatem, quæ inter utrosque reperitur: A diversis autem, ut notissimum est apud omnes, non fit illatio.

3. Respondetur *secundò*, ex Canonibus, in Objectione positis, nedùm non concludi, quod Beneficiarii merè simplices residentiæ personalis debito coarctentur, sed imò potius inferri totum oppositum, sagittâ in ipsos sagittarios retortâ. Nàm uti mox innuimus, quicumque ex præfatis Canonibus de beneficiis, & Beneficiariis eloquuntur, non loquuntur nisi de Beneficiariis residentialibus: ergò eo ipso quod de solis Beneficiariis residentialibus disponunt, nihilque decernunt de Beneficiariis merè simplicibus, hos consequenter excipiunt à sanctione quam edunt, cumque ex notissimis, exceptio firmet regulam in contrarium (*i*), sequitur, quod etiam in rigore juris, & vi objectionis, ex eo concinnatæ, Beneficiarii merè simplices ad residentiæ, ac ministerii personalis debitum non adstringuntur; tametsi ad illam teneantur Beneficiarii residentiales. Nèc impropria, neque à rectî themate aliena est hujusmodi enodatio argumenti ex opposito allati, quippè in hàc eadem beneficiali materiâ talitèr se gessit D. Antoninus, dum ait pluralitatem beneficiorum merè simplicium non esse interdictam, quià Canones pluralitatem beneficiorum prohibentes exprimunt quidem beneficia Choralia, & Curata, sive alio titulo residentialia, non verò specificant merè simplicia.

(i) *L. quæsitum §. denique ff. de fid. instr. decis. in c. cum dilecta n. 6. & 7. de confirm. util. Barbos. tr. var. axiom 85. n. 4.*

4. En ejus verba: *De jure communi*, inquit, *potest quis habere plures præben-*

bendat, cum pluralitas dignitatum, beneficiorum cum curâ tantùm prohibetur hodie: infrà cap. de multâ. Vndè cum de illis specialitèr prohibetur, videtur hodiè concessa pluralitas præbendarum: arg. supr. de præsumpt. cap. nonnè, cum fuit concord. Si enim Papa aliud de præbendis non intellexisset, hoc idem de ipsis excepisset: infrà de decimis cap. ad audientiam (a). Et quidem optimè suo more circà hoc loquitur D. Antoninus, quippè cum exceptio sit de regulâ, debet aliquid operari, ne videatur elusoria (b), & sic prohibendo pluralitatem beneficiorum residentialium tantùm; pluralitatem non residentialium permittit: Retento igitur themate hujusmodi sermonis, nos quoque dicimus, quod cum Canones ex adverso allegati, exigant quidem residentiæ personalis debitum à Beneficiariis curatis, & choralibus, sine aliâ ratione residentialibus, nihil verò disponant de Beneficiariis merè simplicibus; hi consecutivè pronuntiantur exempti ab illo residentiæ, & ministerii personalis onere, quàm à Beneficiariis residentialibus exposcere dignoscuntur; alioquin jura, si voluissent merè simplicia quoque beneficia comprehendere, illa expressissent, sicut expresserunt residentialia.

(a) S. Antonin sum. p. 3. tit. 15. cap. 1. §. 9. fol 262.
(b) Castrens. cons. 70 n. 3. l. 1. Gemin. cons. 65 num 5.

5. Respondetur *tertiò*, quod Canones in Objectione propositi, vel parum probant, vel nimium probant, & sic argumentum ab eis deductum, ex alterutro latere claudicat, nihilque omnimodè probat. Enim verò aliqui ex præfatis Canonibus evidentèr de solis beneficiis residentialibus eloquuntur, ut ex eorum lecturâ patet, ex hacque parte deductum argumentum parum probat, quià probat quidem residentiam exhibendam esse à Beneficiariis residentialibus; at non probat eam esse exhibendam à Beneficiariis merè simplicibus, uti nostra quæstio probandum esse deposcit. Alii verò ex præfatis Canonibus non de beneficiis, sed de officiis ecclesiasticis eloquuntur, seu de Clericis ut sic, etiam nullo beneficio insignitis: & ex hâc parte argumentum nimium probat, quià probat, quod nedùm Beneficiarii simplices, sed quod etiam alii Clerici, tametsi nullum possidentes beneficium, ad residentiam tenentur, quod falsum est (c). Nisi fortè agatur de Clericis gyrovagis, & acephalis, quos describit sub hisce terminis S. Isidorus Hispalensis: *Duo sunt genera Clericorum, unum ecclesiasticorum, sub regimine Episcopali degentium: Alterum acephalorum, idest, sine capite, quod sequantur, ignorantium. Hos neque inter Laicos secularium officiorum studia, neque inter Clericos religio detentat divina: sed solutos, atque oberrantes sola vaga vita complectitur: quique dùm nullam metuentes, explendæ voluntatis suæ licentiam consectantur, quasi animalia bruta, libertate, ac desiderio suo fruuntur, habentes signum religionis, non religionis officium: Hippocentauris similes, neque equi, neque homines, mixtumque, ut ait Poeta, genus hominis prolisque biformis. Quorum quidem sordida, atque infami numerositate satis superque nostra pars occidua polluitur* (d). Hos alicujus Ecclesiæ servitio mancipari, & alicui Episcopo subesse justum est, quantumvis non habeant beneficia residentiam deposcentia (e). Verùm ad illos controversia nostra non est directa; neque Canones allegati de hujusce generis Clericis eloquuntur.

(c) Barbos. de off. & potest Episc. p. 2. alleg. 21. num. 5.

(d) S. Isidor. de off. Eccl. l. 2 c. 2 f 596.
(e) Fagnan. in cap. cum omnes n. 19. de constit.

6. Respondetur *quartò*, ridiculum, & omninò improprium esse conatum, velle expiscare hinc indè motiva, colligere technas, & exhaurire quisquilias, à Sacris Canonibus, confusè loquentibus, ad extorquendam ex eis obligationem Beneficiariorum merè simplicium pro onere residentiæ personalis; quando habemus alios Canones, clarè, dilucidè, atque expressè loquentes, ac sine ullâ perplexitate affirmantes, præfatos Beneficiarios ad residentiæ debitum non teneri. Sanè inutili labori dant operam, qui sic agunt, digni, ut comparentur eis, qui subtili telescopio quærunt nodum in scirpo. Rident Astrologi de illis, qui gliscunt intueri minutissimam stellam, in Cœlis existentem, dictam Alchor, & non advertunt lunarem discum, dum in quintadecimâ totus patet: undè adagium: vidisti Alchor, & non vidisti lunam plenam (f). Ridere nos quoque possemus de iis, qui laborarunt ex obscuris textibus Canonicis obligationem residen-

(f) Hieron. Vital. Lexic mathemat. Ver. Alchor.

ſidentiæ à Beneficiariis merè ſimplicibus præſtandæ detegere; & non attenderunt clariſſimos Canones eoſdem à tali onere declarantes immunes. Videtur de illis poſſe dici cum D. Auguſtino, quod *malunt clauſis oculis in montem impingere, quàm in eum aſcendere* (a). Superfluum eſt ipſos Canones hìc abſque neceſſitate congerere, cum eoſdem ſuperius attulerimus ex profeſſo (b). Redeat illùc Lector benignus; eoſque attentè conſideret, ac poſtmodum dijudicet, an oporteat veritatem in eiſdem clarè propoſitam, ex aliis Canonibus turbidè proloquentibus, expiſcare.

7. Nèc quidquam proficit, ſi dicatur, quod Canones in Objectione allegati, diverſimodè diſponunt ab eo, quod per Canones nobis faventes fuerit definitum. Nàm cum de aliâ rè, de aliis negotiis agant, quid mirùm ſi diverſimodè diſponant? Sed demus, quod in eodem ſubjecto conveniant, & de eâdem prorſus materiâ pertractent: quid? Nonnè notum eſt apud omnes, quod ubicumque in verbis Sacrorum Canonum diverſitas invenitur, *expedit jura juribus concordare* (c). Ubi autem contraria decernuntur, (quippè aliquandò ad bonum publicum neceſſe eſt anteà definita mutare (d). Standum eſt ultimæ ſanctioni, quippè poſteriora derogant prioribus (e). Hinc *ſi duæ leges eccleſiaſticæ ab eodem ſuperiore, vel à ſuperioribus ejuſdem dignitatis ſibi ſuccedentibus, antinomiam patiantur; niſi aliud obſtet, ultima, utpotè prioris retractatoria, erit obſervanda* (f). Ergò vel Canones ex adverſo allegati, cum noſtris Canonibus ſunt concordandi, vel ſunt novioribus a nobis propoſitis ſubmittendi: Et quocumque modo res ſumatur, cum in corpore juris, & in ſanctionibus Concilii Tridentini clarè immunes pronuntientur Beneficiarii merè ſimplices ab onere perſonalis reſidentiæ; inſulſum eſt velle ex turbidis, anterioribuſque diſpoſitionibus, contrarium, ipsâ rei evidentiâ repugnante, concludere.

8. Reſpondetur *quintò*, expendendo ſigillatìm ſingulos Canones in oppoſitum allegatos, quorum primus ità ſe habet, *illud eſt omni rationi contrarium, ut unus Clericus in unâ, vel diverſis Eccleſiis plures dignitates, vel perſonatus obtineat; cum ſingula officia in Eccleſiis aſſiduitatem exigant perſonarum* (g). Iſte canon evidentiſſimè loquitur de Dignitatibus, & Perſonatibus, nedùm ubi expreſsè nominat Perſonatus, & Dignitates; ſed etiam ubi memorat *ſingula officia*, quippè per hæc intelliguntur ipſemet Dignitates, & lato modo etiam Perſonatus, ut ponit ibidem individualiter Gloſſa (h). Citrà difficultatem autem eſt, quod Perſonatus, & Dignitates Cathedralium, & Collegiatarum onus reſidentiæ à Beneficiariis expoſcunt, quià utriſque injunctum eſt debitum ſolemnitèr in Choro, Deo laudes, & horas canonicas recitandi, quod eſt officium perſonale, adeòque perſonalem exigit reſidentiam. Et licèt ab officio ad beneficium valeat argumentum (i); Hoc tamen non eſt verum quoàd omnia, ſed quoàd illa tantùm, in quibus poſſunt congruè convenire: paritates enim omnes aliquot pedibus claudicare ſolent, & maximè illa claudicat, quæ inter officium, ac beneficium occurrit, ut de ſe patet. Quantum ergò ad reſidentiam, quidquid ſit de officiis, nihil ex his benè infertur, vel arguitur ad beneficia merè ſimplicia: ſumus etenim in pœnalibus, & odioſis, in quibus non datur extenſio de uno ad aliud.

9. Porrò *Perſonatus* eſt beneficium duplex, quià præter onus Officium Divinum recitandi, habet etiam honorificum gradum in Choro antè Canonicos, & jus ſuffragii ferendi in Collegio. Non eſt autem dignitas, quià non habet juriſdictionem in foro externo, neque habet adminiſtrationem rei eccleſiaſticæ (l). *Dignitas* quoque eſt præeminentia in Capitulo, & Choro cum juriſdictione in foro externo (m): comprehenditque ſub ſe Perſonatum, & Officium, ac ſe habet ad hos, tamquàm genus ad ſpecies (n): Sed in jure paſſim Dignitas, Perſonatus, & Officium confunduntur, unumque prò altero ſumitur (o). Cum verò Concilium Tridentinum eos, qui Dignitates, & Perſonatus obtinent, ad reſidentiæ perſonalis debitum coarctet (p); nil mirùm ſi hi ad eandem reſidentiam

(a) *S. Auguſt. lib. de unit. Eccl. c. 16.*
(b) *Vid. ſupr. c. 7. à n. 32. & c. 11. ac 16.*
(c) *Cap. cum expediat 29 de elect. in 6.*
(d) *Cap. alma mater 24 de ſent. ex. com. in 6*
(e) *L. ſed & poſteriores ff. de legib. l. cũ in plures 6. locator ff. locati. Alex. conſ. 122 l. 4. Barboſ. tract var. axiom. 382.*
(f) *Du-Mortier Etymol Græcol. V. Antinomia.*
(g) *Cap. ad hæc. 13. de prębendis.*
(h) *Gloſ. ibid. V. ſingula officia.*
(i) *Barboſ. tr. var. Loc. 77.*
(l) *Filliuc. tom 2. tr. 41. c. 1. nu. 24 Rebuff. tit. ſæculare beneficiũ num 3.*
(m) *Abbas in cap. cum de multa de præbend. Filliuc. loc. citata num. 26.*
(n) *Barboſ. in decretal. tit. 5. de præb n. 13 lib. 3.*
(o) *Cap. cum acceptiſſet de conſt. Filliuc. loco cit. n. 26.*
(p) *Concil Trid ſeſſ. 24. c. 12. & ibi Barboſ.*

tiam tenentur. Sed quià sub illâ dispositione non comprehendit beneficia merè simplicia, cum ea posset complecti si voluisset; benè infertur eâdem obligatione residentiæ non teneri Beneficiarios merè simplices, quià valdè diversi sunt à Beneficiariis duplicibus, sive in dignitate, & personatu constitutis. A diversis autem, ut mox innuimus, non fit illatio (*a*).

10. Similiter secundus Canon, in Objectione allegatus, ità disponit: *In Ecclesiis eorum, qui se fraudulentèr absentant, nec ad ipsos valet citatio pervenire; trinę citationis edictum facias publicari, & si nec sic curaverint obedire, & ultrà sex menses suas deservierint Ecclesias, juxtà sanctiones canonicas, eis debent meritò spoliari* (*b*). Disponit inquam spoliari beneficiis eos, qui moniti, non resident apud suas Ecclesias, sed loquitur de Prælatis, non de Beneficiariis merè simplicibus, ut exponit glossa in casu, quem super præsenti canone efformat, & inferiùs rationem adducit hujus intelligentię, hoc modo: *loquitur litera de Prælatis tantùm, & eo quod dicit ab administratione removeas, & quibus præsunt Ecclesiis* (*c*). Quorum Prælatorum nomine licèt proprie, & rigorosè veniant soli Episcopi (*d*); nihilominùs, largius acceptâ hac voce, veniunt etiam Abbates loci Nullius Diæcesis (*e*): Ac alii quoque ordinariam jurisdictionem exercentes (*f*): & largissimè veniunt quilibet presbyteri, curam animarum habentes (*g*). Itàque sanctio hujusce Canonis ad solos Episcopos, Abbates, Ordinarios, & Parochos est restricta, quos ultrò admittimus ad residentiam teneri, quotiès curam habeant animarum, per se ipsos personalitèr exercendam.

11. Quoàd quos etiam ipse Canon est notabilitèr immutatus per Concilium Tridentinum (*h*), juxtà ea, quæ hìc adnotat Fagnanus (*i*). Quod autem Episcopi, Parochi, & quilibet alii curata beneficia possidentes, adigi possint ad residentiam personalem, & si eam non faciant, beneficiis valeant denudari; hoc nihil refert ad nos, qui hìc non disputamus de beneficiis curatis; sed de merè simplicibus, & hęc contendimus residentiam non exigere prout illa. Nèc refert si dicatur, quod iste Canon complecti possit saltèm similitudinariè, & analogicè etiam beneficia choralia, & successivè alia quoque merè simplicia, eo quod in his omnibus vigeat eadem ratio ac in curatis; nàm quidquid sit an lato modo, & analogicè ut suprà sanctio ipsius canonis ad beneficia choralia, sive alio titulo residentialia, valeat dilatari, ob similitudinem rationis utrobique residentiam exigentis; certè tamen ad beneficia merè simplicia extendi non potest. Tum quià onus residentiæ istis non est appositum expresè in jure, prout est beneficiis choralibus, & curatis, tùm etiam quià, uti sæpè diximus, in Beneficiariis choralibus, & curatis, sive alio titolo residentialibus, electa est industria personæ: quæ non est electa in Beneficiariis merè simplicibus. Tùm demùm quià sumus in materiâ odiosâ, & pœnali, quæ non debet extendi de rè ad rem, neque de casu ad casum. Et sic præsens Decretalis non potest complecti beneficia simplicia, nisi talia sint, quæ ex aliquâ peculiari ratione fundationis, vel consuetudinis personalem exigant residentiam (*l*).

12. Paritèr tertius Canon, in præsenti Objectione propositus, decernit, quod si Clericus non deserviat Ecclesiæ, à quâ exigit viginti solidos, perpetuum ei silentium imponatur super dictâ exactione (*m*). Undè infertur quod quilibet Beneficiarius tametsi tenues de beneficio fructus percipiat, adhùc residentiæ personalis debito coarctatur (*n*). Verùm Canon iste loquitur de beneficiis, sive præbendis suaptè naturâ residentialibus, qualia sunt Canonicatus, & Dignitates in Cathedralibus, vel Collegiatis erectę, uti deducitur ex glos. ibidem verb. *deserviat*: quas præbendas qui possident, à residentiæ debito eximere se non valent ratione tenuitatis redituum, maximè post beneficium ipsum acceptum: sibi enim imputare debet Beneficiarius, quod præbendam ità tenuem acceptaverit, ideòque super ipsius tenuitate non est audiendus, quantâcumque indi-

(a) *L. ult & ibi Bart. ff. calumniat. Lancel. de Attent. par. 1. c. 12. lim. 2. n. 2. Barbos tract. var. axiom. 114. & alii ibi.*

(b) Cap. *ex tuæ 11. de Cler. non resid.*

(c) *Glos. in d. cap. ex tuæ verb. ut ipsos. 15. de Cler. non resid.*

(d) *Fagnan. in cap. cum contingat nu. 24. de for. compet. l. 2. & alii ibi.*

(e) *Idem in cap. accedentibus n. 46. de excess. prael. l. 5.*

(f) *Idem in cap. relatum n. 8. de Cler. non resid. lib. 3 & in c. cum ab Ecclesiarum num. 2. de Offic. Ordin. lib. 1.*

(g) *Idem in d. c. relatum n. 9 & in d. cap. cum ab Ecclesiar. n. 6.*

(h) *Conc Trid. sess. 6. cap. 1. & sess. 23 c. 1.*

(i) *Fagnan. in d. cap. ex tuæ n. 29. & seq de Cler. non resid l. 3.*

(l) *Fagnan. ibidem num. 33. in fin.*

(m) *Cap. conquerente 6. de Cleric. non resid.*

(n) *Fagnan. & Barbos. in d. cap. conquerente.*

indigentiâ, & paupertate laboret (*a*). Si reditus enim oneri non respondent, excutiat à se onus dimittendo beneficium in manibus Prælati, cujus erit alium residentem eligere. In hocque sensu est vera doctrina Cujacii ex adverso allegati (*b*), quod uni Ecclesiæ semel adscriptus, idest in eâ beneficio residentiali donatus, debet ipsi deservire, quantumlibet tenues percipiat reditus: De quibus si vivere non valeat, & beneficio cedere nolit; aliud pinguius beneficium alibi satagat adipisci, si non vult aliquâ industriâ, vel operibus manuum suarum sibi comparare alimenta: omniuò etenim cogitur ad serviendum suæ Ecclesiæ, atque apud illam personalitèr residendum.

(a) *Prosper. Fagnan. ibidem n. 7. & 8.*

(b) *Cujacius in d. cap conquerente.*

13. Est vera, inquam, illius doctrina, de obligatione residentiæ, quoàd Beneficiarios, & sola beneficia residentialia, non verò quoàd merè simplicia. Quam videmus etiam in praxi servari in pluribus Cathedralibus, & Collegiatis, ubi præbendæ non sunt æquales, sed aliæ ditiores, aliæ mediocritèr sufficientes, aliæ pauperrimæ, & exigui reditus, apud quas tamen omnes præbendati tenentur æqualitèr deservire, & deserviunt, vel quià inferioribus insigniti præbendis sperant de pauperiore ad ditiorem in casu vacationis ascendere; vel quià sibi satis habent, honere Canonicali potiri, vel alicujus dignitatis denominatione præ ceteris eminere. Néc alio modo intelligi potest, vel saltèm intelligi rationabilitèr debet, canon præfatus, quam de solis beneficiis residentialibus; respectu ad quæ notandum, quod arctior est obligatio recitandi divini officii, quam personalitèr residendi; & consequentèr si exiguitas beneficii non eximit à residentiâ; multò minus eximet à recitatione divini officii Beneficiarios residentiales (*c*). Nihilominùs contrarium succedit in Beneficiariis merè simplicibus, hos etenim tenuitas redituum ab horis Canonicis persolvendis excusat, uti latè probat Sanchez, & alii cum eo (*d*), docens hanc sententiam esse probabiliorem in praxi: tametsi etiam contrariâ speculativè probabilitate non careat (*e*). Si igitùr exiguitas redituum eximit Beneficiarios merè simplices ab onere sacræ psalmodiæ recitandæ, multò magis eos reddit immunes à debito residentiæ. Itaque Canon præfatus, nihil prorsùs officit nobis, quià de Beneficiis residentialibus disponit, non de merè simplicibus, ad quæ controversia nostra est directa.

(c) *Fagnan. in dicto cap. conquerente 6. de Cler. non resid. nu 8 5. Et lib 6.*

(d) *Sanchez Opusc. lib. 2. c. 2. dub. 66. Sot. de Just. & Jur. qu. 5. art 3. Vers. dubium autem.*

(e) *Suarez tom 2. de relig. l. 4 de Hor. Can. cap. 21. n 9 Covar, l. 3. variar. cap. 13. num 8. Sylvest. Verb. hora qu. 2 dict. 2.*

14. Rursùs Canon quarto loco in Objectione, quam expendimus, allegatus, prout sequitur, cantat: *Cum illi sint in Ecclesiis idonei reputandi, qui servire possunt, & volunt in ipsis &c. Respondemus, quod pueri, & Beneficiati, qui non possunt in eâdem Ecclesiâ deservirè, in eâ non debent idonei reputari* (*f*). Canon autem iste loquitur de beneficiis residentialibus, sive ut ait glossa, de Dignitatibus, & Curâ animarum (*g*), & ex identitate rationis, intelligitur quoque de Canonicatibus, Mansionariis, aliisque beneficiis residentiam personalem exigentibus, non verò de beneficiis, & Beneficiariis merè simplicibus, de quibus nostra difficultas est introducta. Concedimus autem, quod beneficia curata, choralia, & alio quocumque titulo residentialia, non sunt conferenda pueris, vel aliis Clericis, qui nolint apud Ecclesiam, in quâ ea erecta sunt, ministrare, & personalitèr residere, sed non indè sequitur, quod etiam Beneficiarii simplices teneantur & ipsi personalitèr residere, quia isti nullo personali onere sunt adstricti, illi verò personale onus, & servitium habent, ad quod exercendum electa est industria illorum personæ, quæ non potest per alium suppleri.

(f) *Cap. super inordinata 35. de præbend.*

(g) *Glos. ibid. Verb. pueri.*

15. Adde quod quantum *ad pueros*, quorum nomine propriè significantur illi, qui sunt septennio majores, & minores quarto decimo anno (*h*), isti nedùm non sunt idonei ad beneficia curata, choralia, & residentalia, sed nec etiam ad merè simplicia, ex dispositione Concilii Tridentini ætatem quatuordecim annorum ad ipsa beneficia præscribentis (*i*), nisi fundator minorem ætatem sufficere velit (*l*): Antiquiori nàmque jure sufficiebat ætas septennali majori

(h) *Fagnan. in d. cap. super inordinata n. 11.*

(i) *Concil. Trid sess. 27 c. 6. de ref. & ibi Barbos. & Fagnanus.*

(l) *Barbos. loc. cit. nu 7. Fagnan. ibidem num. 18.*

jor (*a*), & nùnc etiam ipsamet sufficit in eo, cum quo Summus Pontifex super ipsâmet ętate dispensat (*b*). Si enim potest Fundator puerum quartodecimo anno minorem habilem reddere ad beneficia; eccur non poterit Summus Pontifex eundem dispensativè ad ipsamet idoneum pronuntiare? Quarè Canon præfatus ex adverso allegatus, quantùm *ad pueros*, nihil afficit adversus nos. Imò retorquetur adversùs Contradictores. Nàm cum pueri sint capaces beneficiorum merè simplicium, non verò residentialium, patet quod Canon, ab ipsis allegatus, arcens pueros à beneficiis, in quibus ipsi non valent personalitèr ministrare, loquitur de beneficiis residentialibus, non verò de merè simplicibus, & magnam ponit diversitatem inter beneficia residentialia, & merè simplicia, adeòque nobis favet, non illis.

(a) *Barbos. in c. ex ratione 2. de ætat. & qual. n. 4. Garc. p. 7 c. 4. num. 4. & alii.*

(b) *Azor. p. 2. l. 6. cap. 9. qu. 8. Barbos. loc. cit. n. 6.*

16. Quantùm quoquè *ad ly Beneficiatos*, Canon præfatus non afficit, quià per hos, ut innuimus, in præsenti Canone significantur Clerici possidentes beneficia residentialia, quę tametsi modici valoris, sunt incompatibilia, & residentiam exposcunt (*c*), adeoque qui jàm beneficium unum ex istis possidet, non potest aliud simile in aliâ Ecclesiâ adipisci, quià ut ait idem Canon, qui non possunt in eâdem Ecclesiâ deservire, in eâ non debent idonei reputari ad beneficia. Præventivè autem possidens beneficium ut suprà in primâ Ecclesiâ, cui debent personalitèr deservire, profectò non se se valet in plures dividere, & servire personalitèr etiam in secundâ. Sed hoc nihil facit ad negotium nostrum, qui hic agimus de beneficiis merè simplicibus, non verò de residentię debito adstrictis. Itàque Canon præfatus, ex quacumque parte sumatur, nullatenùs nobis obest; statque sempèr inconcussa sententia, quam tuemur, nimirùm Beneficiarios merè simplices esse à residentiæ personalis debito immunes.

(c) *Fagnan. ubi supr. num 8.*

17. Quintus posteà Canon in Objectione allegatus, continet hanc sanctionem: *Si quis Presbyter, aut Diaconus, vel quilibet Clericus Ecclesiæ deputatus, si intrà Civitatem fuerit, aut in quolibet loco, in quo Ecclesia est, & ad quotidianum psallendi officium matutinis, vel vespertinis horis ad Ecclesiam non convenerit, deponatur à Clero* (*d*). Verùm hujusmodi Canon primò non loquitur de Clericis beneficiatis, sed de iisdem Ecclesiæ servitio adscriptis, nempè de illis, qui ad alicui Ecclesiæ deserviendum sunt deputati, cui deputationi, sive adscriptioni cum subiiciantur nedùm Clerici beneficia possidentes, verùm etiam alii, qui ad ordines promoventur, juxtà decretum Concilii Tridentini (*e*), inhærentis Concilio generali Chalcedonensi, quod admittit Clericos ordinari non solum ad titulum Ecclesiarum, sed etiam proprii patrimonii vocati ibi *possessionis* (*f*), jam canon præfatus nobis objectatus nimiùm probaret, quià probaret, quod nedùm Clerici beneficiis simplicibus, sive residentialibus insigniti, sed etiam Clerici nullum tenentes beneficium, residentiæ debito coarctarentur, quod falsum est. Secundariò Canon præfatus, uti de aliis antiquis Canonibus loquitur D. Antoninus, intelligendus est *secundum sua tempora* (*g*). Multa enim fieri disponebant olim antiqui Canones, quæ nùnc non fiunt, & multa fieri disponunt posteriores Canones, quæ olim non fiebant, & sic illorum ordo non est invertendus, sed in illis quoque, prout & in aliis rebus ratio temporum est habenda, ut illi serventur Canones, qui hoc tempore servari jubentur; alii non observentur, quorum obligatio jam obsolevit: aliàs tota confunderetur Ecclesia: sicut & totus Regnorum, ac provinciarum status politicus confunderetur, si nunc essent observandæ leges Civiles, quæ olim editæ fuerunt, & modò sunt totalitèr antiquatæ.

(d) *Cap. si quis 9. dist. 93.*

(e) *Concil. Trid. sess. 23. cap 6.*

(f) *Cap. neminem 1. & ibi gloss. V. possessionis dist 70.*

(g) *S. Antoninus Sum p. 3. tit 15 cap. 1. § 9.*

18. Probaret etiam nimiùm Canon objectus ex alio capite, quià cùm secundùm disciplinam priorum sęculorum, ad matutinas, & vespertinas horas convenire deberent, non solùm Clerici, sed etiam laici, & mulieres (*h*), sequeretur, quod ad residentiam tenerentur nedùm Clerici beneficiis instructi, sed etiam laici, & mulieres, quod prorsùs falsum est. Rursùs vi canonis præfati, in

(h) *Constit. Apostol. lib. 8 c. 34.*

in Objeƈtione poſiti, ſupponitur, quod Clerici tenerentur convenire ad matutinas, & veſpertinas laudes in Eccleſiâ perſolvendas, ratione beneficiorum. Sed hoc non ſubſiſtit: nàm ad illas urgebantur non quià de proventibus eccleſiaſticis quidquam perciperent, ſed quià ſtatum Clericalem amplexi erant; *Cum enim*, inquit Thomaſſinus, *ſit illorum ſors, ut participes ſint Chriſti ſacerdotis, atque adeò mediatores quidèm hominum, & Dei, ad eos multò magis pertinet orandi, & jugitèr orandi obligatio: ergò & horas canonicas nullâ temporalium proventuum ratione habitâ, recitandi. Quamquàm & illud pro ſummâ ſuâ æquitate, & ſapientiâ ad diſciplinam ſuam pertinere judicaverit Eccleſia, cùm ſuppeditare neceſſaria Clericis, ut liberiores vacarent Dei miniſterio: tùm eadem ſubtrahere cum officio defuiſſent, ut ne otioſi, & nomine ſolo Clericis pauperum patrimonia abligurienda conferrentur* (a).

19. Demum verba illa in Canone objeƈto poſita, *ad Eccleſiam*, non ſtant ibi taxativè, ſed demouſtrativè: ideòque ſufficit, quod Clerici (tametſi de Clericis, beneficia ſimplicia poſſidentibus, canon loqueretur, quod non de facili admittendum eſt) alicui Eccleſiæ deſerviant, ſeu in illa officiis divinis perſolvendis conveniant, quamvis non id faciant in ipsâ Eccleſiâ, in quâ retinent beneficia. Sic etenim etiam inſinuat gloſſa his verbis: *tù dic eum, & quemlibet Clericum teneri ad hoc, licèt non teneatur ſpecialitèr ad hanc, vel illam Eccleſiam* (b). Eo modo quo Clericus, quamvis ſervire Eccleſiæ jubeatur, ſibi ab Epiſcopo deputatæ, ut privilegiis Clericalibus potiri valeat (c); tamèn optimè iiſdem gaudet, ſi alteri Eccleſiæ famuletur diverſæ ab illâ, quam ſibi Epiſcopus aſſignavit (d). In hiſce nàmque aƈtionibus obeundis, non eſt præfinitus locus, ſed ſimplicitèr indicatus, adeòque, ſivè ſervitium in unâ, ſive in aliâ Eccleſiâ compleatur; ſufficientèr impletur, & ſic ad Objeƈtionem quoàd hanc partem, negatur ſuppoſitum, nempè quod Clerici beneficia merè ſimplicia poſſidentes, non conveniant ad Eccleſiam, tametſi apud illam præciſam Eccleſiam non reſideant, in quâ ereƈtum eſt beneficium. Optimè nàmque conveniunt ad Eccleſiam, ſi aliquam alicubi ſitam frequentent.

20. Nèc dicas, quod aliquandò Beneficiarii merè ſimplices ad nullam conveniunt Eccleſiam, ut horas canonicas recitent; nàm quamvis non id faciant quotidianè, ſufficit, ut illud faciant aliquibus feſtis, & determinatis temporibus, juxtà eorum commoditatem, ſtatum, dignitatem, & munera, quibus incumbunt. Præterquàmquod ſatis ad Eccleſiam convenire dicuntur, dum congruo diei tempore ſe colligunt, & applicant ad ſacram pſalmodiam recitandam, nomine Eccleſię, ac ſecundum ritum, ab eadem præſcriptum: non tàm etenim Eccleſia materialis eſt in hiſce attendenda, quam formalis. Imò hinc notatur differentia inter Beneficiarios reſidentiales, & merè ſimplices; quod his poſtremis aſſignata eſt ſola Eccleſia formalis: primis verò, nedùm formalis, ſed etiam materialis deputata eſt, ubi miniſtrent. Uſque à primis Eccleſię ſæculis fuit introduƈtum, quod quibus non eſſet commodum, vel non placeret ad Eccleſiam convenire, ut ibi divinas laudes perſolverent; illi eaſdem ex ſe recitarent (e): locus enim, in quo id faciebant, & faciunt, reſpeƈtu ad eos, & ad hujuſmodi aƈtionem, poteſt Eccleſia quodammodò nuncupari: eo modo quo Sanƈtus Gregorius Nyſſenus, in Arabiam cum quibuſdam aliis pergens, quadrigâ veƈtus, & in itinere horas canonicas perſolvens, ait: *Vehiculum nobis pro Eccleſiâ erat*. Quæ tamen locum non habent in Canonicis, & aliis Beneficiariis choralibus, quippè illis Eccleſia determinata, & materialis, eſt peculiaritèr prætaxata, & expreſsè aſſignata, ut in illâ ipsâ horas divinas decantent.

21. Sextus Canon in Objeƈtione allegatus, ſive plures Canones, inibi ad idem congeſti, per ea, quæ toto præſenti capitulo diximus, explicantur. Piget eos integralitèr hìc inſerere, ne præſens Traƈtatus nimium excreſcat. Sufficit igitur brevitèr affirmare, in hiſce Canonibus non eſſe ſermonem de Beneficiariis merè

(a) *Thomaſſin. vet. & nov. Eccl diſcipl. p.1. l.2. c.73. n.11. in med.*

(b) *Gloſ. in cap. ſi quis V. deputatus 9. diſt. 92.*

(c) *Conc. Trid ſeſ. 23. cap. 6.*

(d) *Riccius par 4. dec. 111. num 5. & deciſ. 154 n.2. Dian p 1. tr. 2 reſ. 34. Barboſ. in Conc. Trid ſeſ. 23. c. 6. num. 30.*

(e) *Thomaſſin. vet. & nov. Eccl diſcipl. par. 1. lib 2. c. 71. n. 11. cap 73. n. 12. c. 84. n. 3. 4. 5. 6. 7. 10. 12. 13.*

merè simplicibus, sed de Episcopis, Presbyteris, & Diaconibus, & quandòque etiam de aliis Clericis. Quâ parte autem ipsi Canones loquuntur de Episcopis, & ex identitate rationis etiam de Parochis curatis, & rectoribus animarum, nihil faciunt ad rem, quià parùm probant: non enim probant onus residentiæ pro beneficiis simplicibus, quæ non memorant, sed pro solis curatis. Quâ parte verò loquuntur de Presbyteris, Diaconibus, aliisque Clericis, nihil afficiunt, quià nimiùm probant; nàm cum Presbyteri illi, Diaconi, & Clerici, nullo beneficiali titulo inibi distinguantur, sed in solâ qualitate proprij ordinis connotentur; sequeretur, quod non solùm Beneficiarii merè simplices, sed etiam simplices Presbyteri, Diaconi, & Clerici, tametsi nullo beneficio præditi, ad residentiam tenerentur, quod quis audebit asserere? Argumentum ergò claudicat ex utroque latere, & ex nullo concludit inteutum Contradictorum.

22. Itidèm inter dictos Canones unus est Canon, *Si quis*, ex Concilio Agathensi decerptus, jubens ne Clerici, præcipuis anni diebus festis ab Ecclesiâ suâ discedant (*a*). Sed cum idem Concilium paulò antea idipsum decreverit de Laicis (*b*), consonentque Concilium Aurelianense I. (*c*), necnon Synodus Arvernensis (*d*), & Concilium Sardicense (*e*), ac antè omnia Concilium Eliberitanum (*f*), quæ consimilia decreverunt non minùs pro Laicis, quàm pro Clericis; redit sermo antecedenti numero deductus, quod Objectio quoàd hoc nihil probat, quià nimiùm probat; probat etenim, quod non solùm Clerici Beneficiati, sed etiam beneficiis destituti: & non solùm Presbyteri, Diaconi, atque Clerici, sed etiam Laici ad residentiam obligentur: quod quis non metuet affirmare? Præterquàm quod isti sunt Canones antiquati, & continentes methodum jàm abrogatam, quæ suo tempore laudabilis fuit, sed nùnc, postquàm eorum observantia cessavit, nimiùm esset incongruum velle illam ad usum pristinum revocare, ut de se patet.

(a) *Capit. si quis in Clero 29. cauf. 7. qu. 1. Conc. Agath. c. 64.*
(b) *Concil. Agath. cap. 21.*
(c) *Concil. Aurel. I. cap 25.*
(d) *Concil. Arvern. ann. 535. c. 15.*
(e) *Concil. Sardic. c. 11. vel 14.*
(f) *Concil. Eliberic. cap. 21.*

23. Notetur adhùc, quod Canones hoc sexto loco allegati, in eorum germano, & naturali sensu concepti, non agunt de residentiâ Clericorum, sed de illorum fixatione in eâ Ecclesiâ, in quâ semel ad beneficium aliquod residentiale sunt assumpti; quià etenim pravus invalescebat abusus, quod Episcopi, Presbyteri, Diaconi, & Clerici, propriam Ecclesiam, quam regendam acceperant, insalutato hospite derelinquerent, ut pinguiorem alibi vacantem acciperent; fieretque, ut nullo petito superiorum assensu, vacuas Ecclesias quisque pro suo libito dimitteret, ac se à vinculo, quod cum propriâ Ecclesiâ contraxerat, propriâ auctoritate dissolveret: Ordines tandèm, quos aliqui in primâ Ecclesiâ suscipere incæperant, vel à quibus in eâ retinebantur, in aliâ completivè satagerent adipisci; sapientissimè Sancti Patres in præfatis, aliisque Canonibus, hujusmodi clandestinos, arbitrarios, vel inconsultos transitus fieri interdixerunt (*g*), quod etiam hodiè, tùm quoàd ordinationes, tùm quoàd discessum Beneficiariorum residentialium, privatâ auctoritate factum, servatur. Sed hoc est quid valdè diversum à residentiæ debito per simplices Beneficiarios explendo, de quo nobis in præsenti non est sermo.

24. Canonem septimo loco in Objectione allegatum, in quo dicitur, quod *propter officium beneficium ecclesiasticum datur* (*h*), jàm satis, & abundè superiùs explicavimus, ostendendo, quod etiam Beneficiarii merè simplices exercent officium, laborant, & serviunt Ecclesiæ, horas canonicas persolvendo, & alia, si quæ habent onera, vel per seipsos, vel per alios adimplendo, quantumlibet in Ecclesiâ, ubi erectum est beneficium, personalitèr non residеant, neque ministrent (*i*). Undè superfluum est ibi semel, & bis, ac pluries dicta, hìc nullâ exigente necessitate repetere. Ad loca in margine notata redeat benignus lector, & hunc textum, objectionemque ex illo consarcinatam intuebitur totalitèr dissolutam, satisque erit breviter, vel negare suppositum, nempè, quod Beneficiarii merè simplices non exerceant officium, tametsi non residеant. Vel retorquere

(g) *Cap. non oportet 19. c. si quis 23. c. si quis 24. 7. q. 1. Conc. Nicen. c. 15. & 16. Conc. Sardic. cap. 1. & 2. Concil. Chalc. c. 5. Can. Apost. 14 & 15. S. Hieron ep. 83. ad Ocean. S. Leo ep. 84. ad Anastasium*
(h) *Capit. fin. de rescript. in 6.*
(i) *Vide hic suprà c. 20. à n. 7. c. 25. à n. 9*

quere argumentum adverfus Contradictores. Nàm cum beneficium detur propter officium, & Beneficiarii merè fimplices recitent Officium Divinum, & exerceant fuum officium, recitando Officium Divinum, jàm fufficienter fatisfaciunt debito fui beneficii, etiam fi alio refidentiæ onere non fe involvant.

25. Tandèm quoàd ultimum Canonem, in præfenti Objectione allegatum (*a*), non improprium effet dicere, quod mala in eo propofita, communitèr in ore hominum magis exaggerantur quàm fint; & fi cafus individualitèr examinarentur; inveniretur longè minora effe mala, quę altifonè conclamantur, quàm rè verâ effe reperiantur. Nihilominùs demus vera effe, & crebrò evenire, omnia illa inconvenientia, quæ Papa in eodem Canone improperat, & fi pauca funt, quæ ipfe percenfet, addamus ea, quæ Concilium Colonienfe identidem narrat (*b*): quæ Joannes Gerfonius (*c*): quæ Dionyfius Carthufianus (*d*): & quæ alii feverioris genii declamant: quid indè? nonnè Papa, & Concilium præfati, ipfique recenfiti Auctores hæc eadem exaggerant etiam de beneficiis refidentialibus folis? Vel faltèm, nonnè hæc æquè fuccedunt in beneficiis refidentialibus, ac in merè fimplicibus? Si hæc inconvenientia æqualitèr utrobique fuccedunt, jàm Objectio indè petita, vel nihil, vel ferè nihil concludit; quippè ipfa inconvenientia adhùc fuccederent, etiam fi Beneficiarii merè fimplices refiderent.

(a) *Extrav. execrabilis de præb.*

(b) *Conc. Colon. ann. 1549. de 3. medio §. Octavo.*

(c) *Joan. Gerfon. de vita Cleric. tom 2.*

(d) *Dionyf. Carthuf. opuf. de vit. & refor. Canonic.*

26. Cęterùm fi rerum omnium fiftema effet abolendum, vel mutandum, ex quibus aliqua inconvenientia fuccedunt; quidnam remaneret intactum? Quænam res, tametfi fanctæ, ac fanctiffimæ, tutæ effent. Ex matrimonio plura adulteria eveniunt: Ex facrâ Communione plura facrilegia: Ex Conviviis plures ebrietates: Ex mutuis plures ufuræ: Ex mercaturâ plures fraudes: Ex Curiâ plures injuftitiæ: Ex Aulâ plures invidiæ: Ex frequentiâ Ecclefiarum plures irreverentiæ, vanitates, concupifcentiæ, & fic de aliis rebus. Numquid hæc omnia mutanda funt, eorumque difciplina varianda? Abfit. Corrigendi funt abufus, non res alterandæ. Ità ergò fi plura inconvenientia fuccedunt in beneficiis merè fimplicibus, corrigendi funt abufus, non refidentia neceffariò exigenda eft: quemadmodùm ob non impleta onera donationis, non refcindenda eft donatio, fed agendum eft pro onerum implemento (*e*).

(e) *Card. de Luca de Donat. difc. 12. n. 3. & difc. 15. n. 8.*

Itàque totâ Objectione hâc exactiùs ventilatâ, nullatenùs probari oftenditur, quod *de Jure Canonico* Beneficiarii merè fimplices refidentiæ perfonalis onere conftringantur.

CAP.

CAPUT XXVIII.

In quo perpenditur Octava Objectio, *paritèr petita ex Jure Canonico, ad probandum, Beneficiarios merè simplices Residentiæ personalis onere adstrictos esse.*

SUMMARIUM.

1 Octava Objectio, *quod Jure Canonico veteri nulla daretur distinctio inter beneficia compatibilia, & incompatibilia per* 1200. *annos*.

2 *Ex suprà relatis optimè patet præfatà distinctio. De qua etiam fit sermo in Canone Concilii Placentini apud Gratianum*.

3 *Canon iste sano modo intellectus satis exprimit beneficia incompatibilia, & compatibilia: nec non beneficia merè simplicia*.

4 *Ex Hincmaro Remensi cognoscitur, quod illius ætate vigebat distinctio inter beneficia compatibilia, & incompatibilia*.

5 *Continuatur idem sermo, & clarè ostenditur, quod tùnc præfata distinctio erat nota, & usualis in Ecclesiâ*.

6 *Concilium Aurelianense III. sermonem habet de* Munificentiis *sacerdotum: memoratque* Monasteria, Diœceses, *&* Basilicas, *& quid intelligat per hæc*.

7 *Decernens Concilium priores munificentias retineri posse cum Abbatiis, Parochiis, & Basilicis, satis designat beneficia compatibilia*.

8 *Si beneficia merè simplicia erant antè illud jus antiquum; ergò jam dabantur. Si non erant; ergò erecta sunt tempore, quo eximuntur à residentiâ*.

9 *Sportulæ, quæ olim servientibus Ecclesiæ dabantur, non erant beneficia, sicut modò distributiones sunt quid à beneficio distinctum*.

10 *Canonicus, absens ex justâ causâ, percipit reditus beneficii sui, non verò distributiones. Sæculo nono nota erat, & vigebat ista distinctio*.

11 *Sicut nùnc non sunt idem beneficium, & distributiones quotidianæ; ità non erant olim idem sportulæ, & beneficia ecclesiastica*.

12 *Sportulæ antiquitùs non omnibus Clericis præbebantur, sed solis indigentibus: indebitæ proindè erant habentibus de proprio, ex quo viverent*.

13 *Sportùlæ non solis dabantur Clericis, sed etiam laicis pauperibus, peregrinis, captivis &c. Undè pauperes vocabantur Beneficiarii Ecclesiæ*.

14 *Igitur sportulæ nec dabantur omnibus Clericis: nec solis Clericis, Ecclesiæ illi deservientibus, sed etiam viris alibi morantibus*.

15 *Licèt beneficia, quæ nùnc sunt, habeant aliquam conformitatem cum antiquis sportulis, adhùc tamèn in multis dissimilia sunt ab iisdem*.

16 *Sicut licita fuit mutatio sportularum in beneficia: ità licita fuit mutatio servitii personalis in servitium, quod possit exerceri per alium*.

17 *Differunt beneficia simplicia, ut contradistinguuntur à duplicibus; à merè simplicibus, ut contradistinguuntur à residentialibus*.

18 *Jura dicunt, quod beneficia exigunt residentiam, quià loquuntur ut in pluribus: tamen beneficia merè simplicia ab illâ generalitate excluduntur*.

19 *Etiàm si Canones dicant beneficium dari propter officicium, non benè infertur Beneficiarios simplices ad residentiam teneri.*

20 *Si aliqui Canones poscunt residentiam à Beneficiariis merè simplicibus; hi veri sunt secundum sua tempora. Leges mutationi subsunt.*

21 *Potestatem mutandi leges habet Ecclesia, quæ dùm illâ usa est, veteribus juribus noviora derogarunt. Nosque stare debemus juribus nùnc vigentibus.*

22 *Olim Sacerdotes pluriès in die celebrabant. Non licebat in Quadragesimâ vinum bibere. Interdicebatur Monachis ad Presbyteratum ascendere &c.*

23 *Illa bonum erat tùnc observari, non verò nùnc, quià supervenerunt causæ mutationem hanc justificantes. Lex naturalis an mutationem admittat.*

24 *Jus antiquum nil obstat, quando alii Canones, & generalis observantia residentiæ debitum abrogarunt Beneficiariis simplicibus.*

1. OBJICIUNT *Octavo loco* Contradictores adversus immunitatem ab onere residentiæ, quâ potiuntur Beneficiarii merè simplices, hoc modo. Jure Canonico veteri nulla dabatur distinctio inter beneficia servitoria, sive servitium personale exigentia, & beneficia, quæ nùnc dicuntur merè simplicia; quandoquidèm beneficia ecclesiastica per mille, & ampliùs annos in solis distributionibus, seu sportulis consistebant, nec ulla fuit, mille ducentis annis, umbra quidèm distinctionis beneficiorum in Compatibilia, & Incompatibilia, quemadmodùm testatur Thomassinus (*a*). Distributiones autèm, sive sportulæ præfatæ, non debebantur nisi præsentibus, & consequentèr servientibus personaliter, ac residentibus. Ergò etiàm beneficia merè simplicia residentiam personalem exigebant. Et ideò passim dicitur à Doctoribus, quod, spectato jure communi, etiam beneficia merè simplicia exigunt residentiam; Si ergò secundum jus commune beneficia merè simplicia exigunt residentiam, sequitur, quod Beneficiarii merè simplices non sunt à residentię personalis debito immunes.

(a) *Thomassin. vet. & nov. Eccl. discipl. par. 2 l. 3. c. 3. & c. 34. num. 1.*

2. Respondetur *primò* negando antecedens: nempè quod jure canonico veteri nulla daretur distinctio inter beneficia residentialia, & merè simplicia: quodque per mille, & ducentos annos nè umbra quidèm fuerit distinctionis beneficiorum in Compatibilia, & Incompatibilia. Nàm ex superiùs allegatis patet, quod antiquo jure canonico dabatur distinctio inter beneficia residentialia, & merè simplicia, & inter Compatibilia, & Incompatibilia (*b*). Redeat Lector ad Caput septimum hujus Tomi, & veritati satisfactum inveniet. Post quæ si ad uberiorem probationem alia ulterius audire desiderat, det intuitum Concilio Placentino, celebrato tempore Urbani PP. II. anno Christi 1095. in quo editus fuit iste canon, à Gratiano corpori Juris in suâ Collectione consertus (*c*). *In quâ Ecclesiâ quilibet titulatus est, in eâ perpetuò perseveret. Omninò autem in duabus aliquem titulari non liceat, sed unusquisque, in quâ titulatus est, in eâ tantùm Canonicus habeatur. Licèt enim Episcopi dispositione unus diversis præesse possit Ecclesiis, Canonicus tamen præbendarius, nisi unius Ecclesiæ, in quâ conscriptus est, esse non debet. Si quæ tamen Capellæ sunt, quæ suis reditibus Clericos sustentare non possunt, ea cura, ac dispositio Præposito majoris Ecclesiæ, cui Capellæ subditæ esse videntur, immineat, & tàm de possessionibus, quàm de ecclesiasticis Capellarum officiis, ipse provideat* (*d*).

(b) *Vid. hic supr. c. 7. num. 12. 13. 14. 15.*

(c) *Cap. Sanctorum 2. dist. 70.*

(d) *Ex Concil. Placentin. Gratianus loco citat.*

3. Notentur Verba hujusce canonis, & invenietur, quod illâ ętate optimè dabatur inter beneficia residentialia, & merè simplicia, sive inter beneficia compatibilia, & incompatibilia distinctio; nàm quotiescumquè Concilium, sive Pontifex in eo decernit, nullum posse titulari in duabus Ecclesiis, neque

in

in eis præbendam Canonicam adipisci, talitèr ut in utrâque sit Canonicus, profectò docet, duos Canonicatus esse beneficia incompatibilia. Similitèr dum dicit, quod Episcopi dispositione unus diversis præesse potest Ecclesiis, proculdubio intelligit de Ecclesiis, sive beneficiis compatibilibus, ad differentiam eorum, quæ incompatibilia esse præmiserat. Demum cum memorat Capellas, quæ proprios reditus tenuviores habebant; & earum possessiones, & officia ecclesiastica illis adnexa, disponi mandat à Præposito Ecclesiæ majoris; quid nisi beneficia merè simplicia intelligit, & Compatibilia; distincta ab Incompatibilibus, per illud adverbium *tamen*, quod est restrictivum & exceptivum eorum, quę suprà dixerat (*a*)? Si omnes alii deessent Canones; hic unus, & se solo posset sufficere ad ostendendum, quod etiam jure canonico antiquo plenum locum habebat distinctio, quam Contradictores impugnant beneficiorum compatibilium ab incompatibilibus, sive residentialium à merè simplicibus.

(a) *Barbos.trac.var. dict 401.n.1.*

4. Rursùs ad antiquiora tempora procedendo, reperitur Hincmarus, qui anno Christi 845. Archiepiscopatum Remensem adeptus est (*b*), & duodecimo anno sui Episcopatus, qui incidit in annum Christi 847. quędam Capitula suis Coepiscopis misit, Conciliis Galliarum inserta (*c*): In quorum tertio sic effatur: *Quià quidèm presbyteri prætèr Ecclesiam, in quâ titulati sunt, etiam Capellas habent, & quidèm etiam veteres Ecclesias restaurant, aut altaria nova construunt &c.* Jubetque nè quis eorum celebret in altari per Episcopum non consecrato. Illâ ergo ętate Presbyteri habebant Ecclesias (in quibus titulati erant, nempè ad parochiale munus assumpti, ut ex ejus verbis, quę subsequentèr referemus, elucet) ac simul Capellas, nempè beneficia merè simplicia: Sicque tùnc etiam distinguebantur prima beneficia, uti residentialia, à secundis, uti non residentialibus, & hæc cum illis compatibilia fuisse reputata demunstrat Hincmarus, dum ea dimitti non mandat. Successivè idem Hincmarus anno 874. in Synodo Remensi, quam Universalem appellat, alia dedit Capitula (*d*), in quorum primo talia pronuntiat: *quià non solum illicitâ, sed etiam perniciosâ sibi, ac commissæ plebi præsumptione, contrà Sacros Canones Presbyteri nostræ Parochiæ dicuntur Ecclesias suas negligere, & præbendam in Monasterio Montis Falconis obtinere: Sed & Canonici ipsius Monasterii Ecclesias rusticanarum parochiarum occupare: necesse nobis est non solum quid indè sacri canones definiant demonstrare, sed & vigorem, ac censuram eorundem sacrorum canonum, si se non correxerint, in contemptores exercere &c.* Itàque, *eos qui auti fuerint post definitionem magnæ, & universalis hujus Synodi, quidquam ex his, quæ sunt prohibita, perpetrare, decrevit Sancta Synodus à proprio hujusmodi gradu recedere* (*e*).

(b) *Flodoard. Hist. Remens. l.3.c.1.*

(c) *Conc.Gall.to.3. fol.635.*

(d) *Concil.Gall.to.3. fol.637.*

(e) *Conc.Gallic.loco citat.*

5. Et quibusdam aliis interjectis decernit, quod nullus Presbyter *plebem suam deserere, & ad Monasterii quasi tuitionem confugere: Vel Canonicus ordinatus in Monasterio, obsequia monasterialia derelinquens, turpis lucri cupiditate ob emolumentum decimæ rusticanarum parochiarum Ecclesias studebit invadere &c.* Et quod si presbyter plebis rector vult canonicalem prębendam in Monasterio adipisci, *professionis suæ libello ab ordine, & titulo, atque regimine plebis &c. se exuat &c.* Erant tùnc Canonicatus Monasteriales, seu regulares etiam in Cathedralibus, prout & nunc sunt in pluribus locis. Vide autem, quod hic vetatur uni, & eidem Presbytèro beneficium Parochiale, & Canonicale insimul retinere, sicùt & Canonicale cum Parochiali. Cur? Quià sunt incompatibilia. *Constat enim*, inquit Canon præfatus, *& certum est, quià & claustra Monasterii, atque obsequia debita, & quæ sunt necessaria plebi in rusticanis parochiis insimul exequi nemo valebit* (*f*). En clarè indicata compatibilitas, & incompatibilitas beneficiorum, non verbis, sed factis: prima inter parochias, & capellas; secunda inter ipsas parochias, & prębendas canonicales; sic ut ex his postremis alteram tantùm retineri mandetur; duarum verò priorum nullam

(f) *Conc.Gall.loc. cit. f.638.*

ju-

jubeatur dimitti, quià illæ erant incompatibiles, hæ autem compatibiles. Satis ergò nota erat, & usualis, ætate illâ, distinctio inter beneficia compatibilia, & incompatibilia, nec subsistit, quod per mille, & ducentos annos Ecclesiæ fuerit ignota.

6. Pergamus ulteriùs ad ætatem adhùc antiquiorem. Concilium Aurelianense III. celebratum anno Christi 540. inter alia de beneficiis merè simplicibus, (munificentiis Sacerdotum, ab eo dictis; quià ex merâ munificentiâ Sacerdotum, idest Episcoporum Clericis conferuntur) ità decernit: *de munificentiis verò Sacerdotum id observandum, quod si quid præsenti tempore decedentium munificentiis habetur, vel possidetur, deinceps à successoribus nullatenùs auferatur* (a). Quibus *munificentiis* intelligi beneficia ecclesiastica suprà lautiùs patefecimus (b). Successivè Concilium ipsum edicit: *De his verò Clericorum personis, quæ de Civitatensis Ecclesiæ officio, Monasteriis, vel Diœcesibus, vel Basilicis in quibuscumque locis positis, idest sive in Territoriis, sive in ipsis Civitatibus, suscipiuntur ordinandæ; in potestate sit Episcopi, si de eo, quod antè de Ecclesiâ habebant, eos aliquid, vel nihil habere voluerit, quià unicuique facultas suscepti Monasterii, Diœcesis, vel Basilicæ debet plenâ ratione sufficere* (c). Per ly *Monasteriis* hic naturalitèr significari agnoscuntur, vel Abbatiæ monasteriales, vel Præbendæ canonicales in Monasteriis. Per ly *Diœcesibus* evidentèr significantur Parochiæ, quæ aliquandò Diœcesis nomine designantur (d). Per ly *Basilicis* intelliguntur Ecclesiæ aliquæ principales, aliquid prærogativæ majoris habentes super ordinarias Ecclesias, uti sunt Cathedrales, vel Collegiatæ, vel aliæ similes, quarum quadraginta fuisse Romæ narrat Optatus Milevitanus (e), intelligens probabiliter titulos Cardinalitios (f), aut significat sacras ædes aliquibus Sanctis peculiaritèr dedicatas, ad differentiam Templorum, quæ destinata sunt ad sacrificia (g).

7. Decernit ergò Concilium, quod si Clericus aliquis jàm munificentiæ Ecclesiæ possessor, idest beneficium ecclesiasticum tenens, ad Abbatiam, sive Præbendam Canonicalem, vel Parochiam, aut Basilicam, in Civitate, vel Territorio Episcopali positas, promoveatur; sit in libertate Episcopi, an à promoto munificentiam ipsam prius obtentam, voluerit cum recentèr adepto Canonicatu, Abbatiâ, Parochiâ, vel Basilicâ, insimul retineri: vel non. Quoties autem decernit in potestate Episcopi esse permittere munificentiæ, sive Beneficii prioris retentionem, cum Præbendâ, Parochiâ, vel Ecclesiâ posteriori; satis ostendit, quod munificentiæ ipsius nomine nonnisi beneficium simplex, & compatibile intellexit: alioquin non ejus retentionem permisisset. Ex quibus patet, hallucinari eos, qui existimant, quod jure veteri nulla dabatur distinctio inter beneficia residentialia, & merè simplicia; quodque per mille ducentos annos ne umbra quidem fuit distinctionis beneficiorum in Compatibilia, & Incompatibilia: nàm ex textu Concilii Placentini, Decreto Gratiani inserti, habitique anno Christi 1095. necnon ex textu Concilii Remensi, sive Hincmari in eo loquentis, & ex se alia Capitula edentis, sub annis Christi 857. & 874. Demùm ex textu Concilii Aurelianensis III. habiti anno Christi 540. contrarium enitescit: Et licèt in hiscè textibus non legantur voces illæ *residentialia*, & *simplicia*, sive *compatibilia*, & *incompatibilia*; hoc parum refert, cum sufficiat inibi contineri res per voces illas significatas, estque lis de nomine disputare de dictionibus, quando res habetur per dictiones significata; de quâ rè fusiùs dictum est suprà, cum aliis ibidem prolatis (h), ubi Lectorem remittimus.

8. Respondetur *secundò*, retorquendo argumentum hoc dilemmate. Vel beneficia merè simplicia erant tempore suppositi antiqui juris, sive antè annos mille ducentos; vel non. Si erant, ergò jàm dabantur à parte rei, tempore juris antiqui, & antè illos annos mille ducentos; ac per consequens etiam debebant dari voces, & dictiones connotantes, ac distinguentes beneficia residentia-

lia

(a) *Conc. Aurel. III. c. 12. apud Coriolan. fol. 458.*

(b) *Vide hic suprà cap. 4 à n. 5 & c.*

(c) *Conc. Aurel. III. cap. 13.*

(d) *Sydon. l. 9 ep. 16. Magri Vocab. Ecclesiæ V. Diœcesis.*

(e) *Optat. Milevit. lib. 2. Vide etiam Baron. in Not. ad Martyrol. 5. Augusti b.*

(f) *Theatr. Vit. human. V. Basilica.*

(g) *Theatr. Vit. human. V. Templum.*

(h) *Vid. hic supr. c. 7 à n. 11 & seq. usq. ad finem.*

lia à merè simplicibus, & compatibilia ab incompatibilibus, ne præbendæ illæ essent innominatæ: & hæc beneficia merè simplicia tùnc existentia sunt eadem ac illa, quæ nùnc sunt, & pro merè simplicibus considerantur. Si verò antiquo illo tempore beneficia merè simplicia non erant; ergò beneficia illa, quæ nùnc vocamus merè simplicia, & pro merè simplicibus reputamus, fuerunt erecta post illud tempus, sive post annos Christi mille ducentos. Ergò fuerunt erecta sub illis formâ, & legibus, quibus tempore illorum erectionis vivebatur in Ecclesiâ. Sed forma, leges, & disciplina vigens in Ecclesiâ Dei post dictos annos mille ducentos, absolvit Beneficiarios merè simplices ab onere residentiæ; ergò isti ad residentiam nullatenùs obligantur. Vide quę dicta sunt superiùs (*a*).

(a) *Vid. hic superiùs c.7.n.18.& seq.*

9. Respondetur *tertiò*, negando causalem antecedentis, nempè quod quià beneficia ecclesiastica per mille, & ampliùs annos in solis distributionibus, seu sportulis consistebant, ideò non distinguerentur beneficia merè simplicia à residentialibus. Falsa est ista causalis; nàm verum est, quod lato modo dicitur, quod beneficia ecclesiastica nostri temporis succedunt antiquis sportulis Clericorum. Sed magis propriè dicendum est, quod sportulis, quæ olim deservientibus actu, & personalitèr Ecclesiæ, dabantur, & quæ in erogationibus mensurnis, seu diurnis, vel alio modo distributis, consistebant, de quibus videre est S. Cyprianum (*b*), nùnc succedunt distributiones, quæ dantur Canonicis, Dignitatibus, Mansionariis, aliisque Clericis, choro personalitèr deservientibus, dicunturque distributiones quotidianę, vel quià quotidiè illis distribuuntur, vel quià determinato tempore dispensantur eisdem Clericis, qui quotidiè Divinis Officiis in Ecclesiâ persolvendis intersunt (*c*). Sportulæ autem illæ non erant beneficia, nisi lato modo sic denominatæ, sicut & nùnc ipsę distributiones non sunt beneficia, saltèm de rigore sumpta. Etenim distributiones ipsæ tametsi lato modo, analogicè, & similitudinariè dici valeant beneficia manualia (*d*); nihilominùs non sunt verè, & propriè beneficia, velut pro ecclesiastico titulo sumpta (*e*), sed sunt quidquam à corpore beneficii distinctum (*f*): & magis propriè sunt dicenda stipendia (*g*), utpotè data propter solam interessentiam Divinis Officiis, tamquàm propter meram causam formalem (*h*). Quià etiam dantur ultrà, vel suprà beneficium in titulum assignatum; appellatione redituum beneficii non veniunt (*i*), nisi ubi omnes fructus beneficii in solis distributionibus quotidianis consistunt (*l*).

(b) *Sanct. Cyprian epist. 14.*

(c) *Monet. de distr. quotid. p. 1. qu. 1. nu. 9. Azor. p. 2. l. 7. cap. 7. in princ. Barbos. de Canon. c. 23. n. 3.*

(d) *C. olim de Verb. signif. c. un de Cler. non resid. n. 6* Barbos. *loco cit. n. 4. 5. cum aliis ibi.*

(e) *Idem loco cit. & tr. var. appel. 173. n. 4.*

(f) *Borel. sum. to. 3. tit. 20. n. 178.*

(g) *Barbos. de Canon. c. 21. n. 4.*

(h) *Monet. de distr. quotid. p. 1. qu. 4 nu. 15 Barbos. loc. cit. n. 10.*

(i) *C. licet de præb. c. 2. de prro. in 6. Barbos. loc. cit. n. 6.*

(l) *Ric. prax. for. Neapol prax 6. coll. 2437. Azor p. 2. l. 7. c. 7 qu. 7. Barbos. loc cit.*

10. Hinc fit, quod si cui Canonico licentia conceditur, ut ab Ecclesiâ suâ possit abesse, ratione studii, vel aliâ justâ de causâ; competunt ei quidem alii reditus sui beneficii Canonicalis, sed non distributiones quotidianæ (*m*): quæ tandem uti traditæ propter ministerium personale, tamquàm merces operis, & veluti stipendium laboris, inter bona quasi patrimonialia computantur, de quibus Beneficiarius, tamquàm absolutus eorum dominus, potest pro suo arbitrio, etiam per ultimam voluntatem disponere (*n*). Sunt, inquam, distributiones quotidianæ quidquam à beneficio distinctum, non distinctione recentèr excogitatâ, sed antiquis quoque temporibus observatâ: nàm in jure disponitur ab Innocentio Papâ III. qui Ecclesiæ præesse incœpit anno 1198. quod Canonico, qui præbendâ caret (sumptâ hic præbendâ pro beneficio Canonicali) distributiones quotidianę interim non negentur (*q*). Et antiquiori adhuc tempore, in Capitularibus Caroli Magni, qui regnare cœpit anno Christi 868. legitur: *Canonici, Clerici, qui in Civitatibus, vel in Monasteriis degunt, qui beneficia habent, undè victum, & vistiicum habere possunt; ut his juxtà Apostolum contenti sint, & stipendia fratrum, undè pauperiores vitam sustinent, nequaquàm absumant. Si quis hæc statuta contempserit, utrisque careat, idest beneficio, & præbendâ* (*p*). Vides hìc distingui beneficia à distributionibus quotidianis, quæ hoc loco dicuntur *præbenda*, ut cognoscas, eo tempore inter utraque distinctionem viguisse.

(m) *Genzal. ad reg. 8 Canc. § 7. proœm nu. 379. Barbos. loc. citato num 10.*

(n) *Sylv. Verb. Clericus 4. qu. 4. nu. 3. Covar. c. cum in officiis n. 4. de testam. Barbos. loc. cit. n. 32.*

(o) *Cap dilectus 19. de præb.*

(p) *Capitular. Carol. M. l. 2. c. 76.*

11. Quemadmodùm autem non ſunt idem nùnc beneficium, & diſtributiones quotidianæ; ità non erant olim ſemper idem ſportulę, & beneficia eccleſiaſtica, optiméque contingebat, ut quis haberet Eccleſiam, ſeu Oratorium, aut Capellam propriam, & ſeparatam ab aliis, non verò ſportulas; vel haberet ſportulas, & non Eccleſiam, ſive Capellam, vel beneficium proprium: aut haberet inſimùl & beneficium, & ſportulas, primum ut in titulum, ſecundas ut in ſtipendium intereſſentiæ perſonalis; adeòque non eſt verum, quod per mille annos beneficia eccleſiaſtica in ſolis ſportulis conſiſterent, ſaltèm omnia beneficia, & ſemper, & ubique: cum priſcis etiam ſæculis inveniatur, quod Clerici, præter ſportulas, habebant propria beneficia, ut ex Capitulari Caroli Magni mox allegato patet, necnon ex valdè antiquiori ſanƈtione Innocentii Papæ I. de quâ ſuperiùs (a); Et ex ipsâ beneficiorum origine, quæ cum ereƈtione Eccleſiarum, Oratoriorum, Capellarum &c. uſque à primis Chriſti ſęculis incœpit, uti ſuprà notatum eſt (b). Clerici etenim ipſis Capellis, Eccleſiis, & Oratoriis præfeƈti, eorum beneficia, ſive reditus in titulum obtinebant, non verò ſportulas percipiebant, vel ſi has quoque alicubi percipiebant, erant quid ab ipſis beneficiis diſtinƈtum.

(a) *Vid hic ſupr c. 3. num. 3.*

(b) *Vid ſuprà cap. 3. à num. 9.*

12. Reſpondetur *quartò*, negando ſuppoſitum, nempè quod, dato etiam, ſed non conceſſo, fuiſſe idem olim ſportulas, ſive diſtributiones, & beneficia, hę ſportulæ darentur ſolis Clericis, & quidem præſentibus, ſive perſonalitèr deſervientibus Eccleſiæ, à quâ præbebantur. Nàm tametſi ordinariè Clericis Eccleſię deſervientibus porrigerentur; attamèn nec omnibus Clericis, neque ſolis Clericis tradebantur. Non tradebantur omnibus Clericis, quià ſub ipſis primis Eccleſiæ ſęculis, quando ſportulæ in Clericos dividebantur, plures Clerici, Diaconi, & Presbyteri erant, etiam curam animarum exercentes, qui de proprio patrimonio vivebant; *Jàm indè*, inquit Thomaſſinus, *à primis ineuntis Eccleſiæ ſæculis, tàm multi Clerici ſanƈtiſſimi, & parochiis præerant, & Decanatus, atque Archidiaconatus adminiſtrabant, aliaque eccleſiaſtica beneficia, qui ſe ſuo tamen ſumptu, & patrimonii cenſu alebant* (c). Hi ergò erant Clerici, Eccleſię famulabantur, & eccleſiaſtica officia exercebant, qui tamen non beneficiis, quę in ſportulis conſiſtebant, potiebantur; ſed de proprio patrimonio vivebant, & ſic ſportulæ non omnibus Clericis tradebantur. Imò non ſemel alibi oſtendimus, ex Sanƈtis Hieronymo, ac Proſpero Aquitanico, quod Clerici habentes bona patrimonialia, quibus viverent, non poterant eccleſiaſticos reditus adipiſci (d). Non ergò tùnc dabantur ſportulæ cunƈtis Clericis, ſed ſolis indigentibus eccleſiaſtico ſubſidio.

(c) *Thomaſ. vet. & nov. Eccl. diſ. p. 3. l. 3. c. 34. n. 14. & noo.*

(d) *Vid. infr. c. 29. num. 4.*

13. Nequè paritèr tradebantur ſolis Clericis, quià dabantur etiam pauperibus, egenis, infirmis, damnatis ad metalla, captivis, conſtitutis in carceribus, peregrinus, maſculis, & fœminis; ac quotquot ſub nomine pauperum nuncupantur: qui propterèà Beneficiarii Eccleſiæ cenſiti ſunt, ut alibi notavimus (e), & ab eodem Thomaſſino ità conſiderati: Eluceſcit &c. *quam verè pauperes inſcribendi ſint albo Beneficiariorum ab Eccleſiâ alendorum* (f). Hinc apud Flodoardum (g), & adhùc antiquiùs apud Concilium Antiſiodorenſe, anno 590. celebratum, pauperes dicuntur *Matricularii Eccleſiæ* (h), quià ſcripti matriculæ, albo, elencho, ſive catalogo eorum, qui ſportulas ab Eccleſiâ percipiebant, & qui ſi erant Clerici, dicebantur *Clerici, vel Canonici matricularis* (i), ſi verò laici egentes, vocabantur pauperes *matricularii Eccleſiæ*. Ulteriùs cum tota poteſtas miniſtrandi, & diſpenſandi bona eccleſiaſtica, apud Epiſcopum reſideret, in illius erat arbitrio augere, vel minuere numerum Clericorum, numerumque portionum, ſportularum, & eorum, qui de hiſce participabant. Nullibique reperiatur fuiſſe Epiſcopis interdiƈtum diſpenſare partem redituum eccleſiaſticorum viris extrà eorum diœceſes commorantibus; imò potiùs conſtat illos conſueviſſe loculentas erogationes

(e) *Vid ſuprà tom. 1 cap. 3. n. 2. 4. 5. 15.*

(f) *Thomaſ. loco cit. p. 3. l. 3. c. 26. n. 19.*

(g) *Flodoard. lib 3. c. 26 hiſtor. Remenſ.*

(h) *Conc. Antiſiod. ann. 590. cap. 3. & ibi Binius.*

(i) *Dominic. Magri Vocab. Eccleſ. V. Matricula.*

nes hùc illùc mittere, uti fusiùs alibi demonstravimus (*a*). Et sic si de sportulis, & reditibus ecclesiasticis participabant etiàm extranei; procùldubio istę non erant debitæ solis Clericis Ecclesiæ illi deservientibus, sed etiam aliis.

14. Itàque dum nulla lex prohibebat Episcopis admittere ad sportulas, sive ad pias erogationes, suarum Ecclesiarum etiam pauperes, & Clericos alienos, jam in arbitrio erat cujuslibet Episcopi participes facere sportularum suæ Ecclesię quoscumque Clericos, etiam non præsentes, dummodò benemeritos, vel quià indigentes, vel quià piis operibus alibi de mandato ipsius Episcopi mancipatos, vel quià alitèr eisdem sportulis dignos. Et ità si sportulæ non porrigebantur, vel saltèm poterant non porrigi omnibus Clericis: nequè dabantur solis Clericis, nequè illis solis, qui actualitèr in illâ Ecclesiâ ministrabant, cujus redituum sportulæ distribuebantur; jam patet, quod sicuti tunc sportulæ saltèm aliquandò licitè tradi poterant viris, vel alibi commorantibus, vel actualitèr non ministrantibus in Ecclesiâ sportulas elargiente; ità etiam nùnc beneficia merè simplicia, iisdem sportulis succedentia, licitè valent Clericis, etiam personalitèr non residentibus, conferri. Adeòque argumentum non probat adversus nos, sed potiùs adversus Contradictores.

15. Respondetur *quintò*, quod quamvis beneficia ecclesiastica, quæ nùnc sunt, succedant aliquo modo in latâ acceptione antiquis sportulis, & habeant aliquam conformitatem (quæ tamen rigorosa non est, ut innuimus, sed solùm similitudinaria, & æquivoca) cum ipsis antiquis Ecclesiæ sportulis; adhùc tamen argumentum ab illis petitum ad beneficia non ambulat pari passu, sed claudicat valdè, quippè in pluribus beneficia ecclesiastica sunt à sportulis dissimilia: omnis autem parva dissimilitudo sufficit, ut argumentum deductum à simili ad simile non afficiat (*b*). Ideòque dicitur communitèr, hoc argumentum esse fragile, infirmum, ac leve (*c*). Cumque diversa sit juris dispositio inter distributiones quotidianas, & beneficia; diversa quoque est procùldubio inter sportulas, & beneficia; ubi autem inter similia inęqualis est juris dispositio; argumentum ex uno deductum ad aliud nihil afficit (*d*). Et ità quidquid fuerit olìm de sportulis Clericalibus, an deberentur solis personalitèr ministrantibus, nec nè; hoc non concludit, quod idem sit nùnc in beneficiis ecclesiasticis de necessitate observandum: sicuti non idem fit nùnc, quod olim fiebat de *sportulis consularibus* (*e*).

(b) *Bertaz. in repet. l. si quis mior. C. de transac. n. 762.*
(c) *Menoch. cons. 37. num. 177. & cons. 75. num. 62 Barbos. tract. var. loc. 101. n 8.*
(d) *Bald. consil. 158. in fin. lib. 1.*
(e) *Alex. Vviltoemius comment. ad Diptychon Leodiens. c. 4.*

16. Præterquàmquod si, mutatâ Ecclesiæ disciplinâ, distributiones, & sportulæ, versæ sunt in beneficia; mutata est quoque obligatio assiduitatis personalis, quæ supponitur debita pro ipsis sportulis consequendis: ergò si licita fuit prima mutatio sportularum in beneficia, jam à totius Ecclesię praxi observata, & à jure communi approbata; licita est etiam secunda mutatio, quæ assiduitatis personalis debitum tollit, jam generalitèr per totam Ecclesiam observata, & à jure communi paritèr approbata, itaùt quæ tùnc debebant fieri personalitèr, nùnc possint fieri per substitutum: non est enim ratio, cur fieri posset mutatio quoàd unam rem, & non quoàd aliam. Ergò stante justitiâ utriusque ipsius mutationis, beneficia merè simplicia, similitudinem, sive successionem sportulis habentia, exemptionem præbebunt Beneficiariis merè simplicibus ab onere residentiæ: tametsi non eam præbeant beneficia residentialia, quià in eis electa est industria personæ specialitèr ad onus chorale, vel curatum, personalitèr obeundum: quæ industria non est electa in Beneficiariis merè simplicibus, utpotè qui cum nullum habeant onus personalitèr adimplendum; nihil fuit opus in eis inquirere, ac deligere industriam personæ.

17. Cæterùm quod spectato jure communi, beneficia quoquè merè simplicia exigant residentiam, ut ex adverso ponitur in Objectione; ingenuè confitemur hoc passim à Doctoribus affirmari, & ità Theologos (*f*), atque ità Canonistas tenere (*g*). Sed an de rigore propositio hæc sit vera, judicet quisquis observavit, quod aliqui Doctores, dum memorant beneficia simplicia, non intel-

(a) *Vide supr. Tom. 1. cap. 2. n. 9. c. 3. n. 7. 8. Tom. 2. c. 14. n. 8. Tom. 3 cap. 4. n. 41.*

(f) *Azor. Inst. mor. lib. 7. c. 3. qu. 1. Filliuc. tom. 2. tr. 41. c. 6. n. 25. & alii.*
(g) *Fagnan. in cap. super inordinata 35. num. 5 de præbend. l. 3 & in c. conquerente 6. num. 2. & 13 de Cler. non resid lib. 3. Borel. Sum decis. 10. 1. tit. 20. num. 248 Garc. de benef. p. 3. c. 2. n. 1.*

intelligunt de beneficiis merè ſimplicibus, quorum hìc ſermo eſt, ſed de beneficiis ſervitoriis, non duplicibus, qualia ſunt Canonicatus, Manſionariæ, Capellaniæ chorales &c. quæ ab eis dicuntur beneficia ſimplicia, habito reſpectu ad beneficia curata, & dignitates eccleſiaſticas, quæ vocant beneficia duplicia, Itàque accipiunt beneficia ſimplicia, non ut merè ſimplicia, & prout contradiſtinguuntur à reſidentialibus, ſed ut ſimplicia tantum, prout contradiſtinguuntur à duplicibus, adeòque in ſenſu valdè diverſo ab eo in quo nos hìc eſſamur. Quarè tametſi Auctores dicant, quod beneficia ſimplicia de jure communi exigunt reſidentiam; non benè infertur ad hanc Beneficiarios merè ſimplices coarctari, quià illi loquuntur, vel ſaltèm exponi poſſunt, quod loquantur de beneficiis choralibus, non verò de merè ſimplicibus. Æquivocatio ergò eſt in verbo *ſimplicia*, quod quotiès poteſt referri ad aliam ſignificationem, nihil concludit pro debito reſidentiæ contrà beneficia merè ſimplicia. Actus enim referibiles ad alium titulum, non tribuunt jus eoſdem alleganti (*a*).

(a) *Card. de Luca de Regul. diſc. 24. n. 9.*

18. Ad hæc notetur, nullibi in Jure, quod nobis innoteſcat, diſponi, quod Beneficiarii merè ſimplices ad reſidentiam obligentur. Decernunt quidèm Canones, quod Clerici obtinentes beneficia, reſidere teneantur, ſeu aliquod miniſterium perſonale debeant exercere, ſed loquuntur de beneficiis generalitèr, & prout in pluribus, adeòque de beneficiis reſidentialibus tantùm: quippè beneficia ut in pluribus ſunt reſidentialia: & ſic propoſitio illa regulari debet, prout exigit ſubjecta materia, ideſt quod reſidentiam exigant beneficia reſidentialia, non verò merè ſimplicia. Et ſanè quemadmodùm leges generales non corrigunt leges ſpeciales (*b*); Sic & propoſitiones, ſive concluſiones generales, quamvis generalitèr veræ ſint, non tamen earum veritas quoàd omnia particularia verificatur. Ità generalitèr dicitur, quod omne animal habens aures audit, & verum eſt, quià ut in pluribus ità eſt: Sed tamen hoc non verificatur de ſurdis. Dicitur etiam generalitèr, quod omnis homo matrimonium contrahere valet, & verum eſt, quià ut in pluribus ità eſt, ſed tamèn hoc non verificatur de Presbyteris, Monachis, & Monialibus: Ità dic de aliis rebus. Eodemque modo licèt jura dicant, quod beneficia exigunt reſidentiam, quià ut in pluribus res ità ſe habet, Juraque ſemper ſe adaptant ad id, quod ſolet frequentiùs evenire (*c*); Non tamen hinc infertur, quod beneficia merè ſimplicia ab illâ generali diſpoſitione non excludantur, propter ſpeciales qualitates in eis concurrentes, quæ in Beneficiariis reſidentialibus non inveniuntur.

(b) *Fagnan in cap. Vir qui n. 24 & 26 de conſanguin. lib. 4.*

(c) *Leg. ad ea ff. de legib Fagnan in c. exiplicari n. 26. de obſer. jejun. lib. 3. Barboſ. Axiom. 133. n. 3.*

19. Nequè ex eo quod Canones dicant, beneficia exigere aliquod miniſterium (*d*), vel quod beneficium datur propter officium (*e*); ritè infertur Beneficiarios merè ſimplices reſidentiæ onere adſtringi, quippè, uti alibi oſtendimus, miniſterium, ſi quod injunctum eſt talibus beneficiis, ſatis adimpletur, cum per ſubſtitutum impletur. Officium quoque, propter quod datur beneficium, niſi aliud exprimatur, ſolas horas canonicas comprehendit, quæ licitè poſſunt ubilibet recitari à Beneficiariis merè ſimplicibus, quibus nullus eſt præſcriptus locus, ubi ſacræ pſalmodiæ operam dent, ad differentiam Beneficiariorum choralium, quibus determinata Eccleſia aſſignata eſt, ubi ſacras laudes perſolvant. Et ità neutrum ex his importat, quod Beneficiarii merè ſimplices reſidentiæ vinculis implicentur ex diſpoſitione juris communis, de eis individuè non loquentis. Præſertìm quià cum in corpore Juris communis, apud Gratianum (*f*), in libris Decretalium (*g*), & in Sexto earundem (*h*), habeamus Canones dilucidè, patentèr, atque inconcuſsè diſponentes beneficia, ſive Beneficiarios merè ſimplices eſſe à reſidentiæ debito exemptos; certè rè ſincerè perpensâ, & fundamentalitèr examinatâ, videtur omninò concludendum, quod ſpectato jure communi beneficia ſimplicia non exigant reſidentiam (*i*).

(d) *Cap. quia nonnulli de Cler. non reſid.*

(e) *Cap. fin. de reſcript. in 6.*

(f) *Cap. Sanctorum. § Omnino 2. diſt. 70.*

(g) *Cap. Clericos 17 de Cler. non reſid.*

(h) *Cap. gratia 7. de reſcriptis in 6.*

(i) *Vid. hic ſupr. c. 7. & 10.*

20. Sed

20. Sed admittamus ex abundanti, quod beneficia merè simplicia, de jure communi antiquo exposcerent residentiam, hoc nihil prorsùs officit; Nàm jurium id præcipientium vis destruitur responsione, quam in consimili casu dat S. Antoninus dicens, quod *Capitula in contrarium allegata, vel alia similia, loquuntur secundum sua tempora, sed hodiè secus* (a). Notum est etiam omnibus, vel mediocritèr doctis, quod ad cujuslibet Reipublicæ tutum regimen spectat posse leges, pro locorum, temporum, & personarum opportunitate mutare (b). Hæc potestas fuit in lege veteri, de quâ prætèr Interpretes, legatur Limneus in res alioquin Catholicorum parùm propensus (c). Fuit & in Republicâ Romanorum, quorum adhùc memorantur leges Æmilia de Censoribus; Appuleja de Majestate; Atilia de Tutoribus; Bebia de Prætoribus; Cæcilia de Fullonibus; Calphurnia de ambitu; & aliæ permultæ usquè ad 184. (d), quæ paulatim sancitę sunt, & paulatim dispunctæ unâ obsolescente, & altera de novo prodeunte. Sed quodnam Regnum, quodnam Imperium, quænam Respublica fuit unquàm in mundo, ubi non fuerit licitum leges pro temporum diversitate mutare? Detur intuitus antiquis Regnis, detur pręsentibus, & agnoscetur, quam certa, & inconcussa semper fuerit ubilibet hęc potestas, cujus admissio sanè dici potest unum ex primis principiis laudabilis politię, ac boni regiminis cujuslibet Principatus.

(a) *S. Antonin. 3. par. tit. 15. cap. 1. §. 9. fol 262.*

(b) *Anton. Augustin. de legib cap 17. f. 29. Vid. supr. tom. 2. c. 21. num. 12. Et infr. in hoc tom. c. 29. n. 18.*

(c) *Joannes Limneus in Aur. Bull. Carol. IV. cap. 19 § 4.*

(d) *Anton. August. de legib.*

21. Hanc autem eandem potestatem, quę de regalibus est (e), habere quoque debet, ac habuit semper Ecclesia (f). Quę si eam habet, atque habuit, certum est, quod potuit, ac potest etiam eandem exercere (nisi velimus dicere, quod habeat gladium, sed non possit illum eximere: quod habeat schiadium, sed non valeat illud contrà solis radios explicare: quod habeat equum, sed non possit super illum equitare &c. quod non esset sapientèr loqui, sed delirare). Si ergò Ecclesię fas fuit interdùm leges mutare, procùldubio antiquioribus juribus recentiora successerunt: veteribus autem juribus noviora derogant (g). Ergò quidquid sit, an antiquiores Juris Canones deposcerent à Beneficiariis mere simplicibus residentiam; hoc nihil ad nos, qui vivere debemus non secundum id, quod antiqua illa jura pręscribebant, sed secundum id, quod poscunt jura, quę nostris temporibus observantur. Tùm quià non sine causâ mutati fuerunt antiqui illi canones (h); tùm etiam quià nimia, & nimiùm deformia sequerentur inconvenientia, si cuncti antiqui Canones observari deberent, & ea fieri modò, quæ antiquis temporibus, vel poterant, vel solebant in praxim perduci, hodie autem fieri destiterunt; abjeruntin desuetudinem, suntque diversis, vel contrariis legibus abrogata.

(e) *Card. de Luca de Regal. in Sum. Regal. §. 12 n. 147.*

(f) *Jacob Almain. de potest. Eccl. cap. 12. in fin. tom 1. oper Jo. Gerson.*

(g) *Suar. de leg. l. 6. cap. 27. Azor. p. 1. l. 5. cap. 20 & 21. Layman. lib. 1. tr. 4. cap. 21. n. 1. Bonac. de legib. tom. 2. disp. 1. qu. 1. pun. ult. § 1. de Luca de jurisd. disc. 107. n. 6.*

(h) *Cap. Fraternitatem 7. dist 34. vid. Fagnan. in c non debet 8. de Consang. & affin. l. 4.*

22. Sic olim Sacerdotes multotiès quotidiè sacra Missę mysteria celebrabant, adeò ut Summum, Sanctumque Pontificem Leonem III. legatur in die quandoquè etiam noviès celebrasse (i). Olim tempore quadragesimæ vini haustus erat Christianis jejunantibus interdictus, quâ de rè Theophilus Alexandrinus. *Qui legum præcepta custodiunt, ignorant vinum in jejuniis, & omnis carnis usum repudiant* (l). Olim prohibitum erat Monachis ad Sacerdotium promoveri: adeò ut S. Paphnutius, insignis multorum Monachorum rector, & parens, reputaverit *cogitationem feralis ambitus, si in mentes irrepserit Monachorum, ut vel primi cupiant esse, vel Clerici* (m). Centum, quinimò & mille alia similia invenire est in antiquis Sacris Canonibus, vel in aliis regulis ecclesiasticæ disciplinæ, olim observatæ, quæ nùnc ab usų penìtus recesserunt, & hìc brevitatis gratiâ omittuntur. Ergonè nunc quoque licebit novies in die celebrare? Eritnè crimen in diebus jejunii vini poculum adhibere? Imputabiturnè Monachis ad culpam, si Sacerdotium cum Monachatu suscipiant? Peccabuntnè homines non observando mores illos antiquos, vel Canones jam obsoletos, quorum olim praxis fuerat in Ecclesiâ? Absit. Alioquin tota jàm confunderetur ecclesiastica disciplina.

(i) *Baron. ann. 461. num. 12. & 816. n. 14.*

(l) *Theophil. Alex. epist Paschal ad Eccl. Ægypt. Martorel. dissert. Apologet. fol. 45.*

(m) *Thomassin. vet. & nov. Eccl. discipl. par. 1. l. 3. c. 13. n. 5.*

23. Nàm

23. Nàm licèt hæc, ſecundum priora tempora, bonum eſſet, ut obſervantiam haberent; Attamèn mutato rerum ſtatu, proptèr novas cauſas, quæ ſupervenerunt, bonum fuit ut non obſervarentur, ideòque deſtitum eſt ab eorum obſervantiâ: Et ſicuti laudabile tùnc erat ſecundum antiquas illas leges vivere; ſic præconio dignum eſt nunc ſe novis legibus conformare. Profectò admittunt alterationem, ſive rationabilem mutationem nedùm leges poſitivæ, ſed etiam ipſa lex naturalis, non quidem in ſe ipsâ, ſed ex parte objecti, ob circumſtantias ſupervenientes. Et ità quamvis ab initio cuncta bona de jure naturali eſſent inter homines communia, tuncque contrà jus naturale fuiſſet aliquem uſu cujuſcumque rei privare; nihilominùs quià temporis ſucceſſus, generiſque humani ſtatus poſtulavit, pro meliori eſſe, quod bona dividerentur, jure poſitivo eorum diviſio facta eſt. Sic etiam licèt de jure naturali eſſet, quod nullus rem alienam retineat invito Domino; attamèn jus poſitivum hanc legem notabilitèr immutavit, ſuperadiectâ lege præſcriptionis, quâ ſtatuitur, ut qui rem alienam bonâ fide taxato tempore apud ſe retinuit, illius dominium acquirat; remque ipſam ſuam faciat (a). Nèc jam licitè poteſt quis contrà jus præſcriptionis rem ſuam à poſſeſſore bonę fidei vendicare: neque promiſcuè, cunctis, & cunctorum rebus pro ſuo libito uti, ſub pretextu quod antiqua lex naturalis ità depoſceret.

(a) *Molin. de Juſt. & Jur. tom. 1. tr. 2. diſp. 4. n. 8.*

24. Si autem etiam Juris naturalis obſervantia in ſenſu præfato mutationem admittit; Si jura poſitiva ſunt alterationi obnoxia quoàd alias res; nunquid alterari non potuit diſciplina, poſſeſſionem beneficiorum eccleſiaſticorum concernens; & obligationes ſive reales, ſive perſonales, illis adnexas perſpiciens? Quid habent ampliùs beneficia, quàm habeant aliæ res eccleſiaſticæ, ut quemadmodùm hę, ſic & illa mutationem non admittant; & quidèm mutationem non in eſſentiâ, ſed in modo diſtribuendi eadem cum hoc, vel illo onere? Igitùr tametſi de jure communi antiquo, ſive juxtà priſcos juris communis Canones fuiſſet, quod olim beneficia merè ſimplicia reſidentiam poſtularent; adhùc nihil obſtaret hoc adverſus exemptionem Beneficiariorum merè ſimplicium ab onere reſidentiæ; quippè Canones illi locum habuerunt pro eo tempore, quo in ſuo robore viguerunt (ſi tamen rè verâ unquàm fuerunt) non verò pro temporibus noſtris, quibus jam invaluerunt, & univerſalem obſervantiam obtinuerunt alii Canones, generalitèr per totum orbem vigentes, qui eadem beneficia, illorumque poſſeſſores, à reſidentię perſonalis debito liberant, immuneſque prorsùs, ac exemptos ſine ambiguitate declarant.

CAP.

CAPUT XXIX.

In quo dispungitur NONA OBJECTIO, *petita ex eo quod olim esset idem ad Ordinem, & Beneficium promoveri: undè inferatur, quod Beneficiarii merè simplices ad Residentiam teneantur.*

SUMMARIUM.

1 Nona Objectio *ex eo, quod olim promotio ad Ordines, & ad beneficia sacra unum, & idem esset, nec divideretur officium à beneficio, sive à sportulis.*

2 *Perperàm hìc supponitur, quod beneficia nunc sint idem ac sportulę antiquę: & quod perceptio sportularum personalem exigeret residentiam.*

3 *Falsum est, quod priscis temporibus beneficium non distingueretur ab officio. Aliqui Clerici sportulas non percipiebant, etiam si officia ecclesiastica exercerent.*

4 *Juxtà Canones antiquos, ex Sanctis Patribus desumptos, jubentur Clerici de proprio vivere, & non de rebus Ecclesiæ, si habent bona patrimonialia. Non erat ergò idem beneficium, & ordo.*

5 *Nedùm ergò non est verum, quod antiquis sæculis idem esset beneficium, & ordinem adipisci, & quod unum non esset ab alio separatum.*

6 *Etiàm recentiori Ecclesiæ ætate viguit admissio Clericorum ad titulum proprii patrimonii: de quo in Concilio Chalcedonensi edita fuit sanctio. Hicque est titulus Ecclesiasticus ad Ordines.*

7 *Promoti olim ad titulum patrimonii carebant beneficio. Titulus patrimonii non est beneficium: gaudet tamèn privilegiis bonorum Ecclesiæ, & est titulus subsidiarius ad Ordines consequendos.*

8 *Habebant olim, habentque modò etiam Clerici solà primà tonsurà insigniti, ordine verò carentes, beneficia in titulum. Monachi sunt veluti totidem Beneficiarii.*

9 *Prima Tonsura non est Ordo, sed præparatio ad Ordines. Simplici Tonsurato non licet lectiones ex ambone legere in Ecclesià. Potest tamen habere ecclesiastica beneficia.*

10 *Eadem prima Tonsura non est Ordo, sed quædam dispositio ad Ordines: eo modo quo Novitiatus est quid medium inter statum laicalem, & regularem.*

11 *Contendunt Theologi, & Canonistæ, an prima Tonsura sit Ordo. Cum ei non conveniat Ordinis definitio, nec constet materià, & formà &c.*

12 *Agit fusè Barbosa de hàc quæstione; afferens varias rationes, cur Canonistæ censent primam Tonsuram esse Ordinem.*

13 *Cum Clerici primæ Tonsuræ possint consequi beneficia, quorum laici sunt incapaces; infertur primam Tonsuram esse Ordinem.*

14 *Ast Theologi oppositâ sententiâ excludunt ab Ordinum numero primam Tonsuram: quid de eâ ex Concilio Tridentino?*

15 *Barbosa responsiones addit, diluentes Objecta Canonistarum, asserentium primam Tonsuram esse Ordinem.*

16 *Si ergò prima Tonsura propriè non est Ordo, & Tonsurati sunt capaces beneficiorum; jàm non est idem Ordines, & beneficia adipisci.*

17 *Etiàm ſi olim non disjungerentur Ordo, & Beneficium; jàm nova diſciplina aliud exigit. In unâ quoque Republicâ leges ſunt mutabiles.*

18 *Etiàm leges eccleſiaſticæ mutabilitati ſubſunt. Nos vivere debemus non juxtà leges antiquatas, ſed juxtà eas, quæ nùnc vigent.*

1. OBJICIUNT *Nono loco* Contradictores, hoc modo. Antiquis Eccleſiæ temporibus, promotio ad Ordines, & ad miniſteria ſacra, una, eademque fuit ac ad beneficia eccleſiaſtica: & ità beneficium non dividebatur ab officio, & ab ordine, ſive ab illius miniſterio, nec hoc ab illo: adeòque ad Ordines promoveri, & beneficio eccleſiaſtico inſigniri; ſeu ad ſportulas ab Eccleſiâ percipiendas admitti, unum erat, & idem. Sed ſportularum exactio debita Clericis in ordinibus conſtitutis perſonalem reſidentiam requirebat in locis, ubi Ordines exerceri debebant, & ſtipendia ordinum percipi, nempè ſportulæ præfatæ; ergò etiam beneficiorum poſſeſſio, quæ in loco ſportularum ſuccedunt, ipſam reſidentiam requirit. Non beneficiorum ſolummodò curatorum, & choralium, ſeu illorum, quę reſidentialia dicuntur, igitùr etiam beneficiorum merè ſimplicium. Ergò Beneficiarii quoque merè ſimplices ad reſidentiæ perſonalis debitum obligantur.

2. Reſpondetur *primò* potiſſimam vim hujus argumenti reſtringi ad hoc, quod beneficia nùnc ſint idem ac ſportulæ antiquæ: quodque perceptio ſportularum, remotioribus illis Eccleſiæ ſæculis, perſonalem exigeret reſidentiam. Erroneum autem eſt utrumque; vel ſaltèm tales, atque adeò graves patitur difficultates, ut neutrum valeat pro incontrovertibili admitti: Sicque Objectio innititùr duobus ſuppoſitis, quæ non ſubſiſtunt. Beneficia eccleſiaſtica noſtri temporis ſunt res valdè diverſa ab eo, quod eſſent ſportulæ antiquæ: Et ſportulæ antiquæ admittebant etiam extraneos, longè morantes, & in loco, in quo diſpenſabantur non reſidentes. In præcedenti octavâ Objectione de illis fuſiùs eſt tractatum, & utroque ad trutinam vocato, demonſtravimus ea non verificari, nec quod beneficia eccleſiaſtica nùnc ſint idem, ac erant olim ſportulæ, quàm Eccleſia diſpenſabat: Nèc quod participes ipſarum ſportularum neceſſariò reſidentiæ perſonalis onere adſtringerentur. Intueatur ergò benignus lector reſponſiones dictę Objectioni octavæ per nos allatas (*a*): Ad illas enim eum remittimus; ne hìc eaſdem iterùm repetamus.

(a) *Vid. cap. præced. à n. 9. &c.*

3. Reſpondetur *ſecundò* falſum eſſe, quod priſcis illis temporibus beneficium non diſtingueretur ab ordine, & officio, unaque eſſet ad utrumque promotio: nàm, ut alibi adnotavimus, non omnes Clerici, tametſi Clericalibus ordinibus inſigniti, ſportulas, ſive fructus eccleſiaſticos percipiebant, ſed de reditibus proprii patrimonii vivebant, Eccleſiæ nihilominùs ferventiſſimè deſervientes, de quibus Thomaſſinus; *qui olìm inter Clericos ad culmen perfectionis ferventiùs enitebantur, Eccleſiæ gratis miniſtrabant* (*b*). Erant & alii, nedùm ad ordines promoti, ſed & ad regendas Eccleſias, atque ad alia officia eccleſiaſtica exercenda deputati, qui propriis ſumptibus vivebant, memoratque illos idem Auctor dicens, *jàm indè à primis ineuntis Eccleſiæ ſæculis, tàm multi Clerici ſanctiſſimi, & parochiis præerant, & Decanatus, atque Archidiaconatus adminiſtrabant, aliaque eccleſiaſtica beneficia, qui ſuo ſe tamen ſumptu, & patrimonii cenſu alebant* (*c*). Et ne putetur eos idfeciſſe ex ſolo inſtinctu pietatis, & ſpiritu majoris perfectionis; attendant Contradictores, qui antiquorum Canonum obſervantiam inculcant, & audiant, quid Sacri Canones definierint.

(b) *Thomaſſin. p. 2. l. 1. c. 9. n. 8.*

(c) *Thomaſſin. loco cit. p. 2. l. 3. c. 34. n. 14.*

4. In cap. Clericos, ſumpto ex D. Hieronymo (*d*), dicitur: *Clericos illos convenit Eccleſiæ ſtipendiis ſuſtentari, quibus parentum, & proquinquorum nulla ſuffragantur bona; qui autem bonis parentum, & opibus ſuis ſuſtentari poſſunt, ſi quod*

(d) *S. Hieron. epiſt. ad Damaſum.*

si quod pauperum est, accipiunt, sacrilegium professò committunt, & per abutionem talium, judicium sibi manducant, & bibunt (a). Et alibi ex S. Prospero Aquitanico. *Pastor Ecclesiis, quibus sua sufficiunt, non debet aliquid erogare; quando nihil aliud sit habentibus dare, quàm perdere. Nèc illi, qui sua possidentes, dari sibi aliquid volunt, sine grandi peccato suo, undè pauper victurus erat, accipiunt* (b). Sequitur idem S. Prosper: *De Clericis quidem dicit Spiritus Sanctus: peccata populi mei comedunt. Sed sicut nihil habentes proprium, non peccata, sed alimenta, quibus indigere videntur, accipiunt; ità possessores non alimenta, quibus abundant, sed aliena peccata suscipiunt &c. Qui Ecclesiæ serviunt, & labori suo velut debita reddi oportere credentes ea, quibus opus non habent, aut accipiunt, aut exigunt, nimis carnalitèr sapiunt, si putant, quod Ecclesiæ fidelitèr servientes, stipendia terrena, & non potiùs præmia æterna percipiant. Secularis quippè militia, quià cœlestia non habet, terreno strenuè militantibus præstat. Undè satis indignum est, si fidelis, & operosa devotio Clericorum propter stipendium temporale præmia sempiterna contemnat. Quod si quilibet minister Ecclesiæ non habet undè vivat, non ei præmium hìc, sed necessaria præstat Ecclesia, ut in futuro præmium laboris sui recipiat &c. Illi quoque, qui vel idonei nihil quidem sibi dari velut debitum poscunt, sed tamen Ecclesiæ sumptibus vivunt, non est meum dicere, quali peccato cibos pauperum præsumendo suscipiant, qui Ecclesiam, quàm juvare de propriis facultatibus debuerunt, suis expensis insuper gravant* (c).

(a) *Cap. Clericos 6. caus. 1. qu. 2.*

(b) *Capit. Pastor 7. caus. 1. qu. 2.*

(c) *S. Prosper de vita contempl. l. 2. c. 10.*

5. Tàm juxtà Canonum ergò, quàm juxtà Patrum sensus, & disciplinam remotiorum temporum, ut suprà relatam, nedùm non est verum, quod currentibus illis priscis sæculis, unum, & idem esset beneficium ecclesiasticum, & officium, ac ordinem Clericalem adipisci; nec unum esset ab altero separatum; sed imò potiùs constat primum fuisse à secundo valdè distiuctum; & talitèr distinctum, ut unus habere aliquando Clericalem ordinem, atque officium, regeretque Parochias, exerceret Archidiaconatus, Decanatus, & alia ecclesiastica ministeria, nec tamen beneficium, seu proventus ecclesiasticos obtineret: Quinimò & nec eos posset integrâ conscientiâ obtinere, quoties reditus tales ex patrimonio proprio possideret, quibus valeret congruè sustentari. Sic se habebat priscorum illorum temporum disciplina, quę tamen ætate nostrâ locum non habet, cum Clericus bona possidens patrimonialia, possit optimè beneficia quoque sacra nancisci, & licite retinere (d). *Quis enim militat suis stipendiis unquàm*, inquit Apostolus. *Debet in spè qui arat, arare: & qui triturat, in spè fructus percipiendi* (e). Quibus ità se habentibus, attentâque præfatâ priscorum temporum disciplinâ, corruit argumentum ex suppositâ inseparabilitate ordinis, & beneficii deductum, & nihil prorsus probatur ad captivandos Beneficiarios merè simplices onere residentiæ.

(d) *S. Thom. quodl. 9. art. 15. in argum. sed contrà.*

(e) *1. Corinth. c. 9. num. 7.*

6. Confirmatur hoc idem ex eo, quod nedùm recenti, sed etiam remotiori Ecclesiæ ętate viguit sanctio, ut quilibet ordines suscepturus habeat titulum, ad quem possit licite promoveri. Et licèt non desint exempla Clericorum quoque absque titulo ad ordines promotorum, de quibus in Concilio Meldensi (f), in Londinensi (g), & in aliis; tamèn Ecclesia constantèr titulum ipsum voluit omninò à Clerico possideri. Titulus autem iste nedùm beneficia ecclesiastica complectitur, sed etiam censum proprii patrimonii, qui saltèm usque à temporibus Concilii generalis Chalcedonensis, fuit pro legitimo admissus: Decernit enim Concilium ipsum: *Neminem absolutè ordinari Presbyterum, vel Diaconum, vel quemlibet in ecclesiasticâ ordinatione constitutum, nisi manifestè in Ecclesiâ Civitatis, sive possessionis, aut in Martyrio, aut in Monasterio, qui ordinatur, mercatur ordinationis publicatæ vocabulum* (h). Ubi Glossa in ly, *sive possessionis*, explicat; *idest si ordinetur ad titulum patrimonii sui* (i). Hicque jàm ex tunc est titulus ecclesiasticus, per omnes Orbis Ecclesias universalitèr frequenta-

(f) *Concil. Meldens. ann. 845. c. 52. ap. Sirmond. Conc. Gall. to. 3. fol 46.*

(g) *Conc. Londin. I. an 1125. ap. Corsolan. fol 782.*

(h) *Concil. Chalced. cap. 6.*

(i) *Glos. in c. neminem 1. dist. 70.*

tus, tamquàm canonicus, & legalis (*a*): saltèm à tempore Concilii III. Lateranensis, sub Alexandro Papâ III. (*b*): vel melius, ab usque tempore præfati Canonis Chalcedonensis.

7. Illi ergò, qui antiquis temporibus ad titulum patrimonii proprii ordinabantur, ordines profectò ecclesiasticos recipiebant, sed beneficio carebant: Quippè proprium patrimonium, tametsi Clerico in titulum assignatum, non est beneficium (*c*), gaudet tamen privilegiis bonorum Ecclesiæ (*d*). Carebant, inquam, beneficio ecclesiastico, quià si Clerici, ut suprà promoti, habuissent beneficium, non potuissent ad titulum proprii patrimonii ordinari; quandòquidem patrimonium subrogatur in locum beneficii (*e*), diciturque titulus dispensativus, & subsidiarius (*f*). Adeòque Clericus insignitus aliquo beneficio, ad illius titulum ordinari debet, non ad titulum patrimonii. Itàque si etiam priscis illis sæculis Clerici ordines suscipiebant ad titulum proprii patrimonii, patet, quod olim non erat idem, ad ordines, & beneficium ecclesiasticum promoveri, cum primi sine secundo frequentissimè conferrentur. Sed de hâc re adhùc inferius.

8. E contrariò quoque, tàm olim, quàm nùnc etiam habebant, habentque multi ecclesiastica beneficia, tùm in titulum, tùm ad modum antiquarum sportularum, sive ad earum similitudinem, quantumlibet nullum ordinem Clericalem obtineant. Et ità beneficia in titulum accipiebant, & accipiunt viri, solâ tonsurâ Clericali insigniti, quę non est ordo, ut paulò infrà ostendemus. Beneficia verò, uti formam, vel similitudinem tenentia antiquarum sportularum accipiebant, & accipiunt Monachi, tàm professi, quàm novitii, & etiam conversi, qui ordinibus ad tempus, & respectivè semper carent, vivebantque nihilominùs, & vivunt de reditibus Ecclesiæ, non secùs ac illi, qui antiquas sportulas percipiebant; ideòque dici solet, quod Monachi sunt totidem Beneficiati (*g*). Ergò si ex unâ parte Ordines obtinebant Clerici beneficio carentes; & ex alia si obtinebant beneficia, prout suprà etiam viri ad Clericales ordines non promoti; evidens est, quod olim non erat idem ordinibus, & beneficiis ecclesiasticis insigniri; & sic argumentum hinc petitum, nihil probat ad illaqueandos Beneficiarios merè simplices debito residentiæ personalis.

9. Respondetur *tertiò*, negando suppositum, nempè quod ad beneficium ecclesiasticum consequendum, necessarius sit aliquis Ordo: nàm hic nunquàm fuit, nec est ad id necessarius, sed sufficit prima Tonsura, uti disertè statuit Concilium Tridentinum (*h*), unisonèque fatentur Doctores, tùm Theologi (*i*), tùm Canonistæ (*l*). Prima Tonsura autem non est ordo, sed præparatio ad ordines, prout eam vocat Catechismus Romanus (*m*). Et ideò Concilium Nicænum II. generale VII. vetuit ne Clerici primæ tonsuræ, carentes impositione manuum Episcopi, lectiones è suggestu legerent in Ecclesiâ, tamquàm ordine destituti (*n*). Si autèm prima tonsura non est ordo (*o*), & tamen vir quilibet in eâ constitutus est capax ecclesiastici beneficii; sine ambiguitate idem non est, neque fuit beneficium, & ordo, cum beneficium ecclesiasticum sine sacramentali ordine licitè valeat obtineri: sicque corruit tota ratio in hoc supposito fundata, quod à parte rei non subsistit.

10. Prima inquam tonsura in communiori, ex probabiliori Doctorum sententiâ non est Ordo, uti tuetur Hallier, scribens, *eam non ordinem strictè sumptum, non sacramentum dicendam esse, sed sacramentalem ritum, & dispositionem ad omnes ordines, ac deputationem, designationemque certæ personæ ad Divina Officia: Specialis enim in ordinatione quavis potestas tribuitur, qualis nulla in tonsuræ susceptione confertur, quæ nempè solum est designatio Clericorum ad probationem doctrinæ morum, & industriæ suæ faciendæ, ut si apti judicati fuerint, functionum eis ecclesiasticarum potestas tradatur, & ad ordines promoveantur. Et aptè quidem tonsura, tamquàm media dispositio inter statum laicum, & ecclesiasticos gradus interponitur, eo modo, quo Novitiatus inter sæcularem statum, &* regu-

(a) *Cap. tuis 23. de præbendis.*
(b) *Vid Thomass. vet. & nov. Eccl disc. p. 2. lib. 1. c. 9 nu. 1. 5. & 10. & sequentib.*
(c) *Fagnan. in c. ad audientiam il 2. nu. 59. de rescript. l. 1.*
(d) *Idem in c. Episcopus de præb. n. 30. 32. 40 l. 3.*
(e) *Idem loco citato n. 22 & 29.*
(f) *Idem loco citato n. 24. 49 & 50.*
(g) *Thomass. vet. & nov. Eccl disc. p 1. l. 3. c. 13. nu. 1. Barbos. Jur. Eccl. univ. l. 3. cap 4. num 69.*
(h) *Conc. Trid. ses. 23 cap 6.*
(i) *Filliuc. to. 2. tr. 41 c. 5 nu. 21. Molfes. p. 1. tr. 6 c 7 n. 50.*
(l) *Garc. de benef. c. 1 n. 7. & 15. Borel. sum. decis. tit. 20. n. 197. 314 Lotter. p. 2. qu 4. n. 16.*
(m) *Catechis. Rom. de Sacr. Ordin.*
(n) *Conc. Nicæn. II. cap. 14.*
(o) *Vide late Sanchez opus mor. l. 7. c. 1. dub. 6.*

regularem professionem media quædam dispositio interiicitur: adeò ut quemadmodùm in novitiatu constituti, sæculares curas, vivendi formam, vestitumque abiiciunt, regularibus privilegiis ornantur, & regularibus, quantum ad ea, quæ favorem continent, adcensentur, necdùm tamen regularibus officiis mancipantur; ità Clerici, qui solâ tonsurâ insigniti sunt, Clericalem vitam, vestitumque suscipiunt, clericalibusque privilegiis ornantur, quamvis functionibus clericalibus nondùm addicantur. Quo fit ut tonsura, nec ordo strictè sumptus dici queat, quià quivis ordo hoc sensu specialem habet functionem ad Sacræ Eucharistiæ ministerium: nec gradus, quià ad nullum per tonsuram Clerici officium assurgunt, sed fit veluti solium, & pavimentum, cui omnis ædificatio Cleri spiritalis innititur. Quarè necessum est, ut ordinis nomen in ampliori significatione Innocentius III. usurpaverit (a), dùm tonsuram, sive Clericalem ordinem, *sive* Clericatus ordinem *dixit in eâ nempè significatione, in quià ordinatus ille dicitur quicumque in Clericorum classem, numerumque transcribitur (b).*

11. Scimus notabilem esse contentionem inter Theologos, & Canonistas in definiendo, an rè verâ prima tonsura Clericalis sit Ordo, negantibus primis, affirmantibus verò secundis, eam ordinem esse. Sed ut innuimus ex Hallier mox relato communior, & probabilior censetur illa Theologorum, cui favet D. Thomas eo usque in hoc progrediens, ut affirmet, primam tonsuram non imprimere characterem (c). Et sanè cum prima tonsura non constet materiâ, & formâ, prout alii ordines, sive ordinum Sacramenta (d); Cumque illi non conveniat ordinis definitio, nimirùm quod sit signaculum sacrum, per quod spiritualis potestas tribuitur ordinato; Cum tandèm nulla peculiaris potestas, neque aliud speciale officium, ad sacræ Eucharistiæ ministerium tendens, Tonsurato ab Ecclesiâ conferatur (e); omninò videtur, quod non fit inter ordines computanda. Gratum erit, uti remur, lectori (ut melius responsionis nostræ ad Objectionem vim percipiat) audire utriusque partis rationes, quas inter alios (f) egregiè prosequitur Barbosa, in suo Juris Ecclesiastici universi libro primo, sic dicens; *Quæstio est inter Nostros, & Theologos, admodùm controversa: an prima tonsura sit Ordo? Nostri enim Canonistæ existimant primam tonsuram esse ordinem, multis ad id adducti fundamentis (g).*

12. *Primò ex textu in cap. Cleros 21. dist. & in cap. perlectis 25. dist. ubi inter cæteros Ordines Psalmista numeratur: & in c. cum contingat, de ætate, & qualit. ibi: Per primam tonsuram juxtà formam Ecclesiæ datam à talibus clericalis ordo confertur. Secundò, quià sub vocabulo ordo, seu ordines, & ordinare, generalitèr, & absolutè prolato venit prima tonsura, tùm ex Doctoribus citatis per Nicol. Garc. de benef. p. 7. cap. 1. num. 5. tùm etiam ex pluribus Concilii Trid. locis, prout in cap. 8. vers. Unusquisque autem à proprio Episcopo ordinetur, sess. 23 de reform. sicut resolvit Nicol. Garc. de benef. p. 1. cap. 5. num. 142. & par. 7. cap. 1. num. 8. ideòq. ne cuiquam alienus Prælatus audeat primam tonsuram conferre, monuit Gloss. Verb. Clericam, in d. cap. cum nullus, ubi Joan. Andr. Gemin. & Franc. Glossa Verb. Clericum, & Verb. Homini in cap. ult. eod. tit. de temporib. ordin. lib. 7. Rebuff. cons. 1. incip. Ordinotus, num. 2. vers. & sic malè, Nav. cons. 30 num. 1. sub tit. de temp. ord. in antiq. Ego ipse d. p. 1. alleg. 5. ex num. 8. Itèm & in cap. 9. ejusdem sess. 23. dum prohibetur Episcopo familiarem suum ordinare, nisi &c. ad primam tonsuram extenditur, ità ut illâ Episcopus familiarem suum ordinare non possit, nisi &c. secundum Navar. cons. 24. alias 11. de tempor. ordin. Zerol. in prax. Episc. p. 2. Verb. Ord. vers. quinto dubitatur, post med. Cened. pract. & Canonicar. quæst. l. 1. qu. 39. num. 30. vers. quod decretum, Ego ipse dict. par. 2. alleg. 5. num. 11.*

13. *Tertiò confirmatur sic arguendo. Laici sunt incapaces beneficiorum, quià non habent ordinem, cap. ex literis, de transact. cap. 2. de instit. Sed sic est, quod primâ tonsurâ initiati possunt habere beneficia ecclesiastica, ut colligitur ex Con-*

(a) *Cap. cum contingat de ætat. & qualit.*

(b) *Franc. Hallier. de Sacr. Ordin. part. alter. de ips. Ordin. sect. 1 cap. 1. num. 1. 3. 4. 8. 22. fol. 378.*

(c) *S. Thom. 3. p. de Sacram. qu. 72. art. 2 ad 2.*

(d) *Marchin. de Sac. Ordin. fol. 6.*

(e) *S. Thom. loc. cit. ad primum.*

(f) *Sanchez opus. sive qu. mor. l. 7. c. 1. dub. 6. Marchin. de Sac. Ordin. fol. 7.*

(g) *Barbos. Jur. Eccles. univ. lib. 1. cap. 38. num. 45.*

cil. Trid. eadem sess. 23. de reformat. cap. 6. in princ. ergò illos non esse laicos, sed ordinem habere dicendum est, eo maximè, quià in cap. si quis suadente 17. qu. 4 sub nomine Clerici comprehenduntur etiam primâ tonsurâ initiati, ut resolvunt Doctores, quos citavi in collect. ad illum text. num. 7. & eos generalitèr venire sub Clericorum appellatione, dixi in tract. de appellativâ verborum utriusque juris signific. appel. 61. num. 1. Quarè ex iis, & aliis primam tonsuram esse ordinem ecclesiasticum, tenent Gloss. magna Verb. Episcopus, in proœm. Sexti, Hostien. in d. cap. cum contingat, de ætate, & qualit. Greg. Lap. in proœm. tit. 5. p. 1. Sylvest. in sum. Verb. Ordo 1. num. 1. Rot. decis. 73. num. 5. & 6. p. 1. divers. Albert. Trot. de vero, & perfecto Clerico, l. 1. cap. 2. Lambertin. de Jurepatron. 1. p. 2. l. quæst. 7. art. 2. &c. Vivian. in praxi Jurispatron. l. 6. cap. 1. num. 3. aliàs num. 9. in ult. impress. Joan. Eckius in homil. de Ordinibus. Has rationes allegat Barbosa, ut suadeat, etiam primam Tonsuram Clericalem esse Ordinem: deindè subjungit.

14. Verùm ipsi Theologi communitèr resolvunt primam tonsuram non esse Ordinem Ecclesiasticum, sed designationem quandam ad ordines, neque in eâ ullam ad Sacrificium Missæ, seu Ministerium Altaris conferri potestatem: ex horum numero videntur esse Eckius in 4. dist. 24. §. 4. Durant. ibid. qu. 6. & Paul. qu. 7. Petr. Sot. de Institut. Sacerd. lect. 1. & 4. de Sacr. Ord. Vasquez in 3. p. tom. 3. disp. 236. cap. 1. à princ. Azor. instit. moral. p. 2. l. 3. cap. 27. qu. 3. Paul. Comitol. respons. moral. lib. 1. qu. 48. num. 11. Bonac. de Sacram. disp. 8. qu. unic. punct. 1. num. 6. Paul. Layman. in Theol. moral. lib. 5. tract. 9. cap. 3. num. 3. & ex nostris Canonistis Cov. l. 1. var. cap. 10. nu. 15. & novissimè Sebast. Cæs. in relect. de Eccles. hierarchia qu. 3. proœm. §. 1. num. 7. Videntur facere prò illis verba Concilii Trid. eadem sess. 23. de reform. cap. 6. ibi, nullus primâ tonsurâ initiatus, aut etiam in minoribus ordinibus constitutus: & cap. 10. ibi: Tonsuram, vel minores ordines conferre, quatenùs distinguunt primam tonsuram à minoribus ordinibus, quasi illa non esset ordo, quod quidem insinuat idem Concil. sess. 23. cap. 2. ibi: Ut in Ecclesiâ ordinatissimâ dispositione plures, & diversi essent ministrorum ordines, qui sacerdotio ex officio deservirent, ità distributi, ut qui jàm Clericali Tonsurâ insigniti essent, per minores ordines ascenderent: quæ ultima verba satis demonstrant, tonsuram distinctam esse à reliquis majoribus ordinibus, per illam tamen quem Clericum fieri, & ad illos suscipiendos dispositum, ut Eckius, Azor. Comitol. & Vasq. citatis locis intelligunt.

15. Pergit subsequentèr Barbosa ad exhibenda motiva, quibus diruatur opinio affirmantium primam Tonsuram esse Ordinem, dicens. Nec esset difficile, si hæc Theologorum opinio placuerit, Canonistarum respondere fundamentis, & in primis ad textum in d. c. Clericos; & in d. c. perlectis, dum Psalmistam inter ceteros ordines numerant, respondetur illos non ità propriè videri vocabulum Ordinis usurpare, sed latiùs, proùt importat tantùm quandam designationem, seu gradum ad cæteros Ordines. Ad textum verò in d. cap. cum contingat, ultrà intellectum Soti in 4. dist. 24. qu. 2. art. 1. in fine, respondetur non asserere per primam Tonsuram conferri ordinem ecclesiasticum, in quo aliqua in ordine ad Eucharistiam conferatur spiritualis potestas, sed tantùm conferri ordinem Clericalem, hoc est gradum in Cleros, & de hoc tantùm fuit Pontifex interrogatus, ibi: Requisisti, an Clericatus Ordo in Tonsurâ hujusmodi conferatur? Quod quidèm diversum est, solumque importat, per primam Tonsuram fieri quem simplicitèr Clericum, juxtà textum in cap. duo sunt, ibi, & hoc designat, 12. q. 2., & capacem jurisdictionis ecclesiasticæ, & beneficiorum, ac tandèm dispositum ad Ordines ecclesiasticos suspiciendos, ut manifestè videtur insinuare Concil. Trid. d. cap. 13. in illis verbis suprà relatis, vel etiam secundum Alcuin. in lib. de Divinis Officiis, cap. 35. in 3. tomo Bibliothecæ Sacræ, Vasquez in 3. p. to. 3. disp. 236. poterit responderi, Ordinem ibi usurpari pro gradu eminenti, non quidèm in Ecclesiâ, hoc est in templo inter ministros illius,

sed

sed in Ecclesiâ hoc est, in totâ congregatione fidelium: nàm omnes primâ Tonsurâ insigniti, dicuntur esse in gradu eminenti super cæteros fideles laicos.

16. Concludit Barbosa cum distinctione procedendum esse, & attendendam vim dictionis *Ordo* dicens. *Ego tamen nec uni, nec alteri opinioni adherendum puto, sed secundum doctrinam S. Thomæ ad 3. p. q. 57. art. 2. & in 4. dist. 24. ar. 2. fœdere distinctionis rem totam componendam esse existimo, ut prima Canonistarum sententia, dum Tonsuram Ordinem censet, procedat propriè, & rationem quarundam actionum: at verò Theologorum contraria intelligat de ordine propriè sumpto, & pertinente ad consecrationem Hostiæ, quod jam diximus de offic. & potest. Episcopi p.2. alleg. 2. n. 19.* (a). Aliæ supersunt hinc indè rationes ad utriusque partis intentum respectivè facientes, quas videre est apud Doctores (b), nobis sufficiat eas, quas usquè nunc retulimus, allegasse: nàm ex eis abundè constat, quod prima Tonsura propriè, & absolutè loquendo, non est Ordo ecclesiasticus: Cumque simplex Tonsuratus, proùt ostendimus, optimè fit capax ecclesiastici beneficii (c), sequitur quod idem non est, nec unquàm fuit, beneficio, & ordine insigniri: Adeòque corruit assumptum, cui Objectio hæc nona innititur; nimirùm ideò Beneficiarios merè simplices ad residentiæ personalis debitum obligari, quia olim idem esset beneficio ecclesiastico, & ordine decorari, nec unum esset, sive daretur, ab altero separatum.

(a) *Barbos. loc.cit. num 45.46.47.*

(b) *Sanchez Opusc. mor. lib.7. c.1. dub 6. Philibertus Marchin. de sacr. ordin fol.7.*

(c) *Moifesius Sum. par.1.tr.6 cap.7.n.50. Filliuc. tom. 2. tr. 41. cap.5.n.21.*

17. Respondetur *quartò*, quod admisso, sive dato transeat Antecedenti; negatur Consequentia. Nàm quamvis etiam remotioribus Ecclesiæ temporibus idem fuisset Ordines, & beneficia nancisci; id modo nihil afficit, eo quod novioribus legibus, antiquior illa disciplina noscitur abrogata. Laudamus veteres, sed nostris vivimus annis. Jàm suprà diximus Capitulo præcedenti, & nunc idipsum novis rationibus comprobamus, quod in unaquaque Republicâ est potestas mutandi leges, proùt eas mutari deposcunt varietas eventuum humanorum, & diversitas personarum, temporum, ac locorum: qua de rè Antonius Augustinus: *Jus Civile sæpè mutari solet, vel tacito consensu populi, vel aliâ posteà lege latâ: Id si omnibus, aut pluribus semper utile est, mutari quidèm non debet. Mutatur autem quod utile esse desiit, quodque inutile videtur. Apud Livium is, qui abrogationem legis Oppiæ suadebat, quando, & quæ leges abrogari possent, his verbis ostendit* (d). *Ego enim quemadmodùm ex his legibus, quæ non in tempus aliquod, sed perpetuæ utilitatis causâ in æternum latæ sunt, nullam abrogari debere fateor, nisi quam aut usus coarguit, aut status aliquis reipublicæ inutilem fecit. Sic quas tempora aliqua desiderarunt leges, mortales, ut ità dicam, & temporibus ipsis mutabiles esse video. Quæ in pace latæ sunt, plerumque bellum abrogat: quæ in bello, pax: ut in navis administratione, alia in secundâ, alia in adversâ tempestate usui sunt* (e).

(d) *Anton. Augustin. de legibus c. 17. circ. finem.*

(e) *Titus Livius libr. 34.*

18. En quomodò in quâlibet Republicâ Civili reperitur potestas leges abrogandi, ac mutandi. Eandem esse quoque in Republicâ ecclesiasticâ, crebrò innuunt sacri Canones (f), & S. Leo Pontifex scripsit; *Sicut quædam sunt, quæ nullâ possunt ratione convelli; Ità multa sunt, quæ aut pro consideratione ætatum, aut pro necessitate rerum oporteat temperari* (g). Alia de hac rè vide superiùs (h). Si ergo inest Ecclesiæ potestas mutandi leges, & eas de facto circà dispensationem beneficiorum, non de recenti, sed jàm à multis sæculis immutavit; quidquid sit, an primis temporibus beneficia ecclesiastica dividerentur ab ordinibus Clericalibus, vel non; hoc parum refert: quippè nos vivere, & operari debemus, non juxta leges obsoletas, & jam antiquitate detritas, sed juxtà leges, & mores nostrâ ætate vigentes. Cùmque non minùs sancta, & laudabilis sit disciplina novior Ecclesiæ, quàm vetustior; eadem namque est Ecclesia nùnc subsistens, ac illa quę tùnc erat; eadem illius auctoritas in condendis, temperandis, & mutandis Canonibus; eadem demùm

(f) *Cap. sunt quidam 25 qu.1. Cap Ut constitueretur dist 60. § suis dist.61.c.priscis 10.qu.3.cap catbolica dist.12. cap privilegia cap.amputata 25. qu. ult. cap. ab exordio dist.35.cap.necessaria 8. qu.7.*

(g) *S. Leo epist.95. ad Rusticum.*

(h) *Vid. supr. tom.2. cap.21. à n. 8. ad 30. tom. 3. cap 14. à n.10. ad 25. & in hoc tom. cap.18.n.10.*

demùm super illam divinitatis protectio, atque regimen; non minùs venerari debemus leges, quibuscum nunc Ecclesia regulatur, quàm illas, quibus antiquiori tempore regebatur: Adeòque quià juxtà regulas nùnc in Ecclesiâ vigentes, beneficium ab ordine divulsum est, fit, ut beneficium quoque sit ab onere residentię divisum: nisi sit ex illis beneficiis, quæ aliundè residentiæ onus exposcant. Et sic utcumque fuerit res antiquitùs, unum est, quod nunc Beneficiarii merè simplices sunt à residentiæ debito exempti.

CAPUT XXX.

In quo proponitur Decima Objectio, *petita ex relatione, quam habent Beneficia Ecclesiastica, ad Titulum, cujus ratione Clerici ad Ordines promoventur: Undè inferatur, quod Beneficiarii merè simplices ad Residentiæ debitum obligentur.*

SUMMARIUM.

1 Decima Objectio. *Debent Clerici ad aliquem Titulum ordinari. Titulus autem iste vel est beneficium, vel ejus loco succedit.*
2 *Canones interdicunt ordinationem Clerici sine titulo, quæ olim fieri poterat ad plures titulos. Quid nùnc ex Concilio Tridentino.*
3 *Non adeò necessarius est titulus in ordinandis, ut sine illo facta ordinatio sit invalida. Interdùm enim licita est, & quando?*
4 *Sine titulo facta ordinatio, declaratur* irrita, *non quantùm ad potestatem ordinis, sed quantùm ad ejus executionem.*
5 *Juxta Hallier ubi in Canonibus dicitur illicita ordinatio, intelligitur non de consecratione, sed de ordinis executione.*
6 *Clemens PP. VIII. ad terminos juris reduxit sanctionem Sixti V. innodantis suspensione ordinantes, & Ordinatus sine titulo.*
7 *Etiàm si per hypothesim titulus esset necessarius semper; adhùc hoc non verificaretur nisi de solis ordinibus sacris.*
8 *Stephanus Tornacensis orat Papam, ut jussionem temperet providendi necessaria Clericis etiam in minoribus constitutis.*
9 *Concilium Lateranense III. decernit de Presbyteris, & Diaconibus. Lex nova debet esse possibilis, ac normam dare futuris, non præteritis.*
14 *Hoc non obstante, perseverabat mos ordinandi Clericos in sacris absque titulo: qui extensus posteà fuit ad Subdiaconatum.*
11 *Etiàm si titulus ordinationis diceret connexionem cum beneficio; residentiæ debitum locum habere non poterit in Clericis minorum Ordinum.*
12 *Titulus ordinationis non est beneficium: beneficia à Clericis minorum ordinum possessa, non obligant ad residentiam.*
13 *Olim poterat quis ordinari ad multos titulos: sed hodiè triplex tantùm est titulus ordinationis, & qualis.*
14 *Ecclesiæ Civitatis sunt beneficia in Ecclesiis urbanis erecta.* Martyria *significant Ecclesias alicui Sancto Martyri dicatas.*

15 *Ti-*

15 *Titulus possessionis est idem ac titulus patrimonii: Ordinati repræsentant Angelos vel assistentes, vel ministrantes in Ecclesiâ triumphanti.*
16 *Titulus Monasterii est titulus paupertatis. Possessiones Monasterii sunt patrimonium Monachorum, qui sunt veluti totidem beneficiati.*
17 *Ecclesia nedùm approbavit Ordines Regulares, bona possidentes; sed etiam alios, qui nihil possident.*
18 *Si beneficia simplicia ad residentiam arctarent, quià Clericis pro titulo ad ordines deserviunt; etiam promoti ad titulum patrimonii, & paupertatis, ad eam tenerentur.*
19 *Ordinatus non tenetur servire illi præcisè Ecclesiæ, ubi erectum est beneficium, ad cujus titulum promotus est.*
20 *Permissum est Clerico ad beneficii titulum ordinato, beneficium ipsum resignare, dummodò aliundè habeat ex quo vivat.*
21 *Qui ordinatus est ad titulum beneficii erecti in unâ Ecclesiâ, potest affigi servitio alterius Ecclesiæ.*
22 *Titulus ad hoc solùm requiritur ad ordines, ut Clericus habeat undè vivat, neque cogatur cum dedecore mendicare.*
23 *Ad titulum propriæ industriæ, vel literaturæ nemo potest promoveri. Si Hincmarus Laudunensis ordinaverat Clericos absque titulo; meruit increpari.*
24 *Alexander Leodiensis licèt malefecerit promovendo Clericos absque titulo; non propter hoc tamen fuit depositus, sed ob simoniam.*
25 *An titulus exigatur nedùm ut consulatur sustentationi Clerici, verùm etiam ut hic habeat locum, in quo resideat, ac functiones ecclesiasticas exerceat.*
26 *Titulus debet concurrere ad susceptionem sacrorum ordinum solùm, ut Clericus non cogatur mendicare: hæcque est tota causa hujus rei.*

1.

BJICIUNT *Decimo loco* Contradictores, hoc modo. Non potest quisquam ad Ordines ecclesiasticos promoveri, qui non habeat *Titulum*, ratione cujus ordinetur, sic decernentibus pluribus Canonibus, & signantèr Concilio Chalcedonensi (*a*), Concilio Placentino (*b*), Concilio Claromontano (*c*), Concilio Londinensi (*d*), & aliis. Hocque tanto zelo fuit antiquis temporibus observatum, ut Hincmarus Archiepiscopus Remensis inter objurgationes, quibus Hincmarum Laudunensem nepotem suum pulsavit, hanc inserere non dubitaverit, quod aliquibus Clericis Ordines absque titulo contulisset. Alexander quoque Episcopus Leodiensis hujus criminis reus erat, qui ab Innocentio Papâ II. in Concilio Pisano fuit depositione mulctatus (*e*). Quarè autem hujusmodi Titulus sacris Ordinibus decernitur præmittendus, vel simultaneè adhibendus, nisi ut Promoti locum, seu Ecclesiam habeant, in quâ jugitèr debeant residere, & functiones ecclesiasticas exercere? Ità judicat optimè Thomassinus (*f*). Titulus autem vel est idem ac beneficium, vel loco beneficii succedit. Ergò saltèm ex hoc, quod beneficia, quantumlibet simplicia, pro titulo ad sacram ordinationem deserviunt, dicendum est, quod Beneficiarii residentiæ debito adstringuntur, ut ibi personalitèr famulentur, ubi titulum adeptę ordinationis accipiunt.

2. Respondetur *primò* negando antecedens, saltèm illimitatè consideratum. Verissimum est etenim, quod Sacri Canones nullum ordinari permittunt sine Titulo. Et prætèr enuntiatos in Objectione, affluunt alii Canones, idipsum deposcentes, tùm in Corpore juris positi (*g*), tùm per Concilia dispersi (*h*): pro quibus omnibus unum valeat Concilium Tridentinum decernens: *Cum non deceat eos, qui divino ministerio adscripti sunt, cum ordinis dedecore mendicare,*

(a) *Concil. Chalced. cap 6.*
(b) *Concil. Placent. ann. 1095. c. 15.*
(c) *Concil. Clarom. can. 15. & 18.*
(d) *Concil. Londin. ann. 1125. c. 8.*
(e) *Christian. Lup. in Schol. ad Can. 6. Chalced.*
(f) *Thomassin. vet. & nov. Eccl. discipl. par. 2. l. 1. c. 9. n. 2.*
(g) *Cap. non liceat 2. c. Episcopus 4. c. cum secundum 16. de præbend. in 6. c. accepimus de ætat. & qual. ordin. c. suis. c. Episcopus de præbend.*
(h) *Concil. Turon. an. 1583. c. 14. Remens. cap. 12. Tolosan. cap 7. Avenion. c. 19. Burdig. cap. 14.*

re, aut ſordidum aliquem quæſtum exercere; compertumque ſit complures pleriſque in locis ad ſacros ordines nullo ferre deleƈtu admitti, qui variis artibus, ac fallaciis confingunt ſe beneficium eccleſiaſticum, aut etiam idoneas facultates obtinere; ſtatuit Sanƈta Synodus, ne quis deinceps Clericus Sæcularis, quamvis aliàs ſit idoneus moribus, ſcientiâ, & ætate, ad ſacros ordines promoveatur, niſi prius legitimè conſtet, beneficium eccleſiaſticum, quod ſibi ad viƈtum honeſtè ſufficiat, pacificè poſſidere &c. (a). Canones præcedentes admittebant ordinationes factas etiam ad alios titulos, quos Concilium Tridentinum reſtrinxit ad ſolos tres, nempè *beneficium*, *penſionem*, & *patrimonium* (b): prætèr alium titulum; dictum *paupertatis*, proprium Monachorum, qui vitam regularem in aliquâ Religione approbatâ profeſſi ſunt.

3. Tametſi autem *Titulus* ad ſuſcipiendos Ordines requiratur; non tamen adeò neceſſariò exigitur, ut ſine illo facta ordinatio invalida ſit, & ſemper illicita. Non, inquam, ſemper eſt illicita; nam, ut ait Barboſa, *ob penuriam Sacerdotum quandoque conceſſum eſſe ordinari ſine beneficio, vel patrimonio: dummodò quis ſpondeat ſe neceſſaria ordinandis ſubminiſtraturum, referunt deciſum Nicol. Garcia p.2. cap. 5. num.97. Armend. l.6. 1. de patrim. Cler. num. 2.* (c). Ipſi quoque Contradictores affirmant ab Urbano Papâ II. indultum fuiſſe Epiſcopo Tullenſi, ut aliquos poſſet Clericos retinere ſine titulo inſtitutos, quamvis Ordinatio ſine titulo facta, eſſet à ſacris Canonibus reprobata, citantque hæc verba ex ejus epiſtolâ 17. *de his qui ſine titulis ordinati ſunt, licèt hujuſmodi ordinatio Sanƈtorum Canonum ſanƈtioni contraria judicetur.* Et ſinè dubio Alexander Papa III., atque cum eo Concilium Lateranenſe III. hanc edidere ſanctionem: *Epiſcopus ſi aliquem ſine certo titulo, de quo neceſſaria vitæ percipiat, in Diaconum, vel Presbyterum ordinaverit; tandiù neceſſaria ei ſubminiſtret, donèc in aliquâ ei Eccleſiâ convenientia ſtipendia militiæ Clericalis aſſignet: niſi fortè talis, qui ordinatur, extiterit, qui de ſuâ, vel paternâ hæreditate ſubſidium vitæ poſſit habere* (d).

4. Cenſuerunt igitur & Pontifex, & Concilium in illo canone admitti, ſive conniveri poſſe, quod Epiſcopi ordinarent interdùm Clericos ſine determinato Titulo, dummodò vellent illis alimenta præbere, vel ipſi Clerici ſic promoti tantundèm de propriâ, vel paternâ hæreditate poſſiderent, quantum eſſet ſuo victui neceſſarium. Ad hæc viget quoque noſtris temporibus privilegium Eugenii Papæ IV. Eccleſiæ Metropolitanæ Florentinæ conceſſum, quod Archiepiſcopus valeat quoſdam Clericos etiam ſine titulo, ad Sacros ordines promovere (e), quippè ipſimet Clerici tales, ac tantos proventus incertos, ſed aliquo modo certos, ibi percipiant, quod probabilitèr victu, & veſtitu congruo, nullatenùs valeant indigere. Ex quibus patet, quod Ordinatio, ſine titulo facta, non ſemper eſt illicita, cum in pluribus hiſce caſibus licita declaretur. Semperque nihilominùs valida ſit, quantumvis Concilium Chalcedonenſe ſic diſponat: *eos autem, qui abſolutè ordinantur, decrevit Sanƈta Synodus vacuam habere manus impoſitionem* (f): Et Concilium Placentinum: *Ut ſine titulo facta ordinatio irrita habeatur* (g), Concilium demùm Londinenſe: *qui verò abſolutè fuerit ordinatus, ſumptâ careat dignitate* (h). Nàm verba illa, *vacua manus impoſitio: irrita ordinatio: ſumpta dignitas &c.* non validitatem ordinationis percutiunt, ſed impedimentum executionis oſtendunt: qui enim ſine titulo ad ordines promoventur: poteſtatem ordinis utique acquirunt, ſed ab ordinis executione ſuſpenduntur; & ità irrita non eſt in illis ordinatio, ſed impedita ſolùm ordinis executio (i).

5. Hæcque eſt regula generalis, ut advertit Franciſcus Hallier de Sacr. Ordin. quod, *dum paſſim in Canonibus eccleſiaſticis, Patrumque ſententiis, quorumdam Clericorum, vel Epiſcoporum ordinatio &c. irrita, vel nulla fuiſſe dicitur &c. non intelligatur de ipsâ conſecratione; quià quibus ordinis executio*

non

(a) *Conc. Trid. ſeſ. 21. de ref. c. 2.*

(b) *Barboſ. ad Concil. ſeſ. 21. c. 2. n. 2.*

(c) *Barboſ. loc citat. num 51.*

(d) *Concil. Later. III. cap. 5.*

(e) *Philibert. Marchin. de Sacr Ord. par. 6. cap. 5. n 6 fol. 207.*

(f) *Concil. Chalced. cap. 6.*

(g) *Concil. Placent. an. 1095. c. 15.*

(h) *Concil. Londin. ann. 1125. c. 8.*

(i) *Gloſ. in cap. neminem diſt. 70. Verb. vacuam.*

non conceditur, ii consecrationis quidèm rem suscipiunt, seu characterem, jus verò ad Ecclesiam regendam &c. non recipiunt (*a*). Itàque defectus tituli non invalidat Ordinationem, sed solùm adepti Ordinis impedit exercitium, seu quod idem est suspensione implicat Ordinatum in sententiâ quorumdam Doctorum (*b*), quorum tamen sententia non est certa; quandoquidèm alii permulti, tàm Canonistæ (*c*), quàm Theologi (*d*), in eâ opinione versantur, quod Clerici ad Sacros ordines absque titulo promoti, nullam contrahant suspensionem, aliamvè pœnam: sed tota pœna, per Concilium Tridentinum indicta, solos respiciat Ordinatores (*e*), nisi velimus quod habeat in cunctis locum Bulla Urbani PP. VIII., perpetuâ suspensione innodantis Clericos absque titulo promotos, quæ tamen videtur tantummodo contrà Ultramontanos edita (*f*).

6. Et sanè cum Sixtus V. Constitutionem edidisset, quâ Ordmatos sine titulo, sive patrimonio, illorumque Ordinatores suspensione innodabat (*g*); Septennio post, Clemens Papa VIII. eam ad terminos juris reduxit (*h*). Adeòque suspensio, de quâ sermo est, non subsistere videtur, sed prævalere sanctio illa, quæ dat optionem Episcopis, vel Clericos sine titulo non faciendi, vel eis, si fecerint, alimenta præbendi, quibus honestè vivere possint (*i*): facitque ad hæc decretum Concilii Mechlinensis, quod Episcopis concessit, ut Clericos etiam sine titulo, pro eorum libito promoverent, dummodò pondus in se sumerent eisdem congrua alimenta præstandi (*l*). Quibus ità se habentibus, patet, quod assumptum Contradictorum, in Objectione propositum, si ut sic, & illimitatè sumatur, à veritate discordat, cum possint Clerici etiam sine titulo interdùm promoveri; valeatque semper illorum promotio titulo carens, tametsi licitè sempèr non perficiatur. Si autem sempèr valida est, & non sempèr illicita; sequitur, quod ex assignatione tituli ad ordines suscipiendos, nulla inferri potest legitima consequentia ad personalis residentiæ debitum in Beneficiariis merè simplicibus perurgendum.

7. Respondetur *secundò*, quod si per hypothesim, quæ ut innuimus, sine difficultate non transit, tùm pro validâ, tùm pro licitâ ordinum susceptione titulus esset imprætermissibilis, & necessarius; adhùc tamen hoc locum non haberet, nisi in solis Ordinibus majoribus, qui sacri communitèr appellantur; non verò in Ordinibus minoribus, pro quibus suscipiendis nullum titulum requiri docent passim non minùs Theologi (*m*), quàm Canonistæ (*n*), probatque praxis, & consuetudo ubilibet observata (*o*). Quinimò antiquis temporibus etiam Subdiaconatus poterat sine titulo haberi: tùm quià hic olim inter sacros ordines non computabatur (*p*). Tùm etiàm quià Concilium Lateranense III., à quo efficaciùs ad effectum revocata est disciplina de non conferendis Ordinibus absquè titulo, solùm Presbyteratum, & Diaconatum complectitur, nullâ factâ mentione Subdiaconatus. Ait enim: *Episcopus si aliquem sine certo titulo, de quo necessaria vitæ percipiat, in Diaconum, vel Presbyterum ordinaverit, tandiù necessaria ei subministret, donèc in aliquâ ei Ecclesiâ convenientia stipendia militiæ Clericalis assignet* (*q*).

8. Hâcque ratione Stephanus Episcopus Tornacensis, Romani Pontificis oravit temperari mandatum (quo sibi jubebatur, ut Clericis, etiam in minoribus constitutis provideret necessaria ad congruam sustentationem) allegando, inter alias rationes, ipsum Lateranensem Canonem de Subdiaconis, aliisque inferioribus Clericis non loquentem. En totius facti tenor in quadam ipsius Stephani epistolâ expressus: *Sicut muros almæ Urbis Jure Civili sanctos, & inviolabiles esse didicimus, adeò ut, qui eos transierint pœnâ capitali, severitate Romuleâ puniri debeant; ità & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ mandata intransgressibilia Jure Canonico confitemur esse debere, & eorum contemptum severitate Apostolicâ puniendum. Confidimus autem de benevolentiâ paternita-*

(a) *Hallier. de Sacr. Ordin. Prolegom. c. 4. num. 36.*

(b) *Ugolin. de irreg. cap 61. n. 7. Graf. aur. dec p. 2. l. 2. c. 97. n. 66. Barbos. ad Conc. sess. 21 cap. 2 n 66.*

(c) *Gonzal. ad reg. 8. Canc glos. 5. §. 10. n. 22. Garc. de benef. p. 2. c. 5. num. 27 Gutier. pract. lib. 2 qu. 65. n. 13. Barbos. loc. cit. n. 67.*

(d) *Dian. p. 1. tr. 16. res. 5. Marchin. de Ord. p. 6 c. 7. dist 6 Bonac. de Sacr. disp. 8. qu. un. pu. 5. n. 14.*

(e) *Barbos. loc. cit. num. 67. cum aliis ibi.*

(f) *Barbos. de Off. & potest. Episcopi p. 2 alleg. 20. n. 34.*

(g) *Sixt. V. Constit. 91.*

(h) *Clem. VIII. Constit. 40. Barbos. loc. cit. num. 68.*

(i) *Cap. non liceat 2. de præbend.*

(l) *Concil. Mechlin. ann. 1570. tit. 37.*

(m) *Sanchez opusc. mor. l. 7 cap. 1 dub. 37. Homob. de Bonis de exam. Eccl. tr. 2 qu. 20 Petr. Ledesm. de Sacr. Ord c. 5 ad fin.*

(n) *Garc. p. 2. c. 5. num. 4. Paris. l. 2. qu 6. num. 4. Ricc. prax. for. Eccl. res. 271. n. 3 Barbos. ad Conc. sess 21 c. 2. num 7. Campan. rubr. 8 c. 1. n. 5.*

(o) *Navar. cons. 14. num. 1. de temp. Ordin. Ugolin. de irreg. c. 61. num 2.*

(p) *Thomassin. p. 3. lib. 2. c. 30. n. 2. & 3. & cap. 33 n. 2. Barbos. ad Conc. sess. 22. c. 2. n. 5. cum aliis ab eo alleg.*

(q) *Concil. Lateran. III. cap 5.*

tis Vestræ, quod nobis tamquàm obedientibus filiis nequaquàm impossibilia, & intolerabilia mandare intenditis, sed quę & præsentibus esse debeant accepta, & utilia, & posteris profutura. Accedunt ad nos frequentèr, & passim cum divinis apicibus vestris plures numero, pauci merito, sine omni examinatione originis, conditionis, delicti, vel criminis, terribili commonitorio, vel comminatorio nostram excitantes, & tentantes obedientiam, ut quibuscumque primâ Tonsurâ Clericali, usque ad Sacros ordines inclusivè manus impositionem ordinatoriam contulimus, vel Decessores nostros imposuisse cognovimus, eis interim provideremus necessaria, quoàd usque beneficia conferamus. Quidam etiam, quibus propriæ facultates, ut indè vivere possint, ordinari tamen expetunt, ut pro titulo, secundum dispensationem sacrorum Canonum rebus propriis utantur: nonnulli, ut potestatum sæcularium jurisdictionem devitent, Tonsurâ tantùm, vel minoribus Ordinibus dolo inter Clericos sese simulant aggregari.

9. Prosequitur: *Salvâ sanctâ reverentiâ vestrâ, nobis novum videtur hoc, & insolitum, eum in sacris, & antiquis Canonibus circà Presbyteros tantùm, & Diaconos ore stringatur hæc observantia, & in Sancto Lateranensi Concilio, sub felicis recordationis Beatissimo Papâ Alexandro, cui plures ex nobis interfuerunt, suffragium suum omnibus qui aderant præstantibus, de Presbyteris tantùm, & Diaconibus statutum fuerit, & decretum, id libentèr amplectimur, fidelitèr approbamus, obedientèr Deo volente servabimus, & servamus. Impossibile autem nobis est nomina, vel numerum eorum, quos infrà Diaconatum ordinavimus, memoritèr tenere, nec minùs impossibile est omnibus eis, vel conferre beneficia, vel necessaria providere. Satiùs nobis erit amodò non celebrare ordines, quàm hæc importabilia suscipere onera. Quod si fortè cessantibus nobis contigerit; quantum periculum futuris temporibus, vel personis immineat, nemo dubitat, vel ignorat. In Gallicanis etiam partibus ad hoc tantùm plerique literas addiscunt, sive parvuli, sive adulti, ut in Ecclesiâ Dei gradatìm per ordines promoti, Deo serviant, & ministrent. Quod si Ordinatores defecerint, deficient Ordinandi: & cessabunt mysteria, si ministeria cessare contigerit. Attendat & pius, & justus Pater, quia lex nova in observantiâ suâ debet esse possibilis, in constitutione suâ non præteritis dare formam negotiis, sed futuris. Pro his omnibus paternitati vestræ supplicamus, & preces fundimus, ut mandatum istud arduum, intolerabile, & onerosum, si places, temperetis, cui nos obtemperare, & difficultas prohibet, & impossibilitas non permittit (a).*

10. Hæc Stephanus Tornacensis in epistolâ, cui titulus: *Ad magnum aliquem Prælatum*, quam tamen, ex verbis in eâ contentis, agnoscitur fuisse ad Romanum Pontificem destinatam, fortè ad Urbanum, vel Clementem, vel Cælestinum hujus nominis tertios, qui, Stephano Episcopatum tenente, Romanę Ecclesiæ præfuerunt. Itàque non obstante Canone Concilii Lateranensis præfato, adhùc perseverabant ordinari Diaconi, & Presbyteri sine titulo; quâ de rè Christianus Lupus ait: *primus apud nos absolutè ordinare ausus, quod pius nunquàm in more habuerat vel in illâ, vel in aliâ Civitatis Ecclesiâ, fuit, teste magno Belgii Chronico, Alexander Leodiensis Episcopus, ab Innocentio II. dejectus in Synodo Pisanâ. Grassari tùnc pedetentìm cæpit ista prævaricatio, nec per Alexandrum III. Pontificem in Synodo Lateranensi plenè eradicari valuit (b)*. Et Stephanus Tornacensis mox allegatus, contendit, assignationem tituli in minoribus Ordinibus observari congruentèr non posse: nec titulus jussus est præponi Subdiaconatui, nisi ab anno 1200., in quo Concilium Londinense prætaxatum Canonem Lateranensem sic ampliavit: *Idem in Subdiaconi ordinatione statuimus (c)*.

11. Igitùr nec olim per Subdiaconatum, nec nùnc pro minoribus ordinibus adipiscendis, necessarius est titulus, ad quem ipsi minores ordines suscipiantur

(a) Stephan. Episcopus Tornac. epist. 12. in tom. 12. par. 2. Bibl. Patr. f. 497.

(b) Christian. Lup. ad Concil. Chalced. c. 6.

(c) Concil. Londin. ann. 1200. cap. 6.

tur (*a*). Et hæc est praxis in toto terrarum orbe, de generali consuetudine custodita; nec sine ratione quoàd minores ordines, quippè illis insignitus recedere potest à statu clericali (*b*), sicque tametsi de facto titulus ordinationis necessariam diceret connexionem cum ecclesiastico beneficio, quod negamus; adhuc tamen, redeundo ad tramitem Objectionis, saltèm Clerici minorum ordinum beneficia possidentes, non erunt residentiæ debito adstricti, quippè in illis nullus titulus est necessarius, in quo resideant, vel personaliter deserviant: Et si non est necesse, quod in titulo ordinationis personalitèr deserviant; nec etiam personalitèr ministrare tenebuntur in beneficio merè simplici, si illud habeant, quod titulo ordinationis subrogari à Contradictoribus autumatur; ut ab eo valeant residentiæ debitum deducere: ac quod illis pro titulo ad majores ordines suscipiendos poterit deservire.

12. A Contradictoribus, inquam, sic autumatur. Nàm nos alitèr sentimus, & nobiscum omnes passim convenire judicamus, donec probetur oppositum: quippè beneficium non subrogatur in locum tituli ordinationis, sed potiùs ipsum est præcipuus titulus ordinationis; vel titulus ordinationis subrogatur in locum beneficii. Titulus posteà ordinationis esto representet beneficium, non tamèn est verè beneficium (*c*). Et licèt sit res ecclesiastica in titulum canonicum deputata; est quid tamen diversum à beneficio, & consequentèr ab uno eorum ad aliud, non tenet consequentia, ex regulâ generali, quod à diversis non fit illatio (*d*). Et quatenus etiam à titulo ordinationis ad beneficium merè simplex valeret argumentum; inferimus ex mox prolatis, quod si beneficia simplicia, quando sunt à Clericis minorum ordinum possessa (ad quorum susceptionem titulus non requiritur, prout ostendimus) Beneficiarios ipsos ad residentiæ debitum non impellunt; nec etiam ad illud impellent, quando à Clericis majorum ordinum possidentur: nàm beneficia merè simplicia eandem prorsùs naturam retinent, sive à minorum, sive à majorum ordinum Clericis possideantur.

13. Respondetur *tertiò*, negando causalem in argumento positam; nempè quod beneficia merè simplicia ideò Beneficiarios ad residentiam impellant, quià eis pro titulo ad ordines suscipiendos deserviant. Nàm si res funditùs perpendatur, hoc nec est, nec esse posse videtur. Siquidèm non una sola species tituli datur ad ordines recipiendos, sed multiplex. Olim poterat quis ordinari etiam ad titulum stipendii sibi ab Episcopo assignandi super fructibus Episcopatus (*e*), necnon ad titulum paternæ hæreditatis (*f*). Itèm ad titulum alieni beneficii (*g*), sed hodiè solum triplex est titulus Ordinationis, nempè titulus beneficii, titulus pensionis, & titulus patrimonii, pratèr titulum paupertatis (*h*), quorum tres complectitur Concilium Chalcedonense decernens, *neminem absolutè ordinari Presbyterum, vel Diaconum, vel quemlibet in ecclesiasticâ ordinatione constitutum, nisi manifestè in Ecclesiâ Civitatis, sive possessionis, aut in Martyrio, aut in Monasterio, qui ordinatur, mereatur ordinationis publicatæ vocabulum* (*i*). Ubi vides tres tituli species evidentissimè designari, beneficii, patrimonii, & paupertatis; approbato alio titulo pensionis ecclesiasticæ per Concilium Tridentinum sess. 21. cap. 2. de reformatione.

14. Nam per ly *in Ecclesiâ Civitatis*, literalitèr intelliguntur beneficia ecclesiastica in Ecclesiis Civitatum erecta. Per ly quoquè *Martyrio*, intelliguntur aliæ Ecclesiæ, in quibus Martyrum reliquiæ positæ reperiuntur; Undè Eusebius magnum Templum Hierosolimis à Constantino excitatum, vocat *magnum Martyrium* (*l*). Verbum hoc tamen Martyrium propriè locum illum peculiarem designat, ubi reliquiæ ipsæ conditæ jacent, latinè dictum *Confessio*, sed per figuram metonymiæ, ad totam Ecclesiam significandam usurpatur (*m*). Horum Martyriorum vel nomina, vel res per illa significatæ leguntur in Concilio Gangrensi (*n*), in Constantinopolitano, habito sub Flaviano (*o*), in Conci-

(a) *Barbos. de off. & potest. Episcopi p. 2. alleg. 19. n. 3. & in Conc. sess. 21. c. 2. n. 7.*

(b) *DD. ap. Barbos. de offic. Episc. loc. cit.*

(c) *Fagnan. in cap. ad audientiam il 2. n. 59. de rescript.*

(d) *Leg. ult. in fin. & ibi Bart. ff. de calumn. Gratian. discep. for. to. 3. c. 516. n. 6. c. 524. n. 56. & cap. 839. n. 20. Barbos. Axiom. 114.*

(e) *Cap. Episcopus de præbend. Abb. in capitum secundum to. 11. eod. tit.*

(f) *Eod. c. Episcopus in fin. de præbend. Barbos. ad Conc. sess. 21. c. 2. n. 2.*

(g) *Cap. postulasti de jure patr. c. per tuas 3. de Simon. Felyn in c. in nostra de rescript. corrolar 34. n. 31.*

(h) *S. Pius constit. 75.*

(i) *Conc. Chalced. c. 6 cap. neminem 1. dist. 70.*

(l) *Euseb. Vit. Constantin. cap. 40.*

(m) *Domin. Magri Notit. de Vocab. Ecclesiastice Verb. Martyrium.*

(n) *Conc. Gangrens. cap. 14.*

(o) *Vid. Conc. Chalced. Act. 1. & 4.*

lio Carthaginensi V. (*a*), & alibi: Eaque vocat *Basilicas Martyrum* S. Hieronymus (*b*), prout & D. Augustinus qui ea quoque nuncupat Oratoria Martyrum, & eorum memorias (*c*); Clericique apud loca illa commorantes antiquitùs dicebantur *Clerici Martyriorum* (*d*), vel *Custodes Martyrum* (*e*): Quorum Martyriorum crebra olim erat in locis campestribus multitudo, illaque vocat Concilium Africanum *Memorias Martyrum*, dicens: *Altaria, quę passim per agros, & per villas, tamquàm memoriæ Martyrum construuntur* (*f*). Et sic tum per *Ecclesias Civitatis*, tùm per *Martyria*, Concilium Chalcedonense intelligit beneficia, in Ecclesiis, vel ruralibus, vel urbanis erecta.

15. Per ly *Possessionis* intelligi titulum patrimonii explicat glossa, canonem illum expendens (*g*). Qui titulus patrimonii tametsi sit titulus subsidiarius, sive dispensativus, ad differentiam tituli beneficii, qui est titulus legalis (*h*); tamen à temporibus Concilii III. Lateranensis late invaluit, quippè tàm ibi, quàm alibi in jure, & nuper in Concilio Tridentino, Ordinatio habentis de proprio patrimonio undè vivere possit, rata prorsùs habetur (*i*). Jamque spectat ad ornatum Ecclesiæ, ut quemadmodum in triumphanti Ecclesiâ est diversitas beatorum Spirituum, qui quà assistentes, qua ministrantes, Deum glorificant (*l*); ità in militanti Ecclesiâ sint Clerici, qui quà ad titulum beneficii sacris ordinibus insigniti ministrantibus Angelis correspondeant; quà verò promoti ad titulum patrimonii, assistentes quodammodo spiritus repræsentent: quà de rè vide Bail (*m*).

16. Demùm per ly *Monasterio*, Concilium Chalcedonense titulum paupertatis intelligit, ad quam solemni voto se adstringunt, qui in aliquâ Religione approbatâ vitam Monasticam profitentur. Sanè Monachus alicubi vocatur *Servus altaris* (*n*), alicubi dicitur ad *titulum* Ecclesiæ Monasterii promotus (*o*). Cumque Monasterium bona possideat in communi, de quibus omnes pro necessariis ad congrua vitæ alimenta participant, omnes Monachi totidem Beneficiarii censentur (*p*), & ipsa Monasterii possessio patrimonium est Monachi, qui proindè si ad titulum professionis monasticæ promoveatur; vel ad titulum patrimonii, vel ad titulum beneficii, seu ad titulum quemdam medium optimè dicitur promoveri, nempè ad titulum paupertatis Religiosæ, quæ *pro magnis opibus computatur, vel beneficii ecclesiastici loco succedit* (*q*).

17. Tantæque virtutis est Religiosa paupertas, eà nempè, quæ, ut inquit D. Hieronymus, *habet expetita gloriam, non illata cruciatum* (*r*), ut ipsâ spontè pro Christo susceptâ, & libenti animo custoditâ, nihil ditius esse possit. Illam vocabat D. Franciscus *Euangelici agri thesaurum absconditum, pro quo emendo vendenda sunt omnia, & quæ vendi non possunt, illius comparatione spernenda* (*s*). Eandem velut hęreditatem ditissimam suis fratribus S. Dominicus commendavit, dicens: *hæc sunt fratres, & filii, quæ vobis hereditario jure possidenda relinquo &c. Paupertati voluntariæ studete* (*t*). Ipsam tandèm ut futuram sequacium suæ Regulæ thesaurariam elegit D. Cajetanus, suos affeclas monens: *quærite primum regnum Dei, & justitiam ejus, & hæc omnia adiicentur vobis* (*u*). Et de facto ipsamet paupertas Religiosis, eam solemni voto profitentibus, cuncta, quę necessaria sunt congruo illorum statui, subministrat, prout quotidiè cernitur oculis, & penè manibus attrectatur. Quarè sancta mater Ecclesia non dubitavit, nedùm Religiones Monachales, & Mendicantes, quę bonis temporalibus stipatæ sunt, approbare, verùm etiam Ordines religiosos, fratrum minorum Capucinorum, & Observantium admittere; qui nihil omninò possident, & alium Theatinorum, qui nedum quidquam possidere, sed nec quidquam valent pro eleemosynâ postulare: tàm felici rerum successu, ut in hisce Religionibus ingens numerus Fratrum, & Monialium alatur, qui centum fortè millia hominum transcendunt: Et quibus divinam providentiam nunquàm defuisse, plurièś miracula comprobarunt. Ex his illi, qui sacros Ordines accipiunt

(a) *Conc. Carthag. V. cap. 14.*
(b) *S. Hieron. adv. Vigilantium.*
(c) *S. August. de cur. pro mort. cap. 4. & 5. & epist. 63.*
(d) *Concil. Chalced. art. 4. n. 8.*
(e) *Concil. Roman. sub Silvest. I.*
(f) *Conc. African. cap. 50. c. placuit 26. de consec. dist. 1.*
(g) *Glos. in cap. neminem verb. possessionis dist. 70.*
(h) *Fagnan. in cap. Episcopus n. 24. 49. 50. de præben. l. 3.*
(i) *Concil Later. III. cap. 5. Conc Trid sess. 21. cap. 2 c. Episcopus c. non liceat de præb. c. suis. c. sl Episcopus de præb. in 6*
(l) *Cap. ad hoc cap. singula dist. 89.*
(m) *Bail tom 1. ad Concil. Chalc. f. 255.*
(n) *Ex Ditmar. Merseburgh l. 14*
(o) *Ex VVilelm Malmesburgh. Thomassin. par. 2 lib. 1. cap. 9. n. 1. & 18.*
(p) *Barbos. Jur. Eccl. Univers. l. 2. cap 4. n 69 Thomassin p. 1. l. 3 cap. 13 n. 1.*
(q) *Philibert. Marchin. de Ordin. p. 6. c. 5. n. 2. f. 207.*
(r) *Hieron. epist. 4. ad Rusticum.*
(s) *S. Bonavent. in Vit. S. Francisc. cap 7.*
(t) *Theodoric. de Appoldi. in Vit. S. Domin. lib. 4. cap. 11. & l. 5. cap. 2.*
(u) *Vit. S. Cajetani cap. 5.*

piunt, ad paupertatis titulum promoventur ab Ecclesiâ approbatum, & continuatâ praxi commendatum.

18. Ergò non subsistit, quod ideò beneficia merè simplicia Beneficiarios ad residentiam personalem obligent, quià illis pro titulo ad ordines suscipiendos deserviant. Nàm si hoc esset, sequeretur primò, quod nedùm Clerici beneficia merè simplicia possidentes, sed etiam alii ad patrimonii titulum ordinibus insigniti, debito residentiæ tenerentur; & nedùm titulus patrimonii, sed etiam titulus paupertatis Ordinatos ad residentiam obligaret, quod nullus dicere audebit, nisi deliret: licèt ipsi Ordinati aliundè, nempè non ratione tituli, sed ratione affixionis servitio alicujus Ecclesiæ, debeant illi jugitèr famulari, si sint sæculares: quâ de re infrà magis ex proposito sermo erit (*a*): si verò sint Regulares, in illo Convento, & Ecclesiâ suæ Religionis commorari, & ministrare teneantur, ubi à suis Rectoribus transmittuntur, quod nihil habet commune cum Ordinum susceptione; quippè etiam Novitii, & Conversi, ordinibus carentes, ad idipsum obligantur. A primo ergò ad ultimum ex eo quod beneficia merè simplicia pro titulo deserviant ad Ordinum susceptionem, nullatenùs infertur, quod Beneficiarii eorum possessores, residentiæ personalis debito coustringantur.

(a) *Vide cap. sequen.*

19. Responderur *quartò*, iterùm negando aliam causalem, in Objectione positam, nempè quod ideò requiratur titulus ad ordines suscipiendos, quià Ordinatus debeat præcisè, ratione tituli ordinationis, in Ecclesiâ illâ individuâ, ubi erectum est beneficium, ad cujus titulum promotus est, deservire, ac sacras functiones exercere. Nàm Concilium Tridentinum duo diversa decreta edidit; Alterum, in quo mandavit, ne quis absque titulo ad ordines promoveatur (*b*), & alterum longè post, in quo præcipit, ut quilibet ordinatus affigatur, sive adscribatur alicui Ecclesiæ, ubi suis fungatur muneribus (*c*). Superfluum autem, & inaue fuisset, quod Concilium hoc ultimum decretum affixionis, sive adscriptionis Clerici ordinati edidisset, si jàm præventivè alio prolixo decreto sanxisset, nè quisquam ordinaretur, qui titulum non haberet, cui in sententiâ Contradictorum, ex ipsâ ratione, sivè naturâ tituli servire personalitèr debuisset.

(b) *Concil. Trid. ses. 21. cap. 2. de ref.*

(c) *Concil. Trident. ses. 23 de reform. cap. 16.*

20. Paritèr Concilium permittit Ordinato ad titulum beneficii, ut beneficium ipsum valeat resignare, dummodò mentionem faciat se ad illius titulum fuisse promotum, & aliud habeat undè vivere possit; ait enim: *Id verò beneficium resignare non possit, nisi factâ mentione, quod ad illius beneficii titulum sit promotus, neque ea resignatio admittatur, nisi constito, quod aliundè vivere commodè possit* (*d*). Hoc autèm fieri non valeret, si Clericus in Sacris ordinatus, ratione tituli, ad quem est promotus, teneretur ad residendum in eo, & ibi jugitèr ministrandum. Nàm si ibi necessariò ministrare obligatur, quomodò titulum illum, & quidem beneficialem, resignare poterit, ut titulum patrimonialem substituat? Quomodò dimittere licitè poterit titulum legalem, in beneficio consistentem, ut subsidiarium, sive dispensativum Patrimonii, aut Religiosæ paupertatis, accipiat?

(d) *Concil. Trid. ses. 21. c. 2. de ref.*

21. Ulteriùs potest ordinatus ad titulum beneficii, erecti in unâ Ecclesiâ, adscribi, seu ab Episcopo deputari ad servitium alterius Ecclesiæ; eo modo, quo à pari, Clericus potest pro suo arbitrio alteri Ecclesiæ famulari, diversæ ab eâ, cui fuit à suo Antistite adscriptus, & vigore illius servitii satisfacere conditionibus in eo per Concilium requisitis (*e*), & fori privilegio gaudere (*f*); Ergò beneficium, præcisè quà titulus est, ad suscipiendos sacros Ordines destinatus, non exigit residentiam, neque ministerium personale in Ecclesiâ, ubi beneficium simplex erectum est, vel ubi Beneficiarius sacros Ordines est adeptus: cum possit alteri diversæ Ecclesiæ, vel ex se, vel ex jussione Episcopi deservire. Et sic titulus beneficii ad ordines non idcircò requiritur, quià promotus debeat ratione

(e) *Concil. Trident. ses. 23. cap. 6.*

(f) *Riciul. de jur. pers. l. 7. c. 6. n. 15. Barbos. sum. Apost. decis. collect. 157. n. 12.*

tione ipſius tituli miniſtrare in eâ Eccleſiâ præciſâ, in quâ idem titulus eſt erectus, cum alteri valeat Eccleſiæ deſervire.

22. Demum tollitur omne dubium ex Conſtitutione S. Pii Papæ V. editâ ſuper hâc materiâ, ubi expreſsè dicitur, ideò requiri titulum ad ordines ſuſcipiendos, ne ordinatus neceſſariis ad vitam carens, debeat cum dedecore Clericalis ordinis mendicare (*a*). Hancque eandem unicam rationem, ob quam idem titulus exigitur, aſſignat Concilium Tridentinum, dicens: *cum non deceat eos, qui Divino miniſterio adſcripti ſunt, cum ordinis dedecore mendicare &c.* (*b*). Ratio ergò, ſive cauſa, propter quam titulus exigitur ad Sacros Ordines ſuſcipiendos, non eſt, quià promotus debet præcisè ratione tituli ei peculiari Eccleſiæ, in quâ poſibus eſt titulus, deſervire, prout Contradictores autumant; ſed tota, & totalis ratio hujuſce ſanctionis eſt, ne Clericus titulo carens, ex quo neceſſaria ad ſuum ſtatum ſuſcipiat, debeat cum ſui ordinis dedecore mendicare. Quod malum jàm dudùm uſque à ſuis temporibus, S. Hieronymus, quot verbis, tot penè lacrimis deploravit, exclamans: *Mendicat infelix Clericus in plateis, & civili operi mancipatus publicam à quolibet depoſcit alimoniam. Et quidem ex eo deſpicitur cunctis ſacerdotale officium, dum miſericordiâ deſolatus, juſtè putatur ad hanc ignominiam deveniſſe* (*c*). Ad hoc propterea Cleri dedecus avertendum, Eccleſia diſtrictè præcepit, ne quiſquam ſine titulo promoveatur titulo certo, perpetuo, fructifero, ac tali, qui ſufficiat ad proventus Clerico porrigendos, ex quibus vivere poſſit, relictâ Ordinario definitione quantitatis ad ſuſtentationem congruam requiſitæ (*d*), dummodò ex titulo firmo, & non contingente proveniat.

23. Porrò tàm ad titulum ſuæ induſtriæ, ſive laboris, utpote quod ſit Muſicus, Ludimagiſter, Pictor, vel aliâ ſit profeſſione eruditus (*e*): Neque ad titulum propriæ literaturæ, ſit quantumcumque in literis peregregius (*f*), nullus poteſt ad ordines promoveri, quippè ſuper hiſce rebus, contingentem fructum reddentibus, titulus certus pro Sacris Ordinibus accipiendis, fundari non poteſt. Hinc ſi Hincmarus Laudunenſis, in Objectione memoratus, Clericos abſque titulo Sacris Ordinibus inſignivit, benè carptus fuit ad Hincmaro Remenſi patruo ſuo, tùm quià prævaricator extitit eccleſiaſticæ legis, titulum in promovendis ad ordines requirentis. Tùm etiam quià Clericos illos expoſuit periculo indigentiæ incurrendæ, & in illis totam Clericalem hierarchiam diſcrimini mendicitatis objecit; adeò ut ipſi Clerici, egeſtate laborantes, cogerentur cum proprio, & totius Clericalis Ordinis dedecore mendicare. Sed hoc nihil proficit Adverſariis, pro reſidentiæ debito Beneficiariis merè ſimplicibus ingerendo: quid enim commune habet indigentia Clericorum, ſive illorum indigentiæ periculum cum reſidentiâ Beneficiariorum merè ſimplicium? Benè ſtat, quod titulus ſit Clericis aſſignandus pro ordinibus ſuſcipiendis, ne mendicare cogantur: & quod Clerici habentes beneficia merè ſimplicia reſidere, ſeu ſervire perſonaliter non cogantur, cum reſidentia, & titulus ſint quid diverſum, & uti fert commune proloquium à diverſis non fiat illatio (*g*).

24. Ad id, quod opponitur in Objectione de Alexandro Epiſcopo Leodienſi; reſpondemus, quod etſi Præſul iſte malè ſe geſſerit Clericos ad Ordines abſque titulo promovendo, uti Chriſtianus Lupus inſinuat (*h*); Nihilominùs non propter hanc, ſed propter alias cauſas, fuit à Summo Pontifice caſtigatus. Erat hic vir Juliacenſis, & Epiſcopatus Leodienſis compos effectus, magis ad ſæcularia, quàm ad eccleſiaſtica pertractanda viſus eſt aptior: geſſit bellum ſatis cruentum, in quo victor evaſit, Innocentium Papam II. Leodium pervenientem excepit, apud quem à Leodienſibus de variis criminibus eſt accuſatus, & præſertim de Simoniâ. Quarè Innocentius Leodio iter dirigens ad Italiam, & ibi in urbe Piſanâ Concilium celebrans anno 1134. illùc præfatum Alexandrum adeſſe juſſit, ut ejus cauſa audiretur. Verùm ipſe ad Concilium non pervenit, quippè

(a) S. Pius V. Conſt. 71. §. 1.

(b) Conc. Trid. ſeſ. 21 cap. 2. de ref.

(c) S. Hieron. de 7. Ordin. Eccl. c. 5. c. Diaconi 23. diſt. 93 in med.

(d) Menoch. de arbitr. caſ 216. num. 12. Barboſ ad Conc. ſeſ. 21 c. 2 n. 58.

(e) Garcia de benef. p. 2 c. 5 n. 136 Barboſ. loc. cit. n. 49.

(f) Marchin de Ordin p. 6. cap. 6. diſſe. 5. n. 36 Campanil rubr. 8 c. 4. n. 6. Barboſ. loc. cit. num. 50.

(g) Surd. conſ. 150. num 34. conſ. 460. 59. conſ. 552. 17. Lancellot. de attent. p. 1. c. 12. limit. 2. num. 2. Barboſ. tract. var. axiom. 114.

(h) Chriſtian. Lup. ad Conc. Chalced. c. 6.

quippè mærore compressus occubuit (*a*). Rem narrat magis præcisè Joannes Chapeaville in gestis Abbatum Sancti Laurentii, dicens: *Anno* 1135. *Alexander Leodiensis Episcopus apud Innocentium Pontificem de Simoniâ accusatus, & ab ipso semèl, & secundò, ac tertiò vocatus, eum venire tardaret, in Concilio Pisano deponitur. Quo duro nuncio percepto in tantam amaritudinem incidit, ut quasi vix confessione factâ, communioneque perceptâ, & regulari vitâ ad Sanctum Ægidium promissâ, spiritum exhalaverit* (*b*). Vides quod non Clericorum promotio ad Sacros Ordines absque titulo, sed simoniæ culpa causam dedit depositioni Alexandri; & quià simonia nihil habet, quod faciat cum ordinatione Clericorum absque titulo; & ordinatio Clericorum absque titulo infinito intervallo distat à residentiâ Beneficiariorum merè simplicium; hinc fit, quod eventus Alexandri Leodiensis nihil prorsùs operatur ad negotium nostrum, ac circà illud nihil omninò concludit.

(a) *Jo. Gualter. Chron. Chronic. Ecclesiastico-polit. in Episcopis Leodien. n. 19 f. 1508.*

(b) *Chapeavil. to. 2. c. 17. & in tom. 7. p. 2. Conc. in Concil. Pisan. an. 1134 f. 591.*

25. Ad doctrinam posteà Ludovici Thomassini, in Objectione allegatam, dicimus, eam quidem fuisse docti illius viri opinionem, sed nullatenùs subsistentem. Postquàm enim ait, quod Concilium Lateranense III. jubens nullum sine titulo ad Sacros Ordines promoveri, priscos canones idipsum præcipientes, non abrogavit, sed potiùs confortavit (*c*), subjungit: *vigent etiam nunc illæ leges sacræ: sed hoc in Concilio pænæ decernuntur in Episcopos, qui Presbyteros, vel Diaconos ordinaverint sine titulo, sine patrimonio, jussis Episcopis, ut eorum ipsi provideant sustentationi. Et sanè priscum illud, ac solemne statutum de non ordinandis sine titulo, vel sine Ecclesiâ Clericis, duabus nitebatur gravissimis causis. Altera erat, quæ ad temporalem spectabat Clericorum sustentationem: altera autem longè potissima causa erat ipsa Clericorum residentia jugis, & indefessa assiduitas ad ecclesiasticas functiones &c. Clericus sine titulo ordinatus inopiâ præmebatur, eique consulit Concilium, assignato vel Episcopi censu, vel Clerici ipsius patrimonio. Sed aliud erat prætereà, quod in eo desideraretur, nimirùm munus, & officium aliquod juge, quod suam, & aliorum salutem infatigato studio procuraret: idque mox dicemus à posterioribus Conciliis maximè provisum, accuratumque fuisse* (*d*).

(c) *Conc. Later. III. cap. 5.*

(d) *Thomass. vet. ac nov. Eccl. disc. p. 2. l. 1. cap. 9. n. 2.*

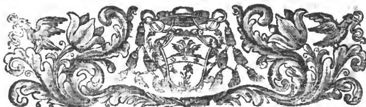
26. Non adeò dilucida sunt hujus verba Doctoris, quod in sensum contrarium menti Contradictorum non valeant explicari. Quotiès enim ait à posterioribus Conciliis fuisse provisum, ut ultrà titulum, etiam locus Clericis assegnaretur; ubi suo munere fungerentur; satis ostendit, se non judicasse, quod ideò titulus Clericis promovendis ad ordines assignetur, quia debeant in loco, ubi est ipse titulus, ministrare. Sed quatenùs etiam Thomassinus ità opinatus esset, certè illius opinio non debet sanctionibus Concilii Tridentini prævalere. Cum autem Concilium nullam aliam causam, nullam rationem allegat, propter quam jubet, ne Clerici absque titulo Sacris Ordinibus decorentur, nisi hanc unicam, nempè ne ipsi Clerici titulo carentes, cogantur cum Ordinis Clericalis dedecore mendicare (*e*): Quam & paritèr, uniceque allegat etiam S. Pius Papa V. in suâ Constitutione super hoc editâ (*f*); patet, quod titulus Clericis assignatur pro hac solâ causâ, ne debeant cum dedecore mendicare, non verò ut habeant locum, in quo personalitèr resideant, vel ministrent. Adeòque ex præfati assignatione tituli nullatenùs infertur inesse simplicibus Clericis debitum residendi, & multò minùs infertur illud inesse Clericis, qui sunt beneficiis merè simplicibus insigniti.

(e) *Conc. Trid. ses. 21 cap. 2.*

(f) *S. Pius V. Const. 75. § 1.*

RB-

RESPONSIO
NOVIS OBJECTIONIBUS
EX ALIIS VARIIS MOTIVIS
CONTRA PRÆFATAM
IMMUNITATEM BENEFICIORUM
MERÈ SIMPLICIUM
AB ONERE RESIDENTIÆ.
CAPUT XXXI.

In quo occurritur Objectioni Undecimæ, *desumptæ ex adscriptione Clericorum servitio alicujus peculiaris Ecclesiæ. Undè Beneficiariorum merè simplicium residendi personalitèr debitum inferatur.*

SUMMARIUM;

1 Undecima Objectio *petita ex eo, quod Clerici debeant Ordinationis suæ tempore adscribi servitio alicujus Ecclesiæ.*

2 *Jubent Concilia, nè Clericus abscedat à suâ Ecclesiâ: Est enim servus Altaris, Colonus, & Vassallus ipsius Ecclesiæ.*

3 *Consequentia præfatæ Objectionis nihil habet commune cum Antecedenti: Promovendus ad Ordines adscribi debet servitio alicujus Ecclesiæ.*

4 *Adscripti servitio alicujus Ecclesiæ illam dimittere probibentur, juxtà sanctiones plurium Pontificum, quæ referuntur.*

5 *Concilia quoque, plures Canones, & Leges ecclesiasticæ jubent, ut Clerici à propriâ Ecclesiâ non discedant.*

6 *Sub diversis pœnis inhibent, nè Clericus propriam Ecclesiam deserat, & nè sine assensu proprii Antistitis ab ullo Præsule suscipiatur.*

7 At

7 *At Canones hi loquuntur de habente beneficium residentiale, ac de perseverantiâ in susceptione Ordinum ab eodem Antistite.*
8 *Affiguntur Clerici alicui Ecclesiæ, ut locum habeant, ubi Deo deserviant, & non hâc, atque illâc velut gyrovagi errent.*
9 *In cunctis hominibus detestabilis est vita vaga, multò verò magis in Clericis, quos oportet locum, ac superiorem stabilem habere.*
10 *Clericos adscribendos esse servitio alicujus Ecclesiæ, nihil concludit, quod Beneficiarii merè simplices teneantur ad residentiam.*
11 *Alloquin etiam Clerici beneficiis carentes teneantur ad residentiam, quià hi quoquè debent adscribi servitio alicujus Ecclesiæ.*
12 *Clericis etsi alicujus Ecclesiæ servitio adscriptis, beneficio residentiali carentibus, Literæ Dimissoriales ab Episcopo negari non possunt.*
13 *Per Commendatitias comprobabatur gradus, & ordo ecclesiasticus Clerici. Per Dimissorias verò dimittebatur Clericus à suâ Ecclesiâ, ut alterius Ecclesiæ Clero inseri posset.*
14 *Literæ Commendatitiæ supplere poterant pro Dimissoriis, non verò è contrà. Per secundas permittebatur Clericis è nativâ suâ Ecclesiâ ad aliam transeundi.*
15 *Commendatitiæ non solis Clericis præbebantur, sed etiam laicis: honoratioribus tamèn. Laicis verò magis vulgaribus solæ Pacificæ porrigebantur.*
16 *Si argumentum Contradictorum valeret non solùm Clerici beneficio insigniti, sed etiàm illo carentes: imò etiam laici ad residentiam tenerentur.*
17 *Adscriptio Clerici servitio alicujus Ecclesiæ non est præceptiva, sed solùm directiva: Et ubi non fit in ipso actu promotionis, non ampliùs fieri potest.*
18 *Affixio, seu adscriptio servitio alicujus Ecclesiæ determinatæ etiàm olim non erat sub præcepto: poterat enim Clericus ab eâ dissentire.*
19 *Origenes nulli Ecclesiæ affixus est: non Alexandrinæ, neque Cæsariensi, ubi ordinatus est: quippè ab utrâque illarum discessit.*
20 *Qui quoniàm in variis locis morabatur: ex hâc ipsâ locorum mutatione patet, illum nulli Ecclesiæ in suâ ordinatione affixum fuisse.*
21 *S. Martinus Sabariensis variis in locis constitit. Demùm factus est Episcopus Turonensis. Ut Clericus autèm nulli Ecclesiæ fuit affixus.*
22 *S. Paulinus apud Barcinonam ordinatus, non illi tamèn Ecclesiæ affixus est. Constitit aliquandò Mediolani, sic ut posset pro suo libito abire.*
23 *Idem hùc illùc peragravit, donèc Nolæ Episcopus factus est. Paulinianus quoque frater S. Hieronymi nulli Ecclesiæ affixus est.*
24 *S. Hieronymus Stridoniensis Antiochiæ insignitus fuit Presbyteratu; cum expressâ protestatione, se nolle servitio Ecclesiæ illius esse affixum.*
25 *Dubius fuit, an licitè posset Ordinem Presbyterii cum professione Monachatus habere: olim enim Monachi à Sacerdotio abstinebant.*
26 *Exempla Origenis, Martini, Paulini, & Hieronymi, non sunt facta paucorum. Non omnia, quæ olim acta sunt, fuerunt historiæ commendata.*
27 *Quatuor illorum Patrum successus secum trahit assensum multorum aliorum Patrum, qui aliquo modo cooperati sunt illorum ordinationi.*
28 *Recensentur plures, qui fuerunt Episcopi absquè affixione ad aliquam determinatam Ecclesiam, velùt honorariè.*
29 *Monachi illi facti Episcopi, non erant Abbates Episcopali titulo decorati, sed ab Abbatibus diversi. Ecclesia nunquàm consuevit intitulare Episcopos in Monasteriis.*
30 *Ex Episcopis, titulum habentibus alicujus Ecclesiæ, non benè infertur, quod Clerici omnes debeant alicujus Ecclesiæ servitio affigi.*
31 *Joannes Filesacus loquitur de variis Episcopis (quorum mentio est in diversis Synodis) non habentibus sedem propriam.*

32 *Continuatur sermo de Episcopis sede carentibus. Et quod debeant habere sedem fixam. Quid significet* intitulari.

33 *Jussit Ecclesia, ne ordinarentur Episcopi sinè sede, vel sinè titulo. Adscriptio Clericorum non erat olim de præcepto, nec est nunc nisi directiva.*

34 *Canones comminantes pœnas Clericis ab Ecclesiâ recedentibus, loquuntur de residentialibus, non verò de simpliciter affixis vi ordinationis.*

35 *Canones mandant etiam laicis, nè absint ab Ecclesiâ. Quid de Nestorii culpâ, quod permitteret Clericis, ut ab Ecclesiis abessent.*

26 *In Concilio Sardicensi Clerici extranei ad propria remissi sunt: nempè gyrovagi, & residentiales.*

37 *Clerici habentes beneficium præsertìm residentiale sunt largo modo Vassalli Episcopi, cui debent exhibere fidelitatem: non verò carentes beneficio.*

38 *Non potest Episcopus exigere à Clericis simplicibus juramentum serviendi alicui Ecclesiæ. Quid de aliquibus Conciliis id exigentibus?*

1. BIICIUNT *Undecimo loco* Contradictores hoc modo. Cuncti Clerici, tempore suæ ordinationis, adscribi debent servitio alicujus Ecclesiæ determinatæ, cujus servitio taliter sint affixi, ut ab eâ discedere non valeant: ità expressè disponente Concilio Tridentino (*a*), quod in hoc legem aliquam recentem non edidit, sed antiquam euntem in desuetudinem reparavit: profitetur enim se ConciliiCbalcedonensis vestigiis inhærere. Consonat his D. Leo Papa in epistolâ ad Nicetam Aquilejensem præcipiens, nè cuiquam sit liberum ab Ecclesiâ ad Ecclesiam transire (*b*). Consonat quoquè sanctio Gelasii Papæ I. jubentis, nè quis ad aliam transeat Ecclesiam (*c*). Faciant & ad hæc historiæ: nàm in Concilio Sardicensi Episcopus Thessalonicensis conquestus est de Clericis, qui è propriis Ecclesiis Thessalonicam confluebant, Synodusque decrevit eos esse ad propria remittendos (*d*). Similitèr in Concilio Ephesino, contrà Nestorium fuit acritèr declamatum, quod Clericos à suis Ecclesiis abscedere permisisset, ut eorum ipse operâ uteretur (*e*).

2. Adduut. Tantusque vigor est, & fuit hujusmodi ecclesiasticæ sanctionis, & disciplinæ, ut Clericus ab Ecclesiâ discedens, pro quâ fuerit ordinatus, à sacris Canonibus, & pœnis subjici jubeatur, & censuris plecti, & ab officio deponi, ut patet ex Conciliis Aquisgranensi (*f*), Triburiensi (*g*), Arelatensi I. (*h*), Chalcedonensi (*i*), & aliis. Demùm nè ulla diligentia deesset, quâ Clerici ad serviendum propriis Ecclesiis adigerentur, antiqui Canones præceperunt, nè Clerici de uno ad alium locum transeuntes, reciperentur sine proprii Episcopi literis Commendatiis (*l*). Et Concilia Valentinum (*m*), Matisconense (*n*), ac Narbonense (*o*), exigi voluerunt ab eiisdem Clericis, tempore illorum ordinationis, professionem serviendi Ecclesiis sibi assignatis jurejurando firmatam: & meritò; quippè cum Clericus ad alicujus Ecclesiæ famulatum adscriptus, fiat ejusdem Ecclesiæ veluti homo ligius, & *vassallus*; quemadmodùm eum vocat S. Gregorius (*p*): seu *Colonus* uti eum nuncupat Concilium Hispalense (*q*); sive *Servus altaris*, prout in Historiis ecclesiasticis nuncupatur (*r*); justum est, ut Ecclesia ab illo homagii pollicitationem exigat, & hominii. Hæc autem omnia singularitèr, multòque magis unitìm coacervata, demonstrant, Clericos beneficiarios, etiam merè simplices, ad onus residentiæ teneri, & in Ecclesiâ propriâ personalitèr deserviendi.

3. Respondetur *primò* ad hoc argumentum, prolixâ rerum complicatione concretum, concesso antecedenti, negando consequentiam: quippè consequentia nihil habet cum antecedenti commune: totumque argumentum extrà Chorum canit, & spiculum longè ab orbitâ, in quam est jaculatum, infigit. Verum

(a) *Conc. Trid. sess. 23 cap. 16.*
(b) *S. Leo epist. 85. ad Nicet.*
(c) *Gelas. epist. 1. cap. 21.*
(d) *Concil. Sardic. cap 3.*
(e) *Concil. Ephesin. I. par. 1. c. 30*
(f) *Conc. Aquisgran. cap 87.*
(g) *Concil. Tribur. cap 28.*
(h) *Concil. Arel. I. cap. 21.*
(i) *Concil. Chalced. cap. 20.*
(l) *Conc. Sardic. c 9. Conc. Antioc. b. c. 7. 8. 9 Cap. 3. de Cler. peregr.*
(m) *Concil. Valent. cap 3. 6.*
(n) *Conc. Matiscon. cap. 10.*
(o) *Concil. Narbon. cap 10.*
(p) *S. Gregor. in epistolis.*
(q) *Conc. Hispalen.*
(r) *Ditmar. Merseburg. lib 6.*

rum eſt, & veriſſimum, quod Clerici, cum ad ordines promoventur, alicujus Eccleſiæ ſervitio debent adſcribi (*a*), ſic etenim diſerte ſancit Concilium Tridentinum his verbis: *cum nullus debeat ordinari, qui judicio ſui Epiſcopi non ſit utilis, aut neceſſarius ſuis Eccleſiis; ſancta Synodus, veſtigiis ſexti Canonis Concilii Chalcedonenſis inhærendo, ſtatuit, ut nullus inpoſterùm ordinetur, qui illi Eccleſiæ, aut loco, pro cujus neceſſitate, aut utilitate aſſumitur, non aſcribatur, uti ſuis fungatur muneribus, nec incertis vagetur ſedibus. Quod ſi locum inconſulto Epiſcopo deſeruerit, ei ſacrorum exercitium interdicatur, Nullus prætereà Clericus ſine Commendatitiis ſui Ordinarii literis ab ullo Epiſcopo ad Divina celebranda, ac Sacramenta miniſtranda admittatur* (*b*). Hoc factum fuit præcipuè ad reprimendos, & in ſacra diſciplinâ continendos Clericos ſarabaitas, inſtabiles, vagabundos, gyrovagos, & errones, quos paulò infrà ex D. Iſidoro Hiſpalenſi (*c*), lineis expreſſioribus depingemus. At hoc quid proficit ad coarctandos Beneficiarios merè ſimplices vinculis ſervitii perſonalis, & reſidentiæ?

4. Veriſſimum eſt quoque, quod Clerici Eccleſiis adſcripti, pro quarum ſervitio ad ordines ſunt promoti, eaſdem dimittere prohibentur, & ità obſervandum eſſe non ſemel, ſed centiès fuit Sacris Sanctionibus definitum: nàm S. Leo in epiſtolâ ad Nicetam Aquilejenſem præcepit: *illam partem eccleſiaſticæ diſciplinæ, quâ olim à ſanctis Patribus, & à nobis decretum eſt, ut nec in Presbyteratus gradu, nec in Diaconatus ordine, nec in ſubſequenti officio Clericorum ab Eccleſiâ ad Eccleſiam, cuique tranſire ſit liberum, ut in integrum revocet admonemus, & unuſquiſque non ambitione illectus, non cupiditate ſeductus; non perſuaſione hominum depravatus, ibi, ubi ordinatus eſt, perſeveret* (*d*). Gelaſius I. paritèr in Epiſtolâ ad Epiſcopos Lucaniæ, inter alia mandavit: *quiſquis propriæ deſertor Eccleſiæ, nullis extantibus cauſis, ad aliam putaverit tranſeundum, temerèque ſuſceptus fuerit, atque promotus, reverendorum canonum vel ipſe, vel receptor ejus, atque provector conſtituta non effugiet, quæ de hujuſmodi præſumptione præfixere ſervanda* (*e*). Quibus addimus Urbanum II. hęc decernentem: *ſanctorum canonum ſtatutis conſonâ ſanctione decernimus, ut ſine titulo facta ordinatio irrita habeatur, & in quâ Eccleſiâ quilibet titulatus eſt, in eâ perpetuò perſeveret* (*f*):

5. Itidèm in Concilio Arelatenſi I. hæc bina, quę ſequitur, prodiit conſtitutio: *De his, qui in quibuſcumque locis ordinati fuerint Miniſtri, in ipſis locis perſeverent* (*g*), & infrà: *De Presbyteris, aut Diaconibus, qui ſolent dimittere loca ſua, in quibus ordinati ſunt, & ad alia loca ſe transferunt, placuit, ut his locis miniſtrent, quibus præfixi ſunt, Qui ſi relictis locis ſuis ad alium locum ſe transferre voluerint, deponantur* (*h*). Demùm Concilium Nicænum II. uniformitèr ad Canonem 17. & 18. Concilii Trullani, & ad Canonem 13. & 23. Concilii Chalcedonenſis (*i*), decrevit: *Quoniàm nonnulli Clerici Canonicam conſtitutionem, prætergredientes, ſuâ relictâ parœciâ, in alias parœcias excurrunt, ut plurimùm autem in hanc à Deo cuſtoditam, & Imperatoriam Urbem, & apud Principes aſſident, & in eorum Oratoriis divina miniſteria faciunt, eos ſinè proprio Epiſcopo non licet in quavis æde, vel Eccleſiâ recipi. Si quis autem hoc fecerit, & perſeveraverit, deponatur* (*l*). Conſonant hiſce ſanctionibus aliæ leges eccleſiaſticæ, de quibus in Canonibus Apoſtolorum (*m*), & in Conciliis Nicæno I. (*n*), in Sardicenſi (*o*), in Antiocheno (*p*), in Laodiceno (*q*), Aquiſgranenſi (*r*), Epaonenſi (*s*), Triburienſi (*t*), Vuormacienſi (*u*), Aurelianenſi III. (*x*), & ex recentioribus, in Aquenſi (*y*), Rotomagenſi (*z*), Burdigalenſi (*aa*), Remenſi (*bb*), atque aliis (*cc*), quibus concordant Canones in corpore juris clauſi, & præſertim cap. 4. diſt. 71. cap. pervenit, cum tribus ſequentibus 6. qu. 1. cap. quoniam 21. qu. 2. cap. ex parte cap. inter quatuor, cum aliis dè Cler. non reſid.

(a) *Tondut. quæſt. Canon par. 1. c. 1. §. 11. num 2. Albitius de Juriſdict. Cardinal. in Eccleſ. ſuor. Titul. n. 32*

(b) *Concil. Trid. ſeſ. 23. c. 16.*

(c) *S. Iſidor. de Offic. Eccleſ. l. 2. c. 3. Vid. infrà in hoc cap. n. 9.*

(d) *S. Leo I. epiſt. 85.*

(e) *Gelaſius I. epiſt. 10 c. 22.*

(f) *Urbanus II. in Conc. Placent. c. Sanrum diſt. 10.*

(g) *Conc. Arel. ſub S. Silveſt. I. c. 2.*

(h) *Concil. Arel. citat c. 22.*

(i) *Vid. in ipſis Conciliis, & Coriolan. ad Conc. Nicæn. II. c. 10.*

(l) *Conc. Nicæn. II. cap. 10.*

(m) *Can. Apoſtol. cap. 13. & 15.*

(n) *Conc. Nicæn. I. cap. 5. & 16.*

(o) *Concil. Sardic. cap. 15. & 19.*

(p) *Concil. Antioch. cap. 3.*

(q) *Concil. Laodic. cap. 42.*

(r) *Conc. Aquiſgr. cap 59 & 61. 57.*

(s) *Concil. Epaon. cap 6.*

(t) *Concil. Tribur. cap. 25.*

(u) *Conc. Vvormac. ann 868. can. 19.*

(x) *Conc. Aurel. III. cap. 13.*

(y) *Concil. Aquenſ. ann. 1585.*

(z) *Concil. Rotomag. ann. 1581.*

(aa) *Conc. Burdigal. ann 1583. & 1624.*

(bb) *Conc. Remenſ. ann. 1564.*

(cc) *Concil. Turon. ann. 1583. Toloſ. ann. 1590 Avenion. anno 1594.*

6. Et Concilium IV. Mediolanenſe: *Clericos quoſcumque certæ Eccleſiæ, piove loco adſcriptos, ſi ab Eccleſiâ, cui adſcripti ſunt clericali ſtatione, ſine Epiſcopi facultate, eâque literis exaratâ, diſceſſerint; ſuorum ordinum munere ex ejuſdem Concilii Tridentini ſanctione, Epiſcopus interdicat* (*a*). Et ut multa in unum breviter congerantur, audiatur Cabaſſutius ad Canonem Arelatenſem ità egregiè perorans: præſcribit Concilium, *ut pænam ſuſpenſionis ab executione ordinum incurrant qui ab præfixâ ſibi ſtatione diſcedere, aut alibi ordines ſuſceptos exercere, citrà veniam proprii Antiſtitis præſumpſerint. His aſtipulatur Nicenus Canon 15. quo cavetur, ne Epiſcopi, Presbyteri, & Diaconi, ab Eccleſiis, ad quas fuerunt ordinati, in aliarum vel Eccleſiarum miniſterium transſeant. Et citatur in cap. non oportet Epiſcopum 7. qu. 1. ſuffragatur pariter canon 6. Chalcedonenſis Concilii, prohibens quemquam abſolutè ordinari, ſed in ipsâ ſuî ordinatione jubens deſtinari certæ, cui famuletur Eccleſię, & profertur à Gratiano cap. neminem abſolutè diſt. 7. Eodem collimant Canones Apoſtolorum 15. & 16., quibus etiam pæna excommunicationis infligitur Epiſcopo alienum Clericum detinenti, invito, ad quem Clericus pertinet, Epiſcopo. Regulam iſtam aliquâ ex parte inſtaurare connixum eſt Tridentinum Concilium ſeſ. 23. cap. 16. Nemo, inquit, ordinetur, quin certæ Eccleſię aſcribatur. Nèc admittuntur alieni Clerici ad divina officia celebranda ſine Commendatitiis propriis Ordinarii Epiſcopi* (*b*).

(a) *Concil. Mediol. IV. Act. Eccl. Mediol lib. 3. tit. 3. c. 12.*

(b) *Cabaſſut. ad Conc. Arelat. ann. 314. c. 2. fol. 99.*

7. Res ergò certa eſt, vera eſt, inconcuſſa eſt, nec difficultatem admittit, quod eccleſiaſticarum legum vi Clerici ad Ordines promovendi, alicujus Eccleſiæ ſervitio debent adſcribi, ſemèlque adſcripti ab eâ recedere prohibentur. Verùm quantum ad Canones Concilio Tridentino anteriores, ſive in Conciliis editos, ſive per Romanos Pontifices exaratos; adſcriptio, de quâ ipſi loquuntur, valdè differt ab eâ, quæ per idem indicitur Tridentinum. Canones enim illi loquuntur præcipuè de adſcriptione factâ per beneficii eccleſiaſtici, & quidèm reſidentialis conſecutionem, & ut plurimùm de Epiſcopatibus, & Parochiis, eodemque modo de exiſtentibus in Ordine Diaconatus, & de aliis Clericis, quos jam præventivè aliquis Epiſcopus inceperat ad aliquos ordines promovere, ne proprias relinquerent Eccleſias, ut alias pinguiores ſatagerent adipiſci; vel ne proprio relicto Epiſcopo, à quo inceperant ordinari, reliquos ordines ab alio Epiſcopo conſequi procurarent, quod ità ſe habere ſatis educitur ex ipſorum Canonum verbis, & lecturâ, ut ea conſideranti patebit. Liquetque omninò aliundè ex Canone præcipiente: *Clericos in Eccleſiis tuæ juriſdictionis, beneficia, quę reſidentiam exigunt aſſecutos, ſi ad alterius diœceſim abſque tuâ licentiâ morandi causâ tranſierint; liceat tibi, ſi moniti non redierint, dictis beneficiis ſpogliare, niſi excuſationem rationabilem oſtenderint* (*c*). Ubi vides interdictum diſcedendi ab Eccleſiâ ſibi aſſignatâ, ad ſolos Clericos coarctari, qui beneficia poſſident, reſidentiæ debitum exigentia. Et cum reſtrictio, ſeu exceptio firmet regulam in contrarium (*d*), ſequitur quod Clerici, beneficio eccleſiaſtico reſidentiali carentes, non prohibentur ab Eccleſiâ, in quâ ordinati ſunt, elongari, ac ad alia loca pro libito ſe conferre.

(c) *Cap. 17. de Cler. non reſid.*

(d) *L. quæſitum §. denique ff. de fun. inſtr. am Barboſ. tr. var. Axiom. 85. n. 4.*

8. At verò Concilium Tridentinum, in allegato capitulo, vel non loquitur de Beneficiariis reſidentialibus, & de Clericis ad alios ordines promovendis, quippè de his rebus alibi congruas edidit ſanctiones: vel ſi eas quoque hìc comprehendi judicetur; certè mens Tridentini, per ipſam ocularem inſpectionem eniteſcit, quod eo ſolùm tetendit, ut evagationem Clericorum compeſceret, ac ſocordiam in Eccleſiæ ſervitio. Cum enim aliqui Clerici ordines acciperent, ſed nunquàm Eccleſiæ deſervirent; & alii hùc illùc peragrando, modò hìc, modò illìc ſe deſervire ipſi Eccleſiæ ſimularent; alii ſuſceptis ordinibus, tamquàm inſtabiles, & gyrovagi, vitam erronum agerent, ac velùt acephali, ſine capite, ſine loco moræ, ſine diſciplinâ vagarentur; Concilium

eorum

eorum vagationi occurrere gestiens, decrevit inpòsterùm nullos ordinari Clericos, qui non alicui adscriberentur Ecclesiæ, ubi suis perfungerentur muneribus, & non vagantium modo incertis quotidie sedibus commearent.

9. Dissolutionem hujusmodi Clericorum aliquandò coarguit S. Isidorus Hispalensis, ità declamans: *duo sunt genera Clericorum. Unum ecclesiasticorum sub regimine Episcopali degentium. Alterum Acephalorum, idest sine capite, quem sequantur ignorantium. Hos nequè inter laicos secularium officiorum studia, nequè inter Clericos religio detentat divina: sed solutos, atque oberrantes sola vaga vita complectitur. Quisque dum nullum metuentes explendę voluptatis suæ licentiam consectantur; quasi animalia bruta libertate, ac desiderio suo fruuntur, habentes signum religionis, non religionis officium: Hippocentauris similes, nequè equi, neque homines, mixtumque (ut ait Poeta) genus hominis, prolisque biformis. Quorum quidèm sordidâ, atque infami numerositate, satìs superque nostra pars Occidua polluitur* (*a*). In quolibet homine vita instabilis, & vagabunda detestabilis est: potiùsque belluino, quàm humano ritu conversanturin terris, qui nec locum habent, ubi conquiescant, nec superiorem, cujus regimini se subiiciant: fugerente Psalmistâ, *constitue Domine Legislatorem super eos, ut sciant gentes, quoniàm homines sunt* (*b*): quasi quod homines, superiore carentes, cui obtemperent, se esse homines non cognoscant. Hoc autem est multò verius in Clericis, quos ad vitam ecclesiasticam vocatos, oportet locum stabilem habere, ac superiorem fixum, sub cujus disciplinâ vitæ incumbant, ad normam canonum institutę, non verò dissolutis itineribus evagando, vitiis omnibus se se immergant. *Qui multum peregrinantur*, inquit ferventissimus Thomas à Kempis, *raro sanctificantur* (*c*).

(a) *S. Isidor. de Offic. lib. 2. c. 3 f. 596.*

(b) *Psalm 9. n. 21.*

(c) *Thomas à Kempis de Imitat. Christi lib. 1. cap. 23. n. 4.*

10. Ad compescendos ergò hujusmodi depravatos Clericos, vagos, & effręnes, atque ad ecclesiasticam disciplinam quoàd hunc abusum farciendam, decrevit Concilium Tridentinum, quoslibet Clericos alicujus Ecclesiæ servitio esse formitèr adscribendos. Sed sivè hoc solo intuitu id fecerit, sivè etiàm ad retundendos Beneficiarios residentiales, nè à suis Ecclesiis abscederent, sivè demùm nè Clerici, postquàm ab uno Episcopo incæperant ordines adipisci, reliquos quibus carebant, ab aliis Episcopis extorquerent: sivè his, sivè aliis de causis Concilium Tridentinum, aliive Canones mandaverint, quod Clerici alicujus Ecclesiæ servitio adscribantur; quid facit hoc ad residentiam beneficiorum merè simplicium possessoribus ingerendam? Quid commune simùl habent hæc duo, Clericos alicujus Ecclesiæ servitio adscribi, & Beneficiarios merè simplices ad residentiam personalem arctari? Diversa sunt hæc inter se, toto cælo distantia, atque naturalitèr impermixta: benèque stat, quod Clerici tempore suæ ordinationis alicujus Ecclesiæ debeant servitio mancipari, nè incertis vagentur sedibus; & quod Beneficiarii merè simplices sint à residentię debito exempti.

11. Respondetur *secundò*, argumentum, sivè Objectionem, de quâ hìc agimus, nihil probare, quià nimium probat: probat enim, quod nedùm simplices Beneficiati, sed etiàm simplices Clerici, ordinibus tùm majoribus, tùm minoribus insigniti, tametsi beneficio carentes, ad residentiam teneantur: quippè omnes Presbyteri, Diaconi, Subdiaconi, & inferiorum ordinum Clerici, alicui Ecclesiæ debent esse adscripti, ubi suis fungantur muneribus, & nullus ex eis sine commendatitiis literis sui Ordinarii ad celebranda Divina, & Sacramenta ministranda debet alibi admitti, ut ex ipso Concilii textu enitescit (*d*), quod utitur dictione *nullus* illimitatâ, universali, & quæ omnem, etiam minimam partem eorum, de quibus prædicatur, excludit (*e*). Adeòque cuncti Clerici cujuscumque gradus sub hâc Synodale dispositione capiuntur. Quis autem dicet, quod cuncti Clerici, sivè in sacris, sivè in minoribus constituti, si beneficio careant residentiali, ad residentiæ debitum obligantur, quià hi omnes alicujus Eccle-

(d) *Conc. Trid. sess. 23. cap. 16.*

(e) *Abb. in c. ad nostram n. 5. de elect. Bart. cons. 47. in princ. Soc. in cons. 12. n. 16. vol. 1. Barbos. tr. var. diction. 229. n. 1. 2.*

Ecclesiæ servitio affixi esse debent, nec sunt sine Commendatitiis literis propriorum Antistitum ab aliis Episcopis recipiendi?

12. Porrò tametsi vigere præfatæ sanctionis Tridentinæ Clerici, alicujus Ecclesię servitio adscripti, non valeant inconsulto Episcopo abesse, prouti decisum referunt Doctores (*a*); Attamen certum est licentiam discedendi, si justam causam habeant abeundi, non esse illis ab Ordinariis denegandam: undè ait Barbosa, *Presbyteros, & Clericos adscriptos Ecclesiis, non potest Episcopus ob necessitatem Ecclesiæ cogere, ne discedant ab eâ, causâ studii; imò tenetur illis Dimissorias, seu Commendatitias literas concedere, ut per Aldan. tit. 8. num. 4. attestan. sic fuisse decisum sub die* 11. *Martii* 1617. (*b*). Et nedùm concurrente causâ studii, sed etiam aliquâ aliâ causâ occurrente: imò nec ullâ causâ existente, adhuc licentiam discedendi, & literas Commendatitias non posse Clericis beneficio residentiali carentibus denegari, insinuat idem Auctor, sic scribens: *Nec sunt denegandæ ab Episcopo Sacerdotibus, & Clericis, qui non habent beneficia in titulum, residentiam requirentia, prout etiam decisum refert Armendar num.* 36. *Et iteràm in Sacr. Congreg. Cardinalium, negotiis Episcoporum, & Regularium præposita, decretum fuit, illos non posse revocare subditos ecclesiasticos alibi degentes, nec eos cogere, sed teneri literas eis dare extravolentibus morari, si ratione beneficii non adstringerentur in suâ Diœcesi residere. Dicit ità in causâ propriâ obtinuisse Campanil. in divers. jur. canonic. rubr.* 9. *cap.* 6. *num.* 4. *sic etiam in facti contingentià respondisse asserit Aloysius Riccius in prax. for. Eccl. dec.* 598 *in* 1. *edit. & resol.* 524. *Ubi ampliat ad Clericum obtinentem simplex beneficium, qui etiam non poterit cogi residere in Diœcesi, ubi illud habet, sed poterit ire quò velit. Et ità dicis in Rotâ decisum in unâ Nullius Beneficii* 28. *Maii* 1604. *coram Ludovisio &c.* (*c*).

13. Quæ literæ Commendatitiæ (species epistolarum, quas Antiquitas vocavit Formatas) ab aliquibus confusè cum Dimissoriis accipiuntur, sed non rectè; quippe uti notatur à Balsamone ad Concilium Trullanum; omni Clerico duas scripturas afferre antiquitùs opus erat: *Ejus qui eum ordinavit, Commendatitiam scillicèt, & Dimissoriam; ut illâ quidèm utatur ad comprobationem illius gradus, qui ei inesse dicitur: hac verò, ut citrà ullum impedimentum ab aliâ Ecclesiâ in Clerum cooptetur* (*d*). Et alibi: *Canonibus cavetur, ut licèt Commendatitias literas habeant Clerici, & de fide rectè sentiant, Dimissorias tamen literas suorum Episcoporum eos ostendere oportere, alioqui fuerit non operaturos. Per Commendatitias enim literas eos esse sacratos probatur: licere autem iis in alienâ terrâ sacrificare, non ex iis, sed ex Dimissoriis literis ostenditur* (*e*). Similia de utrisque literis proferunt Matthæus Blastares (*f*), & Cabasutius (*g*): Quarum literarum antiquitatem commendat sanctio magni Concilii generalis Niceni I. novam illis formam prescribentis, ne Impostores, & Hæretici eisdem possent abuti: præcepit enim, ut tamquàm tessera quædam eisdem inscriberentur prima elementa verborum Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, Petri Apostoli, ac Presuli scribentis epistolam, cum aliis notis, de quibus videre est Cardinales Baronium (*h*), & Bellarminum (*i*), ac alios de hâc rè loquentes (*l*).

14. Itàque *Dimissoriæ* epistolæ supplere poterant pro Commendatitiis (quatenùs testes erant ordinis, in quo constitutus erat Clericus) non verò è contrà. Et vi harum Dimissorialium Clerici nedùm poterant in alienis regionibus ad sacra peragenda, à locorum Ordinariis admitti, sed etiam ab eisdem proprio Clero interi valebant, seu alicujus Ecclesiæ servitio mancipari. Per illas enim dimittebantur Clerici ab Ecclesiis, in quibus fuerant ordinati; præbebaturque illis facultas aliò se transferendi, ut aliarum Diœcesœn Clerici fierent, inibique possent Ecclesias, sive beneficia sacra nancisci. En formula literarum Dimissorialium, quarum antiquitùs usus erat, ex Ivone Carnotensi desumpta: *Ego N. humilis Episcopus in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, & in unitate San-*

(a) *Barbos. ad Conc. sess.* 23. *c.* 16. *n.* 12.

(b) *Barbos. loco cit. num.* 4.

(c) *Barbos de off. & potest. Episc p.* 2. *alleg.* 25. *num.* 5.

(d) *Balsam. ad Can.* 17. *Conc. Trull.*

(e) *Balsam. ad Can.* 33. *Apostol.*

(f) *Blastar. ad Can.* 33. *Apostol.*

(g) *Cabasut. notit. Eccl. Sæc.* 2. *differt.* 8. *nu.* 4 *&* 5.

(h) *Baron. an.* 142. *à n.* 6 *& an.* 325. *n.* 162.

(i) *Bellarm. de Pontif. l.* 1. *c.* 24.

(l) *Cabasut. & Ferrarius locis citat. Magri. Notit. vocab. Eccles. V. Formata.*

Sanctæ Ecclesiæ, in quâ Petro datum est jus ligandi, atque solvendi, absolvo Presbyterum N. de Civitate N. Indictione N. & licentiam de vobis N. inthronizandi eum in quâcumque Ecclesiâ vultis vestræ Parochiæ (*a*). Et hæ non solùm Presbyteris, & Diaconibus, verùm etiam inferiorum ordinum Clericis erant olim, suutque hodiè quoque communes. Et antiquitùs alio nomine vocabantur *Apostolia*, de quibus in Concilio Aurelianensi II. *Abbates, Martyrarii, Reclusi, Presbyteri, Apostolia dare non præsumant*. Ad solos enim Præsules has concedere pertinebat (*b*).

15. Demùm literæ *Commendatitiæ* non solis Clericis præbebantur, sed etiam laicis, ad alias Diœceses proficiscentibus: non cunctis autem laicis vulgaribus, & proletariis, sed honorationibus tantùm, & majoris momenti viris, ut honorificentiùs exciperentur. Laicis verò minoris notæ, solæ literæ *Pacificæ* porrigebantur (*c*). Quâ de rè Concilium Chalcedonense, decretum edidit peculiare (*d*), quod ità reddunt Ivo, & Burchardus: *omnes pauperes, & indigentes auxilio, cum proficiscuntur, sub probatione epistolis, vel ecclesiasticis Pacificis tantummodò commendari decrevimus, & non Commendatitiis literis, proptereà quod Commendatitias literas honoratioribus tantummodò præstari personis conveniat* (*e*). Itàque quoàd laicos differebant *Commendatitiæ* à *Pacificis*, quod illę laicis honoratioribus, istæ verò humilioribus iter agentibus porrigebantur, ut utrique hospitio susciperentur, & in communionem cum cœteris Christifidelibus susciperentur: talitèr tamen, ut viri Commendatitiis constipati lautiùs, & liberaliùs exciperentur (*f*). Meminit harum literarum Tertullianus sub nomine *Contesserationis hospitalitatis* (*g*).

16. Si ergò affixio Clerici ad servitium alicujus Ecclesiæ id efficit, ut ipse Clericus ità affixus, non possit sine literis Dimissorialibus, sive Commendatitiis indè discedere: ex unâ parte autem affixio non solùm fit Clerici, beneficium residentiale possidentis, verùm etiam ejus beneficio carentis; ex aliâ verò, prefatę literæ Clerico, qui beneficio residentiali caret, non possunt rationabilitèr denegari; demùm si literę Dimissoriales talis naturę sunt, ut competant nedùm Clerico in sacris constituto, & beneficiato, sed etiam Clerico inferioris ordinis, nullum beneficium retinenti: & literæ Commendatitiæ, anterito prisco ritu, non tàm Clericis debentur, quàm etiam Laicis; profectò patet, quod ex his nullum præsidium causæ Contradictorum infertur, ad Beneficiarios merè simplices residentiæ debito arctandos: quippè alioquin, si eorum ratio valeret; sequeretur quod nedùm Clerici, beneficio ecclesiastico præditi, & in sacris constituti, sed etiam Clerici minorum Ordinum, omni beneficio carentes: & non solùm Clerici majorum, & minorum Ordinum, sed etiam Laici ad residentiam tenerentur: quod quis audeat, vel sine dementiâ effutire, vel sine nauseâ audire?

17. Respondetur *tertiò*, negando suppositum; nempè quod adscriptio Clerici ordinibus decorandi, servitio alicujus peculiaris Ecclesiæ, sit de præcepto imprævaricabili, & ex necessitate observando. Nàm si vera loqui velimus, hujusmodi lex potiùs est directiva, quàm præceptiva, ideòque non necessariò, sed solùm congruentèr servanda: quod patet tùm ex eo, quod in aliquibus locis praxis est contraria, quatenùs in pluribus locis adscriptio hęc intermittitur. Tùm etiam quià ubicumque velit ad effectum perduci, oportet eam fieri in ipso actu promotionis ad Ordines (*h*). Quo tempore pretergresso, si adscriptio tùnc non est facta; Clericus non potest ampliùs ulli Ecclesiæ adscribi (*i*). Deberet autem posse fieri etiam post ipsam promotionem præfata Clerici adscriptio servitio alicujus Ecclesiæ, si lex esset præceptiva, & necessariò observanda, non verò tantummodò directiva: quemadmodùm cernimus, quod alię res necessariæ, ac de præcepto servandæ in sacrâ Ordinatione, si fortè omittantur, sunt successivè supplendæ.

(a) *Ivo Carnot. p 6. c. 435. Burchard lib. 2. c. 227. Franc. Bernardin. Ferrar. de antiq. Eccl. Episcopalis lib 1 c 3 fol. 58.*

(b) *Vid Thomass vet. & nov Eccl. disc. p. 1. l. 2. c 94. n. 1.*

(c) *Cabasut. loc. cit. Magri notit. de Vocab. Eccles. V. literę.*

(d) *Conc. Chal. c. 11. & ibi Cabasut.*

(e) *Ivo p. 6. c. 216. Burchard lib. 2. c. 143. Ferrar loc. cit l. 1. c. 9. fol. 72.*

(f) *Cabasut. notit. Eccl. Sæc. 2. dissert. 7. num. 4.*

(g) *Tertul. de Præscript. c. 20.*

(h) *Garcia de benef p 2. c. 3. num. 101. Barbos. ad Concil. sess. 23. c. 16. n. 2.*

(i) *Garcia loc. citat. Barbos. sum Apostol. decis. Collect 543. n. 1.*

18 Ac-

18. Accedit quod etiam olim, & antiquis illis temporibus, in quibus à Contradictoribus floruiſſe diſciplinam eccleſiaſticam decantatur, adſcribi, ſive affigi ſervitio alicujus peculiaris Eccleſiæ, non erat quid neceſſarium, ſed arbitrarium, ità ut in libertate Clericorum, ordines recipientium eſſet pati affixionem illam, vel ab eâ diſſentire. *Clerici*, inquit Cabaſſutius, *ad ordines expetiti, & rogati, non inſerebantur canoni, ſeu albo miniſtrorum ejus Eccleſiæ, in quâ ordinabantur, niſi ſe inſeri conſentirent; ità ut libertas eis relinqueretur aliò commigrandi, ut conſtat ex Paulini epiſtolis 8. & 45.* (*a*). Si ergò poterant Clerici reſiſtere ne adſciberentur, poterant quoque Epiſcopi arbitrari, ne Clericos ipſos adſcriberent; poſitoque hoc arbitrio prout utrâque parte, vel etiam pro illarum alterutrâ; ſequitur, quod adſcriptio ipſa non ſit neceſſaria, ſive præceptiva, ſed arbitraria, ſive ſimpliciter directiva, taliſque fuerit etiam temporibus prætergreſſis.

(a) *Cabaſſut notit. Eccl in Conc. Laodic. cap. 15.*

19. Profectò Adamantius *Origenes*, natione Ægyptius, patriâ Alexandrinus, illiuſque Eccleſiæ catechiſtes, ordinatus fuit Presbyter à Theoctiſto Epiſcopo Cæſarienſi, & ab Alexandro Epiſcopo Hieroſolymitano, nullique Eccleſiæ, cui peculiariter deſerviret, fuit affixus (*b*). Non Alexandrinę, quià inſcio Demetrio illius Patriarchalis Eccleſiæ Antiſtite promotus fuit, & nedum inſcio, ſed etiam poſt notitiam habitam facti, contradicente, tantiſque adverſus illam ordinationem clamoribus ejulante, ut ſuis vocibus, & literis, de hâc rè datis, totum orbem repleverit (*c*). Non Eccleſiæ Cæſarienſi, quià poſtquàm in illâ breviter eſt moratus, ad nativam Alexandrinam reverſus eſt, ut ibi moraretur; nullâ præconceptâ ſuſpicione, quod inventurus eſſet Demetrium ſibi valde indignatum, ac totis viribus reſiſtentem. Neque figuretur, ſive aſſeratur, quod Origenes fuerit ſervitio Eccleſiæ Hieroſolymitanæ, ſive Cæſarienſis adſcriptus, eo quod, Henrico Valeſio teſte, hi Epiſcopi *Alexandrinæ ſcholæ magiſtrum hoc facto ad Eccleſiam ſuam tranſtuliſſent* (*d*); Nàm non eſt facilè definire, an uterque Epiſcopus Hieroſolymitanus, & Cæſarenſis æqualiter concurrerint ad ordinationem Origenis, vel alter eorum tantùm operâ; alter verò conſilio actioni illi interfuerit (*e*). Adeòque non conſtat quis eorum tamquàm verus Ordinator illum in propriâ potuerit Eccleſiâ retinere.

(b) *Thomaſ. vet. & nov. Eccl diſc. p. 2. l. 2. c. 1. n. 10.*

(c) *Euſeb. hiſt. l. 6. c. 8. S. Hier. de Script. Eccl. c. 54.*

(d) *Henr. Valeſ. ad c. 8. l. 6. Hiſt. Euſebii.*

(e) *Thomaſ. ipco cit. num. 9.*

20. Et quatenus etiam hoc non obſtaret, attamèn Valeſius non loquitur de tranſlatione proprie ſumptâ per affixionem ad propriam Eccleſiam: quippè Origenes citò a Paleſtinâ diſceſſit: ſed potiùs impropriè per manuum impoſitionem: aliàs ſi verum eſſet dictum Valeſii, ſequeretur, quod Origenes non ſoli Eccleſiæ Ceſareæ Paleſtinæ, ſed etiam Hieroſolymitanæ affixus fuiſſet, quandoquidèm utriuſque illius Eccleſię Antiſtites ad ipſius promotionem ſupponitur concurriſſe: ſicque Origenes non uni, ſed binæ Eccleſiæ fuiſſet affixus, quod improbabile prorſus eſt. Nèc minùs eſt improbabile, quod ipſe Origenes, cum jàm diu per 25. annos in Eccleſiâ Alexandrinâ officio Catechiſtę perſunctus eſſet, ſe permiſerit vel Hieroſolymitanæ, vel Cęſarienſi Paleſtinæ Eccleſiis applicari; & adhùc eſt improbabiliùs, quod ſemel iſtarum alterutri adſcriptus, ad Alexandrinam poſteà redierit ibi perpetuo moraturus, ſi proprium Epiſcopum in ſe irâ magnoperè concitatum non paſſus eſſet adverſum. Sed tollit omnem difficultatem Euſebius, de Origene ſcribens: *intereà jugi, & continuato labore, in explanatione divinorum voluminum perſiſtebat, ſive Alexandriæ, ſive apud Cæſaream poſitus* (*f*). Et infrà, de Firmiliano loquens Epiſcopo Cęſareæ Cappadocię; *tantum venerationis ergà Origenem, ſcientiæ, & doctrinæ gratiâ habebat, ut indeſinentèr conſtringeret eum ſecum morari* (*g*). Tandèm in urbe Tyri mortuus eſt, & ſepultus (*h*). Ergò Origenes ad Presbyteratum promotus, modò Cæſareæ Paleſtinæ, modò Ceſareæ Cappadociæ morabatur; modò Alexandriæ, modò Tyri, ut ex hac ipsâ locorum mutatione pateat, illum in ſuâ ordinatione nulli Eccleſiæ affixum fuiſſe.

(f) *Euſeb. l. 6. hiſt. cap. 20.*
(g) *Euſeb. loc. cit. cap. 21.*
(h) *S. Hier. de Script. Eccl. in Origen.*

21. Sic

21. Sic itidem *S. Martinus*, natione Hungaricus, patriâ Sabariensis, & in Urbe Ambianensi baptizatus (*a*), Ordinem Exorcistatus à D. Hilario Pictaviensi Episcopo accepit, non tamen Ecclesiæ Pictaviensi se affigi permisit, in quâ & Diaconatum recipere recusavit ab ipso Hilario, qui tentabat *imposito Diaconatus officio sibi eum arctiùs implicare, & ministerio vincire Divino* (*b*). Exorcistatu suscepto, patriam repedavit, non consentiente, sed permittente Hilario, Martinumque lacrymis, atque precibus obtestante, ut rediret. Verùm ipse ad Pictaviensem urbem non rediit, sed apud Mediolanum primo constitit, ubi & sibi statuit Monasterium, à quo per Auxentium Antistitem Arrianum depulsus, in Gallinariam Ligustici maris Insulam se recepit, ibique aliquanto tempore vixit; deindè Romam profectus est: postmodùm ad eandem Pictaviensem urbem reversus, demùm Antistes à Turonensibus est delectus (*c*). Ex quibus patet, quod D. Martinus, nec ulli Ecclesiæ affixus est in statu Clericali, nec se ulli affigi permisit; permissurus profectò si hanc adscriptionem, sive affixionem necessariam fuisse cognovisset.

(a) *Hallier. de Sacr. Ordin. p. 2. sect. 5. c. 3. art. 1 §. 4. n. 19. f. 608.*

(b) *Sever. Sulpit. Vit. S. Martin. c. 5. Surius 11. Novembris.*

(c) *Sever. Sulpit. loc. cit. cap. 4.*

22. Similitèr *S. Paulinus*, origine Gallus, in Aquitaniâ natus (*d*), Romæ educatus, & Senatoris Consulis, atque Præfecti officio perfunctus (*e*), Baptismum à Delphino Episcopo Burdigalensi (*f*), & Presbyteratus ordinem à Lampio Barcinonensi suscepit: à quo tamen se dicit fuisse promotum eâ conditione, ut nulli Ecclesiæ esset affixus: *Scito*, scribit Severo amico suo, *voti communis eodem Domino præstante salvam esse rationem: nàm eâ conditione in Barcinonensi Ecclesiâ consecrari adductus sum, ut ipsi Ecclesiæ non alligarer; in Sacerdotium tantùm Domini, non etiam in locum Ecclesiæ dedicatus* (*g*). Aliquandò Mediolanum divertens, ut morem gereret D. Ambrosio Antistiti sibi plurimum dilecto, Ecclesiæ Mediolanensis Clero inseri passus est, lege quidem expressâ, non inibi personalitèr, & perpetuò residendi, sed libertate retentâ, ubi, quandò, quotiès, & quò vellet, semèl, ac pluriès abeundi. En ejus verba ad Alipium: *Nàm ego etsi à Delphino Burdigalæ baptizatus, à Lampio apud Barcinonam in Hispaniâ per vim inflammatæ subitò plebis sacratus sim; tamen Ambrosii semper, & dilectione ad fidem nutritus sum, & nùnc in Sacerdotii ordine confoveor. Deniquè suo mè Clero vendicare voluit, ut etsi diversis locis degam, ipsius Presbyter censear* (*h*).

(d) *Vit S. Paulin. p. 1 §. natus f. 653.*

(e) *Baron. ann. 394. n. 80. 81.*

(f) *S. Paulin. ep. 16. ad Delphin. & ep. 45. ad Alipium.*

(g) *S. Paulin. ep. 6. ad Sever. Sulpic.*

(h) *S. Paulin. ep. 45. ad Alipium f. 400.*

23. De facto S. Paulinus, & post Presbyteratum Barcinonæ receptum, & post sui aggregationem in Clero Mediolanensi, quam dicere possumus honorariam, ad tempus, & nullâ perpetuitatis lege constrictam; hùc illùc per orbem, pro suo libito peragravit, donèc Nolanis fuit Infulis exornatus (*i*). Itàque si sanctus hic Antistes in Clerum cooptatus abnuit alicui Ecclesię peculiari perenni titulo adscribi, nulli loco affigi voluit, nullibi permisit se tamquàm ex debito retineri; satis ex ejus facto enitescit, quod suo tempore nulla lex ecclesiastica deposcebat, Clericos in suscipiendis ordinibus debere ex necessitate Ecclesiæ alicui adscribi; non enim ipse prevaricator tàm urgentis legis fieri voluisset. Alibi advertimus, quod etiam *Paulinianus* frater D. Hieronymi à S. Epiphanio Episcopo Salaminæ in Cypro promotus est ad ordinem Presbyteratus, flens, & reluctans, apud Eleutheropolim in Palestinâ (*l*), nec tamèn ulli Ecclesiæ affixus est, à quâ non posset pro suo libito resilire (*m*).

(i) *Vit S. Paulin p. 3 f. 714. in fin. ejus oper.*

(l) *Card. Baron. ann. 372. n. 40. & seq.*

(m) *Vid. suprà to. 1. cap. 9. n. 5.*

24. Ipse quoque *S. Hieronymus* natione Dalmata, patriâ Stridoniensis, Romę baptizatus, atque diù moratus (*n*), post varia itinera per orbem suscepta, quandòque in Syriam se recepit, ubi à Paulino Episcopo Antiocheno sacro presbyteratus est ordine decoratus, hâc interpositâ expressâ protestatione, se nolle per illam Sacerdotii susceptionem, Ecclesiæ Antiochenę servitutis esse debito affixum (*o*): quo nil clariùs potest in rè, de quâ agimus, allegari. Si dicatur Sanctum Hieronymum trepidantèr ordinem suscepisse cum reluctantiâ affixionis; ideòque judicium de justitiâ suę promotionis, absque affixione ad servitium ali-

(n) *Baron. ann. 372 num. 40.*

(o) *Baron. ann. 378. num 65.*

cujus determinatæ Eccleſię, in Paulini ordinantis providentiam, & conſcientiam refudiſſe, quem taliter interpellavit: *ſi ſic Presbyterum tribuis, ut monachatum nobis non auferas, tu videris de judicio tuo* (*a*); Futilis eſt, & inſipiens hujuſmodi verborum Sancti Doctoris, ad hęc ſignificanda, interverſio. Siquidem ipſe Sanctus Hieronymus non de jure ſuſcipiendi ordines abſque concomitanti affixione Eccleſię alicui titubavit, ſed de compatibilitate presbyteratus, cum monachatu anceps aliqualitèr fuit: etenim ipſe monachatum, quem anteà profeſſus fuerat, à ſe abiicere recuſabat, & quià dubitabat nùm fas eſſet monachi, & presbyteri officia in eodem homine copulare; ideò ęgre annuebat ſacri illius ordinis ſuſceptioni.

(a) S. Hier. ep. 61. ad Pammach.

25. Notum eſt eruditis, quod Monachi ſub primis illis temporibus, ſacros ordines ſuſcipiendi conſuetudinem non habebant (*b*): adeò ut etiam, ſi numeroſa ſeries Monachorum ſimul alicubi moraretur, nullus nihilominùs inter eos Sacerdotio præfulgeret: Sed *cum ſolemnitas ex more depoſceret, ut myſteriorum cœleſtium participes fierent, ex proximis viculis presbyteros convocabant, qui eis feſtivitatem lætitiæ ſpiritualis implerent* (*c*). Ratio hujus obſervantiæ legitur in vitâ S. Pachomii, & refunditur in eo, quod faſtum, & arrogantiam quandam ſaperet in monacho ſacros ordines adipiſci, quatenùs hinc *frequentèr inter fratres contentiones, & ęmulationes inutilis naſcerentur* (*d*). Sanctus igitùr Hieronymus, de monachatus compatibilitate cum Sacerdotio dubius; ne errorem incurreret, in judicium Epiſcopi Ordinatoris conjecit, an tùnc, & ſuper ipſo expediret obſervantiæ hujuſmodi conſuetudinis derogare. Quodque hæc fuerit illius mens, convincitur ex facto per Sanctum Epiphanium recenſito, nimirùm Sanctum Hieronymum nunquàm voluiſſe intrà limites Monaſterii Sacerdotali officio perfungi (*e*). Et ex eo, quod ipſe S. Hieronymus conſtantèr obſtitit Joanni Epiſcopo Hieroſolymitano, conanti eum ſuæ Eccleſiæ ſubjugare: conteſtatus eſt enim ſe immunem eſſe à cujuſvis Eccleſiæ peculiari affixione, hancque ſibi exemptionem, expreſſis vocibus in ordinatione ſervaſſe (*f*).

(b) Vid Thomaſ. vet. & nov. Eccl. diſc. p. 1. l. 3. c. 13. n. 5. & 18 fol. 67. 670.

(c) Vit. S. Pachomii cap. 24.

(d) Ex ead. vita loc. citat.

(e) S. Proſper. de vit. contempl. l. 2. c. 9.

(f) S. Epiphan. ap. S. Hier. ep. 60.

26. Habemus igitur exempla Sanctorum Paulini, Martini, Hieronymi, & aliorum, qui etiam ſub antiquis ſæculis, quando ſacra diſciplina ſummoperè florebat, dum ordines eccleſiaſticos recipiebant, affixionem ſuam ſervitio alicujus peculiaris Eccleſię declinabant. *Iſti ergò tàm ſancti, tàm perfecti viri factis evidentibus clamant, poſſe, & debere fieri, quod fecerunt. Qui utrique homines tàm ſæcularium, quàm divinarum literarum ſine ambiguitate doctiſſimi* (*g*), nunquàm affixionem ſervitio alicujus Eccleſiæ devitaſſent, ſi conſcii fuiſſent, hanc ullo modo cadere ſub præcepto. Quod ſi fortè dicatur, hęc, quæ mox retulimus, exempla eſſe facta paucorum, quæ ſtatum non faciant, nec vim legis generalis exolvant; nos reſpondemus, quod ubi agitur de rè antiquiſſimâ, & de probando priſcorum ſæculorum more, non eſt parum tot, & talia exempla congerere: quippè non omnium remotiorum ſucceſſuum memoria ad nos pervenit: multæ nàmque hiſtoriæ periere; neque cuncta, quæ in Eccleſiâ evenerunt, fuerunt in codicibus regiſtrata: pro magno ergò habeatur, quod ad probandum qualis fuerit antiquorum ſæculorum diſciplina, circà affixionem Clericorum ſervitio alicujus Eccleſiæ, pręfatis exemplis, & quidem magni ponderis oſtendatur, affixionem præfatam non fuiſſe tùnc temporis neceſſariam.

(g) S. Hier. ep. 61. ad Pammach. Baron. loco citat.

27. Pręſertim quod ſi res ſeriò perpeudatur, invenietur in his paucis exemplis non trium, vel quatuor tantùm virorum ſenſum, ſed multorum, & quidem ex præcipuis Eccleſiæ Patribus, doctrinâ, & reſpectivè ſanctitate quoque celeberrimis, in unum conſentire cogeriem, nempè Origenis, Hieronymi, Martini, Pauliniani, Ambroſii, Auguſtini, Epiphanii, Paulini Nolani, Paulini Antiocheni, Hilarii Pictavienſis, Firmiliani Cęſarienſis in Cappadociâ, Theoctiſti Cæſarienſis in Palęſtinâ, Alexandri Hieroſolymitani, Lampii Barcinonenſis, Alipii Tagaſtenſis, & aliorum, qui omnes, vel ordines conferendo, vel reſpectivè ſine affixione, ſeu adſcriptione ſervitio alicujus Eccleſię peculiaris ſuſcipiendo,

vel

vel alitèr præfatis exemplis quomodolibet se immiscendo, dictitarunt, eorum sententiam hanc esse, quod eo tempore, in quo ipsi vixerunt, necessarium non fuit, Clericos, quibus ordines ecclesiastici præbebantur, alicujus Ecclesiæ servitio adscribere, & ut ibi personalitèr ministrarent, affigere.

28. Sed si deessent exempla Clericorum nulli Ecclesię affixorum, non desunt exempla plurimorum Antistitum, Episcopali honore præditorum, sine affixione ad aliquam determinatam Ecclesiam. Nàm apud Eusebium legimus, quosdam fuisse Episcopos non Urbium, sed Nationum, qui proindè affixione peculiaris Ecclesiæ caruerunt (*a*). Alios consimiles memorat Photius in suâ Bibliothecâ (*b*). Sozomenus agens de Syrię, & Edessę Monachis, recenset nomina Lazari, Barsę, & Eulogii, qui non Urbium, sed honoris ergò Episcopalis dignitatis pręsetulerunt insignia, *quamquàm Episcopatus nomen sit operis, non honoris* (*c*). *Adde his*, inquit Sozomenus, *Barsen, & Eulogium, qui ambo post creabantur Episcopi non urbis alicujus, sed honoris causâ, qui veluti vitæ piè anteactæ compensatio in propriis monasteriis illis deferebatur. Ad quem modum Lazarus quoque, de quo suprà diximus, Episcopus fuit* (*d*). Legitur adhùc privilegium, quod Hadrianus Papa I. Monasterio S. Dionisii contulit, *ut liceat ibidem habere Episcopum sicut à priscis temporibus, & usque hactenùs fuit &c. & quando Episcopus &c. de hoc sæculo migraverit, & alius ab Abbate, & Monachis dignus electus fuerit &c. à vicinis Episcopis consecretur* (*e*).

(a) *Euseb. hist. lib. 3. c. 37. l. 5. c. 10.*

(b) *Photius in Bibliotb. c. 48.*

(c) *S. August. de Civit. l. 19. c. 19 tom. 5.*

(d) *Sozomen. lib. 6. cap. 34.*

(e) *Conc. Gall. to. 2. fol. 993.*

29. Nec dicatur, hujusmodi Monachos, Episcopali titulo decoratos, fuisse affixos Monasteriis, in quibus degebant, non secùs ac si essent Abbates in Episcopos versi, vel Episcopi Abbatum munere defungentes; quippè quidquid sit de aliis, an Monasteriis pręessent, in eisque Abbatum officium exercerent; certè Episcopus in Monasterio S. Dionysii degens, non erat Abbas, sed ab Abbate distinctus, & vix quidquam poterat sine Abbatis assensu, prout ex privilegio Hadriani Papæ innotescit. Et tàm iste, quàm alii præfati Episcopi Ecclesiâ carebant, cujus Cathedræ, velut cardinati Antistites insiderent: Cumque nunquàm Ecclesia consueverit Episcopos in Monasteriis intitulare, sive incardinare; sequitur, quod Monachi præfati, nullius Ecclesiæ Antistites proprii fuere, nullique omninò fuerunt Ecclesiæ defixi. Sic & Sanctus Bonifacius Anglus fuit à Gregorio Papâ II. constitutus Episcopus, sed sine titulo, atque sede, Germaniam hùc illuc excurrens, & sanctâ operatione fecundans, nec nisi post 25. annos fuit ei à Zachariâ Papâ Ecclesiæ Moguntinę titulus assignatus (*f*). Et dudùm antè, S. Augustinus Episcopus, à D. Gregorio ad Angliam directus, titulo caruit Ecclesię peculiaris, cui esset affixus, nec nisi post plures annos Cantuariensem est Cathedram assecutus (*g*). Similia evenère apud Hispanos Egilę, quem Valcharius Legatus Apostolicus in Episcopum consecravit.

(f) *Vit. S. Bonif. ap. Surium die 5 Junii.*

(g) *Vit. S. August. Angl. ap. Surium die 26. Maii.*

30. Parum relevante, quod hujusmodi Episcopi essent quidem ordinati sine sede cardinali, sed non sine titulo cardinali, prout etiam fit modo quoàd Episcopos Titulares. Nàm quidquid sit de istâ distinctione; summa negotiis est, quod quantum ad rem pręsentem intitulatio quoàd denominationem differt ab affixione quoàd servitium. Et sicut non per hoc, quod adsit aliquis Prælatus Romę, vel alibi, insignitus titulo Episcopali, exempli gratiâ, Patriarchę Alexandrini, fas est ordinare Clericum Romanum, & eum servitio Ecclesię Alexandrinæ affigere; ità ex eo, quod pręfati Episcopi carentes sede, haberent tamen titulum sui Episcopatus, non benè infertur, quod alicujus Ecclesię servitio Clerici sint necessariò affigendi. Alios Episcopos sic ut suprà nulli Ecclesiæ quoàd servitium affixos, memorat Concilium Ravennatense (*h*). Alios ex Hiberniâ *sine certo Episcopatus loco constitutos*, adeòque cardinali titulo sui Episcopatus carentes, recenset S. Anselmus Cantuariensis (*i*). Rursùs *Episcopos vagantes, & parochiam non habentes*, refert Concilium Vernense (*l*). Episcopos *in suis thronis non constitutos* commemorat Concilium Trullanum (*m*). Conciliabulo Ephe-

(h) *Conc. Raven. III. an. 1314. c. 4.*

(i) *S. Anselm. lib. 3. ep. 147.*

(l) *Concil. Vernens. ann. 755. c. 13.*

(m) *Concil. Trullan. cap. 37.*

sino, ex Nestorianis composito, plures Episcopi interfuere, sedium, atque Ecclesiarum expertes (*a*). Hujusmodique qualitatis fuisse oportet Episcopos, quorum Clemens Papa V. vetuit ordinationem, utpotè Clero, populoque carentium (*b*).

31. Auget istorum numerum Joannes Filesacus de sacrâ Episcoporum auctoritate sic loquens: *Neque verò illud prætermittendum, Episcopos aliquandò consecratos sine ullo titulo, sine Sede Episcopali. Cujusmodi extitit B. Bonifacius Moguntinus Episcopus, quià Gregorio II. Pont. Rom. ordinatus est sine sede, sine titulo. Sic enim Gregorius epistolâ ad eundem Bonifacium scriptâ, quæ est* 125. *inter Bonifacianas, tuam reverendam fraternitatem ad imitationem Apostolorum, qui Domino jubente, præcepti sunt euntes prædicate evangelium regni, gratis accepistis, gratis date, in partibus Hesperiarum ad illuminationem Germanicę gentis, in umbrâ mortis sedenti dirigere prævidimus. Idem firmatur epistolis* 120. 121. *quæ sunt Gregorii ad Saxones, & Thuringos, tùm* 143. *quæ est Zachariæ Pont. Rom. ad Bonifacium. Et apud Hincmarum epistola* 6. *cap.* 19. *Cui Bonifacio per annos* 25. *in eâdem prædicatione sine cardinali sede laboranti, præfatorum successor Zacharias Papa inter cætera in privilegio sibi directo scripsis &c.* Quo pacto *etiam Concilio Matisconensi II. subscripsere Episcopi non habentes sedes. Hos Scotos nominarunt nostri, Conc. Cabilon. II. cap.* 43. *quod repetitum in Capitularibus, de quibus ità statuerant Episcopi Gallicani, Conc. Vernens. cap.* 13. *De Episcopis vagantibus, qui parochias non habent, nec scimus de ordinatione eorum qualis fuerit; placuit juxtà instituta Sanctorum Patrum, ut in alterius parochiâ ministrare, nec ullam administrationem facere debeant, sine jussione Episcopi, cujus parochia est.*

32. Prosequitur in suo eloquio Filesacus: *Idem habet Concil. Vormac. cap.* 63. *citatur ex Concilio Carthag. nescio an allusum ad c.* 2. *Concilii Carthaginensis II. & Concil. Carthag. III. c.* 20. *Hispani ut malo ejuscemodi mederentur, Concil. Valent. c.* 6. *ità definiunt. Nèc ullum sanctorum sacerdotum, idest Episcoporum quispiam ordinet, qui localem se futurum primitus non spoponderit. Quod localem hic nominat Synodus Hincmarus, loquens de B. Bonifacio Germaniæ Apostolo, qui sine sede Episcopali ordinatus fuerat Episcopus, ut dictum est anteà epistola* 6. *c.* 19. *cardinalem sedem appellat, idest certam, & definitam. Eodem sensu Concil. Meldens. cap.* 54. *tituli cardinales, idest fixi, & certi, quosque Episcopi canonicè, & sine retractatione ordinare, & disponere debeant. Cardinalem Sedem etiam præcipuam interpretari licet, ut cardinalis alveus dicitur, qui præcipuus est, non diductus, apud Bernardum Benevall. lib.* 2. *de vit. S. Bernardi c.* 5. *Cui respondet illud Gelasii Pont. Rom. ad Cælestinum Episcopum, quo illum Visitatoris nomine alicui Ecclesię præfectum significat, non cardinalis Pontificis: hìc* Cardinalis *non alitèr vocatur, quàm quod nec Corepiscopus, nec Coadiutor, nec incertę sedis, sed pręcipuus talis Diœceseos Pontifex. Nèc alieno sensu cardinalis dicetur idest authenticus, nec invasor, aut usurpator alienæ Ecclesię, sic enim cardinalis authenticus exponitur Collatione Carthaginensi integrâ* (*c*). Sermonem alibi fusiùs habuimus, quid sit *intitulari*, quid *incardinari* significet. Illùc lectorem remittimus: Qui si plura desiderat, leget Auctores in margine citatos (*d*), ad satietatem etenim per hos ei satisfiet.

33. Itàque ex his, quæ hucusquè allata sunt, patet, quod elapsis temporibus ordinabantur Episcopi, nedùm sine sede, sed etiam interdùm sine titulo cardinali, & sine affixione ad ullam Ecclesiam, donèc fuit ecclesiasticis legibus interdictum, ne quis Episcopus ordinaretur sine sede, vel saltem sine titulo, eo quod episcopali nomine indigni esse censerentur illi, *qui nec ad aliquam Episcopalem sedem titulati erant, nec ad aliquam Episcopalem Cathedram ordinati* (*e*): Et qui *nec ut expediret, prodesse, nec pręesse ut deceret valentes, instabilitate vagationis, & mendicitatis opprobrio, serenitatem Pontificalis obnubi-*

lant

(a) *Relatio Synod. Ephes. ad Cælestin. I.*

(b) *Clementin. in plerisque V. de elect. & elect. potest.*

(c) *Joan. Filesac. de Sacr. Episcopor. Auctor. c.* 10. §. 3. *f.* 297.

(d) *Vid. Gratian post cap.* 5. *dist.* 71. *& glos. in cap. dudum* 54. *V. intitulatâ de election.*

(e) Concil Gall. to. 2. fol. 40. 241.

lant dignitatis (*a*). Quibus ità se habentibus, jam deducendo argumentum à majori ad minus, quod est optimum, & validissimum (*b*), dicimus, quod si absque affixione ad ullam Ecclesiam Episcopi olim poterant promoveri, multò fortius ordinibus insigniri poterant Clerici absque adscriptione ad servitium alicujus Ecclesiæ determinatæ. Et sic patet, adscriptionem istam non semper fuisse in Ecclesiâ observatam: quæ nùnc quoque, quià in Concilio Tridentino nulla adiectâ pœnâ insinuatur; fit ut non præceptiva sit, sed simpliciter directiva. Quarè si de facto intermittatur; nihil deperit necessariò in sacrâ ordinatione servandum: tametsi nullus prudens, & benè agens Præsul debeat Clericis sacros Ordines elargiri, quin & eos famulatui alicujus Ecclesię peculiaris affigat.

34. Quoàd reliqua, in Objectione hâc proposita, nempè censuras, atque pęnas fuisse à sacris Canonibus indictas contrà Clericos ab Ecclesiæ servitio discedentes; dicimus, quod Canones illi non nisi de Clericis loquuntur beneficio aliquo residentiali insignitis (*c*). Non verò de illis, qui solo titulo ordinationis sunt Ecclesiæ alicujus ministerio deputati: nisi quatenùs olim, & nùnc quoquè alicubi hujusmodi deputatio secum trahit jus participandi de proventibus ecclesiasticis, inter præsentes tantummodò dividendis: habet enim nunc, prouti & olim *habebat ista afcriptio suum onus, & suum commodum. Onus in obligatione ministrandi: commodum in jure participandi ex bonis communibus Ecclesiæ* (*d*). Certè Clerici sic affixi, si participes esse volunt illorum proventuum; ab Ecclesiâ sibi assignatâ discedere non debebunt. At extrà istas circumstantias affixio ut sic pœnis non involvit Clericum, ab Ecclesiæ servitio, cui adscriptus fuerat, discedentem. Et quod antiquis temporibus res ità sè haberet, convincitur ex eo, quod Concilium Agathense jussit Clericos ad Ecclesiam convenire solis diebus anni solemnioribus (*e*). Ad quid Concilium hoc præscribere, & ità limitate præscribere, si Clerici toto anni tempore, vi affixionis, ex ordinatione manantis, fuissent ad quotidiani servitii, & personalis ministerii bebitum obligati? Quod paritèr res ità nostrâ ætate se habeat, patet ex viribus superiùs allegatis (*f*).

25. Cæterùm Canones aliquandò pœnas comminantur etiam laicis ab Ecclesiâ discedentibus, sive ad illam per determinata tempora non convenientibus, ut ex Conciliis Sardicensi (*g*), Parisiensi (*h*), Turonensi (*i*), & Burdigalensi (*l*), enitescit; nèc tamen ideò quisquam asserere audebit, quod laici ad residentiam personalem in determinatis Ecclesiis teneantur, vel quod ex talibus sanctionibus debitum residendi in Beneficiariis merè simplicibus inferatur. Quâ paritèr responsione occurritur historiæ ex adverso allegatæ Nestorii, cui ad culpam datum est, quod alienos Clericos à suis Ecclesiis abstulisset: verum est hoc de Clericis, qui in aliis Ecclesiis ad parochialia, vel aliàs residentialia officia præventivè fuerant deputati: vel de iis, qui sèmel à proprio Episcopo incæperant ad aliquos ordines promoveri: non enim poterat Nestorius illos ad se trahere, & reliquis Ordinibus insignire, absquè eo quod sacrorum canonum esset prævaricator, per quos districtissimè prohibitum legitur, ne quisquam Episcopus alieni Episcopi Clericum accipere auderet, ac suo Clero inserere, sinè Dimissorialibus literis proprii Antistitis (*m*). Fortè illâ ætate nondùm Præsules Constantinopolitani prçvaluerant in jure accipiendi Clericos undecùmque, illosque ad suam, vel ad aliorum Ecclesias traducendi: de quâ rè alibi dictum est.

36. Historia postmodùm Archiepiscopi Thessalonicensis, quærelas multas in Concilio Sardicensi effundentis adversus Clericos extraneos illùc confluentes, & ut ad propria remitterentur instantis; nihil facit ad rem, & idcircò in Objectione perperàm allegatur. Nàm vel ipse quoque Archiepiscopus locutus est de Presbyteris, atque Diaconibus, ratione officiorum, sive beneficiorum, quibus præerant,

(a) *Clementin. in plerisq. V. de elect.*
(b) *Cephal. to. 2. conf. 280. num 17 Sanch. de Matr. l. 8. disp. 2. n. 21. Barbos. tract. var. Loc. 67. 2.*
(c) *Cap. 17. de Cleric. non resid.*
(d) *Bail Sum. Conc. tom. 1. ad Can. 6. Conc. Chalc. f. 254. E.*
(e) *Concil. Agath. cap 64. cap si quis 29. 7. qu. 1.*
(f) *Vid. hic supr. num. 12.*
(g) *Concil. Sardic. cap. 14. Bail ibi.*
(h) *Concil. Parisiens. cap. 12.*
(i) *Concil. Turon. ann. 1583. tit 15.*
(l) *Concil. Burdigalens. tit. 5.*
(m) *Concil. Aurel. V. cap 5. Conc. Arvernens. cap 10 Bracar. I. cap 8. & Cabilon. c. 13*

erant, reſidentię debito adſtrictis: vel de talium Ordinum Clericis, gyrovagis, erraticis, & vagabundis, propriam diœceſim relinquentibus, ut ſine capite, ſine Antiſtite, ſine duce, tamquàm acephali, excuſſo omnis obedientię jugo, hùc illùc ſinè lege vagarent, quos corripi bonum erat, & ad proprias remitti ſedes: cum imò ſubſequentium temporum Canones juſſerint eos ad certam Eccleſiam deſtinare (*a*), & ſi opus eſſet, cuſtodiæ mancipari (*b*), ac omni etiam clericali honore privari (*c*). Finis præterea Pręſulis Theſſalonicenſis, in Concilio Sardicenſi clamantis, non fuit urgendi alienos Clericos, Preſbyteros, & Diaconos, ut apud ſuas quique Eccleſias reſiderent, ſed alleviandi onus, quo propter ipſos premebatur Eccleſia Theſſalonicenſis, quæ cum ſubſidia multis Clericis ex propriâ Diœceſi porrigere teneretur, non habebat quid daret extraneis, eadem depoſcentibus, niſi ſubtraheret primis quidquid daret ſecundis: & ſic neque his, neque illis pręebendas congruas miniſtraret. Unde ex facto Archiepiſcopi Theſſalonicenſis nihil prorſus deduci poteſt ad involvendos Beneficiarios merè ſimplices onere reſidentię.

(a) *Concil. Tolet. IV.*
(b) *Concilium Moguntinum.*
(c) *Concilium Valentinum.*

37. Demùm ad id, quod poſtremo loco fuit Objectioni tandèm inſertum, de juramento per aliquos Epiſcopos in ordinatione Clericorum exacto, ut ſerviant Eccleſiis, ſibi peculiariter aſſignatis; dicimus, quod ſi agatur de beneficiis parochialibus, vel choralibus, aut alia ratione reſidentialibus; optimè adiguntur Clerici eorum poſſeſſores ad ſpondendam Epiſcopis fidelitatem, ac perſonale ſervitium in loco, ſeu Eccleſiis, ubi miniſtrare debent, actualitèr exibendum (*d*). Et ratione adminiſtrationis eis commiſſæ Clerici ſunt veluti vaſſalli non ſtricto modo loquendo, nec ſumpto vaſſalagio in legali acceptione, quâ ſumi ſolet; ſed lato modo, & per quamdam ſimilitudinem, ſicque præfati Clerici ſunt velut homines ligii ſui Antiſtitis, eique juſtum eſt per illos hominium exhiberi. Si verò ſermo ſit de Clericis, beneficio reſidentiali carentibus; dicimus, quod tametſi exigi ab eis poſſit juramentum fidelitatis Epiſcopo pręſtandæ ratione beneficii, quantumvis non ſit reſidentiale, ſed merè ſimplex, tamen nec ipſi, neque Clerici ſimplices adigi debent ad ſpondendum jurejurando ſervitium perſonale Eccleſiis ſibi peculiaritèr aſſignatis. Imò nedùm non debent, ſed etiam quod licitè non poſſint ad id impelli; per ea, quę ſequuntur, legitur definitum.

(d) *Cap. nullus de jurejur. c. legebatur de major. & obed. c. fin. 22 qu. 5. Bellet. disqu. ſ. Cler. de fav. Cler. perſon. §. 5. n. 3.*

38. Etenim Barboſa, de pręſenti rè loquens, ità ſuum ſenſum exponit: *Epiſcopum non poſſe ante ordinationem exigere ab Ordinandis promiſſionem de inſerviendo certæ Eccleſiæ, etiam poſt obtentum beneficium ſimplex, reſidentiam non requirens, dicit Selius c. 13. n. 29. ubi refert decisum in Lauretanâ 15. Aprilis* 1628. (*e*). Quod ſi aliqua Concilia in Objectione relata hanc ſponſionem exigi poſſe ſanxerunt, hæc tamquàm illa, quæ non faciunt legem generalem, ſed particularem, extrà loca, Conciliis ipſis ſubordinata, non obligant. Demùmque ſi promiſſio iſta exigatur, & reſpectivè præſtetur, Clericus ad reſidendum, & perſonalitèr deſerviendum tenebitur Eccleſiæ ſibi aſſignatæ, non ratione adſcriptionis, & affixionis eidem, ſed ratione propriæ promiſſionis, & oneris ex ſe voluntariè ſuſcepti, ſub vinculo juramenti, quo ſibi legem peculiarem conſtituit imprævaricabilitèr obſervandam (*f*). Et ità quocumque modo, & ex quacumque parte accipiatur Argumentum in hâc Objectione propoſitum, tàm collectivè ſumptum, quàm diſtributivè in ſuis partibus conſideratum, nullatenùs probat, ineſſe Clericis beneficia merè ſimplicia poſſidentibus, debitum ſervitii perſonalis, & reſidentiæ.

(e) *Barboſ. ad Conc. ſeſ. 23. c. 16. n. 13.*

(f) *Vid. cap. quod David. cum aliis ſeq. 22. qu. 4.*

C A-

CAPUT XXXII.

In quo datur congrua DUODECIMÆ OBJECTIONI *Responsio, petitæ ex spirituali conjugio, quod contrahitur intèr Clericum, Beneficio Ecclesiastico insignitum, & Ecclesiam, in quâ erectum est Beneficium.*

SUMMARIUM.

1 Duodecima Objectio, *quod inter Clericos, beneficio insignitos, & earum Ecclesias contrahitur spirituale conjugium, residentiam exposcens.*

2 *Intèr Episcopum, & suam Ecclesiam, contrahitur spirituale connubium: ideò vetitum est ei, suâ Ecclesiâ dimissâ, aliam accipere.*

3 *Hæc vera sunt solum metaphoricè: pluraque locum habent in spirituali matrimonio, quæ non verificantur in corporali.*

4 *Intèr Beneficiarios residentiales, & illorum Ecclesias non contrahitur spirituale connubium, sed* quasi *spirituale matrimonium.*

5 *Ipsa obligatio residentiæ, quæ inest Beneficiariis curatis, & choralibus, afficit strictiùs, vel laxiùs dependentèr à voluntate superioris.*

6 *Etiàm inter Clericum simplicem, & Ecclesiam, cujus servitio adscriptus est, contrahì dicitur spirituale connubium: tamèn non tenetur ad residentiam.*

7 *Si ratio spiritualis matrimonii valeret, etiam Clerici simplices alicujus Ecclesiæ servitio adscripti, ad residentiam tenerentur: quod non subsistit.*

8 *Matrimonium spirituale contrahitur inter Clericum, & Præbendam merè simplicem, non verò intèr Ecclesiam, in quâ præbenda ipsa est erecta.*

9 *Alioquin accideret interdùm polyviria spiritualis, quæ vitium est in matrimonio corporali. Quinam polyviriam admitterent?*

10 *Polyviria sicut non admittitur sine vitio in matrimonio corporali; sic & in spirituali admittenda non videtur.*

11 *Matrimonium, ut contractus, subjacet legibus ab Ecclesiâ præscriptis, quæ varietatem admittunt, ut patet de impedimentis.*

12 *Etiàm matrimonium spirituale est contractus, & ideò subjacet regulis Ecclesiæ, quæ immunem faciunt Beneficiarios merè simplices à residentiâ.*

13 *Connubium inter Beneficiarium, & suam Ecclesiam, seu Præbendam esse simile videtur potiùs matrimonio rato, quàm consummato.*

14 *Professio in religione dirimit matrimonium ratum, non consummatum: Hocque valet contractum cum conditione servandi castitatem.*

15 *Referuntur nomina multorum Sanctorum, piorumque Principum, & aliorum, qui in matrimonio castitatem servaverunt.*

16 *Bimestre Jura dant sponsis ad profitendam religionem antè consummatum matrimonium. Ex matrimonio spirituali non infertur obligatio residentiæ.*

17 *Romanus Pontifex dispensare potest pro dissolutione matrimonii rati, & nondùm consummati, prout pluriès factum est.*

18 *Multò*

18 *Multò fortiùs diſpenſare, vel ſtatuere poteſt in matrimonio ſpirituali Beneficiarios merè ſimplices eximi à reſidentiâ.*

1. BJICIUNT *Duodecimo loco* Contradictores adverſus exemptionem Beneficiariorum merè ſimplicium à debito reſidentiæ, hoc modo. Inter Clericum, beneficio inſignitum, & Eccleſiam, contrahitur ſpirituale matrimonium: ſiquidèm hoc proculdubiò contrahitur inter Epiſcopum, & ſuam Eccleſiam. Hinc Perilianus Donatiſta Conſtantinienſis Epiſcopus, in collatione Carthaginenſi, ac decretum Epheſinæ Synodi de Euſtathio Pamphyliorum Metropolitâ, necnon hujus Synodi Canon 15. mentionem faciunt de Cathedris, aut Eccleſiis viduatis. At verò *Viduitas*, ut rectè advertit Hincmarus, *conjugium ſupponit*. Sed Clerici, non minùs quàm Epiſcopi, ſunt ſuarum Eccleſiarum ſponſi: Undè inferebat Hayton Baſileenſis Epiſcopus eos debere illis immobilitèr adhærere, dicens: *Sciant quià in Eccleſiis, quibus præſunt, ſponſi facti ſunt, & ideò omni vigilantiâ, qualitèr eas decorent, & eis inceſſantèr deſerviant; totius vitæ ſuæ vigilantiam impendant* (*a*). Ergò ſicuti carnale matrimonium exigit cohabitationem viri cum uxore, ſic ſpirituale, depoſcit aſſiduitatem Beneficiarii cum ſuâ Eccleſiâ. Sed hæc aſſiduitas ſine reſidentiâ eſſe non poteſt; ergò Beneficiarii ad reſidentiæ perſonalis debitum obligantur.

(a) *Spicileg. tom. 6. fo. 698.*

2. Reſpondetur *primò* veriſſimum eſſe, quod inter Epiſcopum, & ſuam Eccleſiam contrahitur ſpirituale conjungium, de quo Innocentius Papa III. ſi electus *electioni conſenſerit, ut per mutuum conſenſum eligentium, & electi quaſi conjugale vinculum ſpiritualitèr ſit contractum &c.* (*b*). Et dudum anteà Evariſtus Papa ad omnes Epiſcopos ſcripſit: *ſicut vir non debet adulterare uxorem ſuam; ità nec Epiſcopus Eccleſiam ſuam, ideſt ut illam dimittat, ad quam ſacratus eſt &c. Et ſicut uxori non licet dimittere virum ſuum; ut alteri ſe, vivente eo, matrimonio ſociet &c. ità Eccleſiæ non licet dimittere Epiſcopum ſuum, aut ab eo ſe ſegregare, ut alterum, vivente eo, accipiat* (*c*). Hâc de causâ Euſebius ſe Antiochenum reſpuiſſe Patriarchatum, ultro ſibi à Coſtantio Cæſare oblatum, profeſſus eſt, quia Cæſarienſi Eccleſiæ connubiali nexu erat indiſſolubilitèr alligatus (*d*). Quam paritèr ob cauſam Canones Apoſtolici (*e*), nec non Concilia Nicænum (*f*), Sardicenſe (*g*), Carthaginenſe III. (*h*), & alia plurima interdicunt Epiſcopo de unâ ad aliam Eccleſiam tranſmigrare, & de minori ad majorem pertranſire: nè, ut ait D. Hieronymus, *Virginis pauperculæ ſocietate contemptâ, ditioris adulteræ quærat amplexus* (*i*). Porrò Epiſcopus dicitur *ſuæ Eccleſiæ alligatus*, atque idcircò non valet eligi ad aliam Eccleſiam, ſed tantummodò poſtulari (*l*). Sicut & ob eandem cauſam liberum ei non eſt ad aliam Cathadralem tranſire, niſi ad eam auctoritate Summi Pontificis, diſſolvente primum vinculum, transferatur (*m*).

(b) *Cap. cum inter 21. de elect.*
(c) *Capit. ſicut 11. cauſ. 7. qu. 1.*
(d) *Euſeb. vit. Conſt. lib. 3. c. ult.*
(e) *Canon. Apoſtol. 14. & 15.*
(f) *Conc. Nicæn. I. c. 15. 16.*
(g) *Concil. Sardic. I. & II.*
(h) *Conc. Carthag. III. cap. 8.*
(i) *Hieron. epiſt. 83. ad Ocean.*
(l) *Cap. etſi unanimiter 6. de poſtul. Prælat.*
(m) *Cap. cum inter corporalia de transl. Epiſc.*

3. Hæc inquam vera ſunt (*n*), ſed non ſunt vera, niſi metaforicè, ſimilitudinariè, & per quamdam analogiam, quæ claudicat multis pedibus: plurima etenim vera ſunt de carnali matrimonio, quæ in hoc ſpirituali conjugio non habent locum: plura è contra locum habent in matrimonio ſpirituali, quæ de carnali verificari non poſſunt. Sic viro non eſt licitum dimittere uxorem, cum quâ matrimonialitèr ſe commiſcuit: non eam permutare: non ſuper inſolubilitate conjugii conſumati à quolibet diſpenſari; quæ tamèn omnia quoàd beneficia eccleſiaſtica, ſervatis ſervandis, & poſſunt, & potuere, & ſemper poterunt ex Eccleſiæ praxi compleri. Legitimâ nàmque concurrente causâ, & ſuperioris auctoritate, fas eſt Beneficiario Eccleſiam ſponſam ſuam dimittere, ac permutare ſemel, & bis, ac pluries, ſi opus ſit, ità fieri. Quarè tametſi carnale matri-

(n) *Cap. etſi unanimitèr 6. de poſtul. prælat.*

matrimonium exigat personalem adhæsionem viri uxori suæ; non idcircò tamen sequitur, quod etiam spirituale connubium Beneficiarii cum Ecclesiâ deposcat personalem assiduitatem illius cum istâ, imprevaricabilitèr observandam.

4. Tantò magis quod non caret difficultate, an intèr Beneficiarios inferioris ordinis, & eorum Ecclesias contrahatur verè, & propriè matrimonium spirituale, sicut inter Episcopos, & eorum Ecclesias, quippè Doctores in eo sensu versantur, quod intèr Beneficiarios inferiores residentiales, & illorum Ecclesias non matrimonium spirituale, sed *quasi* matrimonium spirituale cantrahatur (*a*); Multò magis ergò ratiocinium hoc esse verum reperitur respectu ad Beneficiarios merè simplices: quippè cum hi, vel ut plurimùm non habeant Ecclesiam suam propriam, & peculiarem, sed solummodò altare, ubi eorum erectum est beneficium; vel si habent, nullum ei spoponderint personalem famulatum, prout spondent Beneficiarii, residentiæ debito adstricti; videtur omninò dicendum, quod Beneficiarii merè simplices vel nullum contrahant spirituale conjugium cum suis Ecclesiis, vel ad summum cum eis contrahant *quasi* spirituale connubium, diversum ab eo, quod cum suis Ecclesiis contrahunt Beneficiarii residentiales. Hancque differentiam talem effectum parere dicendum erit, quod ubi Beneficiarii residentiales ad exhibendam personalem assiduitatem, & præsentiale ministerium suis Ecclesiis tenentur; Beneficiarii merè simplices è contrà ab hoc onere sunt exempti.

(a) *Glos. & Abbat. in cap. eis unanimiter de post. Præl. Altiser. ad c. 2. eod. tit.*

5. Auget vim hujus rationis alia ponderatio, quod nec etiam intèr Beneficiarios residentiales, & eorum Ecclesias contrahitur spirituale connubium cum obligatione indefinitâ, & absolutâ personalitèr residendi, sed conditionatâ, & limitatâ ad loca, tempora, & personas, de quibus alitèr per leges ecclesiasticas non disponitur (*b*). Uno verbo residentiæ onus est subordinatum voluntati superioris: quâ de rè Diana: *illud pactum inter proprium Episcopum, & suam Ecclesiam, ex naturâ rei subordinatur supremo Pontifici; itaut in illo pacto includatur conditio offerendi ministerio talis Ecclesiæ cum subordinatione ad supremum pastorem, qui habet in illâ Ecclesiâ excellentiorem potestatem &c.* (*c*). Pontifices ergò varias ediderunt, vel approbarunt sanctiones, regulam dantes oneri residentiæ à Beneficiariis, tàm curatis, quàm choralibus exequendę; ità ut in aliquo loco magìs, in alio minùs: & juxta varietatem personarum, temporum, & causarum, strictiùs, aut laxiùs istud onus afficiat. Si autem ipsos Beneficiarios altioris, & inferioris ordinis ad residentiam obligatos, intèr quos analogicum, vel quasi matrimonium spirituale intercedit, & suas Ecclesias, non urget debitum personalis residentiæ, nisi subordinatè ad voluntatem Superioris, modum, locum, & tempus ipsius residentiæ regulantis, & limitantis, multò magis id verum erit in Beneficiariis merè simplicibus, intèr quos vel minùs rigorosè contrahitur idem quasi spirituale matrimonium, & quos voluntas Superioris, legesque à Superiobus conditæ, à personalis residentiæ debito exsolvunt (*d*).

(b) *Concil. Trid. sess. 23. cap. 1. in med.*

(c) *Diana par. 10. tract. 14. res. 66.*

(d) *Vid. Diana p. 10. tract. 14. res. 66.*

6. Respondetur *secundò*, argumentum in præsenti Objectione contentum nihil probare, quià probat nimium: nàm spirituale conjugium, vel quasi spirituale conjugium, non contrahitur solummodò intèr Beneficiarium merè simplicem, & Ecclesiam, sive præbendam, quam recipit in titulum (si tamen rè verâ contrahitur, ut innuimus) sed etiam intèr simplicem Clericum, tametsi beneficio carentem, & Ecclesiam, cui adscriptus est. Quarè Christianus Lupus, semel, atquè iterùm affirmat, quod *non solummodò Episcopatus, sed inferior Clericatus esse dicitur spirituale cum Ecclesiâ conjugium, quo Ecclesiis, ut uxoribus propriis, sacramentalitèr alligari etiam Clericos rectè scribit Stephanus Episcopus Tornacensis* (*e*), adeò ut inter spirituale connubium Beneficiarii cum sua Ecclesiâ, quam habet in titulum, & Clerici cum Ecclesiâ, cujus servitio affixus est, non alia differentia intercedere videatur, nisi quod primum est firmius, quàm secundum (*f*). Firmioritas autem hæc est qualitas extrinseca, non tangens sub-

(e) *Christian. Lupus. ad Can. 6. Conc. Chalcedon.*

(f) *Lup. ad Conc. V. Rom. sub Greg. VII. Can. 22.*

stantiam vinculi spiritualis, sed solùm illius vim augens, secundum magìs, & minùs, quæ ex notissimis, non mutant rei speciem, aut naturam (*a*).

7 Itàque si argumentum probaret, si ratio spiritualis matrimonii attendenda esset; res eò usque se protenderet, ut probaret, quod nedùm Beneficiarii merè simplices adstricti sint onere residentiæ, sed etiam simplices Clerici ad servitium alicujus Ecclesiæ deputati; quod non subsistit. Retrotrahat benignus lector gressus aliquantulum, & excurrat responsiones, quas præcedenti Objectioni dedimus, certus quod rem ità esse comperiet (*b*). Igitur spirituale connubium, quantum est in sè, non exigit debitum residentiæ personalis, nisi subordinatè ad leges ecclesiasticas. Et si non illud exposcit à simplici Clerico servitio alicujus Ecclesiæ deputato, nec etiam exposcet illud à Clerico, qui est simplici beneficio insignitus.

8. Respondetur *tertiò*, negando majorem propositionem, in Objectione productam, si generalitèr, & illimitatè sumatur. Quippè tametsi ponatur, quod inter Beneficiarios merè simplices contrahatur spirituale connubium; verum quidèm erit, quod contrahitur spirituale conjugium inter Clericum beneficiatum, & prębendam, quam sortitus est in titulum: non verò quod contrahatur spirituale connubium inter Clericum beneficiatum, & Ecclesiam, in quâ pręfata præbenda erecta est; sicuti contrahitur quidèm carnale, seu corporale matrimonium inter virum, & uxorem, non verò inter virum, & Civitatem, in quâ uxor nata est, vel in quâ dotem tenet, vel paternam sortita est habitationem: quandoquidèm locus nativitatis, vel dotis, vel habitationis paternæ, merè accidentalitèr, & extrinsecè se habent ad contractum matrimonii, quod in solo mutuo consensu viri, & uxoris consistit, non verò in præfatis accidentalibus, & extrinsecis qualitatibus dotis, nativitatis, vel habitationis paternę &c. Ergo eodem modo spirituale connubium (quod in solo consistit consensu, quo se Clericus obligavit accipere in titulum præbendam ecclesiasticam) contrahitur quidèm inter ipsum Clericum, atque eandem præbendam; non verò inter ipsum Clericum, & Ecclesiam, in quâ præfata prębenda erecta est: adeòque licèt Beneficiarius debeat assiduè versari cum suâ præbendâ, quod facit retinendo apud sè illius titulum, recitando divinum officium, aliaque adimplendo onera ipsi adnexa, si quę habent; non tamèn idcircò tenetur assiduè versari, idest residere, & morari cum Ecclesiâ, in quâ præbenda ipsa erecta est.

9. Alioquin sępèsępius contingeret, seu contingere diceretur polygamia, sivè polyviria spiritualis: quippè cum crebrò accidat, quod in unâ, eâdemque Ecclesiâ, imò in uno, eodemque Altari, seu Capellâ ipsius Ecclesię, sint erecta duo, tria, & quatuor prębendæ beneficiales, diversis Clericis in titulum concessę; sequeretur, quod Ecclesia illa, & Capella dicenda esset spiritualis uxor cunctorum ipsorum Clericorum, qui eadem beneficia, sive prębendas beneficiales inveniuntur possidere: quod an convenientèr dicatur, prudens lector dijudicet. In matrimonio corporali Polygamia quandòque priscis temporibus permissa fuit, & tunc, ut ait D. Augustinus, plures habere uxores *inculpabile erat, quià nulla lex erat, quæ polygamiam prohiberet eo tempore* (*c*): At Polyviria, quod unquàm fuerit licita, nobis non contingit reperire: Ipsa profectò à Lactantio Firmiano dicta est *confusio generis humani* (*d*), vitiumque in sè continet communis uxorum, quę sint plurium hominum libidini prostitutæ: quam communionem admisisse magnâ turpitudine Parthos, & Ægyptios, refert Eusèbius (*e*): Athenienses, Laertius (*f*): Herodotus, Thraces (*g*): Cirenaicos, Pomponius Mela (*h*): Mauros, & Numidas, Sallustius (*i*): Plinius Garamantas (*l*): & alios populos, alii rerum antiquarum relatores (*m*): quam paritèr in Ecclesiâ introducere satègisse Nicolaum, unum ex numero septem primorum Diaconorum, habemus ex Apocalypsi (*n*): Simonem magum, legimus apud D. Augustinum (*o*). Adamitas, narrat S. Ioannes Damascenus

(a) *L. fin. ff. de fund. instr. Barbos. tr. var. Axiom. 140. n. 6.*

(b) *Vid. hic supr. cap. præced. per tot.*

(c) *S. August. de Civit. l. 16. c. 38. & contr. Faust. l. 22 c. 47.*

(d) *Lactant. de Divin. Instit. libr. 3. c. 21.*

(e) *Eusebius de pręp. Evang. lib. 1 c. 8.*

(f) *Laertius in vita Socratis. Alex. ab Alexand genial. lib. 1. cap 24.*

(g) *Herodotus in Histor. lib 5 c. 1.*

(h) *Pompon. Mela lib 1*

(i) *Sallustius in Jugurtha.*

(l) *Plinius libr. 8. cap. 5.*

(m) *Didac. Trasmiera de Polygamia qu. 9. cap. 2.*

(n) *Apocalyps. c. 2. Eymeric. Direct. Inquis. p. 2 qu. 6.*

(o) *S. Augustin. lib. de Hæres. cap. 1.*

tus (*a*) : Picardos demùm, recenset Æneas Sylvius (*b*) : & de Luthero, ejusque sequacibus, Bellarminus (*c*): Nè alias barbaras gentes enumeremus, bestiali modo viventes, & communi usu mulierum abutentes: mixtìm, ac fine ullo discrimine sè cum eis libidine commiscentes, *canino modo per usum promiscuum fæminarum*, ut inquiebat D. Augustinus (*d*) .

10. Hujusmodi turpitudo quoàd connubium corporale, quæ fuit in tot Sectis, Populis, & Nationibus improbata, & quæ ipso jure naturali esse dicitur interdicta (*e*); adeò ut nec etiàm Summus Pontifex super illâ valeat dispensare (*f*); quoàd spiritualia non contingit. Attamèn si analogia, seu metaphora matrimonii in beneficiis merè simplicibus teneatur, videtur, quod in terminis, de quibus suprà dici poterit, alicubi dari polyviriam spiritualem, de quâ judicet lector. Igitùr magis propriè dicendum videtur, quod matrimonium spirituale succedit inter Beneficiarium, & suam præbendam, non verò inter Beneficiarium, & Ecclesiam, in quâ præbenda erecta est: & ideò tenetur quidèm Beneficiarius jugitèr adhærere ipsi præbendæ, idest illius titulum apud se retinere, illum à sè sine causâ legitimâ non abiicere, divinum officium recitare, aliaque onera, si quæ habet, implere; non verò apud Ecclesiam, in quâ eadem præbenda erecta est, indivisibilitèr residere. Dicimus hæc in illâ hipothesi (quæ sine magnâ difficultate non transit) quod Beneficiarius merè simplex suscipiendo beneficium, contrahat matrimonium spirituale in sensu de quo suprà, & respectu ad ipsa beneficia merè simplicia.

11. Respondetur *quartò*, quod matrimonium corporale, sive carnale, non est solummodò Sacramentum, sed est simùl etiam contractus (*g*): Et quidèm contractus ordinatus ad bonum commune totius Reipublicæ civilis, prout illud vocat D. Thomas (*h*). Uti contractus autem subjacet legibus ab Ecclesiâ prescriptis (*i*). *Nàm omni humano contractui commune hoc est, ut pro varietate temporum, ac circumstantiarum, subindè alias, & alias conditiones, & quasi modum alium possit requirere, ut ejus usus sit opportunus, & conducibilis ad commune bonum Reipublicæ Christianæ* (*l*). *Et idcircò si matrimonium pro varietate temporum, & circumstantiarum alio, & alio modo oportet contrahi, ut conducat ad bonum commune Christianę Reipublicæ, in quod tamquàm in finem est ordinatum; dubitari non debet, quin illa auctoritas, quæ toti Christianæ Reipublicæ præest, possit pro varietate temporum, & circumstantiarum, varias conditiones in illo ità requirere, ut sine ipsis aut non validè, aut non benè, & licitè contrahatur* (*m*). Sic Ecclesia varia introduxit impedimenta, matrimonium dirimentia, & nullum prorsùs reddentia: non recenti adinventione, sed antiquissimâ disciplinâ, jàm usquè à prioribus Christianæ fidei temporibus efflorente. Nàm matrimonium inter Consubrinos ab Ecclesiâ prohibitum commemorat S. Augustinus (*n*): Vetitum inter Patrueles itidèm recenset S. Ambrosius (*o*): Inter Consanguineos, gradum septimum Cognationis non egressos, S. Gregorius innuit interdictum (*p*). Et quod potuit Ecclesia facere sæculis remotioribus, potuit procùldubiò etiam recentioribus temporibus adimplere: quippè Ecclesia una est, & semper est eadem, quæ fuit, est, & erit, æquali semper preditâ potestate: quæ tamquàm talis, in Synodo Tridentinâ decrevit nullitatem matrimonii, cui Parochi, & testium præsentia non interfit (*q*) .

12. Quâ itàque ratione matrimonium corporale subest legibus Ecclesiæ, illud regulantibus, approbantibus, & respectivè invalidum declarantibus, eâdem imò, & fortiori ratione subest eisdem spirituale matrimonium, quale est illud, quod inter Beneficiarium, & illius præbendam, seu Ecclesiam occurrit, cum & ipsum sit contractus, præsertìm respectu ad obligationem residentiæ, de quâ Diana loquens de beneficiis Episcopalibus: *obligatio residendi non insurgit, nisi mediante pacto, & vinculo inter Episcopum, & Ecclesiam: hoc autem pactum, & vinculum humanâ voluntate contrahitur, & ideò ex hâc parte mutabile est,*

(a) *S. Jo: Damasc. in lib. Hæreseon. S. Epiphan. l. 2. c. 52.*
(b) *Eneas Sylv. de orig. Boemor. c. 41.*
(c) *Bellarmin. Controv. tom. 5. de matrim. lib. 3. c. 10.*
(d) *S. Augustin. de bono vidui. lib. unic. tom. 4. f. 323. D.*
(e) *Sanchez de matrim. l. 7 disp. 80. nu. 4. Filliuc. tract. 10. cap. 5. qu. 9 nu. 164.*
(f) *Sanch. loc. citat. num. 8 Bonacin. tom. 1. de matrim. qu. 3. pun. 10. n. 4. & 8.*
(g) *Valent. tom. 4. disp. 10 qu. 1. pun. 1. & qu. 5. pun. 1.*
(h) *S. Thom. in 4. dist. 34 qu. 1. ar. 1. ad 4*
(i) *S. Thom. loc. cit. & dist. 4. art. 4. ad 2. & dist. 36. art. 5. in corp.*
(l) *Valent. loc. citat. to. 4 disp. 10. qu. 5. pun. 1. § minor.*
(m) *Idem loc. cit. § Id autem.*
(o) *S. August. lib. 15. de Civit. c. 16.*
(o) *S. Ambros. ep. 66. ad Paternum.*
(p) *S. Greg. lib. 12. epist. 31. Valent. loc. cit. § secundo Vid. Gratian. caus. 35. qu. 3.*
(q) *Concil. Trid. sess. 24 c. 1. de ref.*

ſaltèm per poteſtatem publicam. cap. inter corporalia de transl. Epiſcopi, & ideò per eandem relaxari poteſt, & conſequentèr etiam poteſt naturalis obligatio, quæ ex illo naſcitur vel mutari, vel auferri. Et declaratur ampliùs, quià illud pactum inter proprium Epiſcopum, & ſuam Eccleſiam ex naturâ rei ſubordinatur ſupremo Paſtori: itàut in illo pacto includatur conditio offerendi tè miniſterio talis Eccleſiæ, cum ſubordinatione ad ſupremum Paſtorem, qui habet in illâ Eccleſiâ excellentiorem poteſtatem, & immediatam etiàm curam (a). Igitùr matrimonium ſpirituale eſt contractus, & tamquàm contractus profectò legibus, & diſpoſitionibus Eccleſiæ ſubeſt, ſub earumque dictamine talitèr eſt regulandum, ut non ultrà earundem legum exigentiam prævaleat ad obligandum. Sed leges Eccleſiæ, uti centiès in hoc opere diximus, & infinitis propemodùm rationibus demonſtravimus, abſolvunt Beneficiarios merè ſimplices ab onere reſidentiæ; ergò quantumvis inter ipſos, & præbendas ſpirituale conjugium interveniat; non indè tamen ſequitur, quod ullo perſonalis reſidentiæ onere conſtringantur, ſed potiùs ſequitur, quod ab illo ſint penitùs abſoluti.

13. Reſpondetur *quintò*, diſtioguendo majorem propoſitionem, in Objectione propoſitam, & retorquendo argumentum. Intèr Clericum beneficio inſignitum, & Eccleſiam, contrahitur ſpirituale matrimonium ad modum matrimonii rati concedo: conſummati, nego: ſeu analogia, & metaphora, quâ ſpirituale conjugium accidit inter Beneficiarium, & ſuam Eccleſiam, ſive præbendam, configuratur matrimonio corporali rato, non verò conſummato. Notiſſimum eſt tàm apud Theologos, quam apud Canoniſtas, quod duplex datur matrimonium, uoum ratum, & alterum conſummatum: ratum, quod in ſolo mutuo utriuſque conjugis præſtito aſſenſu conſiſtit: conſummatum verò, quod prætèr voluntatis conſenſum, etiàm ſexuum permixtionem inter utrumque Contrahentium admiſit. Nèc ſolummodò hoc ſecundum eſſe Sacramentum certum eſt, ſed etiam primum; quippè commixtio carnalis inter conjuges non eſt de primâ perfectione matrimonii, ſed tantummodò de ſecundâ (b): nec pertinet ad ſignificationem rei in matrimonio contentæ, ſed ad rem non contentam (c). Nequè conſenſus, faciens matrimonium, eſt explicitè in copulam, ut in finem neceſſarium, ſed ſolùm implicitè velùt effectus liber, & voluntarius in ſuâ cauſâ (d). Ideò benè S. Auguſtinus ait: *in conjugali vinculo ſi pudicitia conſervatur, damnatio non timetur* (e).

14 Hincque fit, quod cum profeſſio caſtitatis facta per alterutrum ex ſponſis in monaſterio, & regulâ monachali per Sedem Apoſtolicam approbata, reddat matrimonium ratum, inane, ac nullum, de quo in Concilio Tridentino decernitur: *ſi quis dixerit matrimonium ratum, non conſummatum per ſolemnem profeſſionem alterius conjugis non dirimi, anathema ſit* (f); Ideò ſequitur, quod etiam validum ſit matrimonium ſub hâc expreſsâ conditione contractum: duco tè, ſi tè ad ſervandam perpetuam caſtitatem obliges, vel ad profeſſionem in religionem emittendam (g): Quià eſſentia matrimonii conſiſtit in mutuo conſenſu, & traditione dominii cum ſubiectione corporum per ordinem ad uſum matrimonii. Cum autem dominium diſtioguatur ab uſu, fit, ut præfatum dominium, & ſubjectio mutua corporum cum præfatâ conditione ſubſiſtat: adeò valeat matrimonium cum illâ ipsâ conditione contractum (h). Et ideò paſſim Doctores affirmant, verum, & reale matrimonium fuiſſe inter Beatiſſimam Virginem Mariam, ejuſque Sponſum S. Joſeph (i): de quorum ſervatâ caſtitate ſic declamavit D. Auguſtinus: *Hoc exemplo magnificè inſinuatur fidelibus conjugatis, etiam ſervatâ pari conſenſu continentiâ, poſſe permanere, vocarique conjugium, non permixto corporis ſexu, ſed cuſtodito mentis affectu* (l).

15 Eodem modo S. Epiphanius commemorat, atque laudat matrimonium ratum, & non conſummatum S. Teclæ (m): Metaphraſtes, Sancti Alexii (n); San-

(a) *Diana par. 10. tract. 14. reſ. 66. vel coord tom. 3. tr. 3. reſ. 70. n. 2.*

(b) *S. Thom. 3. par. qu. 29. art. 2. & in 4. diſt. 26 qu. 2. art. 4 & diſt 27. qu 1 ar. 1. qu. 1. & diſt 28 art 4 &c.*

(c) *S. Thom. in 4. diſt. 26 qu. 2. ar. 4. ad 2*

(d) *S. Thom. in 3. diſt. 28 art. 4.*

(e) *Conc. Trid. ſeſ. 24. cap. 6.*

(f) *S. Auguſt de bono v du t lib. un. to. 4. fol. 213. D.*

(g) *Ledeſm. de Matrim. qu. 47. art. 1. Rebel. l. 2. qu. 10. n. 19.*

(h) *Bonac. tom. 1. de Matrim. qu 2 pun. 10 n. 13.*

(i) *S. Thom 3. p. qu. 29. art. 2. Joan. Gerſon. to. 4. de conjug Joſeph, & Mariæ f. 219.*

(l) *S Auguſt de Conſenſ. Evangeliſt l. 2. c. 1*

(m) *S. Epiph. hæreſ. 78.*

(n) *Metaphr. in vit. S. Alex.*

Sanctus Gregorius, cujusdam Gorgoniæ (*a*). Et in historiis tàm celeberrima, quàm piorum virorum præconiis prędicata sunt matrimonia rata solummodò inter S. Henricum Imperatorem, & Cunegundem Palatinam ejus Uxorem (*b*): inter Pulcheriam Augustam, & Martianum itidèm Imperatorem (*c*): inter Eduardum II. Britanniæ Regem, & Egitham ejus conjugem (*d*): intèr Boleslaum Pudicum Polonię Regem, & Cunegundem Belæ Hungarię Regis filiam (*e*): inter Egfredum Northumbrorum Regem, & Etheldredam Regum Anglorum sanguine natam (*f*): inter Sanctam Cęciliam, & Valerianum (*g*): intèr S. Julianum Antiochenum, & Basilissam (*h*): intèr Arnulphum Turonensem, & Stambergam (*i*): intèr Constantiam, Constantini filiam, & Galicanum (*l*): intèr S. Elzearium Comitem, ac Delphinam (*m*): & alios: nè referendis immoremur Emerico D. Stephani Hungariorum Regis filio (*n*): Alphonso Casto Asturię Rege (*o*): Conrado Henrici IV. Imperatoris filio (*p*): aliisque apud Historicos claris, qui matrimonio inito, castitatem cum suis uxoribus observarunt.

16. Cujus matrimonii rati, & non consummati, tanta est dignitas, & tàm inclytum privilegium, ut ex antiquâ Ecclesiæ traditione (*q*), atque expresso jure Canonico (*r*), cunctis matrimoniali fædere copulatis, sacri Canones tempus concesserint ad deliberandum de Castitate servandâ, quod bimestre esse solet, potestque etiam à Judice, causâ rationabili concurrente, aliquantò latiùs prorogari (*s*). Si itàque admittatur, quod inter Beneficiarios omnes, & suam Ecclesiam, & quod etiam inter Beneficiarios merè simplices, & eorum præbendam, intercedat spirituale connubium, dicimus hoc esse connubium ęquipollens, sive correspondens matrimonio corporali rato, non verò consummato: hocque posito, argumentum facilimè retorquetur hoc modo. Quemadmodùm matrimonium ratum, non verò consummatum, cohabitationem viri cum uxore non exigit; ità etiam matrimonium Spirituale, inter Beneficiarios merè simplices, & eorum præbendas, sivè etiam Ecclesias succedens, illos nullatenùs impellit ad cohabitationem, sive residentiam, sive servitium personale in loco, ubi eorum præbenda erecta est, præstandam, & sic argumentum à Contradictoribus deductum ex matrimonio spirituali, consistente inter Beneficiarios merè simplices, & eorum præbendas, non concludit in istis debitum residentiæ personalis.

17. Præterquàmquod Matrimonium ratum potest ex gravi causâ per Summum Pontificem dispensari, sive talitèr dissolvi, ut tàm vir, quàm uxor, liberè valeant ad alia vota transire, sive cum aliis sibi benè visis coujugibus copulari. Quæ sententia tamquàm vera, & certissima à Canonistis communitèr reputatur (*t*): presertìm ab iis, qui scribunt super cap. ex publico de Conversf. Conjug. uti Goffredus, Innocentius, Hostiensf. Joannes Andr. Panormitanus, & alii: necnon ab iis, qui interpretantur Capit. Ex parte 9. eod. tit. & cap. fin. de Sponsf. duorum. Nec minori constantiâ à Theologis optimæ notæ defenditur (*u*). Quorum sententiam roborat praxis Ecclesiæ, quam pluriès matrimonia rata solummodò, nec adhùc consummata, dissolvisse dubium non est. Nàm D. Antoninus testatur, sè vidisse Bullas Martini Papæ V. atque Eugenii Papæ IV. qui super hujusmodi matrimonio dispensarunt (*x*). Navarrus refert Paulum III. & Pium IV. tèr, vel quatèr ad sui petitionem super eâdem rè dispensasse (*y*). Cajetanus affirmat, suo tempore fuisse pluriès per Romanos Pontifices interpositas dispensationes (*z*). Demùm Henriquez commemorat Gregorium Papam XIII. unâ, & eâdem die undecim dispensationes hujusmodi generis concessisse (*aa*). *Et certè sufficere debet cuicumque Christiano, quamvis literato, Romanos Pontifices (& præcipuè Pium V. alioqui sanctissimum, ac eximium Theologum) sæpè dispensasse in prædictis matrimoniis nondùm consummatis* (*bb*).

18. Si itàque Romanus Pontifex matrimonium ratum, & nondùm consummatum, dissolvere potest, tùm per viam statuti, tùm per viam particularis dispen-

(a) *S. Greg. Dial. l. 3 cap 14.*

(b) *Crantz l. 3. c. 37. Fulgos. l. 4 c. 3 Egnat. lib 4. c. 3. Baron. ann. 1042. n 9.*

(c) *Niceph l. 14. c. 2 & 58. Baron. tom. 6. an. 450 Cedrenus ubi agit. de Martian. & Pulcher.*

(d) *Marul l. 4. c. 7.*

(e) *Cromer. l. 9. & 10.*

(f) *Beda hist. Eccl. lib 4. c. 20.*

(g) *Marul lib 4 c. 8.*

(h) *Marul. lib. 4 c. 7.*

(i) *Marul. loc. cit.*

(l) *Mural. lib 2. c. 3. Sabel l. 2. c. 9.*

(m) *Petr. Canis. l. 2. de Deipara c. 21. Surius 27. Septemb. in ejus vita c. 5.*

(n) *Bonfin. l. 1. decad. 2.*

(o) *Roderic. Tolet. lib. 4. c. 5.*

(p) *Crantz. l. 5. Saxon. c. 15.*

(q) *S Thom. in 4. dist. 27 qu. 1. ar. 3 qu 2 a. l 3. Valent in 4 disp. 10. q. 1. pun 7. § deniq.*

(r) *Cap. verum c. ex parte c. ex publico de Conversat. conjugat.*

(s) *Sanchez de matrim. l 2. disp 24. n. 12.*

(t) *Bald. l. Deo nobis in princ. n. 7. C. de Episc. Felyn. in c qua in Ecclesiarum n. 20. de Constit. Menoch. de arbitr. l. 2. cas. 455. nu 4. Fagnan. in c. ex parte 9. de convers. conjug. n. 7.*

(u) *Bellarm lib. 2. de Monach. c. 18 Cajet. Opusc. to. 1. tr. 28. de matrim qu. unic. Catharin. l. 6. con. Cajet. cap. 3. Sanchez de matrim lib. 2. disp 24 n. 2. Diana coord. tom 3. tr. 1. res. 94 95. 96 97. Tannerus to. 4 disp. 8. qu. 5. dub. 4 n 62. Valentia, Vivaldus. Lessius, & alii.*

(x) *S. Antonin. 3. p. tit 1 c. 21 § 3. Sanchez loc. cit.*

(y) *Navar in sum. cap. 22. n 21.*

(z) *Cajet. Opusc. to. 1. tr. 28. de matrim. qu. unic.*

(aa) *Henriq l. 11. de matrim c. 5 n 11. in P*

(bb) *Diana coord. to. 3. tr. 1. res. 94. n. 12.*

dispenſationis (a), multò magis poteſt virum à cohabitatione mulieris nondùm carnalitèr cognitæ diſpenſare. Et ſi utrumque poteſt in matrimonio corporali, multò fortiùs idipſum poterit in matrimonio ſpirituali. Ideòque ſive ex ſuâ naturâ ſpirituale connubium inter Beneficiarium mere ſimplicem, & prębendam ſuam intercedens non exigat cohabitationem ipſius Beneficiarii apud Eccleſiam ſui beneficii, ſive ab hujuſmodi cohabitatione per Summum Pontificem diſpenſetur; hoc unum eſt, quod ipſi Beneficiarii ad reſidentiæ perſonalis debitum nullatenùs obligantur; & ità Objectio ex adverſo propoſita ex analogiâ matrimonii ſpiritualis cum corporali, nequaquàm prævalet ad probandum Beneficiarios merè ſimplices, reſidentię perſonalis eſſe vinculis allegatos.

(a) *Pagnan. in cap. In parte 9. de Conv. Conjug. n. 7. cum aliis ibi.*

CAPUT XXXIII.

In quo expeditur TERTIADECIMA OBJECTIO *poſtulata ex interdicto pluralitatis Beneficiorum, in uno, eodemque Clerico conglobata, quatenùs hujuſmodi prohibitionis ratio ſit onus reſidentiæ perſonalis, à ſingulis Beneficiariis indiviſum.*

SUMMARIUM.

1 Decimatertia Objectio *de pluralitate Beneficiorum interdictâ ſicut uni corporis membro non licet plurium membrorum officia exercere.*

2 *Pluralitas ipſa quod prohibeatur, quià ſingula beneficia exigunt ſervitium perſonale; & conſequentèr onus reſidentiæ.*

3 *Recenſentur plures Canones, & Concilia, nec non Pontifices interdicentes pluralitatem Beneficiorum in uno, & eodem Clerico.*

4 *Obligatio reſidentiæ in Beneficiariis nullatenùs eſt ratio, niſi inadequata, ob quam interdicta eſt pluralitas beneficiorum.*

5 *Aſſignantur duo motiva conſtantia veram rationem, proptèr quam beneficiorum pluralitas fuit interdicta à ſacris Canonibus.*

6 *Aliud motiuum eſt, quià non debent uni dari plura beneficia, quibus poteſt ſatisfieri opportunitatibus plurium Clericorum.*

7 *Canones à Contradictoribus allegati, loquuntur de beneficiis reſidentialibus, non verò de merè ſimplicibus.*

8 *Canon in Objectione poſitus, & alii ſimiles non loquuntur de beneficiis merè ſimplicibus. Cæterùm pluralitas ipſa permiſſa fuit etiam antiquitùs.*

9 *Plures Papæ cum Pontificatu alias tenuerunt Eccleſias: In Oriente pluralitas beneficiorum aliquandò locum habuit.*

10 *Recenſentur plures Clerici, qui in Galliâ, Angliâ, Hiſpaniâ, Germaniâ pluribus eodem tempore præfuerunt Eccleſiis.*

11 *Alii referuntur ex Belgio, & Italiâ. Et quoàd Orientem innuitur ſenſus Balſamonis de pluralitate beneficiorum.*

12 *Non eadem ratio, quæ afficit in beneficiis reſidentialibus, afficit quoque in merè ſimplicibus, undè in his non infertur debitum reſidentiæ.*

13 *De jure novo, & de conſuetudine pluralitas beneficiorum ſimplicium non eſt prohibita: poteſtque ſuper eâ Eccleſiâ diſpenſare, ſi opus eſt.*

14 Si

14 *Si consuetudo tenendi plura beneficia merè simplicia damnanda esset, oporteret infinitos viros pios, & sanctos damnare, qui ea tenuerunt.*
15 *Super pluralitate beneficiorum nedùm potest dispensari: sed etiam quæritur, an justâ concurrente causâ dispensari debeat.*
16 *Si super pluralitate beneficiorum residentialium dispensari potest; multò magis id fieri potest super beneficiis merè simplicibus.*
17 *Cum personis sublimibus, & literatis, & cum Cardinalibus S. R. Ecclesiæ dispensatur super pluralitate beneficiorum.*
18 *Ubi causa quoque utilitatis, vel necessitatis concurrit, licitè interponitur dispensatio super pluralitate beneficiorum.*
19 *Ipsamet pluralitas an sit prohibita solo jure canonico, vel etiam naturali, & divino, disputant Doctores. Ecclesia in eâ dispensat.*
20 *Dispensatio super pluralitate beneficiorum excludit onus residentiæ ab habentibus illud; multò magis à beneficiis merè simplicibus.*
21 *Pluras habere præbendas non curatas sine dispensatione, ex D. Thomâ est actus licitus, concurrentibus justis circumstantiis.*
22 *Nimia hominum multitudo damnaretur, si pluritas beneficiorum non posset licitè haberi: nec Ecclesia illam permitteret.*
23 *Quid sentiendum sit de revelatione damnationis cujusdam habentis plura beneficia? Non omni spiritui credendum est.*
24 *Revelatio illa fortè fuit de habente plura beneficia residentialia: vel simplicia ad excessum: vel de abutente reditibus beneficiorum.*
25 *Etiam si plura possidens beneficia peccaret; non ideò tamèn sequitur, quod Beneficiarii merè simplices ad residentiam teneantur.*

1. BIICITUR *Decimo tertiò* per Contradictores hâc formâ. Profusissimi sunt sacri Canones in prohibendâ pluralitate Beneficiorum, nè in uno, eodemque Clerico multiplices agglomerentur præbendæ, ac geminata coacerventur officia: nàm in cap. singula D. Gregorius ità decernit: *Singula ecclesiastici juris officia singulis quibusque personis singulatim committi jubemus: sicut enim in uno corpore multa membra habemus, omnia autem membra non eundem actum habent; ità in Ecclesiæ corpore secundum veridicam Pauli sententiam in uno, eodemque spiritu, alii conferendum est hoc officium, alii committendum est illud: neque uni, quamtumlibèt exercitatæ personæ uno tempore duarum rerum officia committenda sunt, quià si totum corpus est oculus, ubi auditus? Sicut enim varietas membrorum per diversa officia, & robur corporis servat, & pulchritudinem repræsentat; ità varietas personarum per diversa nihilominùs officia distributa, & fortitudinem, & venustatem Sanctæ Ecclesiæ Dei manifestat, & sicus indecorum est ut in corpore humano alterum membrum alterius fungatur officio, ità nimirùm noxium, simùlquè turpissimum, si singula rerum ministeria personis totidem non fuerint distributa* (a). De quâ corporis mystici Ecclesiæ cum corpore humano analogia superius quoque sermo habitus est ex D. Paulo ad Romanos (b).

(a) *Cap. Singula 1. d. 89*
(b) *Vid. supr. in hoc Tom. cap. 23. n. 1.*

2. Hinc illi, qui plura occupant beneficia, nominantur à Guillelmo Parisiensi *ignis devorans ipsum corpus Ecclesiæ, ac membra ipsius, atque ut pestis idolatriæ, avaritiæ, & damnatæ ambitionis, vastans, & auferens ex magnâ parte honorificentiam cultus divini* (c). De illis etiam ità pronunciat Cujacius, *non minùs mihi monstruosi videntur, qui tot personas in Ecclesiâ sustinent, quàm Briareus ille, qui manus centum habuit, ut est in fabulis, aut Geryon, quem trium fuisse corporum perhibent* (d). Tota autem ratio, cur sic à sacris Canonibus interdicta legatur hæc pluritas Beneficiorum, est, quià unus non potest duobus

(c) *Guillelm. Paris. lib. de collat. & plur. benef.*
(d) *Cujac. cap. 3. de Cler. non resid.*

bus beneficiis deſervire, ac in binâ Eccleſiâ reſidere. Igitùr ſupponunt ſacri Canones ineſſe beneficiis omnibus onus reſidendi, & per conſequens nullum genus beneficiorum eſſe ab illo onere exemptum. Ergò etiàm Beneficiarii mere ſimplices, non minùs ac alterius cujuſque generis præbendarii, hoc eodem perſonalis reſidentiæ onere conſtringuntur.

3. Reſpondetur *primò*, admittendo tamquàm veriſſimum, quod pluralitas beneficiorum eſt à Sacris Canonibus interdicta, Eccleſiæ injurioſa, penèque centiès fuit ab ipſis, & à Conciliis, atque à Summis Pontificibus condemnata. Prolixam ſeriem Canonum eam vetantium hic in margine damus (*a*). Concilia quoque Agathenſe, & Epaonenſe (*b*), Venetenſe (*c*), Colonienſe (*d*), Ravennatenſe (*e*), Burdigalenſe (*f*), Nicęnum II. (*g*), Pariſienſe VI. (*h*), Toletanum XVI. (*i*), & noviſſimè Tridentinum ipſammet vetant (*l*): prætèr Concilium Viennenſe adverſus eandem pluralitatem beneficiorum altè declamans (*m*): Londinenſe, pro eadem eradicandâ toto conatu decertans (*n*): Lateranenſe III. eandem declarans Sacris Canonibus inimicam (*o*): & Colonienſe II. eidem ingerens hanc cenſuram, quod ſit ſtudium inſatiabile à Sacris Canonibus deteſtatum (*p*). Ex Romanis Pontificibus demùm S. Gregorius Magnus pluralitatem ipſam non ſemèl in ſuis epiſtolis improbat (*q*). Joannes Papa XXII. prolixam edidit Conſtitutionem, Juris corpori inſertam, quâ coacervationem beneficiorum in uno, eodemque Clerico deteſtatur (*r*). Et poſt eum Urbanus V. aliam ſanctionem non longa poſt tempora promulgavit, in quâ totus eſt, ut idem vitium Eccleſiæ pernicioſum radicitùs evellatur (*s*). D. Bernardus eandem deteſtatur (*t*): Et D. Thomas improbat (*u*).

4. Omnia hęc libenti animo confitemur, ſed nihil indè. Nàm intèr cætera negamus cauſalem in Objectione propoſitam, nempè quod tota ratio prohibens pluralitalem beneficiorum, ſit, quià unus non poteſt duobus beneficiis, aut Eccleſiis deſervire. Hæc etenim nedùm non eſt tota ratio, ſed imò nec ratio eſt, ad ſummumque dici poteſt, vel aliqualis congruentia, vel ratio inadequata, intentum non concludens: quippè cum defectus reſidentiæ ſuppleri poſſit per miniſterium Clerici ſubſtituti, qui defungatur omnibus officiis à Beneficiario impendendis; ex hìnc poſtulanda non eſt ratio, ſeu cauſa prohibitionis pluralitatis beneficiorum: qui etenim per alium facit, per ſe ipſum facere videtur (*x*): id facere, inquam, non fictè, ſed veracitèr, & proprie (*y*), etiam in beneficiis: Et ità Canones antiquos, ac Patres habemus admittentes, quod Parochi plura interdùm beneficia poſſidere valeant, & eorum aliquibus per ſubſtitutos presbyteros deſervire (*z*). Sic & Arnulphus Lexovienſis repellendum eſſe clamavit à limine judicii Robertum quemdam, lite fatigantem Ricardum Urſellium, ſuper Eccleſiâ de Cormorlem parochiali, Diœceſis Bajocenſis, coràm Epiſcopo Abrincenſi Judice delegato jàm ventilatâ, quià inquiebat, *Dominus Abrincenſis, vir ſanè religioſus, & prudens, veritate diligentiùs inquiſitâ, cognovit Ricardum plus 30. annis continuè poſſediſſe, & per Vicarias deſerviſſe perſonas, ſuoque jure beneficia percepiſſe* (*aa*). Quo vides, etiam temporibus antiquis, juſtiſſimam rem eſſe cenſitam officia, & miniſteria beneficiorum, Vicariorum operâ poſſe quandòque obiri, & competentèr impleri.

5. Tota ergò ratio, quarè prohibita ſit pluralitas beneficiorum, ad tria motiva refertur: quorum *primum* eſt hoc, quod in beneficiis curatis, & ſervitoriis eligitur induſtria perſonæ Beneficiati (*bb*). Et ità Concilium Pariſienſe decrevit: *Rectores Eccleſiarum, quorum ſingularis electa eſt induſtria, compellantur per ſuffraganeos noſtros, quoàd fieri poteſt ad perſonalem reſidentiam* (*cc*). Si ergo in hiſce Beneficiariis electa eſt induſtria perſonę, per conſequens ad perſonalem reſidentiam coarctantur, quià ſine perſonali reſidentiâ non poteſt eorum induſtria exerceri. *Secundum* motivum eſt, quod pluribus beneficiis inhiare, ſapit quandam turpidinem, & ſpeciem negotiationis, ac deformis lucri, atque ava-

(a) *C. unio 10. qu. 3. c. cū io conſtes de exceſ. prӕl. c. quià intuntum c. od hæc c. referente c. de multa de preb. c. quià nonnulli de Cler. nō reſid. c. cum te docet de ætat. & qualit.*

(b) *Conc. Agathenſ. c. 57. Conc. Epaon c. 9.*

(c) *Concil Veneten. an. 1167. c. 18*

(d) *Conc. Colon. an. 1310. c. 10.*

(e) *Conc. Raven. IV an. 1317. rubr. 9.*

(f) *Conc. Burdigal. an. 1255 c. 1.*

(g) *Conc. Nicæn. II. cap 15.*

(h) *Conc. Pariſ. VI. an. 828. c. 49.*

(i) *Conc. Tolet. XVI. cap. 5.*

(l) *Conc. Trid. ſeſ. 7. c. 2. 4. 5 & ſeſ. 24 c. 17.*

(m) *Raynald. ann. 1311. 61.*

(n) *Conc. Londin. ann. 1237.*

(o) *Conc. Later. III. cap. 14.*

(p) *Conc. Colon. II. ap. Bull to. 1. f. 468 C.*

(q) *S. Greg lib. 3. ep. 34. & l. 5 ep 20.*

(r) *Extrav execrabilis de preb.*

(s) *Urbanus V. an. 1365.*

(t) *S. Bernard. epiſt. 271. ad Theobald. & de Conſid. l 3. c. 6.*

(u) *S. Thom in quodlib. 9 art. 15.*

(x) *Capit. qui per alium 72. de reg. jur. in 6. c. mulieres de ſent. ex. om. l ſi per eum ff. ne quis eum l. non ided C. de accuſ.*

(y) *Barboſ. Axiom. 92. num 1.*

(z) *Arnulph. Lexov ep 69 ad Legatos*

(aa) *Vid. Barboſ. de Paroch p. 1. c. 8. n. 40.*

(bb) *Concil. Emerit. ann. 666. c. 12. Concil. Nannetenſ. Can. 8.*

(cc) *Conc. Pariſ. an. 1528 c. 11.*

avaritiæ (*a*). Undè Concilium Nicænum II. sanctione generali decrevit: *Clericus ab instanti tempore non connumeretur in duabus Ecclesiis. Negotiationis enim hoc est, & turpis lucri proprium, & ab ecclesiasticâ consuetudine penitùs alienum &c. Quæ enim per turpe lucrum in ecclesiasticis rebus efficiuntur, aliena consistunt à Deo &c.* (*b*). Quià ergò removenda est ab Ecclesiâ, quantum fieri potest, nedùm avaritia, turpis quæstus, & negotiatio, sed etiam eorum species, & imago; ideò pluralitas beneficiorum fuit à Sacris Canonibus, & quidèm sapienter, atque rationabilitèr interdicta.

(a) Concil. Paris. an. 819. c. 49.

(b) Conc. Nicæn. II. cap. 15.

6. Demùm *tertium* motivum est inæqualitas, quæ causatur in bonorum Ecclesiæ distributione, dùm plura beneficia in uno, eodemque Clerico conglobantur. Et ideò Joannes Papa XXII. in suâ Extravaganti Constitutione, de hâc rè verba faciens, improbavit, *quod interdùm unus, qui unicum, quamvis modicum vix officium implere sufficeret, plurimorum sibi vendicet stipendia, quæ multis literatis viris, vitæ puritate, ac testimonio bonæ famæ pollentibus, qui mendicant, possent abundè sufficere, æquâ distributione collatâ* (*c*). Inæqualitas autèm ista non minùs conferentibus, atque distribuentibus, quàm suscipientibus ecclesiastica bona, & beneficia vitium ingerit, ipso Divino jure damnatum, saltèm radicalitèr: ubi D. Paulus abominatur, quod *unus quidem esurit, alius autèm ebrius est* (*d*): Salvâ nihilominùs semper dignitate personarum, ad quarum majorem, vel minorem qualitatem habendus est in bonorum ecclesiasticorum distributione respectus: dignum est enim, ut qui sublimi nobilitate, doctrinâ eminenti, ac dignitate notabili preditus est, majora quoque de bonis, & beneficiis ecclesiasticis percipiat emolumenta, id etiam Sacris Canonibus Ecclesię approbantibus evidentèr. Hę sunt causę vetantes pluralitatem beneficiorum, non residentiæ onus, quod cunctis beneficiis insitum sit.

(c) Extrav. execrabilis de preb.

(d) 1. Corinthior. cap. 11. n. 21.

7. Respondetur *secundò* ad Argumentum, quod Canones vetantes pluralitatem beneficiorum, loquuntur de beneficiis Curatis, atque residentialibus, & incompatibilibus, nec ullus ex eis apertè sermonem habet de beneficiis merè simplicibus, quorum in præsenti res controvertitur. Ità intelligendum esse *Capit. Singula*, in Objectione allegatum, satis ex ipsâ lecturâ patet; cumque sit sumptum ex D. Gregorio, conferendum est cum aliâ doctrinâ ejusdem Sancti, & invenietur vim ejusdem Canonis ad beneficia merè simplicia non pertinere. Insupèr quià Canon hic insertus est Decreto Gratiani, satis erit glossam illi adjectam oculis intueri (*e*). Perpendantur quoque cæteri Canones superiùs recensiti, & alii quotquot poterunt allegari; in illisque nunquàm vel ullum verbum erit facilè reperire, quod beneficiorum merè simplicium mentionem faciat, & tamen cum simus in pœnalibus, certè operæ pretium erat, quod Canones eorundem facerent individuali verbo mentionem: lex etenim non comprehendit id, quod non nominat (*f*). Hocque magis attento generalis totius Ecclesiæ stylo, & consuetudine, excludente à residentię debito Beneficiarios merè simplices. Consuetudo autèm præsertim generalis, & per totum orbem ab Ecclesiâ frequentata, ex notissimis est interpretes legum Ecclesiæ.

(e) Glos. in cap. Singula 3. dist. 89.

(f) Barbos. tr. var. Loc. 76.

8. Non quod Canones approbent, ac ratam habeant pluralitatem beneficiorum merè simplicium, cum potiùs hanc quoque improbent, & detestentur; sed quod Canon ille, qui ex opposito allegatur, & alii similes de his beneficiis non loquuntur. Sufficit autèm nobis ad pręsens negotium, quod Canones ipsi pluralitatem beneficiorum interdicentes, de merè simplicibus non loquantur, ut eorum pluralitas vetita non censeatur: eo modo, quo D. Antoninus ponderans prohibitionem retinendi plures curas animarum, indè infert, prohibitam non esse pluralitatem alterius generis præbendarum: *Undè*, inquit, *cum de illis specialitèr prohibetur, videtur hodiè concessa pluralitas præbendarum* (*g*). Cæterùm dicimus, quod antiquitùs, & in veterum Canonum sensu, (priusquàm aliud subsequentes Canones definireut) nedùm prohibita non erat pluralitas beneficio-

(g) S. Antonin. p. 3. tit. 15. c. 2. § 9.

rum merè fimplicium, fed imò neque pluralitas beneficiorum refidentialium, uti videre eft in Conciliis Nannetenfi (a), Emeritenfi (b), Parifienfi (c), Metenfi (d), Aurelianenfi (e), Nicæno II. Generali VII. (f), & ex Decreto Gratiani, ubi eft Canon è D. Gregorii fcriptis excerptus, in quo legitur Agnellum Epifcopum Fundanum, Epifcopatum quoque Terracinenfem infimùl poffediffe (g), & alius eft Canon ex Leone Papâ IV. decerptus, ubi dicitur: *Qui plures Ecclefias retinet, unam quidèm titulatam, aliam verò fub commendatione retinere debet* (h). Ergò fi antiquorum Canonum vi licita erat pluralitas beneficiorum etiam refidentialium, multò magis licitam fuiffe oportet pluralitatem beneficiorum mere fimplicium.

9. Confonant his perplures hiftoriæ fanctorum, piorumque virorum, qui antiquis etiam temporibus multiplicia quandòque beneficia infimùl tenuerant. Et omifsâ hic ponderatione, quod S. Leo IX. tenuit cum Papatu Epifcopatum Tullenfem (i): Victor II. fimul Pontifex Romæ fuit, & Abbas Monafterii Caffinenfis (l): Alexander II. eodem tempore Romanam rexit Ecclefiam, & Epifcopus fuit Lucenfis (m): ac noviffimè fanctæ memoriæ Innocentius XII. Neapolitanus Archiepifcopatum patriæ fuæ per aliquod fpatium temporis cum Papatu retinuit; memorat S. Bafilius, quod Euphronius cum Epifcopale beneficium Ecclefiæ Colonienfis obtineret, Archiepifcopali quoque Nicopolitano potitus eft, Decreto Epifcoporum provinciæ Armeniæ, ac exindè utrumque poffedit (n). In Generali Concilio Ephefino, Epifcopi provinciæ Europeæ libellum fupplicem Synodo porrexerunt, petentes, ut eis liceret inpofterùm, quemadmodùm ufque tùnc fuerat more antiquo permiffum, binos, ternofque Epifcopatus unà fimùl retinere: ad quæ Synodus refpondit; fervandum morem illum, & nihil fuper illâ rè de novo mutandum: *Ex Sanctis*, inquit, *Canonibus*, *& externis legibus*, *quæ veterem confuetudinem jubent vim legis habere*, *nihil innovandum in Europæ Civitatibus*, *fed juxtà veterem confuetudinem gubernentur ab Epifcopis*, *à quibus & olim* (o). Ità res fe habuit in Oriente: nec difformitèr eft in Occidente obfervata.

10. Nàm in *Galliâ*, S. Hugo Archiepifcopus Rotomagenfis infimùl fuit Epifcopus Parifienfis, & Bajocenfis, atque Abbas Fontanellenfis, & Senonenfis (p). S. Leodegarius Epifcopus Auguftodunenfis, dum in Ecclefiâ Pictavienfi Archidiaconatus dignitate fulgeret, unà quoque Abbatiali beneficio S. Maxentii fungebatur (q). Eandem Abbatiam Senonenfem tenuit Angilramus cum Epifcopatu Metenfi (r). S. Gregorius VII. fcribit Manaffi Archiepifcopo Remenfi, fe optare, quod Abbas S. Remigii Remenfis præeffet quoque Abbatiæ Metenfi (s). Flodoardus narrat, quod Artaldo Remorum pridem Antiftiti datæ fuerunt Abbatiæ S. Bafoli, & S. Auxentii (t). Vormundus Abbatiam Dolenfem cum Vienenfi Archiepifcopatu habuit (u). Et ne Fulradum Abbatem, Aicardum, Alcuinum, Ebbonem Remenfem, & alios alibi memoratos, repetamus (x). Archiepifcopatum Rotomagenfem Rainfredus cum Abbatiâ Fontanellenfi poffedit (y). In *Angliâ*, S. Ofualdus eodem tempore præfuit Archiepifcopatui Eboracenfi, & Epifcopatui Vorceftrenfi (z). Sanctus quoque Dunftanus ejufdem Vorceftrenfis Epifcopatus eft moderatus habenas, dùm Londinenfi præeffet (aa). In *Hifpaniâ*, Felix fe Concilio Toletano XVI. fubfcribens tamquàm Epifcopum Bracarenfem, & Portugallenfem, oftendit utramque fedem à fe tùnc fuiffe poffeffam (bb). In *Germaniâ*, Milo Abbas bini Epifcopatus Trevirenfis, & Metenfis, extitit moderator (cc). Memoratque Lambertus Schafnaburgenfis Archiepifcopum Colonienfem duas regentem Abbatias Malmendrenfem, & Endarenfem: Archipræfulem Moguntinum cum Archiepifcopatu fuo regentem Abbatiam in Selechinftat: & Archiepifcopum Bremenfem duabus fruentem Abbatiis, Corbejenfi, & Laurenfi (dd).

11. In *Belgio*, habemus epiftolam Stephani Tornacenfi, non audentis privare præ-

(a) *Conc. Nannet. cap* 5.
(b) *Concil. Emerit. an.* 666. *c.* 12.
(c) *Conc. Parif. VI. c.* 49. *ann* 829.
(d) *Concil. Metenf. an.* 888 *c.* 3.
(e) *Conc. Aurel. III. cap.* 18.
(f) *Conc. Nicæn. II. cap* 15 *in fin.*
(g) *Cap.* 5. *&* 6 *cauf.* 22. *qu* 1. *ibi gloffa.*
(h) *Cap.* 3 *cauf.* 21. *qu* 1 *& ibi gloff.*
(i) *Card. Baron. an.* 1053. *n* 34.
(l) *Leo Oftienf. in Chron. Caffin. lib.* 2. *c.* 97. 98.
(m) *Vid. fupr. to.* 1. *c.* 38. *n.* 15.
(n) *S. Bafil. ep.* 190.
(o) *Concil. Ephefin. Action.* 7.
(p) *Martyrol. Gall.* 9. *April feries Archiepifc Rotom. n* 25. *Thomaff p.* 1. *l.* 2. *c.* 2 *n* 16.
(q) *Duchefne to* 1. *f.* 215. *Thomaff p.* 2. *l.* 2 *cap.* 2. *n.* 7.
(r) *Spicileg. to.* 1. *an.* 739 *f.* 217.
(s) *S. Greg VII. l.* 8. *epift.* 52.
(t) *Flodoard. hiftor. Remenf l.* 4. *c.* 28.
(u) *S. Greg VII lib.* 6 *ep.* 27. 28.
(x) *Vid in Indic hujus oper V beneficium.*
(y) *Spicil loco citat. Thomaf p* 2. *l.* 3. *cap.* 3. *num.* 12.
(z) *Surius in vit. S. Ofuald. die* 15. *Octobris.*
(aa) *Surius in vit. S. Dunftan. die* 19. *Maii.*
(bb) *Conc. Tolet. XII in fubfcript.*
(cc) *Vid feriem Archiepifc. Trevirens. an.* 58 *& Metenf. n.* 27.
(dd) *Lamber Schafnabur an.* 1063. *fi educatio.*

præbendis Canonicos suæ Cathedralis, alibi beneficia possidentes, sed solis plenis stipendiis, sive distributionibus quotidianis, pro ratione servitii (*a*). In *Italiâ* præter alia occurrit memoria Stephani II. sive III. Papæ, qui Anscauso Episcopo Pompiliensi, Monasterium S. Hilarii Galiatensis contulit, toto suæ vitæ tempore possidendum (*b*). Memorat quoque Luitprandus, quod Manasses Arelatensis præfuit Ecclesiis Mediolanensi, Mantuanæ, ac Tridentinæ (*c*). In *Oriente* quomodò se res habuerit, ex jàm dictis superiùs enitescit; quibus addimus Theodorum Balsamonem, asserentem extrà urbem Constantinopolis liberum fuisse Clericis in duabus Ecclesiis constitui, sive in eis beneficia possidere; quod etsi prohibitum esset intrà eandem urbem vi Canonis Ephesini (*d*); tamen id non servabatur, inquiens. *In reginâ autèm Urbium, non solùm in duabus, sed etiam in pluribus Ecclesiis constituuntur. Ut est autèm verisimile præsens Canon neglectui est habitus, eo quod non puniantur ejus infractores, vel propter Ecclesiarum multitudinem, vel propterea quod, qui digni sunt, unà cum rebus ipsis in angustum contracti sunt* (*e*). Ex quibus patet, quod tàm secundum Canones antiquos, quàm secundum antiquam praxim Ecclesiæ pluralitas beneficiorum fuit permissa. Quæ si permissa fuit in beneficiis residentialibus, & curatis; multò magis locum habuit in beneficiis merè simplicibus.

(a) *Stephan. Tornac. epist. 8.*

(b) *Vid. post epistolam 29. Pauli Papæ I. ap. Barii to. 5 f 522. E.*

(c) *Luitpr. ap. Bin. to. 7 Conc. par. in vit. Leon. VII f 174.*

(d) *Conc. Ephesin. II c. 1. in fin.*

(e) *Theodor. Balsam. in Can. 15. Concil. Nicæn. II.*

12. Hinc perperàm decantatur, eandem rationem, quæ urget adversus pluralitatem beneficiorum residentialium, afficere quoque adversus pluralitatem beneficiorum merè simplicium. Nàm in primis hoc merè gratis asseritur, cum longè diversæ rationes concurrant in beneficiis residentialibus, quę non prævalent in merè simplicibus; Undè quidquid sit, an aliquis Auctor ex privatâ ejus opinione, vel ad opportunitatem suæ causæ, vel in alio sensu, posuerit æqualitatem inter utriusque generis beneficia; certè tamen diversæ rationes præfatæ aliud exposcunt. Secundariò, si ex hùcusque relatis, etiam beneficiorum residentialium pluralitas aliquandò fuit admissa, tàm secundum priscos Canones, quàm secundum antiquum Ecclesię morem; multò magis licere nùnc debet pluralitas beneficiorum merè simplicium. Pręterquàmquod dato etiam, & non concesso, quod eadem prorsus ratio concurreret in utrisque beneficiis, adhùc tamen hinc non concluditur obligatio residentię in beneficiis merè simplicibus: quippè optimè stare potest, quod alicui non sit licitum duo simùl beneficia merè simplicia possidere, & tamen quod, qui eadem beneficia possident, ex vi neutrius residentię debito constringantur: cum pluralitas beneficiorum, ut mox vidimus, non sit interdicta ratione obligationis residentiæ, sed aliis ex causis.

13. Respondetur *tertiò* ad Argumentum, quod quatenùs etiam daremus tamquàm verum pluralitatem beneficiorum merè simplicium esse prohibitam, hoc intelligendum esset *primò* salvâ potestate Ecclesię sanciendi, & admittendi eandem, & super ipsâmet dispensandi, ut mox dicemus: Nàm si dispensat super pluralitate beneficiorum residentialium, prout accidere cernimus in Germaniâ, ubi unus, & idem quandòque pluribus præest Episcopatus, vel plures possidet Canonicatus, & Dignitates in Cathedralibus; multò magis dispensare potest in pluralitate beneficiorum merè simplicium. *Secundò* id esset intelligendum ad summum de jure antiquo, non verò de jure novo, quod in Ecclesiâ observatur, & pluralitatem beneficiorum merè simplicium admittit (*f*). *Tertiò* esset intelligendum salvâ contrariâ consuetudine generali, per omnes nationes Christianitatis frequentatâ, per totam Ecclesiam observatâ, & ab infinitis viris piis, sanctis, & religiosis ad effectum perductâ, quàm in iis, quæ ad fidem non pertinent, sectandam esse, & imprævaricabilitèr custodiendam clamant uno ore Patres (*g*), atque ecclesiasticæ leges (*h*). Nèc eam sine notâ magnæ temeritatis impugnari posse certum est. Eamque individuè in beneficiorum pluralitate attendendam esse definivit Concilium generale Ephesinum superiùs memoratum constat eo quod

(f) *Cap. conquerente de Cler. non resid. cap. de multa de preb.*

(g) *S Greg. l. 1 ep. 75 l. 7. ep 81. S. Hier. epist. 28 ad Lucinium S. August. epist. 118. ad Januar.*

(h) *Cap. 3. cum plur. seq dist. 12.*

quod & Sacri Canones, & civiles leges *veterem conſuetudinem jubeant vim legis habere* (*a*).

14. Præſertìm quod, ſi vellemus conſuetudinem hanc damnare, oporteret penè totam Eccleſiam damnare, ac pœnis infernalibus deſtinare infinitos viros ſanctos, ac reſpectivè pios, & probos Clericos, Presbyteros, Diaconos, & Epiſcopos, qui ab initio Chriſtianæ fidei, uſque ad præſentem ætatem plura beneficia poſſederunt, & tùnc actualitèr poſſident, Itali, Galli, Hiſpani, Germani, Hungari, Luſitani, Poloni, Neapolitani, Siculi, Sardi, & omnium Nationum Clerici: quod nec ſine impietate affirmari poteſt, nec ſine dementiâ contendi; eſtque tanti ponderis hæc ratio, ut eam in propoſito, de quo agimus, D. Antoninus non obnuat allegare, ex mente celeberrimi Canoniſtæ Hoſtienſis, Natione Galli, quem laudat Bellarminus de Scriptoribus Eccleſiaſticis (*b*), & de quo ipſe D. Antoninus ait: *Quod liceat habere plures præbendas, vel beneficia, arguit, & intèr alias rationes has inducit, quia nimia multitudo damnabitur, ſi dicatur eſſe mortale, & qui nimis emungit, elicit ſanguinem, diſt. 4. deniquè. Nèc jura contraria ſunt recepta diſt. 4. §. leges, & per conſuetudinem videtur Papa diſpenſare quaſi tacitè: ad hoc facit cap. de multâ de præbend.* (*c*).

15. Reſpondetur *quartò*, quod iterùm dato, ſednon conceſſo, prohibitam eſſe beneficiorum pluralitatem, præſertim merè ſimplicium: adhùc tamen hæc prohibitio non ſubſiſteret, niſi, ut innuimus, ubi deeſſet legitima diſpenſatio (*d*). Eſtque de hoc textus expreſſus in jure ſanciens: Contingit, *quod unus interdùm etiam ad unum beneficium eccleſiaſticum minùs idoneus in diverſis Eccleſiis, nedùm vicinis, ſed etiam ab invicem longè diſtantibus, imò nonnunquàm in diverſorum Regnorum partibus ſituatis, duas, aut tres, aut plures dignitates, perſonatus, officia, ſeu prioratus, aut diverſa eccleſiaſtica beneficia, curam animarum habentia, poſſit diſpenſatione, cum aliàs non liceret de jure communi recipere, & ſimùl licitè retinere* (*e*). Conſonant & alii Canones (*f*). Jàmque nedum non revocatur in dubium, an ſuper pluralitate beneficiorum diſpenſari poſſit, ſed quæritur, an juſtâ causâ concurrente, debeat diſpenſari, de quâ re eſt gloſſa notabilis, ità loquens, an diſpenſatio *ſit debita, ubi ſubeſt cauſa, & quo jure peti poſſit, & an peccet non diſpenſans, ubi cauſa ſubeſt: vide quod not. in d. cap. ut conſtitueretur, & exigunt, & 50. diſt. Domino Sancto* (*g*).

16. Tota ergo difficultas reſtringitur in caſibus practicis, ad videndum, an dum aliquibus plura beneficia tribuuntur, adfuerit juſta cauſa, ut eis conferrentur nec ne. Nàm ſi causâ juſtâ concurrente diſpenſari poteſt ſuper pluralitate beneficiorum reſidentialium, procùldubio diſpenſari quoquè poteſt ſuper pluralitate beneficiorum merè ſimplicium. Intèr cauſas autem ſuper hâc re diſpenſandi, una eſt dignitas, nobilitas, & prærogativa perſonæ, beneficiis eccleſiaſticis decorandæ (*h*): Juſtum eſt enim, ut quantò aliquis eſt doctrinâ, & notabili nobilitate inſignis, tantò amplioribus, pluribuſque beneficiis, muneretur (*i*). Quæ ratio tam gravis ponderis reputata eſt olim in Concilio Londinenſi, tempore Gregorii Papæ IX. celebrato (*l*), ut inſtante Othone Cardinali Legato prò extirpandâ pluralitate beneficiorum; *Epiſcopus Vvigornienſis Vvalterus ſcilicèt de Cantelupo, ſurgens in medio, depoſitâ mitrâ ſuâ, ſic Dominum Legatum eſt effatus: Pater Sancte cum multi Nobiles, quorum ſanguis noſter eſt, plura obtineant beneficia, cum quibus nondùm diſpenſatum eſt, quorum etiàm aliqui provectæ ſunt ætatis, & uſque ad præſens honorificè vixerunt, & hoſpitalitatem ad poſſe procurando, eleemoſynas patentibus januis erogarunt; Durum eſt nimis tales ſuis beneficiis ſpoliatos in ignominioſam tradi paupertatem &c.* (*m*).

17. Sed quid alia quærimus, ſi expreſſos textus in jure habemus, caventes, locum eſſe diſpenſationi ſuper pluralitate beneficiorum propter perſonarum ſublimitatem? Audiatur textus ipſe, de pluralitate præfatâ ſic decernens: *Circà ſublimes tamèn, & literatas perſonas, quæ majoribus ſunt beneficiis honorandæ:*

(a) *Concil. Epheſ. Act. 7 Thomaſſin. p. 2. lib. 3. c. 1. n. 8.*

(b) *Bellarmin. de Script. Eccleſ. in Henric. Oſtienſ.*

(c) *S. Antonin. Sum. 3. p. tit. 15. c. 1. § 9.*

(d) *Gloſ. in c. ſingula V. ſinguli 1. diſt. 89.*

(e) *Extrav. execrabilis de præb.*

(f) *Cap. 1. in fine c. 2. & 3. Cauſ. 21. qu. 1.*

(g) *Gloſ. in d. extrav. execrabilis V. diſpenſativè de præb.*

(h) *Gloſ. in c. conquerente. V. ſufficientia de Cler. non reſid. S. Antonin. loc. cit.*

(i) *Fagnan. in c. 4. num. 13. de præbend. lib. 3.*

(l) *Concil. Londin. an 1237. ap. Bin. to. 7. Bail to. 2 f. 423.*

(m) *Matth. Pariſius ann. 1237.*

norandæ; cum ratio postulaverit, per Sedem Apostolicam poterit dispensari (*a*). Et alibi. *Cardinalibus tamen S. Romanæ Ecclesiæ, qui circa nos universali Ecclesiæ serviendo, singularum Ecclesiarum commoditatibus se impendunt, ac Regum filiis, qui propter sublimitatem eorum, ac generis claritatem, sunt potioris prærogativâ gratiæ attollendi, dumtaxat exceptis &c.* (*b*). Undè nec sine causâ, nec sine juris assistentiâ semper fuit in Ecclesiâ observatum, ut quoàd Clericos, doctrinâ, sanguine, & dignitate eminentes, dispensatio concederetur super plurium beneficiorum consecutione, eorumque licitâ retentione: Per talem nàmque dispensationem consulitur bono publico (*c*).

18. Præter causam vero sublimitatis personæ, doctrinâ, dignitate, aut nobilitate eminentis, aliæ duæ causæ assignantur, propter quas licitum est super pluralitate beneficiorum dispensare, nempè causâ utilitatis,& necessitatis (*d*). Causam utilitatis passim admittunt Doctores (*e*): sed & glossa eam approbat (*f*). Ideòque quoties Superior, consideratis considerandis, judicat expedire, ac esse utile, quod cum aliquo super pluralitate beneficiorum dispensetur; dispensatio licita est, rationabilis, ac legitima. Multò fortiùs autem licita est ex causâ necessitatis (*g*): quâ de rè nulli, qui mentis non patiatur defectum, potest esse ambiguitas, & dubitatio. An autem dispensatio hæc fit à Summo Pontifice concedenda, vel etiam valeat ab Ordinario loci conferri; non est necesse hìc fusiùs perscrutari: satisque est dicere super incompatibilibus beneficiis solùm Papam, super compatibilibus verò tàm Papam, quàm etiam Episcopum intrà propriæ Diœcesis limites dispensare, quandò, & in quibus casibus, videndi sunt Canonistæ, ad quos Lectorem nostrum remittimus (*h*).

19. An autem ad hoc ut valida, & licita fit dispensatio, debeat adesse causa gravis, aut levis eam interponendi; res est requirens altiorem indaginem. Aliqui tenent, quod nec etiam Papa sine justâ causâ valeat super beneficiorum pluralitate dispensare (*i*): Alii aliter censent. Consultat idcircò Lector Auctores, si de hâc rè plura desiderat. Non satis ergò tutè dicitur, quod pluralitas beneficiorum interdicta sit jure naturali, aut divino; quippè multi Doctores opinantur, illam esse solo ecclesiastico jure prohibitam (*l*), cousertque ad hoc praxis, & effectus, à quo validum deducitur argumentum (*m*). Cùm enim Ecclesia non valeat nec super divino, nec super naturali jure dispensare, possit autem dispensare, & quotidiè dispenset super pluralitate beneficiorum; necessariò consequitur, quod ipsa pluralitas neque divino, neque naturali jure sit interdicta: Imò aliquandò utilius esse Ecclesiæ, & fieri rem Deo magis gratas, meliusque esse inquit Marchinus, *plura uni Sacerdoti pio, docto, & prudenti beneficia conferri propter Sacerdotum paucitatem, quam singula singulis ineptis dari, & omnibus illis satisfiat* (*n*). Sed fortè res hæc aptiùs in casibus practicis deliberatur juxtà exigentiam locorum, temporum, & personarum, quam de illâ speculativè fiat sermo.

20. Licitum est itàque, justis concurrentibus causis, dispensare super pluralitate beneficiorum etiam residentialium: ergò multò magis id est licitum super pluralitate merè simplicium. Quæ dispensatio vel fiat expressè à superiore, vel tacite per Ecclesiam, scientem, & non improbantem consuetudinem ipsius pluralitatis (*o*); dat justam causam Beneficiariis merè simplicibus ipsa sua beneficia retinendi, & apud ea non residendi. Nàm quià dispensatio præfata super pluralitate beneficiorum necessariò includit dispensationem super residentiâ ipsorum, si eam de sui naturâ requirant (*p*); restat quod multò fortiùs censendi sint dispensati: quatenùs opus esset, Beneficiarii mere simplices ab onere residentiæ: Sicque à pluralitate beneficiorum nihil præsidii capere possunt Contradictores, vi cujus persuadere valeant ullo modo, quod Beneficiarii merè simplices onere personalis residentiæ constringantur.

21. Respondetur *quintò* ad Argumentum, quod pluralitas beneficiorum, anima-

(a) *Cap. de multa in si. 28. de præbend.*

(b) *Extrav. execrabilis de præbend.*

(c) *Fagnan in c. dudum n. 17. 18. de elect. lib. 1.*

(d) *Glos Marginal. ad c de multa V. per Sedem 28 de præb.*

(e) *Vid. Fagnan. in c. dudū de elect l. 1. & in c. quid in tantum de præbend & in c super. inordinata de præben. lib. 3.*

(f) *Glos. in c singula V eodem 1. d. § 89.*

(g) *Glos in cap. de multa V. per Sedem de præbent & in Extrav. execrabilis V. dispensative eod. tit.*

(h) *Vid Fagnan. loc. citat & in cap. referente, in c. de multa, in c. cum jam dudum, in c. ad hæc, & aliis cap. de præbend. l 3.*

(i) *Vid Dianam par. 10 tract. 13. res. 1. & Coordin. tom. 1. tr. 2. res. 172 cum aliis ab eo alleg.*

(l) *Innocent. in cap. cum jam dudum de præbend. Zabarel. in Clem gratiæ de rescr. quæst. 19. Vers. Nono.*

(m) *Cap at si Clerici de judic c. cum cessante de appell.*

(n) *Philib. Marchin. de Ordin tr. 2 p. 6 cap. 10 n. 11 f. 293.*

(o) *S. Thomas quodlib. 9 art. 15. circ. fin. S. Antonin. Sum. 3. par. tit. 15 c. 1. § 9.*

(p) *Fagnan in c. dudum il. 2. num. 25. de elect. no. 1.*

animarum curâ carentium, probabilitèr poteſt, vel ſaltèm juxtà vetuſtiora jura potuit, etiam ſine diſpenſatione, à Clericis retineri: Rationem dat D. Thomas integro articulo ſuper hâc difficultate propoſito, in quo quęrit: Utrum habere plures præbendas ſine curâ animarum, abſque diſpenſatione, ſit peccatum mortale, & reſpondet negativè, quià hujuſmodi pluralitas non eſt ex actibus de ſui naturâ ſuper malis, ſed eſt actus, qui, aliquibus juſtis concurrentibus circumſtantiis, poteſt eſſe bonus: & ſic ſecundum jus naturale, nullam videtur inordinationem involvere. Jus quoquè poſitivum non ei obſiſtit, quià eſt contrariâ conſuetudine abſumptum. Quarè ſi pluralitati beneficiorum naturale jus non reſiſtit, & *ſi antiqua jura ſunt per conſuetudinem abrogata, tùnc prædictis circumſtantiis ſupervenientibus, etiam ſine diſpenſatione licitum eſt plures præbendas habere, ſine quibus circumſtantiis licitum non eſt* (*a*).

22. Aliam etiam optimam rationem allegat D. Thomas, & eſt ſequens: *Illud, quod vergit in commune periculum, non eſt ab Eccleſiâ ſuſtinendum: ſed Eccleſia ſuſtinet, ut aliqui communitèr habeant duas præbendas: ergò in hoc non eſt periculum peccati mortalis* (*b*). Et ſanè ſi pluralitas beneficiorum eſſet damnabilis, ſecùm traheret damnationem majoris partis Eccleſiæ, cum in eâ infiniti ſint Clerici pluribus præbendis eccleſiaſticis decorati: Non eſt autem credibile hos damnari, neque Eccleſiam ſibi perſuadere, quod Clerici ipſi in ſtatu ſint damnationis, alioquin non deberet iſtud permittere. Tangit hanc, & alias rationes Diana plures allegans Doctores pro pluralitate ipsâ ſentientes, quippè *ità conſuetudo obtinuit, & ſervat, quam Papa ſcit, & tolerat, & conſequentèr excuſat, & reddit licitam dictam pluralitatem, & alitèr dicendo eſſet illaqueare multas animas, vel, ut inquiunt, totus mundus eſſet in ſtatu damnationis: conſuetudo enim generalis poteſt de illicito facere licitum, & è converſo. cap. cum olim de cler. Conjug.* (*c*). Utitur D. Thomas verbo *præbendæ*: per quod ſi intelligit de beneficiis merè ſimplicibus, jam ſecundum ſententiam iſtius Doctoris plura beneficia merè ſimplicia licitum eſt inſimùl retinere. Si verò loquitur de beneficiis reſidentialibus, prout ſunt Canonicatus, & Præbendæ chorales; jam ejus ratio deducta à majori ad minùs eſt efficax (*d*). Nàm ſi beneficiorum reſidentialium eſt licita, vel ſaltèm Divi Thomæ tempore licita erat poſſeſſio, etiam ſine diſpenſatione; multò magis licita eſt in ſe pluralitas beneficiorum merè ſimplicium, & cum diſpenſatione, quando illa opus eſt.

23. Poſſent Contradictores opponere, ex Thomâ Cantipratenſi, quem citant, cum Guillelmo Pariſienſi, & aliis, exemplum ab eo relatum, cujuſdam Philippi Cancellarii Pariſienſis, quem dicit poſt mortem præfato Guillelmo apparuiſſe, ac miſerrimè falſum eſſe, ad pœnas inferi ſe damnatum propter plura, quorum unum fuit pluralitas beneficiorum (*e*). Poſſent etiam opponere terribilem illam ſententiam D. Bernardi clamantis, *qui non unus, ſed plures eſt in beneficiis, non unus, ſed plures erit in ſuppliciis* (*f*). Sed quoàd primam partem, quæ reſolvitur in merâ, & privatâ, nec per Eccleſiam, quod ſciamus, approbatâ, unius hominis revelatione attendendâ; cum nos divinum eloquium doceat, *nolite credere omni ſpiritui* (*g*); poſſet veritas hujuſmodi revelationis in dubium revocari: Et fortè ſi ad hoc argumentum reſpondere deberet celeberrimus Cajetanus, diceret id, quod de aliâ revelatione, ſibi parum probatâ, eſt effatus; nimirùm hæc eſſe, vel eſſe poſſe *phantaſias, vel etiam figmenta pro mulierculis, nec digna, de quibus verba fiant* (*h*): quippè ſi revelatio hæc admittatur pro verâ, major pars Clericorum erit ad inferos condemnata: quod an admitti debeat, patet ex mox firmatis, & de eo prudens, ac doctus Lector judicet ex ſe ipſo.

24. Nos tamèn benigniori animo, ad utramque partem oppoſitionis reſpondendo; dicimus, tàm narrationem Thomæ Cantipratenſis, quàm ſententiam D. Bernardi, verificari poſſe de beneficiis reſidentialibus, præſertìm curatis, non

(a) *S. Thomas quodlib. 9. art. 15.*

(b) *S. Thom. loc. cit. in Argum. Sed. Contr.*

(c) *Diana par. 10. tr. 13. reſ. 1. & coord. to. 3. tr. 2. reſ. 172. n. 3.*

(d) *Vid. Barboſ. trac. var. Loco 67.*

(e) *Thom Cantiprat. lib. 2. Apum c. 29. n. 5.*

(f) *S. Thom. quodl. 9. art. 15.*

(g) *I. Joann. cap. 4. num. 1.*

(h) *Cajet. Opuſc. tom 1. tr. 1. c. 5. 6. novę.*

non verò de merè simplicibus: vel verificari de utrisque, non in sè, sed uti sine legitimâ dispensatione susceptis: crebrò enim contingere potest vel dispensationem non fuisse interpositam, vel non ex justis causis fuisse collatam, vel fuisse per subreptionem, aut obreptionem extortam, in quibus casibus procùldubio pluralitas beneficiorum mortalem culpam involvit (*a*). Vel utramque narrationem verificari de coacervatione beneficiorum ultrà id, quod opus sit Clerico ad congruum ejus statum. Vel adhùc meliùs dici potest utrumque Auctorem intelligendum esse, non de pluralitate beneficiorum præcisâ, sed potiùs de malo usu redituum, ex beneficiis perceptorum; qui etenim his abutitur, in culpâ est, abscondens in terrâ pecuniam domini sui, quam ad comparandum sibi lucrum acceperat, si ea benè usus fuisset: Itàque, ut ait D. Bernardus, sicut fuit non unus, sed plures in beneficiis; ità non unus, sed plures erit in suppliciis. Verùm hæc culpa non minùs occurrere potest in singularitate, quàm in pluralitate beneficiorum.

(a) S. Thom. quodl. 9. art. 15 in fin. Guillelm. Parif. de Coll. benef. cap. 6.

25. Cæterùm D. Thomas quæstionem formitèr ventilando, *Utrum ille, qui habet plures præbendas, peccet*, non eo facile pergit, ut asseveret quod peccet (*b*). Quis ergò condemnabit quem tantus Doctor non damnat? Sed demus ex abundanti, quod possidens plura beneficia, etiam merè simplicia, culpam incurrat, peccet, in conscientiâ sit reus: quid inde? non propter hoc probatur intentum Contradictorum, quod Beneficiarii merè simplices ad residentiam personalem teneantur: quandoquidèm, uti notavimus, pluralitas beneficiorum non est interdicta propter debitum residentiæ inhærens Beneficiario, sed propter alias causas superiùs allegatas: Adeòque argumentum ex pluralitate beneficiorum deductum, nihil proficit causæ Contradictorum.

(b) S. Thom. quodl. lib. 8. art. 13.

CAP.

CAPUT XXXIV.

In quo refellitur QUARTADECIMA OBJECTIO, *illùc directa, ut ostendat Clericos, Romanæ Ecclesiæ deservientes, Ecclesiæ Universali non deservire, ac proindè teneri apud Ecclesias, in quibus beneficia simplicia obtinent, personalitèr residere.*

SUMMARIUM.

1 Decima quarta Objectio de *Clericis Romæ residentibus, quod non serviant Ecclesiæ Universali, & de Card. Bellarmino renuente Romæ morari cum retentione Archiepiscopatus.*

2 *Papa est Episcopus Universalis Ecclesiæ, & in quo sensu. Lutherus id impugnavit, nolens vim veritatis intelligere in disputatione Lipsianâ.*

3 *Antiqui Scriptores Regni Neapolitani, ut S. Thomas, & Joannes de Neapoli dictant, quod Papa est Episcopus Universalis Ecclesiæ.*

4 *Servire Ecclesiæ Universali non est ratio cur Beneficiarii simplices exempti sint à residentiâ, sed aliis rationibus hæc immunitas innititur.*

5 *Objectio Contradictorum sive concedatur, sive negetur, nil proficit: non soli enim Clerici Romæ degentes, sed alii quoque beneficia simplicia possident, alibi commorantes.*

6 *Clerici, Sedi Apostolicæ deservientes, serviunt Universali Ecclesiæ, & reputantur pro præsentibus apud propria beneficia residentialia.*

7 *Hocque non fictione juris, sed verè, & realitèr: Nulla enim est in Canonibus dictio, quæ hanc fictionem juris ostendat.*

8 *Fictio juris imitatur naturam, operando in casu ficto, quod operetur veritas in casu vero, quemadmodùm contingit in rè judicatâ, in adoptione, in civilitate &c.*

9 *Clerici occupati in servitio sui Episcopi, vel Cardinalis titularis, vel Legati, habentur pro residentibus apud suas Ecclesias.*

10 *In eis fictio juris quoàd residentiam, non minùs salvaret ipsos in conscientiâ, quàm salvent aliæ fictiones juris.*

11 *Licitum est Beneficiariis residentialibus ob Reipublicæ utilitatem, & multò magis ob servitium Sedis Apostolicæ à suis Ecclesiis abesse.*

12 *Vel una, vel plures ex causis admissis à Concilio Tridentino, in servientibus Apostolicæ sedi concurrant, pro residentibus apud suas Ecclesias habentur.*

13 *Romæ morantes S. Sedis servitio non addicti, hi non habentur pro residentibus: tamèn hoc in Beneficiariis merè simplicibus nihil afficit.*

14 *Morantes in Curiâ ad quæstum proprium, pro residentibus non habentur. Sed hoc non arctat Beneficiarios simplices ad residentiam.*

15 *Clericos Apostolicæ Sedi servientes haberi pro residentibus, dudùm antè translatam Sedem ipsam ad Urbem Avenionensem censebatur.*

16 *Quod plura mala secuta sint ex dictâ translatione, hoc nihil facit alligandos residentiæ onere Beneficiarios merè simplices.*

17 Car-

17 *Cardinalis Bellarminus fuit vir insignis doctrinâ, & probitate: tamèn ejus facta non dant legem necessariò observandam.*
18 *Noluit retinere Ecclesiam Capuæ, Romæ interim commorando. At dirigendam sumpsit Ecclesiam Politianensem in absentiâ Ubaldini Episcopi.*
19 *Interdùm unus, vel plures faciunt opera opposita, quæ non cadunt sub præcepto: ut fecerunt S. Paulus, Centurio, Zachæus, & alii.*
20 *Etsi Bellarminus ut suprà retinere Capuanam Ecclesiam detrectavit; Alii tamèn pii viri non dubitarunt contrarium facere.*
21 *Benè fecit Bellarminus ità se gerendo, & benè fecerunt alii oppositum agendo. Interdùm pii viri laudabilitèr contraria opera faciunt.*
22 *Anastasius Cardinalis depositus fuit, quià à suo Titulo aberat sine licentiâ, & Antipapatui sibi assumendo totus incumbebat.*
23 *Ille Cardinalis non aberat in servitio Sedis Apostolicæ.* Tituli *Cardinalitii quid ab initio essent? Olim obligabant ad residentiam.*
24 *Bulla Bonifacii VIII. in Objectione posita, non loquitur de beneficiis merè simplicibus, neque de absentibus in servitio Sedis Apostolicæ.*
25 *Pontifex ibi tollit licentias non residendi concessas personis, non verò beneficiis, qualia sunt merè simplicia, carentia onere residentię.*

1. BIICIUNT *Decimoquarto* Contradictores, hoc modo. Intantum fautores exemptionis Beneficiariorum merè simplicium à debito residendi, eos ab hoc onere absolvunt, in quantum autumant, quod fictione juris illi, qui Romę resident, ubilibet residere censeantur, tamquàm qui serviant Ecclesiæ universali (*a*). Sed hæc ratio nullius est ponderis, & momenti, tùm quià hic est merus prætextus à Fleurio detestatus, natusque eo tempore, quo translatâ Avenionem Sede Pontificali, tota cæpit pietas, ac vetus, & sancta disciplina confundi: tùm etiam, quià fictio juris afficit quidem pro foro fori ad eximendum homines à pœnis forensibus; non verò pro foro poli ad reatum culpæ coràm Deo declinandum, uti docent Cajetanus, Sotus (*b*), Fagnanus, Thomassinus (*c*), & Natalis ab Alexandro (*d*). Favet exemplum Cardinalis Bellarmini, qui maluit Episcopatum Capuanum dimittere, quàm illum Romæ commorando tenere (*e*). Favet exemplum Leonis Papæ III. qui Anastasium Cardinalem, in suâ Ecclesiâ non residentem, deposuit (*f*). Favet tandèm decretum Bonifacii VIII. qui permanentiam in Romanâ Curiâ à justis causis non residendi prorsùs excludit. Ergò Romę morari non est causa sufficiens ad eximendos Beneficiarios merè simplices ab onere residendi.

2. Ad hoc Argumentum radicitùs evertendum, non absrè esset de titulo Episcopi universalis Ecclesiæ fusiori stylo sermonem habere, quandòquidem titulum ipsum Contradictores Romano Pontifici nullatenùs dubitant denegare. Sed quoniam de hâc rè nos alibi ex proposito disseruimus; illùc lectorem remittimus, ne ibi dicta hic denuò repetamus (*g*). Unum est, quod Summus Pontifex est Episcopus universalis Ecclesię: titulumque Papæ universalis ei attribuunt, atque ità de illo sentiunt & Canones (*h*), & Concilia (*i*), & Patres (*l*), & Theologi (*m*), & Jurisconsulti (*n*), & Historici (*o*), & Reges, ac Principes (*p*), & Episcopi (*q*), & alii, quos ubi suprà, dùm ageremus de hoc titulo, fusiùs allegavimus. Episcopus universalis Ecclesiæ, inquam, non in essendo, sed in causando: non ut sponsus immediatus, & proprius cujuslibet particularis Ecclesiæ: sed ut sponsus totius Ecclesiæ Dei universalitèr sumptæ, quę ab uno Capite Christi Vicario, & Petri successore, dirigitur, & gubernatur (*r*). Distinctio hæc optimè rem totam explicat, & significat. Alii rem ipsam exponunt, dicendo, Papam non esse Episcopum universalem, sed Episcopum universalis

(a) *Cajetan. 2. 2. qu. 185. art. 5. Natal. ab Alex. Theol. lib. 2. reg. 36.*
(b) *Cajetan. loc. cit. Sot. de just. & jur lib. 10. qu. 3 art. 5. vers. si autem necessitas.*
(c) *Fagnan. in c. ex parte de Cler. non resid. n. 85. Thomass. p. 2. l. 2. c. 33. n. 10.*
(d) *Natal ab Alex. loco cit.*
(e) *Bellarm. ep. 141.*
(f) *Cap. 2. de Cler. non resid.*
(g) *Cap final. de rescript. in 6.*
(h) *Vid. suprà to. 3. cap. 10. & 11.*
(i) *Cap. 7. & 15. caus. 2. qu 6.*
(l) *Conc. Remens. an. 1049 ap. Bin. to. 3. p 1. fol. 158.*
(m) *S. Petr. Dam. l. 1. ep. 17. & opus. 23. de brev. vitæ S Thom. de error. Græc. opus. 19.*
(n) *Bellarm. de Pontif Cajetan de primatu Ecclesiæ c. 13. ad 5. Boetius Epo de jur. Sacr. l. 1. c. 4. n. 283.*
(o) *Tarrece. in c. in novo n. 6. dist. 21. Selva de benef p. 2. qu. 1. n. 18. Barbos. jur. Eccl. univ. l. 1. c. 2. n. 12.*
(p) *Baron. to. 8. ann. 595. fol 64. 68. Ciacon. vit. Pontif in Bonif III*
(q) *Bzovius de Pontif. c. 6. Thomass. p. 1. l 1. c. 56. num 8. in fin. Baron ann. 519. f. 35.*
(r) *Baron. ann. 649. n. 13 vid & inter epistolas Steph. VI. quod Bin. to. 7. f. 131.*

Eccleſiæ: quàm diſtinctionem, non minùs temerè, quàm ignaviſſimè deridebat impius Lutherus, teſte Cardinali Pallavicino, quando effutiebat, *che haveva cavato da tante ſpeſe nella diſputatione di Lipſia l'imparare, che il Papa non era Veſcovo univerſale, mà bensì Veſcovo della Chieſa univerſale. E pure baſta il ſapere leggere, à fin di vedere, che tal è per appunto ſecondo il ſenſo di que' Papi, i quali rifiutarono il titolo di Veſcovi univerſali: poiche ne allegarono per ragione, che quindi parrebbe, che gl'altri non foſſer Veſcovi. Non volevano pertanto eſſi quell'intitolazione, la quale poteſſe importare, che il Papa ſicome è di Roma, così foſſe Veſcovo d'ogn'altra Chieſa. Mà non negarono, ch'egli foſſe Veſcovo della Chieſa univerſale, cioè in quanto ella non ſi conſidera diviſa in varie Diocesi, mà ſi prende come una, e richiede un capo viſibile, che la governi* (a).

(a) *Pallavic. Hiſtor. del Conc. l. 1. c. 17. n. 3.*

3. Titulum *Papæ univerſalis* datum centies Romanis Pontificibus à Patribus, Conciliis, Imperatoribus, Regibus, Scriptoribus Eccleſiaſticis, aliiſque primariis viris, vidimus ſuprà (b). Huncque eundem ſenſum habere quoque de Papâ Contradictores nos, modeſtè de illis cogitando, cenſemus; tametſi, vel tamquàm Politici ſuggerendo, vel tamquàm Advocati ſcribendo, potius ad opportunitatem ſuæ cauſæ, quàm ad ſinceram animi ſui opinionem declarandam, in dubium revocaverint, an Summus Pontifex ſit Eccleſiæ univerſalis Epiſcopus: Alioquin nimiùm diſcordare invenireuntur à majoribus ſuis, à celebrioribus inquam Scriptoribus Regni Neapolitanis, quos inter Angelicus D. Thomas adverſus errores Græcorum ſtrenuè tuetur Papam eſſe Eccleſiæ univerſalis Epiſcopum (c). Et in Summâ profitetur, erroneum eſſe dicere, quod Papa, Vicarius Chriſti, non habeat univerſalis Eccleſię Primatum (d). Joannes quoque de Neapoli, ſolemnis Doctor à pluribus appellatus (e), in ſpeciali quæſtione, quam proponit de poteſtate Papę, totus eſt, ut oſtendat, quod Paſtor univerſalis Eccleſiæ fuit Chriſtus, donec eſt inter homines converſatus: quod poſt Chriſti Aſcenſionem Pâſtor univerſalis Eccleſię fuit D. Petrus: quod demùm poſt obitum D. Petri, Paſtores univerſalis Eccleſiæ fuerunt ejus in Summi Pontificatus dignitate legitimi Succeſſores, & talis eſt Papa (f). Quibus poſitis.

(b) *Vid. ſupr. tom. 3. c. 12. à n. 30. ad 48.*

(c) *S. Thom. opuſc. 19 de error. Græcor.*

(d) *S. Thom. 1. par. quæſt. 112 art. 2. ad 2. in fin. & opuſc. 1. c. 65.*

(e) *S. Antonin. & Jo. Turrecr. ant. oper. Joan. de Neapol.*

(f) *Joan. de Neapol. qu. var. qu. 38. punt. 3. & 4.*

4. Reſpondetur *primò* ad Argumentum, negando ſuppoſitum, nempè quòd ideò Beneficiarii merè ſimplices ſint à reſidentię debito immunes; quià Romæ permanendo, Eccleſię univerſali deſerviant, & huic famulando, cenſeantur reſidere, ac Eccleſię propriæ deſervire. Nàm immunitas præfata non huic rationi innitur, neque totalitèr, & primariò, neque ſecundariò, ſed multis aliis rationibus, & motivis, per nos in toto decurſu hujus operis allegatis: adeò ut præſens aſſumptum, ſervitii, Eccleſię univerſali præſtiti, à famulantibus Apoſtolicę Sedi, non ſit niſi una ex congruentiis, quę juſtificant immunitatem ipſam favore Beneficiariorum reſidentialium, non verò favore merè ſimplicium, quę illâ non indigent: & ſic hęc congruentia conſerta cum aliis rationibus, earum numerum auget: quę tamen abſque illâ, adhùc ſuum effectum haberent. Nàm etiam ſi Clerici Romanę Curiæ non cenſerentur univerſali Eccleſiæ deſervire, adhùc tamèn ex infinitis aliis rationibus, ſuperius memoratis, immunes eſſent ab onere perſonalitèr reſidendi apud Eccleſias, in quibus erecta ſunt beneficia per eos poſſeſſa.

5. Tantò magis, quod etiam ſi hæc ratio totalis eſſet, ac præcipua, & à Contradictoribus non impugnaretur, ſed ultrò nobis concederetur pro verâ; ipſa nec nobis multùm proficeret, uec eis valdè noceret, quandòquidem omnia beneficia merè ſimplicia non complectitur: Sed aliquam tantùm eorum partem, & fortè minorem, ne dicamus minimam. Etenim non cuncta beneficia merè ſimplicia poſſidentur à Clericis Romanæ Eccleſiæ, ſive Sedi Apoſtolicę deſervientibus; ſed multò numeroſiora poſſidentur à Clericis, Diaconibus, Presbyteris, Abbatibus, Epiſcopis, à viris tandem eccleſiaſticis per Italiam, Germaniam, Hiſpaniam, Franciam, Luſitaniam, Poloniam, utramque Siciliam, aliaſque

que

que Christianitatis Regiones, distributis, qui apud Ecclesias non resident, ubi eorum erecta sunt beneficia: sicque argumentum vel concedatur, vel negetur, tàm à Contradictoribus, quàm à nobis, parum refert: quippè cujus vis, non ad cuncta generaliter beneficia merè simplicia se protendit, cum tamen omnia deberet complecti.

6. Respondetur *secundò*, iterùm negando suppositum, nempè quod Clerici Romæ commorantes, vel Sedi Apostolicæ deservientes, solâ *fictione juris* habeantur pro residentibus apud propria beneficia: Non enim fictione juris, sed expressâ, rutilanti, atque cubitali juris dispositione hoc privilegio potiuntur, ex Decretali Honorii Papæ III. jàm à quingentis propè annis editâ, & Juris corpori insertâ, cujus tenor est, qui subsequitur, Capitulo Metensi directus: *Mandamus quatenùs non obstante constitutione, quæ contrà absentes Canonicos inter vos dicitur emanasse, fructus præbendæ suæ assignetis eidem in nostro servitio commoranti: Cum familiares nostri, qui circà nos se obsequiales exhibent universis, minori non debeant prærogativâ gaudere, quàm vestrum singuli, quorum negotia per ipsos sæpiùs promoventur* (a). Consonat textus in Extravaganti execrabilis, ubi à Papâ cunctis prohibetur pluralitas beneficiorum, exceptis tamen, inquit, *Cardinalibus Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, qui circa nos universali Ecclesiæ serviendo, singularum Ecclesiarum commoditatibus se impendunt &c.* (b).

7. In quibus textibus nullum vel unum verbum legitur, quod fictionem juris involvat, qualitèr esset si diceret, *quodammodò* (c), vel *Ac si* (d), aut, *Creditur* (e), vel quid simile: Ubi autem leges nullâ utuntur dictione, quæ fictionis speciem contineat, sed absolutè, auctoritativè, ac liberè decernunt aliquid sic, vel sic esse faciendum; id quod præcipitur, non fictione juris præcipitur, sed expressâ, & absolutâ dispositione juris præcipitur; adeòque veracitèr, & non fictè: fictio etenim cessat, ubi veritas locum habet (f). Alioquin sequeretur, quod major pars illarum rerum, de quibus jura tum ecclesiastica, tùm civilia disponunt, diceretur fictione juris ità se habere, tametsi in lege, vel canone nulla vox appareret fictionem juris indigitans: quod quippè prudens rerum æstimator bene agnoscit subsistentiam non habere.

8. Sed quatenùs etiam Clerici Romanæ Ecclesiæ deservientes non reputarentur præsentes locis beneficiorum suorum, nisi fictione juris, quid inde? Nonnè hoc sufficeret? Certè sufficeret: nàm fictio juris naturam imitatur (g), ac tantùm operatur in casu ficto, quantùm veritas in casu vero (h). Et ideo dici solet in jure, quod fictio idem operatur, ac veritas (i), ità res judicata, quę pro veritate habetur, idem operatur, ac si esset veritas (l). Adoptio, quæ est ficta filiatio, tantùm operatur, quantùm veritas in vero filio, & naturali (m). Confessio ficta idem operatur, ac vera. Civis talis factus fictione juris, est verè, ac realitèr civis, & sic de aliis rebus; Ubi etenim concurrit potestas in disponente, seu in legislatore; actus, seu res, quam lex præcipit fictione juris esse talem, ità se habet ac si verè esset talis. Quarè cum nec in Legislatore, nec in lege ecclesiastica desit potestas disponendi, ut Beneficiarii Sedi Apostolicæ famulantes, fictione juris habeantur pro residentibus apud sua beneficia, hoc satis esset ad illos eximendos ab onere residentiæ. Multo magis autem hoc verum est in casu nostro, in quo Beneficiarii præfati non verbis fictionem redolentibus, sed terminis fortibus, & expressis, imperativis, absolutis, atque inconcussis, lex canonica disponit, ut pro residentibus personalitèr apud sua beneficia reputentur verè, & non fictè.

9. Profectò Clerici cujuslibet Ecclesiæ in servitio proprii Antistitis occupati, à Jure decernuntur habendi pro personalitèr residentibus apud sua beneficia, per textum in pluribus locis (n). Jàmque hoc transit sine difficultate apud omnes Doctores (o): & praxis totius Christianitatis id confirmat: textusque præfatus dat hujus rei rationem, dicens, *cum absentes dici non debeant, sed*

(a) *Cap. cum dilectus 14. de Cler. non resid.*

(b) *Extrav. execr. de præb. & dign.*

(c) *L. prætor § 1. ff. de edend. l. 1. ff. de Verbor. oblig. Barbos. dict. 328. n. 2.*

(d) *L. si alterius ff. de hær. instit. Barbos. dict. 4. n. 2.*

(e) *Menoch. de præsumpt. l. 6. præsumpt. 17. n. 25.*

(f) *L. nec ei § 1. ff. de adopt. Barbosa Axiom. 97 n. 6.*

(g) *L. adoptio ff. de adoption. Bartol. & alii in l. si is qui ff. de usucapt.*

(h) *L. 1. C. de rei uxor. act. l. 1. § hoc ff. ad Trebel. Barbosa tr. var. Axiom 97. n. 1.*

(i) *L. 1. ff de adopt. l. cum ex ff de excus. tutor. Surd. cons. 488. num 16.*

(l) *Alex. cons. 3. n. 10 l. 1.*

(m) *Bart. in qu. 3. in princ. num. 10 Barbos. loc. cit. n. 3.*

(n) *Capit. de cæterò cap. ad audientiam de Cler. non resid.*

(o) *Genuens. prax. fori Archiep. Neapol. cap. 95. n. 2. Barbos. de Canon. c. 25. n. 5 & 6.*

præsentes, qui tecum (ideſt cum Epiſcopo) *pro tuo, & ipſius Eccleſiæ ſervitio commorantur* (a). Epiſcopus enim eſt in Eccleſiâ, & Eccleſia in Epiſcopo (b). Quod quidèm verificatur, nedùm de Clericis aſſiſtentibus ſuo Epiſcopo, ſed etiam de Clericis alicujus tituli Cardinalitii, aſſiſtentibus Cardinali ſuo Titulari (c): & de Clericis alicujus Provinciæ occupatis in ſervitio Legati, ibidem Legationem Apoſtolicam exercentis (d). Si autem Beneficiarii etiam reſidentiales, qui Epiſcopi, vel Cardinalis, aut Legati famulatui addicti ſunt, pro præſentibus habentur apud ſua beneficia; cur apud ea prò præſentibus non habebantur Beneficiarii cujuſcumque qualitatis, & multò magis merè ſimplices, obſequiis Summi Pontificis applicati?

(a) *Cap. ad audientiam 15. de Cler. non reſid.*
(b) *Cap. Scire debes 7. qu. 1.*
(c) *Gemens, & Barboſ. loc. cit. Gutier. can. lib. 1. c. 1. n. 149. Lotter. de beneſ. lib. 3. qu. 27. num. 183*
(d) *S. Antonin. Sum. par. 3 tit. 15. c. 1. §. 14. Gambar. de Off. Legat. lib. 1. n. 65. Barboſ. ubi ſupr.*

10. Nec obſtat doctrina Cajetani, & Natalis ab Alexandro in Objectione memoratorum, atque aliorum ſi qui ſunt, eorum opinioni ſuffragantium, quod Beneficiarii Romæ commorantes in ſervitio Sedis Apoſtolicæ non habeantur pro preſentibus in ſuis Eccleſiis, niſi *fictione juris*: nàm ex hùcuſque dictis patet eos hallucinari: & benè uterque loquitur dubitativè, dum alter utitur particulâ *fortè*, & alter sè *Juriſtis remittit*. Et quatenùs etiam ſubſiſteret hypotheſis fictiouis juris, errant ſi cenſent, hanc non ſufficere coràm Deo. Nàm ſicut ſufficit coràm Deo, ut res judicata prò veritate habeatur: ut confeſſio tacita, ſive ficta in judicialibus habeatur pro verâ: ut adoptio operetur in adoptato effectus, quos parit paternitas naturalis in filio carnali, & ſimilia, quià Legiſlator, juſtis de cauſis, potuit fictione juris dare talibus actibus vim veritatis, ad bonum regimen Reipublicæ; ità etiam ſi fictione juris decreviſſet, famulantes Apoſtolicæ Sedi haberi pro reſidentibus perſonalitèr apud ſua beneficia; cur hoc apud Deum non prodeſſet. Profectò in Concilio Tridentino quatuor cauſæ admittuntur, excuſantes Beneficiarios, alioquin reſidentiales, à debito reſidentiæ, nempè *Chriſtiana charitas, urgens neceſſitas, debita obedientia, ac evidens Eccleſiæ, vel Reipublicæ utilitas* (e): Petimus, hæc verba importantnè reſidentiam fictam, ſivè per fictionem juris, an veram? Si veram; ergò veram etiàm important jura ſuperiùs allegata, quæ prò reſidentibus declarant inſervientes Apoſtolicæ Sedi. Et ſi eorum reſidentia eſt vera, non eſt cur non ſuffragetur quoque quoàd forum conſcientiæ. Si verò præfata verba Concilii important reſidentiam fictam, ſive talem fictione juris, & nihilominùs hæc ſuffragatur quoàd forum conſcientiæ; ergò etiam reſidentia ſervientium Sedi Apoſtolicæ, tametſi talis fictione juris, eiſdem ſuffragatur, nedùm quoàd forum fori, verùm etiàm quoàd forum conſcientiæ.

(e) *Conc. Trident. ſeſ. 23. de ref. cap. 1.*

11. Quæ dicta ſint ex abundanti, cum ut oſtendimus, famulantes præfati non fictione juris, ſed veraci, & expreſsâ legis diſpoſitione, pro præſentibus habeantur apud ſuas Eccleſias. Cæterùm Auctores præfati intelligendi ſunt de beneficiis reſidentialibus, non verò de merè ſimplicibus, de quibus nobis eſt quęſtio. Et quidèm Cajetanus, quem cęteri præallegati ſequuntur, evidentèr effatur de beneficiis curatis, utens exemplo Cardinalis Epiſcopi, quem expreſsè fatetur, ob urgentiam ſervitii Eccleſiæ Romanæ, cœterarum habentis ſollicitudinem Eccleſiarum, poſſe à propriâ Eccleſiâ abeſſe, & Romæ, vel alibi in ſervitio Sedis Apoſtolicæ permanere (f). Sanè licuit ſemper, ſemperque licebit Epiſcopis à propriis Eccleſiis abeſſe, ut ad publicam utilitatem evidentèr ſic exigentem in aulis Principum commorentur, ibique bono Reipublicę regimini operam ſuam impendant, uti docet Thomaſſinus, exempla plurima referens Sanctorum Antiſtitum, qui operam ſuam in his officiis, aut in legationibus juſſu Principum obeundis impenderunt (g). Sed & Concilium Tridentinum expreſsè admittit inter cauſas abſentiæ à reſidentiâ, ſedulitatem in ſervitio *Reipublicæ*, quæ dictio, inquit Hiſtoricus præfatæ Synodi, *fù poſta ad inſtanza del Cardinal di Lorena, intento à non eſcludere i Veſcovi da publici officii de Regni* (h). Si autèm propter ſecularis Reipublicæ utilitatem hoc licitum eſt; neſci-

(f) *Cajet. in D. Tho. 2. 2. qu. 185. art. 5. § quodd 2. poſt mediū.*
(g) *Thomaſſin vet. & nov. Eccl. diſcipl. part. 2. l. 3. c. 36. 37. 38. & c.*
(h) *Card. Pallavic. Iſtor. del Concil. lib. 21. cap. 12. n. 3 §. Ch'eſſenda.*

nescimus videre, quarè idem non liceat Episcopis, Romæ, vel alibi, jussu Romani Pontificis, servitio Sedis Apostolicæ, ac Ecclesiæ Universali addictis.

12. Verùm circà hoc syllogizzent, prout volunt, Auctores: doctrinam solidam, vel dicteria pronuncient; quod eorum scripta in hâc parte non dant legem, neque faciunt auctoritatem, neque normam præfigunt imprevaricabiliter observandam: sed legem, auctoritatem, normam, & veritatem habemus à S. Concilio Tridentino, quod quotiès approbat pro legitimis non residendi causis præfatas quatuor, quæ sunt, *Christiana charitas, urgens necessitas, debita obedientia, ac evidens Ecclesiæ, vel Reipublicæ utilitas* (a); vel hæ omnes, vel ferè omnes unà simul, vel aliqua earum concurrat in eo, qui abest, ut in Sedis Apostolicę Romæ, vel alibi servitio maneat occupatus; hoc sufficit, & plusquàm sufficit, ut prò certò ponamus, quod Beneficiarius Romanæ Ecclesiæ famulatui addictus, habeatur prò residenti apud Ecclesiam, in quâ obtinet beneficium, quidquid dicant, vel seminent, vel alibi fingant Scriptores, suadere oppositum satagentes; ecquid prævalent enim privati Doctores coràm sanctione clarâ, & rutilanti Concilii generalis? Quiescunt opiniones privatorum Doctorum, ubi loquitur generale Concilium: nec digni honore ullo essent Doctores sua scripta typis evulgantes, nisi ipsi priùs honore debito sanctiones Concilii generalis prosequerentur.

(a) *Concil. Trid. sess. 23. c. 1.*

13. Si dicatur aliquos quandòque Beneficiarios Romæ commorari, qui vel non sunt in servitio Ecclesiæ generalis, aut Summi Pontificis occupati: vel si sunt, non sunt ministri necessarii, & tales, sinè quibus Sedes Apostolica non possit optimè se habere, & sua exequi ministeria; replicamus hanc instantiam locum habere non in Beneficiariis merè simplicibus, sed in solis residentiariis. Et quoàd residentiarios etiam non verificatur de illis, qui verè, & realitèr sunt Sedis Apostolicæ obsequiis applicati, sed tantùm de illis, qui proprio arbitrio sine causâ, & ex solo eorum pruritu, in Romanâ Curiâ commorantur (*b*), quibus quadrant verba D. Bernardi ad Eugenium, à Contradictoribus allegata: *Clericum Curiam frequentantem, qui non sit de Curiâ, ad idem noris pertinere ambientium genus* (*c*). His certè privilegium Romanæ permanentiæ non suffragatur prò causâ illos absolvente ab onere residentiæ, quià non serviunt Ecclesiæ generali, sed sibi: non obsequuntur Pontifici, sed ejus potiùs voluntati resistunt. Verùm hoc totum est extrà casum, ideòque nihil probat adversum nos.

(b) *S. Antonin. 3 p. tit. 15. cap. 3. §. 3 4.*

(c) *S. Bernard. de Consid. lib. 4. c. 4. n. 9.*

14. Ultròque assentimur, quod si contingat casus à Contradictoribus exaggeratus, & à Cardinali de Turrecrematâ summoperè detestatus, nimirùm quod in Romanâ Curiâ Episcopi, vel alii Rectores animarum *conveniant, non devotionis gratiâ, sed ambitionis spiritu propulsati, ut ulteriora quærant, aut beneficia addant beneficiis, aut honores honoribus, atquè officia, & legationes quærant, quæ curæ animarum commissarum afferunt plurimum impedimenti* (*d*); Si contingat, inquam, iste casus, assentimur non debere talia facientes frui absentiæ privilegio, sed potiùs debere à Romano Pontifice ad residentiam coarctari, si ad eam ratione beneficii tenentur. Idem dicimus de illis, qui non sunt Sedis Apostolicæ servitio necessarii. Sed hoc quid probat adversus eos, qui verè sunt necessarii, qui verè Sedi Apostolicæ famulantur, qui verè de mandato Papæ ministeriis ecclesiasticis, vel Romæ, vel extrà Curiam incumbunt, quos uno ore tàm Theologi, quàm Canonistæ residendi debito exemptos pronunciant? (*e*). Et multò magis quid probat adversus Beneficiarios merè simplices, quos & jura, & praxis totius Ecclesiæ, & omnium Scriptorum concors doctrina, perhibent esse à residentiæ vinculis absolutos.

(d) *Cardin. Turrecremat.*

(e) *Azorius l. 7. c. 4. qu. 7. Moises. in summ. tr 6 c. 11. n. 36. Garcia de benef p. 3. c. 2. n. 388 Barbos. de pot. Episcopi alleg. 43 n. 17. Vasq. opusc. de benef. c. 4 § 2 art. 1. dub 2. num. 137. Bonacin. to. 1. de oner. & oblig. benef. disp. 5. pu. 5. n. 9.*

15. Respondetur *tertiò* ad Argumentum, denuò negando aliud suppositum, nempè quod sententia docens, Clericos in Romanâ Curiâ morantes, ac in officiis, legationibus, & servitio Sedis Apostolicæ, Summique Pontificis applicatos, haberi pro præsentibus apud suas Ecclesias, ortum habuerit post translatam Sedem

dem Pontificalem ad urbem Avenionensem; dicimus non subsistere: Nec Fleurius id affirmans apud Contradictores vir tantæ auctoritatis est, qui non patiatur notabiles exceptiones, & cui potiùs, quàm historiæ chronologicæ, & legibus sacris debeamus cæcâ mente deferre. Nàm quoàd historiam, *plena est bistoria sacra Legationum Episcopalium, quas Summi Pontifices destinabant, vel ad Concilia generalia Orientis, vel ad Patriarchas, vel ad Imperatores ad præscandas exorientes hæreses ad contutandam avitam fidem, ad repurgandam disciplinam, ad pacem restituendam, deniquè ad ejus momenti res profligandas, ut particolarium damna Ecclesiarum, pastoribus suis interim orbatarum, abundè resarcires utilitas Ecclesiæ Universalis. Tot penè occursunt in Annalibus Ecclesiæ harum Episcopalium legationum exempla, quot causæ majores* (a). Quoàd sacras leges, & chronologiam, habemus inter cętera textum expressum in jure, superiùs allegatum, in quo disertissimis verbis mandatur, habendos esse pro præsentibus apud suas Ecclesias Clericos Sedi Apostolicæ deservieutes: qui textus desumptus est ex epistolâ Honorii. Papæ III. ad Capitulum Metensem (b).

(a) *Thomassin vet. & nov. Eccl. discipl. p. 2 l. 3 c. 36 n. 10.*

(b) *Cap. cum dilectus 14 de Cler. non resid.*

16. Porrò Pontifex iste fuit electus anno Christi 1216. (c), & cum profectio Romanæ Curiæ ad urbem Avenionensem non contingerit, nisi post annum 1316. quo electus est Pontifex Joannes XXII. (d). qui fuit primus omnium Pontificum Avenione residentium; Vel ad summum post annum 1305. quo electus est Clemens Papa V. per quem translata est Sedes Apostolica in Galliam (e), hinc fit, quod lex Honorii Papæ III. præcessit per centum circitèr annos translationem Curiæ præfatam, adeòque malè Fleurius, & qui cum ipso sentiunt Contradictores memoratam doctrinam à Juris dispositione divellunt, & posteriorem faciunt profectioni Avenionensi prefatæ. Quod posteà ex hoc transitu Romanę Curię ad oras Gallicas, multa secuta sint inconvenientia, & mala, tàm ipsi Sedi, quàm ferè toti Christianitati perniciosa, nos non negamus (f), sed sivè id affirmetur, sivè negetur, hoc parùm refert, quià parùm, vel nihil facit ad rem, de quâ impręsentiarum est sermo, Sicut etiam parùm refert sententia pręsata, Clericos in Sedis Apostolicę servitio commorantes, absolvens ab onere residentię, ortum habuerit antè, vel post perfectionem Avenionensem, quià prioritas, vel posterioritas temporis nihil prejudicat veritati. Undè quandocùmque prodierit hæc doctrina, satis est, quod sit doctrina verax, juri consona, ęquitati consentanea, nihil detrimenti Ecclesię inferens, à cunctarum Nationum Clericis frequentata, prò beneficiis merè simplicibus nullatenùs necessaria: & quoàd beneficia residentialia, juri, & praxi Ecclesię in omnibus consentiens; nèc leges laudabilis disciplinę solvens, sed observans: non lędens, sed conservans: non destruens, sed adimplens.

(c) *Odoric Raynald. ann. 1216. 16.*

(d) *Idem an. 1316. 2.*

(e) *Genebrard. Chronol. l. 4. ad ann. 1305. Volater. l. 22.*

(f) *Ciacon. & Platin. &c. in Clem. V. Genebrard. loc. cit.*

17. Ad id, quod opponitur de Cardinali Roberto Bellarmino, qui Episcopatum Capuanum resignare maluerit, quàm Romæ commorando, retinere; dicimus Cardinalem hunc adeò doctum fuisse, ut de illo Clemens Papa VIII. in sermone ad Cardinales habito, professus sit: *Hunc elegimus, quià non habet parem Ecclesia Dei quoàd doctrinam &c.* (g). Et quanta fuit in eo doctrina, tanta quoque fuit pietas, & morum sanctimonia, uti apud Auctorem vitę illius legere est (h). Verùm non ideò talis fuit, ut illius opera sint de necessitate salutis à cunctis Clericis imitanda: alioquin veh mundo, & Clericis majoris, & minoris ordinis, si sub penâ pręvaricatæ legis Divinę, tenerentur omnes actus vitę suę actionibus Cardinalis Bellarmini conformare? Quolibet anno ille per mensem Exercitiis spiritualibus incumbebat. A summo Pontifice nunquàm reditus ecclesiasticos postulabat, quinimò pluriès, antecedentèr habitos resignavit. Munera à Principibus accipere detrectabant. Vestibus obsoletis utebatur, terebratis, ac ex pluribus panni fragminibus, veteramentarij alicujus Sartoris industria coassutis. In prandio nunquàm tertium potus haustum excessit; sępè jejunabat; mortificando suo corpori incumbebat; hyemali

(g) *Anton. Baldassar. Compendios. ristretto in Robert. Bellarmin.*

(h) *Jacob. Fuligattus in Vit. Card. Bellarmin.*

li tempore ignis commodum non admittebat: Æstivo, refrigerium blandiendientis aureę non quęrebat: nèc muscas suo vultui infestas, neque cinifes sibi utcumque molestos, manibus unquàm, aut ventilabro fugabat. Alia demùm fecit, quę brevitatis gratiâ intermittimus (a). Ergonè tantundèm tenentur de necessitate salutis exequi omnes Cardinales, Episcopi, Abbates, Parochi, Canonici, Prępositi, cuncti demùm viri ordinis Clericalis? Absit.

(a) *Fuligat.ubi supr. c.17. & 18. & c*

18. Nihilominùs ne à negotio residentiæ Beneficiariorum discedamus, notandum est, quod ipse Cardinalis Bellarminus gubernandam suscepit Ecclesiam Montis Politiani ex condictocum Domino Ubaldino illius Antistite in Gallias proficiscente, ut ibi Nuncii Apostolici munere fungeretur (b). Romæ, inquam, consistens Bellarminus, operâ industriorum hominum Ecclesiam Politianensem rexit, quod tametsi ex motivo charitatis exercuerit, adhùc tamen videtur, quod id facere salvâ conscientiâ non potuisset, cooperando qualitercumque absentiæ Ubaldini, & præjudicio, quod Ecclesia Politianensis, ut supponitur, patiebatur propter distantiam sui Præsulis; si servitiis Apostolicæ Sedis applicari non agnovisset esse causam legitimam, & sufficientem pro exemptione à debito residentiæ personalis. Cum autèm hoc sine ullo scrupulo egerit; postmodùm verò Archiepiscopatum Capuanum noluerit Romæ commorans retinere; dignoscitur, quod istud ultimum facere recusavit, quià sic voluit, non quià ut sic faceret opus esset. Alioquin nec etiam dirigendam à longè suscepisset Ecclesiam Politianensem in absentiâ Ubaldini: non enim majorem causam habuit Ubaldinus retinendi Ecclesiam illam, dùm in Galliâ serviens Sedi Apostolicæ moraretur, quàm potuisset habere Bellarminus tenendi Archiepiscopatum Capuæ, Romæ in obsequio Sedis Apostolicæ commorando, & rem agendo, quam alii plures pii, & sancti viri sine scrupulo egerunt.

(b) *Idem Fuligattus cap.19.*

19. Equidèm inter mundanas res multæ sunt, quas agere, vel vitare sub præcepto non cadit: & ideò tàm benè facit, secundum diversos respectus, qui easdem operatur, quàm qui abstinęt ab eisdem. Nàm cum in cœlo non una tantùm, sed plures mansiones sint (c), unica quoque in terris non est, sed multiplex via, quâ tenditur ad easmet. Gloriosissimus Paulus Apostolus interdùm res aliquas agebat, interdùm ab ipsismet abstinebat, de quo D. Joannes Chrysostomus: *creditæ sibi dispensationis modum sæpè variando, nequaquàm de Domini sui imitatione culpatus est, cum modò Judæus fieret, modò se illis nullâ communicatione misceret: & nùnc quidèm custodiret legem, nùnc verò despiceret: & aliquandò conservaret præsentem vitam, aliquandò contemneret: & nùnc quidem etiam postularet pecunias, nùnc autèm oblatas etiam repudiaret: nàm & sacrificium obtulit, & purificationem ex more celebravit, & caput rasit: sed rursùs & anathematizavit ista facientes: & nùnc quidèm circumcidebat ipse, nùnc circumcisionem penitùs excludebat. Et erant facta equidèm ipsa diversa inter se, atque contraria, mens verò, atque sententia ex illâ fiebat valdè sibi coneinens, & concordans* (d). Si autèm in uno, & eodem homine interdum facta opposita præconio digna sunt; multò magis laudabilia sunt in diversis. Centurio Evangelii se indignum censuit, ut ejus domum Christus personalitèr introiret (e). E contrà verò Zachæus eum gaudens introduxit in domum suam (f). S. Bonifacius Moguntinus nonnisi unicam in die missam celebrabat: E contrà verò S. Leo Papa III. celebrabat pluries in die (g). Aliqui quotidiè communicant, alii è contrà magis raro ad Eucharistiam accedunt: omnes autèm benè faciunt, quià, ut inquit D. Augustinus, *& ille bonorando non audet quotidiè sumere, & ille bonorando non audet ullo die prætermittere* (h).

(c) *Joan.c.14. nu.2.*

(d) *S. Jo Chrys. homil 5 de laud. S.Paul. tom.5 f.604.*

(e) *Matthai c.8.n.8.*

(f) *Lucæ c.19 nu.6.*

(g) *Walafr.Strab.de reb.Eccl.c.21.*

(h) *S.August.ep.118 ad Januar. c. 2.*

20. Democritus philosophabatur omnia irridendo: Eraclitus è contra id faciebat omnia deplorando. S. Franciscus, ut ajunt, amabat loca defęcati aeris, ut ubi Conventus suę Religionis erigeret. E contrà verò S. Bernardus eligebat loca potius aeris fęculenti, sive parum salubris. S. Joannes Chrysostomus se-

prom-

promptum exhibuit rationem reddere administrationis bonorum Ecclesię, declamans: *sumus etiam parati vobis reddere rationem. Sumptus non sunt minores proventibus, sed aliquandò majores* (a). E contrà verò S. Cyrillus Alexandrinus, nedùm ad hoc se promptum non obtulit, sed imò alienissimo ab eâ rè fuit animo, censens illam in totius ordinis Episcopalis injuriam redundare, quem Deo, non hominibus rationem præfatę administrationis reddere debere unicè cogitabat, dicens: *malè habet, magnâque tritiâ afficit sanctissimos Episcopos &c. quod sumptuum, qui illis eveniunt, dispensationis ratio ab eis exigatur, sive ex ecclesiasticis reditibus, sive ex fructu aliundè percepto. Unusquisque enim nostrum dabit suorum malorum rationem omnium Judici* (b). Ità homines abundant in suo sensu, faciendo, vel vitando, ut magis eis libet, opera opposita, quorum nec actio, neque omissio cadit sub præcepto. Ad rem nostram autèm redeundo dicimus, quod etsi Bellarminus recusaverit retinere Archiepiscopatum Capuæ, non ibi residendo, ut servitio Sedis Apostolicę incumberet; alii tamèn pii, docti, & insignes viri non dubitarunt facere oppositum. S. Leo Papa IX. adepto Pontificatu, & Romę commorans, adhùc Ecclesiam Tullensem retinuit (c). Idipsum fecerunt alii optimi Pontifices, quorum exemplum sectatus est felicis recordationis Innocentius XII. Neapolitanus, qui suæ patriæ Archiepiscopatum, cui antecedentèr præerat, per aliquod tempus cum Summo Pontificatu retinuit: ne plura alia exempla congeramus Episcoporum, Cardinalium, Abbatum &c. non mediocris probitatis, & animi integritatis, qui vel Romę, vel alibi, Legationibus, Nunciaturis, & muneribus publicis, in servitio Sedis Apostolicæ incumbentes, beneficia etiam curata, & residentialia, sine ullius peccati scrupulo tenuerunt. Nunquid omnes isti apud inferos igne torrentur ęterno, quià Bellarminus, contrariam sequendo semitam, Archiepiscopatum Capuanum dimisit? Profectò non: nec quisquam hoc effutire audebit, qui dementiâ non laboret.

(a) S. Joan. Chrysost. hom. 21. in ep. ad Corinth.

(b) S. Cyrill. Alex. Epist. canon. tom. 5. p. 2 fol. 213.

(c) Card. Baron. an. 1049 n. 6 Ciacon. Platin. Forest. & alii in S. Leon IX.

21. Benè quidem fecit Cardinalis Bellarminus dimittendo Archiepiscopatum Capuanum, ut Romæ negotiis Sedis Apostolicæ incumberet: sed benè quoque fecerunt plurimi alii, qui officia Romanę Curię exercentes, vel alibi Summi Pontificis, & Sedis Apostolicæ obsequiis incumbentes, sua beneficia, etiam Episcopalia, tenuerunt: & ità agendo, ille perfectioni operam dedit, isti usi sunt jure suo, utrique autem benè fecerunt, quià utrique virtutis opera, sub diversis prospectibus exercuerunt: eo modo, quo etiam benè fecit S. Cœlestinus V. Pontificatum dimittendo, & benè fecit S. Pius V. Pontificatum ipsum tenendo. Igitùr *is, qui manducat, non manducantem, non spernat, & qui non manducat, manducantem non judicet* (d), nec Bellarmini exemplum dimittentis Ecclesiam, arguat eos, qui Ecclesias retinent; nec eas retinentes, exemplum Bellarmini, Ecclesiam dimittentis, impugnent: parùm attento, quod hi contrariâ inter se viâ processerint, quippè ut egregiè notat Facundus Hermianensis, *pro eâdem religione, quâ rectè colitur Deus, non solùm dissentire à se invicem, verùm etiàm laudabilitèr pugnare adversum se religiosi, ac rectissimi possunt* (e). Ultrà quod exemplum Bellarmini nihil facit ad rem, quià ipse dimisit beneficium residentiale, quæstio autèm nostra est de beneficiis merè simplicibus: ab his autèm ad residentialia ingens distantia est, & præsertìm ratione residentię, quę in merè simplicibus sub pręcepto non cadit.

(d) Rom. 14. 3.

(e) Facund. Herman. l. 7. c. 5.

22. Paritèr ad exemplum Cardinalis Anastasii, depositi à Leone Papâ III. sive IV. præsto est responsum ex Anastasio Bibliothecario, dicente: *In hâc deniquè post cætera Synodo Anastasius Presbyter Cardinalis tituli B. Marcelli, ab omnibus canonicè est depositus, eo quod parochiam suam per annos quinque contrà Canonum instituta deseruit, & in alienis usque hodiè moratur. Qui neque ad duo pro eo congregata Concilia venire volens, neque per Apostolicas epistolas, neque per tres vocatus Episcopos, Nicolaum videlicèt, Petronacium, & Joannem: ideò meritò uno consensu, secundum quod de talibus sacris continetur Canonibus,*

eum

eum Sancta Synodus deposuit, & Sacerdotali honore privavit (*a*). Româ discesserat Anastasius, ut Imperatorem adiret, alliceretque manus imponere in futurâ Summi Pontificis electione, atque ipsum Anastasium in Pontificem destinare (*b*). Quâ rè compertâ Leo Papa illum revocavit ad Urbem, & recusantem parere depositione mulctavit, Concilio 67. Episcoporum in idipsum consentiente (*c*): cujus rei series, Juris corpori inserta est (*d*). Ipsomet nihilominùs Cardinali Anastasio fovente propriam ambitionem, & Antipapatum adversus Benedictum III. sibi usurpante (*e*), à quo fuit ingenti dedecore expulsus (*f*).

23. Laborat ergò in æquivocis argumentum, si supponit, quod Anastasius Sedi Apostolicæ deserviret, quippè desertâ Ecclesiâ suâ titulari, & parochiali, jàm per quinquennium Aquilejæ, uti profugus latitabat (*g*), & sic neque in suo titulo, neque in Romanâ Curiâ, neque alibi manebat in servitio Summi Pontificis occupatus. Borrò *Tituli* Cardinalium, quos ab initio fuisse domos Divino cultui consecratas aliqui censent (*h*): Alii, fuisse primarias Romæ Ecclesias (*i*): Alii, Ecclesias baptismales, ubi sacramenta ministrabantur (*l*); Olim possessores eorum ad personalem residentiam coarctabant (*m*). Cumque officium Cardinalium sit assistere Papæ (*n*); hinc est, quod tenentur, vel saltèm tùnc tenebantur in Curiâ residere (*o*), nec ab illâ discedere illis unquàm fuit licitum sine Summi Pontificis permissione (*p*). Cardinalis ergò Anastasius, qui & Titulum Divi Marcelli deseruerat, & Româ inconsulto Papa discesserat: & nec pluries monitus, ac citatus regendi voluerat, certè Sedi Apostolicæ non deserviebat: & si non ei deserviebat, jàm illius eventus nihil facit ad propositum nostrum.

24. Respondetur *quartò* ad Argumentum ex eâ parte, quâ innititur Constitutioni Bonifacii Papæ VIII. (*q*), negando alia duo supposita. Primum est, quod in ea sit sermo de Beneficiariis, Sedi Apostolicæ deservientibus: cum rè verâ de hâc rè ibi nullatenùs agatur, sed de illis, qui Romæ, non pro servitio Sedis Apostolicæ, sive Summi Pontificis, sed pro solo eorum proprio, & privato commodo permanent, ut etiam apertè insinuat glossa eidem textui aptata (*r*). Secundum suppositum est, quod ibi agatur de beneficiis etiam simplicibus: nullum enim ibi verbum est, quod beneficia simplicia comprehendat, sed solùm fit sermo de beneficiis choralibus, & residentialibus, ex quibus Beneficiarii ultrà reditus præbendæ, distributiones etiam quotidianas valeant adipisci, quas certum est nonnisi pro beneficiis Choralibus solitas esse concedi. Ista verò beneficia, uti Archidiaconatus, Præposituræ, Canonicatus, Mansionariæ, & similia Chori servitium deposcentia, tametsi in aliquo sensu dicantur, omnia, vel aliqua eorum, beneficia simplicia, prout contradistinguuntur à Curatis, tamen rè verâ sunt duplicia, quià Chori servitium, & personalem residentiam exposcunt. Vel si dici velint simplicia, non sunt merè simplicia, qualia sunt ea, de quibus agimus.

25. Præterea argumentum retorquetur adversus Contradictores. Nàm Pontifex in dictâ Constitutione revocat licentias non residendi, concessas personis tantùm, non verò collatas Dignitatibus, vel Ecclesiis: ait enim: *Nos nolentes emendare præterita, & quantum possumus adversus futura cavere, omnes hujusmodi, & similes indulgentias, personis, non Ecclesiis, vel Dignitatibus datas, penitùs revocamus* (*s*), ergo supponit aliqua dari Beneficia, seu Ecclesias, aut Dignitates, quibus insita sit, vel collata exemptio ab onere residendi: hæc autèm beneficia, hæ Dignitates, hæ Ecclesiæ vocantur, & sunt beneficia merè simplicia, quæ tàm à commorantibus in Romanâ Curiâ, quàm alibi permanentibus, de jure, & de consuetudine, absque ullo peccati scrupulo retineri possunt, & sine debito personalis residentiæ possideri.

(a) *Anastas. Biblioth. 1 Leon. IV.*

(b) *Binius in not. ad Concil. Rom. ann. 853. tom 6.*

(c) *Conc. Rom. an. 853.*

(d) *Cap. ex gestis 2. de Cler. non resid.*

(e) *Card Baron. an. 853. 13. & an. 855. 38.*

(f) *Idem ann. 855. 41. & 46.*

(g) *Ciac. in Leon. IV.*

(h) *Baron. an. 112. n. 4. 5. 6 &c.*

(i) *Anton. Forest. to. 3 f. 31. § 50.*

(l) *Magri Vocab. Eccles. V. Titulus.*

(m) *Barbos. in c. 2. n 1. de Cler. non resid.*

(n) *Flamin. de resign. benef. l. 2. q. 1. n. 34. & l. 7. q. 12. n. 14.*

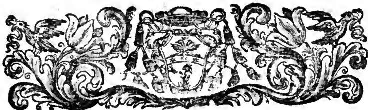
(o) *Borel. sum. decis. tit. 10. n. 8.*

(p) *Gonzal ad reg. 8 Canc. Glos 24. nu 124. Barbos. loc. cit. n. 2.*

(q) *Capit. quid per ambitiosam 15. de rescr. in 6.*

(r) *Glos ibi Ver. Romana Curia.*

(s) *D. c. quid per ambitiosam de rescr. in 6.*

RESPONSIO
ALIIS OBJECTIONIBUS
IMPUGNANTIBUS EX DIVERSIS MOTIVIS MEMORATAM

IMMUNITATEM BENEFICIORUM
MERÈ SIMPLICIUM

AB ONERE RESIDENTIÆ.

CAPUT XXXV.

In quo discutitur vis QUINTODECIMÆ OBJECTIONIS, *ad id prospicientis, ut evertat velut inanem, & illicitam, Consuetudinem, cujus vigore Beneficiarii merè simplices eximuntur ab onere personalis Residentiæ.*

SUMMARIUM.

1 Decimaquinta Objectio *de consuetudine, quod non salvet Beneficiarios simplices à debito residentiæ: nec ista sit consuetudo, sed abusus jura lædens.*

2 *Malo consuetudo eliminanda est, velut corruptela, contrà quam clamant Patres, & Pontifices, ut eradicetur.*

3 *Ecclesia quod restiterit huic consuetudini, nec Beneficiarii simplices ex Claudio de là Place sint per eam tuti.*

4 *Objectio hæc continet sex supposita. Beneficiarii simplices non residendo, non lædunt jus naturale, neque divinum.*

5 *Idipsum non est contrà jus canonicum, sed potiùs est contrà illud velle ad residentiam Beneficiarios merè simplices arctare.*

6 Opinf-

6 *Omissio residentię in eis non est punctum disciplinæ immobile. Immobilia puncta sunt ea, quorum subtractione deformaretur Ecclesia.*

7 *Alia minoris momenti puncta disciplinæ, quorum aliqua indicantur, mutabilia sunt, & recta ratio flagitavit illa mutari.*

8 *Olim pluriès in die celebrabatur à Sacerdote: nùnc semel tantùm. Olim ter id fiebat etiam in festo S. Jo: Baptistæ: nùnc fit in solo Natali Domini.*

9 *Quod Beneficiarii simplices non resideant, ad punctum disciplinæ invariabilis non spectat, sed potius opportunum est ad aliquos bonos effectus.*

10 *Nimiam perturbationem pareret in Ecclesiâ velle Beneficiarios simplices ad residentiam arctare, usque nùnc ab hoc onere immunes.*

11 *Patres, Doctores, & Pontifices allegati in Objectione, non loquuntur de beneficiis merè simplicibus, adeòque nihil officiunt.*

12 *Consuetudo quod Beneficiarii merè simplices non resideant, est legitimus mos, nec ulla fortè datur consuetudo meliùs fundata.*

13 *Consuetudine olim totus orbis terrarum tenebatur. Nèc fragminibus vagis doctrinarum impetendæ sunt laudabiles consuetudines.*

14 *Oportet à Contradictoribus allegari Canones, Patres, & Concilia individuè improbantia consuetudinem non residendi in beneficiis merè simplicibus.*

15 *In Concilium Ephesinum jussit servari consuetudinem habendi plura beneficia residentialia: multò magis ergò proficit consuetudo merè simplicibus.*

16 *Mutatâ rerum causâ, rectè mutantur quæ alitèr olim fiebant: & plures ecclesiasticas res mutationem habuisse certum est.*

17 *Nullus canon expressè præcipit residentiam in beneficiis merè simplicibus: & an verum sit, quod de jure hæc quoque ad illam obligentur.*

18 *Canones dicentes Beneficiarios teneri ad residentiam intelligendi sunt de generibus singulorum, non de singulis generum.*

19 *Canon, qui pro residentiâ beneficiorum merè simplicium adducitur, non de illis loquitur, sed de choralibus, & residentialibus.*

20 *De generali consuetudine beneficia merè simplicia excludunt residentiam. In beneficiis consuetudo multum prævalet.*

21 *Idipsum ostenditur aliis motivis. Consuetudo quod Beneficiarii merè simplices non resideant, est à Sacris Canonibus approbata.*

22 *Sicque jàm facta est de jure, tametsi fuisset olim contrà jus. Sicut & juspatronatus est de jure, quod anteà erat contrà jus.*

23 *Consuetudo non residendi in beneficiis merè simplicibus jàm est lex, cui Canones, & Ecclesiæ totius praxis favet.*

24 *Si erant jura residentiam poscentia; jàm per consuetudinem sunt abrogata. Si non erant; jàm hæc ipsa consuetudo lex est.*

25 *Consuetudo quot actibus contrariis vulneretur. Concilia præfatam consuetudinem Beneficiariorum merè simplicium non impugnant.*

26 *Ecclesia nedùm tolerat negativè, sed etiam positivè approbat immunitatem Beneficiariorum merè simplicium ab onere residentiæ.*

27 *Differunt non ulcisci opus prohibitum, & ratum habere opus de suâ naturâ bonum. Hoc secundum contingit in dictâ immunitate.*

28 *Plures consuetudines per Ecclesiam sublatæ sunt, quæ erant corruptelę. Talis autem non est illa, de quâ hìc sermo est.*

1. BIICIUNT *quintodecimo* Contradictores hoc modo: Potiſſima ratio fovens immunitatem Beneficiariorum merè ſimplicium à debito reſidendi, eſt conſuetudo jam inolita de reſidentiâ apud beneficia hujuſce generis non facienda: ſed hæc ratio nihil probat, quià conſuetudo iſta non eſt vera conſuetudo, ſed abuſus, & corruptela: *non eſt libertas ex fundatione, aut conſtitutione, ſed magis ex longâ conſuetudine, & Clericorum malitiâ uſurpata* (*a*). Eſt abuſio, quæ jus divinum, & naturale lædit, contrà quod nulla conſuetudo ſuffragari poteſt, aut præſcribere (*b*): Eſt corruptela irrationabilis, inimica Sacris Canonibus, & uti talis reprobanda, eo modo quo plures aliæ conſuetudines ſacris legibus adverſæ, fuerunt ab Eccleſiâ ſublatæ: Eſt abuſio tandèm, quæ nunquàm potuit, neque poterit in juſtæ conſuetudiuis rationem tranſire, quoniàm ea, quæ ſpectant ad mores, ſunt immutabilia, & nullius conſuetudinis varietati ſubjecta: Ea etenim quæ Eccleſia ſciens, & prudens conſtituit, nullâ deſuetudine, nullâ poſſunt etiam prolixi temporis longinquitate aboleri (*c*), quippè manente eâdem ratione, propter quam lex primò utilis erat, non conſuetudo legem, ſed lex conſuetudinem vincit (*d*).

(a) *Vuillelm. Pariſienſ. de collat. beneſ. cap 6.*

(b) *Tertul. de Virgin. veland. c. 2.*

(c) *Cap. 8 de Simonia.*

(d) *S. Thom. 1. 2. qu. 97. art. 3 Natal. Alex. Theol. tom. lib. 3. art. reg. 12.*

2. Adverſus hanc corruptelam Cardinalis Bellarminus apud Clementem Papam VIII. ut ab Eccleſiâ eliminaretur, inſtetit. Uti corruptela ergò, & abuſio habet contrà ſè voces Oſii Cordubenſis, in Concilio Sardicenſi exclamantis, non tàm mala conſuetudo, quàm pernicioſiſſima rerum corruptela &c. ex ipſis fundamentis penitùs extirpanda eſt (*e*). Habet contrà ſè murmur S. Cypriani docentis: *Conſuetudo impedire non debet, quominùs veritas prævaleat, & vincat: nàm conſuetudo ſine veritate vetuſtas erroris eſt* (*f*). Habet S. Auguſtinum, altis clamoribus perſtrepentem, *veritate manifeſtatâ cedat conſuetudo veritati* (*g*). Habet tandèm Alexandri III. Clementis IV. Tertulliani, Gerſonii, aliorumque Pontificum, Patrum, & Scriptorum fremitus, uno ore pravas conſuetudines reprobantium.

(e) *Concil. Sardicenſ. cap 1.*

(f) *S. Cyprian. epiſtola 74.*

(g) *S. Auguſt. l. 4. de bapt. c. 3.*

3. Quibus accedit, quod mos iſte non reſidendi in beneficiis nunquàm in juſtæ conſuetudinis rationem abivit; quippè ad tollendam conſuetudinem ſufficit quilibet actus contrarius. Contrà morem hunc autem toties fuit oppoſitum, quotiès in Conciliis fuit de beneficiorum reſidentiâ tractatum. Nihil relevante quod Eccleſia connivendo permiſerit exemptionem præfatam, quià *multa per patientiam tolerantur, quæ ſi deducta fuerint in judicium, exigente juſtitiâ, non debent tolerari* (*h*). Hinc Claudius de là Place ſeriò declamat conſuetudine non eſſe tutos Beneficiarios merè ſimplices à debito reſidendi, ait etenim intèr cætera: *Denique tàm ſimplices iſti, quàm duplices Beneficiarii, ex hâc parte gravitèr peccant non reſidendo, quià faciunt utrique contrà præceptum juris naturalis in materiâ gravi: propterea comprobatum habemus generalem iſtam propoſitionem omnia beneficia, ne quidèm ſimplicibus exceptis, ſub gravi ex naturâ ſuâ peccato, obligare ad reſidentiam, perſonalemque miniſterii ſui functionem: ex eo quod beneficium axiomate juris, luminiſque naturalis evidentiſſimo, detur proptèr officium.*

(h) *Cap. cum jàm dudùm 18. de preb.*

4. Reſpondetur *primò* ad hoc argumentum, vaſtæ quidèm apparentiæ, ſed tenuiſſimæ ſubſtantiæ; potiùſque dicendum argumenti larvam, quàm argumentum; reſpondetur, inquam, negando ſex ſuppoſita in eo perperàm complicata. *Primum* eſt, quod non reſidere apud Eccleſias, ubi erecta ſunt beneficia merè ſimplicia, jus divinum, atque naturale offendat: nàm ex hùcuſque propoſitis in toto decurſu iſtius Tomi, tàm in probationibus, quàm in reſponſionibus ad argumenta, evidentèr oſtendimus nec divinum, nec naturale jura violari per non reſidentiam præfatam. Et quidèm tribus Capitulis oſtendimus Beneficiarios merè ſimplices ad reſidentiam non teneri de jure naturali (*i*). Aliis tribus Capitulis

(i) *Vid. ſupr. in hoc tom. cap 24. 25. & 26.*

lis idipsum ostendimus ut de jure divino (*a*). Et integro Capitulo conferto ex analogiâ Beneficiariorum novi testamenti ad Sacerdotes, & Levitas antiqui fæderis (*b*), ostendimus, Clericos beneficia merè simplicia possidentes omninò exemptos esse à debito residentiæ. Et sic illos non residere, nedùm non est contra jus divinum, sed imò potiùs aliquo modo est juxtà illud.

(a) *Vid supr. cap. 21. 22. & 23.*

(b) *Vid. hic supr. cap. 9. per totum.*

5. *Secundum suppositum* est, quod ipsum ut suprà non residere, sit Sacris Canonibus inimicum: seu, quod in idem recidit, Clericos non residentes apud sua beneficia merè simplicia, Sacrorum Canonum jus transgredi, prævaricari, prosternere; hoc etenim gratis asseritur, estque probandum, non supponendum. Nedùm autem Contradictores non id probarunt, nec unquàm probabunt, quamvis verba Canonum per vim trahere, & ad suum intentum torquere connixi sint; sed imò potiùs nos tribus integris Capitulis (prætèr adducta in responsionibus ad Objectiones) fortissimè probavimus, quod vi Canonum in Conciliis Generalibus, Nationalibus, & Provincialibus, & in corpore Juris contentis, Beneficiarii residentiales à residentiæ personalis debito sunt immunes (*c*). Adeòque quod ipsi non resideant, nedùm Canones non lędit, sed imò prorsùs canones lædit velle illos ad residentiam coarctare, quando jura onus hoc ab illis abscindunt.

(c) *Vid. hic supr. cap. 16. 17. 18.*

6. *Tertium suppositum* est, quod debere residere in beneficiis etiam merè simplicibus, sit punctum disciplinæ immobile, & invariabile. Nàm hoc tàm gratis fingitur, quàm sine ullâ hæsitatione affirmatur: & supponitur quidèm ex adverso, sed non probatur. *Præceptorum*, inquiebat B. Petrus Cluniacensis, *quædam pro ratione causarum, & temporum mutantur, quædam se mutari nullâ ratione permittunt* (*d*). Immutabilia sunt primo loco divina mandata, de quibus D. Bernardus: *quod est non ab homine traditum, sed divinitùs promulgatum, nisi à Deo qui tradidit mutari omninò non patitur, ut exempli causâ, non occides, non mæchaberis &c.* (*e*). Immutabilia quoque, sive immobilia sunt aliqua puncta disciplinę, quorum generali subtractione decoloraretur formositas Ecclesiæ: Vel omnes illius ordines scandalum paterentur: Vel status universalis Ecclesiæ mutaretur, confunderetur, perturbaretur. Hęcque talitèr sunt immobilia, ut secundum Doctores nec etiam Pontifex ea valeat totalitèr abrogare, nec in eis generalitèr dispensare (*f*): Sic esset tollere prorsùs, in perpetuum, & quoàd omnes Jejunium quadragesimale: Vino consecrando nè misceatur aqua interdicere: Abstinentiam à carnibus quibusdam anni diebus omnimode prohibere: Cunctos Clericos Canonis privilegio privare: Viros omnes ecclesiasticos generali lege potestati laicali submittere, & alia majoris momenti, per quæ nimium Ecclesia deformaretur, scandalizaretur, & turbaretur.

(d) *Petr. Cluniac. epist. 28. §. Hoc.*

(e) *S. Bernard. de præcept. & dispensat. cap. 2. tom. 2.*

(f) *S. Bernard. loco citato.*

7. Alia verò, spectantia quidèm ad ecclesiasticam disciplinam, sed non tanti momenti; mobilia sunt, variabilia, & juxtà locorum occasionum, ac temporum contingentias, diversitati subjectas. Quæ quià, ut ipsemet D. Bernardus ait, *inventa, atque instituta fuerunt, non quià alitèr non liceret, sed quod magis ità expediret, nec planè ad aliud, quàm ad lucrum, vel custodiam charitatis &c. nonnè justissimum esse liquet, ut quæ pro charitate inventa fuerunt, pro charitate quoquè, ubi expedire videbitur, vel omittantur, vel intermittantur, vel in aliud fortè commodiùs demutentur* (*g*). Ità cernimus in desuetudinem abiisse, aut elanguisse, vel alitèr abrogatas fuisse, abstinentiam à sanguine, & suffocato: quotidianam laicorum Communionem in missâ post peractam consecrationem: Agapes sivè prandia, quæ in Ecclesiis fiebant: mutuum osculum, quo se fideles, post preces finitas vicissim complectebantur: Pænitentiæ publicæ frequentem usum, & similia (*h*). De his benè dici potest cum D. Augustino: *mutata temporis causâ, quod rectè antè factum fuerat ità mutari vera ratio flagitavit, ut eum ipsi dicant rectè non fieri si mutentur; contrà veritas clamet rectè non fieri, nisi mutcatur* (*i*).

(g) *DD. ap. Barbos. Jur. Eccl. univ l. 1. c. 2. à n. 190 ad 194.*

(h) *S. August. in epistola ad Marcellin.*

(i) *Vid. Petr. Annati appar. ad posit. Theol. l. 3. ar. 6. §. Nàm*

8. Quid

8. Quid plura? Ipſum venerabile Altaris Sacrificium, no nihil ſanctiùs, nihil auguſtiùs, olim plurièsin die à Sacerdotibus poterat lebrari, adeò ut aliquos bis (*a*), alios plurièss, & Sanctum Leonem Papar III. ſeptiès, octiès, & ultrà in die celebraſſe apud Hiſtoricos inveniatur (*b*). Et tamen jam à ſeptingentis annis non licet unâ, & ipsâ die plus quàm ſemèl celebrare, ex quo Urbanus Papa II. generali lege decrevit: *Sufficit Sacerdoti unam miſſam in die unâ celebrare, quià Chriſtus ſemèl paſſus eſt, & totum mundum redemit. Non modica res eſt unam miſſam facere, & valdè felix eſt qui unam dignè celebrare poteſt* (*c*). Cur autem hoc? quià unam vel plures die miſſas celebrare punctum eſt diſciplinæ, ſed punctum, quod qualitercumque obſervetur, non alterat integritatem fidei, non decolorat venuſtatem Eccleſiæ; non pietatem fidelium diruit, non ſcandalum cauſat, non perturbationem in Eccleſiâ producit, ideòque mobile, variabile, alterabile fuit, ro temporum, locorum, & perſonarum circumſtantiis. Hinc noſtrâ ætate tres miſſæ in die Natalis Domini celebrantur ex precepto Papæ Teleſphori (*d*), totidemque olim in feſto S. Joannis Baptiſtæ celebrabantur (*e*), ſed ſubſiſtente nùnc Natalis obſervantiâ; alia feſti Sancti Præcurſoris jam receſſit ab aulâ. S. Leo III. ut innuimus, novemuſque vicibus in die celebrabat: è oppoſito S. Bonifacius non niſi ſemèl in die miſſam facere audebat; *ambo* inquit Vvalafridus Strabo, *tàm ſcientiâ, quàm gradu præcipui. Itàquè unuſquiſque in ſuo ſenſu abundet, dum fides concordet* (*f*).

(a) Domin. Magr. Vetab. Eccl. V. Miſſa.
(b) Vvalafrid. Strab. de rebus Eccl. cap. 21. Baron. ann. 816. n. 54.
(c) Cap. ſufficit 53. de Conſecr. diſt. 1.
(d) Vvalafrid. Strabo de reb. Eccleſ. c. 21.
(e) Magri loc. cit.
(f) Vvalafrid. loco citato.

9. Idem dicendum eſt de ſimilibus aliis punctis, & præſertìm de illo reſidentiæ, quæ ſivè fiat, ſivè non fiat, in hoc, vel illo beneficio, & præſertìm in beneficiis merè ſimplicibus, ad eccleſiaſticam quidèm diſciplinam pertinet, verum non eſt punctum diſciplinæ immobile, & invariabile, ſed potiùs mobile, & variabile, quià ſivè reſideant Beneficiarii ſimplices ſivè non reſideant; nihil deperit Eccleſiæ decoris, nullum ſcandalum in Eccleſiâ gignitur, nulla inter fedeles perturbatio cauſatur, ſed potiùs cuſtoditur decor ille, qui refunditur in Eccleſiam, quod ſit *circumdata varietate*, dùm alii ex ejus miniſtris in eo loco, alii in alio Deo famulantes ſtipendia ſuæ ſervitutis accipiunt: alii perſonaliter reſident, & officia propria ex ſe ipſis complent, non aliorſum ad aliud officium exercendum addicti: alii non per ſe, ſed per alios beneficiis inſerviunt, ut alibi utiliùs Eccleſiæ famulentur, ſtudiis literarum, miniſteriis eccleſiaſticis, vel Sedis Apoſtolicæ, aut Reipublicæ Chriſtianæ pro illorum habilitate congruis utilitatibus applicati. Tàm ad venuſtatem quoque, quàm ad æquitatem Eccleſiæ pertinet, quod viri nobiles, & egregii, vel doctrinâ, vel inſigni ſanguinis claritate non cogantur in locis ruralibus & ſolitariis, tamquàm exules, & eremitæ, habitare, ubi beneficia merè ſimplicia poſſident, ut ſtudio ſcientiarum, & artium liberalium poſtpoſito, in ſolitudinibus errent, otientur, vel rebus ruralibus applicentur, cum ſolis ruſticis converſantes.

10. Propter quæ, & quoniàm uſquè ad præſens tempus in totâ Eccleſiâ, in cunctis Chriſtianitatis Regionibus, omiſſa eſt reſidentia à Beneficiariis merè ſimplicibus, etiam Doctrinâ, & Sanctitate præclaris, & ità in dies frequentatur ab infinitis Clericis, morum probitate, & Sacræ Scripturæ, Theologiæ, atque Canonum peritiâ excellentibus, piis tandèm, & doctis; velle nùnc omnes Beneficiarios hujuſce ſpeciei ad reſidentiam perſonalem arctare, idem eſſet ac Eccleſiam perturbare, atque inquietare: hicque prævalet ſenſus ille celebris D. Auguſtini, quod *ipſa mutatio conſuetudinis etiàm quæ utilitate adjuvat, tamèn novitate perturbat, quapropter quæ utilis non eſt, perturbatione infructuoſâ conſequentèr noxia eſt* (*g*). Oporteret quoque perturbare, ac inquietare Beneficiarios ſimplices omnes, qui ſunt, & qui hucuſque fuerunt, peccati, & reſpective damnationis æternæ damnare; Cunctos demùm Papas, Epiſcopos, Reges, & Laicos, quà conferentes beneficia ſimplicia, quà Clericos ad ea nominan-

(g) S. Auguſtin. epiſt. ad Januar.

minantes, nec ad residentiam urgentes, gravis peccati proprii, vel cooperationis ad peccatum Beneficiariorum, arguere, & sic totum mundum ad pœnas erebi condemnare, quod non est sapere, sed delirare, & parùm providè segerere. Cæterùm quoàd legum, & rerum ecclesiasticarum mutabilitatem requirat Lector, quæ alibi in hoc opere sumus susiùs elocuti (*a*).

(a) *Vide supr. Tom. 2. cap. 19. n. 3. 4. c. 21. per tot. & Tom. 3. c. 6. n. 8.*

11. *Quartum suppositum* est, quod S. Augustinus, S. Cyprianus, S. Thomas, Osius Cordubensis, Vvillelmus Parisiensis, Tertullianus, Gersonius, Bellarminus, Alexander III., Clemens IV., & alii Pontifices, Patres, & Scriptores quà circà hoc in oppositum allegantur, sermonem habeant de Beneficiis, & Beneficiariis merè simplicibus: quandoquidèm nec unus illorum de tali rè sermonem habet, sed vel loquuntur de Beneficiis, & Beneficiariis curatis, atque residentialibus; de quibus nobis nulla est disputatio: Vel sermocinantur de dogmatibus fidei, aut de rebus ad traditionem Divinam, vel Apostolicam pertinentibus, cum quibus præsens controversia nihil habet commune: Vel demùm agunt de aliis causis, & negotiis, ad rem nostram non facientibus, & quæ toto cælo distant ab articulo, quem discutimus: adeòque cum unumquodque illorum sit adiaphorum, sit parergon respectu negotii nostri, nihil ad nos refert, quidquid ipsi scripserint, vel protulerint: à diversis enim ad diversa non valet argumentum, & consequentia non tenet.

12. Respondetur *secundò*, negando causalem minoris, in argumento propositæ, nempe quod consuetudo non residendi in beneficiis merè simplicibus, non sit legitima consuetudo, sed corruptela, & abusus, cui adaptari debeant, & possint doctrinæ in oppositum allegatæ pro pravis consuetudinibus evertendis; ideòque ista quoque consuetudo sit ab Ecclesiæ limitibus obleganda: falsum est hoc enim, ac merè commentitium, & ideale. Non enim dici potest corruptela, nequè abusus, nequè quid pravum, ritus, observantia, sive mos, qui tot rationibus innititur Scripturalibus, Theologicis, Legalibus, Historicis, Politicis, ac ex Sanctorum Patrum, & Conciliorum auctoritate desumptis, quot suprà enumeravimus: Nec esse potest prava consuetudo illa, quam omnes Papæ frequentarunt, omnesque Episcopi, omnes Clerici, omnes Reges, omnes Laici, alii conferendo beneficia mere simplicia, alii respectivè ad ea nominando, alii eadem tandem suscipiendo: praxi quæ ab initio Ecclesiæ usquè ad nostra tempora invaluit, & nunc quoque indesinentèr viget, dùm cuncti Christiani sic vivunt, & sine scrupolo observant. Imò si vera loqui volumus, nulla fortè reperibilis est consuetudo tot justis titulis innixa, totque rationibus constipata, quot habet pro se consuetudo, de quâ tractamus.

13. Nèc valet inutilitèr aggregare fragmenta doctrinæ, & segmina auctoritarum, ex Patribus, Conciliis, Summorumque Pontificum Constitutionibus carptitata, generalitèr contrà pravàs consuetudines declamantia, quasi & nos non possemus centum alia frustula, incontrarium resonantia, congerere, ac Patrum, Conciliorum, & Pontificum doctrinam proferre, bonas consuetudines collaudantium. Quis negat etenim pravas consuetudines eliminandas esse, atque è medio tollendas? Sed quis negabit etiam, si sanè mentis est, quod bonæ consuetudines custodiendę sint, & pro viribus observandę? Olim *consuetudinis robore tenebatur orbis terrarum, & hæc sola opponebatur inducere volentibus novitatem* (*b*). Bonę consuetudines ergò servandę sunt, *& sicut prævaricatores legum divinarum; ità contemptores consuetudinum ecclesiasticarum coercendi sunt* (*c*), quidquid alicubi clament Pontifices, Patres, & Canones contrà pravas consuetudines. Alioquin si vis argumenti, & modus arguendi, quo hic utuntur Contradictores, prævalere deberet; cum viris doctis, & peritis, notum sit Patres, Pontifices, & Concilia, atque Scriptores, multa pro bona, multa contrà malam consuetudinem dictitasse, posset unusquisque pro suo libito periodos codicum auctoritates Doctorum, ac fragmina librorum, vagè, ac gene-

(b) *S. August. lib. 3. de baptism. c. 9.*
(c) *S. August. epist. ad Casulanum.*

generalitèr loquentia consuere, sicque omnes humanas consuetudines, tàm quę civilem, quàm quę politiam ecclesiasticam concernunt, arbitratu suo & approbare, & improbare; & impugnare, & laudare; & adstruere, & dissolvere. Sed *quis ità desipiat, ut hoc sapiat* (*a*).

(a) *S. August. de doctr. Christian. lib. 4. c. 2. num. 3.*

14. Oportet ergò, quod Contradictores non fragmenta doctrinę in abstracto, vagè, ac generalitèr eloquentis, producant, sed doctrinam solidam, & auctoritates in concreto, de negotio nostro tractantes, atque impugnates non malas consuetudines utcumque, sed hanc pręcisam consuetudinem non residendi in beneficiis merè simplicibus, quod tamen nunquàm facient, quià nunquàm invenient Patres, Pontifices, Concilia, & Scriptores ecclesiasticos, qui animum illuc intenderint, ut hanc individuè consuetudinem improbarent. Ubi nos ex opposito (prætermissis infinitis aliis recentioribus probationibus) ostendere possumus, quod in Concilio Ephesino consuetudo non residendi in beneficiis, nedùm merè simplicibus, sed etiam residentialibus, & curatis pronunciata est pro legitimâ, justâ, rationabili, & fidelitèr observanda. Nàm cùm Euprepius, & Cyrillus Episcopi provincię Europeę Synodum interpellassent, ut liceret eis inposterùm, quemadmodùm usque tùnc fuerat observatum, binos, ternosque regere Episcopatus, tametsi consuetudo illa residentiam impediret, quippè pluralitas in beneficiis curatis necessariò immunitatem à debito residendi in alterutro includit (*b*); Synodus antiquum stylum, & consuetudinem observari omninò mandavit.

(b) *Fagnan. in cap. dudum n. 21. de elect.*

15. En ejus verba. *Sancta, & Universalis Synodus dixit: Honesta petitio est pientissimorum Episcoporum Euprepii, & Cyrilli &c. Undè & sanctis Canonibus, & externis legibus, quæ veterem consuetudinem jubent vim legis habere, nihil innovandum in Europæ Civitatibus, sed juxtà veterem consuetudinem gubernentur ab Episcopis, à quibus & olim* (*c*), sicque perrexerunt Episcopus Heracleæ juxtà priscam consuetudinem retinere beneficia Episcopalia Heracleæ, & Panionis; Episcopus Bizensis, Ecclesias Bizen, & Arcadiopolis; Episcopus Cælensis, Episcopatum Cælanum, & Callipolitanum, & alii alios, in quorum alterutro necessariò non residebant (*d*). Si ergò ex definitione Concilii præfati Generalis tertii, communi voto 200. Episcoporum, qui ei interfuerunt, sancitum est consuetudinem eo usque prævalere adversus residentiam Beneficiariorum, ut eam etiam à beneficiis Episcopalibus, & Curatis expungat; quis tàm insipiens erit ut arguendo à majori ad minus, à quo ritè ducitur argumentum (*e*), audeat pertinacitèr affirmare, illam non sufficere ad liberandos Beneficiarios merè simplices ab eodem debito residentiæ?

(c) *Conc. Ephes. I. Act. 3. in fin.*

(d) *Ibidem paulò ante.*

(e) *Jur. & DD. ap. Barbosam tract. Var. Loc. 67.*

16. Ad id, quod dicitur, consuetudinem in iis, quæ spectant ad mores, & quæ jam semel approbata sunt, nihil juris habere ad illa mutanda, respondeat D. Augustinus in epistolâ ad Marcellinum theoricè sic perorans: *non itàque verum est, quod dicitur: semel rectè factum nullatenùs esse mutandum. Mutatâ quippè temporis causâ, quod rectè antè factum fuerat, ità mutari vera ratio plerumque flagitat, ut eum ipsi dicant rectè non fieri si mutetur; contrà veritas clamet, rectè non fieri nisi mutetur, quià utrumque tùnc erit rectum, si erit prò temporum varietate diversum* (*f*). Et si theorica gloriosissimi hujusce Doctoris plenè non satisfacit voto Contradictorum, legant ipsi tres tomos Ludovici Thomassini (*g*), qui totus est in scrutandâ veteri, & novâ Ecclesiæ disciplinâ: invenientque non unam, sed centum, & mille res, ab initio Ecclesiæ usquè ad nostra tempora multiformitèr immutatas; & facta convincent quos ratio non captivat.

(f) *S. August. epist. 5. ad Marcellin.*

(g) *Ludov. Thomassin. vet. & nov. Eccl. discipl. p. 1, 2 & 3.*

17. Respondetur *tertiò*, denuò negando aliud suppositum, quod est *quintum* in ordine, fundatum in eo, quod consuetudo adversus canones, residentiam exigentes, nihil prævaleat. Negamus inquam suppositum, nempè quod dentur canones individuè, ac expressè decernentes, Beneficiarios merè simplices

ces ad residentiæ personalis debitum obligari. Nàm in illo libro canones continente, reperire facile erit ullum Canonem hoc expressè præcipientem. Et quamvis communitèr à Doctoribus asseratur, quod de Jure cuncta beneficia exigunt residentiam (*a*), scilicèt servitium personale: hoc enim importat obligatio residentiæ (*b*), & sic de Jure ipsam residentiam deposcant etiam beneficia simplicia (*c*). Tamen hoc rigorose loquendo non subsistit, ut alibi pluriès in præsenti Tomo pleno calamo patefecimus; verumque est hoc assertum non de beneficiis merè simplicibus, sed de aliis beneficiis choralibus, uti sunt Canonicatus, Mansionariæ, & similia, servitio chori addicta, quæ solent dici à Doctoribus beneficia simplicia, quatenus contradistinguuntur à beneficiis curatis, & dignitatibus ecclesiasticis, quæ vocantur beneficia simplicia. Et sic perperàm affirmatur, quod de Jure communi beneficia mere simplicia exigant residentiam.

(a) *Abbat. in c. extirpandæ n. 30. de præbend. Oldrad. Cõs. 140. Fagnan. in c. cũ omnes num 12. de Constit. l. 1.*

(b) *Fagnan. in c. ut Abbates num. 101. de ætat. & qual. l. 1.*

(c) *Fagnan. in c. super inordinata n. 5. de præbend. l. 3.*

18. Sanè tota ratio, proptèr quam DD. affirmant, quod de jure communi etiam beneficia merè simplicia residentiæ debito coarctentur, est quià in *cap. supèr inordinata 35. de præbendis*, decernitur, quod Beneficiati in unâ Ecclesiâ, non sunt idonei ad beneficia in aliâ Ecclesiâ consequenda, ob hanc rationem, quià in eadem non valent personalitèr deservire (*d*). In illo autem Canone Pontifex pro ly *Beneficiati* non intelligit singula generum, sed genera singulorum, ut loquuntur Philosophi: nempè intelligit, quod Clerici, qui sunt ex genere Beneficiatorum, nimirùm Episcopi, Abbates Monasteriales, Parochi, Canonici, Mansionarii, Archidiaconi, Præpositi, & alii Ministri curati, vel chorales, qui ingrediuntur genus Beneficiatorum, non sunt idonei ad beneficia similia in secundâ Ecclesiâ suscipienda, quià in eâ non valent personaliter deservire. Non vero intelligit singulos generis, quià sunt aliqui, genus Beneficiatorum intrantes, qui tametsi Beneficiati sint, non tamèn teneantur ex sè Ecclesiæ, in quâ beneficium obtinent, deservire, & hi sunt Beneficiarii merè simplices, quibus alia beneficia est licitum adipisci.

(d) *Prosper Fagnan. loc. citat.*

19. Prætèrquam quod ex ipsâ lecturâ contextus, & epistolæ Gregorii IX. ex quâ conflatus est Canon præfatus, patet, quod Papa respondet consultationi Episcopi Argentinensis, de beneficiis Choralibus loquentis. Nec res aliter esse debet etiam in sententiâ Contradictorum, qui comminiscentes, quod beneficia merè simplicia remotioribus Ecclesiæ temporibus non darentur à parte rei, & primo inceperint emergere circà sæculum Christi duodecimum (quod tamen suprà nos demonstravimus gratis asseri); Vix credibile est, quod tempore Gregorii Papæ IX. qui initio sæculi decimitertii electus est, jam adeò invaluissent in Ecclesiâ Argentinensi beneficia mere simplicia, ut bina eis uni, & eidem Clerico traderentur. Vel si tempore Gregorii IX. jam inceperant beneficia merè simplicia, & consequentèr etiam eorum exemptio ab onere residentiæ; incredibile penè videtur, quod Episcopus Argentinensis consultaverit Papam, an posset beneficium simplex Clerico jam beneficiato præbere: cùm jam ut supponitur invalesceret mos abscindens à beneficiis merè simplicibus debitum personalis residentiæ. Quarè oportet, quod in illo Canone sermo sit non de beneficiis merè simplicibus, sed de residentialibus, & sic nil probat, quod Beneficiarii merè simplices de jure communi residentiæ debito constringantur.

20. Sed quatenùs etiam verum esset vi hujus, vel alterius Canonis, quod de jure communi beneficia quoque merè simplicia exigerent residentiam; certum est, quod de generali Ecclesiæ consuetudine illam jam ampliùs non exposcunt (*e*). Perperàm autem contenditur consuetudinem nihil contrà Canones prævalere, cum ex decreto ejusdem Gregorii Papæ IX. Juris corpori inserto, habeamus, quod Consuetudo *rationabilis*, & *legitimè præscripta* juri positivo prævalet, ac præjudicat (*f*). Et individuè in materiâ beneficiorum dubium non est ex D. Thomâ, quod consuetudo valet jura humana abrogare (*g*). Profectò quid in

(e) *Seraph. dec. 639. nu. 5. Oldrad. cons. 140. Fagnan in c. cũ omnes num. 14. de Constit.*

(f) *Cap. ult. de Consuetud.*

(g) *S. Thomas quod. lib. 9. art. 15.*

in Concilio Ephesino, ut innuimus, permittere fecit Episcopis Europæis posse duas, & plures insimul Ecclesias retinere, nisi consuetudo (*a*)? Quid in Concilio Nicæno audaciam repressit Meletii Lycopolitani hàc illàc Sacerdotia diffundentis, nisi consuetudo? Quid in Concilio Antiocheno absolvit Cyprios Episcopos à subjectione Patriarchæ Antiocheni, nisi consuetudo? Quid allegatum fuit à Philippo Pulchro Gallorum Rege adversus Bonifacium Papam VIII. pro jure conferendi quemadmodùm faciebat ecclesiastica beneficia, tametsi esset laicus, nisi consuetudo? Quid propositum fuit ab Innocentio Papâ III. ad arctandos Canonicos Rotomagenses ad residentiam, nisi consuetudo (*b*)?

21. Itidèm consuetudo facit, quod fructus præbendarum, qui de jure ad solos præsentes pertinent de more etiam abscentibus debeantur (*c*). Consuetudo inculcata fuit ad Hincmaro Remensi apud Francorum Regem, ut in electione Antistitum servaretur (*d*). Consuetudo agit, quod certa ratio custodiatur in Cathedratico persolvendo, quod est pars proventuum ecclesiastici beneficii (*e*). Consuetudo demùm alia plura circà res beneficiales disponit, quas minutatim recurrere longum esset: Non ergò verum est, quod consuetudo nihil prævaleat adversus canones in materiâ, quæ prospicit ecclesiastica beneficia, cum ex relatis pateat evidentèr oppositum. Et adhùc magis individualitèr sermonem restringendo ad residentiam beneficiorum merè simplicium, nedùm consuetudo eandem residentiam perimens invalescit, nec est prava, neque abusiva, & Sacris Canonibus inimica? Sed potiùs est bona, laudabilis, legalis, & à Sacris Canonibus approbata: Audiatur Fagnanus: *Generalis consuetudo inolevit, ut beneficia simplicia personalem residentiam non requirant &c. Sed satis est eis deservire per substitutum, quæ quidèm consuetudo hodiè videtur approbata in cap. gratia de rescrip. in 6. & Clement. gratiæ eod. tit.* (*f*).

22. Et ità, si fuit unquàm antecedentèr de jure, quod Beneficiarii quoque merè simplices ad residentiæ debitum arctarentur; jam vi consuetudinis, per canones approbatæ, & per totum orbem universalitèr custoditę, factum est de jure, quod ad illam non amplius adstringantur. Eo modo, quo res se habet in Jurepatronatus, quod ab initio nullum erat de Jure. Et ità in Concilio Toletano decretum est: *Noverint conditores Basilicarum, in rebus, quas eisdem Ecclesiis conferunt, nullam se potestatem habere: sed juxtà canonum instituta sicut Ecclesiam, ità & dotem ejus ad ordinationem Episcopi pertinere* (*g*). Successu temporum inceperunt plura jura concedi fundatoribus Ecclesiarum, ut est jus defensionis (*h*), necnon jus processionis (*i*), itèm jus alimentationis (*l*), & tandèm jus præsentationis (*m*). Et quamquàm hoc jus præsentationis, quod intercętera est magis relevans, & frequentatum, sit jus gratiosum, quippè illud Ecclesia ex merâ gratiâ incæpit, & posteà continuavit, & continuat reservare fundatoribus (*n*); attamen postquàm invaluit jus istud præsentationis, sive jus patronatus, fuitque non solùm toleratum ut antè, sed etiam approbatum, & redactum in corpus Juris; amodò non tàm gratia, quàm justitia est, & est de jure (*o*). Ità ut Ordinarius cogi possit ad reservandum juspatronatus fundatori Ecclesiæ, & adhùc renuente Ordinario illud reservare, Superior Antistitis, vel Ordinarii, auctoritate suâ illud valeat reservare (*p*), sicque factum est jus, & de jure, quod anteà erat contrà Jus.

23. Memoriæ occurrit historia, quam hìc opportunè posse inseri cogitamus. Jus positivum Civile interdicit, & olim quoque interdicebat, nè quis posset in Uxorem etiam adulteram, privatâ auctoritate sævire, illamque, & cum ea adulterum interficere: nemini nàmque licitum est sibimet ipsi jus dicere. Nihilominùs inter Gothos paulatìm ea invaluit consuetudo, ut quisque in adulterio deprehensam uxorem cum adultero posset propriis manibus trucidare. Improbantibus autèm aliquibus morem hunc, tamquàm legibus inimicum, & apud Regem Theodoricum de ipsomet obloquentibus, Rex nedùm non illum ſu-

(a) *Concil. Ephes. Act.7.*

(b) *Innoc. III. epist. ad. Vualter. Rotom. fol.50.*

(c) *Borel.sum decis. tom.1.tit.10.n.24.*

(d) *Flodoar. l.3.c.4.*

(e) *Cap.Nec numerus 5.Caus.8.qu.3.*

(f) *Fagnan.in cap. cum omnes nu.14. 15. 16. de Const.l.1.*

(g) *Cap.noverint 10 qu.1. Glos. in Cap.piæ mentis 16.qu 7.*

(h) *Cap.filius 16.q.7.*

(i) *Cap. piæ mentis 16. qu.7.*

(l) *Cap.nobis de Jurepatr.*

(m) *Cap. decernimus 16 quos.*

(n) *Fagnan. in cap. quoniam a 7. de Jurepatr.l.3.*

(o) *Fagnan. loc. cit. num.12.*

(p) *Barbos Jur. Eccles univ.lib.3.cap.12. n.41.*

sustulit, sed imò potiùs expressis vocibus approbavit, respondens: *prò amore pudicitiæ porrigere ferrum maritis, non est leges calcare, sed condere* (a). Congruè igitùr adaptando sensum istius historiæ quæstioni nostræ, brevitèr asserimus: pro pace Ecclesiæ tuendâ, nè novitatibus perturbetur; vim conferre consuetudini, absolvendi Beneficiarios merè simplices ab onere residentię, *non est leges calcare, sed condere*. Quid enim est consuetudo, inquit S. Isidorus, nisi *Jus quoddam moribus institutum, quod pro lege suscipitur, cum deficit lex* (b).

24. Profectò rem non vagè, sed strictè considerando, unum necessariò ex his duobus est verum: quod vel antè consuetudinem hanc erat aliqua lex cogens Beneficiarios merè simplices ad residentiam personalem, vel non. Si non; proùt de facto nulla erat, saltèm expressè, & individuè loquens; ergò stare debet pro lege consuetudo, illos ab hoc debito absolvens. Si erat, ergò cum successivè invaluerit consuetudo, debitum illud abscindens; Consuetudo justa, opportuna, laudabilis, cui & per multæ rationes hùcusquę recensitæ suffragantur, & praxis totius Ecclesię, & Canonum approbatio (c), & Doctorum consona opinio (d); jam hæc ipsa in legem transivit quà nil firmiùs reperiri potest (e): & illi dare vim eximendi Clericos, beneficiis merè simplicibus insignitos, à debito residentiæ, *non est leges calcare, sed condere*. Nèc tolli meretur hęc lex, sed illius potiùs contemptores merentur congruis increpationibus coerceri (f).

25. Respondetur *quartò*, ad reliqua in argumento proposita, nempè quod ad vulnerandam consuetudinem sufficiat etiam unus actus contrarius: tot autem contrarii actus hìc intercesserint quot Concilia posteriorum sæculorum, consuetudinem hanc improbarunt, & de redintegrandâ residentiâ tractarunt; Respondetur, inquam, quod, quidquid sit de numero actuum sufficientium ad consuetudinem evertendam; negamus suppositum, quod est *sextum* in ordine, nimirùm quod ullum Concilium quidquam de redintegrandâ residentiâ in beneficiis merè simplicibus tractaverit, vel tractando definiverit. Nàm imò potiùs patet oppositum, & retorquetur argumentum ex duplici capite; primò quià de facto Concilia posterioris temporis, eandem beneficiorum immunitatem, à residentię personalis onere decretis plurimis approbarunt, proùt superiùs nos uberrimè demonstravimus (g); secundò, quià si de hâc residentiâ inducendâ tractarunt, & nihilominùs nihil definierunt; signum est, quod rè seriò ventilatâ, cognoverunt, esse rem nimium injustam velle Beneficiarios merè simplices novo hoc onere prægravare, ac nativâ libertate nudare. In Concilio Tridentino factum est verbum de hac rè, nec tamen impugnata immunitas Beneficiariorum merè simplicium à debito residendi, nec ut in futurum residerent decretum est. Imò si de hoc onere ipsis ingerendo, vel per Concilium, vel per Papam deliberatum esset; censet Historicus ejusdem Synodi, quod Reges, & Principes obstitissent: ait enim: *Dimandiamone il parere à tutti i Prencipi, ed à tutte le Signorie Cattoliche. Proponga il Papa una legge, che tutti i beneficii divengano di residenza, e vedremo se alcun Potentato sia per approvarla; ò se ciascbuno giudicherà necessario al buon governo, che molti di que beneficii, de quali conviene à se la presentatione, possano darsi à chi non risegga, mà stia impiegato ne ministerii della Republica* (h).

26. Tandèm ad id, quod dicitur, Ecclesiam non approbare consuetudinem non residendi apud beneficia merè simplicia, sed solùm eam tolerare ad vitanda majora mala; superfluaest ulterior responsio, cum ex hùcusque adductis pateat evidentissimè, hoc gratis asseri, nec Ecclesiam merè connivendo se habere, solamque patientiam præstare, sed rè verâ exemptionem ipsam à residentiæ debito, ejusque morem, & consuetudinem approbare, tàm Sacris Canonibus Juris corpori insertis, quàm sanctionibus editis in Sacris Conciliis, nec

(a) *Cassiod. Var. l. 1. epist. 37.*

(b) *Cap. Consuetudo 5. dist. 1.*

(c) *Fagnan. in cap. cum omnes nu. 16. de Const. 1. 1.*

(d) *Borel. tom 1. tit 10. à n. 16. ad 25. Abb. Cons. 42. in princ. lib 2. Seraph. dec. 639. num. 5.*

(e) *Cap frustra dist. 8 cap illud dist. 12.*

(f) *Cap. in his rebus dist. 11.*

(g) *Vide supr. in hoc Tom c. 8 & n. 11.*

(h) *Card. Pallavic. Istor. del Concil. lib 8. cap. 17. nu 6. Vide hic supra c. 8. n. 10 &c.*

neç non praxi generali, à cunctis Christianis Nationibus frequentatâ, jam à multis fæculis obfervatâ, neç unquàm interruptâ, & à piis quoque, ac fanctis viris praxim redactâ; quam demùm tenent, custodiunt, & ad effectum quotidiane perducunt omnes Summi Pontifices, Cardinales, Epifcopi, Abbates, Parochi, Presbyteri, Clerici, omnesque Reges, Duces, Principes, Magnates, Laicique alii, qui beneficia merè fimplicia, vel conferunt, vel ad ea nominant; vel refpectivè ipfa fufcipiunt. Si hoc autem *tota per orbem frequentat Ecclefia &c. quin ità faciendum fit difputare, infolentiffimæ infaniæ eft*, inquiebat Sanctus Pontifex, & Ecclefiæ Doctor Auguftinus (*a*).

(a) S. Auguft. epift. 118. ad Januar.

27. Nec facit ad rem *cap. cum jam dudùm de præbendis*, quià ibi textus loquitur de beneficiis refidentialibus, quę toto cælo diftant à merè fimplicibus, benèque ibi dicit Pontifex, quod plura refidentialia, tutâ confcientiâ non valeat infimul retineri fine difpenfatione, etiam fi adfit patientia, & tolerantia Ecclefiæ, actum illum non punientis, quippè patientia non eft difpenfatio (*b*). Aliud eft enim non ulcifci opus prohibitum, fed illud diffimulare, ne intentatio ultionis pecora mala parturiat. Aliud eft ratum habere opus, de fuâ naturâ, non malum, fed bonum, utile, moribus hominum confentaneum, & à cunctis nationibus frequentatum; hoc non dicitur pati, five patientiam præbere, fed approbare, authorizzare, ac licitum declarare: hocque ipfum contingit in confuetudine, de quâ eft fermo, non enim illam patitur Ecclefia, non illi fimplicitèr connivet, non illius curfum diffimulat; fed eam pofitiva approbat, & authorizzat.

(b) Cap. 3. de Cognat. Spir. ibi Glof.

18. Prout etiam nihil facit ad rem, quod plures confuetudines fuerint ab Ecclefiâ fublatæ, eo quod effent à Sacrorum Canonum inftitutis alienæ: quemadmodùm erat illa, quod Sacramentum Confirmationis à Presbyteris, vel Abbatibus conferretur: Quod Prefides Ecclefiarum eafdem, inconfulto fuperiore, defererent: Quod Monachi in Prioratibus non refiderent: Quod Canonici duas præbendas poffiderent: quod Clerici ex sè fibi beneficia, fine Ordinarii collatione fufciperent &c. Nàm hæ, & fimiles introductiones non erant legitimæ confuetudines, nequè mores per totam Ecclefiam recepti, fed folùm alicubi temerariè ufurpati, furtìm intrufi, ac adverfus apertas juris divini, vel humani, difpofitiones inducti; talefque demùm, quibus Ecclefia fortiffimè refiftebat, ac eos pro abufibus manifeftiffimis declarabat: Quæ circumftantiæ non concurrunt in noftro cafu. Immunitas nàmque beneficiorum merè fimplicium à debito refidentiæ perfonalis, nec divino, neque humano juri adverfatur: nec unquàm declarata fuit corruptela, vel abufus, ab Ecclefiâ eliminandus: nec in uno tantùm, vel altero loco furtìm ad praxim perductus eft, fed ubilibet in totâ Ecclefiâ, à cunctis Chriftianis Clericis, & Laicis, fine ullo peccati fcrupulo frequentatur, & fub hoc themate jam tota vivit Ecclefia: quam totam in errore verfari, totam in peccato vivere, totam in ftatu damnationis miferrimè delitefcere, fi quis affirmet; elleboro indiget, quo curetur, non refponfione, qua fuadeatur.

CAP.

CAPUT XXXVI.

In quo corruere SEXTAMDECIMAM OBJECTIONEM *ostenditur, deductam ex Sacris Conciliis, quæ decernant Beneficiarios merè simplices ad residentiæ personalis debitum obligari.*

SUMMARIUM.

1 Decimasexta Objectio *de pluribus Conciliis, à quibus decernantur Beneficiarios merè simplices ad residentiam personalem teneri.*
2 *Idemque etiam deducatur ex Concilio Tridentino, beneficia compatibilia memorante alicubi, sed ea non approbante.*
3 *Mensque Concilii hujus arctandi Beneficiarios ipsos eliciatur ex pluribus factis, dictis, & decretis S. Caroli Borromæi.*
4 *Plura ex dictis Conciliis non loquuntur de beneficiis merè simplicibus, & aliqua loquuntur de Clericis, non de beneficiis.*
5 *Aliqua obligant non solùm Clericos, verùm etiam laicos, undè non detrahunt immunitatem à residentiæ debito Beneficiariis simplicibus.*
6 *Concilia Provincialia non obligant extrà propriam provinciam. Posita in Objectione loquuntur de beneficiis residentialibus, non de simplicibus.*
7 *Cum possent Concilia illa nominare Beneficiarios merè simplices, nèc id fecerint, signum est noluisse illos ad residentiam arctare.*
8 *Dictio* maximè *Concilii Andegavensi non distinguit inter Beneficiarios curatos, & merè simplices, sed inter illos, & alios residentiales.*
9 *Quæ sit vis adverbii maximè in sermone positi. Præfatum Concilium percutit omnes Beneficiarios residentiales, sed potissimè curatos.*
10 *Ut quid residentiam præfatam ex locis vagis Tridentini expiscare, quandò alibi Beneficiarios merè simplices à tali onere excludit.*
11 *Bis de residentiâ decernens Tridentinum, nunquàm beneficia merè simplicia suis decretis inclusit, ut fecit residentialia.*
12 *Perperàm contenditur Concilium voluisse Beneficiarios simplices ad residentiam obligare, sed non potuisse, quià fuit in aliis rebus occupatum.*
13 *Non est attendenda Intentio Concilii nullibi per illud explicata, sed quam verbis expressa præfatos Beneficiarios à residentiâ excludentibus.*
14 *Concilium sicut expressit Beneficiarios curatos, & chorales, sic exprimere potuisset merè simplices, si eos residere voluisset.*
15 *Alibi exigit dispensationem in pluralitate beneficiorum incompatibilium tantùm. Approbat proindè compatibilia.*
16 *Distinxit beneficia requirentia à non requirentibus residentiam: binoque decreto profuit immunitati, de quâ loquimur.*
17 *Deliberationes Conciliorum sunt honorandæ. Injuriam facit Concilio, qui semèl in eo disposita revolvere nititur.*
18 *In Beneficiariis residentialibus electa est industria personæ: in merè simplicibus verò non ità. A divertis autem non fit illatio.*
19 *Plures rationes urgent Beneficiarios residentiales, quæ non afficiunt merè simplices. Lex non comprehendit, quod non expressit.*

20 *In-*

20 *Inter fundantes Iuspatronatus, & Eccleſiam ſit contractus ultrò citròque obligatorius: poſt beneficium erectum non ei poteſt novum onus addi.*

21 *Beneficiis ſimplicibus, præſertìm de jure patronatus novum onus non eſt addendum. S. Carolus quomodò ſe geſſerit circà beneficia ſimplicia.*

22 *In ſuis Conciliis S. Carolus plura decrevit, quæ proſunt immunitati Beneficiariorum merè ſimplicium ab onere perſonalis reſidentiæ.*

1. BIICIUNT *Sextodecimo loco* Contradictores hoc themate: Sacra Eccleſię Concilia onus reſidentiæ cunctis differentèr Beneficiariis imponunt: Nàm Concilia Laodicænum, Antiochenum, & Sardicenſe, interdicunt Clericis, ne à ſuâ Eccleſiâ diſcedant (*a*). Concilium Meldenſe jubet Epiſcopos ſępè plebes ſibi creditas perſonaliter viſitare (*b*). Concilia pariter Colonienſe, Burdigalenſe, Venetenſe, Ravennatenſe, Beneficiarios omnes incunctantèr ad reſidentiam ſollicitant (*c*). Paritèr Concilium Ebroicenſe reſidentiam Beneficiariorum hiſcè verbis inculcat: *Cogitent utroque jure non ſibi deberi beneficium, niſi propter officium, ideòque fructus ſuos non facere, ſi ſuum non obierint miniſterium* (*d*). Concilium Andegavenſe hoc onus injungit nedùm Beneficiariis curatis, ſed etiam aliis, dicens: *cum perſonæ eccleſiaſticæ in ſuis beneficiis teneantur perſonalitèr reſidere, & maximè ſi curam habeant animarum* (*e*). Concilium Lateranenſe III. omnes Eccleſias, & eccleſiaſtica miniſteria committi jubet ſemper *tali perſonæ, quæ reſidere in loco, & curam ejus per ſe ipſam valeat exercere* (*f*).

(a) *In Decr. 7. qu. 1. & in Decretal. tit. de Cler. non reſid.*
(b) *Conc. Meld. c. 5. ap. Ivonem p 5. c 190.*
(c) *Conc. Colon. ann. 1310. c. 10. Conc. Burdig. an. 1255. c. 1. Concil. Venet. ann. 1367. c. 18 Conc. Raven. ann. 1317 rubr. 9.*
(d) *Conc. Ebroicen. an 1557.*
(e) *Conc. Andegav. an. 1365. c. 16.*
(f) *Conc. Later. IV. cap. 29.*

2. Addunt: Sed pręſertìm Concilium Tridentinum id & tacitè, & expreſsè interdixiſſe cognoſcitur, dum vetuſtos Canones de moribus Clericorum in uſum revocavit, inter quos eſt debitum reſidentię (*g*). Alibi affirmat, beneficia ad divinum cultum, & eccleſiaſtica munera obeunda eſſe iuſtituta, per quod appareret, velle à Beneficiariis Divinum cultum, & eccleſiaſtica miniſteria perſonalitèr exerceri (*h*). Alibi mandat aliqua ſeminario beneficia, quatenùs ſit opus, uniri, addens tamen id fieri ſine Divini cultus pręjudicio: undè patet Divinum cultum antè omnia eſſe à Beneficiariis adimplendum (*i*). Alibi antiquos Canones de reſidentiâ innovat, ne Cardinalibus quidem ab eâ exemptis (*l*): quos etiam Gregorius Papa XIII. & Urbanus VIII. ſpecialibus Conſtitutionibus ad reſidendum arctavit. Et licèt Concilium ipſum alicubi memoret diſtinctionem inter beneficia compatibilia, & incompatibilia (*m*); tamèn compatibilia non fuerunt à Concilio approbata, inquit Claudius de là Place, ſed ſolummodo tolerata propter iniquitatem temporum, & duritiam cordis plurimorum, donèc opportuniùs poſſet huic abuſui occurri (*n*).

(g) *Conc. Trid ſeſ. 23 cap. 5.*
(h) *Trid ſeſ. 23. c. 3.*
(i) *Trid ſeſ. 23. c. 18.*
(l) *Idem ſeſ. 6. c. 1. & ſeſ. 23 c. 1.*
(m) *Seſ. 7 c. 4. & 5. & ſeſ. 24. c. 17.*
(n) *Place c. 3. veræ ſentent. § 4. arg. 1.*

3. Sanè Concilium (inquiunt Contradictores) non omnia vitia, & abuſus potuit eradicare, in profligandis hæreſibus occupatum: concupivit tamen, & præfertim in vobis habuit Beneficiarios merè ſimplices ad reſidentiam perſonalem arctare. Cujus rei ſit fidelis interpres S. Carolus Borromæus, qui ejuſdem Concilii abſolvendi adjutor fuit Pio IV. ejus Avunculos Epiſcopos, qui Concilio interfuerant ſæpiùs audivit, munus Interpretis decretorum ipſius Concilii unà cum aliis Cardinalibus ad idem deputatis exercuit, Catechiſmo tandèm conficiendo, de voto ipſiuſmet Concilii, ſuperintendit. Ipſe inquam S. Carolus, tàm faciendo, quàm docendo, patefecit, mentem pręfati Concilii Tridentini fuiſſe, quod etiam Beneficiarii ſimplices reſiderent: dùm ipſe plura fecit hùc tendentia; quorum unum eſt in Conciliis Provincialibus Mediolanenſibus decreviſſe, ut arcerentur Clerici à poſſeſſione pluſquàm unius beneficii ſimplicis, quoniàm nullus valeat pluſquàm in unico reſidere, & miniſtrare (*o*). Ergò Sacra Concilia pręmemorata Beneficiarios quoque ſimplices reſidentiæ debito adſtringunt.

(o) *Conc. Mediol. IV tit. de benef. coll. & provis.*

4. Re-

4. Respondetur *primò* ad hoc argumentum, vastissimę quidèm molis, sed exiguissimi ponderis, negando suppositum, nempè quod Concilia exadverso citata, loquantur de beneficiis merè simplicibus: nullum enim omninò ex illis sermonem habet de talibus beneficiis, sed solummodò vel loquuntur de beneficiis curatis, aut choralibus, & servitoriis: ac aliqua ex illis, nec etiam verba faciunt de beneficiis, sed tantummodò de Clericis ut sic, sine ordine ad beneficia. Et tamèn cum simus in pœnalibus, & odiosis, non est facienda extensio de rè ad rem, neque de casu ad casum, sed oporteret, quod Concilia individualitèr, & expresse, de Beneficiariis merè simplicibus loquerentur. Quę responsio ut meliùs pateat, descendamus particularitèr ad singula Concilia in oppositum allegata. Concilium Antiochenum, Laodicenum, & Sardicense, nedùm non loquuntur de beneficiis merè simplicibus, sed imò nec loquuntur de aliis residentialibus: quinimò de neutris loqui poterant, quià tempore, quo edita sunt ipsa Concilia, nondùm erant erecta ullius speciei beneficia in præbendas distinctas, & titulum Beneficialem erecta: & signantèr non erant beneficia merè simplicia, quę in sententiâ Contradictorum post annum Christi millesimum emerserunt: non entis autèm, uti fert communeproloquium, nullæ sunt qualitates (*a*), nec ex non ente fit ens (*b*).

5. Quod autèm præfata Concilia interdicant Clericis ab Ecclesiâ discedere, hoc nihil facit ad rem, quià nihil habet commune cum residentiâ Beneficiali. Nàm vel illorum intentio fuit Clericos cohibere, ne ansam sumerent Ecclesiam propriam deserendi, & hùc illùc sine disciplinâ vagandi, ut patet ex Concilio Laodiceno (*c*). Vel hæc jusserunt, ut cunctos Diœcesanos ad frequentiam sacrorum mysteriorum in communione Ecclesię propriæ perurgerent: quandòquidem etiam laicis inhibuit Concilium Sardicense ab Ecclesiâ propriâ ultrà tres septimanas abesse: Undè Osius Cordubensis in Concilio ipso est effatus: ***Memini autèm superiore Concilio fratres nostros constituisse, ut si quis laicus in eâ, in quâ commoratur civitate, tres Dominicos dies, idest per tres septimanas non celebrasset conventum, communione privaretur*** (*d*). Concilium hìc ab Osio memoratum, est Concilium Eliberitanum (*e*), quod antecedentèr decreverat: ***si quis in civitate positus tres Dominicas Ecclesiam non accesserit, tanto tempore abstineat, ut correptus esse videatur*** (*f*). Hęc autèm nihil faciunt ad constringendos Beneficiarios merè simplices debito residentiæ: Vel si ad id facere contendatur; oportebit quod residentiæ personalis onere distringantur non solùm præfati Beneficiarii, verùm etiam omnes Laici: quod quis sanâ mente affirmabit?

6. Paritèr cætera Concilia in Objectione proposita, videlicèt Ebroicense, Coloniense, Burdigalense, Ravennatense, Andegavense, & Veneticum, tamquàm Provincialia, extrà propriam Provinciam non afficiunt (*g*), etiam si essent à Sede Apostolicâ confirmata (*h*), nisi eis Papa dedisset expressam vim legis generalis, quemadmodùm sunt Canones Conciliorum Provincialium, qui leguntur Juris corpori inserti (*i*). Præterea ipsamet de beneficiis loquuntur curam animarum præseferentibus, necnon de servitoriis, residentialibus, & choralibus, quorum natura deposcit, ut vocati ad illorum possessionem ex se ipsis munia beneficiis adnexa exerceant, suntque totalitèr diversa à beneficiis merè simplicibus, quià ista præfato onere carent. Concilium demùm Generale Lateranense III. satis clarè sermonem habet de prędictis tantummodò beneficiis choralibus, residentialibus, & curatis (*l*). Et quatenùs etiam veluti per vim traherentur illius verba ad comprehendendos etiam Beneficiarios merè simplices, in vanum laboraretur: quippè Concilium illud non exposcit residentiam personalem, neque servitium personale, sed solummodò servitium opportunum, ibi, ***prætermissis indignis, idoneos assumant, qui Deo, & Ecclesiis velint, & valeant gratum impendere famulatum*** (*m*): gratus autem hìc famulatus à Beneficiariis merè simplicibus, nedùm per se, verùm etiam per alium potest exhiberi: qui per alium nàmque facit

(a) *Capit bonæ de elect. c. ad dissolvendũ de despons. impuber. l. 1 ff de hæred. vend. l 4 § condemnatum ff. de rè judic.*

(b) *L. Seię ff de Tutor. l. ejus ff. de reb. dub. Barbos. tract var. Axiom. 161. & 162.*

(c) *Conc. Laodicen. c. 41. & 42.*

(d) *Conc. Sard. c. 14.*

(e) *Cabasut. ad Can. 14. Sard.*

(f) *Concil. Eliberit. cap. 21.*

(g) *Fagn. in c. Constitutan 14. de Const.*

(h) *Barbos. Jum Apostol. accis. collect. 198. num. 3.*

(i) *Fagn. loc. cit. n. 13.*

(l) *Barbos. in c grave nimis de pręb. n. 2.*

(m) *Conc. Later. IV. c. 29. & c. grave nimis de prębend.*

facit, per se ipsum facere censetur (*a*), non per fictionem, sed realitèr, atque verè (*b*).

7. Respondetur *secundò*, retorquendo argumeutum adversus Contradictores: nàm cum allegata Concilia, de residentiâ Beneficiariorum ex professo tractantia, solummodò Beneficiarios, qui possident beneficia curata, vel choralia, sive alitèr servitoria, hujusmodi obligationis residentialis legibus implicaverint, & beneficia merè simplicia prætermiserint, signum est, quod illa ab eâdem obligatione absolverunt (*c*): & per consequens vi decretorum in memoratis Synodis editorum Beneficiarii merè simplices non sunt residentiæ personalis debito adstricti, sed potiùs absoluti: Exceptio nàmque firmat regulam in contrarium (*d*). Nèc deerant verba Patribus, qui præfatis Conciliis intererant, quibus potuissent exprimere Beneficiarios quoque merè simplices, eosque residentię personalis debito arctare, si voluissent: quarè si eos nullatenùs nominarunt, silentium hoc loquax est, ut eos à memorato debito absolvat.

(a) *Cap. qui per al. de reg. Jur. in 6. c. mulieres de sent. excom. l. si per alium ff. de ne quis l. non ideò C. de Accus.*
(b) *Vincent. Caroc. in singular. sing. 402. Barbos. tr. var. Axiom 91 num. 2.*
(c) *S. Antonin. p. 3. sum. tit. 15. c. 1. §. 9.*
(d) *L. quæsitũ §. denig. de fund. instr. Glos. V. deindè in Clem. Exiui de V. signif. Seraph. dec. 980. nu. 7. Barbos. Axiom. 85. n. 4.*

8. Nèc valet dicere, quod Concilium Andegavense, utendo verbo illo *maximè*, ostendit se residentiam depoſcere, non solùm à Beneficiariis curatis, sed etiam à simplicibus: nàm præterquàmquod, ut innuimus, hoc Concilium, tàmquam Provinciale, extrà suam provinciam non facit legem; nedùm non probat intentnm Contradictorum, sed imò potiùs retorquetur adversus illos: quandòquidem Concilium decernit Beneficiarios debere *in suis beneficiis personalitèr residere*, statimque subjungit, *maximè si curam habeant animarum*. Verbum autèm illud, *maximè*, stat ibi comparativè, tamquàm includens casum magis relevantem Beneficiariorum, quibus animarum cura est commissa (*e*). Et ità ly *maximè* non distinguit inter Beneficiarios curatos, & merè simplices; sed potius inter curatos, & chorales, aut aliâ ratione residentiales: & vult significare, quod omnes Beneficiarii contenti sub genere Beneficiariorum residentialium, sive sint Episcopi, sive Abbates Claustrales, sive Parochi, sive Canonici in Cathedralibus, vel Collegiatis, sive Præpositi, Decani, Archidiaconi, Mansionarii, Portionarii &c. choro addicti; omnes, inquam, hi tenentur ad personalem residentiam, sed inter hos ad eam tenentur *maximè* Curati, propter speciales rationes in eis concurrentes.

(e) *Barbos. tr. var. dict. 197. n. 3.*

9. Hicque est obvius, germanus, & naturalis sensus præfatæ dictionis *maximè*, de quâ Doctores affirmant, quod statutum loquens, vel disponens aliquid per verba exprimentia genus, includit omnes species sub genere comprehensas, etiam quando enumeratio aliquarum specierum fuit facta: modò fuerit facta cum hâc dictione *maximè*, quæ ampliat (*f*). Et quandò genus præcedit, descenditque sermo ad speciem per dictionem *maximè* adjectam, hæc vox importat rationem magis vigentem in illâ specie, quæ jam comprehensa erat in genere, ideòque exprimitur cum dictione ipsâ, *maximè*, ampliativâ, & adjunctivâ. Sic quoque si addatur ratio alicujus facti per dictionem *maximè*, nil aliud importat, nisi quod licèt aliæ rationes subsint; illa tamen, quæ ibi exprimitur, est magis relevans, & potentior (*g*). Quarè Concilium Andegavense, urgens ad residentiam personalem Beneficiarios, *maximè* verò si curam habeant animarum, significat, quod omnes Beneficiarios residentiales ad ipsam residentiam vult adstringere, uti Canonicos, Decanos, Præpositos, Archidiaconos, Mansionarios, Chorales demùm, ac omnes quacumque ratione ad residentiam personalem obligatos: potissimè verò, urgentiùs, & efficaciùs adstringere ad eam intendit Beneficiarios curatos, quià cura animarum rationes habet peculiares, ac magis potentes, quæ residentiam exposcunt. Sed quià hìc nulla fit mentio Beneficiariorum merè simplicium, qui includuntur quidem sub genere Beneficiariorum ut sic, sed non sub genere Beneficiariorum residentialalium; hinc fit, quod ad Beneficiarios merè simplices Concilii Andegavensis sanctio non se extendit, nihilque prorsùs proficit causa Contradictorum.

(f) *Alexand. cons. 233. col. 2. lib. 1. Tusc. lit. D. concl. 309. n. 1.*
(g) *Barbos. tr. var. 197. num. 5.*

10. Re-

10. Respondetur *tertiò*, negando totum id, quod recensetur in Objectione, respectu ad Concilium Tridentinum, in eo sensu, quo proponitur: cum ex ejus sanctionibus contrarium evidentissimè probetur, ut nos jam suprà patefecimus (a). Et quidèm est valdè mirùm, quod tàm illustri, atque gloriosæ Synodo à Contradictoribus vis inferatur, ut ex fragmentis decretorum ejus, generalibus, vagis, adiaphoris, & ad rem non facientibus, velint eliquare sincerum illius sensum, huncque violentèr pertrahere laborent ad vinciendum Beneficiarios merè simplices loris residentiæ personalis; quandò habemus alibi ejusdem Concilii clara, dilucida, peculiaria, & expressa decreta, eosdem Beneficiarios merè simplices ab hoc debito excludentia. *Extremæ dementiæ est*, inquit Martianus Augustus, *in medio, & perspicuo die commentitium lumen inquirere* (b). Sic & valdè insulsum est apud Tridentinam Synodum expiscare residentiam Beneficiariorum merè simplicium, ubi vetustos Canones, de moribus Clericorum agentes, in usum revocat: vel ubi dicit, beneficia ecclesiastica ad Divinum cultum esse instituta: sive ubi mandat uniri, si opus est, beneficia ecclesiastica Seminario Clericorum, sine tamen præjudicio Divini cultus &c. Et loca illa vitare, ubi aqua limpida est, clara, & chrystallina, nempè ubi Concilium, de residentiâ beneficiorum agens, merè simplicia huic oneri non supponit, & ubi eadem ab incompatibilibus, atque residentialibus disertis verbis distinguit.

(a) *Vide supr. in hoc tom. 4. c. 8. per tot. & c. 11. à n. 13.*

(b) *Leg. 4. C. de sum. Trin.*

11. Enimverò Concilium sub suis primis initiis, videlicèt sessione 6. habitâ die 7. Januarii 1543. efficacissimo decreto Beneficiarios ad residentiam personalem arctavit (c). Deindè post viginti annos, rè benè perpensâ, iterùm sess. 23. quæ habita est die 15. Julii 1563. decretum super eâdem residentiâ replicavit (d). Nec primâ tamen, neque secundâ vice Beneficiarios merè simplices hisce legibus alligavit, sed solùm Beneficiarios animarum curam habentes, necnon chorales, & servitorios, seu qui de sui naturâ residentiales vocantur. Quid dicunt ad hæc Contradictores? Quid volunt expiscare ex decretis ejusdem Concilii, generalibus, vagis, adiaphoris, & alienis; si Concilium, non in abstracto, sed in concreto; non vagè, sed in subjectâ materiâ; non generalitèr, sed individuè loquens, remque non perfunctorie, sed ex proposito tractans, per multos annos exagitatam, ponderatam, examinatam, discussam, totâque assiduitate revolutam; tandèm censuit, Beneficiarios merè simplices non esse ad residentiæ personalis debitum obligandos? Nunquid magnæ illi Synodo defuere verba, quibus intentionem suam exprimeret? Nunquid voluit intrà numerum beneficiorum, residentiæ debitum exposcentium, includere beneficia merè simplicia, quę non expressit? Quæ lex, quis Legislator, in suis sanctionibus comprehendit id, quod omittit?

(c) *Conc. Trid. sess. 6. cap. 1.*

(d) *Idem sess. 23. c. 1.*

12. Officium sanè Astrologi, non Theologi exercere videtur Claudius de là Place, & quicumque ipsimet consentiunt, dicentes, voluisse quidem Concilium Tridentinum Beneficiarios quoque merè simplices residentię personalis nexibus devincire, sed non potuisse, quià distentum ad hæreses profligandas, & alia vitia eradicanda, huic rei non se valuit applicare: harriolando papè, atque divinando hęc effutiunt, qui sic loquuntur. Et quis eis Concilii mentem, secretaque cordis magis intima revelavit, dissonantia à verbis, quæ in suis sanctionibus publicavit? Quis eos talia docuit? Undenàm ii talia didicerunt? Infinita propemodùm alia majoris, & fortè minoris quoque momenti, Concilium ipsum in suo cursu decidit: & omnia quæcumque in materiâ disciplinæ censuit determinatione indigere, sine metu, ac sine ullâ respectus humani remorâ definivit. Si ergò Beneficiariis merè simplicibus, residentiæ personalis debitum non ingessit, eos proculdubiò in suâ libertate reliquit: Si enim eos ad hoc obligare voluisset, id expressisset (e). Et sic argumentum ex Concilio Tridentino petitum, non contrà nos probat, sed potiùs adversus Contradictores evidentissimè retorquetur.

(e) *Cap. ad audientiam 2. de decim. c. 2. de transact. l. un. §. 5. in C. de caduc. tol. Gutier. pract. l. 3 qu. 22. n. 7.*

13. Cœterum cum ab homine præſumendum non ſit, quod lex non dicit (*a*), ſatis patet, quod in præſenti negotio non eſt attendenda intentio Concilii, nullibi per illam explicata, ſed mens in ejus verbis expreſſa: quibus ſi Beneficiarios merè ſimplices ad reſidentiam non adegit, vel non expreſſit, ſe optare, ut ad illam obligarentur, cum id poſſet facillimè exprimere; conſequentèr eos à tali onere abſolvit (*b*). Vel ſi eos non obligavit, quià tempus magis aptum, ad evellendum hunc ſuppoſitum abuſum intermiſſę reſidentiæ cenſuit eſſe expectandum, expectent igitùr Contradictores tempus hoc, quandò definita fuerit obligatio reſidendi in præjudicium Beneficiariorum merè ſimplicium, & tùnc rationabilitèr, ac juſtiſſimè pro eis ad reſidentiam perſonalem compellendis inſtabunt. In reliquis comminiſci, quod per viginti annos, quot intercurrerunt à ſextâ, uſque ad vigeſimam tertiam ſeſſionem Tridentinam, & per longiùs adhùc tempus, quo antè, & poſt, Concilium duravit, à multis centuriis Epiſcoporum, Canoniſtarum, Theologorum, hominumque inſigniorum, qui tùnc temporis in totâ Chriſtianitate florebant, Tridenti congregatis, non potuerit minutum hoc punctum diſciplinæ maturari, & reſpectivè Synodalitèr definiri, hoc non eſt Doctoralitèr effari, ſed inſulſiſſimè delirare: niſi fiat per modum differendi, & ad allegandum, non quidquid verum eſt, ſed quidquid eſt utcumque dicibile.

14. Si Concilium Tridentinum cubitalibus literis definivit cunctos Beneciarios curatos, & chorales eſſe ad perſonalem reſidentiam adigendos, aſſignatis etiam cauſis, propter quas ab eâ poſſent occurrentibus occaſionibus diſpenſari, quæ ſunt hæ quatuor, nempè Chriſtiana charitas, urgens neceſſitas, debita obedientiâ, & evidens Eccleſiæ, vel Reipublicæ utilitas (*c*); ſi hoc, inquam, potuit definire, & definivit, cur & non idem potuit decernere de Beneficiariis merè ſimplicibus? Si Concilium declaravit conſuetudinem non reſidendi in beneficiis animarum curâ præditis, choralibus, & aliâ quâcumque ratione reſidentialibus eſſe curruptelam, & abuſum ſtirpitùs evellendum (*d*); Eccur tantundèm declarare non potuit de beneficiis quoque merè ſimplicibus, & paucis verbis decernere, omnia, & quæcumque beneficia eccleſiaſtica cujuſcumque generis, & conditionis, reſidentiæ debitum poſtulare, tametſi merè ſimplicia? Cur quæsò dicendum eſt hoc non potuiſſe, ſi quoàd ejus poteſtatem erat utrobique par ratio?

15. Præterea Tridentina Synodus in eâ ſeſſione, quam habuit die 3. Martii 1547. compatibilia beneficia ab incompatibilibus diſcrevit, ſanciens: *quicumque de cætero plura curata, aut aliàs incompatibilia beneficia eccleſiaſtica &c. recipere, ac ſimùl retinere præſumpſerit, beneficiis ipſis &c. pro jure &c. privatus exiſtat* (*e*). Et infrà: *Ordinarii locorum quoſcumque plura curata, aut aliàs incompatibilia beneficia eccleſiaſtica obtinentes, diſpenſationes ſuas exhibere compellant* (*f*), quæ compatibilitas apertè ſignificat, eſſe talia beneficia, quæ ſimùl in eodem Clerico non poſſunt compati: ſive ſit *incompatibilitas*, quam vocant *primi generis*, quæ reperitur in beneficiis curatis, & dignitatibus, ac perſonatibus, vel præbendis uniformibus ſub eodem tecto: ſive ſit *incompatibilitas ſecundi generis*, quæ intervenit in beneficiis inferioris ordinis, choralibus, aut aliâ ratione reſidentialibus (*g*). Quâ poſitâ incompatibilitate, ex lege contrariorum, à quibus validum deſumitur argumentum (*h*), quippè contrariorum eadem eſt diſciplina (*i*); infertur, quod Concilium approbat beneficia compatibilia. Et cùm reſidentiæ onus appropriet incompatibilibus, talitèr ut ſine diſpenſatione non valeant poſſideri, ſequitur quod compatibilia diſpenſatione non egent: non egent autèm diſpenſatione ad eorum pluralitatem, quià neutrum ipſorum exigit onus reſidentiæ perſonalis: beneficia verò iſta compatibilia ſunt illa, quæ alio titulo vocantur merè ſimplicia.

16. Ulterius in aliâ ſeſſione, quæ celebrata eſt poſt ſexdecim annos, nempè die 11. Novembris 1663. Concilium diſtinxit expreſsè beneficia ſimplicia à non reſidentialibus, ait enim, *unum tantùm beneficium eccleſiaſticum ſingulis con-*

(a) *L. diſſentientis C. de repud. c. illa. Ne Sed. vacãt. Surd. conſ. 219. n. 21.*

(b) *Menoch conſ. 30. n. 8. Barboſ. tract. var. Axiom. 136. n. 6.*

(c) *Conc Trid. ſeſ. 23 de reſ. c. 1.*

(d) *Conc. Trid. ſeſ. 23 cap. 1.*

(e) *Idem ſeſ. 7. c. 4.*

(f) *Ibidem capit. 5.*

(g) *Leſſius de juſt. & jur. l. 2 c. 34. dub. 17 n. 140 & 146.*

(h) *L. apud 21. C. de furt. c. quamquàm, & ibi DD. de Cenſ. Maſcard. de prob. concl. 1146. num. 3. Barboſ. loco 27. n. 1.*

(i) *Cap. translato de Conſt. c. intellectum de jurejur. l. nihil tàm ff. de reg. jur l. 1. ff. de iis qui ſunt ſui &c. Barboſ. tr var. Axiom. 58 num 11.*

conferatur, quod, si ad vitam ejus, cui confertur, honestè sustentandam non sufficiat, liceat nihilominùs aliud simplex sufficiens, dummodò utrumque personalem residentiam non requirat eidem conferri (a). Quid per hoc autem nisi merè simplicia beneficia à residentiæ debito absolvit, vel absoluta esse monstravit? Duplici ergò modo Concilium in hujusmodi negotio processit, per multos annos de illo tractando, & statuendo, quænam beneficia personalem exigerent residentiam, & quænam non: binoque decreto, cuncta beneficia huic debito subesse declaravit, exclusis tamèn beneficiis merè simplicibus. Nèc sine observatione transeundum est, quod Concilium bis diverso temporis intervallo discussit, sive discussisse indicavit, an darentur beneficia incompatibilia, à compatibilibus distincta; & simplicia, à residentialibus differentia: rèque diù perpensâ, & exactissimè maturatâ, decisit affirmativè. Concilium igitur, bicipi viâ Beneficiarios merè simplices à residendi debito exemit, vel exemptos esse synodalitèr declaravit.

(a) *Conc. Trid. ses. 24. cap. 12. de ref.*

17 Porrò ingens honor est à cunctis Catholicis deferendus Ordinationibus Conciliorum, præsertìm generalium, & quidquid in eis vel expressis verbis, vel naturalitèr deductivâ eorum significatione deliberatum est; obsequiosæ venerationis officiis est colendum, non cavillosis interpretationibus vellicandum. Quarè in proposito nostro id oportebit opportunè profari, quod Martianus Imperator, de quibusdam, Concilii Chalcedonensis decreta turturantibus pronuntiavit: *Sacrilegus est qui post tot Sacerdotum sententiam, opinioni suæ aliquid tractandum relinquit &c. Injuriam facit judicio religiosissimæ Synodi, si quis semèl judicata, ac rectè disposita, revolvere, & publicè disputare contendit* (b). Concilium Tridentinum non semèl, nec unico in loco, neque obscurè, sed clarè, bis, & pluribus in locis pro exemptione Beneficiariorum merè simplicium à residentiæ onere sententiam dedit, eadem excludens à serie illorum, quæ residentiæ debito constringuntur, ipsorumque compatibilitatem, residentiæ prorsùs exclusivam admittens: qui ad contrarium sensum, vel alitèr ad intentionem diversam ejus verba contorquet, non veritati obsequitur, sed errori: nèc sinceritati servit: sed veritatem impugnat: & pro eo quod honorem afferat, injuriam potiùs facit judicio illius religiosissimæ Synodi, ac tot Antistitum eam componentium, quorum sinceræ sententiæ non deferendo, enormem illis ingerit contumeliam, pænâ, non plausu; & acri correptione dignam, non resonanti præconio.

(b) *L. 4. C. de Sum. Trinit.*

18. Nèc dicatur easdem rationes, quæ Beneficiarios Curatos, & Chorales, ac servitorios, urgent ad residentiam, urgere etiam Beneficiarios merè simplices ad eandem, ideòque quidquid Concilium decrevit circà primos; intelligatur decrevisse quoque circa secundos. Nàm in facto tametsi aliquis Doctor privatâ suâ opinione istam æqualitatem, vel parilitatem rationis admiserit, quæ aliqualem veri speciem habeat, quoàd pluralitatem beneficiorum (c); quo tamèn ad residentiam hæc eadem parilitas non subsistit, quià beneficia residentialia valdè à merè simplicibus differunt: à diversis autem, ut fert commune proloquium, non fit illatio (d), cum diversorum diversum debeat esse judicium (e). Et ratio rationis est, quià in Beneficiariis residentialibus plura, & relevantia motiva concurrunt, quæ in merè simplicibus non habent locum. Etenim in beneficiis Pontificalibus, Curatis, Choralibus, aut aliàs quocumque modo residentialibus electa est industria personæ Beneficiarii (f), adeòque debet ipse, non per interpositam personam, sed ex se personalitèr cuncta sui beneficii munia exercere. Hæc industria verò non est electa in Beneficiariis merè simplicibus (g): Et ideò illi quidèm ad residendum tenentur, non verò isti.

(c) *Thomassin. vet. & nov. Eccl. discipl. par. 2. l. 3. c. 8.*

(d) *L. ult. in fin & ibi Bart. ff. de calum. Gratian. discept. for. tom. 3. cap 516. n. 6 & cap. 524. n. 56.*

(e) *L. intèr stipulantem §. Sacram ff. de verb. oblig. Barbos. Axiom. 74. n. 6.*

(f) *Concil. Paris. an. 1528. c 11. Barbos. de Paroch. p. 1. c. 8. num 40.*

(g) *Barbos. in cap. significatum 11. nu. 4. Ut lit. pend. lib 3.*

19. Insupèr adsunt expressi Canones, & Concilia, Constitutiones quoque Apostolicæ, nec non plurimæ rationes Theologicæ, Legales, Historicæ, & Poli-

Politicæ, quę Beneficiarios residentiales ad residendum, & serviendum personalitèr in beneficio proprio adstringunt, sed non concurrunt in Beneficiariis merè simplicibus, ideoque illi residere tenentur, non verò isti. Et quatenùs etiàm per hipothesim, quæ rè verâ non subsistit, par utrobique ratio concurreret; ac motiva, quæ in beneficiis residentialibus enumerantur, vigerent quoque in merè simplicibus; oportebat quod Concilium clarè nominaret beneficia merè simplicia, sicut nominavit residentialia, ubi de residentiæ personalis debito egit: alioquin stat libertas pro non expressis, ex eâ ratione, quod lex non præsumitur voluisse comprehendere, quod non expressit; si enim voluisset, id expressisset. Prætèrquamquod etiam si utrobique concurreret æqualis ratio, adhùc locus esset dispensationi. Superiori nàmque adempta non esset facultas dispensandi super residentiâ Beneficiariorum merè simplicium, vel generalitèr, vel particularitèr, quoties in casibus practicis consideraret id expedire. Quæ dicta sint ex abundanti, ad ostendendum pluribus rationibus, & motivis, mentem Concilii Tridentini nunquàm ad id prospexisse, ut vellet Beneficiarios merè simplices iisdem residentiæ vinculis irretire, quibus adstringendos esse censuit Beneficiarios residentiales.

20. Cœterùm addimus, quod Concilium, nedùm non hanc intentionem nutrivit, sed imò illam sine justitiæ læsione, saltèm quoàd beneficia jurispatronatus, videtur quod alere non debuerit, & multò minùs ad executionem perducere. Certum est enim, quod multi Præsules, Abbates, Clerici, Confraternitates, locaque pia, multa beneficia merè simplicia sub suo patronatus jure obtinent, quæ dicuntur beneficia ecclesiastici patronatus: multa quoque alia tenent Principes, Magnates, Equites, aliique sæculares, nobilis, & ignobilis qualitatis, quæ dicuntur beneficia laicalis patronatus: inter quos laicos, vel ecclesiasticos patronos, fundatores, aut dotatores beneficiorum, & Ecclesiam acceptantem fundationem ipsam, aut dotationem, stipulatus fuit contractus ultrò citròque obligatorius; vi cujus, sicut fundatores ipsi, aut dotatores se obligarunt in potestatem Ecclesiæ tradere illorum bona, illaque in effectu tradiderunt, & de evictione, ac ab omni oppressione defendere tenentur (*a*), sic & Ecclesia se obligavit ipsis præbere jura omnia, & prerogativas ad patronos spectantes, quarum una est, ut possint ad eadem beneficia virum idoneum pręsentare absque onere residentiæ. Cùmque hoc onus resultet in gravamen beneficii, & Beneficiarii, hinc est, quod illud beneficio addi non potest sine injuriâ, & præjudicio patroni, quatenùs patronus non posset ut anteà Clericos in solâ ętate 14. annorum pręsentare (*b*); neque Clericos sibi benè visos eligere, nisi habentes qualitates insolitas, residentiæ debito correspondentes: Ideòque fideles alienarentur à fundandis beneficiis, si viderent ab Ecclesiâ promissionem pristinam non observari, cum tamen ad hoc Ecclesia ipsa fundatoribus reservet juspatronatus, ut eos ad beneficia fundanda, sive dotanda promptiùs alliciat (*c*).

21. Ex his, aliisque rationibus fit, quod Ecclesia non permittit, beneficia simplicia libera converti in residentialia, & curata (*d*): Neque Beneficiarios, eorum possessores ad residentiam, vel ad servitium personale aliquod obligari (*e*), multòque minùs id permittit in Beneficiariis merè simplicibus jurispatronatus ecclesiastici, vel laicalis. Ac propterea videtur, quod liberum non fuisset Concilio decernere onus residentiæ, quoàd Beneficiarios merè simplices de jurepatronatus, absquè læsione patronorum, jurisque jàm per eos possessi: quarè omninò improbabile est, quod Concilium Tridentinum habuerit unquàm in mente velle beneficiis merè simplicibus residentiæ onus injungere. Super quâ intentione, si adhùc standum sit testificationi S. Caroli Borromęi, quem Contradictores inducunt prò Interprete mentis Tridentini; tàm jure, quàm facto, causam vincemus. Nàm ipse gloriosus Sanctus plurima possedit beneficia merè simplicia per longum tempus, in quibus nunquàm resedit, plura inquam, quia permultis Abba-

(a) *Fagnan. in cap. cum autem n. 4 de jurepat. lib. 3.*

(b) *Barbos. Sum. Apost. Decis. Collect. 64. num. 1. & 2.*

(c) *Glos. in Clementin. fin. V. Et fuit sancitè de rescript. Fagnan. in cap. quoniam n. 6. de Jurepat. l. 3.*

(d) *Garcia de benef. p. 11. c. 5. n. 3. Barbos. Sum. Apost. decis. Collect. 64 n. 4.*

(e) *Barbos. loc. cit. num. 5. & 6. Garcia par. 3. c. 2. n. 9.*

Abbatiis, ac Prębendis fuerat à Pio PP. IV. ejus Avunculo cumulatus. Et licèt progressu temporis plura ex illis à se generosè abdicaverit, plura quoque tamen sine hęsitatione retinuit: nec ea quibus renuntiavit, ideò à se abjecit, quià non posset apud eadem residere, sed quià erant suo usui superflua: cumque actus specificetur à fine, & judicetur à principali intentione operantis. *(a)*, jam patet, quod intentio S. Caroli resignantis beneficia merè simplicia, nedùm non probat intentum Contradictorum, sed imò potiùs probat oppositum, quià nec eadem resignavit, eo quod non posset apud illa personalitèr residere, nec alia similia retinere destitit, quamvis nunquàm apud retentà intenderet residere.

22. Demùm S. Carolus in suis Conciliis, prout sunt relata in Actis Ecclesię Mediolanensis, beneficia compatibilia ab incompatibilibus evidentèr discrevit *(b)*. Habenti beneficium simplex, ne alterum sine dispensatione conferretur, inhibuit *(c)*. Duo beneficia simplicia eidem Clerico benemerenti contradi posse decrevit *(d)*. Modum permutationis faciendę inter beneficia simplicia, & parochialia præscripsit *(e)*. Residentiam, & personale servitium à Beneficiariis exigens, illos ab hoc onere excepit, qui ad eandem de jure, vel de consuetudine non tenerentur *(f)*. Quę sanè tàm singularitèr, quàm collectivè perpensa, quid quęsò pronunciant, quod Beneficiarios merè simplices valeat ad personalem residentiam coarctare? Imò quid non inclamant, ut eosdem à tali onere absolvant? Perperàm igitùr sive ex factis, sive ex dictis gloriosissimi istius Antistitis, & Cardinalis mens Concilii Tridentini expiscatur (nisi velit ex illis inferri) quod Synodus illa Beneficiarios ipsos nunquàm intenderit ad residentiam personalem impellere, & non potius illos ab eâdem omnimodè liberare. Verùm jam est superfluum de hac rè diutiùs altercare. *Cui enim non præsto sunt hæc; cæcus est, & manu tentans, oblivionem accipiens veterum suorum delictorum (g).*

(a) *L. 1. C. ad leg. Cornel. de Sicar. Covar. l. 2. var. c. 4. n. 5. Barbos. Axiom. 12. num 9.*

(b) *Act. Eccl. Mediolan. c. 18 f. 148.*

(c) *Ibidem cap. 13. fol. 154.*

(d) *Ibidem cap. 1. fol 157.*

(e) *Ibidem cap. 1. fol. 169.*

(f) *Ibidem cap. 5. f 144. & cap. 16 f 149*

(g) *2. Petri cap. 1. num. 9.*

CAP.

CAPUT XXXVII.

In quo demonstratur Decimæseptimæ Objectionis *insubsistentia, continentis Doctrinam Patrum, ex quâ probetur, Beneficiarios quoquè merè simplices, ad residentiam obligari.*

SUMMARIUM.

1 Decimaseptima Objectio *de Patribus, quod sentiant, Beneficiarios simplices ad residentiam teneri. S. Bernardus exclamat contrà Monachos percipientes reditus Beneficiorum.*

2 *Quodque ex verbis S. Bernardi deducatur, cum in sensu fuisse, etiam Beneficiarios merè simplices teneri ad residentiam.*

3 *Patres antiqui in oppositum allegati non loquuntur de beneficiis merè simplicibus. Veritas super omnia amanda est.*

4 *Ætate Patrum antiquorum an essent beneficia merè simplicia. Hi Patres improbant malas consuetudines, qualis non est nostra.*

5 *Guillelmus Parisiensis carpsit Beneficiarios curatos, & chorales, non merè simplices. Quandò emerserit distinctio beneficiorum compatibilium.*

6 *D. Bernardus loquitur de primitiis, & decimis, quæ Deo, ejusque ministris debentur, ut fiebat olim ab Hebræis.*

7 *Cur dentur Parochis oblationes, & decimæ. Inceperant fideles interdùm eas dare devotionis intuitu etiam Monachis florentibus sanctitate.*

8 *Decimas ab initio spontè ablatas Monachi exigere inceperunt ut debitas: quibus restitere Patres, & Concilia.*

9 *Olim monachi reditibus carentes, opificio, & labore manuum sibi victum comparabant: quâ de rè plures Patres, & Historiæ.*

10 *S. Robertus fundator Cœnobii Cisterciensis nolebat possideri decimas, & primitias à Monachis, qui ei restiterant.*

11 *D. Bernardus cum decimas, & oblationes à Claravallensibus ablegasset; improbabat eas in Cluniacensibus.*

12 *B. Petrus Cluniacensis allegat Ecclesiæ auctoritatem, & Monachis non secus ac Levitis decimas deberi ostendit.*

13 *Deberi quoquè illas eisdem dicit, quià utilitati Ecclesiæ proficiunt, & per Presbyteros necessaria populis faciunt exhiberi.*

14 *Summi Pontifices indulserant Cluniacensibus posse decimas, & oblationes Ecclesiarum percipere, ideòque illas justè possidebant.*

15 *Intèr dictos Patres non altercabatur de puncto fidei, sed de apice disciplinę, solam perfectionem religiosę vitæ concernentis.*

16 *Optabat D. Bernardus severiorem regulam D. Benedicti servari. B. Petrus in custodiendâ normâ vitæ consuetâ incumbebat.*

17 *Pii viri benè interdùm discordant intèr sè. S. Bernardus abiiciendo decimas, & B. Petrus Cluniacensis eas retinendo benè se gerebant.*

18 *Multa fecit S. Bernardus, quæ aliis non dant legem. In Concilio Tricassino, Templariis permissæ sunt decimæ.*

19 *Con-*

19 *Concilii præfati decretum affertur. Si Equitibus permissum est decimas adipisci; cur non eas habeant Monachi?*

20 *Quod Monachi possint, vel non possint decimas percipere, Beneficiarios simplices residentiæ onere non ligat.*

1. BJICIUNT *decimoseptimo* Contradictores hoc modo: Veteres Ecclesię Patres consonâ elocutione consentiunt, Beneficiarios merè simplices ad personale servitium, & actualem residentiam teneri apud Ecclesias, in quibus eorum erecta sunt beneficia. Et prætermissis Tertulliano, Cypriano, Augustino Guillelmo Parisiensi, ac aliis in idem convenientibus, unus pro multis valeat D. Bernardus, qui in epistolâ ad Odonem Abbatem, itá declamat: *Clericorum est altari deservire, & de altario vivere, nobis nostra professio, & antiquorum Monachorum exempla victum ex propriis præscribunt laboribus, & non ex Sanctuario Dei. Hæc accedit, quod eidem Ecclesiæ, de quâ præsens disceptatio est, Clerici soli deserviunt: vosque eum illis partimini beneficium, cum quibus non exhibetis obsequium &c. Quâ audaciâ ò Monachi præsumitis, seu vinum de vineâ, quam non plantastis, seu lac de grege, quem non pascitis? Quo pacto ibi exigitis, ubi nihil exhibetis? Certè si ità vultis, baptizate nascentes, sepelite morientes, visitate jacentes, copulate nubentes, instruite rudes, corripite delinquentes, excommunicate contemnentes, absolvite resipiscentes, reconciliate pœnitentes; & in medio denique Ecclesiæ aperiat os suum Monachus, cujus officium est sedere, & tacere: sic fortasse dignum se probabit Mercenarius mercede suâ. Alioquin invidiosum est admodùm velle metere, ubi non seminaveris: sed & colligere quod alius sparserit, etiam injuriosum &c. Ecclesiarum parochialium, primitiarum, & decimarum possessiones, quæ ratio vobis contulit? cum hæc omnia non ad Monachos, sed ad Clericos Canonicâ sanctione pertineant? Illis quippè, quorum officium est baptizare, & prædicare, & reliqua, quæ ad animarum pertinent salutem, gerere, hæc concessa sunt, ut non sit eis necesse implicari sæcularibus negotiis: sed quià in Ecclesiâ laborant, de Ecclesiâ vivant, ut Dominus dicit: dignus est operarius mercede suâ. At vos quarè hoc usurpatis, cum nihil eorum, quæ diximus, facere debeatis. Et cum illum non feratis laborem, cur laboris fascipitis mercedem* (*a*)?

2. Quibus verbis Sanctus Doctor, ut patet, acerrimè detestatur Monachos percipientes fructus beneficiorum, quibus non deserviunt, neque in eis personalitèr resident, ac famulantur. Illius ergò fuisse dignoscitur sententiam, quod Beneficiarii, ad hoc ut licitè potiri possint beneficiis, eorumque proventibus, debent apud ipsa beneficia moram facere, illorumque Altaribus, & Ecclesiis personalitèr deservire. Ergò eâdem obligatione constringi declarat etiam Beneficiarios merè simplices, quippè isti quoque percipiunt reditus Ecclesiarum, & proventus beneficiorum. Alioquin sicut injustum esse pronuntiat, quod Monachi lac sumant de grege, quem non pascunt, & vinum de vineâ, quam non plantarunt, ibique exigant ubi nihil exhibent; ità injustam esse insinuat, quod Beneficiarii merè simplices reditus beneficiorum percipiant, apud quæ personalem non faciunt residentiam.

(a) S. Bernard. epist. 397. al. 387. inter Epistolas Ivonis Carnot. epist. 280.

3. Respondetur *primò* ad hoc argumentum, negando suppositum quoàd eam partem, quà præsefert nomen Patrum antiquiorum Tertulliani, Cypriani, Augustini, & si qui alii sunt ex adverso allegati. Suppositum est, quod Patres ipsi unquàm locuti sint, vel etiam loqui potuerint de beneficiis merè simplicibus. Non de illis locuti sunt, quià nos, volvendo, & revolvendo scripta ipsorum Patrum, nullum apicem in eis novimus adnotare, quo affirmetur, Beneficiarios merè simplices ad residentiæ onus urgeri. Quarè si periodi eorum, talia continentes, oculos nostros non effugerunt (quibus tamèn adhùc, Deo dante

dante, hoc anno 1717. Episcopatus nostri decimonono, perspicilia non adhibemus) rationabilitèr judicamus, hæc à Contradictoribus perperàm decantari. Veruntamèn semper veritati locum relinquimus, & quandò sententiæ ipsorum Patrum, sic ut suprà affirmantium, nobis intuendæ offerentur; vel congruum non detrectabimus illis exhibere responsum; vel si rè verâ Patres præfati in hoc sensu concorditèr, & voto unanimi fuerunt, ac sic eos fuisse invenietur, nihil nos pigebit illorum scripta, ut in aliis rebus, ità & in hâc venerari, ac toto prosequi honore, quem illis deberi postulat consonantia veritatis: veritas etenim super omnia amanda est, & consequenda (*a*).

4. Nedùm autem, uti dicebamus, Patres memorati nunquàm affirmarunt Beneficiarios merè simplices ad residentiæ personalis debitum obligari; sed imò id asserere non potuerunt: & ratio est, quia currente illâ ætate, in quâ ipsi vixerunt, nullius speciei beneficia erant adhùc in titulum erecta, tametsi essent erogationes ecclesiasticæ, quibus nùnc exemplaritèr solum, & analogicè beneficia succedunt. Multò minus ergò erant beneficia merè simplicia, quæ ipsi Contradictores censent non nisi circà duodecimum Christi sæculum emersisse: adeòque antiqui Patres de illis habere sermonem non potuerunt. Cùm enim non entis nullæ sint qualitates (*b*), impossibile est, quod Patres ad beneficia merè simplicia eorum scripta direxerint, nisi supponere velimus, vel somniare, quod ab hac rè sint prophetalitèr elocuti. Affirmamus nihilominùs, quod S. Augustinus, Cyprianus, Tertullianus &c. improbant consuetudines pravas; verum quià nec de beneficiorum merè simplicium residentiâ sermonem habent, nec illorum exemptionem à residentiæ personalis onere inter consuetudines improbandas recensent; hinc est, quod nullâ ex parte locus est opinioni, quæ in argumento ex auctoritate Patrum deduci posse contenditur in præjudicium Beneficiariorum merè simplicium.

5. Respondetur *secundò*, retorquendo argumentum quoàd eam partem, quę prospicit doctrinam Guillelmi Parisiensis, viri valde pii, & docti, qui floruit anno 1240. Variaque edidit opuscula (*c*), in quibus de beneficiis quid est ecclesiasticis egit, non verò de implicandis mere simplicibus vinculo residentię. Irrepserat illius ætate pravus quidam abusus, quotidiè semper ampliùs invalescens, ut Episcopi, Parochi, Archidiaconi, Canonici, & alii beneficia curata, vel choralia, aut alitèr servitoria possidentes, apud ipsa non residerent: quinimò sæpè contingebat, ut unus, & idem Clericus plura simùl ex ipsis beneficiis captaret; ac in sè unitim coacèrvaret, nulli eorum personalitèr deserviendo. Guillelmus ergò, sive Vvillelmus, fervore suo actus, plurimum invectus est adversus ipsam pluralitatem beneficiorum: & subtractionem residentiæ in Parochialibus, Choralibus, & Servitoriis, altis ululatibus improbavit: sed nihil de beneficiis merè simplicibus est effatus, tamquàm supponens, residentiæ personalis onus, atquè actuale servitium, à Beneficiariis merè simplicibus, nec licitè prætendi posse, nec rationabilitèr postulari. Nequè hìc audeat quisquam inopportunè supponere, quod Guillelmus Parisiensis notitiam non habuerit beneficiorum merè simplicium. Siquidèm Contradictores, ut innuimus, concordant sensibus Ludovici Thomassini affirmantis, *intelligimus illo temporis interstitio, quod ab Alexandro III. ad Gregorium IX. ab anno 1180. ad 1230. elapsum est, eam invaluisse distinctionem beneficiorum, quæ vel à compatibilitate, vel à residentiâ petitur* (*d*). Cùmque Guillelmus prefatus fuerit Gregorio IX. postèrior, profectò habuisse notitiam beneficiorum merè simplicium satis probabilitèr est censendum, ne ipse esset *solus peregrinus in Hierusalem* (*e*). Qui quoniàm suas declamationes ad beneficia merè simplicia non extendit; evidentèr patefecit, se in illo voto fuisse, quod rè verâ ipsa beneficia merè simplicia essent, ac quoque nùnc sint à servitii, & residentiæ personalis onere liberata.

(a) *L. si ita Legatum ff. de condit. & demõstr. Barbos. Axiom. 224 n. 3.*

(b) *Cap. ad dissolvendum de despons. impub. lib. 4. ff. de bor. vent. DD. ap Barbos. Axiom 162. n. 1.*

(c) *Bellarm. de Script. Eccles. in Guillelm. Parisien.*

(d) *Thomassin. vet. & nov. Eccl. discipl. par. 1. l. 2. c. 34. n. 3.*

(e) *Lucæ cap. 24. num. 18.*

6. Re-

6. Respondetur *tertiò*, iterùm negando aliud suppositum, quoàd proposita in argumento ex D. Bernardo; Nimirum quod D. Bernardus, in citatâ epistolâ, sermonem habeat de beneficiis mere simplicibus, cum rè verâ solummodò de parochialibus eloquatur, de illorumque decimis, & primitiis. Constat etenim, non parùm interesse omnium Christifidelium, ex cunctis, quæ dat illis Dominus, portionem aliquam in primitiis, & decimis consistentem, referre Deo universorum datori, offerendo illas Sacerdotibus, ejusdem Dei Ministris: qua de rè D. Augustinus: *Deus, qui dignatus est totum dare, decimam à nobis dignatur repetere, non sibi, sed nobis sine dubio profuturam* (a). Quarè de torpentibus in hoc, sic apud Prophetam indoluit Dominus: *Dixistis in quo configimus tè? In decimis, & in primitiis. Et in penuriâ vos maledicti estis, & mè vos configitis gens tota. Inferte omnem decimam in horreum, & sit cibus in domo meâ, & probate mè super hoc, dicit Dominus: si non aperuero vobis cataractas cæli, & effudero vobis benedictionem usque ad abundantiam, & increpabo pro vobis devorantem, & non corrumpet fructum terræ vestræ: nec erit sterilis vinea in agro, dicit Dominus exercituum* (b). Hinc usquè ab initio Ecclesiæ Christiani omnes, pio corde, ac reverenti in Deum affectu, primitias, & decimas Sacerdotibus obtulerunt: nèc mirùm hoc fieri inceptum esse à fidelibus respectu ad Sacerdotes Novæ Legis, quippè in veteri quoque lege Sacerdotibus ordinis Levitici pendebantur (c). Imò primitiæ etiam à Gentilibus alicubi exhibebantur suorum Deorum inanibus simulacris, eorumque Sacerdotibus, & ministris (d).

(a) *S. August. serm. 219. de tempor.*

(b) *Malachiæ c. 3. num 9.*

(c) *Exodi c. 35 Genes 8. Levit. 27 Num. 18. Deuter. 14.*

(d) *Alex. ab Alex. genial. Dier. lib. 5. c. 18. Plin. l. 18. c. 2. Barbos. jur. Eccl univ l. 3 c. 25 num 4.*

7. Has autèm oblationes Parochis rectoribus animarum deberi, sacra semper censuit antiquitas (e), veluti mercedem, ac præmium tàm ipsis debitum, pro animarum curâ Christianis impensâ, quàm non debitum pro subtractâ: Undè S. Prosper Aquitanicus adversus desides declamabat: *Gregem Domini pascendum pastores facti suscipimus, & nos ipsos pascimus, quando non gregum utilitati prospicimus, sed quid foveat, & augeat nostras voluptates attendimus. Lac, & lanas ovium Christi, oblationes quotidianas, ac decimas fidelium, gaudentes accipimus, & curam pascendorum gregum, à quibus perverso ordine volumus pasci, deponimus* (f). Nihilominus florente in Cœnobiis Monachorum sanctitate, incæperunt fideles, pietatis, & devotionis intuitu, Monachis quoque particulas ex fructibus bonorum suorum, veluti decimas, vel primitias, aut oblationes exsolvere. Quapropter legitur apud Cassianum, Joanni Eremitæ solitos fuisse circumhabitantes ruricolas, decimas, atque primitias offerre, *qui certatim decimas, vel primitias frugum suarum, memorato seni de suis substantiis offerebant* (g). Quos ipse Sanctus vir sub hiscè terminis alloquebatur: *Gratantèr amplector, quià fidelitèr primitias vestras, ac decimas, indigentium usibus profuturas, velut sacrificium Domino bonæ suavitatis offertis* (h). Quas quidèm oblationes, Monachis factas, Clerici, Rectoresve animarum, nedùm avertere non satagebant, sed imò potiùs, ut animo libenti conferrentur, suadebant: quippè hoc in ipsorum aliquam redundabat utilitatem, quatenùs hæc fidelium contributio alleviabat, absorbebatve onus, quod alioquin Clericis fuisset insitum, Cœnobiis, ac Cœnobitis indigentibus eleemosynas impertiendi (i).

(e) *Thomassin. p. 3. lib. 1. c. 30. n. 6. & 8.*

(f) *S. Prosper. de vit. contem. l. 1. c. 23.*

(g) *Cassian. Collat. 21. c. 1.*

(h) *Idem Collat. 21. cap. 2.*

(i) *Thomassin. vet ac nov. Eccl discipl. p. 3. lib. 1. c. 4 n. 10.*

8. Enim verò, ut scribit D. Hieronymus ad Damasum, *quoniàm quidquid habent Clerici, pauperum est, & domus illorum omnibus debent esse communes susceptioni peregrinorum, & hospitum invigilare debent: maximè curandum est illis, ut de decimis, & oblationibus Cœnobiis, & Xenodochiis, qualem voluerint, & potuerint sustentationem impendant* (l). Quare quod Monachi haberent ex decimis, & primitiis undè viverent, refundebatur in utilitatem Clericorum, qui ex imebantur ab onere suppeditandi eisdem subsidia. Itàque in libertate fidelium erat, & est quoque, *Monachis, & spiritualibus viris, Deum timentibus, & colentibus, decimas, & oblationes, cunctaque remedia concedere, & de jure suo in*

(l) *Cap quoniam 68. Caus 16 qu. 1.*

domininm illorum, *& usum offerre*: *nec tàm in pauperibus paupertatem*, *quàm religionem attendere* (*a*). Verùm quià progressu temporis Monachi decimas, uti de jure sibi, non parochis debitas, alicubi exigere conabantur; eisdem Patres Ecclesię, atque Sacrorum Antistites aliquandò viriliter restitere. Concilium Gangrense Monachos quosdam, ob primitias, decimasque extortas, improbavit (*b*). S. Epiphanius propter eandem causam adversus quosdam alios clamavit (*c*). Hincmarus Remensis Monachos S. Dionisii, ut decimas parocho, cui debebantur, restituerent, non venderent, increpavit (*d*). Concilium Romanum sub Sancto Gregorio VII. Canonem hunc generali lege sancivit: *Nullus Abbas decimas*, *& primitias sine authoritate Romani Pontificis*, *seu Episcopi consensu*, *in cujus Diœcesi habi tas*, *detineat* (*e*). His tamèn non obstantibus, plurimæ Ecclesię parochiales ad Monachos pervenère, vel Episcoporum traditione, vel parochorum oblatione, vel secularium hominum, qui eas usurpaverant, deditione, & quandòque etiam venditione (*f*). Undè ad Monachos ipsos, cum parochiarum bonis, jus quoque decimas exigendi pervenit.

(a) S. Hieron. loc. cit. in d. c. quoniam.

(b) Conc. Gangr. in præf. c. 7. 8.

(c) S. Epiph. hæref. 80. cap. 5. 6.

(d) Flodoard. histor. l. 3 c. 25.

(e) Conc. Rom. ann. 1078. c. 8.

(f) Thomaf. loc. cit. p. 3. l. 1. c. 10. per tot.

9. Sed licèt Monachi possent bonis parochiarum, adeòque decimis etiam sine controversiâ potiri; attamèn ad perfectionem regularis observantię visum est pertinere, ut se ab ipsis decimis percipiendis compescerent, & vel arva, & prædia possiderent, ex quorum reditibus viverent, vel de labore manuum suarum victum sibi ex proprio opificio compararent. Posterior hæc via fuit apud ipsos prior in usu, de quâ S. Augustinus, qui librum integrum de *Monachorum opere* compilavit. Abbas quidam Pammon apud Ruffinum ajebat: *extrà opera manuum mearum nescio me panem gustasse* (*g*). Quidam Abbas Marcus apud Joannem Moscum inquiebat: *manus meæ nutriunt me*, *& eos*, *qui propter Deum veniunt ad me* (*h*). S. Hieronymus in suis scriptis hoc narrat: *Ægyptiorum monasteria hunc tenent morem*, *ut nullum absque opere*, *aut labore suscipiant*, *non tàm propter victus necessitatem*, *quàm propter animæ salutem*, *ne vagentur perniciosis cogitationibus* (*i*). Nedumque in Ægypto, sed etiam alibi eadem methodus tenebatur, de quâ S. Epiphanius: *In singulis Monasteriis*, *tàm in Ægyptiorum regione*, *tàm in aliis omnibus*, *sic laborant ad justitiam*, *velut apes*, *in manibus quidèm habentes ceram opificii*, *in ore verò guttas mellis*, *eum propriâ hymniferâ voce universorum Dominum juxtà proprium sensum laudantes* (*l*). Ità res ab initio se habebant, & non sine admiratione audiebatur, alicubi Monachos vivere, nec se operi manuum applicare, undè dicentibus quibusdam Monachis: *nos nihil manibus nostris operamur*, *sed secundum quod dicit Apostolus*, *sine cessatione oramus*; Lucius Abbas eos audiens, ab eis quæsivit: nunquid *non manducatis* (*m*)? Et apud Theodoretum Theodosius Abbas ità profitebatur: *Absurdum est eos*, *qui in seculo versantur*, *& liberos*, *& uxores multis cura ærumnis*, *& laboribus alere*, *atque insuper tributa conferre*, *& vectigalia pendere*, *& Deo primitias offerre*, *pauperumque inopiæ pro viribus subvenire*; *nos verò res necessarias laboribus nostris non parare*, *præsertim eum vili*, *ac modico cibo*, *vilique veste utamur*: *sed compressis*, *ac complicatis manibus sedere*, *alienisque frui manuum laboribus* (*n*).

(g) Ruffin. in vit. Patrum num 162.

(h) Joann. Moscus cap. 13.

(i) S. Hieron. ep. ad Rust. monach.

(l) S. Epiphanius hæref. 80.

(m) Ruffin. de vit. Patrum n. 212.

(n) Theodoret. hist. religiof. c. 19.

10. Admissâ postmodùm in virorum Monasteriis possessione bonorum, & primitiarum quoque, ac decimarum proventibus; alio sub regiminis themate Monachi sibi consulendum esse duxerunt. Nihilominùs non defuerunt observantiores, & ferventiores Abbates, qui præfatis decimis, & primitiis vale dici in monachali ordine peroptarunt: & sic se gessit inter alios S. Robertus Abbas Molismensis, qui easdem decimas, utpotè quas solis Clericis, seu Parochis debitas asserebat, voluit suos Monachos, & Cœnobium non habere. Et quoniàm ipsius Monachi eidem Abbati super hâc rè acriùs resistebant, profitentes: *nos autem & ordine*, *& officio Clerici sumus*, *& Clericale servitium Summo Pontifici*, *qui penetravit Cœlos*, *offerimus*: *Ecclesiastica igitùr beneficia jure possedimus*, *&* com-

communi sanctione semper tenere decernimus. Hoc ò Reverende Pater Sanctitati vestræ indubitantèr notum sit, quæ à prioribus Cœnobiis, qui religiosè vixerunt, servanda didicimus, ac ut hæredes ordinis, & professionis habemus (*a*); Quoniàm, inquam, illius ei Monachi restiterunt, non acquiescens Robertus, unà cum duodecim sibi assentientibus Monachis, à Monasterio Molismensi recessit, aliud alibi Cœnobium fundaturus, ubi regulam D. Benedicti ad literam observerent. Tùmque *Odo filius Henrici, Burgundiæ Dux illis compassus est, & prædium in loco, qui Cistertius dicitur, in Episcopatu Cabilonensi largitus est* (*b*): Et ità Monasterium, quod indè Cistertiense fuit appellatum, erectum est.

(d) *Orderic. Vital. Eccl. Hist. l.8. an.1094 f 713.B.*

(b) *Idem Orderic. Vital. loc. cit. lit. C.*

11. S. Bernardus itàque, qui in eodem Cœnobio Cistertiensi vitam monasticam est professus (*c*), ampliùs æmulator existens severioris observantię Regulæ S. Benedicti, eamque servari adamussim exoptans, in Monasterio Claravallis, cui fuerat in Abbatem præfectus (*d*), nedùm à subjectis sibi Monachis jus percipiendi decimas ablegavit, quod erat unum ex punctis, quæ Robertus præfatus in Cœnobitis observantibus improbabat, his verbis: *Abundantem victum, & vestitum ex decimis, & oblationibus Ecclesiarum habemus, & ea, quæ competunt presbyteris, ingenio, seu violentiâ subtrahimus* (*e*); Verùm etiàm idipsum fieri optabat à Monachis Molismensibus. Quâ de rè suprà locuti sumus (*f*), sed & quandòque talem usum in Monachis Cluniacensibus easdem decimas percipientibus improbavit: nec minùs detestandos censuit alios usus, quos audivit in eodem Cœnobio Cluniacensi teneri, tamquàm quos censebat à literali D. Benedicti Regulâ deviare. Beatus proindè Petrus vir venerabilis, præfati Monasterii Cluniacensis Abbas, quandam quodammodò apologiam disciplinæ, quam ipse cum suis asseclis observabat, composuit, literis ad D. Bernardum directis, in quibus rationem dat, cur in suâ Congregatione mores tenerentur, quos audiebat à Claravallensibus impugnari.

(c) *Guliel. Abb. in vit. S. Bernar. l.1. c.4.*

(d) *Idem lib.1. c. 5.*

(e) *Orderic. Vital. loc. cit f 711. C.*

(f) *Vide suprà to.3. cap.9. à n.12. ad 21.*

12. Et intèr cœtera, quoàd propositum decimarum, ità ritum sui Monasterii defendit: *Subjungitis interrogando, quæ ratio, vel auctoritas possessiones Ecclesiarum parochialium, primitiarum, & decimarum nobis consuleris: cum hæc non ad Monachos, sed ad Clericos canonicâ sanctione pertineant. Nos verò sicut in supradictis, sic & in istis, Catholicæ Ecclesiæ auctoritatem prætendimus, atque ipsius sanctionibus, nos parochiales Ecclesias, & idcircò ipsarum primitias, & decimas legitimè possidere confirmamus. Nàm si Tribui Levi hæreditas inter fratres suos data non est, ut expeditiores ad Dei cultum, & circà Divina mysteria redderentur: neque ab eis sæcularibus impedimentis revocarentur, atque ideò primitiis, decimis, & oblationibus aliorum alerentur; rectè eadem Monachis conceduntur, qui sicut illa Tribus, rerum temporalium hæreditate privati sunt, ac Divinis servitiis die, noctuque insistunt. Qui nàmque justiùs fidelium oblata suscipiunt, Monachi qui assiduè pro peccatis offerentium intercedunt; an Clerici, qui nùnc, ut videmus, summo studio temporalia appetentes, spiritualia, & quæ ad animarum salutem pertinent, omninò postponunt? Et qui de suis non curant, quomodò aliorum animas salvare contendent* (*g*)?

13. Et paulò post sequitur: *Hoc dicimus salvo intellectu illo, quo novimus per officium Clericorum, Divinis quidèm mysteriis Ecclesiam salvari, sed quorundam talium parum orationibus adjuvari. Quià ergò Monachi ex maximâ parte fidelium saluti invigilant, licèt sacramenta minimè ministrent, æstimamus ipsorum primitias, decimas, & oblationes, & quæque beneficia eos dignè posse suscipere, quoniàm & reliqua populo Christiano necessaria à Presbyteris, & Clericis faciant exhiberi. Ista verò dicendo nequaquàm Clericos ab Ecclesiarum, & Ecclesiasticarum rerum possessionibus excludere volumus, sed Monachos hæc omnia legitimè posse obtinere istis rationibus, & auctoritatibus approbamus. Si enim ipsi pro officio baptismatis, pœnitentiæ, prædicationis, ac cœterorum sacramentorum populo exhibitorum, de reditibus ecclesiasticis vivere volunt; cur Mo-*

(g) *Petrus Cluniac. l.1. ep.28.*

nachi pro orationibus, pro psalmis, pro lacrymis, pro eleemosynis, ac multiplicibus bonis, ob salutem populi Deo oblatis, rebus ecclesiasticis, & devotorum oblationibus non utantur (a)?

(a) Idem Petrus ubi suprà.

14. Tuebatur igitùr Petrus Cluniacensis propositum sui Monasterii *Catholicæ Ecclesiæ auctoritate*, nimirùm privilegiis plurium Romanorum Pontificum, quos intèr Agapitus Papa II. Aymardo Cluniacensi scripsit, *decimas, quæ olim ad vestras Capellas pertinuerunt, & per modernam quasi auctoritatem, sive licentiam à quolibet Episcopo subtractæ sunt, vobis ex integro restituimus. Capellas autèm, si aliquæ jam factæ, vel faciendæ inibi sunt, ità manere concedimus, ut vestris Ecclesiis nihil ex decimis minuatur* (b). Cujus sanè diplomatis, ac aliorum consimilium, à diversis Romanis Pontificibus concessorum, intuitum habuit Ludovicus VII. cognomine transmarinus, Gallorum Rex, dum de quibusdam locis, ad Monasterium Cluniacense pertinentibus pronunciavit, *decimas suas indominicatas ad Hospitale habeant. Ecclesias verò suas, cum omnibus decimis, sicut per privilegium Romanum, & per scripta Episcoporum adquisierunt, teneant, & possideant* (c).

(b) Andr. Quercetan in not. ad Bibliot. Cluniac. ad fol. 678. pag. 1233.

(c) Idem loco citat.

15. Intèr sanctos ergò Bernardum Claravallensem, & Petrum Cluniacensem non altercabatur de aliquo articulo fidei, neque de aliquo puncto principali disciplinæ, ad mores Ecclesiæ universalis pertinente, sed de simplici, & mero proposito percipiendi, vel non percipiendi decimas, qui est articulus, non substantiam, sed perfectionem religiosæ vitæ monachalis concernens, nec majus fortè momentum in suâ differentiâ continens, quàm sit facultas à D. Dominico suis Alumnis indulta, possidendi bona temporalia; & libertas à D. Francisco suis Fratribus strictioris observantiæ subtracta, nummos, prædia, & res immobiles retinendi. Neque fortassè magis ad interesse Ecclesiæ generalis pertinebat, quod opinio D. Bernardi sententiæ B. Petri Cluniacensis prævaleret, aut è contrà; quam referat hoc, quod Fratribus Franciscanis Conventualibus sit permissum Sæcularium confessiones audire, & quod è contrà hoc idem sit Capuccinis inhibitum. Vel quod Carthusiani solitariam vitam agant, vitæ contemplativæ principaliter applicati; & è contrà Carmelitæ, Augustiniani, Servitæ &c. vitæ activæ incumbant, & adipiscantur gloriam in conversatione gentium: quæ omnia diverso modo se habent, sed in suo genere bona sunt.

16. In quæstione, inquam, de percipiendis decimis, ambo isti Sancti Abbates contrariam opinionem nutriebant, nec tamen alterutrius sententia legem faciebat necessariò, & generalitèr observandam. Fervebat D. Bernardus igne, qui è pectore Roberti Molismensis erupit in hæc verba: *Fratres charissimi secundum normam S. Patris Benedicti professionem fecimus, sed ut mihi videtur non eam ex integro tenemus &c. Manibus nostris non laboramus &c. Abundantem victum, & vestitum ex decimis, & oblationibus Ecclesiarum habemus &c. Laudo igitùr, ut omninò regulam S. Benedicti teneamus &c. Victum, & vestitum labore manuum nostrarum vendicemus &c. Decimas, & oblationes Clericis, qui Diœcesi famulantur, relinquamus &c.* (d). E contrà B. Petrus Cluniacensis illi sensui firmiùs inhærebat, quo Molismenses Monachi, præfati Roberti æstuantem zelum cohibendum, vel non sequendum esse duxerunt, eidem memorando, quod Regula S. Benedicti plura pro locorum, temporum, & personarum diversitate variari posse permittit: Sèque tutos esse vitæ talem observando tenorem, qualem à suis majoribus didicerant observatum: *Hoc ò Pater*, dicebant, *vobis notum sit, quæ à prioribus Cœnobiis, qui religiosè vixerunt, servanda didicimus, ac ut hæredes ordinis, & professionis habemus &c. Nec ut temerarii novitatum adinventores, à fratribus nostris longè, latèque condemnari volumus* (e).

(d) Oderic. Vital. Eccl. Hist. l. 8. ad ann. 1094 f. 712. C.

(e) Idem loco cit. f. 713. B.

17. Porrò in unâ fide, salvâ illius substantiâ, in reliquis, quoàd disciplinam, nihil efficit sancta Ecclesiæ consuetudo diversa (f). In iis, quæ sub obligatione non cadunt, *unusquisque in suo sensu abundet* (g). Et ut alibi notavimus ex Facundo

(f) Ibidem f. 712. C.

(g) Romanor. c. 14. num. 5.

cundo Hermianensi, *pro eâdem religione, quâ rectè colitur Deus, non solùm dissentire à se invicèm, verùm etiam laudabilitèr pugnare adversum se religiosi, ac rectissimi possunt* (a). Igitùr benè sentiebat D. Bernardus decimas reiiciendo, non quià ejus fratres Ecclesiis non fervirent, ad quas ipsæ decimæ pertinebant, sed quià major perfectio, & exactior observantia erat Regulæ D. Benedicti, reditibus contemptis, vivere de opere manuali. Benè quoque faciebat B. Petrus Cluniacensis easdem decimas percipiendo, non quià Ecclesiis ipsis per idoneos Clericos, atque Presbyteros deserviebat, sed quià Summorum Pontificum privilegiis, Congregationi Cœnobii sui fuerat indultum decimas ipsas posse sine contradictione percipere. Et sic uterque sanctitate, uterque doctrinâ insignis, uterque bono spiritu ductus, in rè non præcepti, sed consilii; tàm devotioni, quàm opinioni propriæ deserviebat. Nos autèm cur D. Bernardi sententiam amplectemur, potiùs quàm venerabilis Petri? præsertìm cum hujus ultimi doctrinam, Ecclesiæ praxis, & Pontificum decreta, & generalis Monasteriorum observantia confirment? Nunquid omnia, quę scripsit, dixit, fecit S. Bernardus, sunt de necessitate salutis? Nunquid quià Beatus iste vir Cœnobia, ut plurimùm in locis depressis, atque impuri aeris fabricare solebat; damnabimus propter hoc alios Regulares, qui pro suis domibus extruendis colles amenos quęrunt, locaque aeris defæcati? Absit.

(a) *Facund. Hermian. lib.7.c.6.*

18. Infinita propemodùm gloriosissimus, & sanctissimus Abbas Bernardus fecit, dùm conversaretur in terris, quæ in ejus vitâ, & apud historicos legere est, egregia, & mirabilia: hæcque proprio fervore actus peregit, & agnam sine dubio merentur venerationem, sed necessariam non exigunt obedientiam: fuit nàmque vir tanti fervoris, ac zeli, ut aliquibus visus fuerit esse nimius. Verùm uti benè notat in ejus vitâ Gulielmus Abbas: *Si nimietas in eo reprehenditur sancti fervoris, habet certè apud pias mentes excessus iste reverentiam suam: quià quicumque spiritu Dei aguntur, multum verentur in servo Dei reprehendere nimium istam nimietatem. Habet & facilem apud homines excusationem, cum vix audeat quisque eum condemnare, quem Deus justificat, tàm multa, tàm sublimia cum eo, & per eum operando. Felix cui solùm reputatur ad culpam, quod cæteri præsumere sibi solent ad gloriam* (b). Opera ergò illius non sunt necessariò habenda pro lege. Undè quidquid scripserit circà decimas respectu ad Monachos Cluniacenses; nihil afficit: verba enim illius non præceptum resonant, sed consilium. Hocque individuè in materiâ decimarum convincitur ex alio facto ipsiusmet melliflui Doctoris, excludentia præceptum abstinendi à decimis, dum aliquibus aliis easdem permitti posse dilucidissimè declaravit. Nàm in Concilio Tricassino, cui Beatus idem vir interfuit, & vivendi methodum Equitibus Templariis præscripsit (c); intèr cœtera pro eisdem Equitibus approbata, illis indultum est jus decimas percipiendi.

(b) *Gulielm. Abb. vit. S. Bernar. l.1.c.8. post med.*

(c) *Baron. an.1127. num.6.7.8.*

19. Decretum Concilii sub his terminis conceptum est: *Credimus nàmque relictis affluentibus divitiis vos spontaneæ paupertati esse subjectos; undè decimas vobis communi vitâ viventibus, justè habere hoc modo demonstravimus. Si Episcopus Ecclesiæ, cui decima justè debetur, vobis charitativè eam dare voluerit, assensu communi Capituli, de illis decimis, quas tùnc Ecclesia possidere videtur, vobis tribuere debet. Si autèm laicus quilibet adhùc illam, vel ex patrimonio suo damnabilitèr amplectitur, & se ipsum in hoc valdè redarguens vobis eandem reliquerit, ad nutum ejus, qui præest tantùm, sine consensu Capituli id agere potest* (d). En quomodò, & qualitèr, ac quâ methodo collata est potestas Templariis decimas ecclesiasticas acquirendi, & *justè habendi*: Nimirùm si decimę ab Ecclesiâ possiderentur, in facultate esset Episcopi, unà cum assensu Capituli sui, decimas ipsas in Templarios transferendi. Si verò decimæ jàm fuissent ab aliquo laico usurpatæ, qui tamèn compunctus, vellet easdem ipsismet Equibus Templariis deferre; in potestate esset Episcopi solius, absque alio Capituli assensu, cessionem

(d) *Conc. Tricassin. an.1128.c.66.*

nem prefatam approbandi, atque memoratas decimas Templi militibus appropriandi. Arguendo autèm à majori ad minùs, à quo proculdubiò est validum argumentum (a), magis à Sacerdotali statu, & officio (propter quod decimæ conferuntur) absunt Milites, aut Equites, tametsi regulares, arma tractantes, quàm Monachi Clericatu, & respectivè Presbyteratu insigniti, orationibus, prędicationibus, psalmodiis, ministerio sacramentorum, sacris studiis, aliisque piis operibus indulgentes. Cùr ergò Sanctus Bernardus decimas ipsas pręberi sæpè dictis Equitibus non impugnavit, qui eas à religiosis Monachis, profitentibus Regulam D. Benedicti, percipi adeò modicùs improbavit, nisi propter hoc unum, quod Monachos ad ea, quæ majorem observantiam, & excellentiorem perfectionem, uti de consilio concernunt, non verò ad quid de præcepto perducere nitebatur?

(a) *Capit. si ergò 3. qu. 1 c. si Paulus & ibi Glos. 32. qu. 5. Auth. multò magis C. de Sacror. Eccles. DD apud Barbos. tr. var. loc. 67.*

20. Quæ dicta sint ad enodandam, funditùsque exhauriendam vim argumenti, in præsenti Objectione propositi, cum totâ illius historiâ: dicta sint inquam ex ubundanti: Nàm in reliquis posset *quartò* ad idem argumentum brevitèr responderi, quod canit extrà chorum, ac procedit extrà quæstionem: non enim nostra est disputatio, an Clericis, & Monachis liceret olim, vel non liceret; liceat nùnc etiàm, vel non liceat percipere decimas, & retinere parochiales Ecclesias, ad quas noscuntur primariò ipsæ decimę pertinere, sed an Beneficiarii merè simplices teneantur ad residentiam personalem, necnè, apud illas Ecclesias, ubi eorum simplicia erecta sunt beneficia. Hę nàmque sunt quæstiones valdè diversæ, nec talem habent inter se communionem, ut una earum sit alteri subalterna; præsertim cum optimè possit subsistere, quod Monachis perfectioni addictis non liceret decimas percipere, & tamen Clericis, beneficia merè simplicia possidentibus, licitum esset tùnc, prout est nùnc, eisdem beneficiis per substitutum deservire, absque eo quod apud eadem personalitèr residerent, ac onera beneficiis annexa, ex se ipsis implerent.

CAP.

CAPUT XXXVIII.

In quo diluitur DECIMAOCTAVA OBJECTIO, *contendens Beneficiarios merè ſimplices non poſſe ſuo debito per alium ſatisfacere, adeòque teneri perſonalitèr in loco beneficii reſidere, ut proprium munus valeant ex ſe ipſis obire.*

SUMMARIUM.

1 Decimaoctava Objectio, *quod Beneficiarii ſimplices opera pia vel injuncta habeant, vel poſſint Epiſcopi eadem illis injungere.*

2 *Et quod hæc non poſſint per ſubſtitutos adimplere, ſicut Chriſtus non redemit mundum per ſubſtitutum, ſed ex ſe.*

3 *Non eſt ſine difficultate, quod Ordinarii poſſint nova onera Beneficiariis ſimplicibus opponere.*

4 *Patres, Theologi, & Canoniſtæ, in Objectione poſiti, loquuntur de Beneficiariis reſidentialibus, in quibus electa eſt induſtria perſonæ.*

5 *Damaſi Papæ ſermo eſt de beneficiis curatis, malèque ex adverſo fuerunt intermiſſa verba id declarantia.*

6 *Concilium Lateranenſe non loquitur de beneficiis ſimplicibus, quorum immunitati à reſidentiâ alibi faciet.*

7 *Sancti Bernardus, & Bonaventura, & alii in oppoſitum allegati, effantur declamatoriè, penè ad exceſſum.*

8 *Nec ſermonem habent de beneficiis merè ſimplicibus. Quale matrimonium inter Beneficiarios, & Beneficia contrahatur?*

9 *Argumentum à matrimonio carnali ad ſpirituale valet: tamèn in pluribus diſpari paſſu gradiuntur.*

10 *Etiàm Beneficiarii reſidentiales interdùm uti poſſunt ſubſtituto, nec currit paritas à matrimonio ſpirituali ad carnale.*

11 *Aliàs indiſſolubile eſſet matrimonium ſpirituale, ut eſt carnale: nec poſſet diſpenſari, ut Curatus per ſubſtitutum regeret Eccleſiam.*

12 *Cardinalis Papienſis ſcribit de Cardinali Riario, in quo fuerant plures Epiſcopatus, & Beneficia congeſta.*

13 *Præceps caſus Riarii dedit motivum Papienſi ſcribendi Cardinali Gonzaghæ de mundi pompis citò præterlabentibus.*

14 *Declamat Papienſis ut orator, non ut deciſor caſuum conſcientiæ: monetque ſpernendos fortunæ luſus, & acervationes beneficiorum.*

15 *Loquitur idem Auctor de beneficiis Epiſcopalibus, & reſidentialibus, non verò de merè ſimplicibus, de quibus eſt quæſtio.*

16 *Leſſius, Fagnanus, & alii, in Objectione poſiti, loquuntur non de beneficiis merè ſimplicibus, ſed de reſidentialibus.*

17 *Claudius de là Place loquitur ut declamator, non ut Theologus. Cur Chriſtus mundum redemerit per ſe ipſum, & non per ſubſtitutum?*

18 *Præciſâ Dei præordinatione de Chriſto paſſuro potuiſſet mundus redimi, atque ſalvari etiam aliquo alio modo.*

1. BIJCIUNT *decimo Octavo* Contradictores hoc modo. Cunctis Beneficiariis merè ſimplicibus ineſt aliqua obligatio adimplenda, vel tot miſſas celebrandi, vel alia opera pia determinata exercendi: de quibus oneribus, ſi expreſsè conſtat, ſinè ullâ dubitatione ad ea tenentur fidelitèr exequenda. Si verò expreſsè non conſtat, pertinet ad Epiſcopum opera pia, miſſas, aliaque adimplenda onera definire, prout in Concilio Mediolanenſi decernitur hiſce verbis: *cæteris etiàm beneficiis, quæcumque jam ab eccleſiaſticis officiis immunia reperiuntur, ſivè Canonicatus, ſivè Clericatus, ſivè etiam ſimplicium nomine appellentur, iis Epiſcopus priſtina munera reſtituat: ac ſi non conſtat ſatis qualia ea eſſent, pro fructuum ratione onera imponat, aut miſſas, divinaque officia celebrandi, aut ſi Clericatus, ſimpliciave beneficia ſunt, minorum etiam ordinum functiones obeundi, ad Divini cultus propagationem* (*a*). Sed hujuſmodi opera ſunt ab ipſo Beneficiario perſonalitèr adimplenda: ergò Beneficiarii merè ſimplices ad reſidentiæ perſonalis debitum ſunt adſtricti.

(a) *Conc. Mediol. I. tit. Communia de miniſtris.*

2. Quod præfata opera Beneficiariis merè ſimplicibus injuncta ſint ab ipſiſmet perſonalitèr obeunda, & non per interpoſitam perſonam, ſuadetur ex eo quod hic eſt ſenſus communis omnium: nàm ità rem eſſe agendam concordant, ex Theologis Leſſius: Ex Juriſconſultis Fagnanus, & Cujacius: Ex Patribus D. Bernardus, & Guillelmus Lugdunenſis; Ex Scriptoribus eccleſiaſticis Jacobus Cardinalis Papienſis: Ex Conciliis Concilium Lateranenſe III.: Et ex Pontificibus Damaſus, omnes unâ voce clamantes, debere Beneficiarios onera ſuæ præbendę ex ſe ipſis obire, non verò per interpoſitam perſonam: quippè uti benè notavit Claudius de là Place, Eccleſiam *non per Vicarium Chriſtus, aut Angelum; ſed per ſe ipſe redemit, proprio ſanguine ſanctificavit: ipſe autem vulneratus eſt propter iniquitates noſtras, attritus eſt propter ſcelera noſtra &c. Non legatus, neque Angelus, ſed ipſe ſalvavit eos, eo quod diligeret eos, & pareeret eis* (*b*). Ergo ſenſus Eccleſiæ fuit ſemper, & eſt, quod Beneficiarii mere ſimplices in loco ſui beneficii debeant reſidere, ut munera beneficio adnexa perſonalitèr, & ex ſe ipſis adimpleant.

(b) *Claud. le à Place c. 5. antid. §. 10 excuſ. 3.*

3. Reſpondetur *primò* dato tranſeat majori propoſitioni poſitę in Objectione, negatur minor, & conſequentia ex eiſdem illata. Damus inquam tranſeat majori, & non ſine magnâ difficultate quandoquidèm ex regulâ generali Beneficiati non ſunt cogendi ad ſuſtinenda onera, quæ in fundatione, vel inſtitutione, aut ſtatutis non reperiuntur, vel ad quæ ex antiquiſſimâ conſuetudine non tenentur (*c*). Ideòque non eſt incontrovertibile, atque certum, quod valeat Ordinarius integrà, & plenâ facilitate, ac pro ſuo arbitrio majora, & inconſueta onera Beneficiario merè ſimplici (nullum habenti onus, pretèr officii recitationem) adjungere, niſi aliæ circumſtantię concurrant hoc expoſcentes. Et quidquid ſit, an id fieri poſſit in provinciâ Mediolanenſi, vi decreti Concilii I. Provincialis à D. Carolo editi, certè hujuſmet decreti vi hoc fieri alibi non eſt permiſſum; quippè

(c) *Sac. Congr. Conc. ap. Barboſ. Sum. Apoſtol. deciſ. collect. 60. num. 5.*

quippè Concilium Provinciale, ut pluriès diximus, extrà limites propriæ provinciæ non afficit (*a*). Et quatenùs etiam rè verâ onus aliquod posset ab Ordinario, præsertim tempore Visitationis, Beneficiario merè simplici adjungi, hoc verum non est de onere personali (*b*), & sic non ideò arctari potest ad residentiam personalem, talitèr ut ipsa onera per substitutum non valeat adimplere.

4. Quantùm ad minorem in Objectione positam, jam illam negavimus absolutè, & ad rationes in ea contentas, negamus suppositum, nempe quod Patres, Theologi, Canonistæ, & alii ibidem allegati, sermonem habeant de Beneficiis, & Beneficiariis merè simplicibus; ex ipsâ etenim illorum literali lecturâ patet, quod loquuntur de Beneficiis, & Beneficiariis residentialibus, & curatis, in quibus, ut alibi non semel advertimus, tàm ex Conciliis (*c*), quàm ex Theologis (*d*), ac etiam ex Canonistis (*e*), certum est electam esse industriam personæ Beneficiati, qui proindè tenetur ex se ipso munus beneficio suo injunctum obire, nec licitè valet ad id alterum delegare, obstantibus Juribus expressis, quæ nullius delegati substitutionem admittunt (*f*). Quià verò industria personæ Beneficiati non est electa in provisione beneficiorum merè simplicium (*g*); hinc fit, quod isti onera beneficiorum (excepta officii divini recitatione) non tenentur personalitèr adimplere, sed satis est, si ea per interpositam personam exerceant.

5. Et ut cuncta, in Objectione ex adverso proposita, evacuentur, ea sigillatim examinemus. Allegatur Papa Damasus, qui in suâ epistolâ sic effatur: *Curam vobis adeò demandatam negligitis: qui talia sumunt, videntur mihi meretricibus esse similes, quæ statim ut pariunt, infantes aliis nutricibus tradunt educandos, ut suam citiùs libidinem explere valeant. Sic & isti infantes suos, idest populos sibi commissos, aliis educandos tradunt, ut pro suo libito curiis sæcularibus inhient, & ad principes, & ad eorum favores confugiant, & quod unicuique visum fuerit liberiùs peragant: pro talibus enim animæ negliguntur, & oves pereunt, morbi erescunt, hæreses, & schismata prodeunt, Ecclesiæ destruuntur, Sacerdotes vitiantur, & reliqua mala proveniunt; non enim istà Dominus docuit, nec Apostoli instituerunt; sed ipsi, qui curam suscipiunt, ipsi peragant: nàm Dominus ovem perditam diligentèr quæsivit, ipse invenit, ipse propriis humeris reportavit. Si Dominus pro ovibus tantam curam habuit, quid nos miseri dicturi sumus, qui etiam pro populo nobis commisso curam impendere negligimus, & aliis educandum tradimus* (*h*)? Textus hic non sine mendis in oppositum allegatur, nec sine industriâ reticentur tria hæc verbula *illi nàmque Episcopi*, qui talia &c. eisdem vocibus etenim fideliter exaratis, innotuisset, Damasum non de Beneficiariis merè simplicibus loqui, sed de residentialibus, & curatis, nempè Episcopis.

6. Interferitur quoquè Objectioni auctoritas Concilii Lateranensis III. quod nos alibi ostendimus non obesse, sed favere immunitati Beneficiariorum merè simplicium ab onere residentiæ (*i*). Nihilominus Contradictores ejus decreto utuntur, quod sic eloquitur: *Cùm igitùr Ecclesia, vel ecclesiasticum ministerium committi debuerit; talis ad hoc persona quæratur, quæ residere in loco, & curam ejus per se ipsam valeat exercere. Quod si alitèr fuerit actum; & qui receperit quod contrà sanctos Canones accepit, amittat; & qui dederit, largiendi potestate privetur* (*l*). Hic quoque Canon nihil habet commune cum beneficiis merè simplicibus, quandoquidèm evidentèr loquitur de beneficiis parochialibus, & de choralibus, quibus inest titulus dignitatis, uti pateret ex totâ & totali ipsius Canonis lecturâ, si non fuisset mutilatè relatus: habet etenim: *quià nonnulli, modum avaritiæ non imponentes, dignitates diversas ecclesiasticas, & plures Ecclesias parochiales, contrà Sacrorum Canonum instituta nituntur accipere, ut cum unum officium vix implere sufficiant, stipendia sibi vendicent plurimorum; ne id de cæterò fiat districtiùs inhibemus* (*m*); quis non videt hic ser-

(a) *Fagnan. in cap. Canonum statuta n. 14. de Constit l e.*

(b) *Sac. Congr. Conc. ap Barbos. loc. citat. Collect 64. n 5.*

(c) *Conc. Paris. ann. 1528. c. 13.*

(d) *Cajetan. in 2. 2. D Thom. qu. 185. ar. 5.*

(e) *Barbos. de Paroch. p 1 c 8 n 40.*

(f) *Vid. Decret. tot. tit. de Cler. non resid.*

(g) *Barbos. in cap. significatum 14. nu. 4. de præb.*

(h) *Damas. PP. I. epist. 5.*

(i) *Vid. supr. in hoc Tom cap. 8. n. 5.*

(l) *Conc. Later. III. cap. 13.*

(m) *Conc. Later. loc. cit. & c. 3. de Cler. non resid.*

sermonem fieri de Beneficiariis residentialibus, non verò de merè simplicibus?

7. Eidem Obiectioni subintruditur nomen D. Bernardi clamantis: *qui per Vicarium inservit, per Vicarium remunerabitur*. Item D. Bonaventuræ vox dicentis: *Væ illis, qui habent plura beneficia per Vicarios distributa, ipsi tollunt lanam, sed de ovibus non curant*. Nèc non Guillelmi Peralti Archiepiscopi Lugdunensis, ità tonantis: *ridiculum est matrimonium contrahere, & sæpè ponendi Vicarium, & qui hæc facit, videtur incidisse in illam maledictionem. Deuter. 18. Uxorem habebis, & alius dormiet cum eâ. Quærimus de Vicario illo, utrum sit pastor, vel mercenarius. Si mercenarius est, latro est, sicut priùs ostensum fuit: Cùm ergò dicit aliquis benè possum habere hoc beneficium, quià ponam ibi Vicarium, penè idem est ac si dicat, possum illud habere, quià ponam ibi latronem, qui furetur, & mactet, & perdat. Joan. 10.* (a). At quæ dicimus hos Auctores non theologicè, sed potiùs concionatoriè, seu declamatoriè locutos esse, zelo usquè adeò se diffundenti, ut quodammodò tetenderint ad excessum: quæ est una ex observationibus habendis in lecturâ Patrum, perpendendo nempè, an tamquàm Theologi, vel tamquàm Oratores, & Præcones effati sint (b).

8. De quâ etiam rè quidquid sit, adjungimus, D. Bernardum, D. Bonaventuram, ac Guillelmum Lugdunensem, sermonem habere, non de Beneficiis, & Beneficiariis merè simplicibus, de quibus est noster articulus; sed de Beneficiis, & Beneficiariis curatis, de quibus nobis nulla est nùnc controversia: fatemurque, quod inter Beneficiarium Episcopalem, & Curatum, contrahitur spirituale matrimonium analogicum, & similitudinarium, in sensu de quo suprà sermonem habuimus (c). Ac sicut dedecet matrimonium carnale consummari per substitutum, ità quoquè dedecet matrimonium spirituale per Vicarium exerceri. At hoc matrimonium spirituale non intercedit, saltèm ità propriè, atque strictè, inter Beneficiarios inferiores, merèque simplices, & eorum Ecclesias, sed solum latè, impropriè, ad modum sponsaliorum, ità ut à Scriptoribus appelletur, non matrimonium, sed quasi matrimonium (d): sicque nullam turpitudinem involvit, quod per subdelegatum exerceantur, & adimpleantur onera ejusdem, illa nimirùm, quæ per substitutum Jura permittunt adimpleri commodè posse. Et ità hìc deficit vis rationis à præfato Guillelmo propositę.

9. Cœterùm dicimus, quod quamvis inter Beneficiarium, & suam Ecclesiam, detur matrimonium, & respectivè, quasi matrimonium spirituale; atque à matrimonio carnali ad matrimonium spirituale, sit validum argumentum (e); adhùc tamen paritas inter utrumque claudicat multis pedibus, quià plures differentiæ sunt, ob quas unum eorum diversificatur ab alio, plurimæque sunt conditiones, & qualitates, in eorum altero concurrentes, quæ non possunt in alio verificari. Undè spectat ad eum, qui vult de uno ad aliud arguere, probare similitudinem in ea rè, de quâ arguit (f). Quarè tametsi matrimonium carnale non valeat exerceri per substitutum, tàm propter deformitatem hujus actus, quàm propter illius restrictionem ad personam contrahentem vinculum matrimonii; benè nihilominùs potest exerceri matrimonium, & multò magis, quasi matrimonium spirituale per delegatum, quià nulla est deformitas in hoc actu: nèc ipse actus, illiusque exercitium restrictum est ad personam, quæ matrimonium quasi spirituale cum suo beneficio contraxit.

10. Imò hoc ipsum verum est etiam in matrimonio spirituali Rectoris animarum cum suâ Ecclesiâ: quippè licèt electa sit industria personæ in Curato, dantur attamèn causæ, propter quas potest Superior suam auctoritatem, seu dispensationem interponere, ut Curatus officium suum exerceat per substitutum, quæ non dantur, ut matrimonium carnale possit exerceri per substitutum. Quarè patet ad sensum, quod paritas inter matrimonium carnale, & spirituale, nec semper, nec in omnibus æquali pede procedit, nec inter utraque hæc matri-

tri-

(a) *Guillem. Peralti de Avarit. to. 2 c. 15. §. 2.*

(b) *Petr. Annat. Appar. ad posit. Theol. lib. 4. art. 4 n. 4.*

(c) *Cap. etsi unanimiter 6 de postul. Prǽl. Vide supr. in hoc Tom. cap. 15.*

(d) *Glos. & Abb in c. etsi 6. de post. Prǽl. Altesser. ad cap. 2. eod. titul.*

(e) *Authen. nisi rogati C. ad Trebel. c. penult. & ult de transl. prǽl. c. cum inter de elect Oldrad cons. 62.*

(f) *Vio Neapol. decis. 295. n. 40. l. 2. Barbos. tract. var. loc. 70. in med.*

trimonia spirituale, atque carnale, intercedit paritas, nisi analogica, similitudinaria, per modum loquendi, ac in latissimo sensu: quæ licèt in aliquâ rè faciat eadem inter se convenire; in pluribus tamèn aliis rebus claudicat notabilitèr, & præsertìm claudicat quoàd exercitium, & restrictionem personarum, proùt fusiùs integro capitulo sumùs superiùs elocuti (a): ad quod benignum remittimus Anagnostem.

(a) *Vid. supr. in cit. to Cap. 15. per tot.*

11. Alioquin sequeretur, quod sicùt matrimonium carnale est indissolubile, ità quoque indissolubile esset matrimonium spirituale inter Beneficiarium, & suam Ecclesiam, contrà praxim Ecclesiæ per omnia sæcula custoditam. Infinita quippè sunt exempla Virorum doctrinâ, & sanctitate sublimium, nec non aliorum, qui beneficia Episcopalia, Abbatialia, & Curata (cum quibus jàm contraxerant spirituale connubium) dimiserunt, absque eo quod unquàm fuerint de hâc dimissione in culpam vocati. Sequeretur paritèr, quod sicùt neque Papa, neque Concilium generale, neque ulla terrena Potestas dispensare potest, ut matrimonium carnale per substitutum exerceatur: ità nec etiam dispensare posset, ut matrimonium spirituale exerceatur per substitutum: cum tamen suprà viderimus fuisse à Concilio Generali Ephesino statutum, ut Episcopi Europeæ provinciæ possent duo, & tres Episcopatus regere (b), quorum aliquos proculdubiò cogebantur regere, & sic matrimonium spirituale exercere per substitutos. Et quoàd Papam, cernimus, quotidiè penè, per illum dispensari, ut Pręlati Germanię binas, & ternas possideant Ecclesias Episcopales, cum quibus contrahunt spirituale matrimonium, nec tamèn eas cunctas regere, administrare, ac exercere valent, nisi per Vicarios, quippè in illis omnibus nec resident, neque residere valent: sed imò dispensatio ipsa ad plura beneficia curata, necessariò in suis visceribus includit dispensationem super residentiâ in alterutro (c).

(b) *Concil. Ephes. Action. 7.*

(c) *Fagnan. in cap. dudum tl. 2. n. 21. de elect.*

12. Id posteà, quod ex adverso proponitur ex Cardinali Papiensi, est fragmen ejus epistolæ ad Cardinalem Franciscum Gonzagam, è Ducibus Mantuæ, his verbis: ***Adde publicum odium meritò in nos ex tantâ infamiâ comparatum: lamentari Ecclesios vides, quod his cumulis, egenorum ponem eripimus, dolere populos, quod veneranda pastoribus loca plena nùnc mercenariis vident*** (d). Verùm ad hæc responsum congruum ex se præbent, tàm dat historia, quàm contextus. Historia est ista. Objerat illis diebus Raphael Riarius Cardinalis S. Sixti, adolescens ex ordine Minorum, qui apud Sixtum Papam IV. poterat quod volebat; dignitate, fortunâ, reditibus ecclesiasticis, mirificè cumulatus; in Conviviis, in ædium ornatu, in familiarium pompâ, & quidquid ad splendorem conferre potest, adeò sumptuosus, ut ejus profusio excederet non modo credendi fidem, sed quodammodò facultatem quoque narrandi. Possidebat hic ingentem congeriem beneficiorum: ***Nàm prætèr illustria Cœnobia magna, & multa ubique gentium comparata, prætèr inferiora, imaque dignitatis non spreta, etiam eæ Supremæ Sedes in unum ipsum erant aggestæ: Patriarchalis Constantinopolitana, Metropolis Hispalensis, Metropolis Florentina, & Mimatensis Galliea: Congerendæ haud dubiè plures, nisi vitæ, & cupiditati unâ Deî dispensatione esset modus impositus*** (e).

(d) *Jacob. Card. Papiens. epist. 547.*

(e) *Idem epist. 548.*

13. Ad hujus viri, tàm celerem è nihilo exaltationem ad fortunæ apogeum; quàm præcipitem casum, è sublimi potentiâ, & dignitate ad inferiora sepulchri; Cardinalis Papiensis binas edidit literas, Gonzaghę Cardinali directas, quarum prima est etiam fine fine (f). In utrâque autem totus est, ut se simul, ac Mantuanum compungat, consideratione pręcipitis casus Cardinalis Riarii. Nàm primam incipit hoc modo: *O Mantuane, alienæ insaniæ ad salutem nos instruant.* Secunda inchoatur: ***Quantis quotidiè exemplis erudimur ad vitam, mi Mantuane? Quanta nobis se offert ab alieno exitu disciplina &c. Vel uno hoc exemplo Cardinalis S. Sixti quodnam potest esse conspectius &c. Quanti***

(f) *Card. Papiens. epist. 547. & 548.*

discriminis fortunam videbimus? Quamque admonebimur infirmitatis humanæ? &c. Biennio toto hic tantus fortunæ successus fuit, tàm ut apparet festinatus, quàm brevi erat casurus. Quid ergò ex tantâ gloriâ reliquum nùnc illo mortuo inspicimus? &c. Desiit jàm Cardinalatus tàm properatus. Evanuère comitatus ingentes. Conviviorum gloria periit. Apparatuum divitiæ cessavere. Ludi in lacrymas versi sunt. Vestium nullus illi est usus &c. Quem capere paulò antè Orbis totus non poterat, premit nùnc breve sepulchrum &c. Quis tanto exemplo manendum non censeat in lege sacerdotii!

14. Hæc, & similia scribit Mantuano, Cardinalis Papiensis, non ut Theologus, sed ut Orator: non ut decisor casuum conscientiæ, sed uti declamator, fallaces delitias mundi perstringens. Quæ autem Patres, quæ Scriptores Ecclesiastici, quæ Doctores proferunt tamquàm declamatores, instruunt ad perfectionem, non obligant ad conscientiam: alioquin si cuncta eorum scripta, ex abundanti zelo edita: si cuncta eorum dicta, ex fervore vehementi prolata, necessariam observantiam exigerent, sub pœnâ damnationis æternæ, vel mundo, & incolis ejus. Papiensis ergò instruit animum suum, & Mantuani, ut mediocritate contenti, ampliora non quærant: in casu Concardinalis, fugaces fortunæ lusus edificant: in celeri morte adolescentis, dignitate, divitiis, gloriâ, potentiâ, cunctos sui temporis Clericos transcendentis, agnoscant, stare suam unicuique diem interitus, & ut plurimùm cum minus expectatur: adeòque solliciti sint magis de sempiternâ, quàm de terrenâ felicitate assequenda. Admonet quoque vitandam esse plurium beneficiorum in uno, & eodem viro aggregatam congeriem, adversus quam linguæ hominum perstrepebant. Ad hæc omnia simul sumpta, nihil probant pro arctandis Beneficiariis merè simplicibus ad ecclesiastica beneficia.

15. Contextus posteà fragmenti epistolæ Cardinalis Papiensis ex adverso citatæ, evidentèr impugnat pluralitatem Beneficiorum, & quidèm residentialium, animarum curam præferentium: nihil verò de mere simplicibus verba facit. Ait enìm: *quatuor quinque pluriumve præsulum sedes occupat unus. Cœnobiorum multorum patres idem unus excludit, minorumque munerum ministros idem unus in domo Dei esse non sint. Tàm multos eiicimus, quàm multa superfluò possidemus. Iterùm quoquè de ovibus creditis meremur indignè, à quibus, juxtà verbum Apostoli, metentes carnalia, non seminamus eis spiritualia. Quâ enim ratione intendere mens una tàm pluribus potest? Et custodis unius oculi tàm disiuncta regionibus contueri? Vicariæ verò diligentiæ nullæ ad satisfactionem sunt satis. Mercedem sequuntur illæ, non fructum: & quod de ovibus ad eas non pertinet, lupis venientibus fugiunt &c.* (*a*). Ex quibus evidentèr patet Papiensem loqui de Episcopatibus, & beneficiis Abbatialibus, atque Curatis, quorum possessores non negamus ad residentiam teneri, sed impugnamus, quod ad eam etiam Beneficiarii merè simplices sint adstricti. Alibi de Cardinali Papiensi sermonem habuimus, illùc Lectorem si plura petat remittimus (*b*). Ubi tametsi Auctoris hujus & scripta, & facta retulerimus ad probandam libertatem Ecclesiæ præficiendi beneficiis etiam Clericos extraneos; adhùc tamen ex eisdem congruâ ponderatione perpensis, & approbatis, deducitur etiam immunitas Beneficiariorum merè simplicium ab onere servitii personalis, & residentiæ.

(a) *Card. Papiens. epist. 547.*

(b) *Vid. supr. Tom. 1. secul. 15. c. 4. à n. 10.*

16. Citant demùm in præsenti Objectione Contradictores, Lessium, Fagnanum, Cujacium &c. Sed istorum periodi, eorundem Contradictorum libris inserti, nihil probant, quià de beneficiis curatis, & residentialibus agunt, cum quibus beneficia merè simplicia, quidquam commune quoàd hoc interesse non habent. Undè superfluum censemus tàm ipsas periodos hìc referre, quàm alia eorum scripta subjungere in idem collimantia. Vis ergò Objectionis benè canit: sed extrà chorum: altè clamat, sed casum nostræ disputationis non percutit: adeòque etiamsi totum in eâ contentum sine contradictione concederetur; nullum

lum nostræ sententiæ fieret præjudicium: quippè contenta in Objectione ipsâ loquuntur de Beneficiis, & Beneficiariis curatis, atque residentialibus, nos verò controvertimur de beneficiis, ac Beneficiariis merè simplicibus: statque optime, quod à primis residentiæ debitum exigatur, non verò à secundis, cum secundorum ratio sit à primis multùm diversa.

17. Respondetur *secundò* ad argumentum, quoàd ea, quæ proponuntur ex Claudio de là Place, quod nos jàm suprà latè doctrinam ejus ponderavimus, & nihil prodesse causæ Contradictorum ostendimus ad subtrahendam Beneficiariis merè simplicibus immunitatem ab onere servitii personalis, & residentiæ (a). Nihilominùs nè illam quoque, quam præsens Objectio continet indiscussam relinquamus, promptè admittimus, quod Christus non per Vicarium, neque per Angelum, sed per se ipsum mundum redemit: Verùm hæc elocutio, quantùm pertinet ad præsens negotium, videtur potiùs declamatoria, quàm Theologica: & talis, quæ magis deceat Concionatorem ex ambone ad populum perorantem, quàm Doctorem ex cathedrâ docentem quid secundùm conscientiæ leges sit ex necessitate faciendum. Christus non redemit mundum per substitutum, sed per se ipsum. Benè. At quid facit hoc ad causam nostram? Quid probat ad casum? Christus non redemit mundum per Angelum, neque per hominem, tum quià, ut ait Evangelista, *oportuit Christum pati, & ità intrare in gloriam suam* (b). Tùm etiàm quia, ut inquiunt Theologi, necessarium fuit Verbum incarnari, non ut id, sine quo redemptio esse non posset, sed ut id, per quod melius posset ad redemptionis finem perveniri (c). Fuit quoque necessarium redemptionem fieri à Christo per passionem suam, non necessitate coactionis, tàm ex parte Dei, quàm ex parte Christi consideratâ; quippè Christus *oblatus est, quià ipse voluit* (d); sed necessitate finis, quatenùs humanum genus non erat nisi per passionem Christi liberandum, eo quod voluntas Dei de Christo passuro, prænuntiata in scripturis, non nisi per passionem ipsius Christi debebat adimpleri (e). Itàque suppositâ præscientiâ, & præordinatione Dei de passione Christi futurâ, non erat eventurum, quod homo alio modo, quàm per passionem Christi salvaretur (f).

18. Ex his tamen non infertur, quod præcisâ Dei prçordinatione, non potuisset mundus redimi, atque salvari, sivè per Angelum, sive per hominem, sive alio modo, Divinæ potentiæ magis grato: Nam hoc simplicitèr fuisse possibile docet clarissimè D. Thomas (g). Et quidquid sit an alio modo, quàm per passionem Christi potuisset Deo per peccatum offenso satisfieri de condigno, vel ex perfectâ condignitate, vel ex perfectâ justitiâ compensante offensam Deo per hominem irrogatam (h), quod relinquimus Theologis magis ex proposito ventilandum, aut decidendum nostrum enim non est huic disputationi funditùs discutiendæ immorari, & longiùs ab itinere, quod prosequimur, declinare; hoc unum est, quod simplicitèr, & de potentiâ Dei absolutâ mundus potuisset alitèr, quàm per passionem Christi salvari: Undè D. Augustinus ait, *modum quo nos per mediatorem Dei, & hominum, hominem Christum Jesum, Deus liberare dignatur, asserimus bonum, & Divinæ congruum dignitati: verùm etiàm ostendamus non alium modum possibilem Deo defuisse, cujus potestati cuncta æqualitèr subjacent* (i).

19. Tametsi verò salus hominum, & mundi redemptio fuerit à Christo Domino immediatè operata; certum est tamèn, quod multa alia, salutem hominum concernentia, atque ad Ecclesiæ edificationem, dilatationem, regimen, & augumentum facientia, non immediatè Christus per sè ipsum operatus est, sed per Apostolos, ac discipulos suos, eorumque successores. Undè benè dicit Cornelius à Lapide Christum *non omnia ordinasse, sed multa circa Ecclesiæ regimen, pro ratione temporum futurorum ordinanda, commisisse Apostolis, eorumque successoribus* (l). Porrò cum adhùc in terris conversaretur, multa quæ per se ipsum facere

(a) *Vid. supr in hoc Tom. cap. 26. à num. 2. ad 17.*

(b) *Lucæ cap. 24. num. 26.*

(c) *S. Thom. 3. par. de Salv qu. 1. art. 2.*

(d) *Isaiæ cap. 53. n. 7*

(e) *S. Thom loc. cit. qu 46. art. 1.*

(f) *Idem S. Thom. art. 1. c. 2.*

(g) *S Thom 3. part. de Salvat qu 46 art. 2. in corp. & ibi Cajet.*

(h) *Leonard Pennafiel de Incarn. nu 114. fol. 225.*

(i) *S. August. lib 13. de Trinit. cap 16. circ. princ tom. 3.*

(l) *Cornel à Lapid. in c. ad Titum nu. 1. 9. Vid.*

facere poterat, non peregit, sed Apostolis, & Discipulis suis operanda commisit. Et ità postquàm Apostolos ipsos elegit, hos *duodecim misit, præcipiens eis, in viam Gentium ne abieritis, & in Civitates Samaritanorum nè intraveritis, sed potiùs ite ad oves, quæ perierunt de domo Israel. Euntes autem prædicate dicentes, quià appropinquavit regnum Cælorum: infirmos curate, mortuos suscitate, leprosos mundate, demones eiicite &c.* (a). Similia injunxit septuaginta duobus Discipulis à se delectis, dicens: *Ite, ecce ego mitto vos sicut agnos inter lupos &c. In quamcunque domum intraveritis, primùm dicite pax huic domui &c.* (b). Alibi misit duos ex Discipulis suis in Castellum, ut sumerent asinam, ac pullum ejus, quibus uteretur in ingressu Hierusalem (c). Aliâ vice Apostolos delegavit, ut irent ad quemdam, ut pararet domum, ubi comederet Pascha (d).

(a) *Matthæi cap.10. num.5. Marc.6.8.*
(b) *Lucæ cap. 10. num.3.*
(c) *Matthæi cap.21 num.2*
(d) *Matthæi cap.26. num.19.*

20. Omittimus parabolas, in quibus sæpè alloquebatur Apostolos, Discipulos, turbas, & homines illum audientes: parabolas inquam hoc idem, de quo disserimus, concernentes; ut est illa Patris familias, qui exiit primo mane conducere operarios in vineam suam, mittens eos in illam, ut ibi operarentur, & foderent (e). Itèm alia hominis Regis, qui fecit nuptias filio suo, & misit servos suos vocare invitatos ad nuptias, qui ingressi in vias congregaverunt omnes quos invenerunt, malos, & bonos, & impletæ sunt nuptiæ discumbentium (f). Omittimus historias gestorum ejus huc identidèm intuentes rerum, quas aliis operandas delegavit, etsi eas posset ex se ipso ad effectum perducere: prout est illa decem virorum leprâ infectorum, qui Christo eunti in Hierusalem occurrerunt, ille autem eos misit, ut se ostenderent à Sacerdotibus, & sanarentur (g). Et ut aliis prætermissis, breviter multa dicamus, notum est, quod Christus mittens Discipulos suos ad evangelizandum per Urbes, ità illos commonuit: *qui vos audit me audit, & qui vos spernit me spernit* (h). Et alibi: *qui accipit si quem misero, me accipit, qui autèm me accipit, accipit eum, qui misit me* (i).

(e) *Matthæi c.20. num.7.*
(f) *Matthæi cap.22. num.3.*
(g) *Lucæ cap. 17. num 11.*
(h) *Matthæi cap.10. 40. Lucæ 10. 16.*
(i) *Joan. cap. 13. num.20.*

21. Quæ omnia cum Christus docuerit, & respectivè operatus sit, & operari voluerit per suos Apostolos, & Discipulos, dum adhuc ipse in terris viveret, ac pro suo libito posset eadem ex se ipso ad effectum perducere; procùldubio tàm factis, quàm dictis suis ostendit, aliqua esse in Ecclesiâ delegabilia, & quæ possunt per alium adimpleri, aliqua verò indelegabilia. Postremi hujus ordinis fuit redemptio generis humani, quæ supposita præordinatione Dei de Christi passione futurâ, alteri quàm Christo non potuit delegari. Primi ordinis verò sunt multa alia superiùs enunciata, statum, & progressum, aut regimen Ecclesiæ, ac respectivè illius ordinem politicum concernentia, quæ quamvis posset Christus ex se ipso, & immediatè complere, per alios tamen voluit exerceri. In articulo autem nostro possessionis beneficiorum merè simplicium, si super illis ad facta, vel dicta Christi habenda est relatio, dicant quesò Contradictores, cur ad unicum illum actum redemptionis mundi, præsuppositâ ut suprà præordinatione Dei de Christo passuro, incommunicabilem, & indelegabilem illa referemus, non verò ad tot alia facta, dictaque Christi, delegabilia, & de facto ab eo delegata? Perperàm ergò proponitur exadverso redemptio mundi facta à Christo immediatè per sè, & non per substitutum, ad indè inferendum, Beneficiarios residentiæ personalis vinculis alligari.

22. Itàque inter delegabilia, & exercibilia per alium, sunt onera non personalia, Beneficiariis merè simplicibus incumbentia: Hæcque optimè, licitè, ac justè possunt per alium adimpleri. Nec ista est nova doctrina, nova praxis, nova nostri temporis adinventio, sed est sententia, praxis, & doctrina, per totam Ecclesiam approbata, custodita, frequentata, ac cum quâ Ecclesia ipsa ubilibet vivit, in eâque consuetudo hæc inalterabilitèr invaluit (l). Astipulatur huic doctrinæ auctoritas Conciliorum (m): Astipulatur Patrum con-

(l) *Sac. Congr. ap. Barbos. Sum Apost. decis. Collec. 64. n.5.*
(m) *Conc. Trid. sess. 9. cap. 5. Vid. alia Conc. suprà c. 17. 18.*

confensio (*a*) : Sententia Theologorum astipulatur (*b*) : Quorum Princeps D. Thomas hæc habet: *Supposito quod aliquis licitè sit præbendatus in duabus Ecclesiis, scilicèt ex dispensatione, considerandum quod ille, qui in aliquâ Ecclesiâ præbendam accepit, duobus obligatur, scilicèt Deo, ut ei debitas laudes exolvat pro ejus beneficiis: Et Ecclesiæ, de quâ accipit sumptus. Ea verò, quæ ad Ecclesiam pertinent, subjacent dispensationi Prælatorum Ecclesiæ: & ideò hoc debitum, quod debet Ecclesiæ, debet exolvere secundum quod statutum est, vel per se ipsum, si sit præbenda, quæ requirat residentiam, vel per Vicarium, si hoc sufficiat secundum Ecclesiæ statum, ac consuetudinem* (*c*). Quid clariùs dici potest ad propositum nostrum?

23. Astipulantur tandèm Sacræ Congregationis Decreta (*d*), nec non Decisiones Romanæ Rotæ (*e*), ac Jurisconsultorum, & Canonistarum concors sententia, unâ voce clamantium, Beneficiarios merè simplices esse à residentiæ debito exemptos, posseque onus suis beneficiis inhærens per subdelegatam personam adimplere (*f*). Quid ultrà desiderari potest? Quid amplius quærunt Contradictores? Perperàm sanè allegant Doctores, congeruntque Auctorum sententias de Beneficiariis, & Beneficiis curatis, atque residentialibus eloquentium, quando adsunt & mos generalis Ecclesiæ, & Judicum decreta, & Patres, & Concilia, & Pontifices, & Theologi, & Canonistæ &c. magno numero, & individualitèr pronunciantes, sine alio modo, proùt hùcusquè in toto præsenti Tomo probavimus, suggerentes, Beneficiarios merè simplices residentiæ, ac servitii personalis debito non arctari. His ergò credant, his deferant, his acquiescant, ne veritatem potiùs cognitam impugnare, quàm ignotam videantur inquirere.

* * *
* *
*

(a) *Vid. supr. cap. 20. & 21.*

(b) *Vid. supr. cap. 26. & 27.*

(c) *S. Thom. quodl. 1. art. 3. in corp.*

(d) *Vid. supr cap. 25.*

(e) *Vid supr. cap 26.*

(f) *Vid supr. c. 29. & 30. Borel Summ. decis. to. 1. tit. 10. n. 6. & tit. 20. nu. 93. & 153. Perez de Lara de Capellanis n. 8 f. 141. & fol. 148. n. 7.*

CAP.

CAPUT XXXIX.

In quo evertitur DECIMANONA OBJECTIO, *quod Beneficiarii merè ſimplices, non reſidendo, Eccleſiæ non deſerviant: ideòque nèc reditus ſuorum Beneficiorum percipere valeant.*

SUMMARIUM.

1 Decimanona Objectio, *quod Beneficiarii merè ſimplices, non reſidentes, non ſerviant Eccleſiæ, nec adimpleant ſuum officium.*
2 *Utrumque agunt, ſi Officium recitant, & onera beneficii, quæ per sè non exercent, faciunt per alios adimpleri.*
3 *Beneficiarius debet laudes Deo perſolvere, & hoc eſt onus perſonale. Alia obſequia debet Eccleſiæ, & hæc non ſunt ità perſonalia, ut non poſſint per alium adimpleri,*
4 *Beneficium datur propter Divinum Officium recitandum. Hoc onus in ſe ſumere eſt quid grave, & pretio æſtimabile.*
5 *Omnes Eccleſiæ ſunt una Eccleſia: Beneficiarius ſimplex alicui Eccleſiæ ſerviens, benè per alium cætera adimplet, ſi non eſt in eis electa induſtria perſonæ.*
6 *Serviunt Eccleſiæ Beneficiarii ſimplices, quotiès officium recitant, alia onera ſui beneficii per alios adimplent.*
7 *Stat cum inæqualitate redituum æqualitas laboris, à quo merces Beneficiariorum non menſuratur. Epiſcopi omnes æquales ſunt in dignitate, tametſi inæquales in proventibus temporalibus.*
8 *Principes vectigalia recipiunt à ſubditis, nec eos regunt ex ſe ipſis immediatè, ſed per ſuos officiales.*
9 *Non ideò tamen vectigalia ipſa non merentur. Sic dicendum de Beneficiariis ſimplicibus, si aliqua per ſubſtitutos adimpleant.*
10 *Clericus eſt idoneus ad beneficia, tametſi ſolùm Tonſuratus. Hi dicebantur olim Confeſſores, & Pſalmiſtę.*
11 *Si Beneficiarii ſimplices non poſſent onera per alium adimplere, non liceret beneficia hæc ſimplicibus Tonſuratis conferre.*
12 *Tàm juxtà antiquum Eccleſiæ morem, quàm recentiorem, Beneficiarii ſimplices onera ſua per alium obire poſſunt.*
13 *Beneficiarii æquiparantur uſufructuariis, nec poſſunt onus reſidentię in ſe ſuſcipere, quod non habent.*
14 *Neque Beneficiarii præfati novum onus reſidentię ſuſcipere, nec Præſules hiſce beneficiis tale onus addere valent.*
15 *Suo muneri ſatisfaciunt Beneficiarii ſimplices, quotiès Divini officii onus perſonalitèr, & alia onera per ſubſtitutos adimplent.*

OBJ-

1. BIICIUNT *Decimonono* Contradictores hoc modo. Nulla ratio, nullaque justitia deposcit, ut qui non militant in Ecclesiâ, stipendiis militantium in servitio Ecclesię perfruantur: sive ut ditentur proventibus Ecclesiæ, illi, qui Ecclesiæ ipsi non serviunt: Jura etenim clamant, beneficium dari propter officium: ideft propter personale exercitium officii, beneficio inhærentis. Sed Beneficiarii mere simplices, non residentes apud Ecclesias, in quibus erecta sunt eorum beneficia, sive in quibus adimplenda sunt onera, ipsis beneficiis incumbentia; Beneficiorum fructus percipiunt, absque eo quod officium beneficiorum adimpleant: hocque est contrà justitiam, & naturalem æquitatem: ergò Beneficiarii mere simplices tenentur ad residentiam, & personale servitium suorum beneficiorum Ecclesiis impendendum: alioquin eorundem beneficiorum proventibus eis non est licitum potiri.

2. Respondetur ad hoc argumentum, illud peccare in solitâ cantilenâ, nempè in supposito. Negamus suppositum, scilicèt quod Beneficiarii merè simplices non deserviant Ecclesiæ, nequè satisfaciant muneribus sui beneficii, nisi eadem ex se ipsis exerceant, ac resideant personalitèr apud Ecclesias, in quibus eorum erecta sunt beneficia. Falsum est hoc, & jàm suprà pluribus in locis, ac multiplicibus motivis ostendimus, hoc non subsistere (*a*). Ipsi etenim Beneficiarii sufficientèr, satis, & optimè deserviunt Ecclesiæ, ac satisfaciunt muneribus sui beneficii, etiam si personalitèr non resideant, si officium Divinum recitant, & onera suo beneficio incumbentia, vel per se ipsos, vel per alios, ab ipsis deputatos, exerceant. *Absens, & præsens*, inquit S. Antoninus, *servire intelligitur, dummodò benè vivat, & benè expendat quod indè percipit* (*b*). Et ità in sententiâ hujus Sancti Doctoris, non servit Ecclesiæ ille solus, qui residet, ac ministrat, sed etiam qui alibi consistens benè vivit, & laudabilitèr utitur fructibus suę præbendæ. Hoc dicit D. Antoninus, postquàm paulò antè affirmaverat: *si beneficia residentiam non exigunt, tùnc nisi esset necessitas, vel utilitas Ecclesiæ, de novo suborta, non possent cogi Beneficiati ad residentiam* (*c*).

3. Sed si cui hæc doctrina non placet, vel si quis in eâ sibi totalitèr non satisfacit; audiat quid de rigore Theologico, in hâc materiâ veritati cohæret. Duæ sunt obligationes, quas contrahit unusquisque Beneficiatus: Una quoàd Deum, ut ei debitas laudes persolvat, & hęc est personalis: altera quoàd Ecclesiam, in quâ erectum est beneficium, ut oneribus beneficio inhærentibus satisfaciat, & hæc est realis. Quæ doctrina in pondere, & mensurâ est D. Thomę scribentis: *Ille, qui in aliquâ Ecclesiâ præbendam accepit, duobus obligatur, scilicèt Deo, ut ei debitas laudes exolvat pro ejus beneficiis: Et Ecclesiæ, de quâ accipit sumptus. Ea verò, quæ ad Ecclesiam pertinent, subjacent dispensationi Prælatorum Ecclesiæ, & ideò hoc debitum, quod debet Ecclesiæ, debet exolvere secundum quod statutum est, vel per se ipsum, si sit præbenda, quæ requirat residentiam: vel per Vicarium, si hoc sufficiat secundum Ecclesiæ statum, ac consuetudinem: Sed debitum, quod debet Deo, per se ipsum debet exolvere. Non refert autèm quantùm ad Deum, quibus psalmis, & hymnis Deum laudet &c. Sed sufficit, quod semèl officium dicat secundùm consuetudinem alicujus Ecclesiarum, quarum est Clericus &c.* (*d*).

4. Igitùr Beneficiarii merè simplices optimè deserviunt Ecclesiæ, quoàd illam primam partem, quæ respicit obligationem coràm Deo, recitando Divinum officium, ab Ecclesiâ destinatum: hacque ratione dicitur communitèr, quod beneficium datur propter officium (*e*), nempè propter officium Divinum recitandum; & ità respectu beneficiorum mere simplicium axioma hoc interpretantur Doctores (*f*). Nèc sine magnâ ratione quippè laudes Divinas persolvere, & ad eas quotidiè recitandas se personalitèr obligare sub pœnâ peccati mortalis, & consequentèr damnationis ęternæ, non est res parvi momenti, sed est opus

(a) *Vid supr. in hoc tom. c. 30. n. 7. & c. 22. num. 6.*

(b) *S. Antonin. 3. p. tit. 15. c. 1. §. 13.*

(c) *S. Antonin. loco cit. paul antè.*

(d) *S. Thomas quodl. 1. art. 13. in corpor.*

(e) *Cap. quid per ambitiosam 15. de rescr. in 6. Garcia de benef. p. 1. c. 2. n. 60. & p. 7. cap. 11. num. 1. Barbos. Axiom. 36 n. 7.*

(f) *Lotter. de re benef. l. 1. qu. 7. nu. 10. & l. 2. qu. 36. n. 2.*

opus laboriosum, opus grave, opus tale, quod qui ad illud non obligantur, idem ultrò exequendum non sibi assumunt, adeòque est opus, labor, & exercitium pretio æstimabile, ac uti tale dignum suo stipendio, & mercede, juxtà commune proloquium, omnis labor optat præmium. Si enim Sonatoribus, & Cantoribus in Ecclesiâ musicales cantus, & symphonias exercentibus: si Clericis, & Presbyteris mortuorum funera comitantibus, & preces pro defuncto fundentibus: si Canonicis psalmodiam sacram in choro concinentibus &c. sua merces debetur; cur non debetur Beneficiario merè simplici, officium Divinum extrà chorum ex debito persolventi?

5. Quoàd aliam quoquè secundam partem obligationis, quam Beneficiarii merè simplices contrahunt respectu ad Ecclesiam, optime illi deserviunt, si serviunt alicui Ecclesiæ, etiam diversæ ab illâ, in quâ erectum est beneficium, quià omnes Ecclesiæ sunt una Ecclesia (*a*): Et pro unâ considerantur à Sacris Canonibus (*b*), à Patribus (*c*), & à Scriptoribus (*d*): estque satis, quod onera, si quæ injuncta sunt beneficiis, uti missarum, anniversariorum, eleemosynarum, hospitalitatis, aut alterius cujuslibet operis pii, non personalis, adimpleant vel per se, vel per interpositam personam: quià qui per alium facit, per se ipsum facere videtur (*e*), maximè in rebus necessario faciendis (*f*), nec quidem fictè, aut impropriè, sed propriè, ac verè (*g*): ità ut id, quod per nostrum procuratorem facimus, verè per nos ipsos facere videamur (*h*), nisi actio facienda sit personalis, & necessariò ab eo ipso adimplenda, qui ejus onus in se habet (*i*), qualis profectò non est obligatio secunda, inhærens uti suprà merè simplici Beneficiario.

6. Hinc quamvis beneficia ecclesiastica sint veluti tot stipendia Clericorum Deo ministrantium (*l*): Adeòque illa possidentes debeant in Ecclesiâ ministrare, & deservire; sit quod si Divinas laudes Beneficiarii merè simplices personalitèr psallant; reliqua verò munia beneficio coherentia, vel per se ipsos, vel per alios à se deputatos adimpleant, semper est verùm, quod Ecclesiæ serviunt, pro Ecclesiâ militant, Ecclesiam suis obsequiis prosequuntur, ideòque stipendia militantium in Clericali militiâ, & proventus, qui debentur ministris Ecclesiæ deservientibus, promerentur. Nèc habenda est ratio minoris laboris personaliter exhibiti, solùm privatè psallendo, respectu ad majorem, quem sustinent illi, qui prætèr Divinum officium, alia onera personalitèr exequuntur. Nàm in rebus Clericalibus, Sacerdotalibus, & Ecclesiasticis, merces non mensuratur juxtà laborem, sed juxtà dignitatem, & officium: undè videmus alicubi parochum vix triginta scuta percipere de reditibus suæ Ecclesiæ, alium verò fortè mille adipisci. Cernimus aliquem Episcopatum non fructificare quingentos aureos, & aliquem alium reddere quinquaginta millia, & ultrà.

7. Tàm ingens autèm est labor Parochi percipientis triginta in regimine suæ parochiæ, quàm alterius percipientis mille, Tàm ingens est ille Episcopi, cujus reditus vix ad quingentos aureos ascendit, quàm alterius, qui quinquaginta millia transendit. Imò interdùm fortè contingit laboriosiorem esse parochiam, & diœcesim Parochi, & Episcopi, minores habentis reditus, quàm percipientis ditiores. Et tamèn nihil obstante hâc redituum diversitate, relatâ ad equalitatem laboris, nulla est differentia inter utrumque Episcopum, & Curatum, quià res Ecclesiarum in locis illis ità reperiuntur divisæ, taliaque sunt prædia, talis merces ibi Parocho, vèl Episcopo assignata, non pro ratione laboris, sed intuitu dignitatis, quæ quantum ad Episcopos in omnibus est æqualis: Undè D. Hieronymus ad Evagrium scripsit: *Ubicumque fuerit Episcopus, sive Romæ, sive Eugubii: sive Constantinopoli, sive Rhegii: sive Alexandriæ, sive Tanis, ejusdem meriti, ejusdem est Sacerdotii. Potentia divitiarum, vel paupertatis humilitas, vel sublimiorem, vel inferiorem Episcopum non facit. Cæterùm omnes Apostolorum successores sunt* (*m*). Benè stat ergò, quod unus habeat proventus ecclesiasti-

(a) *S. Antonin. 3 p tit. 15. c. 1. §. 13.*
(b) C. *legimus in fin. dist. 93. c. loquitur 24. quæst. 1.*
(c) *S. Cyprian. de unit. Eccl. Petr. Clun. l. 2. ep. 2. Steph. Tornacens. epist. 8 Gerbert. ep 88 & 95.*
(d) *Bellarm. de Pontif l. 2 c. 11. Fagnan in cap. quanto 3. n 60. de transl Episc. l. 1.*
(e) *L. si per alium ff. ne quis eum l. non ideò C. de accus. c. mulieres § ille de sent. excom.*
(f) *Ang. Aretin. cons. 61. n 16 Barbos. tr. var Axiom 92 n. 1.*
(g) *Vincent. Caroc. in singu. sing 402. Barbos. loc. citat.*
(h) *Roman cons. 94. n 3. Barbos ubi suprà*
(i) *Calderin. cons. 271 num 2. Ang. Aretin. cons. 137 n 123. Tusc. tom. 3. lit. F. Concl. 7. num 25.*
(l) *S. Thomas quodlib. 9. art. 15. in corp.*
(m) *S Hieron. ep. 85 ad Evagr.*

siasticos majores alio, cum inæqualitate, vel æqualitate laboris: Et quod parum operans personalitèr, lautum accipiat de suo ministerio proventum: quià præmium percipit pro ratione officii, non pro ratione laboris: satisque operatur, administrat, & servit Ecclesiæ, si personalitèr Divinas laudes persolvit, quæ onus sunt personale: & vel per se, vel per alios cœtera munia exercet suo beneficio connexa, quę sunt onera non personalia, sed realia.

8. Succedit hoc dietìm pariformitèr in humanis, nec in uno solo rerum genere, sed in multis, illudque veluti manibus attrectamus in Regibus, & Principibus, quibus debentur à subditis contributiones, & vectigalia, tamquàm stipendium laboris, propter regimen œconomicum, & politicum, quod illis impendunt: Et tamèn Principes isti non omnia ex se ipsis tantùm faciunt, sed aliqua tantùm, quę magis ad eorum personas pertinent; nec immediatè per se ipsos, sed mediatè per alios officiales suos populos regunt: Et ideò in illâ Provinciâ, in illâ Urbe, Oppido, & loco, à quibus contributiones, ac vectigalia præfata percipiunt, deputant Judices subalternos, qui causis Civilibus, & Criminalibus dijudicandis incumbunt, pacem inter populos promoveant, injurias propulsent, damna reparent, offensas impediant, œconomico regimini communitatum invigilent, & sæpè computa expensarum pro fraudibus evitandis reciproeent: hæcque tempore pacis. Si verò bellum occurrat, Princeps rarò ad aciem procedit, sed milites congregat, Duces deputat, Præfectos eligit, Generales determinat, qui ad locum, ubi pugnandum est, se recipiant, & Principatum, Principem, ipsosque subditos, à vi hostium tueantur.

9. Nunquid licitè valent subditi Principem reconvenire, illique debitas contributiones, & vectigalia negare, eo quod ipsos non per se immediatè regat, ac defendat, sed mediatè per alios ministros, personas, & judices interpositos? Non certè: nec justa esset illorum reclamatio, neque contributionum justa subtractio: quià sufficit, quod Princeps in suâ Regiâ consistens, quæ magis sunt sibi propria per se agat, juxtà rerum, & temporum contingentias; alia verò, quæ delegabilia sunt, per ministros subalternos adimpleat. Et idcircò scitissimè per utrumque jus, tàm Canonicum (*a*), quàm Civile, provisum est (*b*), proùt suprà quoque tetigimus, ut qui per alium facit, per se ipsum facere censeatur. Idipsum (congruâ semper proportione servatâ) dicendum est de Beneficiariis merè simplicibus; Ut stipendia sui officii, & beneficii percipiant, sufficit, quod in loco sibi magis commodo permanentes, quotidiè orationi, ab ecclesiasticis regulis designatæ se applicent, & hanc personalitèr exequantur, cœteris verò oneribus, si quæ intuitu beneficii complere tenetur, vel per se ipsum immediatè, vel mediatè per personam interpositam satisfaciat.

10. Hic est stylus in Ecclesiâ inolitus, est mos in totâ Christianitate observatus, est consuetudo ubique gentium custodita, cujus si antiquam originem perscrutemur, vel vestigia ejus requiramus, inveniemus illam ab ipsis Ecclesiæ primordiis aliquale initium sumere, nec circà illam alitèr esse faciendum, quàm fiat, Sanè Ecclesiâ centiès definivit, ad simplex beneficium idoneum esse quemlibet Clericum: Ità Canones (*c*): Ità Concilia (*d*): Ità Doctores (*e*). Nec tantùm Clericum in minoribus Ordinibus constitutum idoneum censet Ecclesia ad beneficia merè simplicia, sed etiam Clericum ad ordines non promotum, sed solâ primâ tonsurâ initiatum (*f*), quoniàm *per primam tonsuram, juxtà formam Ecclesiæ datam, Clericalis ordo confertur*, inquit Pontifex (*g*), sumpto hìc nomine ordinis, non rigorosè, sed lato modo. Tales autem Tonsurati, antiquis Ecclesiæ temporibus, vocabantur *Confessores*, atque *Psalmistę* (*h*), de quibus memoriam facit Concilium Toletanum I. (*i*), & Carthaginense III. (*l*), Illosque in suis precibus ad Deum annuâ recordatione commendat Ecclesia, rogans pro Acolytis, Exorcistis, Lectoribus, Ostiariis, Confessoribus (*m*).

11. Isti autèm simplices Tonsurati, sive Confessores, aut Psalmistę, anti-

(a) *Cap qui per alium 72. de reg. jur. in 6. c. mulieres §. ille de sentent excom.*

(b) *L quod jussu alterius ff eod. l. 1. § Dejecisse ff. de vi, & vi arm. l. ità §. quod si quis ff. de admin. tutor.*

(c) *C. ex literis de transact. c. cum adhuc de rescr. Clementin. quid contingit § ut antè de relig. Dom.*

(d) *Conc. Trid ses. 23 cap. 8.*

(e) *Borel. sum. decis. to. 1. tit 20. nu. 197. & 314. Lotter. de rè benef p. 2. qu. 4. num 26. Bellet. disquis. Cler. p. 1 §. 17. n. 7.*

(f) *Conc. Trid ses. 23 cap. 6.*

(g) *Cap cum contingat de ætat. & qual. ordin.*

(h) *Domin. Magri not. Vocab. Eccl. Durand. l 2. c. 3.*

(i) *Conc. Tolet. I. c. 9.*

(l) *Conc. Carthag. III cap. 21.*

(m) *Missal. in Parascen. fer. 6.*

quis temporibus canendi, & pſallendi officio in Eccleſiâ fungebantur (*a*). Dicunturque nunc etiam in Eccleſiâ Græcâ *Pſaltes* (*b*). Quorum officium ita deſcribit D. Iſidorus: *ad Pſalmiſtam pertinet officium canendi, ſcilicèt benedictiones, laudes, ſacrificium, reſponſoria, & quidquid pertinet ad canendi peritiam* (*c*). Alibique fuſiùs eorum inſtitutionem, officium, & modum explicat adhibendum, in cantu eccleſiaſtico modulando (*d*). Illis autem Eccleſia, priſcis temporibus, ſtipendia, ſive ſportulas conferebat, quibus cùm nunc beneficia ſacra ſuccedant; juſtiſſimè Eccleſia ad eadem beneficia ſimplices quoque Tonſuratos admittit: Admittere autem illos non poſſet: & admittendo penè quotidiè Clericos Tonſuratos tantùm, vel in minoribus conſtitutos, ad eccleſiaſtica beneficia, quibus abſque alio ulteriori aſcenſu ad ſacerdotium perfruantur, erraret, & en ratio. Tàm Clericus, minoribus ordinibus inſignitus, quàm alter, ſolâ primâ Tonſurâ Clericali initiatus, poſtquàm beneficium eccleſiaſticum eſt adeptus, non poteſt aliud officium perſonalitèr adimplere, quàm Divinas laudes in Breviario diſpoſitas recitare: Nèc enim poteſt miſſas ex ſe ipſo, vel planas, vel in cantu ſolemnitèr celebrare (ſi beneficium harum onus præſeferat) quià caret ordine Presbyterali; ſine quo impoſſibile eſt aliquem, tàm privatìm, quàm ſolemni ritu ſacrificium offerre: ergò ſi neceſſariò deberent Beneficiarii merè ſimplices miſſas, & alia ſimilia onera ſuis beneficiis adhęrentia, ex ſe ipſis tantùm, & perſonalitèr adimplere, nec eiſdem fas eſſet ipſamet onera per ſubſtitutum obire, etiam Eccleſia non poſſet illis Clericis talia beneficia conferre, & conferendo, prout crebrò facit, erraret: quod ſine delirio, vel ſine lęſione fidei, nemini permiſſum eſt affirmare.

(a) *Magri loco cit. & V. Pſalmiſta Thomaſ. vet. & nov. Eccl. diſc. p. 1. l. 2. c. 30. n. 10.*
(b) *Magri loc. cit. V. Pſalmiſta.*
(c) *S. Iſidor. epiſt. ad Ludifr. Cordub. f. 615.*
(d) *Idem de off. Eccleſ. l. 2. c. 12.*

12. Conſtat ergò, quod etiam loquendo de toto rigore; & ſtando etiam antiquæ obſervantiæ, ad diſciplinæ, per priora ſæcula, in Eccleſiâ cuſtoditæ, habitoque reſpectu tàm ad radicalem inſtitutionem beneficiorum merè ſimplicium, ac illorum, quos Eccleſia ad eadem admittebat, primævis illis temporibus, quæ valdè à Contradictoribus magnificantur; quàm ad ſimplices Tonſuratos, & Clericos minorum Ordinum, quibus Eccleſia dietim ſolet beneficia, de quibus impreſentiarum ſermo eſt, impertiri; Beneficiarii merè ſimplices nullum aliud onus perſonale habent, quàm Divinas laudes perſolvendi. Quod ſi beneficium, ratione diſpoſitionis per fundatorem ipſius factæ, ad aliud onus obligatur, uti miſſarum, per deſignatos dies celebraudarum, hoc onus non eſt perſonale, ſed reale, adeòque arbitrarium, ut Beneficiarius illud per ſe ipſum adimpleat, ſi velit, & ſit ordine inſignitus ad idem neceſſario; vel iſto carens, aut nolens, onus ipſum per aliquem à ſe delegatum exerceat. Quarè iidem Beneficiarii, tàm officium Divinum perſolvendo, quàm alia onera, ſi quę habent, vel per ſe, vel per interpoſitam perſonam adimplendo, verè officium, propter quod beneficium illis datum eſt, exequuntur, ideòque ipſius beneficii reditus, & fructus, juxtà omnem juſtitiam, & naturalem æquitatem percipiunt.

13. Tantaque eſt rei iſtius veritas, ut pro juſtitiâ, & naturali ęquitate præfatâ alitèr eſſe non debeat, nec eſſe poſſe videatur, tùm propter infinitas ferè rationes hùcuſque adductas ad favorem exemptionis Beneficiariorum merè ſimplicium à debito reſidentiæ: tùm etiam quià ipſi Beneficiarii nedùm oneri perſonalis reſidentiæ non ſubjacent, ſed imò illud, etiam volentes, in ſe ſuſcipere non poſſunt, nec eodem propria beneficia gravare. Siquidèm Beneficiarii, dum vivunt, æquiparantur uſufructuariis (*e*): & hi viceverſâ in rè, quâ fruuntur, dicuntur Beneficiati (*f*), talitèr ut inter utroſque, quibuſdam in rebus, congrua currat proportio. Beneficiarii autèm, tamquàm uſufructuarii bonorum Eccleſiæ, non habent dominium proprietatis illorum, ſed ſolummodò uſum. Uſufructus verò communitèr definitur, quod ſit jus utendi, & fruendi rebus alienis, ſalvâ rerum ſubſtantiâ (*g*). Ergò Beneficiarii tenentur conſervare beneficia, quæ poſſident in eâ jurium, & rerum integritate, in quâ eadem acceperunt. Sed beneficia merè

(e) *C. fin. de pecul. Cler. c. requiſiſti de teſtam.*
(f) *Card. de Luc. de benef. diſc. 81 n. 12. 13.*
(g) *L. 1. § hactenus ff. de uſufruct.*

ſim-

simplicia acceperunt sine onere residentiæ; ergò sine illo onere debent eadem conservare, ac ad suos successores transmittere: Et sic etiam si velint, non est ipsis liberum suas præbendas personalis residentiæ debito arctare.

14. Accedit ad hæc vinculum juramenti, quo cuncti Beneficiarii ore proprio se constringunt jura sui beneficii fideliter conservandi, nec illis præjudicium aliquod inferendi: quarè fas non est eis beneficia, quę possident insolitis ponderibus onerare (*a*), nequè majores obligationes eisdem injungere, quàm fuerint in erectione (*b*), nimiùm autem grave onus apponerent suo beneficio, si onus residentiæ personalis in se susciperent, & beneficium ipsum à propriâ ad aliam speciem transferrent, sive de merè simplici in residentiale mutarent. Quinimò si hoc vellent facere auctoritate privatâ, resisteretur eis per Judices ecclesiasticos, ne præjudicium fieret successuris in beneficio. Et quod notabile est hanc potestatem, sive libertatem addendi nova onera beneficiis merè simplicibus, nedùm non habent Beneficiarii, sed imò ea carent etiam Episcopi, & Ordinarii locorum, nisi tales concurrant circumstantiæ, quæ in eis illam stabiliant. Et ità sancitum legitur, ne Præsules beneficia merè simplicia in parochialia convertant (*c*): Nè Beneficiarios merè simplices ad residentiam compellant (*d*): Nequè illos urgeant ad personalitèr inserviendum, sive ex se ipsis satisfaciendum oneribus proprii beneficii (*e*). Itàque ipsis Beneficiariis nulla alia remanet obligatio personalis, nisi illa Divinas laudes oretenùs persolvendi; cœteris oneribus pro eorum arbitrio, vel per se, vel per personam interpositam adimpletis.

15. Ex quibus omnibus evidens, ac patentissimum restat, quod Beneficiarii merè simplices, nedùm optimè, ac tutâ conscientiâ, possunt se immunes tueri, ac eximere ab onere personalis residentiæ, & munera, suo beneficio inhærentia, per alium adimplere; sed imò ex opposito non possunt, salvâ conscientiâ, onus residendi, & personalitèr munia ipsa exercendi, à quibus, ex naturâ suâ, præfati Beneficiarii sunt immunes, voluntariè, ac scientèr, ac privatâ auctoritate in beneficia ipsa suscipere, atque libertati beneficii sui præjudicium inferre, quià Domini non sunt ea subjugandi indebitæ servituti: sed quemadmodùm illa libera suo cæperunt, sic libera servare debent, & in primævâ libertate ad successores transmittere. Optimè igitùr suo muneri satisfaciunt ipsimet Beneficiarii, satisque serviunt Ecclesię, ac quidquid debent coràm Deo, & hominibus exequuntur, si onus personale recitandi horas canonicas personalitèr adimplent: alia verò munia, si quæ sunt suis beneficiis injuncta, vel immediatè per se ipsos complent, vel mediatè per alios à se deputatos ad effectum perducunt.

§

(a) *Lotter. de rè benef. l. 1 q. 32. n. 10.*
(b) *Idem loco citat. num. 11.*
(c) *Sacr. Congr. ap. Garcia de benef. p. 11. c. 5. n. 3. Barbos. Apost. decis. collect 64 n. 4.*
(d) *Sac. Congr. apud Garc. de benef. p 3. c. 2 n 9. Lezan. sum quæst. regul to. 3. V. beneficiũ num. 18.*
(e) *Barbosa sum. Apost. decis. V. beneficium collect 64. nu. 5.*

CAP.

CAPUT XL.

In quo diruitur VIGESIMA, & *ultima* OBJECTIO, *de Inconvenientibus, quæ supponuntur ex non impensâ per Beneficiarios merè simplices residentiâ, & servitio personali Ecclesiæ, profluere.*

SUMMARIUM.

1 Vigesima Objectio, *quod ex non impensâ per Beneficiarios simplices residentiâ, succedant plura mala.*

2 *Similia inconvenientia exaggerat Joannes Papa XXII. ad quæ tollenda, obligandi sint Beneficiarii ad residentiam.*

3 *Concilium Ravennæ non loquitur de Beneficiariis merè simplicibus. Verba præcedentia declarant sequentia.*

4 *Joannes XXII. sermonem habet de Beneficiariis residentialibus, in quibus electa est industria personæ.*

5 *Idem est de sanctione Urbani V. Beneficiarii residentiales tenentur residere, quià & ipse in eis ostendit electam esse industriam personæ.*

6 *Similia habentur ex Bonifacio VIII. ex D. Thomâ, & aliis, qui loquuntur de Beneficiariis residentialibus.*

7 *Etiàm Cardinalis Papiensis exaggerat mala, quæ proveniunt ex coacervatione beneficiorum residentialium.*

8 *Mala, quæ decantantur in Objectione, succedunt etiam in Beneficiariis residentialibus: ergò non ex defectu residentiæ proveniunt.*

9 *Etiàm ætate D. Bernardi erant inconvenientia in oppositum exaggerata; bonumque est, quod nùnc sint minora.*

10 *Juris remediis non residentiæ adiectione cogendi sunt Beneficiarii simplices ad evellenda inconvenientia.*

11 *Inconvenientia ipsa rarò succedunt, quippè Beneficiarii merè simplices, ut in pluribus, rectè se gerunt, prout patet ex praxi.*

12 *Non quod aliquis Beneficiarius malè se gerat, gravandum est novo onere beneficium, nec alii Beneficiarii rectè se gerentes.*

13 *Nulla est ars, ex quâ interdùm non aliqua profluant mala. In mundo mali cum bonis admixti sunt.*

14 *In Arcâ Noè, in domo Abraham, Jacob, David, in collegio Apostolorum sanctis, mali, & mala fuerunt.*

15 *Non ex eo quod aliqui Beneficiarii merè simplices malè se gerant, subjuganda sunt oneri residentiæ illorum Beneficia, & alii Beneficiarii.*

16 *In Evangelio inhibitum est evellere zizania, ne eradicaretur & triticum. Mala non sunt corrigenda cum præjudicio bonorum.*

17 *S. Raymundus ex quinque capitibus notatum Clericum affirmat esse in peccato, quod non est de iisdem singulariter sumptis.*

18 *Loquitur de Beneficiariis residentialibus. Pluralitas beneficiorum in Clerico excludit residentiam ab alterutro.*

19 *Idem Sanctus collegit Decretales Pontificum, in quibus Beneficiarii simplices eximuntur à debito residentiæ.*

20 *Monentur Contradictores ut veritati deferant: Honor enim est Divinæ majestati cedere, & auctoritati Ecclesiæ non reluctari.*

Oaii-

1. BJICIUNT *Vigesimo* Contradictores hoc modo. Multa inconvenientia, & infinita mala proveniunt ex eo, quod Beneficiarii merè simplices apud suas Ecclesias non resident, illisque personaliter non deserviunt: Nàm honorificentia, & cultus Dei deperit, Ecclesiæ desertæ cernuntur, & ministrorum penuriâ laborant: non exercentur in eis sacræ functiones; Templa diruuntur: eorum bona ab Affictuariis dissipantur: Sacra paramenta deficiunt, nec ibi nisi absoleta, & sordida reperiuntur: Clerici, qui deberent suis Ecclesiis famulari, Romæ, vel alibi otiantur, ibique aut vitiis incumbunt, aut lucris inhiant, & honoribus acquirendis: reparationi Ecclesiarum, partem fructuum non impendunt: aliam partem pauperibus non distribuunt: alia demùm indè mala proveniunt, quæ ità deflet Concilium Ravennatense: *quorumdam Clericorum desidiam, & periculosam negligentiam radicitùs extirpare volentes, qui in eorum Ecclesiâ residere negligunt, in grave præjudicium animarum ipsorum, & scandalum plurimorum, propter quod Ecclesiç sæpiùs divinis defraudantur officiis, cultusque divinus minuitur, quem summo cordis desiderio augeri desideramus* (*a*). Fusiùs mala eadem dolenter exponit Urbanus Papa V. his verbis: *Ex quo hujusmodi Beneficiariis nequeuntibus in diversis beneficiis residere, diminutio Divini cultus, hospitalitatis defectus, ecclesiasticç libertatis, & jurium perditio, ac rerum lapsus, prædiorum destructio, çdificiorum, & ipsarum Ecclesiarum ruina, vitiorum pullulatio, animarum pericula &c. veniebant* (*b*).

2. Et adhùc prolixiùs eadem inconvenientia Joannes Papa XXII. exaggerat, clamans; *Undè inter cætera inconvenientia, subscripta sequuntur, quod videlicèt interdùm unus, qui unicum quamvis modicum vix officium implere sufficeret, plurimorum sibi vendicet stipendia, quæ multis literatis viris, vitç puritate, ac testimonio bonç famç pollentibus, qui mendicant; possent abundè sufficere, çquâ distributione collata: Habentibus ipsa paratur vagandi materia, Divinus cultus minuitur, hospitalitas in ipsis beneficiis debita non servatur. Et dùm non sunt sui in unaquaque regione rectores, Ecclesiarum detrahitur commodis, & honori, quç carentes defensorum auxilio, in juribus suis, & libertatibus multipliciter collabuntur, & ruinis patent çdificia nobilia, quæ magnificentia extruxerat decessorum, &, quod amariùs est dolendum, animarum cura negligitur, & vitiorum sentibus fomentum periculosè præbetur* (*c*). Cum ergò ex non impensâ residentiâ Beneficiariorum mere simplicium tot inconvenientia, & tanta mala proveniant, quç oportet avertere, ac ab Ecclesiâ longiùs ablegare, sequitur ex consequenti, quod ipsi Beneficiarii ad actualem residentiam in suis Ecclesiis faciendam, & ad servitium personale, suis beneficiis irrefragabilitèr impendendum, sint justitiâ, & æquitate flagitante constricti. Et ideò benè D. Raymundus de Pennafort in suâ Summâ proponens quæstionem, an Clerici sæculares, qui non intersunt divinis officiis, nec resident, nec deserviunt Ecclesiis, sint in statu salvandorum, disertè negativè respondet, parvipendens, quod ex hac suâ sententiâ *aliqui scandalizentur, volentes applaudere sibi in peccatis* (*d*).

3. Respondetur *primò* ad hoc argumentum (quod magnum fortè strepitum facit apud minùs peritos; nullum verò effectum parit apud sapientes) negando suppositum, nempè quod Concilium Ravennatense, Urbanus V. & Joannes XXII. in Extravaganti Execrabilis, loquantur de Beneficiis, & Beneficiariis merè simplicibus; Nàm legenti eorum scripta, cum totâ serie antecedentium, & succedentium, evidentissimè patet, eorum sermonem ad Beneficiarios curatos, chorales, & residentiales esse directum. Et sanè Concilium Ravennatense immediatè antecedentèr ad locum in Objectione citatum, agit de Canonicis, tàm ad Cathedrales, quàm ad Collegiatas spectantibus, jubetque illorum

(a) *Conc. Ravenn. ann. 1317. rubr. 9.*

(b) *Urban. V. Const. edit. ann. 1365.*

(c) *Extravag. Execrabilis de præbend.*

(d) *S. Raym. Sum. lib. 1. §. 52.*

rum numerum, ubi jàm non eſt ſtatutus, ſine dilatione decerni (*a*). Immediatè poſt edit decretum de diſtributionibus quotidianis (*b*), quæ non dantur niſi Beneficiariis reſidentialibus,& choralibus. Quià ergò tàm verba præcedentia declarant ſequentia, quàm è converſo (*c*); tametſi ex ipsâ lecturâ canonis intermedii à Contradictoribus allegati, non conſtaret, ibi agi de Beneficiariis reſidentialibus, choralibus, & curatis; hæc ipſa ponderatio extremorum antecedentis, & ſubſequentis, eſſet ſufficiens ad probandum, quod Concilium ea, quæ ſancit, ſancit non de Beneficiariis merè ſimplicibus, ſed de implexis onere reſidentiæ. Quis dubitat autem, eſſe ad perſonalem reſidentiam perſonalitèr obligandos Clericos, beneficia choralia, & curata poſſidentes?

(a) *Concil. Ravenn. ann. 1317. c. 8.*
(b) *Idem Concil. cap 10.*
(c) *Barboſ. trac. var. Axiom. 333. n. 48. & ibi DD.*

4. Similitèr Joannes Papa XXII. in Extravaganti citatâ, invehitur contrà eos, qui *in diverſis Eccleſiis, nedùm vicinis, ſed etiàm ab invicem longè diſtantibus, imò nonnunquàm in diverſorum regnorum partibus ſituatis, duas, aut tres, aut plures dignitates, perſonatus, officia, ſeu prioratus, aut diverſa eccleſiaſtica beneficia, curam animarum habentia*, poſſidere inveniuntur, proùt ex proœmio, ſive ex initio ipſius Extravagantis agnoſcitur (*d*). Et tùm quià verba legis intelligenda ſunt ſecundum ſubjectam materiam, de quâ loquuntur (*e*): tum etiàm quià, ut innuimus, verba antecedentia declarant ſequentia (*f*); tùncque præſertìm quando prolata ſunt per modum cauſæ, itaùt diſpoſitive ſe habeant (*g*); pſalmitèr conſtat, quod Conſtitutio, ſive Extravagans præfata non percutit caſum Beneficiariorum merè ſimplicium, ſed ſolummodò curatorum, & choralium, ſivè reſidentialium, quales ſunt ii, qui poſſident *Dignitates, perſonatus, prioratus, & beneficia, curam animaram habentia*. Procùldubiò ad reſidentiam perſonalem ſunt urgendi Beneficiarii reſidentiales, curati, & chorales, ut per ſe ipſos ſuis perfungantur officiis: cum enìm in eis, ut pluriès notavimus, electa ſit individuè induſtria perſonæ; perſonalitèr quoque debent exercere munia ſuæ præbendæ. Sed quoniàm hoc non ſuccedit in Beneficiariis merè ſimplicibus; hinc fit, quod hi Extravaganti Joannis XXII., & decreto Concilii Ravennatis non adiguntur, ut debeant in locis ſui beneficii perſonalitèr reſidere.

(d) *Extrav. Execrabilis de præbend.*
(e) *Barboſ. tr. var. Axiom 222 n. 6.*
(f) *Surd. deciſ. 288. num. 30 Farin. de delic. p. 4. conſ. 37. n. 115. & conſ 65. n. 110. Barboſ. repert. Jur. V. Verbum.*
(g) *Barboſ. in c. cum dilectus 3. n. 3. de ſucceſ. ab inteſt. l. 3.*

5. Idipſum dicendum eſſe de ſanctione Urbani V. patet ex lecturâ contextus: Et quoniàm, ubi verba ſunt clara, ſuperfluum eſt illorum interpretationem quærere, vel ſuper illis conjecturas formare (*h*); inutile cenſemus eadem perſcrutari, & ad ſolos Beneficiarios reſidentiales reſtricta eſſe docere. Quibus ità se habentibus, cum jam auctoritates in Objectione poſitæ, nec Beneficiarios, neque beneficia merè ſimplicia complectantur, ſed ſolummodò reſidentialia, & curata, ſimuſque in pœnalibus, & odioſis, in quibus non eſt extenſio facienda, ſed potiùs reſtrictio (*i*); hinc fit, quod argumentum eſt de ſubiecto non ſupponente, noſtrumque ad caſum non facit: fatemur etenìm libentiſſimè, quod Beneficiarii curati, & chorales, ſive quocumque alio titulo reſidentiales, ad perſonale ſervitium, & reſidentiam faciendam apud Eccleſias ſuorum Beneficiorum tenentur; ſed non ideò ſequitur, quod ad eandem Beneficiarii quoque merè ſimplices ſint adſtricti. Et quamvis inconvenientia præfata ſicut accidunt in Beneficiariis reſidentialibus; ità quoque accidunt, vel accidere poſſunt in merè ſimplicibus; tamen hoc nihil refert quantum ad præſens negotium: quippè Beneficiarii reſidentiales non tenentur ad reſidentiam, quià mala illa poſſint ſuccedere, ſed quià electa eſt induſtria illorum perſonæ ad perſonalitèr exercenda munia, illi beneficio reſidentiam exigenti formalitèr inhærentia, quod non ſuccedit in Beneficiariis merè ſimplicibus.

(h) *L. licet Imperator. ff. de legat. 1. Seraph. dec. 762 n. 1. Socin. conſ. 13. n. 39. l. 1.*
(i) *Cap. odia de reg. jur. in 6. cap in pœnis eod. tit. l. factum cuiq. § in pœnalibus, & ibi DD ff. de reg jur. l. cùm quidam ff. de liber. & poſthum.*

6. Collimat in idipſum declamatio Bonifacii Papæ VIII. adverſus Clericos non reſidentes, & Juris corpori ſub hoc themate inſerta: *Ex quo inſolentiæ oriuntur vagandi, & diſſolutionis præparatur materia, minuitur cultus Divinus, quem deſideramus augeri, & officium plerumque (propter quod beneficium*

ficium ecclesiasticum datur) omittitur (*a*). Consonat ex Patribus, & Theologis D. Thomas, de iisdem hasce deformitates recensens: *Sequitur diminutio cultus Divini, dùm unus loco plurium instituitur. Sequitur etiàm in aliquibus defraudatio voluntatum testatorum, qui ad hoc aliqua bona Ecclesiis contulerunt, ut certus numerus Deo deservientium ibi esset. Sequitur etiàm inæqualitas, dùm unus pluribus beneficiis abundat, & alius nec unum habere potest, & multa alia hujusmodi, quæ de facili patent* (*b*). Omittimus alios minoris momenti Theologos, ac Scriptores, qui cohærentibus vocibus carpunt Clericos non residentes. Verùm nec Bonifacii VIII. quidquam proficit clamor, nec D. Thomæ, neque aliorum minoris momenti, quià illorum locutio ad Beneficiarios merè simplices non est directa, sed ad solos curatos, chorales, atque residentiales, quos ultrò fatemur esse residentiæ debito adstrictos, ex rationibus mox allatis, quæ afficiunt quoàd illos, sed nihil prævalent ad gravandos Beneficiarios merè simplices novo residentiæ onere, quod de suâ naturali conditione non habent.

(a) *Cap. quià per ambitiosam 15. de rescriptis.*

(b) *Sanctus Thom. quodl. 9. art. 15. in corp. in med.*

7. Sic & ex Scriptoribus Ecclesiasticis Jacobus Cardinalis Papiensis aliquandò literis ad Franciscum Gonzagam Cardinalem Mantuanum directis, ità è cordis intimo peroravit: *recense mecum coacervatarum administrationum quanta sint mala, quantisque nos involvant criminibus. Defraudamus primo loco Deum gloria justi obsequii sui: quod enim illi persolvi pluribus administrationibus oportet, per unum cogimus fieri &c. Rursùs debilitamus corpus Ecclesiæ. Quotuor, quinque, pluriumve Præsulum sedes occupat unus. Cænobiorum multorum Patres idem unus excludit, minorumque munerum ministros idem unus in domo Dei esse non sinit. Tàm multos eiicimus, quàm multa superfluè possidemus. Iterùm quoque de ovibus creditis meremur indignè, à quibus, juxtà verbum Apostoli, metentes carnalia, non seminamus ei spiritualia. Quâ enim ratione intendere mens una tàm pluribus potest? Et Custodit unius oculi tàm disjuncta regionibus contueri* (*c*). Hæc Papiensis: sed & iste, non secùs ac alii præfati, de beneficiis residentialibus manifestissimè effatur; recurritque discursus paulò anteà expositus, quod ab istis ad beneficia merè simplicia sermo non currit, quià inter utriusque speciei beneficia æquilibrata proportio, ac paritas æqualitèr non occurrit.

(c) *Card. Papiensis epist. 547.*

8. Respondetur *secundò* ad Argumentum, iterùm negando suppositum, sive bina supposita insimùl complicata: nimirùm quod mala, & inconvenientia ex adverso objectata succedant in solis, & in omnibus Beneficiariis merè simplicibus. Non enim in solis Beneficiariis merè simplicibus hæc succedunt, quià eadem in Beneficiariis quoque residentialibus accidere conspiciuntur. Ecquot nàmque Parochi, Priores, Præpositi, Abbates, Archidiaconi, Canonici, Mansionarii reperiuntur, qui tametsi apud suas Ecclesias resideant, in memorata proruunt mala? Quot sinunt bona ecclesiastica devastari, sacras ędes dirui, Divinum cultum negligi, curam animarum despici, paramenta Sacra deficere, Ecclesiarum jura perire: docendo populo non incumbunt, pascendis verbo, & exemplo subditis non attendunt: manus subtrahunt ab eleemosynis, avaritiæ, ludo, crapulæ, ebrietati, & interdùm etiàm scortationibus, aliisque vitiis se involvunt? Utinàm non ista crebrò vel in uno, vel in alio loco succederent! Episcopi, qui præsunt suis Diæcesibus, poterunt hâc de rè congruum, & experimentale testimonium perhibere. Ergò mala, quę in oppositum decantantur, si, & in quibus succedunt, non ex defectu residentiæ proveniunt, sed ex inertiâ, desidiâ, pravâque Beneficiariorum animi voluntate, ac laxitate conscientiæ: sive resideant, sive non resideant.

9. Totus erat D. Bernardus in exclamando adversus Beneficiarios suæ ætatis, quod *habitu milites, quæstu Clericos, actu neutrum exhiberent*: Qui subdit, *neque ut milites pugnant, neque ut Clerici evangelizant. Cujus ordinis sunt?*

sunt? Cùm utriusque esse cupiunt, utrumque deserunt, utrumque confundunt &c. O miserandam Sponsam, talibus creditam paranymphis: qui assignata, cultui, ejus proprio retinere quæstui non verentur (a). Et alibi: *ecclesiasticæ dignitatis officia in turpem quæstum, & tenebrarum negotium transferunt, nec in his salus animarum, sed luxus quæritur divitiarum. Propter hoc tonduntur: propter hoc frequentant Ecclesias: missas celebrant: psalmos decantant. Prò Episcopatibus, & Archidiaconatibus, Abbatiis, aliisque Dignitatibus, impudentèr hodiè decertatur, ut Ecclesiarum reditus in superfluitatis, & vanitatis usus dissipentur* (b). Vides quod inconvenientia illa, quæ à Contradictoribus exaggerantur, erant quoque tempore D. Bernardi; erant anteà, & erant post. Quæ si per tot annorum centurias non potuerunt prorsùs evelli; quid mirùm si aliqua eorum adhuc supersunt? Si nùnc sunt minora; gratias agamus Deo, quod Ecclesia perget in melius, & paulatim eradicentur vitia, quæ tempore nostrorum antenatorum erant pejora. Vel si tunc erant communia cunctis Beneficiariis etiàm residentialibus; gaudeamus, quod nùnc redacta dicautur ad solos merè simplices Beneficiarios.

(a) S. Bernard. de Consid. lib. 3. ad fin.

(b) S. Bernard. in psalm. Qui habitat.

10. Cum igitur tot ipsa mala, ubi plus, ubi minùs, respectivè occurrant, etiàm in Beneficiariis curatis, & choralibus, residentiam facientibus, non vero solùm in Beneficiariis merè simplicibus, à residentiâ personali deficientibus; patet, quod residentię defectus non est illorum causa, sed pravi animi affectus: & sic vel Beneficiarii resideant, vel non resideant, mala eadem non extirpantur, nisi conscientiæ laxitas corrigatur. Huic ergò emendandæ incumbendum est, ubi, & respectu ad quos ità sit opus, non coarctandis ad residentiam Beneficiariis merè simplicibus de naturâ suâ à tali onere exemptis. Quemadmodùm Beneficiariis curatis, choralibus, & residentialibus, in antedicta mala proruentibus, non inculcatur personalis residentiæ assiduitas, sed emendatio morum, voluntatis morigeratio, earumdem inordinationum eeulsio, monitionibus, objurgationibus, minis, mulctis, pænis, fructuum subtractionibus, aliisque juris remediis. His ergò Beneficiarii quoque merè simplices proficue sunt pulsandi, si mala ex eòrum culpâ succedunt, si Ecclesiæ, si bona earum detrimenta patiuntur, si Divino cultui præjudicium infertur, si alia tandem inconvenientia succedunt, quæ in Objectione magnificantur: non verò residentiæ laqueis inutiliter implicandi, & onerandi pondere, quod non habent. Tanto magis quod superadiectio novi oneris residentię refunditur in ipsum beneficium, quod cum anteà esset liberum; sit servile: justum autem non est, quod si Beneficiarius delinquit, plectatur beneficium, nè *inter nos parabola vertatur in proverbium istud: Patres comederunt uvam acerbam, & dentes filiorum obstupuerunt* (c).

(c) Ezechiel. Cap. 18 num. 2.

11. Omnes pariter Beneficiarii merè simplices præfata mala, & inconvenientia non incurrunt (quę est alia pars memorati suppositi, vel aliud suppositum, de quo loquimur) sed valdè pauci in eâ prolabuntur, & pro uno sic errante, centum toto zelo rectè procedunt. Cernimus enim Cardinales, Episcopos, Abbates, Præpositos, Canonicos, Presbyteros, Clericos, qui beneficia merè simplicia possident, religiosè, ac piè vivere: de honore Dei esse solicitos: Missam assiduè celebrare: Orationi se addicere: Functiones Sacras, quas debent, vel per sè ipsos, vel per alios viros idoneos adimplere: juribus ecclesiasticis custodiendis invigilare, ac si opus est, litigiis, atque dispendiis contueri: Ecclesias reparare, illasque mundas, nitidas, paramentis, & utensiliis benè instructas tenere: pauperibus eleemosynas, tum secretas, tùm publicas, impertiri: ut arva colantur, domus rurales sartetectę serventur, insistere: arbusta plantare, vineas, ac vites augere, agros quandoque comparare, interdum hæreditates, & legata de bonis propriis, & patrimonialibus Ecclesiis, & beneficiis ipsis deferre: ac quidquid sit, an aliqui fortè valdè rari defides

fides, & inertes, diversimodè se gerant; certum est, quod ut in pluribus Beneficiarii mere simplices Ecclesias, & bona beneficiorum suorum solertèr custodiunt, eorumque oneribus fidelitér satisfaciunt, vel amore Divini cultus, vel utilitatis propriæ intuitu, vel vitandę humanę ignominię gratiâ, vel timore pęnarum, quibus desides percutiuntur. Unde ista enormia, & adeò immoderata inconvenientia, quę exadverso decantantur, in praxi sunt valdè rara, nec digna, ut de illis tanta dicantur.

12. Et quatenùs etiam ut plurimùm (quod non est) Beneficiarii merè simplices præfatis deordinationibus, exadverso decantatis, ac multum exaggeratis, causam darent, prędia, domus, Ecclesias in deterius ruere finerent, missas, anniversaria, pia opera, & onera quęque beneficiis inhęrerentia, non implerent, vel alitér à suâ obligatione deficerent; hoc non probat, quod debeant ad residentiam personalem urgeri, sed solùm quod possint, & debeant per Ordinarios locorum, vel aliàs respectivè per legitimos superiores, pęnis, mulctis, sequestrationibus fructuum, aliisque juridicis remediis, ad sua onera prorsùs adimplenda compelli: posse tandèm, & debere vitia corrigi, mala percuti, inconvenientia divelli; non verò Beneficiario, & Beneficio nova pondera superaddi: alioquin malum curaretur malo, ut inquiebat Sofocles apud Stobęum (*a*), & pro eo quod abscinderentur errores, oppositum potiùs eveniret; nàm errores majoribus cumularentur erroribus: correctio esset crimine pejor: remedium esset morbo deterius, dùm pro reis delinquentibus, pęnę indebitę subiicerentur insontes: nempè dùm propter culpam Beneficiarii delinquentis, novo submitteretur oneri residentię illorum beneficium, quod non deliquit: & demum propter malitiam alicujus Beneficiarii incorrectè viventis, aut laxiùs se gerentis; omnes alii Beneficiarii, solertes, & pii, gravi, & insolito residentię personalis pondere premerentur, contrà Divinum oraculum sic sonantem: *unusquisque in iniquitate suâ morietur*, nòn aliena: *Omnis homo, qui comederit uvam acerbam, obstupescent dentes ejus*, nou aliorum (*b*).

(a) *Jeremiæ Cap. 31. num. 29.*

(b) *Joan. Stobęus. Serm. 4. num. 31.*

13. Cęterùm, quod in tàm numerosâ serie Clericorum beneficia ecclesiastica merè simplicia possidentium, aliqui fortè à recti tramite devient, & in prȩfata mala improvidè dilabantur; nil mirùm: hoc enim fert humana conditio. *In magnâ domo*, inquit Apostolus: *non solùm sunt vasa aurea, & argentea, sed & lignea, & fictilia* (*c*). In mundo nulla est ars, nulla facultas, nulla rerum qualitas, nulla sublunarium dispositio, ex quâ non tàm bona profluant, quàm interdum etiam adversa. Medici non semèl ęgros occidunt: Judices quandòque proferunt sententias injustas: Theologi aliquandò prava dogmata insinuant: Philosophi crebrò hęresibus vias sternunt: Amici amicos fallunt, nec raro: Milites ut plurimum vim, & rapinas exercent: Plerique Artifices fraudes committunt: Causidici minùs recti litigia fovent: Scribę nequiores veris scriptis falsa commiscent: Famuli perfidiores heris suis parant insidias: Et oh utinàm raro succederet, quod *inimici hominis sint domestici ejus* (*d*). Demùm ut benè notat D. Gregorius, in Ecclesiâ *mali cum bonis, & reprobi cum electis admixti sunt* (*e*). Hęcque mixtura, ut putamus, probabilitèr semper erit, quià usquè ab initio temporum quoque fuit. Quam ob causam Abraham interpellavit Dominum dicens: *Numquid perdes justum cum impio? Si fuerint quinquaginta justi* (declinando deindè paulatim usquè ad decem) *peribunt simul? &c. Absit à te, ut rem hanc facias, & occidas justum cum impio, fietque justus sicut impius* (*f*).

(c) *Timoth. Cap. 2. num. 20.*

(d) *Micheæ Cap. 7. num. 6.*

(e) *S. Gregor. homil. 12. in Evang.*

(f) *Genesis Cap. 18. à num. 24.*

14. Egredi è mundo debet, qui non vult mala in genere morum, quæ in mundo fiunt, vel auribus audire, vel palpebris intueri. Et an detur aliquis locus, in quo nec mala eveniant, nec mali bonis sint intermixti; Contradictorum erit illum assignare, & sub quâ zonâ, sub quâ poli elevatione, sub quo zenith sit

indicare. Nos censemus, quod nulla sit provincia, nulla civitas, nullum oppidum, quinimò & fortè nulla domus, in quâ improbi cum viris probis; ferventes cum piis; & nepharii cum optimis non morentur. Undè D. Augustinus: *quantumlibet vigilet disciplina domus meæ, homo sum, & inter homines vivo: nèc mihi arrogare audeo, ut domus mea melior sit quàm Arca Noë, ubi eamèn inter octo homines reprobus unus inventus est: aut melior sit quàm domus Abrahæ, ubi dictum est, eiice Ancillam, & filium ejus: aut melior sit quàm domus Isaac, aut de duobus geminis dictum est, Jacob dilexi, Esau autem odio habui: aut melior sit quàm domus ipsius Jacob, ubi lectum patris filius incestavit: aut melior sit quàm domus David, cujus filius cum sorore concubuit, cujus alter filius contrà patris tàm sanctam mansuetudinem rebellavit: aut melior quàm cohabitatio Pauli Apostoli, qui tamèn, si inter omnes bonos habitaret, non diceret, foris pugnæ, intùs timores: nèc diceret cum de sanctitate, & fide Timothei loqueretur, neminem habeo, qui germane de vobis solicitus sit: Aut melior quàm cohabitatio ipsius Domini Christi, in quâ undecim boni, perfidum, ac furem Judam toleraverunt: aut melior sit postremò quàm cælum, undè Angeli ceciderunt* (a).

(a) S. August. epl. 137.

15. Ità non est locus, qui tametsi bonis abundet, mala tamen, & malos quoque eiisdem intermixtos non capiat. Quid ergò ad hæc? Nunquid exterminandæ sunt provinciæ, diruendæ civitates, evertenda oppida, desolandæ sunt domus, quià inter multos bonos, mala, & mali quoque homines insimùl delitescunt? Absit. Quarè? Quià parcendum est humanæ infirmitati proclivi ad malum: compatiendum est hominum fragili conditioni: & supponendum est, non mirandum, nulla esse Orbis partem à perversis habitatoribus immunem, quando, teste Augustino, nec Arca Noæ, nec domus Abrahæ, nec Aula David, nec ipsum Cęlum, nec Apostolorum Christi Collegium, malorum cum bonis caruit admixtione. Ità ergò etiam de Beneficiariis mere simplleibus est sub congruâ proportione loquendum: non ex eo quod aliqui fortè illorum à propriâ obligatione deficiant, statim ipsorum beneficia sunt novo onere prægravanda: nec vitia desidum sunt solertibus inurenda: nec ob paucorum culpam, cunctorum est innocentia plectenda, gravi pondere, insueto onere, laqueo tandem residentię, pedes liberos implicante. Non: Imò potiùs his evenientibus inhęreat quisque consilio D. Chrisostomi sic docentis: *Propter bonos Sacerdotes, etiam malos honorate, nè proptèr malos, etiam bonos contemnatis. Melius est enim malis justa præstare, quàm bonis justa subtrahere* (b).

(b) S. Jo. Chrysost. Oper. Imperf. homil. 43.

16. Habemus hujus rei parobolicum documentum in Evangelio, ubi detectum est zizania crevisse in medio tritici: servi etenim patris familias, *dixerunt ei: Domine nonnè bonum semen seminasti in agro tuo? Undè ergò habet zizania? Ee ait illis: Inimicus homo hoc fecit. Servi autem dixerunt ei: Vis imus, & colligimus ea. Et ait, non, ne fortè colligentes zizania, eradicetis simùl cum eis & triticum. Sinite utraque crescere usquè ad messem, & in tempore messis dicam messoribus: Colligite primùm zizania, & alligate ea in fasciculos ad comburendum, triticum autem congregate in horreum meum* (c). Hoc modo Paterfamilias Evangelicus intemperantem zelum servorum suorum compescuit, ut nos indè discamus, mala non esse corrigenda præjudicio bonorum, nec quod unius proponitur ad remedium, refluere debere in alterius detrimentum. Itàque quantum ad nostrum propositum, neque culpa, quæ in Beneficiariis merè simplicibus, inertiâ tabescentibus, reperitur, est refundenda in dociles, & solertes; neque tali pœnâ plectendi sunt rei, quæ simùl anxiet innocentes. Cumque ex unâ parte remedium residentię non sufficiat ad mala præfata, si quæ accidunt in Beneficiariis merè simplicibus, evellenda, quià, ut innuimus, communia sunt etiam Beneficiariis residentialibus: & ex aliâ parte remedium ipsum reis applicatum, in detrimentum refundatur insontium, resultat, quod

(c) Matthæi Cap. 13. num. 27.

quod nec opportuna est, neque justa compulsio Beneficiariorum merè simplicium ad residentiam personalem, quam hactenùs nullatenùs habuerunt.

17. Respondetur *tertiò* quoàd Sancti Raymundi de Pennafort doctrinam, explicando illam, & declarando, prout ejusdem veritas poscit. Proponit Sanctus in loco exadverso allegato, quæstionem non de Clericis à residentiâ solùm deficientibus, an sint in statu salvandorum, nec ne? Sed complicat simùl capita, & respectivè vitia permulta, in eisdem Clericis concurrentia, nempè quod *non portant coronam, vel tonsuram, vel habitum congruentem, vel qui non intersunt divinis officiis, nec resident, nec deserviunt Ecclesiis*. Et supposito, quod hæc quinque capita, & respectivè vitia in eodem Clerico conglobentur; optimè, ac sapientissimè resolvit Sanctus ille vir, talem Clericum non esse in statu salutis. Quis de hoc dubitare debet? Cum evidentissimè peccet, nec talis dicendus sit Clericus, sed Pseudoclericus, & quodammodò Apostata, prout de facto idem S. Raymundus in resolutione quæstionis eum de apostasiâ redarguit, dicens: *cum enim pro tali apostasiâ pœna gravis, & multiplex imponatur &c. patet quod non est consilium, sed præceptum*, illa adimplere (*a*). Verùm si D. Raymundus loquitur de Clerico, ex quintuplici capite, ac quinque de causis insimùl intertextis ad trutinam vocato, nùm peccet, necnè? Non ideò ex quacumque ex illis causis singularitèr acceptâ, concludendum est peccare mortalitèr Clericum ipsum, quià ex cunctis simùl gravem culpam incurrat.

(a) *S. Raym. Sum. p. 2. tit. de Apost. §. 10. f. 52.*

18. Cœterùm S. Raymundus ea, quæ in præfato loco resolvit, notetur, quod asseverat, non de Beneficiariis merè simplicibus, sed de curatis, & choralibus, aut aliâ ratione residentialibus, ut ex contextu enitescit. Quidquid autem sit de his, nihil ad nos, qui non de beneficiis residentialibus agimus, sed de merè simplicibus hìc eloquimur. Nihilominùs tametsi beatus iste Vir haberet sermonem de Beneficiariis merè simplicibus, ea non dixisset, quæ protulit, si Clericos, de quibus quæstionem instituit, nullo alio defectu notatos supponeret, quàm residentiæ non impensæ apud Ecclesias, in quibus retinent beneficia mere simplicia. Nàm cum alibi doceat, in quinque casibus posse aliquem obtinere duas Ecclesias, quorum ultimus est, si habeat unam in titulum, & aliam in commendam (*b*), quę retentio necessariò includit subtractionem residentiæ in alterutro (*c*); constat quod ille admittit in isto casu exemptionem à debito residentiæ etiam Beneficiariorum alioquin residentialium: multò magìs igitur oportet eam admisisse in Beneficiariis merè simplicibus, ex naturâ suâ à tali onere exemptis. Si enim cognovit esse in Ecclesiâ auctoritatem talem, quæ abscindere valet à beneficiis alioquin residentialibus, onus residentiæ personalis; proculdubiò coguovit etiam inesse talem auctoritatem, quæ residentiæ debitum abstulerit à Beneficiis, & Beneficiariis merè simplicibus.

(b) *S. Raym. Sum. l. 3. tit. quod Ordin. sit. Dom. suæ bene prepos. §. 3. f. 284.*

(c) *Fagnan. in cap. dudùm il 2. num. 21. de elec. l. 1.*

19. Ad hæc notum est, quod ipse S. Raymundus, de mandato Gregorii Papæ IX. collegit literas Decretales ipsius Papę, ac pręcedentium Pontificum, easque in unum simùl redegit volumen (*d*), quod componit partem corporis Juris Canonici (*e*). Et quia in ipsis Decretalibus aliquæ suut manifestissime absolventes Beneficiarios merè simplices à debito residentię (*f*); sicut incredibile est, quod easdem Decretales non legerit, & non sit attente perscrutatus, ità incredibile est, quod viso illarum tenore, liberante præfatos Beneficiarios merè simplices ab obligatione residentiæ personalis; voluerit ipse oppositum docere, ac quos Jus Pontificium absolvere cognoscebat, idem ipse residendi vinculis irretire. Et ità quamvis etiam D. Raymundus loqueretur de Beneficiariis merè simplicibus, quod negamus, adhùc multiformitèr patet, mentem illius nec fuisse, nec rationabiliter esse debuisse, trahendi super Beneficiarios merè simplices onus residentiæ personalis, quod non habet.

(d) *Barbos. Collect. in lib. 1. Decretal. in proem. num. 3. Card. de Luca Rel. Cur. disc. 8. num 6.*

(e) *De Luca Annot. ad Conc. disc. 28. num. 8. Vide suprà cap. 7. num. 17. 18.*

(f) *Cap. Clericos 17. de Cler. non resid.*

20. Et per hæc jàm satis sit dictum de Beneficiis, & Beneficiariis merè simplicibus, ac de illorum immunitate à debito servitii personalis, & residentiæ.

Restat

Restat ut Contradictores, his auditis, libentèr agnoscant veritatem: Agnitâ veritate, humilitèr illi deferant: Illi deferentes, ingenuè fateantur, se jam spiritu sanioris consilii concitatos, à doctrinâ pristinâ resilire, atque de præfatis Beneficiis, & Beneficiariis id omninò tenere, quod tota observat Ecclesia. Cujus quidèm animi mutationis, si expressa signa præbebunt, sibi consulent: se dignos Ecclesiæ filios ostendent: honorem suum augebunt: existimationis sibi præparabunt materiam: & à pravorum illorum hominum se commercio sequestrabunt, de quibus Augustinus: *Homines minùs intelligentes, cum arripiunt defensionem cujusque opinionis, ab eâ vel nunquàm, vel difficilè inflectuntur: dùm docti, atque sapientes magis putari, quàm esse concupiscunt* (a). Sed fortè Contradictores non indigent commoneri ad salutem, revocari ad cor, provocari ad gratiam, mutationem facere voluntatis, quià habent in animo quid immutent: quippe, ut putamus, quæ scripserunt, non in sensu veritatis, sed ut alienæ voluntati suffragarentur scripserunt: ad opportunitatem causæ sibi commendatæ scripserunt: disputaturi, non triumphaturi scripserunt: benè alioquin sentientes de fide, de Apostolicâ Sede, de communi sensu Ecclesiæ, cujus auctoritati demùm post contentiones cedere, nec diutiùs reluctari, fuit semper ingens decus, & honor, de quo mellifluus D. Bernardus: *Summum victoriæ genus, divinæ cedere majestati. Et auctoritati matris Ecclesiæ non reluctari, summus honor, & gloria* (b).

(a) S. August. epl. 174.

(b) S. Bernard. ep. 186. ad Eustachium.

FINIS

Quarti Tomi.

I N D E X
RERVM, ET VERBORVM

Primus numerus ſignificat Tomum. Secundus, Paginam Tomi. Tertius, Paragraphum, ſeù Numerum Paginæ.

A

Aca-

Aga-

Ana-

tio-

Arc-

B

ad

Be-

Cun-

C

rentiæ

guam

In

Con-

S. Cor-

D

Da-

I N D E X

Dia-

Do-

E

car-

28.

Exo

F

I N D E X

Fe-

III.

dige-

G

H

Quis,

I

6.

Jo-

pul-

Anti-

Hic

M

I N D E X

Me

fam

N

con-

natus;

O

cua

P

siculæ

si non

cul-

tat

tur

Q

Ro-

I N D E X

R

gis

I N D E X

S

V. *Cle-*

Sici-

T

V

Et

X

Z

F I N I S.

ERRATA CORRIGE: Tom. IV.

Pag.	Lin.	Error	Correctio.
3	1	quod nam etiam ait lex reprehenſibile	quod reprehenſibile
	14	voto beneficium	vox beneficium
	35	yoto beneficium	vox beneficium
4	46	oppoſitum	appoſitum
5	20	qui alium	qui per alium
6	40	alter nativo	alternativè
7	54	patres ſit	quatenus ſit
8	2	ſit cõtroverſia excitata	controverſia excitata
	6	eſt ſecutum	eſt locutum
	30	obſoletæ	obſoleta
	47	valebant	valeant
9	36	nec debeat	nec debent
11	29	Scythos	Scythas
12	23	& libentes	& bibentes
13	7	Nicænum primus	Nicænum primum
	34	quæ	quos
15	38	& ideo Eccleſiæ publice non ſervirent	Et non ideo Eccleſiæ publicè deſervirent
17	27	initeſcit	innoteſcit
21	14	de beneficiis	de beneficiariis
	15	memorantur	memoratur
22	20	Titularis	Titulares
	42	immediatæ	immediatè
24	15	Oreſle	Oraſse
26	6	martyrium	martyriorum
	19	diſpertiendos	diſpertiendi
28	5	vel refert	nil refert
31	42	non cónſerimus	non proferimus
	48	adminiſtratione	admiratione
36	6	ſimplicia	ſimplex
	15	ſportulis	ſportulæ
37	44	& viros	ut viros
	46	fortis ferro	foris ferro
38	23	opus beneficio	opus, à beneficio
39	17	actus rem	actus, non
	33	Fulconem	Franconem
42	22	illum exponit	illam exponit
44	44	Clericos	Clericum
45	17	qui etſi non ſint	etſi non ſint
46	27	aliquantis	aliquotiès
50	21	cauſis ipſis	cauſis juſtis
51	57	ad eum	ad eam
	18	*foetres : provideris*	*facereque provideris*
52	16	excrecuſſet	excreviſſent
	38	beneficii	beneficiis
	41	non eſſet	non ceſſet
54	50	quodubibet	quod ubilibet
61	6	quia	quin
62	27	nec eis	nec omnes
67	20	relident	reſiderent
69	3	Hos	Nos
	53	exiſteretis	exiſtebat
	34	hæ ordines	hi Ordines
70	28	eviſu	eniſu
71	30	dictis	dictio,
72	18	Canoniſtæ	Canoniciſſæ
73	48	quæ audiunt alia	quæ audiunt, eſſe talia
74	38	cum uxore quoad ſacrum, & retentionis	cum uxore, & recentioris
75	6	Canoniſtæ	Canoniciſsæ
80	44	Vidimus	Videmus
81	13	inceptum	incenſum
82	51	exercuerint 120	exercueiſt quotidiè 120
91	28	&c. auditis	&c. His auditis
93	24	intelligi	inſoliti
95	42	Nec ſola	Hæcque ſola
99	11	ſive hac	ſine hac
102	38	iudicatur	indicatur
	41	jam fruſtra	jam ſupra
106	52	exigent	exigunt
107	28	quid egerit Concilium compoſtellanum	dele totum hoc
108	14	ſuperius & hiſce	ſuperlus ex hiſce
109	12	obtinuit, quem	obtinuit Petro, quem
111	33	errorem tunc	errorem hunc
113	44	vel parum cum	vel parum refert, cum
114	2	intitulari valeat	intitulari valet
116	52	Triburgo ejus gloſſatar	Fribnrgo gloſsator
118	33	antea niſi fuerint	antea viſi fuerint
	35	Archiepiſcop. errari	Archiepiſcopat. ornari.
119	37	inducunt rationem	induunt rationem
122	45	alterum ex qnis	alterum ex ipſis
126	29	ſupra ejus poteſt talẽ reſtitutionem	ſupra jus, poteſt talem reſtrictionem
132	25	in ſuis ætotis	ſuæ ætatis
137	46	ſtirps peſſerit	ſtirps peperit
138	11	ſicuti ſtultus eſſet	dele totum
140	5	beneficiorum	beneficiolum
	9	poteſt officiis	poteſt cum officiis
175	50	Prima die sè	Prima de sè
178	2	opportunè probatur	opportunè profatur
181	5	& uti	& vi
	16	congeritur	congeruntur
185	49	nullos aureos	mille aureos
186	9	coaçervantur, ſed etiã conſervantur	conſeruntur, ſed etiã coacervantur
	52	principalem non	perſonalem non
190	34	dictos Prioratus	dictus Prioratus
199	53	provinciæ Eccleſiæ	provinciæ Aſiæ
205	1	præficiunt	proficiunt
206	37	contra viſionem	contra juſſionem
208	38	laboranter modo	laborant eo modo
215	26	rem ſine	non tamen ſine
217	6	ad meum ſenſum	ad merum ſenſum
218	31	nõ inter beneficiarios diſtincta ſint occupat	non occupet
219	2	Sanchez	Vaſquez
225	1	ſi non ſine	Non ſine
228	12	& victualiter	& virtualitèr
230	38	indictioni	inductioni
	49	& Diana	& Piana
231	18	cum natura	cum Navarra
236	48	itaque	quo ità
238	48	ultra qua menſurantur labores, & ſtipendia famulorum	ulnà qua menſurantur labores, & ſtipendia bajulorum
239	3	viginti	triginta
240	18	inexpertis	in expenſis
246	48	illi perperàm	id illi perperàm
	40	geſsere	geſsero
253	39	ſubſiſtentibus	inſubſiſtentibus
255	38	potioni	patroni
256	49	decretavit	detrectavit
261	4	excepiſset	expreſſiſset
271	16	847	857
279	17	Nedum ergo non eſt	Quare non eſt
280	2	In una quoque	In unaquaque
290	52	per ſubdiaconatum	pro Subdiaconatu
297	9	teneantur	tenerentur
301	9	Quique	Quique
307	33	niſi poſt 25	niſi poſt 22
309	30	ex viribus	ex Jeribus
316	45	adeo valeat	adeoque valeat
323	42	Epiſcopatus	Epiſcopatibus
326	37	falſum eſse	faſsum eſse
328	42	alligendos	ad ligandos
341	53	niſi muteatur	mutentur
343	9	qua circà	qui circà
345	8	nam in illo	Nam in nullo
348	3	viris praxim	viris ad praxim
	16	pecora mala	pejora mala
	37	perductus eſt	perducta eſt
350	8	differenter	indifferentèr
	24	interdixiſse	injunxiſse
	29	quideſt	quidem
367	13	opponere	imponere
371	32	tam dat hiſtoria	tam hiſtoria
372	55	vel mundo	veh mundo
	31	non ſint	non ſinit
376	27	ſi aliqua	ſi onera
381	30	ſuo cæperunt	ſucceſserunt
384	20	pſalmariter	palmaritèr
388	8	aut de duobus	ubi de duobus
390	12	quia habent	quia non habent

Alia errata minoris momenti doctus Lector ex sè poterit emendare.

